

Cet ouvrage de Jacob. Camerarius est des curieux
qu'il est divisé en quatre centuries qui paraissent successivement

- la première qui concerne les plantes en 1590
 - la seconde qui concerne les animaux terrestres en 1595
 - la troisième qui traite de l'Océan en - - - -
 - la quatrième qui traite des animaux aquatiques
- re parut après la mort de l'auteur arrivée en 1598
par les soins de Hadovic Camerarius son fils

Il parait que les quatre ont été réunies par le libraire Jean Clusson
ou pourroit penser que ce soit la même édition dont la titre seroit seul
avoir changé

Mais il y a eu une édition angl. faite à Mayence en 1637 Hark. B. 61

Ce qui rend cet ouvrage remarquable c'est que ces quatre centuries
le premier exemple de plantes gravées en cuivre car le
plus basanos de Columna qu'on regarde comme le premier dessin
qu'on a de 1592 et la première qui concerne les plantes est de 1590

Malgré la petitesse des de ces figures elles sont toutes
reconnoissables parce qu'elles sont les premières d'après une teneur
Docher ~~aucune~~ ^{son} édition de 1661

M. V. sonet fecit

La Ture

L'6 an

1820

...

...

...

...

I.

OLLIS ex omni parte variis arborum selectissimarum generibus plenus, atq; multiplici herbarum ac florum diversitate conspicuus, in hoc amœniss. decore, & pulcherrimo statu diu consistere nequit, sed brevi omnia decrescunt atque flaccescunt, nisi superne tempestiveque radiis solaribus foveatur ac in suo vigore subinde reficiatur. Ad eundem modum nulla humanae cogitationes atque actiones, quantumvis alioquin speciosa atq; laudabiles appareant, nec ulla virtus, doctrina aut scientia per se consistere, aut aliquid boni producere potest, nisi divinitus à Deo unico fonte omnis boni gubernentur, illustrentur, ac splendore divinæ gratiæ ad optatum finem perducantur. Quod ut passim plurima præclare dicta tam in sacris quam philosophicis libris abunde probant, ita in primis paucis sed sanctiss. verbis S. Ioannes, I. cap. suæ historiæ Evangelicæ de Christo asserit, ubi inquit, ἦν τὸ Φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα τὸ ἀθρώπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. hoc est. Erat lux illa vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum, idemq; S. Iacobus in sua Epistola ostendit, cum ait, πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστίν, κατὰ Φαῖνον ἔκ τῆς πατρὸς τῶν Φώτων, Omne munus bonum, & omne donum perfectum descendit de super à Patre luminum. Atq; in eandem sententiam D. Nazianzenus in oratione de Athanasio Episcopo hæc scripsit: Quod Sol est sensibus, id intelligentibus est DEVS: ille enim mundum illuminat visibilem, hic invisibilem, & ille quidem visum corporis illustrat, hic vero naturas intellectu præditas reddit splendidas.

I. II

SISERENUS IL-
LUXERIT.

*Mons omni hoc, nisi Solfo veat, viduatur honore:
Quicquid ages, cassum disperit, absq; DEO.*

II.

PER Mercurium, ut notum est, mythologicè intelligitur vis ingenij, eloquentia ac doctrina. Is fingitur irrigare Laurum, arborem Apollini sacram, qua ipsa quoque poeta & viri docti ornabantur. Hoc igitur Emblemate utens Rev. & Ill. Dn. Alexander Edouardus Fuggerus, &c. Præpositus Frisingensis, cum privatae cuidam Academia Ticini in Insubria nomen daret, significare voluit, plurimum referre, quo magistro & duce adolescentes imbuantur honestis artibus. Quod sane prudentissimus Macedonum Rex Philippus opt. intellexit, qui nato sibi filio Alexandro statim id nunciavit Aristoteli, diis que gratias egit, non tam quod natus ipsi filius esset, quam quod Aristotelis tempore eum nasci contigisset, ut Gellius ista refert. Sed illud in primis certum est, etiam salutis nostræ cardinem in eo versari, quis nos riget τῷ ὕδατι ζῶντι ἔργον: qualis fuit Alexandrinus ille Apollos, quem S. Paulus laudat I. ad Corinth. III. quem ipse quidem ait rigasse τὰ ἔργα φυτεύματα, verbi plantaria: eidemq; in Act. XVIII. tribuitur, quod fuerit ἀνὴρ λόγιος, δυνατὸς ἦν ἐν ταῖς γραφαῖς, καὶ ζῶν πνεύματος.

II.

NEMPE ARBOS
UNDE RIGETUR.

*Intererit multum quis nostros irriget hortos,
Ac mens nostra DEI qua so-veatur ope.*

Arborè

III. I

ARBORI undique detruncata inferuntur recentiores alij surculi hominum de se spem germinum praeclarorum promittentes, modo caelitus foveantur ac conseruentur, alioqui leui de caussa exarescunt & pereunt. Quare non secundum communem & depravatam hominum consuetudinem, omnia ad favorem fortuna nescio cuius, (nisi hanc allegoricè quoque voluntatem Dei intelligere velimus) sed ad unius Dei benedictionem, quae sola, secundum sacras literas, ditat, merito referre debemus: ea tamen conditione, ut nos quoque suo loco sedulo nostrum faciamus officium, neq. turpi ocio aut ignavia nos tradamus. Vnde Menander, θεῶν θέλοντι & καὶ θεῶν ἰσχυροῦσι, Id est, Deo favente naviges vel vimine. At multo adhuc praeclarius D. Gregorius Nazianzenus.

Θεῶν θέλοντι & εἰδένισχύει φῶν &

Καὶ μὴ θεῶν θέλοντι & εἰδένισχύει καὶ π &

Deo benigne dante, nihil labor vanus valet,

Non dante vero, nihil labor vanus potest.

Hoc symbolo usus est in aetate juvenili, cum Germanico dicto, Wann Gott will / DEO VOLENTE, Iulius Iovius Episcopus Noceræ fratris Pauli Iovii filius. Talis est & veterum religiosa formula: CUM DIS VOLENTIBUS: θεῶν βελομένων, ut Heliodor. in Aethiop. Gracè dixit. Et, quod Deos solemniter orabant: VT FAVERENT. De quibus & similibus Barn. Brissonius lib. 1. de formulis.

III.
PROSPICIEN-
TE DEO,

*Si fa veat calum, benè surculus arbore crescet:
Si fa veat numen, tu quoq; magnus eris.*

B

Mul-

MULTAS inesse peculiares vires ac occultas proprietates pluribus stirpibus & plantis, idq; per singularem superiorum ac cœlestium corporum influxum, ac efficacitatem nemini esse dubium potest, quarum causas tum alij investigare conati sunt, tum imprimis Theophrastus Peripateticus eruditè & doctè inquirere studuit, quemadmodum eius accuratiss. libri de causis plantarum satis abunde testantur. Inter quas quidem Aspalathus imprimis occurrit, qui frutex ut autor est Plinius lib. XXV. cap. XIII. (quamvis ibidem Aspalathum orientalem & Rhodium, forsitan sine causa, frutices diversos faciat) pluribus in locis reperitur, sed non ubiq; odoratus est. Quam peculiarem vim tradit in se recipere cœlesti arcu (ut eius verbis utar) in eum innixo. Sic etiam omnis doctrina, prudentia, ac universa virtutis laudabilia dicta & facta tum demum sunt illustriora, præstantiora, omnibusq; ut dicitur numeris absolutiora & gratiora, si cœlestis bonitatis ac divinæ gratiæ suavis aura aspiret. Quod etiam Seneca Ethnicus quidem ille scriptor, sed admodum hæreticus, tradit breviter in hunc modum scribens ad Lucilium suum Epistol. X. Nullam sine DEO mentem esse bonam. Graviter Greg. Nazianzenus in Antony Melissa: ἀρετὴ ἐπαινωῶν, θεὸν ἐπαινεσομεν, παρὶ τῶν τοῖς ἀρετῶν τοῖς ἡ ἀρετῆ, id est, si virtutem laudo, Deum laudo vero, a quo datur hominibus virtus. Sed de hoc plura in primo symbolo dicta sunt, & in aliis quoque posthac aliquid dicitur.

IV. ⁶
VIRTUS HINC
MAIOR.

*Iridis Aspalathus vi suavior, ipsaque virtus
Gratior est superum quam pia cura foret.*

B 2

Montes

MONTES ubiq̄, non solum in sacris litteris, sed etiam passim apud Poetas veteres sumi pro aliquo loco munito ac stabili, in quo quispiam tuto consistere, & ab aliorum incurfionibus opt. se tueri possit, omnibus constat. Vnde inventor huius symboli apud Hieronymum Ruscellum, super montem quendam altum, ad quem nisi per asperam & angustam semitam non pateat accessus, Laurum simul & Palmam statuit, significare hoc modo volens, ad veram doctrinam, solidamq̄, prudentiam, & quæ ad hæc sequitur, perennem ac stabilem gloriam, quæ omnia hisce duabus arboribus veteres voluisse exprimere in alijs symbolis à nobis est explicatum, neminem pervenire posse, nisi per multos labores ac sudores. Quod etiam Cebetis philosophi moralis tabula, quæ ut in omnium manibus habetur, ita utinam etiam in animis versaretur, satis superq̄, ostendit, ac Pythagoras in sua litera Γ. à Virgilio, vel quicumque autor est illius Epigrammatis, versibus celebrata, doctè exposuit, nec non Hesiodus in istis præclaris versibus, quos tant opere Cicero ad Leptam commendat, & qui alibi sunt indicati, nobis ante oculos quasi proposuit. Est autem integer versus, unde hoc dictum est desumptum, apud Silium Italicum:

Ardua virtutem profert via, scandite primi.

Cum quo duo versiculi Ovidiani belle conveniunt:

Ardua per præceps gloria vadit iter. Itemq̄

Difficile est fateor, sed tendit ad ardua virtus.

Et Cassius Parmensis in Orpheo:

Non levis ascensus, si quis petit ardua: sudor:

Phurimus hunc tollit.

V. 7
ARDVA VIR-
TVTEM.

*Qui laurum & palmam vittricem carpere gaudes,
Montis, si nescis, ardua scande prius.*

B 3

Theophrastus

THEOPHRASTUS *lib. III. c. XI. de causis*
plantarum, & alibi etiam litteris prodidit,
Oleam ramis vetustioribus ac inutilioribus
amputatis, propter ipsius innatam pinguedi-
nem & succum uberiolem, latius novos sur-
culos protrudere, ac hoc pacto arborem multo
fœcundiolem & pulchriorem effici. Nobis itaq̃, etiam anniten-
dum est, ut inutilia ac minimè fructuosa, id est, vitia uniuersa
ex animis nostris studiosè aboleamus atq̃, extirpemus, ut illis
excisis fructus virtutis multò præstantiores ac pleniores pro-
venire queant. Quod etiam subyicit D. Chrysostomus Homiliã
VI. (quamvis eo in loco potius de vite loquatur) & Clem. Ale-
xandrin. 590. α. II. Sed omnium aptissimè referetur ad
Christianam Ecclesiam, cuius membra nunquam magis succre-
verunt, quam cum amputarentur: qua similitudine pulcherri-
mè etiam usus est Theodoretus Θεοδωρετ. serm. IX. Potest quoq̃,
accommodari ad iacturam fortunarum, qua multis etiam non
solum non damnosa, sed insuper lucrosa saepe numero fuit, secun-
dum versus D. Nazianzeni.

Καὶ ζῆμιέν τι, τοῦτο κέρδ' ἔποιδ' ἀκίς
 Ὄσπερ καθ' αἶρεν φυτὸν εἰς ἐνκαρπίαν.
 Εἰδ' ἔκ' καλῶς τι πρῶσιθ' εἰς οἷς νῦν ἔχεις,
 Ὑλ'η φέρεις πῦρ, ἠνόσταν τῷ σώματι.

Perferre damni quippiam, lucrum puta,
 Ut fructuosam si repurges arborem.

At si quis addat amplius partis male,
 Sylvæ addat ignem, corpori morbum afferat.

TANTOUBE-

RIVS.

*Tu quoque sic resces vitis marcentia multis,
Virtutum ut soboles pullulet uberior.*

Diosco-

DIOSCORIDES & alij rerum simplicium scriptores, tradunt Cupressum non solum blattas & tineas, ob suam agrimoniam non ferre, sed eas repellere, atq; etiam dissectas ligni particulas alijs rebus appositas eiusmodi animalcula inde arcere. Atq; ideo apud veteres simulachra potiss. ex hac arbore fiebant, ob materiae perpetuitatem, cum cariem non sentire dicatur. Vnde simulachrū Iovis Romae in arce ex Cupresso ab V. C. sexcentesimo sexagesimo primo anno dicatum, suo adhuc tempore durasse Plinius testatur, annis circiter ducentis. Admonentur hoc Symbolo principes & magni viri, ut suam gravitatem & recte administrandi studium in omnibus suis rebus semper observent, ac in primis adultores, gnathones & eiusmodi farina homines, Reipub. pestes, singulari severitate à se repellant, nec eorum consuetudine sese oblectent, multo minus aures faciles ipsis praebeant. Sic interrogatus Demosthenes, quodnam animal pessime morderet, respondit, τῶν μὲν ἀγρίων, συκοφάντας, τῶν δὲ ὑμέρων κόλακας, Ferorum quidem calumniatores, Cicurum autem assentatores. Et Clemens Alexandrinus paucis plurima complectens, inquit, τὴν κόλακίαν τῆς Φιλίας εἶναι νόσον, Adulationem esse morbum amicitiae. Aut enim laudat vituperanda, aut contra saepe vituperat omni laude digna. Seneca etiam adultores suorum dominorum non tam arriiores quam arrosiores apposite nominat. De quibus integrum commentariolum doctissimum composuit Plutarchus, Πῶς ἂν τις ἔφίλῃ τὸν κόλακα ἀφαιρήσῃ, Quo pacto ab amico assentatorem quispiam possit discernere.

VII.

NIL MIHI VO.
BISCUM EST.

*Ite le-tes procul hinc aliorum in prædia blattæ,
Noster adu-antes nescit amare decor.*

€

Inter

LINTER alias multas singulares proprietates, quas scriptores rerum naturalium Palma attribuunt, ista non postrema est, quod hæc arbor non facile crescat, nisi radiis solaribus opt. foveatur, nec non humore aliquo conveniente irrigetur, unde ad fluviorum ripas feliciter provenit. Cuius præclare meminit I. Psalmus Davidicus, eiusq̄ ἀντίθεσις in CXXVIII. observatione apud omnes pios dignissima habetur. Nam sicut justus palma ad aquas florenti ac suos fructus tempore suo producenti comparatur, ita contra injustus fæno tectorum radice destituito, terra & aqua carenti, quod paulo post nimio solis ardore comburitur, ut neq̄ hominibus quicquam proficit, nec benedictio Dei super eo expectetur, similis esse dicitur. Id quod elegantibus carminibus exposuit M. Antonius Flaminus in paraphrasi ejusdem psalmi. Insignis etiam est locus Seleuciensis Basilij λόγ. γ. ὁ γὰρ διδάσκει τὸ φθίν. πᾶση σαρκί, καὶ ψυχῶν τεύχειν ποθεῖ. ψυχῆς ἢ τρωφῆ, θεῶν λόγων ἐστίασις. σὰρξ μὲν γὰρ σωματικαῖς ἐστίασεσι τεύχεται, ἀφ' ὀφθαλμῶν ἢ φθαρτῶν δεχομένη τὴν αὔξησην ψυχῆς ἢ τρωφῆ, τῆς ἀληθείας ἢ γνώσεως, ἢ τῆς ποιῆσθαι κατανόησεως, τὸ τῶν θεῶν ἐμφορεῖσθαι διηγημάτων. h. e. Qui namq̄, dat escam omni carni, animam quoq̄, alere desiderat. Anima autem alimentum, divini verbi cibatus. Caro enim epulis nutritur corporalibus, ipsa sc. corruptioni obnoxia: per eiusdem modi recipiens incrementum. At anima cibus, veritatis est cognitio, meditatio creatoris, repletio sermonum divinatorum, &c.

HAUD ALITER.

*Palma velut riguos nunquam pallefcit ad amnes.
Sic viret ad Verbi flumina sacra pius.*

VERNO tempore ficus arbor speciosis floribus aut fructuum præcocium abundantia minime sese ostendat, nullamq; inanem hominibus de se sperem inijcit: in autumno autem fructus suaviss. ac quidem in illis reconditos quasi flores quosdam, (unde in Italia adhuc vulgari lingua in quibusdam locis Fiorini appellantur) proferre solet. Et legitur in laudem hujus cum arboris, tum fructuum illius elegantissima Iuliani epistola, Serapioni inscripta. Salix vero, ut alibi diximus, elegantes & admodum præcoces flores exhibet, sine tamen ullo fructu paulo post evanescentes. Ad eundem modum magna levitatis esse censetur, multis & inanibus promissis aliorum benevolentiam captare, ac minime laudabile præceptum Ovidianum, quod nullo modo imitandum, velle sequi:

Promittas facile: quid enim promittere lædit?

Pollicitis dives quilibet esse potest.

Et tales fuere Charetis pollicitationes, quæ pro verbio locum fecerunt, ut ex Suida discimus: Quibus & Planti illud congruit: Benè promittis multa ex multis, omnia in cassum cadunt.

Sed verè & graviter Horatius inquit:

Multa fidem promissa levant.

Insigniter etiam Pythagoras: πᾶσι μεγάλα, μὴ ὑπαχθέντων & μεγάλα h.e. Ageres præclaras, nihil magnifici interim promittens:

Ceterum in uniuersa vita commendatur promissorum observatio, & sine omni fuco ac simulatione in omnes prompta beneficentia. Et Cicero quoq; 1. lib. de Officiis præclare scribit, Fundamentum justitiæ esse fidem, id est, dictorum conventorumq; constantiam ac veritatem. De Emblemate verò Petri Costalij legitur Epigramma elegans admodum in illius Pegmate: & nōnulla in Ficu Io. Passeratij, in Kal. Ianuariis.

MITTE NON PROMITTE.

*Gratior est fructu ficus quam flore salicta,
Missa ego promissis anteferenda reor.*

HOMERUS *Odyss. K. Salicem arborem nominat ὄλεσιναρον, id est, frugis perdam, idemq̄, de ea Theophrastus quoq̄, Pliniusq̄, tradunt. Nam semen celeriter amittit, & quidem ante maturitatem, quamvis in Creta id producere nonnulli afferant. Quemadmodum itaq̄, Salici humor ille inter calamos arundinaceos collectus præbet nutrimentum commodum, facitq̄, ut egregie crescat ac luxuriet, attamen inde nihil fructus aut seminis saltem percipi potest: non aliter sæpe numero etiam parentes & amici in suos liberos, & alios adolescentes sibi commissos multum sumtuum faciunt, ac sæpe impensas plus quam necessarias, qui tamen hoc parum bene collocant suo officio male fungentes, nec commoda sua tempestive perpendentes, inutiliter omnia decoquunt, de futuro minime, ut par erat, solliciti, atq̄, ita unà cum ætate flore ac preciosiss. temporis iactura semina virtutis perdunt, ac ita postea nullius usus neq̄, sibi nec aliis esse solent, immemores egregij præcepti Tibulliani:*

At tu dum primi floret tibi temporis ætas,
Vtere, non tardo labitur illa pede.

Quod idem Propertius quoq̄, cecinit.

Vidi jam juvenem, premeret cum ferior ætas
Mœrentem stultos præteriisse dies.

Pertinent etiam huc quæ de Adonidis hortis dicuntur: & proverbium: ὁ δὲ δὴν τὸν ἐκ ἀτράφαξ, h. e. Mendax atraphaxis. Cito enim hæc in altum surgit: ad finis betarum generi, quæ & ipsæ subito grandescunt, alioqui fatua.

X. 12
NEGLECTA JU-
VENTUS.

*Perdere virtutum fructus cum flore ju-ventae,
Erugis perda salix ne vocitere ca-ve.*

Myr-

YRRHAM arborem proceram ac spinosam in Arabia felici nasci veteres perhibent, de cuius tamen integra descriptione nihil certi adhuc constare hisce temporibus, quibus omnes tamen ubique locorum ac gentium anguli diligentiss. inquiruntur, sane mirum est. Hanc scribunt ablaqueationibus ac incisionibus gaudere, ac praeterea ventis vehementer spirantibus, gummi istud tam preciosum, (quod tamen raro plane legitimum & omnibus notis à veteribus descriptis absolutum ad nos deferri solet) effluere copiosius, quo in primis à putredine ac corruptione corpora defunctorum integra conservari scimus. Ita animus rectus & constans in proposito laudabili semper immotus permanens, invidia ac obreftationum furijs, tanquam turbulentiss. ventis, minime terretur, sed potius ad hunc modum exercitus & aggitatus eo alacrius fructus virtutis profert, & magis conspicuū sese omnibus exhibet. Quo pertinet Horatij Ode:

Iustum & tenacem propositi virum, &c.

Itemq; Claudiani egregia sententia:

Explorant adversa viros, perque aspera duro
Nititur ad laudem virtus interrita clivo.

Itemq; Ovidij illa in Trist.

Qua latet, inque bonis cessat non cognita rebus,
Apparet virtus, arguiturq; malis. Et:
Scilicet adversis probitas exercita rebus,
Tristi materiam tempore laudis habet.

XI.

CONCUSSA
UBERIOR.

*Maior in adversis virtutis gloria vera est:
Uberior ventis Myrrha agitata fluit.*

D

Quan-

IOACH. CAMERARII SYMBOLORVM
XII.

VANQVAM viscum in pluribus arborum truncis vetustioribus enatum reperiat, tamen in quercu praestantissimum inveniri certum est, quod pra aliis ad morborum ac inprimis Epilepsiae remedia expetitur: quem alij morbum sacrum & herculeum vocant, non quod Hercules eo laborarit, (ut monet Becanus in Gallicis) sed quod à solo Hercule queat curari. Quemadmodum vero per hunc morbum gravissimus humani generis lapsus significatur, ita per viscum quercinum singulare hujus antidotum (eodem autore) verus noster Hercules & liberator unicus CHRISTUS denotabitur. Symboli vero occasionem dederunt, ut ego suspicor, Plinij verba de visco, libro XVI. cap. XLIV. Et Aeneae etiam ramum aureum visco comparat Virgilius. Apud Platonem simile proverbium legitur in Euthydemo, πᾶσα ἀνίον τιμίον: Rarum honore dignum. Inscriptio autem: RARA IUVANT, ex Martiale sumpta est. Facit enim profecto fastidium copia, ut Livius inquit, & frigidius amamus semper ea, quibus ubi libeat, potiri fas est. An non hodieq, multa ex remotissimis etiam Indis petimus, tantum quia rara sunt, saturi scilicet rerum quotidianarum, & novarum insana cupiditate ebrii?

ET EMBLEMATVM CENTVR. I. 14
XII.

RARA JUVANT.

*Robore ab annofo viscum sanare caducos
Quod valet, est Christi viva figura Dei.*

IOACH. CAMERARII SYMBOLORVM
XIII.

DVAS elegantissimas similitudines legimus apud Senecam, quæ hoc symbolum rectiss. explicant. Prima est in Epistola XXXIX. ad Lucilium: Magni animi est magna conterere ac mediocria malle quam nimia. Illa enim utilia sunt: at hæc eo quod superfluunt, nocent: sic segetem nimia sternit ubertas, sic rami onere franguntur, sic ad maturitatem non pervenit nimia fecunditas. Alter locus est lib. de vita tranquillitate: Vt fertilibus agris, inquit, non est imperandum: cito enim exhauriet illos nunquam intermissa fecunditas: ita animorum impetus assiduus labor quoq; frangit, ita quoq; præclaris ingeniis ac alioquin bene natis nihil est nocentius, neq; perniciosus, quam immodica commoditatum ac voluptatum affluentia. De quo Claudianus quoq; lib. I. ad Rufinum.

Et luxus populator opum, cui semper adhærens,
Infelix humili gressu comitatur egestas.

- Ac notisunt versus Ovidiani:

Luxuriant animi rebus plerunq; secundis,
Nec facile est æqua commoda mente pati.

Pulchrè Euripides in Menalippe: Ω τέκνον, ἀνθρώποι σιν ἐστὶν ὁ ἴσ βίη
ὁ μὴ πρὸς εὐχεστῶ, ἐξήνετο δ' ὄγκῳ κακόν, hoc est, O fili, vita & opulencia hominibus quibusdam exigua ac mediocris convenit.
Nimia vero moles perniciofa est.

Paradinus addit: MIHI PONDERA LUXUS.

Et alibi, TIMENDA NIMIA FOECUNDITAS. Est autem hoc hemistichium, Copia me perdit, desumptum ex carmine falso Virgilio ascripto, Priapeja appellato. Perhibent autem nonnulli hoc symbolum fuisse Leopoldi Archiducis Austriaci.

ME COPIA
PERDIT.

*Rumpitur innumeris arbor uberrima pomis,
Et subito nimiae praecipitantur opes.*

IOACH. CAMERARII SYMBOLORVM
XIV.

LEA arbor Palladi dicata, pacisq; symbolum
(unde & pacis arborem Sidonius eam nomi-
nat, deq; eius origine bellissima est Seruij ad
I. Georg. narratio) semper viret, nec sua folia
amittit, idq; (ut scriptores plantarum tra-
dunt) ob peculiarem quandam sibiq; inna-
tam pinguedinem; fructus quoq; producit ad multos hominum
usus admodum commodos & necessarios: quare ob utilitatem
singularem neq; incidi nec erelli ullo modo par est. Non aliter
cauendum summopere omnibus, qui pacis ac concordia, publi-
caq; utilitatis studiosi esse volunt, (ut universi esse debemus) ne
ulla invidia aut malevolentia improborum ac maleferiatorum
hominum à tã necessario ac laudabili proposito, se impediri aut
arocari ulla ratione patiantur. Sunt autem, secundum Petrar-
cham, quatuor hostes pacis, quæ in exilium pellantur, nimirum,
avaritia, invidia, ira ac superbia. Sed nemo ferme pacis enco-
mium brevius ac sanctius D. Augustino nobis proposuit, ubi ait:
Pax est serenitas mentis, tranquillitas animi, simplicitas cor-
dis, vinculum amoris, consortium charitatis. Hæc est quæ simul-
tates tollit, bella compefcit, iras comprimit, superbos calcat, hu-
miles amat, discordes sedat, inimicos concordat, cunctis est pla-
cida, nescit extolli, nescit inflari. Hanc qui accepit, teneat, qui
amisit exquirat, qui perdidit repetat. Pulcrè etiam Basilius: ὁσον
ἐστὶ τὸ τῆς εἰρήνης καλὸν, τίχρη λέγειν περὶ ἀνδραγαθῆς τῆς εἰρήνης: ἃ δὲν
ἄλλοτὼς ἰδίον χριστιανῶ, ὡς τὸ εἰρηνοποιεῖν. h. e. *Quantum sit bo-
num pacis, quid dicere opus ad viros pacis filios? Nihil etenim i-
ta Christianorum proprium, atq; pacem conciliare.*

NEC INCIDI
NEC EVELLI.

*Dure facesse Ligo, & valida procul este bipennes,
Frondeat aeternos pacis alumna dies.*

Morus

IOACH. CAMERARIi SYMBOLORVM
XV.

MORUS, *græce* μῶρος & *id est* stultus, per ἀπίστος
ita dicitur, ut pleriq³ volunt, cum habeatur ar-
borum sapientissima. Nam hæc sola nihil prope-
rat, sed cæteris præcurrere permissis, ipsa etiam
tandem prodit, & grato se virore vestit, fructibusq³ tempestivis
prædita est. Longissimam quoq³ vitam consequitur hac sua cun-
ctatione, & materiam præstat ad multos annos duraturam. De
qua eadem Plinius quoq³ scribit lib. XVI. cap. XXV. & Alciatus
attingit in Emblem. Omnium autem elegantissimè heroico car-
mine, ut & alia non vulgaria de moro cõplexus est Io. Passera-
tius in Kalendis Ianuariis ad Memmium. Sic vir prudens & in
suis rebus circumspèctus consulto ac mature uniuersas actiones
suas, ac sine omni præcipitantiâ, instituit, nec ante tempus sese
effert. nam secundum græcum senariũ δευτερια πιδωϊς ἐστὶν αι-
τία κακῶν: Multis malorum caussa est præcipitantiâ. Sed in o-
mnibus occasione rei bene gerendæ citra periculum, instar Fabij
Maximi peritiss. Ducis, qui cunctando Romanis restituit rem,
est intentus. Quòd pertinet etiam consiliũ Scribæ Ephesini A-
etorum XIX. quod civibus suis dat: δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεπαλμῶς
& ἰσάεχθαι, καὶ μηδὲν δευτερὸς πρᾶττειν: Oportet vos esse sedatos
& nihil præcipitanter agere. Idem etiam sine ostentatione pro-
greditur nec præter modum se effert, quodq³ mature præstandũ
est, suo tempore, neq³ nimio impetu, nec socordia utens diligenter
& præmeditate excquitur. Vnde alij huic symbolo dictum ad-
dunt, TEMPORE SUO: ad alterum proverbium, quod mo-
net τὸ παρὸν & ποιέειν, id est, præsentia recte administrare: vel,
Nosce tempus, respicientes.

CUN-

XV.

CUNCTANDO
PROFICIT.

*Festinare nocet, nocet et cunctatio saepe:
Tempore quaeque suo qui facit, ille sapit.*

E

Grandis

XVI.

RANDIS & annosa quercus ob ramorum pondus grauius in duas partes diuulsa, à lenta ac humili salice rursum ita constringitur, ac vincitur, ut nō amplius disrumpi facile queat. Non aliter nimia asperitas & superba seueritas in hominibus elatis ac duris, ne grauius exorbitent, vel etiam sese in manifesta pericula ob nimium rigorem sum & animi uehementiam precipitent, nullo alio aptiore vinculo contineri atq; ad quandam animi comitatem ac æquabilitatem flecti ac reduci possunt, quàm humilitate & moderatione, cum nullum violentum sit diuturnum. Et secundum Horatium,

Vis consilii expers mole ruit sua, &c.

In quam sententiam Claudianus quoq; inquit:

Tu licet extremos late dominare per Indos,
Te Medus, te mollis Arabs, te Seres adorent,
Si metuis, si prava cupis, si duceri ira,
Servitij patiere jugum, tolerabis iniquas
Interius leges: tunc omnia jure tenebis,
Cum poteris Rex esse tui.

Hucq; pertinet brevis quoq; sententia sed multa comprehensens Philonis, τὰ μὴ σὺν λόγῳ, παντὶ αἰχρῶν, ὡς αἰεὶ τὰ σὺν λόγῳ, κόσμια: Quæ absq; ratione fiunt, omnia sunt turpia, quæ vero cum ratione, omnia decora. Nestor etiam apud Homerum docet, omnia consilio melius explicari, quam viribus: Quam sententiam tum alij, tum imprimis Oppianus, grauissimus poeta, sæpius inculcant.

XVI.

NE RUMPE-
RER.

*Consilio moderato animos frenato furentes,
Ut rigidas quercus vimina lenta solent.*

XVII.

SENECA in lib. de providentia: Id, inquit, in
 quog² solidissimum est quod exercuit. Non est ar-
 bor solida nec fortis, nisi in quam ventus fre-
 quens incurSAT. Ipsa enim vexatione constringit-
 tur & radices certius figit. Fragiles sunt, quae in
 aprica valle creverunt. Pro ipsis ergo bonis viris
 est, ut esse interriti possint, multum inter formidolosa versari, &
 aequo animo ferre quae non sunt mala, nisi male sustinenti. Hæc il-
 le. In hanc vero sententiã adhuc multo nervosius D. Chrysf. Homi-
 lia LXXIII. in Genesin, breviter hæc commentus est: Vt arbores,
 quae radices altius miserint, quamvis summum ventorum excipi-
 ant impetum, non frangi aut evelli possunt: sic orationes, quas a-
 nimus pius DEO suo reddiderit, perquam tuto affixa, efferunt se-
 se in excelsum, nulloq² pervertuntur aggressu cogitationum. In a-
 lijs additur, INCURSIONIBUS SOLIDATUR. Animus
 n. recte institutus multisq² arumnis ac adversitatibus exercitus,
 eo fortius in malis resistit & radices cõstantiæ firmiores agit. Κίνησις
 & κεραιώει, ἀρχὴ δὲ τῆκει, ait divinus Hippocrates: Motus confir-
 mat, ignava quies resolvit. Quo spectat apud Thucydidem Peri-
 clis egregium dictum, ὡς οἴλητες πρὸς τὰς συμφορὰς γνώμη μὲν ἦκιστα
 λυπηνίαι, ἐργῶ δὲ μάλιστα ἀνιέχουσιν, ἔτοι καὶ πόλεως καὶ ἰδιωτῶν κεραι-
 οῦσι εἶσι: Nam qui in calamitatibus animo quidem minime tristantur,
 re autem & operibus maximè obsistunt, hi optimi sunt, si ve
 privati homines si ve civitates fuerint. Ἀνδρῶν δὲ ἐοθλῶν σέρον ἐ-
 παλοῦσεται, Virorum fortium pectus non languescit, ait Sophocles-

XVII.

VENTIS IMMO-
TA SUPERBIT.

*Ventorum ad-versis solidatur flatibus arbor:
A cruce & à precibus mens pia robur habet.*

XVIII.

NAGYRIS, prima à Dioscoride, ac Plinio descripta, plurimum crescit in agro Romano ac Neapolitano, Plauto, (ut quidam existimant) Nautea dicta, fatidus admodum est frutex, potiss. si comprimatur ac digitis atterratur. Vnde ortum proverbium, ἀνάγειν κινεῖς, *Commoveas Anagyrin, cuius meminit quoq. Aristophanes in Lysistrata. Eodem tamen nomine locus etiam quidam in Attica, autore Stephano de urbibus, ubi hic frutex copiosè provenit, appellabatur. Monet autem hoc symbolum sive proverbium, res eas, quas satius est ut quiescere sinamus, temere in nostram perniciem non esse concitandas, quod potissimum de hominibus maledicis ac in aliorum detrimentum intentis, quorum quæstus est maximè obrectari melioribus, dici poterit. Quemadmodum etiam alterum huic simile proverbium habetur, τὸ κακὸν δὲ κείμηνον ἔκινητέον, id est, Malum probe quiescens, non est movendum. Et illud: μὴ κίνεε καμάριον, ἀκίνητον ἔδεικνυται. Ne moveas Camarinam, etenim non tangere præstat. Quod utinam hisce nostris temporibus quoque diligenter observaretur, essetq. procul dubio in rebus tam sacris quam profanis minus contentionum ac disputationem inutilium pertimescendum, quæ res profecto plus quàm cogitari aut dici potest, Reipub. tranquillitati ac incolumitati obesse solet. Proponamus itaq. nobis semper ante oculos Pindari aureum dictum in Pythijs, Ὀδῆ VII. Φιλῶφρον ἠσυχίαν, id est, Quies & tranquillitas nihil nisi humanitatem & amicitiam cogitat.*

XVIII.

NE MOVEAS.

*Ad tua cur taceam diſteria ſada requiris?
Non anagyrin ego, ſpurce, movere volo.*

De Pla-

XIX.

DE Platano, quæ arbor à foliorum latitudine apud Græcos nomen accepisse videtur, Plinius lib. XII. cap. I. scribit umbra gratia tantum, ex alieno petita orbe. Et Aelianus II. Var. hist. XIV. ubi ridet Xerxen, qui in Lydia multis pretiosis donarijs platanum quandam adfecerat, egregiè eam arborem ab umbrae amplitudine commendat. Virgilius autem in Georgic. vocat steriles platanos: & in IV. eiusdem operis inquit:

Iamq; ministrantem platanum potantibus umbram.

Quod in illos dici potest, qui semper magna de se pollicentes, omniaq; sua ad ostentationem tantum parantes, quò opinionem singularis doctrinae ac prudentiae vel falsò apud alios conquirant, vel etiam si quæ possideant bona ingenij, ne utiquam cum alijs communicent, nullum unquam specimen suae industriae praeclaris monumentis vel actionibus posteritati praeberè consueverunt. Quorum alterum est vanitatis ridicula, alterum invidiae detestanda indicium. Deq; priore vitio Menandri unicus versus multa complexus est, ubi ait:

Κενῆς δὲ δόξης ἔδὲν ἀθλιώτερον.

Miserabilius est gloria vana nihil.

De altero vero Phocylides nos recte monet, hoc dicto:

Μὴ Φθόνους ἀγαθῶν ἐπαίροις, μὴ μῶμον ἀνείψῃς.

Ne invidias bona socijs, ne affigas vituperationem.

Rectius Homerus, qui, ut canit Flaccus,

Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem

Cogitat.

XIX.

U M B R A T A N -
T V M.

*Vmbram, non fructum Platanus dat: Sic quoq; multis
Vana alios specie ludere sæpè placet.*

F

Sunt

VNT nonnullæ plantæ, quarum flores noctu tantum, ut Hesperidis, aliæ ad auroram, ut Gemistæ Hispanicæ vel Italicæ dictæ arborescentis, gratum odorem spirant, quarum flos deinceps sole superveniente, potiss. fervidior, plane redditur inodorus. Cujus rei causam Theoph. & alij referunt in humidi ac sicci tenuitatem ac paucitatem, quæ ambo aere diurno calidiorē superveniente facile dissipentur. Admonemur hoc symbolo, labore ac industria in laudabilibus rebus universis vel addiscendis vel gerendis opus esse, non desidia ac procrastinatione. In primis vero indicatur, horas matutinas (cum diluculum etiam in sacris litteris accuratum studium & rem maturè procuratam significet) & tempestivas, ad studia liberalia ac Musas excolendas esse convenientissimas. De quo hæc Hendecasyllaba doctiss. Ioannis Sambuci plura erudite admodum subiiciunt.

Quod tempus studiis severiores
 Certatim tribuunt, feruntque amicis.
 Est aurora parans viam diei.
 Nondum cum radiis sequens coruscus
 Sol, partos revehit suos jugales.
 Tum nulli impediunt graves calores,
 Vexant frigora nec molesta
 Ergo qui sitiunt sacros liquores,
 Auroram studiis colant amicam.

Notus est omnibus Hæsiodi versus.

Ἦως γὰρ τ' ἐγρηγορήσει τὸν δαίμονα τῆς αἰτίας.

Aurora enim operis tertiam sortitur partem.

II. oper. ubi & alia plura huc pertinentia leguntur.

Huc pertinet, quod noctem Græci δὲ φεβίω appellarunt, teste Plutarcho καὶ πολλοῦ ἐργασίου, & Clemente Alexandrino in proreptico. Alibi legitur, TOLLIE MORAS, ex Lucani versu.

XX.
MVISIS AVRO-
RA BENIGNA.

*Noctis odorata est magis isthac tempore planta:
Tu quoq; noctem adde his, si qua placere voles.*

N omnibus rebus bene agēdis ac recte administrandis nimia uehementia, & austeritas summopere improbatur, at contrā facilitas quoque modum omnem excedens non parum nocet, mediocritas uero, sicut alijs in rebus uniuersis, hic quoq; locum habet & plurimū commendatur, equanimitas scilicet quaedam ac beneuolentia conueniens, nam & ramus paulatim flectendo obsequitur, vi autem attractus rumpitur. Praclare Terentius in Adelphis:

Et errat longē mea quidem sententia,
 Qui imperium credat grauius esse aut stabilius
 Vi quod fit, quā illud quod amicitia adiungitur.

Sapienter etiam nutrix ad Octauiam de Nerone apud Senecam Trag. Vince, inquit, obsequendo potius immitem uirum. Apud Ciceronem sane plura in eandem sententiam passim occurrunt. Et noti sunt Ouidii huc pertinentes versus:

Flectitur obsequio curuatus ab arbore ramus:
 Frangas, si vires experiare tuas.

Pulcerrimè Chrysostom. Οὐδ' ἐν Ἰσπικείας διωατώτερον. καὶ τῶτο δηλῶν τις ἐλεγε, ὅτι λόγῳ & μαλακῶς σιωκλαύει ὁ σῶ, καί ποί τι ὁ σῶ σιληρότερον; ἢ ἴδ' ὁ μὲν κἄν ἔτω τις σιληρὸς ἢ καὶ ἀκαμπῆς ὁ μετ' Ἰσπικείας αὐτῷ χρώμεν & διορθῶ. *Nihil lenitate potentius. Et hoc significare uoluit, qui dixit, quod sermo mitis confringat ossa. Quid uero esse durius? Et tamen quanquam adeo quis sit durus & inflexibilis, illum facile emendabit, qui placidè & leniter tractauerit.*

XXI.

OBSEQUIO,

NON VI.

*Frangere vi ma-uis, quàm lentè flectere ramum ?
Est tractare homines molliter artis opus.*

AVLVS Iovius in Dialogo suo Italico de symbolis, historiam exponit memorabilem & observatione per quam dignam, de quodam Comite Nicolao Compobassio sub Carolo Duce Burgundiae militante. Cum enim in quadam gravi deliberatione de bello gerendo, Dux supra modum alioqui etiam iracundus, libertate loquendi ipsius offensus alapam illi inflixisset, Comes nunquam memoriam postea huius injuria potuit deponere, sed tacitus semper apud se quaesivit aliquam occasionem sese ulciscendi. Quae sane optata post longum temporis intervalum tandem in praelio ad Nanceium commisso ipsi sese obtulit, quo voti sui compos factus est. Nam Renatum Ducem Lotharingiae clam certiozem reddidit, quo sine mora cum Helvetiis Carolum Ducem eo tempore cum omnibus viribus aggredieretur; nam se velle cum suis militibus ad ipsius tum partes transire, & ociosum praelij exitum spectare. Quod cum illi ex animi sententia successisset, hoc modo causa extitit ut Dux Carolus ab hoste superatus & deniq; occisus fuerit. Quo facto idem Comes cum suis omnibus ad Ludovicum undecimum Regem Galliae se contulit. Unde in suo vexillo postea gestavit Caprificum, marmoreum quoddam antiquum monumentum sua vi in n. ta per medium findentem, de quo Martialis lib. X. Marmora Messalæ findit Caprificus &c. non veritus ex hac tam insigni perfidia à nimia cupiditate vindicta profecta, cum exigua quidem sua laude famam nominis sui conquirere. Quod exemplum non contemnendum merito principes ac magni viri considerare debent, ne ex nimia ira in suos ministros aliquid præter rationem statuunt, ac in ipsos plus æquo duriores postea omnis injuria redundet.

XXII.

INGENTIA MAR-
MORA FINDIT.

*Quamvis dura, tamen caprificus marmora findit.
Contemnat hostem, si sapis, ipse carve.*

Ramorutti

XXIII.

RAMORUM hic decussatim se mutuo complementium, unus est palma, qua arbore, ut notum est, in victorijs usi sunt veteres, quod plures nummi, statuae & picturae antiquae satis abunde ostendunt; ejusq; rei reddit rationem Plutarchus in VIII. Symposiac. quam antequam Aristoteles quoq; probavit, nimirum arboris istius esse proprietatem, ut urgentibus prementibusq; ponderibus praeter alios non facile cedat. Alter veror amicus est Cupressi, qua funeribus fuit destinata, secundum Lucanum,

Et non plebeios luctus testata Cupressus.

Vnde Thucydides lib. II. perhibet arcas ex Cupresso tanquam ligno longo tempore durante, nec cariem aut corruptionem sentiente, fuisse efformatas eorum, qui pro patria in bello Peloponnesiaco contra Spartanos mortem oppetere non dubitassent. Quo symbolo rectissime ostenditur, virum fortem & patriam in primis amantem nihil aliud sibi proponere in bello justo gerendo, quam aut praecclare pugnando vincere, aut laudabiliter succumbendo mortem oppetere. Quapropter hoc symbolo uti voluit admodum appositè & ingeniose, in suis signis sive vexillis militaribus, animosus heros Marcus Antonius Columna, nepos illius celebris ac magni Ducis Prosperi Columna, eo tempore, quo Ravennam contra impetum horrendum & max. vim. Domini de Foix Polemarchi Gallici fortiter defendit. De quo studiosi historiarum plura legere poterunt tum apud alios, tum Iovium lib. X. suae Historiae.

XXIII.
ERIT ALTERA
MERCES.

*Vincere pro patria, vel pulcra occumbere morte
Fortis amat: ramus quod monet iste duplex.*

G

Accepi.

XXIV.

CŒPŒPŒMŒUS hoc ex doctissimi Adriani Iunii Emblemate IX. in quo refert, Plutarchum in libello, quem de silentibus Pythiæ oraculis conscripsit, perhibere in Oeco, (quod ædificium à Cypselo tyranno consecratum fuit) inter Templi istius anathemata extitisse palmam æneam, ad cuius radices insculptæ visebantur plurimæ ranæ, & natrices, quos hydros nominant. Quo typo existimat idem Iunius (quamvis Plutarchus aliter explicet) indicari eos, qui invidis linguis & exitiali maledicentiæ veneno armati, probos ac integros vitæ viros non obliqua, ut sæpè fieri solet, sed recta via ac ratione ad honores & dignitates tendentes, evertere & omnibus bonis exuere tentant, attamen frustra. Nam innocentia ac virtute sua freti ac muniti invidorum morsus & calumniatorum obtreccionum facile spernunt ac retundunt, & tantundem curant, quantum Luna latratum canis, ut est in proverbio. Palma enim ardua primæque nobilitatis arbor, frondibus nunquam vidua, homines ad magna tendentes aptissime exprimit, ad cuius radices ranæ plurimæ odiosa sua coaxatione omnibus molestæ, calumniatorum mores optime exprimunt, & hydri nullis serpentibus veneno inferiores (si Plinio credimus) virulentos invidorum sibilos designant. De quo insuper ejusdem Iunii eruditos versiculos subjicere, breviter hæc explicantes, visum fuit.

Palma caput tollit cœlo ardua, cuius ad ima

Rana loquax, stabulantur & hydri.

Oppugnant proceres, quorum via consona recto est,

De generes, atq; invida lingua.

XXIV.

INVIDIA INTEGRITATIS ASSECLA,

*Quantum palmæ hydri possunt ranæq; nocere,
Tantundem invidia virus obesse probis.*

ORATIVS lib. III. oda III. fortitudinem gentis Romana, ore etiam ipsius hostis Annibalis celebratam fuisse scribit, ut que bellica virtute illustris, post equatam solo Trojam in Italiam vexerit natos virosq̄, nec non deos penates: & postea addit.

Duris ut illex tonfa bipennibus,
Nigræ feraci frontis in Algido,
Per damna per cædes ab ipso
Ducit opes animumq̄; ferro.

Indicare hoc voluit poeta, Romanos per bella, clades ac cædes, contra suos hostes semper aliquid sumfisse virum, & inde ipsorum potentiam latius creviffe auctamq̄ esse: Quod & Latinus Rex II. Aen. de Romanis commemorat. Hoc itaq̄ symbolum admodum ingeniose sibi accommodavit Magnanimus iste & Illustris Heros Marcus Antonius Columna, & ipse genere ac origine Romanus, cujus invictus animus ex suorum adversariorum contra ipsum machinationibus susceptis, semper quoq̄ crevit, atque hoc modo ad majores dignitates subinde pervenit, quod in primis testatur memorabilis illa victoria navalis Christianorum contra Turcas Anno M. D. LXXI. Non. Novembris prope Naupactum singulari Dei Opt. Max. auxilio obtenta, in qua ipsius virtus & opera singularis; tanquam summi Romanarum copiarum præfeti inter primos quoque claruit; qui & superioribus annis pro rege Hispania in Sicilia imperium laudabiliter administrans, in ea dignitate cum publico omnium dolore ibidem diem suum extremum clausit.

XXV.

PER DAMNA,
PER CÆDES.

*Cladibus augefcit virtus animofa: Bipenni:
Sic ilex vires tonfa fubinde capit.*

HEDERAM, potiss. candidam, arbores alias necare, omnemque succum auferendo tanta crassitudine augeri, ut ipsa arbor tandem fiat. Nā pluribus locis intercissam vivere tamen ac durare, ac totidem initia radicum habere quot brachia, quibus incolumis & solida arbores possit strangulare. Vnde etiam Laberij carmen Gnomicum extat.

Ut hedera serpens arborum vires necat,
Ita vetustas ambitu annorum nocet.

Cujus rei significatio ad varios usus potest applicari.

In illos enim non male convenit, qui suis laboribus & vigiliis, etiam cum jactura valetudinis, de pluribus bene mereri cupiunt, & ut alij floreat ac vireant, ipsi etiam quasi consumi & exarescere non dubitant. Alius vero sensus est, quando quis spiam magnis ac principibus viris fideliter inserviens, ipsorumq; sola comoda respiciens, illis declarare cupit, se ad suorum dominorum comoda promovenda ac exequenda, nulla pericula, vel mortem deniq; ipsam subterfugere aut abhorreere. Nonnulli quoq; ad suos quosdam amores referunt. Apud Paradinum vero additur, IMPROBITAS SUBIGIT RECTUM. Nam sicuti ab Hedera complexu nimis arcto arbor tandem suffocatur ac perit, ita saepe actio nimis callida ac improba etiam justa cause nocere ac vim asferre solet. Illustris D. Franciscus Hurtadus de Mendoza Comes Montis Acuti, Regis Hispaniarum Legatus ad Maximilianum II. Imperator. hoc symbolo cum Italico dicto usus est, COSI MORIR MI PIACE.

XXVI.

SIC PERIRE

JVVAT.

*Mens generosa aliis se totam impendere gestit:
Quid ni? Tali ipsam morte perire jvvat.*

Gallus

XXVII.

ALLVS gallinaceus, ales vigilantissima, secundum Lucretium

Auroram clarâ consuetus voce vocare, ad Laurum dicitur libenter advolare, ibique consistere, quod ea arbor, (ut veteres crediderunt) à fulminis vi immunis esse existimatur. Solemq; intuens liber & absq; sollicitudine & insultu aliarum avium cantando sese eo in loco oblectare. Ad eundem modum pii continenter & ubiq; divinâ protectioni se commendantes, & in unicam Dei aeterni providentiam & auxilium intenti, vigilanter & alacriter munere ac officio suo fungi, nec rerum adversarum impetus quantumvis horrendos extimescere debent, secundum Psalmi sententiam,

Qui Dominum metuunt, castris cœlestibus isti
Sunt tuti, & tegit hos Angelus ipse DEI.

Verissimè igitur Nazianzenus: εν εσιν εν τοις εστι το μονιμον, η πηδς θεον ελπις: τα δε ε αλλα παντα, εχι εσι τη φύσει, αλλα νομιζεται: Vnum est in rebus stabile ac firmum, spes videlicet in Deum: reliqua vero cuncta haud natura subsistunt, sed opinione. Confidunt igitur boni in divina providentia, atque ita mirabiliter proteguntur, at improbi contra justè puniuntur. De quibus innumera exempla & historia plurima ubique tam in sacris quàm profanis libris unicuique sese offerunt.

XXVII.
UNDIQVE TU-
T V S.

*Gallus amans lauri vigili solem ore salutat :
Sic à cœlesti mens pia pendet ope.*

H Cuna

XXVIII.

V M in Hispaniam ad aulam Regis Philippe se conferre statuisse primogenitus filius Alphonsi Marchionis Vastii, haeres nominis & ditionis magni illius ducis militaris Ferdinandi Marchionis Piscariae: in quo iuvene patris ac patru ac aliorum suorum majorum signa haud vulgaria gloria ac virtutis tum apparebant: Paulus Iovius ingeniose illi hoc symbolum excogitavit, laurum nimirum arborem, antiquum familiae Davalorum insigne, in qua aliquot rami majores videntur abscissi, inter reliquos vero florentes unus pra aliis eminet aliosque superat. Hac enim arbor dedicata victoriis ac triumphis est: unde eum admonere voluit, ab eo quoque nihil nisi magnum ac memorabile more majorum suorum jam defunctorum expectari. De Laureto autem isto, unde Triumphales lauros decerpere Romani consueverunt, haec apud veteres litteris produntur. Liviam olim post Augusti statim nuptias, Veientanum praedium suum revisisse, ibique gallinam illi albam, quae ramulum lauri rostro tenebat, à prater volante Aquila, quae eam rapuerat, in gremium demissam; cumque nutriri alitem, pangique ramulum placuisset, tantam pullorum sobolem provenisse, ut Suetonius initio Galbae, ad sua usque tempora villam eam ad Gallinas vocitavit teste iur. Esusmodi quoque, eo in loco lauretum crevit, ut triumphaturi Caesares inde boni ominis causa laureas semper decerpent. Haec autem an vere ita acciderint, vel in gratiam Augusti fuerint paulo splendidius quam res ipsa se habuerit, excogitata, hoc loco disputare non est necesse.

XXVIII.

TRIVMPHALI E
STIPITE SVRGENS.

*Hoc monet onnaſo lauri ortus ſtipite ramus:
Magnis natus avis non niſi magna paret.*

H 2

Arbor

XXIX.

ARBOR Medica sive Citria tum florum suavis. tum fructuum odoratiss. gratia celebris, quos contra venena. magnam habere efficacitatem experientia testatur, non facile adolefcit, nisi calore solis admodum valido. forveatur ac sustentetur: quare in locis frigidioribus ac septentrionalibus non facile provenit. Vnde docemur unicuique regioni Deum Opt. Max. sua peculiaria dona concessisse, quibus, si saperet, posset forsitan esse contenta. Quare proverbij loco quoque dicitur, Si caelum dissentiat, frustra fieri fundum; at Catullus recte ait,

Firmat sol, educat imber.

Item Virgilius in Georg. lib. I.

Hic segetes; illic veniunt felicius uvæ, &c.

Et II. Georg.

Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt.

Quæ doctissimus Costæus in libro suo de universa stirpium Natura II. copiosius explicat hisce verbis. Est igitur aëris proprietates, (quæ potiss. à sole proficiscitur): quam Theophrastus inter causas generationis plantarum refert, varia quadam cum subjectis rebus & cum terra proportio, ignota illa quidem nobis qualis sit, sed ex eventu frequentissime observata. Quod etiam doctissime annotavit Vitruvius lib. VIII. suæ Architecturæ, proprietates inquirens singularum terrarum in regionibus ad solis potestatem temperari. Quapropter illi quasi vim inferre Naturæ videntur, qui in loco aliquo boreali ac nimis frigido omnia sine discrimine, quæ in calidissimis locis solent sua sponte tantum provenire, arte quadam, quæ tamen sæpe fallit, tam coacervare quam conservare in longum tempus sese posse arbitrantur.

XXIX.

SOLUM A SOLE.

*Quodq; suo locuples est munere, pluribus orbum,
(Tàm Varium Solis vis facit alma) solum.*

XXX.

AD MIRATIONE profecto non caret, quod in tam diligenti alioquin investigatione omnium rerum Naturalium, cum tot navigationibus ac peregrinationibus uniuersi ferme anguli orbis terrarum excutiantur, nihil adhuc certi tamen nobis constet de arbore Thuris, quemadmodum quoq; Myrrha. Quod etiam Plinius affirmat lib. XII. cap. XIV. Quidam litteris prodiderunt in Arabia nasci, loco Saba dicto, unde Virgilius I. Georg.

India mittit Ebur, molles sua Thura Sabæi,

Huius vero arboris Gummi dicitur esse inodorum, nisi extilans à sole vel igne incalescat, quo modo etiam adhuc in acerra sive thuribulo suffiri solet. Adeundem modum, nisi orationibus ac precibus, & reliquis uniuersis pijs ac religiosis exercitationibus animum nostrum sine omni furo ac simulatione (quæ inprimis Deo displicent) crebro incitemus ac inflammemus, odorem suauem & fragrantem bonorum ac laudabilium operum nunquam edere possumus. Sic Aromata ac potissimum Thura igni imposta, hieroglyphice (ut inquit Pierius libro XLVI.) orationem spiritualis doctrinæ significant. Et Goropius Becanus in suo Vertumno prolixè admodum declarat, apud præcos sacrorum antistites, Thus fuisse caritatis amorisq; tesseram. Hanc similitudinem quoq; exponit D. Augustinus in libello, cuius titulus Speculum peccatorum, hisce verbis. Vt Thus non redolet nisi ponatur in igne, nec virtus Sinapis sentitur, nisi conteratur in lapide, ita nulla scripturæ sacræ sententia vim suam declarat, nisi cocta in corde.

XXX.
FRAGRAT ADV-
S T V M.

*Thura inodora manent, nisi sole vel igne calefant:
Sic bene quo fragret, cor prece adure pia.*

Occasio-

OCCASIONEM huic symbolo præbuit fabula illa poetica de Amygdalo arbore, quam talem veteres mythologi finxerunt. Cum Phyllis hospitio recepisset Demophoontem exulem ac vagabundum, amore ipsius capta maritum sibi elegit. Hic paulo post coactus peregre abire ad expedienda sua quædam negotia, certo promissit intra unum mensem se rediturum esse, at cum insuper adhuc alios tres menses reversionem suam distulisset, Phyllis tam longæ moræ impatiens, (cum, secundum Ovidium, credula res amor sit) ac se delusam ab ipso suspicata, cum antea epistolam quandam ad ipsum conscripsisset, sibi ipsi mortem conscivit, eamq; postea in Amygdalum aridam conversam fabulæ fingunt. Cumq; Demophoon tandem reversus, ac de tam funesto casu certior redditus, subito ad arborem venisset illamq; complexus esset, ajunt in signum lætitiæ eam cæpisse virescere ac florere. Additus est Turtur in trunco sedens, qui & ipse castitatis & constantis amoris typus habetur. Apparet autem hoc symbolum eo venustius, quod hemistichium appositum sit desumptum ex Epistola ipsius Demophoontis à Sabino poeta vel alio composita instar responsionis ad Phyllidis Ovidianam. Quo mythologicè voluerunt poeta commendare constantiam, amorem & prioris vitæ memoriam stabilem, in marito superstite erga conjugem defunctam, & contra. Hinc Nutrix apud Senecam: Amor perennis conjugis castæ manet. Alibi adjectum legitur eodem sensu, OMNIA NON ANIMUM, aut PECTORE VEL IMO LATET.

XXXI.

NEC DUM CES-
SAT AMOR.

*Omnia cum rapiat mors, non extinguit amorem,
Quo devincta sibi est usq; marita fides.*

XXXII.

VITIS avulsa ab ulmo, qua antea sustinebatur, & umbra frondium ipsius non parum recreabatur, humi jam prostrata sine adminiculo isto fructus maturos producere nequit. Notus enim est Iurvenalis versus:

Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos.
Et referuntur à Mario Victorino & Terentiano versus veteris poetæ Sereni:

Si qua flagella jugas ita juga,
Vitis & ulmus uti simul eant.

Hoc quidem Emblemate significatur in omnibus rebus semper unum indigere alterius ope ac auxilio. Quod quidem potissimum locum habet inter probos & pios homines, in quibus charitas omnia prestat & implet. Quod eleganti admodum similitudine D. Chrysostomus in Mattheum Homilia LXXIX. explicat, quando ait: Si in rebus secularibus nemo sibi vivit solus, sicuti opifex, miles, agricola, mercator, ad communem usum proximi omnia conferunt; multo magis in spiritualibus hoc faciendum, hac enim maximè vita est, alijs prodesse. Nam qui sibi vivit, ceteros negligens, & vita ejus super vacua est, & ipse superfluous homo generis nostri. Ideo quoq; ratione & oratione nos ornavit DEVS, mentem & ingenium concessit, manus, pedes, vires corporis dedit, ut his omnibus & nos & proximum juvemus. Hac ille. Quod unico versu D. Nazianzenus complexus est.

Αἰὶ ἀλλοιοῖ χέρες τε καὶ ἄκρα καὶ πόδες ἑσμέν.

Vnde etiam Platoni dicuntur homines ζωὰ πολιτικά, id est, animalia civilia & ad societatem nata, quandoquidem solà vivere sine mutuo auxilio non possunt. Vnde etiam proverbium vulgare natum, UNUS HOMO, NULLUS HOMO.

XXXII.

OPIS INDIGA.

*Stratus humi absentem palmes sterilefcit ob ulmum.
Indiget alterius quilibet auxilio.*

De vehementi ac continuo attritu lignorum ignem tandem excitantium ita scribit Plinius lib. XVI. cap. XL. Calide sunt & morus, laurus, hedera, ac omnes ex quibus igniaria fiunt. Exploratorum hoc usus in castris pastorumque recepit, quorum ad excudendum, vel, ut alii legunt, excutiendum ignem, non semper lapidis occasio est. Teritur ergo lignum ligno, ignemq; concipit attritu, excipiente materia aridi fomitis, fungi vel foliorum facillime concipientium. Sed nihil hederæ præstantius quæ teratur, lauro quæ terat. Hæc ille; & rem similiter confirmat Seneca lib. II. Natural. c. XXII. Dnos tamen bacillos lauri hoc etiam præstare experientia testatur, & qui de Indiis scripserunt, idem adhuc cum aliis lignis calidioribus ibidem fieri perhibent. Hoc vero inventum, ut alia multa, Mercurio tribuit hymnus græcus ad ipsum scriptus, qui Homeri esse putatur. Sic etiam arboribus sylvarum ventorum vi inter se collisis ignis elicitur, unde Lucretius lib. V.

Exprimitur validis extritus viribus ignis,
Et micat interdum flammæ fervidus ardor,
Mutua dum inter se rami stirpesque teruntur.

Non aliter ex potentiorum dissensione & ira semper graviora quam alias pericula oriri certum est, unde Guilhelmus Paradisus (ex quo hæc desumpsimus) proverbium alterum quoq; allegat, *Dura duris non quadrare in opere sartorio.* Alibi legitur, **FLAMMA EST RECLVSA TERENDO.** Apud Paradisum vero habetur, **FLAMMESCIT UTERQUE.**

XXXIII.

VIMEX VI.

*Damna dat atq; facit vis vi collisa potentum ;
Ramorum attritu ut flamma resultat edax.*

XXXIV.

VLMUM proceram arborem vitibus solere ad-
 jungi, & olim usitatum fuit, & nunc etiam ubi-
 que in Italia, praesertim in Campania felici circa
 Neapolim, fieri consuevit. Quamvis vero haec
 senio jam aresacta, & vigore pristino destituta,
 nihilominus tamen vitem retinet, ac sustentat,
 non aliter ac antea crescens & virescens factitare solebat. Ita et-
 iam amici nobis comparandi, qui nec rebus adversis, nec tempo-
 rum diuturnitate, neque locorum distantia, vel ulla denique re à
 nobis temere desciscant, & nos amare desinant. Quod Phociou
 ille sapiens Graecus apud Stobaeum nos facere jubet, Ζητέω, inquit,
 δεῖ καὶ ἀνδρῶν καὶ τέκνων καὶ φίλων τῶς καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ἔβριε ὠδυσσεύς,
 Id est, Querendos esse virum & liberos & amicos, qui ad
 exitum vitae usq; tales permaneant. Quae omnia eruditissimus Al-
 ciatus in suis Emblematis ex graeco Epigrammate convertens ad
 hunc modum exposuit.

Arentem senio, nudam quoque frondibus ulmum

Complexa est viridi vitis opaca coma.

Agnoscitque vices naturæ, & grata parenti

Officii reddit mutua jura suo.

Exemploque monet, tales nos quærere amicos

Quos neque disjungat fœdere summa dies.

Quos spectare quosq; videntur Catulliani versus nuptiales.

Ut vidua in nudo vitis quæ nascitur arvo,

Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uvam.

Hanc nulli agricolæ, nulli accolluere iuveni.

At si forte eadem est ulmo conjuncta marito,

Multi illam agricolæ, multi accolluere iuveni.

In alijs addit, ꝛ eodem sensu, ET ARIDA TĒCUM.

XXXIV.
AMICVS POST
MORTEM.

*Quamlibet arenti vitis tamen haeret in ulmo:
Sic quoque post mortem verus amicus amat.*

Laurum

LAURUM custodia quoque ac incolumitatis esse symbolum ex Proclo tradit Pierius, unde apud veteres tutela causa sata prope ades vel illis affixa fuit, quod etiam Ovidius testatur, cum dicit,

Postibus Augustis eadem fidissima custos.

Eamq; insuper non ladi à fulmine, Plinio etiam astipulantes vetustas credidit. Vnde Tiberius Imperator Romanus tempestates & coruscationes nimium expavescens, cælo turbido lauream sibi solitus est imponere, non aliter ac Augustus ante ipsum nescio qua superstitione, ex vituli marini pelle in eundem finem cingulum gestare consuevit. Herodianus quoq; scribit libr. I. in maxima peste, consulentibus Medicis, Commodum Imperatorem ob copiam arborum istarum in locum, cui nomen Lauretum, secessisse, quod beneficio harum arborum se à contagio immunem fore speraret. Sed & hæc & multa alia non cuius nota de Lauru admodum poeticè disserit Passeratius in Kal. Ian. Adeundem modum, virtus, cujus omnis laus in actione posita est, (secundum Cicero-nem) per se munita ab omnibus non solum vitiiis, sed aliis rebus adversis, semper illæsa ac integra durare solet, alijsq; universis commoditatibus est præferenda. Vnde Horatius carm. libr. III. ode II.

Virtus repulsæ nescia fordida
Intaminatis fulget honoribus,
Nec sumit, aut ponit secures,
Arbitrio popularis auræ, &c.

XXXV.

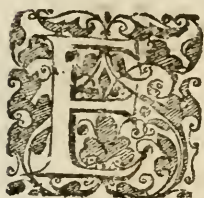
INTACTA VIR-
T V S.

*Sic illesa malis constat pulcherrima Virtus:
Laurus ut est diris integra fulminibus.*

K *Excellen-*

XXXVI.

EXCELLENTISS. ac peritissimus Medicus
 D. Prosper Alpinus, qui octo annis in Aegypto
 Medicinam feliciter exercuit, & nunc magna
 cum laude Venetiis artem eandem facti at, ve-
 ram Balsami descriptionem & locum natalem
 in suo praclaro libro de plantis Aegypti, & pecu-
 liari dialogo de Balsamo edito, una cum ejus icone, primus ut puto
 hisce temporibus nobis cum magna utilitate exhibuit, manifesteque
 ostendit, hunc fruticem in Arabia felici proprie nunc etiam nasci,
 ac inde in Aegyptum ac Iudaeam semper translatum esse, ac ita qui
 velint, legitimum nancisci & habere a quo precio posse. Ex hoc
 frutice liquor iste nobiliss. (cujus portiunculam quoque ad nos mit-
 tere dignatus est) vulnerato vel scarificato cortice in aestate destil-
 lat, & hodie etiam in Aegypto illius magnus usus est ad omnia
 vulnera ac ulcera difficilia ac sordida, aliosque plures ejusmodi af-
 fectus. Docemur autem hoc Emblemate de mutua inter homines
 praestanda benevolentia ac prompta opera, etiamsi interdum ali-
 quid propterea laborum & molestiarum sit (suscipiendum. Nihil
 enim (ut Cicero lib. I. de Natura Deorum tradit) bonitate ac be-
 neficentia est melius ac praestantius. Quod quidem S. Paulus
 multo efficacius ac verius in Epistola ad Coloss. cap. III. monet,
 ενδύσαθε inquiring απλάγχνα οικημεν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην,
 μακροθυμίαν, πραότητα, id est, induite viscera commiserationis,
 benignitatem, animi humilitatem, lenitatem, clementiam. Et
 multo ante per Prophetam Zachariam mandavit DEVS: ελεε
 και οικημεν ποιειτε εν ας & προς τον πλησιον αυτε, και τον αδελφον
 αυτε.

XXXVI.

VULNERE VULNERA SANO.

*Dic age cùm proprio tua vulnere vulnera sanem,
Stipite cur hominum durior hostis homo es?*

VITIS lauro fulta, rectius fructus suos ad maturitatem hoc modo producere potest, quamvis laurus ipsa quoque non parum utilitatis hominibus praebeat, atque ita utraque stirps non sibi sed alijs hanc quasi operam mutuam tradat. Quapropter nos quoque quibus proprie humanitatis virtus competit, cuncta nostra consilia, ac universas actiones eò semper dirigere debemus, ut non solum nobis sed alijs quoque prodesse possimus. Nihil enim melius neque praestantius bonitate ac beneficentia, ut in priore symbolo quoque ex Cicerone retulimus. Ex quo etiam apud eundem autorem altera praecleara sententia, desumpta ex epistola Platonis ad Archytam, lib. I. de Officiis legitur: Non nobis solum nati sumus, ortusque nostri partem patria, partem parentes, partem amici vendicant. Et quae sequuntur. Similiaque apud eundem reperias etiam in lib. de amicitia & alibi. Praecclare itidem Vlpianus IC. scripsit, non tantum parenti suo quemque nasci, cuius esse dicitur, verum etiam Reipubl. Hac igitur ad varia officia mortalium sibi mutuo inservientium referri possunt: pertinentque huc omnia, quae de CHARITATE ac amore tam sacra quam profana nobis litterae proponunt.

XXXVII.

SIC VOS NON

VOBIS.

*Pingitur in lauri vitis cur stipite nixa?
Sape etiam docti munere dives eget.*

EXPRIMITUR hac pictura Pinus in Oleam inserta, circa quam duo serpentes circumvolvuntur, non aliter ac in Caduceo Mercurii depingi solent. Olea itaq; consecrata Minervæ sive Palladi Iovis filia, (ut poëtae allegoricè fabulantur,) tanquam sapientia præside dicitur. Mercurius vero ipse quoque Iovis filius, actionibus ingeniosis ac laudibus præesse perhibetur. Voluit autem doctissimus Ioannes Baptista Pigna, (quemadmodum Hieronymus Ruscellus in suis Italicis symbolis refert) hac inventione ingeniosa uti, posteaquam summa cum laude diu in Academia Ferraricensi publice bonas Artes docuisset, ac tandem totum sese tradidisset Duci Ferraria, cum quo à pueris fuerat educatus, ac deinceps principi isti in max. ac graviss. negotijs semper fidelem præstasset operam. Hinc per Iovem voluit intelligere Deum Opt. Max. à cuius divino auxilio ac providentia sese totum pendere, illiq; omnia accepta referre ingenuè fateatur. Per terrestrem verò Iovem ipsum Ducem Ferraricensem herum suum designare studuit, atq; ita hac duplici ope sperabat se ad utrumq; genus vitæ, theoreticum nimirum, ut vulgo vocant, ac practicum aspirare posse, in quorum conjunctione legitima non dubitabat certò consistere, non solum secundum Peripateticos, sed etiam sacratiss. litteras, veram & absolutam hominis felicitatem. Inscriptio, MODO IUPITER ADSIT, Anchisis vox est apud Virgil. III. Aen.

XXXVIII.

MODO JUPITER

ASSIT.

*Ut sapias rectè & facias, Deus efficit: Ejus
Auxilio plena lance beatus eris.*

Inter

XXXIX.

NTER plura genera vitium, refert Plinius lib. XIII. cap. III. quoddam etiam peculiare reperiri, nullo plane indigens fulcro alterius arboris aut palis, sed quod ipsum sese sustinet, unde etiam à Græcis ὄρθιμπελῶ, id est, vitis recta nominatur. Strabo vero de mira vitis talis crassitie lib. II. & lib. XV II. ea scribit, quæ prope fidem communem superant. Hæc profecto imago est accommoda veræ αὐταρκείας, id est illius qui contentus est suis rebus suisq; ingenij dotibus, neque ab aliis temere pendet. Quas maximas divitias certissimasq; nominat Cicero in Paradoxis. Et Lucretius inquit:

Divitiæ grandes homini sunt vivere parçè
Æquo animo, &c.

Quod multo rectius ac plenius D. Paulus paucis docet. ἐστὶ δὲ πλεονεξία μέγας, inquit, ἢ δικαιοσύνη αὐταρκείας, id est, Quæstus autem magnus est pietas cum animo sua sorte contento. Et Syracides cap. XL. ζῶν ἡ αὐταρκείας ἐργάτης γλυκαὶ θήσεται, hoc est, Vita operarii, cui quantum satis est suppetit, dulcis erit. Tam magni autem veterum nonnulli hanc αὐταρκείαν fecere, ut teste Theodoro in libro contra Græcos infideles sermone XI. in quo tractat de fine & iudicio, in ea ultimum hominis quidam philosophi, autore Hecatao, bonum statuerint. Quò pertinet etiam præclara sententia in Olympijs Pindarica hæc: Ὑγίεντα δ' εἶπε δόλον ἀρδεῖ, ἐξ ἀγροῦ κτεάτεσι, καὶ εὐλογίαν προσποθεῖς, μὴ μαθέουσι θεὸς γενέσθαι, id est, Sannam autem si quis opulentiam irriget, contentus iis quæ conquistavit, laudemq; adjungens, ne quærat Deus fieri, vel ultra humanam sortem sese extollere.

XXXIX.

SE SUSTINET

IPSA,

*Vitis recta suo per se fulcimine nixa
Pingit eum, sua fors cui satis est, animum.*

L

Quercus

XL.

VER CUS glandibus fecunda indicat primum seculum frugale, & simplex, quod, ut Ovidius cecinit, ----- vindice nullo

Sponte sua sine lege fidem, re&umq; colebat:

Quod inde aureum fuit nuncupatum. Adjungitur huic arbori palma sua sponte quoque nberes adeo fructus ad usum hominum praebens. Ac sicuti hic duplex fructus illis felicibus temporibus absq; ullo labore quaesitus gratis, passim mortalibus fuit cibus, ita etiam virtus ipsa ac honestas, quae tum pleno, ut dicitur, gradu in terris florebat, animis eorum fuit alimentum suavis. Descriptionem vero quatuor atatum admodum luculentam, qui volet, legere poterit apud Ovidium lib. I. Metamorphos. Itemq; apud Hesiodum libr. I. εγγων νειη ημεε. Quemadmodum vero omnes probi ac virtutis amantes tale seculum quidem summopere exoptant, ita sperare vel expectare in posterum haud licet: de quo multorum etiam querela extant, & apud Senecam in Tragœdia Thyeste Chorus exclamat.

-----in nos ætas

Ultima venit, ô nos dura:

Sorte creatos! -----

Quod nostro huic calamitosiss. tempori multo rectius convenit.

Alij sacrationem inde sensum eliciunt, quod nimirum post originalem justitiam lapsu primorum parentum amissam, in hoc mundo non liceat amplius sperare perfectionem absolutam & aureum seculum, sed istud nobis partum à CHRISTO uniconostro salvatore ac redemptore in altera vita æterna esse quarendum ac certo expectandum, ita tamen ut in hoc quoq; mundo, divina adjuvante gratia, aliquem illius gustum ac sensum habere incipiamus.

XL.
SPERARE NE-
FAS.

*Aurea in hoc frustra speramus sæcula mundo,
Alterius sæcli qua dabit ille Pater.*

XLI.

MANUS hominis spinosissimum fruticem Rhamnum temere contrectans, ac inde seipsam vulnerans, indicat curiositatem sive *πολυπραγμοσύνην* (quam Plutarchus in tractatu de illa scripto definit *φιλομάθειαν ἀλλοτρίων κακῶν*, id est, studium cognoscendi aliena mala) non solum inutilem sed etiam saepenumero detrimentosam esse, cum homines in aliena semper inquirere, & quae non sui sunt officii cum magno suo damno peragere volunt. Vnde etiam rectè Plautus in Sticho dixit, neminem esse curiosum, quin sit malevolus: & Menandri praecleara est sententia,

Τὸ πᾶν πράττειν καὶ λύπας πολλὰς ἔχει,

Multa facere & molestias multas continet.

Plato etiam in duobus versari iustitiam adserit, τὰ αὐτὰ πράττειν, καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν, & ipse Apostolus ad Thess. hoc confirmat, dum quemq̄ vult ἡσυχάζειν καὶ τὰ ἴδια πράττειν.

Potest idem quoq̄, referrī ad alias res periculorum & molestiarum plenas, quibus si frui cupiamus, multa nobis discrimina sint subeunda. Aliud Epicteti est generalius dictum, qui reliqua philosophorum dogmata, quae ad humanae vitae institutionem pertinent, duobus verbis complecti voluit, ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι, id est, Sustine & abstine. De quo vide plura apud Gellium Atticarum notitium lib. XVII. cap. XIX.

Ac D. Chrysostomus Homilia XLV. in S. Matthaeum ad voluptates huius saeculi hoc symbolum accommodat. Quemadmodum, inquit, acuti vepres undecunque tanguntur ac consringuntur, manus cruentant, eodem modo deliciae, pedibus, manibus, capiti, oculis, omnibus similiter membris officunt, &c. Scite etiam Salomon proverb. XXVI. Spina condita in manu ebrii, sententia est in ore stulti.

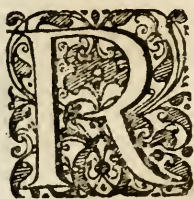
XLI.

SUSTINE VEL

ABSTINE.

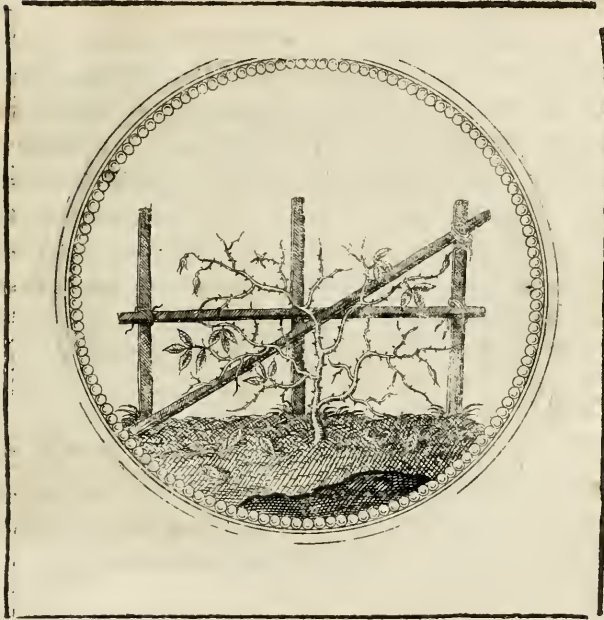

*Carpere parce meas frondes, qui singula carpis,
Vulneret audaces ne tibi spina manus.*

OSÆ frutex hyberno tempore, quasi aridus spiritusq̄ solummodo horridus, carens folijs ac floribus negligitur prorsus, veletiam pedibus conculcatur. Primo tamen veris tempore vix depulso frigore hyberno, beneficio mitioris ac temperationis aëris rursus revirescere & rosas protrudere, antea ab omnibus neglectus, incipit. Non aliter saepe virtuti primum sese exerenti ac primum emergenti, quæ quidem crebrius quàm matura ac omnibus numeris absoluta invidia stimulis est exposita, insidias struere, ac quasi adhuc in herba versantem suffocare homines mali ac invidi conantur. Vnde sæpenumero quidam in primis suæ ætatis annis vivacitatem ingenii & laudabilem industriam ad omnia honesta præferentes invidia ac malevolentia aliorum, quasi frigore hyberno non parum retardantur ac impediuntur, ne scilicet plenam de se spem conceptam tempestive adimplere possint. Non raro tamen rursus divino in primis adjuvi auxilio, tanquam aura clementiore conservati ac excitati rursus repullulant, & ad frugem optatam tandem perveniunt. Quod egregium exemplum merito omnes ingenui adolescentes, ad præclaras virtutis actiones cupide aspirantes, ante oculos continuo habere, nec ullo modo à recto tramite abduci, sed potius fructus laudabiles suorum laborum suo tempore proferre debent. Alibi additur, NON SEMPER NEGLECTA.

XLII.
NEGLECTA VI-
RESCVNT.

*Emergens virtus non va spernitur, ut rosa brumâ:
Expecta: Flores fota calore feret.*

Desumptum

XLIII.

DESUMTUM est hoc symbolum ex eruditiss. Emblematis Adriani Iunii, cuius hæc est interpretatio. Nux pinea, quæ olim Cybela fuit sacra, colliculis quibusdam inæqualis ac aspera, miræque duritia est, quæ vix ignis vi reserari potest: intus vero nuclei dulces latitant, non parum ad alimentum ac diversos hominum morbos utiles. Sic ad virtutem & honestatem ac laudabiles actiones non nisi per labores ac varias difficultates perveniri potest, at postea sequuntur sua visus fructus. Quæ omnia Hesiodus paucis versibus ita eleganter complexus est, ut & Socrates eos commendet apud Xenophontem lib. II. Σπομνημον. & Ciceroni quoq; vehementer placuerint, ideoq; lib. VI. Epistolarum familiarium ad Leptam, monuerit amicum suum, ut filium ipsius jubeat Hesio dea ista ediscere, semperq; habere in ore:

Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρώτα θεοὶ παρὰ τοῖς ἐθνησιν
 Ἄθωνατοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθησ' οἶμ' ἐπ' αὐτῆν,
 Καὶ τεχνὸς τὸ πρῶτον, ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
 Πῆιδι δὴ δῆπειτα πέλει, χαλεπήπερ ἔσσει.

Quos Erasmus satis eleganter vertit in latinam linguam, in Adag.

Simonides etiam apud Clementem Alexandrinum lib. IV. Stromatum, habitare virtutem δυσμαχάτοις ἐπιπέτραις, id est, in rupibus difficilimis, dixit. Ac Ovidii est præclarus versus.

Gloria difficili parta labore venit.

Pertinet autem huc omnino proverbialis Plauti sententia: Qui è nuce nucleum esse vult, frangat nucem. Poterit cum Hieronymo forsitan & sic accipi, Qui querit animi pabulum in arcanis litteris, scrutetur sub allegoria in volucro conditum mysterium.

XLIII.

NISI FREGERIS,

HAUD LICET
ESSE.

*Ardua vallatur duris sapientia scrupis:
Dulcibus aut eadem fructibus illa scatet.*

M *Fructus*

XLIV.

RUCTUS arboris *Persea* formam cordis representare, folium autem cum lingua similitudinem habere, Plutarchus quoque in libello de *Iside & Osiride* notavit, cum in *Aegypto* Harpocrati haec arbor fuerit dicata, cuius veteres mentionem fecerint; & inter recentiores Carolus Clusius in suis observationibus *Hispanicis* diligenter descripsit ac delineavit. Plinius tamen cum *Persico* arbore (cujus forsitan nonnihil congener est, specie autem differt) videtur quodammodo confundere. Docemur hoc symbolo, veritatis orationem debere esse simplicissimam, ac undiq; sibi constare: unde Germanis proverbium quoq; adhuc frequens est, volentibus Cor & linguam oportere unum idemq; esse. Quod utinam hodie, quoniam.

Candor in hoc aëvo res inter mortua pæne est, plures diligentius observarent, cum profecto, secundum B. Nazianzenum dictum graviss. πᾶν ἢ ψευδοῦσιν ἢ δὲ μόνον ἐστὶ, id est, nihil simulatum possit esse diuturnum. Videmus autem & quotidie experimur, potius jam nimis vere in multos convenire istud Ciceronis, in quadam Epistola ad Quintum fratrem, dictum, ubi ait: Multis simulationum involucris tegitur & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusq; natura: frons, oculi, vultus per sepe mentiuntur: lingua autem sapiss. Desinit vero idem Cicero Veritatem libr. II: de inventione, per quam immutata ea quæ sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. Ad veritatem autem amplectendam Sophoclis est egregia cohortatio.

Θάρασει, λέγων τὰ ληθῆς, ἢ σφάλη ποτε.

Bono sis animo, vera dicendo nunquam erraveris.

XLIV.

CONCORDIA
CORDIS ET ORIS.

*Persea fert cordis fructus, folia amula linguae:
O utinam in cunctis hæc bene juncta forent!*

ALCIATI hoc est symbolum, quod Petrus Cri-
 nitus de honesta disciplina lib. II. cap. XIV. lon-
 ge ante ipsum in hunc mundum exposuit. Sata
 est olim Cucurbita iuxta Pinum arborem pro-
 cerissimam. Cum vero multis pluvijs ac cæli
 temperamento hac plurimum crevisset, lasci-
 re cœpit & ramulos audacius porrigere, jamq; in pinum serpebat &
 in suos ramos audebat frondes involvere, pręgrandia sua poma ac
 virescentia ostentans. Tanto itaq; fastu ac insolentia intumuit,
 ut pinum ipsam ausa sit hoc pacto aggredi. Et videt ait, ut te jam
 supero, utq; folijs ac virore præsto. Tum pinus, qua senili prudentia
 præstabat, nihil mirata est cucurbita insolentis audaciam, sed re-
 spondit: Ego vero hic multos calores & hyemes, variasq; temporis
 aduersitates pertuli, adhuc tamen integra consisto; tu vero ad pri-
 mos rigores minus habebis audacię: nam frondes concident, & vi-
 rescere desines. Hunc apologum integrum placuit huc afferre, quã-
 do quidem opt. in omnis generis ardeliones & agyras, & araros
 audacesq; Empiricos nostrorum temporum convenit, qui si quan-
 do nescio quam momentaneam gloriam ac felicitatem suis frau-
 dibus ac ostentationibus conquestiverint, quibus etiam probis & do-
 ctis viris audacter insultare non erubescunt, paulo post tamen ubi
 serio aliquid tractare coguntur, & ad rem ipsam peruentum est,
 concidunt ac tanquam sumi venditores ipso sumo pereunt. In illos:
 Plauti illud in Pseudolo congruit:

Quali solstitialis herba paulisper fui,
 Repente exortus sum, repente occidi.

Alibi apponitur, BREVIS HÆC EST GLORIA, velex Martia-
 le, IMMODICIS BREVIS EST ÆTAS.

XLV.
CITO NATA CI-
TO PEREUNT.

*Quid certat tarde citò nata cucurbita pino?
Interitu celeri, quæ citò nata, cadunt.*

XLVI.

ANTHARI ac Scarabei & hujus generis insecta plurima ita faetoribus ac sordibus, ex quibus originem duxerunt, delectantur, ac illis sustentantur, ut contra odorum suavitate plane exanimentur ac pereant. Ideoque Rosae insidentes Scarabei vel cantharides torpescere, vel tandem emori dicuntur. Ad hunc modum molles ac effeminatos in suis voluptatibus ac deliciis, quae non solum corpori, sed menti quoque obsunt, plurimumque nocent, paulatim contabescere ac tandem illicito luxui interitu suo meritis poenas luere constat. Quod Claudianus lib. II. ad Stiliconem egregie explicavit, versibus, qui sunt omnibus notissimi:

Luxuries praedulce malum, qui dedita semper &c.

Silius quoque Italicus breviter haec exposuit.

Adspicelate

Florentes quondam luxus quas vertet urbes,

Quippe nec ira Deum tantum, nec tela, nec hostis,

Quantum sola nocet animis illapsa voluptas.

Pierius in suis Hieroglyphicis refert, Hannibali aliqui duro, sed ob Capuanas delicias tandem effeminato, non abs re scutum debuisse offerri, in cujus medio Scarabeus fuisset depictus, quem undique rosarum ferta ambirent, significatione eadem, quam hoc symbolo exprimere voluimus. Hinc prudenter Musonius elegit potius νοσήσῃ, ἢ τευφῆσῃ. τὸ μὲν γὰρ, ait, νοσήν μόνον βλάπτει τὸ σῶμα. τὸ δὲ τευφῆν ἅμω Διφθέρει, ψυχῇ τε καὶ σῶμα: Morbus corpori solum nocet: ac luxuria utrumque corrumpit, & animam & corpus.

XLVI.
TURPIBUS EXI-
TIUM.

*Cantharidum rosa mors. Sic luxus deliciaq;
Enervant animos eripiuntque virum,*

Desumptum

ESUMTUM est hoc symbolum ex Horatij
versibus,

Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines,
Quos ultra citraq; nequit consistere rectum.

Monemur autem hic in primis, vino esse sobriè ac ἄπαιμένως. (ut loquitur Theognis) utendum, ad virium debilitatarum recreationem & latitiam quidem, sed non ad ebrietatem, quod etiam ubique in sacris literis serio nobis proponitur ac explicatur. Vnde D. Basilius in sua luculenta quadam de Ebrietate oratione, hanc non immerito vocat ἀκρόπολιν, id est, arcem omnium flagitiorum. & Athenæus libr. X. μητρόπολιν πίντων τῶν δεινῶν. Quod ut ubique hominibus inculcatur: ita certe deplorandum est, nihilominus hoc vitium maximè detestandum adhuc esse non solum nimis commune, sed apud multos ferme haberi virtutis loco, cui etiam præmia proponantur, ut olim ab Alexandro M. & Mithridate factum accepimus, iis qui plurimum biberint. Explicat autem adhuc melius hoc symbolum carmen quoddam in Microcosmo, libello elegantissimo nuper impresso Antuerpia, hisce versibus:

Tres vitis profert uvas, tria pocula mensæ,

Si circumspicias, apposita esse vides.

Muta tribus vicibus docet hæc pictura bibendum:

Scilicet ut sedent pocula prima sitim,

Altera rancorem crudo de pe&ore pellant,

Firma valetudo quo tua membra beet;

Tertia sed misce tibi pocula propter amicos,

Inter quos maneant gordia vincla decet.

Eubuli autem Græci Comici in eandem fere sententiam versus latinè vertit Henr. Stephanus.

XLVII.

SIT MODUS IN
REBUS.

*Sit tibi, ne noceat, vini moderatior usus:
Prima sitim, curas altera pocula levent.*

N

Scipio

XLVIII.

SCIPIO reversus ex Africa, & primus triumphaturus de Hannibale, iussit ut milites octavae legionis, qui primi etiam castra Carthagenensium oppugnauerant, ac Ducis eorum insignia abstulerant, non solum die triumphali manu gestarent fasciculum rosarum, sed in posterum quoque in clypeis similiter depictas rosas usurparent. Posterior quoque Scipio post expugnationem & destructionem ultimam potentissimae urbis Carthagenis, voluit milites undecimae legionis, qui etiam ipsi ante alios omnes muros conscendissent, easdem Rosas in suis armis & scutis gestare, atq; hoc modo cum ipsius Scipionis curru triumphali undique rosis similiter exornato urbem ingredi. Sic apud Homerum legitur Achillis scutum rosis fuisse insignitum, nec non cassides Hectoris atque Aeneae. Rosa itaque hoc loco nondum plane matura ac aperta indicant allegoricè juvenilis animi, heroica virtute praediti in principe expectationem singularem, qui ratione et aetatis sua consilia ac facta nondum omnibus potest probare nec cunctis innotescere. Additur autem supra rosarum fruticem in regione caelesti signum Arietis, quod veris tempus aeternum nobis solet adducere, & illi quasi praesse, quo tempore Rosae maximè florent, & ob suavis odorem in primis expetuntur: Non igitur sine ratione hoc symbolo uti in sua juventute Virginius Ursinus filius Pauli Iordani, eoque innuere voluit, magnam spem se collocare in benevolentia ac gratia sui avunculi Cosmi Medicis Magni Ducis Etruriae, cui Arietis signum, ut etiam Augusto Caesari, fuit in horoscopo.

XLVIII.

BENEVOLUS AT-
QUE BENIGNVS.

*Qui semiclauso connivent germine flores,
Dilatati, aries quando fa-vebit, erunt.*

XLIX.

Egregia quadam planta admiratione sane digna, ante paucos annos inter exoticas ad nos quoque allata, quæ ubique jam in hortis colitur, quam Chrysanthemum Peruvianum à loco natali, à forma plantam maximam, Florem solis vero propter effectum & similitudinem, nominant: quidam Bellionem Plinij esse opinantur, incerta tamen (meo iudicio) conjectura. Hæc intra sex vel ad summum septem mensium spacium, ex quo terra semen ipsius est mandatam, copervenire solet magnitudinis, ut humani brachii crassitiem, & altitudinem duodecim vel plurimum cubitorum excedat. Quemadmodum verò florum densitate ac multiplici foliorum numero Pæonia nonnihil cedit, ita seminum copia, quibus altera caret, hanc longe superat, nam eorum ultra mille in uno cippo numeravimus. Cum itaq; hic flos etiam solem semper respiciat, adq; ejus radios sese plurimum pandat, & superiora semper respiciat, decet nos etiam multo magis ad verum datorem & largitorem omnium bonorum <sup>ἐπι-
εὐνοῦ</sup> continuè oculos mentis attollere, nec terrenis, caducis ac voluptariis bonis quasi humi jacentes semper inhiare: ostendentes, secundum Platonem quoque nos esse cælestes plantas. Genua in palatio Francisci Leccani aliud symbolum pulcherrimum huic non dissimile legitur, E COELIS LUX, EO INTUERE. Sic Boeth: de consolatione.

Quem, quia respicit omnia solus,
Verum possis dicere solem.

XLIX.

NON INFERIO-
RA SECUTUS.

*Solis ut hunc florem radiantia lumina versant,
Dirige sic mentem Christe benigne meam.*

L.

ERTUM vel corolla ex triplici genere ramu-
sculorum, nimirum ex Lauro, Quercu & Olea
contexta, ac cuidam sacra Ara imposita conse-
crataq̄, allegoricè nos monet ut harū arborum
naturam ac proprietatem imitemur, & secun-
dum mysticum earum sensum vitam nostram
ni versam integritati ac pietati consecremus. Per Laurum enim
Apollini dicatam, studium prudentiæ & rerum causas investigan-
di intelligimus, unde Dionysus $\mu\alpha\upsilon\tau\iota\kappa\acute{o}\nu\ \Phi\upsilon\tau\acute{o}\nu$, id est, arborem vati-
cinatricem vocat, in quem sinem Lauro propter singularem do-
ctrinam poëta coronabantur: nam à fulmine id est temeritate &
ignorantia immunis esse putabatur. Quercus vero Iovi sacra fuit
tanquam prima arborum, ac propter incorruptam ipsius materiã,
& diu durabilem, fortitudinem ac constantiam animi exprimit,
quibus contra sensuum aberrationes ac illecebrarum fortuitarum
insidias nos munire debemus. Oleam deniq̄, Palladi attributam,
pacis esse symbolum non solum Græcorum $\mu\iota\theta\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\kappa\acute{\alpha}$ & nummi an-
tiquorum plurimi testantur, sed etiam sacra litteræ passim indi-
cant. Post diluuium enim a Noë Columba emissa ex Arca, ac cele-
riter reversa surculum Oleæ attulit, quo indicio Noë latatus sensit
diluuii tempestatem jam sedatam, & terram rursus esse ab eluvie
aquarum liberam. Inscriptio est ex Horatii illo:

-----Rex eris, ajunt,

Si rectè facies. Quo & Ansonius allusit:

Qui rectè faciet, non qui dominatur, erit Rex.

L.
S I R E C T E
F A C I E S.

*E Lauro, Quercu atq; Olea duce digna corona,
Prudentem, fortem, pacificumque decet.*

Rosa

LI.

ROS Ainter alios omnes flores, grata ac odorata, brevi quidem admodum tempore durat, sed rursus languescens ac exarescens perit. Similis planè ratio est hujus vite nostra caduca, fluxa ac incerta. Vnde ex recentioribus quidam rectè cecinit,

Ur rosa mane viget, tamen & mox vespere languet,
Sic modo qui fuimus, cras levis umbra sumus.

Quæ quidem ad cælestem pulchritudinem illam nunquam peruenientem, animum nostrum merito debent excitare, ac ad perpetuam illius contemplationem nos assuefacere. Cum ibidem, (secundum S. Paulum I. Corinth. II.) ea præparaverit DEVS diligentibus se, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, & in cor hominis non ascenderunt. Atq; hæc cupidissime expetenda, cæteris vero, si ita acciderit, moderate carendum esse indicant quoq; Gregorii Nazianzeni suavissimi versiculi.

Θεῦ μόνου θείωντε ἀπολήσως ἔχειν,
Ὅς τοῖς λαβῆσι καὶ πλεόν χαρίζεται
Διψῶν τὸ δίψαομαι, ἀφθόνως αἰετέων.

Ἐν τοῖς δὲ λοιποῖς καὶ φέρειν ἡσώμεθα.

Solum Deum & divina concupiscito,
Sumentibus qui & plura largiri solet,
Sitiens sitiri, semper affluens bonis.

In cæteris voto excidens modum obtine.

Hoc de omnibus floribus eleganter exposuit D. Chrysostomus Homilia in Genesin XLIII. hisce verbis. Quemadmodum floridum quoddam præratum varios & omnis generis flores exhibet; ita divina scriptura justorum virtutes nobis demonstrat, non ut illorum florum fragrantia brevi tempore fruamur, sed ut perpetuam inde utilitatem recipiamus, & eas in sinu mentis reponamus, ut per omne tempus si volumus, eorum sua veolentia frui possimus.

ALITER

LI.
ALITER COE-
LESTIA DURANT.

*Ab quàm forma rosas cito deficit inelyta pulchras!
Non ita cœlestis quas Paradisus habet.*

LII.

VIRGA Aaronis, ut habetur Numer. cap. XVII. inter omnes alias virgas Principum Israël sola cepit germinare ac virefcere, ac flores amygdali protulit, indicans Levitica tribus electionem ad Sacerdotii dignitatem peculiarem, quoniam nulla alia tribus Israëlitica cum ea hac in parte conferri potuit, ut quæ præ alijs ad hanc dignitatem electa fuerit, quæ eue tanquam amygdalus inter arbores prima florem & fructum proferret, cæterisq; arboribus anteiret. Quam virgam ita floridam Iudaicus postea populus in suis nummis quos siclus vocarunt, designari curavit. Quod symbolum usurpare. Adrianus sextus Pontifex Romanus, patria Trajectensis in Belgio oriundus ex familia Florentia non obscura, & hoc pacto ad familia cognomen alludere seque præter suam aliorumque spem ad tantum repente fastigium fuisse erectum, illo docere voluit. Nemini igitur desperandum, sed potius spei bonæ semper incumbendum. εἰ δὲν γὰρ, ait Chrysoſtom. ἔτιως τρέφει ψυχὴν, ὡς ἐλπίς ἀγαθὴ, καὶ τὸ χρεῖσται προσδοκᾶν, Nihil namque adeo animum pascit, atque bona spes, & boni expectatio. Apud Gu. Paradinum aliud dictum est appositum, nimirum, SEMINE AB. ÆTHEREO, Comprobans divinitus electam ac conservatam tribum Leviticam contra Dathan & Abiron factiosos, ac Aaronis sacerdotii divini que ministerii perturbatores.

LII.
INSPERATA
FLORUIT.

*Floruit Aaroni vi numinis arida virga:
Me quoq; florentem spes animosa facit.*

LIII.

PLUTARCHUS in libello, quem inscripsit, πῶς ἀντις τῶν ἐχθρῶν ὠφελεῖται, id est, de capienda ex inimicis utilitate. hoc symbolum docte admodum & eleganter hisce verbis interpretatur. Sicuti periti agricola rosas ac violas existimant se odoratiores ac meliores reddere, si allia ac capas juxta eas plantent, quod in ea excernatur, quicquid alioqui alimentum acerbi aut fœtidi illis inest: ita inimicus quoque excipiens invidia & malignitatis alterius ictus, benevolentiores aliquem amicis secunda utentibus fortuna reddet atq; commodiorem. Hucusque Plutarchus. Hæc quoque explicat. doctissimus Costaus in II. libro de Natura plantarum cap. XLIII. quo in loco inquit: Sed & satione fœtidarum rerum prope flores, odore evadent suaviores, ut si allium prope rosam colloca veris. Cum enim simili omnia nutriantur, & ab allia, si quid terre fœtidi inest, in suum trahatur alimentum, quod reliquum est purius remanet, idque in rosa cedens nutrimentum, suavioris in ea & succi & odoris est causa. Ut illud addam, calefcere vi allii terram, proptereaque & calidius & elaboratius esse quicquid in rosam perfertur. Rectè igitur Periandri illud huc referemus: ὅσω γὰρ ἀντιθουῆς, τοσούτω μείζονων γίνηται ἄγαθῶν τῶν φθουμένων, Quo magis utiq; invidibus, tanto majorum fiet causa bonorum illi cui invides.

LIII.

PER OPPOSITA.

*Livor iners stimulos generosis mentibus addit;
Sic per fœda rosis allia crescit odor.*

LIV.

HERUDA vincire quasi quibusdam brachiis
 quicquid apprehenderit, arctissimeque continere
 solet. Vicissim ergo etiam murorum rudera ea
 ita sustentantur, ne corruant, ac pariter quoque
 ab illis conservatur ac erigitur, ut hac ratione
 neutrum sine altero possit consistere. Qui profe-
 cto typus est verae constantisque amicitiae, de qua inprimis Cicero
 aureolum libellum illum conscripsit. In quo inter alia plurima
 praecleara dicta, etiam haec commemorat: In amicitia & absentes
 adsunt, & egentes abundant, & imbecilli valent, & quod diffici-
 lius dictu est, mortui vivunt. Ac paulo post subiungit: Est enim
 amicus quidem tanquam alter idem. Laelius quoque, in fine ejus-
 dem libelli commendans amicitiam, qua fuit inter Scipionem &
 ipsum arctissima, tandem haec addit: Mihi quidem Scipio, quan-
 quam est subito creptus, vivit tamen, semperque vivet. At Seneca
 in Epistola LXXII. scribit: Nihil eque agrum reficit sicuti ami-
 corum affectus. Non video me mori cum illos superstites relique-
 ro. puto, inquam, me victurum non cum illis sed per illos. Pulcrè
 Chrysofost. εἰδὲν ᾗδ, εἰδὲν τῆς ἀγάπης γλυκύτερον ἄλλοιτο ἂν. τί ᾗδ σὺκ ἂν
 ἐργάσαστο Φίλ & γνήσι &; πόσην μὲν σὺκ ἂν ἐμποιήσεν ἡδονῶν; πόσην
 ᾗδ Φέλειαν; πόσην δὲ ἀσΦάλειαν; καὶ μυρίας θησαυρῶν εἴποις, εἰδὲν ἀν-
 τῆξιν, ὅν γνήσι & Φίλ &; Nihil enim, nihil dilectione queat existere jucun-
 dius: Quid enim non effecerit amicus verus? quam non volupta-
 tem? quantam vero utilitatem? quantam securitatem? tametsi
 mille thesauros recenseas, nihil hoc ad verum amicum.

LIV.
SI VIVET VI-
V A M.

*Muri hederam, hæc illos, alterno munere, firmant.
Hic typus expressus mutua amicitia est.*

Nubecule

NUBECULÆ mites & irriguæ pluuiam suauem ac utilem super prætata virescentia ac flosculorum variorum amœnitate undique reserta leniter effundentes, vivifico illo ac suavi humore intra terræ viscera attracto, plurimum rescicere & latiora reddere solent: absq̃ illis vero, siccitate & squalore plane exarescunt. Vnde Prophetæ Ieremias cap. LI. Dante eo vocem, multiplicantur aquæ in cælo. Et Epistola ad Hebræos cap. VI. Nam terra quæ imbrem sæpius in se venientem combiberit, & progenuerit herbam accommodam eis per quos colitur, recipit benedictionem à Deo. At quæ profert spinas ac tribulos, reproba est & maledictioni affinis, cuius exitus tendit ad exustionem. Similiter quoque viri docti & prudentes, multarum rerum peritia excellentes, dona sua à Deo ipsis concessa non inuide occultant, sed diuino imprimis auxilio ad iuti de omnibus bene mereri, ac liberaliter scriptis dictisq̃ suis egregiis uniuersis prodesse student, diligenter operam dantes, ne secundum sanctum vatem Davidem, sint tanquam γῆ ἄνυδρος, id est, terra sine aqua, aut, quemadmodum S. Iudas Apostolus loquitur, nubes sine aquis, sibi tantum viventes, sine ulla aliorum utilitate. Sic vir Dei S. Moses (ut est in ipsius Cantico Deuteronomii XXXII.) optat ut concresecat in pluuiam doctrina sua, ac fluat ut ros eloquium ipsius, quasi imber super herbam, & tanquam stilla super gramina.

LV.

COELI BENEDI-
CTIO DITAT.

*Verna rigant pluviis languentes nubila flores,
Nos Pater, aetherii Flaminis imbresove.*

P In agris

LVI.

Nagris latioribus præq̄ ubertate nimia luxuriantibus, seges interdum tanta fertilitate crescunt & augentur, ut nisi suo tempore nonnihil demetantur, & nimia copia illis detrahatur, se ipsas suffocare, ablatiis vero superfluis, multo quàm prius crescere uberius soleant. Non aliter quaedam nimis ambitiosa ac felicia ingenia, plus quàm oportet sibi tribuentia, ac ideo omnia audacter ac præcipitanter agentia, sæpè se ipsa exvertunt ac consumunt: at si interdum falce moderationis ac humilitatis reprimantur ac castigentur, tum demum fructus maturiores ac præstantiores producere consueverunt; contra præcocia & nimium luxuriantia ingenia sæpè in ipsa quasi herba suffocantur. Nam juxta Senecam, ad maturitatem non peruenit nimia fecunditas. Quòd pertinet D. Augustini dictum in Epistola I. ad Maced. Quaedam acutiss. & excellentiss. ingenia tanto in majori errant, quanto confidentius tanquam suis viribus cucurrerint, nec suppliciter ac veraciter DEVM, ut viam sibi ostenderet, petiverint. Sed hæc de ingeniorum luxurie, quæ modum jam excessit, intelligimus. Cateroquin vera est Ciceronis II. de Orat. sententia: Volo se efferat in adolescente fecunditas: Nam facilius, sicut in vitibus revocantur ea, quæ se nimium profuderunt, quam si nihil valet materies, nova sarmenta cultura excitentur: Ita volo esse in adolescente, unde aliquid amputem. Non enim potest in eo succus esse diuturnus, quod nimis celeriter est maturitatem affectum.

LVI.
SURGET UBE-
RIOR.

*Luxuriam segetis castigat falce colonus,
Ingenium praecox reprime: sic sapiens.*

SIC Æ jam matura inter duas manus nisi continuè fricentur ac valide exprimantur, grana frumenti in illis conclusa inde non possunt excuti vel rectè colligi, quibus ita expressis convenientissimum illa alimentum generi humano præbent. Ita etiam quantumvis præclara cogitationes ac meditationes de rebus tam sacris quam profanis, nisi ad actum, ut dici solet, traducantur, parum utiles esse solent. Vnde etiam Cicero I. de Officiis ait, Virtutem omnem in actione positam esse, quod sumsit ex luculenta de hac re disputatione Aristotelis in X. Ethicorum Nicomach. Sane autem succinctum est Plutarchi illud: Ἄνδρα ἄνθρωπον μὲν τὸ γῆμα: ἄνδρα δὲ ἡ τεῶν ἕξις κοσμεῖ, Statuam figura, at virum decet actio. Nec minus illud Cyrilli: ὅτι ἐνὶ ἑσθλάτῃ μαλαμβάνειν τὰς ἀρετὰς, μικροῖς γὰρ τὰ μέγιστα πῶς ἂν τις ἔλοιτο πόνοισιν; Non ita subito datur virtutem apisci. Quo pacto nam quis maxima exiguo capiat labore? Nic. Reusnerus, in II. parte suorum Imperat. symbolorum, ex D. Chrysostomo desumptum attribuit FL. Valerio Constantio Imp. Rom. ejusmodi symbolum, VIRTUS DUM PATITUR VINCIT. Quod imprimis de Christiana pietate ac virtute intelligendum, quemadmodum præclare dicitur in Epistola ad Hebræos cap. XII. πᾶσι παιδεία θεοῦ μὲν παρὸν ἔδοκε χαρῆς εἶναι, ὁπλὴ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν ἡρενικὸν πῆς δι' αὐτῆς ἐγγεγυμνασμένοις ἀπὸ δίδωσιν δικαιοσύνης: Omnis castigatio in præsens quidem non videtur esse gaudii, sed molestie. At postea fructum tranquillum justitiæ reddit iis, qui per illam fuerint exercitati.

LVII.

SIC VITAM IN-
VENIES.

*Spica attrita manu sua grana effundit ad usus ::
Sic ostende actu, que meditata tenes.*

LVIII.

ACANTHUS ea herba esse putatur, quam vulgo à similitudine foliorum cum pedibus urfinis, Brancam ursinam Italicam vocant, & apud nos quoq, hoc tempore excolitur. De qua Vitruvius libr. IV. cap. I. historiam refert ejusmodi: Virgo civis Corinthia jam matura nuptiis, implicata morbo discessit. Post ejus sepulturam, quibus ea viva delectabatur poculis, nutrix collecta & composita in calatho pertulit ad monumentum, & in summo collocavit, atque uti ea permanerent diutius sub divo, tegula texit. Is calathus fortuito super acanthi radicem fuerat collocatus. Interim pondere pressa radix acanthi media folia & cauliculos circa vernum tempus profudit, cujus cauliculi secundum latera crescentes, & ab angulis tegulae ponderis necessitate expressi, flexiones in extremas partes vultuarum facere sunt conati. Tunc Callimachus Statuarius prateriens hoc monumentum, animadvertit eum calathum, & circa foliorum nascentem teneritatem, delectatusq, genere & forma novitate, ad id exemplar columnas apud Corinthios fecit. Haec tenus Vitruvius. Ut igitur haec herba melius crescit ac elegantius, si non nihil prematur: sic etiam animus fortis & sua virtute invictus contra omnes insultus fortuna, in adversis semper sese magis exerit, ac multo clarius omnibus conspiciendum praebet. Vnde Lucanus.

-----serpens sitis, ardor arenæ,

Dulcia virtuti, gaudet patientia duris.

Lætius est quoties magno sibi constat honestum.

Camillus de Camillis in Italicis symbolis addidit, PRESSA
TOLLITUR HUMO.

LVIII.

DEPRESSA RE-
SURGIT,

*Fortis ab aduersis animus præclarior extat:
Pondere sic pressus surgit acanthus humo.*

Milio

LIX.

MILIO quondam peculiarem vim naturalem inesse constat, non solum longo tempore (propter suam siccitatem potissimum) seipsum, sed alia multa, quæ in illius acervis reconduntur, conservandi à corruptione ac putredine, qualia sunt Rhabarbarum, Camphora & similia non pauca. Typus certè valde appositus matrona pudicissima, quæ semper castitatem, honestatem & omnem virtutem huic sexui convenientem & necessariam præ oculis habere, & non solum sedulo curare debet, quo pacto seipsam, sed etiam omnes quæ illius fidei sunt commissæ ab omni labe & turpitudine integras ac inculpatas semper conservet, in quam vere illud Seneca in Octavia competit,

Probitas, fidesque, conjugis mores, pudor,
Placeant marito.

Ac secundum Aristotelem in Oeconomicis, non tantum nitores vestimentorum, nec excellentia formæ, nec auri multitudo ad laudem mulieris valet, quantum valet modestia in rebus, ac studium honeste decoreq; vivendi; similiaque de mulieris vero ornatu scripsit Phintys Callicratis filia Pythagorea, ut apud Stobæum legimus. Hoc igitur symbolum eam ob causam sibi elegit usurpandum illustrissima Marchionis Vastii conjunx Maria de Arragonia, specimen & imago certissima omnis honestatis, castitatis ac prudentiæ, quæ in hunc sexum potest cadere: de cujus laudibus plura, qui volent, legere poterit apud Paulum Iovium & alios scriptores Italico passim in eorum scriptis. Alibi non minus elegans & vetus dictum additur, SERVATA VALEBUNT.

LIX.

SERVARI ET SER-
VARE MEUM EST.

*Seq; aliaq; pudens matrona à crimine servat:
Putrorem milium ceu procul esse facit.*

Q

Non

NON caret admiratione, parvulam hanc, at elegantem plantam plerunque sabulosis ac udis locis, interdum etiam umbrosis sylvis proveniente, & quæ cum capillaribus herbis magnam habet affinitatem, veteribus forsitan ignotam, ad multos morbos tamen efficacem, quantumvis etiam æstate ardentissimis solis radiis sit exposita; nunquam tamen folia ipsius, carva instar pusilli cochlearis, roscido quodam humore destitui, eorumque lanuginem admodum teneram guttulis quibusdam pellucidis semper madere, unde etiam nomen sortita est, ut Rorem Solis ac Rorariam recentiores nuncuparint, de qua Chymici nescio quæ arcana predicant, ut Isaacus Hollandus proprio scripto testatur. Illustris profecto hæc imago est, nos etiam in summis caloribus ac æstibus calamitatum & afflictionum nunquam flaccessere aut succumbere, si ex sacratiss. verbi divini fontibus viridum semper ac roscidum succum, qui nos subinde recreet, alat ac sustentet, hauriamus. Qui alioquin nimium rerum humanarum ac caducarum cupiditate dissipatus ac consumtus, perpetuum marcorem, & tandem interitum perniciosum producit. Vnde Chrysostomus in Epistolam S. Pauli ad Corinth. serm. XXVI. Τὸ πρῶτον ἡ ψυχὴ καθαίρεται, ὅτε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀλίβεται, id est, Tunc enim anima purgatur, quando Deo volente affligitur. Quo in loco plura admodum utilia idem sanctus & disertus pater exponit, quæ hic recensere nimis longum foret.

LX.

INVICTA MA-
NEO.

*Syrius ut flagret, viret ac perfusa liquore est:
Candida sic durent pectora, firma fide.*

Horatius Medicus pag. 100

Q 2

Diosco-

DIOSCORIDES *Helichrysum* nominat quodque *Amarantum*, $\delta\pi\omicron\tau\epsilon\mu\eta\mu\alpha\epsilon\gamma\iota\upsilon\epsilon\delta\mu\iota$, id est, quod nunquam marcescat. Sed Plinius diversam ab eo plantam, purpureo flore pradi- tam ita vocare videtur, quam Itali fior velluto appellant, puellis ob colorem viridum & perennem ad coronas texendas gratiss. praesertim hyberno tempore, ubi viridum suum colorem adhuc retinet. Fasciculum ex hisce floribus spicatis colligatum, in signo sive vexillo suo militari depictum gestavit pro symbolo egregius copiarum equestrium ductor Fabricius Gesvaldus Neapolitanus, quo voluit innuere, se in omnibus rebus, quae spectent ad sui regis autoritatem & utilitatem conservandam, semper impigrum praestiturum, nullosque labores aut pericula unquam subterfugiturum, sed sine intermissione animo presenti ac intrepido provinciam sibi demandatam pro virili administraturum esse, secundum Virgilianum istud,

Tunc cede malis, sed contra audentior ito.

Annotat vero Pierius quoque in suis Hieroglyphicis veteres illorum capitibus, qui valetudine integerrima viribusque ad extremum senectutis vegeti vixissent, solitos fuisse *Amarantinam* corollam imponere, propter eandem, quam jam attulimus, rationem.

LXI.

NUNQUAM LAN-
GVESCIMUS.

*Impavidum invictumq; animum signas amarante:
Et vegetis senibus grata coronata est.*

RHEOPHRASTUS scribit esse genus quoddam rosarum circa Philippos in Gracia, centum folia continens, cuiusmodi Plinius ex Pango in Campaniam transplantatas perhibet, quales nunc rosa apud nos quoque, quamvis rarius, inveniuntur. Sed nullum, meo iudicio, florem pleniorum, elegantiorum & pluribus foliis refertum vidit hæc nostra ætas (harum rerum ad curiositatem usq; studiosa) quàm Pœonia ex Hispania, ut ajunt, primum allata, & jam ubique in hortis instructioribus frequentata, cuius in unico flore ultra quingenta folia me aliquando numerare nemini. At superveniente pluvia, vel nixio sole ardente, subito folia decidunt, & decor omnis abit. Quod in tota vita nostra caduca, fluxa ac incerta (τὸ γὰρ αἰθρῶν νόον ἔπειτα πάλιν βέβαιον : Humana enim non sunt omnino firma, inquit Plato in Epistolis) unusquisque observare, atque ideo fallacibus voluptatibus, quas brevissimas interdum longissima comitantur incommoda, minime indulgere debet.

Festinat enim (secundum Iuvenalem) decurrere velox
 Flosculus, angustæ miseræque brevissima vitæ
 Portio, dum bibimus, dum fæta, unguenta, puellas
 Poscimus, obrepit non intellecta senectus,

Idem etiam Ovidius monet hisce versibus.

Forma bonum fragile est, quantumque accedit ad annos,
 Fit minor, ac spacio carpitur ipsa suo.

Alii addiderunt. MULTIPLEX, MOX NULLA, indi-
 cantes simul & vanitatem & brevitatem mortalis huius ac mo-
 mentaneæ nostræ vitæ.

LXII.

CADUCA VO-
LUTAS.

*Hæc rosa centuplici ceu flore decora, caduca est:
Sic formæ & vitæ mox perit omne decus.*

Quanquam

LXIII.

VANQUAM Hedera sit ex numero istarum plantarum, quae nunquam folia amittunt, sicuti quoque Olea, Myrtus, Palma, Pinus, Cupressus, &c. nihilominus tamen levi momento vel propter ipsius temporis incommoditatem, vel soli imperfectionem, aut alia de causa decrescit & interdum plane exsiccat. Vnde Cardinalis Lotharingus Pyramidem hedera vestitam, in cuius apice Luna est apposta, quae Regis Galliae Henrici II. fuit symbolum, usurpavit, eo designare volens, tam diu Hederam, id est, ipsummet in virore ac felicitate perstiturum, quousque Rex Henricus herus illius floreret, illumq; instar Pyramidis sustentaret. Idq; unusquisq; alius fideliter ac pro viribus superiori alicui Domino inserviens, ac vicissim illius benevolentiam ac favorem experiens sibi accommodare poterit. Sed multo adhuc rectius ad verum Dei cultum & honorem transferre haec licebit, Nam sicuti videmus hedera, vitem, lupulum salictarium, & alias huius generis plantas, propter imbecillitatem, innixu ad arborem, palum, vel murum egere, ita persuasum esse nobis debet, nos non posse alia ratione ulla assurgere, crescere vel florere, quam accessu ad Deum Opt. Max. & gloria ejus pro viribus tuenda. Et in hoc quidem falleremur nunquam: in illo fortassis sapimus. Oraculum enim est Psalmographi: μη πεποιθατε ἐπ' ἀρχοντας, ἐπὶ ἡδὲ ἀνθρώπων, οἷς ὄψις ἐστὶ σωτηρία. Academicus occulti Brixiensis habet columnam, circa quam Smilax planta involvendo ascendit, cum tali dicto, UT ERIGAR.

LXIII.
TE STANTE VI-
REBO.

*Pyramidis surgentem hederam munimine cernis?
Talis stat pietas fulta favore DEI.*

R.

Coralium

CORALIUM, (*inquit Dioscorides lib. V. cap. XCVII.*) *marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atque emergit, tanquam offuso aëre protinus concresecat, atque ideo Lithodendron vocatur. Vnde Ovidius in libro IV. Metamorphos. in fabulâ de Andromeda ac Perseo ejus proprietatem ita describit.*

Nunc quoque Coraliis eadem natura remansit,
Duritiem tacto capiant ut ab aëre, quodque
Vimen in æquore erat, fiat super æquora laxum:

Ac libro XV. ejusdem operis inquit.

Sic & Coralium, quo primum contigit auras
Tempore, durefcit, mollis fuit herba sub undis.

Adeundem modum etiam illi, qui patria ac propriis laribus relicti, ubi molliter ac delicate vivere eis licuisset, sine tamen aliquo fructu ac utilitate, instar Ulyssis sibi proposuerunt explorare mores multorum & urbes, atque laboribus & peregrinationibus fructuosâ prudentiam, ac rerum laudabiliûm copiam ac experientiam sibi comparare, instar Coralii aëre indurati iudicium confirmatum & stabile ad quosvis casus ac eventus ferendos tandem consequuntur, & secundum Horatium,

est animus illis
Rerumque prudens, & secundis
Temporibus dubiisque rectus.

Huc pertinet preceptum Isocratis, μή κατόκει μακρὸν ὁδὸν πορεύεσθαι πρὸς τὴν διδασκίαν πρῆσιμον ἐπαγγελλομένους. Ne graueris longam viâ ingredi ad utilis alicujus doctrinæ professores. Quidque Plato, & alii plurimi utilis suis peregrinationibus consecuti sint, nemini est ignotum.

LXIV.

MOLLIS FVIT
HERBA SUB UNDIS,

*Qui sapit, ille animum peregrino obdurat in orbe,
Coralium extra undas sic abit in lapidem.*

R 2

Cum

*V*M Propheta Jonas ex urbe Ninive redisset, ac defatigatus, frustra que expectans finem sue prae-dictionis, quievisset sub pergula hederæ sibi constructa, (ut habet antiqua versio: alij enim cucurbitam interpretati sunt:) somnumq; cepisset: vermis quidam circa radicem erosit stipitem, ut paulo post hederæ plane arefceret ac periret. Quare Propheta radijs solis graviter percussus, atque è somno excitatus, à tam vili vermiculo tam optatam sibi commoditatem fuisse ablatam gravissimè lamentabatur. At Dominus DEVS hoc pacto illi voluit demonstrare, quantum opere erraret, molestè ferens prædicationem suam de Ninivitis ratam non haberi, nec perpendens, cum tantopere ipse doleret jacturam illius Hederæ eum à calore solis defendentis, quanto magis displicere Deo deberet, tam magnam urbem, præsertim veram pœnitentiam agentem, perire. Hoc exemplo quidam magnus vir (ut scribit Camillus de Camillis in suis Italicis symbolis,) seipsum voluit consolari ac ad patientiam constantiamq; admonere, propter obitum filii sui magnæ expectationis, per hederam indicans præclaram spem de eo jam conceptam, per vermem autem ipsius mortem. Præclare autem Philippides:

τὸν ἀναγκαίως ἔχει
βίον θεράζειν, ὡς τε κἀρτιμον σίχλω.
καὶ τὸν μὴ εἶναι, ἢ δὲ μὴ.

Sed necessarium est
Vitam demeti, velur gravidas spicas:
Et alium vivere, alium non.

LXV.

NATURÆ MA-
TVRAVIT OPVS.

*Quod natura brevi maturum tempore perdet,
Cur adeò, huic fatum vim properare, doles?*

R 3

Cytisum

LXVI.

Y T I S U M fruticem (qui jam de sententia D. Maranta & Matthioli aliorumq̄, existimatur nobis esse notus) scribit Plinius libr. XIII. cap. XXIV. inventum esse in Cythno insula, ac inde in omnes insulas Cycladas, mox in urbes Græcas magno proventu casæi translatum, miraturq̄, ideo Italiae esse rarum. Eodem loco addit, Cytisum non æstum, non frigorum, non grandinum aut nivis injuriam expavescere, & ut Hyginus adjecit, ne hostium quidem, propter nullam gratiam ligni. Qua occasione à Rota, ut scribit Scipio Amiratus in Italico suo libro de symbolis, Comiti Polentia Neapolitano, strenuo ductori militum, contra hostes cum multis fortiss. viris pro suo Rege expeditionem suscepturo, & nullum laborem aut periculum ipsius causa detrectaturo, hoc symbolum non sine ratione assignatum fuit. Idq̄, Seneca etiam, de Ira librum tertium & ultimum claudens, gravi admodum Epiphonemate explicat hisce verbis: Dum inter homines sumus, colamus humanitatem: non timori cuiquam, non periculo simus: detrimenta, injurias, convicia, vellicationes contemnamus, & magno animo breviter feramus incommoda: dum respicimus (quod ajunt) versamusq̄, nos, immortalitas aderit.

Ac Livius Decad. I. lib. IV. breviter graviterque dicit: Labor & periculum impenditur, unde honor & emolumentum speratur. Sic Virgilianus Aeneas:

O socii, neque enim ignari sumus ante malorum,
 O passi graviores, dabit Deus his quoque finem:
 Durate & vosmet rebus servate secundis.

LXVI.

LÆTAMUR GRA-
VIORA PASSI.

*Non æstu cytissus, non frigore, non ni-ve læsus :
Spernere magnanimos omnia dura docet,*

Quemadmodum

QUEM AD MODUM apes ad omnes quidem
 flores advolant, quanquam interdum amari
 aliquid vel acris in se contineant humoris, qua-
 les sunt ranunculi & alii plurimi similes; ni-
 hilominus tamen succum quendam utilem in-
 de exugunt, ex quo non sine admiratione, po-
 stea miro artificio mel parant: Sic etiam sedulo magnoque studio
 ac iudicio viris bonis ac doctis annitendum, ut non solum ex o-
 ptimis ac selectissimis autoribus, sed aliis etiam non adeo com-
 mendabilibus scriptis, si quid boni illis insit, omnia ad unicam u-
 tilitatem publicam colligant, & posteritati commendent, ut hac
 ratione prodesse plurimis, nemini autem, si fieri queat, nocere pos-
 sint. Qua quidem similitudine eleganter suam *De Re Rustica* conclu-
 dit ad Demonic. Isocrates. Et rem ipsam etiam Lucretius lib. III.
 hisce versibus eleganter expressit.

Floriferis ut apes in saltibus omnia libant,
 Omnia nos itidem depascimur aurea dicta,
 Aurea, perpetua semper dignissima vita.

Huc pertinet quoque libellus D. Basilii, Quomodo sint legendi
 Ethnici scriptores. Et non pauca hujus generis apud Clementem
 Alexandrinum habentur, quae ad excolendum ac confirmandum
 hac in parte iudicium plurimum conducere possunt. Estque Aeschylæ
 sententia hac quoque observatione digna,

Ο ἄριστος εἰδὼς, ἔ ὀ πολλὰ εἰδὼς, σφδός.

Qui utilia, non qui multa novit, is sapit,

LXVII.
UT PROSIT.

*Felix qui potuit solerti mente, vel hoste
In sua conuerso commodarità frui.*

S

Vrtica

LXVIII.

VRTICA ob subtiles adeo acutosq. foliorum aculeos, si manibus leniter contrectetur, magnum post se pruritus & acrimoniam satis molestantem relinquit: contra verò si plena manu fortiter comprimatur, parum nocere potest. Quo exemplo indicatur, exigua pericula quandoq. si negligantur, nec illis in tempore presenti animo obviam eatur, non contemnendas vires sumere, & hominibus tandem plurimum exhibere negotii. Unde etiam veteri proverbio Germanico admonemur, parvum hostem, & exiguum vulnus non temere esse contemnendum, cum utrumque principio neglectum levi aliqua occasione vires sumere, & nonnunquam plurimum damni inferre consueverit. Quare, ut poëta monet,

Principiis obsta: sero medicina paratur;
Cum mala per longas invaluere moras.

Et ut Phocylides: ἀρχοῦ μὲν τὸ κακὸν νόσθεν, &c. Similiter Persius Sat. III.

Elleborum frustra, cum jam cutis ægra tumebit;
Polcentes videas, venienti occurrere morbo.

De hoc symbolo quidam eruditum hoc carmen composuit.

Molliter urticam si quis tractaverit, uret;
Et timidas lædit tacta borago manus.
His tamen intrepido franguntur spicula pressu,
Hacque omnis subito pellitur arte dolor.
Res age, non magnis nec negligè viribus hostem,
Sed leve, quo poteris robore, tolle malum.

LXVIII.

LEVITER SITTAN-
GIS, ADURIT.

*Læditur is meritò parvum qui negligit hostem:
Fortiter urticas qui premit, ille sapit.*

LXIX.

FLOS Adonidis apud poëtas, ac præsertim Ovidium Anemone vocari videtur, cujus plures sunt species: flores elegantes sed caducos, profert phæniceos, purpureos, luteos & albos quoq̃. Alij florem Adonidis vocant quandam plantam, quam Herbarii Chamamelum rubrum quoque appellant. Flos itaq̃, Anemones ut est pulcherrimus, sic levi ventorum impetu, aut solis calore languescit & decidit, ejusq̃ semen pariter facile in pappos abit. Desumptum autem est symbolum ex Ovidii X. lib. Metamorphos. ubi hi versus leguntur:

Nec plena longior hora

Facta mora est, cum flos de sanguine concolor ortus,

Qualem quæ lento celant sub cortice gramen

Punica ferre solent, brevis est tamen usus in illo.

Namque male hærentem & nimiale vitate caducum.

Excuriunt iidem qui perflant omnia venti.

Estq̃ hic typus quoq̃, vitæ humana brevis ac fragilis, sicuti in multis alijs symbolis à nobis dictum est. Quidam referunt ad pulchritudinem sexus muliebris, qua sæpè nimium superbire seseq̃, efferre solent fæminæ: cum secundum Senecam in Tragædia Octavia, Florem decoris singuli carpant dies. Rectè etiam Isocrates: καὶ τὸ μὲν ἢ ἤ χροῖον αἰάλωσεν, ἢ νόσος ἐμάχθη: Pulchritudinem aut tempus abolet, aut morbus corrumpit.

Alij habent: GLORIA VENTO DISCUTITUR. Nam Anemone nunquam se aperit, secundum Plinium libr. XXV. cap. XXIII. nisi vento spirante, unde & nomen accipit, & facile rursum eodem vento flores & semina discutiuntur. Quod gloria vana & instabili, quæ non virtute solida nititur ac confirmatur, rectè possumus accommodare.

LXIX.
BREVIS EST
USUS.

*Vita fugax, quàm caussa levis tua stamina rumpit?
Pulsa levi flatu sic Anemona cadit.*

DE Loto multa scripserunt veteres, Theophrastus, Dioscorides & Plinius, ac tradiderunt sole occidente comprimi occludiq^{ue}, ad ortum autem aperiri; qui seorsim Nymphaeam quoque descripserunt. Sed Excellentiss. D. Medicus Venetus Prosper Alpinus in suo accuratissimo libro de Aegypti plantis nuper publicato, probare studet, omnino unam eandemque plantam esse Lotum ac Nymphaeam, cum multis annis, quos in Aegypto medicando transegit, hanc plantam diligenter inquisiverit: sed fatetur se plane omnes proprietates in Nymphaea observasse, quas Loto olim autores tribuerunt, nec aliam Lotum in tota ista regione inveniri: quanquam, ut verum fatear, in radice aliqua sit diversitas. At dubitari possit, num in Euphrate Loti crescentis, cujus potiss. meminere Theophrastus ac Plinius, aliqua sit differentia necne cum Aegyptia. De causa vero hujus proprietatis, si ve jam Nymphaea & Lotus idem sint, seu non, disputat Theophrastus lib. II. de causis plantarum cap. XXV. à quo tamen non nihil dissentire videtur Iulius Casar Scaliger in suis commentariis ad eundem librum, de quibus nimis longum esset hic differere, quare ad ipsos autores remittimus studiosum lectorem. Est autem significatio hujus symboli cum aliis non paucis à nobis propositis communis, nimirum omnes nostras cogitationes & actiones dependere à radiis aeterni solis, Dei Opt. Max. qui sua divina bonitate & gratia omnia vivificat, conservat, & in lucem profert. Alii addunt: SIC ALMA LVX MIHI. & ut quidam in more habent positum, ad εγω τω θεω accommodant.

LXX.
DUM RESPICIS
ERIGOR.

*O Sol justitiæ, sine te non fluctibus atris
Curarum potero tollere Christe caput.*

Vidit

ID IT inter alias rariores stirpes hanc etiam
 novam plantam nostra aetas, quam vocant
 Turcico vocabulo Tusai: nam Constantinopoli
 allata est: alii Liliū Persicum, a natali loco,
 vulgo ob similitudinem Coronam imperialem
 sive regiam appellant, quam peritissimus rerū
 simplicium Carolus Clusius, summus meus amicus, ad Hemerocal-
 lidem veterum non male referri posse existimat. Hujus flos matu-
 rus expanditur ac in suis proprijs pediculis plane deorsum flectitur,
 at quamprimum flaccescere incipit; succedunt illi satis magna ca-
 pita, (ut quandoq; in lilio rubro fieri solet,) quae excusso flore statim
 sursum eriguntur, ne scilicet, si deorsum debiscerent diutius, semi-
 na nondum matura putrescant ac excidant. Sic juvenes, quan-
 tum vis ingenij, vel corporis atque fortuna bonis ornati, singulari
 modestia sese submittere, nec ante tempus, (quod saepe fieri vide-
 mus) exultare, superbire, & insolentia cristas erigere debent, cum
 secundum Salustium in bello Jugurt. contemtor animus & super-
 bia, commune nobilitatis malum sit. Contra vero senes jam pru-
 dentia & usu rerum confirmati, auctoritatem suam tueri, ac bene
 monendo praecipendoq; alijs praere jure ac merito possunt. Unde
 etiam Cicero in lib: de senect. ait, Apicem senectutis esse auctori-
 tatem. Et Euripides jubet expeti senum consuetudinem.

Ὁμιλίαι δὲ τῶν γεγραμμένων Φίλει: Conversationes autem seniles
 ama. Notandum vero quod negligentia sculptoris, semina ante flo-
 res male sint posita.

LXXI.

MODESTA JU-
VENTVS, HONESTA
SENECTUS.

*Disce puer virtutem ex me, nec flore superbi:
Matura tollat fruge senecta caput.*

T Theophr.

THEOPHRASTUS celebris Philosophus apud
 veteres, tum alibi tum libr. II. de causis planta-
 rum, reddit rationem, quare flores nonnulli ad
 radios solis sese aperiant, & multi ex illis cum
 iisdem planè convertantur. Clauduntur, inquit,
 hi imbecilliores nocturno frigore, solis verò te-
 pore forventur ac aperiantur, qui revocat calorem naturalem & à
 centro ad ambitum effundit, simulque humorem superfluum edu-
 cit. Quod tamen in nonnullis tantum noctu sese aperientibus,
 interdum vero cludentibus locum non habet, de quo hic disputan-
 di locus non est conveniens, cum brevitati potiss. studeamus. Id
 vere quod priore loco diximus, in primis observatur in duobus He-
 liotropiis majore & minore, quae etiam inde denominationem ac-
 ceperunt, atque ideo minus praesertim Italice adhuc Girasole, &
 Hispanice Tornesole dicitur. Hujus autem symboli interpretatio-
 nem ex Lactantio libr. VI. cap. VIII. assumere rectè possumus,
 ubi inquit: Itaque si oculos in caelum semper intendis, & solem, qua
 oritur, observas, eumq; habeas vitæ quasi navigii ducem, sua spon-
 te in viam pedes dirigentur, & illud caeleste lumen, quod sanis
 mentibus multo clarius sole est, hinc quem carne mortali videmus,
 sic reget, sic gubernabit, ut ad summum sapientiae virtutisque por-
 tum sine ullo errore perducatur. Digna profecto sententia, quae in a-
 nimis omnium insigatur, semperq; in recenti memoria retineatur.
 Alij adjiciunt, SOLI ET SEMPER, eadem ferme significatione.
 Dominichus autem: VERTITUR AD SOLEM.

LXXII.

SEMPER AD
ORTUM.

*Christe tuos vultus semper venerabor adorans,
Vt Clytie ad solem germina pulcra rotat.*

T 2

Viola

VIOLÆ primi gratissimi flosculi vernaes, hinc inde humi serpentes & in locis humilibus ad radices montium libenter crescentes, odore suavi ac bene olenti ab omnibus expetuntur, contrà montes etiam altissimi sæpè ob asperitatem & altitudinem plane remanent steriles, parvumq; usum præbent hominibus. Vnde S. Petrus in sua I. Epistola cap. ultim. o. Humilitatem animi vobis infixam habete; propterea quod DEVS superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Et D. Chrysostomus in Epistolam S. Pauli I. ad Corinth. I. eleganter & breviter monet, ἔδὲν ἔγω̅ θ̅αυμασθὸν ποιεῖ τὸν χριστιανὸν, ὡς ταπεινοφρομῶν: nihil ita Christianum admirabilem efficit, ac humilitas. Quod etiam Chilon Lacedæmonius vidit, qui interrogatus quid in cælo ageret Deus, Alta, inquit, deprimit, & humilia extollit. Vel, ut Herodotus loquitur, ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα κολᾷ. Quod insuper poëta Lyricus cecinit, ex Hesiodo & Xenophonte VI. ἐλληνικῶν translatum:

Valet ima summis

Mutare, & insignem attenuat DEUS,
Obscura promens.

Et alibi

Vim temperatam Dii quoque provehunt
In majus; iidem odère vires
Omne nefas animo moventes.

Hesiodi vero locus insignis est initio statim lib. I. ἔργων καὶ ἡμερῶν.
Ρ' εἶα μὲν γὰρ βελίει, ρεᾶ δ' ἐβελίοντα χαλέπει,
Ρ' εἶα δ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ᾗ δ' ἄδηλον εἴξει.

Facile enim extollit, facile vero elatum deprimit,
Facile insignem minuit & obscurum auget.

LXXIII.

HUMILIBUS DAT
GRATIAM.

*Alta cadunt vitiis, virtutibus infima surgunt:
Hoc te mons sterilis, vallis amœna monet.*

T 3

Trifolia

TRIFOLIA contra serpentum ac scorpionum ictus valere, si seminis grana viginti ex vino vel. posca assumantur, vel folia ac universa herba decocta usurpentur, ac prater ea serpentem nunquam in trifoliis conspici, autores sunt Dioscorides & Plinius. Quod quidem imprimis de illo, quod Asphaltites vel Bituminosum vocatur, & à Scribonio Largo, qui illud plurimum commendat, ac scribit in Sicilia ac portu Luna se copiose reperisse, Trifolium acutum appellatur, (forsitan à foliorum figura) intelligi procul dubio debet. Non dissimili ratione homines profani, rebusq; fluxis luxuque potiss. dediti, ab honestis ac laudabilibus praeceptis abhorrent, ac imperitum vulgus pravis opinionibus imbutum, vitijsq; variis obnoxium utilissima monita virtutis ac honestatis respuit, illaq; fugit. Vnde Horatius non exiguus morum magister pulcherrimam quandam Oden, multis ut utilissimis subjectionibus refertam, ita incipit:

Odi profanum vulgus & arceo:

Favete linguis.

Estq; etiam Orphei versiculus hac in parte merito observandus:

Φθὲν ἔχομαι οἷς θεῖμυς ἐστ, ἦ ῥα δ' ὄπιθε δε βεβήλοισ.

Iis fabor quos sancta decent, procul este profani.

Ac Plato inquit: ἔ καθαροῦ καὶ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μή ἐ θεμιτόν ἐστ, id est, Nefas est, ab eo purum contractari, qui purus ipse minimus sit.

LXXIV.

PROCUL ESTE
PROFANI.

*Sic tua majestas Deus une & trine profanos,
Ut reprobos angues alma triphylla fugant.*

Theophrastus

HEOPHRASTUS docet, & cultores rei herbaria hoc testantur, Croci plantam priusquam in florem sese exerat, conculcatam nonnihil ac pedibus leviter attritam, postea pulchrius renasci feliciusque germinare. Sic viri fortes & animosi, adq; magna & egregia facta suscipienda ac expedienda nati & parati, tantum abest ut rebus difficilibus ac adversis frangantur, vel deterreantur, ut multo etiam inde redantur alacriores & aptiores ad quævis virtutis opera præclara subeunda atq; exequenda. Rectè itaq; Seneca dixit: Marcet sine adversario virtus. Tunc apparet, quanta sit, quantum valeat, polleatq; cum quid possit, patientia ostendit. Nec minus præclare Thucyd. Ὡδοίπνες παρὰ τὰς ξυμφορὰς, γὰρ μὴ μὲν ἤκησα λυπῆνται, ἐργὰ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν, ἔτοι καὶ πόνων καὶ ἰδιωτῶν κερὰ πῖσι εἰσι. Nam qui in calamitatibus animo quidem minime tristantur: re autem & operibus max. obsistunt, optimi sunt, siue civitates, siue privati homines fuerint.

Vnde Dux Venetus præclarissimus ac de sua patria opt. meritis Petrus Lauredanus, difficilimis temporibus suæ Reipubl. fidelem ac promptam admodum operam præstans hoc symbolo inprimis uti voluit. Alibi additum legimus, CONCULCATUM UBERIUS. Quod si hoc symbolum, quamvis ab aliis multis positum, non adeo est omnibus numeris perfectum, ut cætera quoq; nonnulla, ad Emblematum vel similitudinum classem poterit ablegari.

LXXV.

PULCHRIOR AT-
TRITA RESURGO.

*Pulcrrior ut crescat, teritur Crocus: ô furor ingens,
Letior ut possis surgere, nolle premi!*

V

Valerius

VALERIUS *Maximus lib. VII. cap. IV. ex Livio & alijs historicis refert, (nam & Herodotus de Thraſyulo ſimilem narrationem habet) Sextum Tarquinium filium, cū diuturna obſidione expugnari ipſorum urbs non poſſet, tandem ad Gabios conſugiſſe, tanquam ſervitiā & verbera deteſtantem, & ſic fictis blanditijs cōſecutum fuiſſe, ut apud omnes ſua autoritate plurimum poſſet, & urbem in ſua quaſi manu haberet. Quo factō familiarem quendam ſuum ad patrem clam miſit. queſitum, quidnam deinceps fieri velle. Iuveniſi calliditati ſenilis reſpondit aſtutia: Nihil enim penitus reſpondit: ſed ſeducō Legato in hortum, maxima & altiſſima papa verum capit a ipſo vidente & preſente baculo decuſſit. Cognito adoleſcens patris ſimul ſilentio & hoc eius factō, non ignoravit, precipi ſibi ut excellentiſſimum quemque Gabiorum aut exilio mulctaret aut morte conſumeret. Ergo ſpoliatam bonis propugnatoribus hoc modo civitatem patri tandem tradidit; Animadvertens, (ut inquit Paradinus) principem ad pacandam ac ſedandam patriam etiam ſubditorum potentiſſimos quosque illi obtemperantes ac devinctos reddere debere. Quod tamen ſi tam manifeſta vi, quā occultā fraude cum aliorū pernicie à principibus fiat, facile in crimen affectat, et tyrannidis incurſare poterunt, quæ ſecundum Euripidem eſt ἀδινία μήτηρ, id eſt, mater iniuſtitie, quando violento unius ac iniuſto imperio præter mores & leges pro arbitrio omnia adminiſtrantur. Quod Claudianus pulchre deſcribit, hiſce verſibus lib. IV. ad Honorium.*

Qui terret, plus iſte timet, ſors iſta Tyranniſ
 Convenit; invident clāris, fortesque trucident,
 Muniti gladiis vivant, ſeptique venenis
 Ancipites habeant arces, trepidique minentur.

LXXVI.

ÆQVARI PAVET

ALTA MINOR.

*Quid sibi Tarquinius? Cur summa papavera frangit?
Sors quia sic plebem terret iniqua Patrum.*

BETONICAM herbam vulgaris quidem notitia, sed multa utilitatis Antonius Musa Augusti Imperatoris Medicus celeberrimus peculiari scripto celebrare non dubitavit. Radix tamen terra abscondita si copiosior sumatur, vomitum concitat, & aliquid veneni in se continere existimatur. Sic Reges ac principes clementiam ac benignitatem suam omnibus notam ac testatam reddere, severitatem autem occultare debent. Quod verbosius explicat Seneca in principio lib. I. de Clementia, quo in loco quaedam principibus quasi monstrare ac dicere voluit, quae singulis momentis secum meditari ac examinare merito deberent. Sic itaq; inter alia multa utilissima praecepta eo in loco sub persona ipsorum loquitur, absq; dubio Neronem discipulum suum ad meliora cupiens praecepta assuefacere: In hac tanta facultate rerum, non ira me ad iniqua supplicia compulit, non juvenilis impetus, non temeritas hominum & contumelia, quae saepe tranquillissimis quoq; pectoribus patientiam extorsit, non ipsa ostentanda per terrores potentia dira, sed frequens magnis imperiis gloria. Conditum immo constrictum apud me ferrum est, summa parsimonia etiam vilissimi sanguinis. Nemo non cui aliena desint, hominis nomine apud me gratiosus est. Severitatem abditam, clementiam in promptu habeo. Sic me custodio, tanquam legibus quas ex abdito & tenebris in lucem evocavi, rationem redditurus sim. Hac ill. Quo pertinet quoq; istud Ovidianum;

Est piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox,
Cuique dolet quoties cogitur esse ferox.

Quamvis interdum etiam, secundum Cicero: in Epistola ad Brutum libr. XI. salutaris severitas vincat in anem speciem clementiae.

LXXVII.

SEVERITAS ABDI-
TA, CLEMENTIA IN
PROMTU.

*Quanta exto tellure juvo; nocet abdita radix.
Gratia sit celebris, non gravis ira ducum.*

N I H I L optatius accidere potest unicuiq̄, quàm suorum laborum ac operum videre & percipere tandem fructum aliquem & utilitatem convenientem, atque contra molestiss. est (quod saepe usu venire solet) si alii in nostram messem, ut in proverbio est, suam falcem immittere partisque aliorum frui conantur. Sic Agricola quoque per totum annum terram colunt, ac semina magna cura illi mandant, ut suo tempore messem optatam faciant, nec facile patiuntur ab aliis pigris ac inertibus proprios fructus sibi eripi. Docemur ideo ocium esse fugiendum, & semper honestis laboribus incumbendum, quod sacra littera quoq̄ ab initio & passim movent: inprimis vero crebra sententia in proverbii Salomonis & Syracide hoc nobis abunde subiiciunt: quas hic exponere nimis longum esset. Convenit autem huic symbolo dictum S. Basilii valde elegans: τίς ἐν καιρῷ πορεύσῃ οἶκοι κατήμην & ἐν αὐτῷ ἔθελεσμέν τὸν κόλπον ἐπλήρωτε τῶν δραγμάτων, *Quis semētis tempore domi sedens, instante aestate sinum suum manipulis implevit?* Et S. Nazianzeni eadem verba leguntur in oratione II. contra Iulianum, ἔθε ἀμήσαντῳ ὁ πείχουσ, ἀλλὰ ἔπεισαντῳ. Horatius quoque I. Sermonum Satyra IX. hac suo more breviter ac nervose protulit:

Nil sine magno

Vitalabore dedit mortalibus.

Quod ex Epicharmo illum desumpsisse credibile est, ubi ait, πρὸ πάντων πόνων πολλῶσι πίνντα πάραθῶι οἱ θεοί. Convenientibus laboribus divi cuncta vendunt bona.

LXXVIII.

NON METENTIS
SED SERENTIS.

*Pigra facesse manus, plenam ne collige messem:
Commoda frumenti qui petit, ille serat.*

RHODODENDRON sive Rhododaphne, quod Nerion quoq; vocatur, planta elegantiss. & per totam astatem amenissimos flores proferens, teste Dioscoride lib. IV. cap. LXXII. mulis, canibus, asinis & aliis bestiis, quo ad flores ac folia, venenum est; at ab hominibus adversus serpentum morsus utiliter è vino bibitur, præsertim ruta addita, (quamvis Galenus lib. VIII. de facultatibus simplicium Medicamentorum hominibus quoq; perniciosum esse scribat.) Ita secundum D. Augustinum in commentariis Psalmi XLVIII. omnia divina elogia salubria sunt bene intelligentibus, periculosa vero his, qui ea volunt ad sui cordis perversitatem torquere potius, quàm cor ipsum ad eorum rectitudinem corrigere. Quod etiam S. Paulus I. ad Corinth. I. docet. Nam sermo crucis, inquit, iis qui pereunt stultitia est, at nobis qui salutem consequimur, potentia DEI est. Et pluribus etiam id confirmat II. ad Corinth. II. De hoc eleganter in suo pegmate Petrus Costalius ita scripsit.

Nobilis aspectu folioque virens Rhododaphne,

Dicitur ægrotis esse medela viris.

Tollit & humano conceptum in pectore virus,

Et læsis affert artubus antidotum.

Bruta tamen foliis animata extinguit eisdem,

Hæc sunt scripturæ non aliena sacra.

Illa pios rectà cæli deducit in axem,

Sed nigrum reprobis addere Theta solet.

Et licet hoc toto nil sit præstantius orbe,

In latum errorem noxia corda trahit.

*Alibi a scriptum legimus, SIC SACRÆ LITERÆ sensu nimis
uaa nifesto.*

LXXIX.

ET JUVAT AT-
ATQUE NOCET.

*Nerion antidotumq; viris, suisque venenum est:
Pagina sacra malis noxa, medela piis.*

MOLY herbam describit Homerus Odyss. X. eamque inventam tradit à Mercurio, qui contra veneficia & magicas artes. Vlyssi illam tradiderit, ut ea adversus fraudes & illecebras Circes, quæ ejus socios in varias belluarum species mutabat, sese muniret. Quæ omnia mythologicè accipi debent. Facultates enim animi quadam conspirantes cum affectibus, rationisque obedientiam excutientes, & deinceps facile hinc inde exorbitantes, ad quævis vitia homines abripiunt, atq; secundum Horatium, Affigunt humo divinæ particulam auræ, undè propria forma exuti in diversas bestiarum figuras transmutari dicuntur. At contra Vlysses vir prudens, ac multarum rerum usu præditus, verè rationis normam ante oculos habens, ac Moly sapientiæ, adversus monstra pravorum affectuum unicum amuletum præ se ferens, hæc facile omnia depellit, nec à statu suæ constantiæ se dimoveri ullis illecebris patitur. Quod & Ovidius tangit XIV. Metam. Plinius ex Theophrasto libr. XXV. cap. IV. ita describit. Laudatissima herbarum est Homero, quam à Diis vocari putat Moly, & inventionem ejus Mercurio assignat, contraque summa veneficia demonstrat. Nasci eam hodie circa Phe-neum & Cylleen. Arcadiæ tradunt, specie illa Homericæ, radice rotunda nigraq; magnitudine Cæpæ, folio Scyllæ, effodi autem difficulter. Alias hujus quoq; differentias præter hanc, recentiores Herbariorum libri depictas exhibent.

LXXX.

HAC VENENA FUGANTUR.

*Moly venena fugat, fraudem sapientia pellit,
Hanc peté, cum tot sint plurima monstra locis.*

LXXXI.

HEŌPHRASTUS lib. IX. cap. XVIII. de hi-
 storiaplantarum ait. Quod autem consuetudo
 plurimum valeat, multis sane rationibus con-
 stat. Nam & absynthium pecora huius tractus
 pascere negant. Pontica autem nimirum pascunt,
 ut pinguiora ac pulchriora reddantur, ac, ut qui-
 dam volunt, sine febre. Ad eundem modum Plinius lib. XXIV. cap.
 I. a. sues assuetos cibum capere in vasis siue abveis è ligno Tamarisci
 confectis, Liene carere dicit. Quod tamen Excellentissimus Medi-
 cus D. Prosper Alpinus, qui in Aegypto, ubi harum arborum ma-
 xim: copi est, Artem Medicam aliquot annis cum singulari lau-
 de exercuit, in suis libris quos de Medicina Aegyptiorum & plan-
 tis in illa regione nascentibus nuper edidit, fabulosum esse arbitra-
 tur. Quanta vero vis sit consuetudinis tam in bonam quàm ma-
 lam partem, pluribus sententiis veterum, atque etiam exemplis
 prope infinitis probari possēt; sed non sunt huius loci. Breviter
 sane multa complexus est Aristoteles in libello de memoria & re-
 miniscentia, ubi ait, ὡς αἰετὸν φῦλον ἦδ' ἡ τὸ ἐθῶς, id est, Consuetudo
 est veluti ipsa Natura. Et Ovidius (quamvis ad amatoria male
 ista applicaverit,) hisce versibus explicat.

Nil assuetudine majus.

Quod malefers, assuesce; feres bene, multa vetustas.
 Lenit.

LXXXI.

DULCESCIT
AMARUM.

*Felle carent Pontipecudes absynthiapaftæ:
Ferre mala affuetus non malè ferre solet.*

CRIPTORES Rei rustica tradunt naturale odium inter filicem. & arundinē intercedere, ut simul enata non solum una alteram enecent, sed etiam vulnera alterutrius stirpe facta, confusa & imposita altera rursus sanentur. Quod etiam Cornelius Celsus hisce verbis memorie prodidit; Pessima ex surculis arundo est, quia aspera, eademq; offensa etiam in filice est, sed usu cognitum utramq; adversus alteram medicamentum esse, si contrita superimponatur. Plinius verò ita scribit libro XVIII. cap. VI. Filices ajunt non renasci arundine sectas, aut exaratas arundine vomeri imposita: similiter & arundinem exarari vomeri imposita filice precipiunt. Quod ratione alimenti fieri Doctissimus Costeus lib. II. de universa stirpium Natura, existimat. Filix enim pinguis, inquit, sponte amat loca, arundo verò macris facilius provenit, quamvis in super addat, peculiarem formarum adversantem facultatem illis inesse. Admonemur hoc modo, eorum familiaritatem nobis esse fugiendam, qui ita sint animati, ut cum illis quasi innata contrarietate nobis nihil conveniat, quiq; in omnibus contentiose adversari aliis soleant. Cum (secundum Iulium Casarem) magna ex dissensionibus incommoda oriri soleant, & apud Ciceronem in libello de Amicitia rectè dicitur, Disparēs mores disparia quoq; studia sequi. Inscriptio desumpta est ex Horat. lib. IV. Od. XI.

LXXXII.

DISPAREM

VITES.

*Triste filix calamis, filici quoq; tristis arundo:
Qui socium cupies quærere, quære parem.*

Ocimum

CYMU^m, vulgo Basilicum dictum, suavis est odoris si mollius atrectetur, sin vero prematur vel plane conteratur, ingratum spirat. De qua re extat lepida historia apud Aug. Iustinianum Genuensem historiographum lib. VI. Franciscus Marchio, inquit, jurisconsultus egregius missus a Republ. Genuensi Orator ad Ducem Mediolanensem, cum is eum nollet dimittere, nec pactis consentis cum Genuensibus stare, captata occasione, obtulit eidem Duci manipulum herbae Ocy-mi. Qui admirabundus quid sibi hoc donum vellet, quasi vit quid rei esset. Cui ille respondit, ejusmodi proprietatem huic planta inesse, ut leviter ac suaviter contrectata praeberet gratum odorem, nimis autem duriter compressa & attrita, non solum omnem suavitatem perderet, sed etiam tandem scorprios produceret; habere autem se ingenia Genuensium eodem plane modo. Dux hoc ingenioso admodum responso plurimum delectatus, & sententiam priorem mutavit, & legatum honorifice dimisit. Clementia itaq; & lenitate plura consequimur quam nimia vehementia. Nam verè Claudianus:

Peragii tranquilla potestas,
 Quod violenta nequit, mandataque fortius uiget
 Imperiosa quies,
 Et Terent. Adel. Reipsa repperi, nihil esse homini melius
 facilitate atque clementia.

LXXXIII.

QUO MOLLIUS
EO SVAVIUS,

*Officium ut faciat, nimis, ô Rex, ne preme plebem,
Sua vius ut spirent, Ocyma ne terito,*

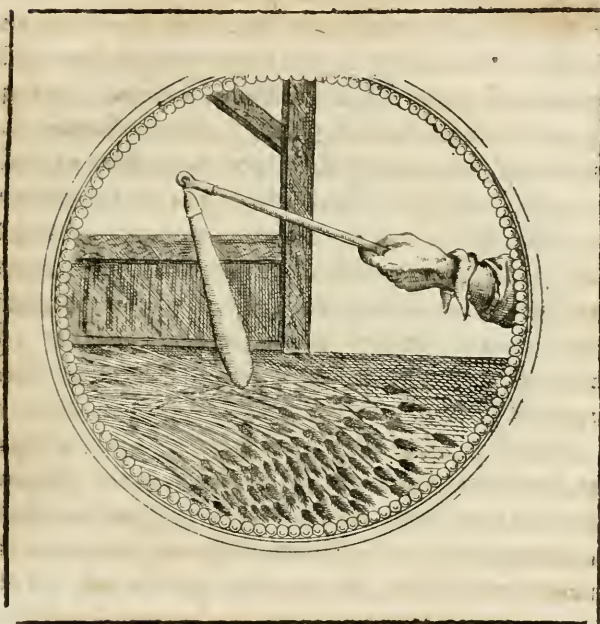
T

Referti

LXXXIV.

REFERTI sunt tam sacrorum quam ethnico-
rum libri non solum dictis pluribus egregiis, sed
etiam nonnulli integros libros conscripserunt,
quibus docemur, magnam sepe nos utilitatem
capere ex rebus adversis, quas ipse DEVS ad no-
stri emendationem immittit. Sunt enim bonis
& piis uniuersa ista instar flagelli quo frugum fasciculos excuti-
mus, frumentumq; ipsum à paleis inanibus secernimus. Significat
autem in sacris litteris tritura laborum & calamitatum exercita-
tionem, iubemurq; esse similes frumento, quod per trituram ac
ventilationem fit mundius. Vnde D. Chrysostomus Homilia II. in
III. caput S. Matthæi, Sicuti granum, inquit, inclusum in palea,
foras non egreditur, nisi fuerit trituratam: sic & homo de impedi-
mentis mundanis & rebus carnalibus, quasi in palea involutus,
difficile egreditur, nisi fuerit aliqua tribulatione vexatus. Idem
D. Cyprianus Serm. IV. de Mortalitate tradit. Quando area fru-
ges terit, ventos grana valida ac robusta contemnunt, inanes pa-
leæ flatu portante rapiuntur. Sic S. Paulus post naufragia, flagel-
la, post carnis & corporis grauiora tormenta non vexari, sed emen-
dari se dicit in adversis. Huc pertinet usitatum proverbium,
παδηματα μαθηματα, id est, quæ nocent docent. Insigniter etiam
Augustin. super Ioan. Quod te Deus permisit pati flagellum, corri-
gentis est, non pœna damnantis. Ad hereditatem aeternam erudi-
mur, & flagellari dedignamur?

LXXXIV.
TRIBULATIO
DITAT.

*Si tritura absit, paleis sunt abdita grana:
Nos crux mundanis separat à paleis.*

HYOSCYAMUS sive Apollinaris herba (*Abbercum* quoq; veteribus dicta,) propter nimiam suam frigiditatem inter Narcoticas plantas, id est, stuporem inferentes, refertur; sumtaq; copiosior etiam propter quantam facultatem occultam amentiam parit. Vnde hodie etiam incolæ vallis Anania, (ut Matthiolus refert) sua lingua propter hunc effectum Italice nominant. *Disturbio*, id est, mentem turbans. Ad *hyoscyamum* quoque si aves advolent, & potiss. semine ipsius non adeo ingrato pascantur, tandem stupida in terram decidunt, ut facile capi possint, exceptis tamē sturno ac coturnice, qua aves illo impune vescuntur, idque ob certam quandam formam similem, ut vult Theophrastus. Ad hunc modum homines dulcedine divitiarum irretiti, sapissimè à vera rationis semita aberrant, atque tandem in perniciosiss. avaritiæ vitium, fontem omnium malorum, quasi mente capti detruduntur. Hoc Seneca in suis Epistolis & libello de Paupertate ex illis centonum instar collecta paucis verissime explicat. Divitiæ, inquit, inflant animos, superbum & arrogantem pariunt, invidiam contrahunt, & eousque mentem alienant, ut fama pecuniæ etiam nobis nocitura delectet. Quod infinitum studium accumulandarum divitiarum ubique in sacris etiam litteris plurimum reprehenditur, & Syracidæ præsertim cap. XXVII. & XXXI. tanquam loci communes quidam de eo consuli possunt. Pulcrè Sappho pœtria: ὀψιλῶτα & ἀνδ' ἀρετῆς; ὅσα ἀπὸ τῆς πείρας; Divitiæ absque virtute non innocuæ sunt hospitæ. Iuvenalis Sat. X.

Sed plures nimia congesta pecunia cura

Strangular, & cuncta exsuperans patrimonium census.

LXXXV.
DIVITIÆ HAUD
ALITER.

*Vt volucres dementat Hyosciami grauis herba,
Sic insana stupent pectora divitiis.*

LACERTA viridis dicitur cum serpentibus acerrime pugnare, & si quando ab illis laesa, aut alioqui nimium defatigata fuerit, aiunt remedium vulneris ac languoris nimij petere ab odorata Chamameli planta, totam in eam sese involvendo, atque hac ratione vires pristinas recuperando. Constat autem hanc odoratissimis floribus abundare, quos lassitudini mederi, ac venenis quoque resistere autor est Plinius. Sic etiam animus generosus semper sese gravibus ac infestis opponens fortunæ telis, contraque invidiae venena occulta continuè pugnans, si quando sese hisce inferiorem & quasi defatigatum senserit, subinde ad cogitationes honestas & actionum heroicarum meditationem sese confert, & in illis quasi involutus seipsum recolligit, ac pristinam acquirit industriam ac alacritatem, qua adversus rabiem & insaniam adversariorum & malevolorum jam jam quasi triumphantium eo fortius pugnare, illisq; resistere, & subinde etiam aliquid novæ laudis atque autoritatis conquirere queat. Excellentissimus Medicus & suis accuratissimis scriptis optime meritis de posteritate, D. Petrus Forestus Hollandus, de Galega sive Ruta Capraria vulgo dicta, cujus contactu lacerta se contra viperam ita munierat, ut tandem superior evaderet, admodum luculentam historiam commemorat in suis commentariis de falsa urinarum prædictione. Usurpavit autem hoc symbolum Illustriss. Dux Mantuanus Vincentius Gonzaga, de cujus laudabilibus gestis historiographi multa præclara litteris mandarunt.

LXXXVI.

HINC REDIT

AD VIRES.

*Invidia ut virus vincas, imitare lacertam,
Vtq; chamamelo hac, pectore te abde bono.*

Aloë

LXXXVII.

LOE, quod vulgo ob perpetuam viriditatem in Italia Sempervivum quoque vocatur, à sole inprimis fovetur, & cum ejus radijs flores illius elegantissimi circumaguntur. Ita quoque actiones praeclarae ac laudabiles à Sole justitiae, id est, Deo Optimo Maximo conservantur, semperque durant, nec à malis ac invidis hominibus, tanquam crassioribus nebulis unquam possunt obscurari vel labefactari. Ad quod cum sibi omnino respiciendum censuisset clariss. ac fortiss. vir, Matthaeus Bembus, Senator Venetus praecipuus, hoc symbolo non absque ratione ab ipso usurpato id indicare voluit. Cum enim Barbarossa summus Turcici tyranni thalassiarachus cum magno exercitu Castellum novum in Dalmatia oppugnasset ac tandem occupasset, Anno Christi M. D. LXXI. non sine ingenti clade Christianorum, & ob ipsius non contemnendos progressus, omnes deinceps metuerent, ne Italia ac inprimis Apulia vim inferret, Bembus eo tempore Praetor à Veneta Republ. Cathari constitutus, urbem sibi commissam contra ingentem hostium impetum non sine omnium admiratione fortiter defendit ac conservavit, cum neque minis nec blanditiis ullis hostium ab honestissimo suo proposito dimoveri posset, sicuti litera tam ipsius quam Barbarossae edita in Italica lingua satis superque demonstrant.

LXXXVII.
DUM VOLVITUR
I S T E.

*Sol prius à cursu, quàm mens proba tramite recto.
Flectatur, semper vindice tuta DEO.*

Z

Pulcer-

LXXXVIII.

PVLCHERRIMUS flos, & si quis alius intra omnes insigni varietate colorum admirandus, quem à forma Turcici pilei Tulipam nominant, (quæ verò fuerit planta apud veteres nondum plane constat, quamvis pertinere ad Narcissos peritiores nonnulli Rei Herbariæ conijciant) nunc passim in hortis colitur, qui celeriter ad radios solares sese pandit, illis vero sese occultantibus, aut pluvia tempestate superveniente, statim rursus clauditur ac languescit. Quæ similitudine motus Carolus Gonzaga, ex nobilissima familia Ducum Mantuæ oriundus, hoc symbolum sibi elegit cum dicto Hispanico admodum arguto, & brevi ejusmodi, Syn sus raios, mys desmajos, id est, Sine tuis radiis ego marcesco. Licet autem hoc diversis modis interpretari. Nam, ut alia hujus generis jam exposita, potiss. ad veram illuminationem cælestem potest referri, ut canitur in Ecclesiastico hymno: Sine tuo numine, nihil est in homine, nihil est innoxium. Et recte ille, quisquis est: Bona mens sine Deo nulla est. Nam, ut Ambros. ait super Luc. Ubique divina virtus cooperatur humanis: ut nemo possit adificare sine Deo: nemo custodire sine Deo: nemo quicquam incipere sine Deo. Præterea non male quoque accommodabimus ad favorem & benignitatem alicujus magni Principis, cujus ope & subsidio speramus nos posse emergere, ac in statu felici semper durare: Alij denique ad aliam rem adamatam, in qua florescente quasi vivere ac valere sese existimant, transferre quoque solent.

LXXXVIII.

LANGVESCO SO-
LE LATENTE.

*Marcidus ut flos hic languescit sole latente,
Cælesti sapimus sic sine luce nihil.*

LILII flos candidissimus ac odoratissimus, quamvis undique horridis spinis sit circumseptus & molestatus, nihilominus tamen eminet, & odorem ac candorem omnibus retinet, omnibusque communicat. Sic etiam virtus incluta, quae secundum Aristotelem II. Ethicorum semper versatur circa difficilia, tandem emergit ac conspicuam sese universis exhibet, quamvis improborum stimulis ac invidia morsibus saepe petatur ac exerceatur. Nempe, ut P. Syrus ait, Ignis suum calorem etiam in ferro tenet. Rem igitur ipsam D. Chrysostomus graviter explicat, οὐκ ἐστὶ (inquiens) τὸν τῆς αἰρέσεως ἠπικελύμενον, μὴ ποικύς ἔχειν ἐχθρούς, ἀλλ' ἔδ' ἐν ἑτοίμῳ τὸν ἐνὸς ὄρετον. Διὰ γὰρ τῶν ποικύτων λαμβάνεται ἡ εἰς αἰμα μείζονως, id est, Non aliter fieri potest, quin ille qui virtutis sectator est, quam plurimos hostes habeat. Sed nihil hoc virtuti deditum movet: nam propterea longe illustrior evadet.

Videtur est hoc symbolo doctissimus vir D. Nicolaus Stopius, ut Ruscellus in Italice suo libro indicat) qui olim in Italia singulari mihi familiaritate fuit conjunctus. cum integro hoc versiculo:

Fluctibus in mediis spinisque ut lilia crescit.

Alij addunt, CASTA PLACENT SUPERIS. Nam pudicitia ac virginitatis florem esse liliam D. Hieronymus quoque in explicatione Cantici canticorum tradit. Sunt autem integri versus Tibulliani tales.

Casti placent superis; pura cum veste venite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.

LXXXIX.

SEMPER INCLY-
TA VIRTUS.

*Quamlibet è mediis consurgunt lilia spinis:
Sic virtus ipsis crescit oratque malis.*

PUD Virgilium Ecloga III. ponuntur ver-
sus.

Qui legitis flores, & humi nascentia fraga,
Frigidus, ô pueri, fugite hinc, latet anguis in
herba.

Qua similitudine admonemur, ne plausibi-
lia quidem & speciosa, re ipsa vero non solum inutilia, sed pernicio-
sa quoque dum persequamur, in opiniones absurdas, pravas & à
vero nos longissimè abducentes incurramus, memores præcepti
Theognidei.

Ποῦ ἀνὶ γῆν ἀμνηῖζα πατῶσ' ἰδέαι,

Ac mentem species fallere sæpe solet.

Alii ita interpretantur, ut herbas ac flores elegantes accipiant
pro divitiis, quæ deliciarum ac aliarum voluptatum odores sua-
vis, spargunt, in quibus tamen sæpissime latet serpens iste vitio-
rum, superbiæ scilicet, prodigalitat is immodica, ac luxuriæ omnia
tandem labefactantis, per quæ non solum valetudinem bonam, sed
vitam insuper ipsam multi amittunt. Atque eodem modo per alia
quoq; felicitatis genera licet hæc deducere: ubicunq; enim modum
excedimus, nec veram moderationem animi ante oculos habemus,
nunquam ad veram virtutem, quæ in mediocritate quadam con-
sistit, & animi tranquillitatem solidam pervenire possumus. Vnde
verisimile est Iulium Contarenum, Nobilem Venetum, cujus hoc
fuit usitatum symbolum, hoc pacto ab amoribus illicitis, in quibus
veneni plurimum latitat, tacitè se voluisse abstrahere. In Italico
libro Camilli additur, LATET.

XC.

VIGILATE TI-
MENTES,

*Passim fraus cecis latet insidiosa tenebris:
Nec capiare cave, & sobrius ad vigila.*

Quemad-

XCI.

VEMADMODUM à spica collectione pro-
 gredi solemus ad manipulum coacervandum, &
 pariter deinde à manipulo ad fascem ipsum: sic
 etiam sedulitate, industria ac prudentia paula-
 latim, atque secundum Platonem in Theateto,
 μικρὰ δὲ τὸ μικρῶν κατὰ δυνάμιν addentes, in-
 fima sortis homines ad majora, & tandem ad maximum dignita-
 tis gradum pervenire solent. Quò si divina liberalitate promoti
 ascenderint, rectis. faciunt, si tempestive gradum sistant, ac sibi
 laudabilem istam ac fortunatam re ipsa αὐτάρκειαν, id est, rerum
 sufficientem usum, tanquam divitiarum terminum convenien-
 tissimum pro unico scopo proponant. Nam secundum Salomonem
 proverbiorum cap. XXVII. Qui custodit ficum, comedet fructum
 ejus. Sunt ἡ ἐξ αὐτῆς sententia Hesiodi versus in ore omnium.

Ἐι γὰρ κεν καὶ μικρὸν ἔπι μικρὸν κατὰ θεῖο,

Καὶ ἴσμεν ἔθ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γούοιτο.

Adde parum parvo, parvo super adde pusillum,

Tempore sic modico magnum cumulabis acervum.

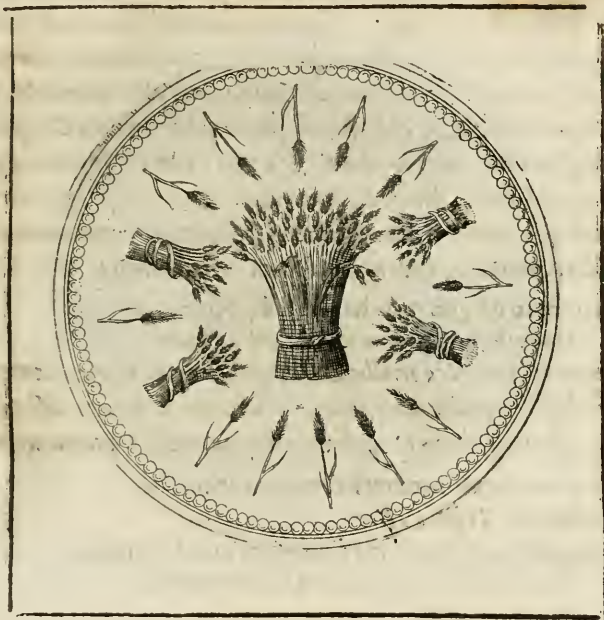
Sic contra, parva si non cures, & magna dilabentur. Bene enim
 Menander:

Εἰ μὴ φυλάτῃς μικρὰ, ἀπολέεις τὰ μείζονα,

Ni custodias parva: majora perdes.

XCI.

DE PARVIS GRAN-
DIS ACERVUS,

*Spica fuit primò, quem nunc est cernere fascem:
A par-vis facimus munera ad ampla gradum.*

NON NULLÆ plantæ reperiuntur, quæ propter tenacem & copiosum adeo succum alimentarium, humidig, proprij cum calore missionem satis convenientem, diu integra grato vivore supersunt, ac insuper à terra avulsæ, ac laquearibus ædium suspensæ, si modo non nihil circa radices interdum humectentur, per annum & ulterius non solum virent ac crescunt, sed etiam flores producunt. Inter quas Aloë imprimis, itemque Sempervivum, ac Telephium quorundam, vulgo Crassula dicta, potissimum numerare licet. Ita viri docti & sapientes grato promptoque labore, sineque omni invidia suæ eruditionis, virtutis ac prudentiæ monumenta libenter posteritati communicant ac consecrant, memores voti egregii apud Propertium:

Attamen exiguo quodcunque è pe store rivi.

Fluxerit, hoc patriæ serviat omne meæ,

Quare etiam rectè in illis adhuc quasi vivere, & quamplurimus prodesse hoc pacto censentur, nec illorum præclara dicta ac facta ulla unquam abolere potest vetustas, ut rectè Ovidius cecinit:

Vivitur ingenio, cætera mortis erunt.

Et idem III. Trist. VII.

Ingenio tamen ipse meo comitorque fruorque;

Cæsar in hoc potuit juris habere nihil.

Et alibi Propertius:

At non ingenio quæsitum nomen ab ævo

Excidit, ingenio stat sine morte de cus.

XCII.

VITA TAMEN SUPEREST.

*Vivacis succi ut plantam hanc mirantur, & ornant:
Sic homines præstant dotibus ingenii.*

*H*oc symbolum explicat Erasmus in suis *Ad. gij:* *Chiliad. I. Centuria IV. proverbio XXXVIII. Nihil cum Amaracino sui, hoc est, Stolidis ac impuris vel optima sordent ac displicent, non aliter ac Amaracus vel Amaracinum unguentum male olet sui, bestia fœtoribus sese oblectanti, cum sit secundum Horatium, amica luto. Servius in lib. I. Aneid. scribit Amaracum puerum fuisse Regis unguentarium, qui casu lapsus dum ferret unguenta, majorem confusione odorem excitavit, unde optima unguenta Amaracina dici cœperunt, & ideo hunc postea fabula tradiderunt in herbam Amaracum esse conversum: Sic etiam bona littera hominibus rudibus & male institutis sunt adversissima, quemadmodum suillo generi unguenta odorata: Quo pacto etiam A. Gellius in fin. Noct. ἀμάρκωσ ἀσuis scriptis abstinere iubet, vetus esse adagium dicens, Nihil cum fidibus graculo, nihil cum amaracino sui. Lucretius VI. libro quoque hæc habet.*

Denique amaracinum fugitat sus, & timet omne
Vnguentum: nam fetigeris subus acre venenum est,
Quod nos interdum tanquam recreare videtur.
At contra nobis cœnum terretima cum sit.
Spurcicies eadem subus hæc tam munda videtur,
Infatiabiliter rotit volvantur ibidem.

Scribunt etiam quidam in Arabia suillum genus non posse vivere, quod ea regio sit plena odoramentorum. Vnde insuper alterum proverbium enatum, ὄσ ἀσ ῥόδων, Sus per rosas. Et in Epist. Petri, est sus in volutabro cœni.

XCIIL.
NON TIBI SPI-
R O.

*Pravis est animis virus doctrina salubris:
Sic lutulens fugitat porcus amaracinum.*

XCIV.

*N*opinionibus Italice conscriptis ac editis de simplicibus Aloysii Anguillarae (olim praefecti horti Medici Patavini;) legimus Tripolium nasci in scopulis quibusdam sitis inter Scyllam & Charibdim ad mare Siculum, quod flores proferat similes viola quae dicitur matronalis, semen vero alii volunt in suis capsulis referre figuram crucis, quale & nos habuisse meminimus. Sive autem hoc verè ita sese de natali loco hujus plantae habeat, seu ab aliis acceptum retulerit (cum alia quoque ab herbariis Tripolia, cujus flores ter in die mutantur, depicta exhibeantur) autor hujus symboli hac allegorica inventione voluit exprimere, etiam inter graviss. tempestates, & calamitates multiplices in hoc mundo, pios homines unicam spem in Deum aeternum collocantes, semper conservari, ac à presentibus & imminentibus periculis protegi ac custodiri: cujus rei in sacris litteris tot sunt certissima promissiones, ac exempla evidentissima, ut vix uno volumine comprehendere possent. De ultima vero littera Tau Hebræorum, quae crucis similitudinem representat, multa cognoscere licet apud D. Hieronymum in commentariis Ezechielis cap. IX. & in Evangelium S. Marci. Plura etiam Goropius Becanus in suis Hieroglyphicis exponit.

XCIV.

NULLIS PRÆ-
SENTIOR ÆTHER.

*En crucibus fecunda inter Scyllam atq; Charybdim,
Herba viret, gentis nonne ea fata pie?*

Cum

*VM Alexandri sexti Pontificis Romani temporibus, familia Columnensium amplissima ac potentissima, ex urbe exacta, ac omnibus bonis & honoribus spoliata esset, idque propter causas nonnullas, quas hic recensere non est operæ pretium: omnes ex illa concesserunt in Regnum Neapolitanum, cujus Reges semper singulari favore ipsos sunt prosecuti; Perq; hoc symbolum satis quidem aperte demonstrare voluerunt, quod etiam si fortuna eo tempore plurimum illis adversaretur, & gravissime ipsos premeret, nihilominus ita satis afflicti, generosum tamen animum nullo modo deponentes, non nihil quidem adversariorum furori ac vehementiæ ad tempus cedere vellent, ita tamen ut non dubitarent, suorum constantia ac magnanimitate, post tot procellas ac tam graves tempestates rursum ad pristinam dignitatem sese perventuros esse. Quod etiam paulo post contigit, posteaquam Fredericus Rex Neapolitanus ipsos in suam fidem recepisset, ac amplis stipendijs auxisset. Ajunt autem hujus symboli autorem fuisse doctissimum virum ac celeberrimum poëtam Iacobum Sannazarium. Adrianus Iunius in Emblematis addidit *in Æt. vi. c. vi. a.* VICTRIX ANIMI ÆQUITAS, cum erudito *te- tra sticho*, ad Victorem Gifelinum Medicum. Fabula autem de Quercu & Arundine nota est, qua & apud Avianum inter alias elegantæ carmine expressa legitur, cum hoc epimythio:*

Hæc nos dicta monent magnis obistere frustra,
Paulatimque truces exsuperate minas.

XCX.

FLECTIMUR NON
FRANGIMUR,

*Flectitur obsequio, sic vincit arundo procellas:
Leditur aduersum qui sua fata furit.*

b

Inge-

XCVI.

NGENIOSISS. vir Ludovicus Vives in suo libello, quem inscripsit Satellitium animi, ex Quintiliano in Mathematico hæc adducit. Si omnia vita diligenter excutiantur, quid est aliud vita quam dies unus? ut mirandum sit non exatiari homines iisdem toties redeuntibus. Vnde alius dixit, Diarii omnes, &c. Demetrius sane Phalereus Euripidem etiam notat, quod τὸν πρῶτον ὁ Λέβων ἡμᾶς dixisset, cum sit longè celerior rerum humanarum vicissitudo. Igitur aliorum multorum de vita hominum dictorum, unum illud Pindari oraculum instar esse poterit, in Pyth.

Ἐπίμεροι, τί δέ τις, τί δ' ἄ τις;

Σκιας ὄναρ ἀνθρώπων.

Diurni, quid autem aliquis, quid vero nullus?

Umbrae somnium homines.

Cum enim nihil sit inanius umbra, reperit tamen adhuc aliquid inanius, nimirum umbra somnium.

Et si autem alia planta rectius Hemerocallidi convenit, de qua aliàs: vulgo tamen hanc quoque hoc nomine appellant, quæ aliter Liliū Arundinaceum sive tuberosum, flore nonnihil croceo, vocatur. Vulgus apud nos lilia mortua, vernacula lingua nominat, ab effectu scilicet, nam singulis diebus unicus flos sese aperit, reliquis ferme omnibus marcescentibus, ut ita lilia ἐφήμερα dici queant. Apud Ludovicum Vivem legitur, TOTA VITA, DIES VNVS. Meum symbolum est, ἐφήμερα ὀβία, id est, VITA. DIVRNA MEA EST: Huc pertinent: ἀποθνήσκου ὀβία. Et Alcæi: δάκτυλος ἡμῶν, & similia plura.

XCVI.

DIAR II OMNES.

*Extremum statuas ut quemlibet esse dierum,
Fida tibi monitrix Hemerocallis erit.*

XC VII.

BSERVATUM est ab indagatoribus & cul-
 toribus stirpium inter alia Natura admiranda
 opera etiam hoc, quod quaedam Cucurbitæ gene-
 ra ita humiditate aquæ delectentur, eamq̃ sic ap-
 petant, ut vase ea pleno vel fructui vel radici ap-
 plicato, manifeste paulo post deprehendantur, cu-
 curbitam non solum ad istud vas liquore impletum sese inclinare,
 sed etiam illum quasi pedetentim ex vase absorbere atq̃ consumere:
 contra vero si oleum eodem modo cucurbitæ admoveatur, illud
 quasi contrahendo sese respuere, ac incurvatam tandem tabescere.
 Cum itaque hæc & alia hujus generis plurima Natura, recte ideo
 ab Hippocr. VI. Epidemiorum section. V. vocata ἀνάιδεον, id
 est, ab aliis non edocta vel instituta, factitare soleat, atque insita vi
 sine ulla hominum sagacitate tam in plantis quam aliis rebus expe-
 rat utilia, ac fugiat noxia: multo profecto magis homines ratione
 pradi, a quæ *ἄνευ διδασκαλίας*, ut philosophus loquitur, agentes,
 omnia quæ ad vitam honeste ac laudabiliter instituendam, virtu-
 temque sequendam, prodesse possunt, semper appetere, contraria
 vero omnibus modis fugere debent. Idque vel max. quod, ut Cice-
 ro de Fin. ait: Natura homini dedit talem mentem, quæ omnem
 virtutem jam posset accipere, ingenuitque sine doctrina notitias
 parvas rerum maximarum, & quasi instituit docere, &c. Est au-
 tem hoc hemystichium ex Martiale sumtum. Quidam apponunt,
 NATURÆ NON ARTIS OPUS.

XCVII. X

NULLO DOCENTE

MAGISTRO.

*Vtilis attrahitur plantis, at noxius humor
Spernitur. Anne homines in sua damna ruent?*

LUTARCHUS in vita Romuli scribit, eum primum populum in centurias distribuisse, quarum unamquamque vir unus ducebat, qui manipulum fœni ac herbarum siccarum in conto affixum gestabat, unde militibus manipulariis nomen est inditum. Idque Ovidius quoque libr.

I. Fastorum notat,

Perrica suspensos portabat longa maniplos,
Unde manipularis nomina miles habet.

Hoc postea imitati Christiani (longe quidem sensu meliore) vitæ humanæ brevitatem & fugacitatem ita voluerunt exprimere, secundum graviss. dictum Isaiæ cap. XL. Omnis caro fœnum, & universa gloria hominis sicuti flos fœni, (velut alij) agri. Exsiccaturum est fœnum & cecidit flos, quia spiritus Domini insufflavit in eo, &c. Idemque Psalmus CIII. exponit, cujus sententiam Eobanus Heßus hisce versibus descripsit.

Est homo persimilis fœno per prata virenti,
Ut brevis in pingui quæ rosa floret agro.
Quam simul attigerint urentis flamina venti,
Aret, & exiguo victa calore jacet.

Esaia dictum vero sic expressit amicus noster, dum in terris agebat, optimus, Matthias Bergius, eruditione singulari præditus vir:

Instar est mollis caro nostra fœni,
Quod per herbosos adolescit agros;
Suaute dum flatu vegetantè vernat

Aura Favoni.

Sirii fœnum feriunt calores,
Candidos Cauri perimuntque flores:
At DEI sermo stat, & omne firmus
Durat in ævum.

XCVIII.
HOC OMNIS
CARO.

*Quisquis es, hunc fœni qui spectas fortè maniplum,
Respice te: Fœnum es: pone supercilum.*

RRIA hæc ferta concinnata videmus ex Olea, Lauro, & Quercu, quarum arborum proprietates ac mythologicas veterum interpretationes, in aliis symbolis explicavimus. Hanc vero admodum ingeniosam inventionem symbolicam usurpare, semperque ante oculos habere voluit illustris Franciscus Columna Stephani filius, hoc pacto & alios admonens, cogitationes & actiones nostras semper eo intentas esse debere, ut aut hisce tribus corollis, quibus indicatur sapientia, doctrina ac rei militaris peritia, ad conservationem communis patriæ laudabiliter ornemur, aut si aliter fieri nequeat, in tam honesto ac utili Reipubl. instituto vitam quoque nostram impendere non dubitemus. Ac profecto juvenis iste generosus, & ad quævis magn. natus atq; educatus, cū in hoc suo proposito constantissime perseveraret, in ipso flore sua juventutis in vivis esse desit. Tales videlicet illi fuere populi, de quibus Stobæus ex Nicolao: Ουβρετιγὶ ἐν ταῖς πολεμικαῖς μάχαις ἀίχισον ἢ γ' ἐπιτιμήσει ζῆν, ἀλλ' αὐαγκασίῃ νικᾷ, ἢ δ' ἀποθνήσκειν: Ombrici in pugnis ac versus hostes turpissimum ducunt victos vivere, sed necesse est aut vincere aut mori. Nempe pulcrum & animosum est Hectoris illud apud Hom. τεθνᾶτω, οὐ αἰκὴς ἀμωομένω πρὸς πατρίδος: Moriatur, non enim indecorum est defendenti patriam mori.

XCIX.
HIS ORNARI
AUT MORI.

*Fronde olea, lauri, quercus contexta corolla
Me decoret, sine qua vivere triste mihi.*

C.

RVMENTORUM ac leguminum semina ac grana in terram projecta, ac illi quasi concredita, certo tempore renascuntur, atque multiplices fructus producant. Sic nostra etiam corpora, quamvis jam mortua, ac terrestri sepultura destinata, in die tamen ultima resurgent, & piorum quidem ad vitam, impiorum vero ad iudicium. Quae similitudine S. Paulus quoque uti voluit I. ad Corinth. XV. ubi ait: Seminatur corpus in corruptione, & surget in incorruptione. Quem locum D. Ambrosius explicans praclare haec subjicit. Si ergo, inquit, gramen seminatur, ut Dei nutu, quodammodo elementorum ministerio vestitum resurgat, multa secum habens incrementa utilitatis humanae: cur non credibile sit, Dei virtute mortuum posse resurgere, meliore tamen reddita substantia, non numero multiplicatum? Et D. Chrysostomus in Hom. de Resurrectione idem tradit. Etenim semina, ait, nisi prius moriantur & putrescant ac corrumpantur, non pariunt aristam. Sicut igitur qui videt ibi gramen quod corrumpitur & dissolvitur, non dubitat de resurrectione, sed certissimam demonstrationem usurpat: (nam si ita maneret & non corrumpetur vel dissolveretur, certum, quod nunquam resurgeret) sic cogita & in corpore tuo; cum vides corruptionem, tunc potius de resurrectione philosophare. Quid quod Salvator ipse ad hanc considerationem nos revocat? Sic enim ait Ioan. cap. XII. Amen amen dico vobis, &c. Et huc pertinent Ezech. XXXVII. ossa arida: Ecce ego dabo vobis spiritum & vivetis: dabo super vos nervos, & succrescere faciam super vos carnem. Alibi legitur, SPES UNA SUPERSTES, nimirum post futurus.

C.
SPES ALTERA
VITÆ.

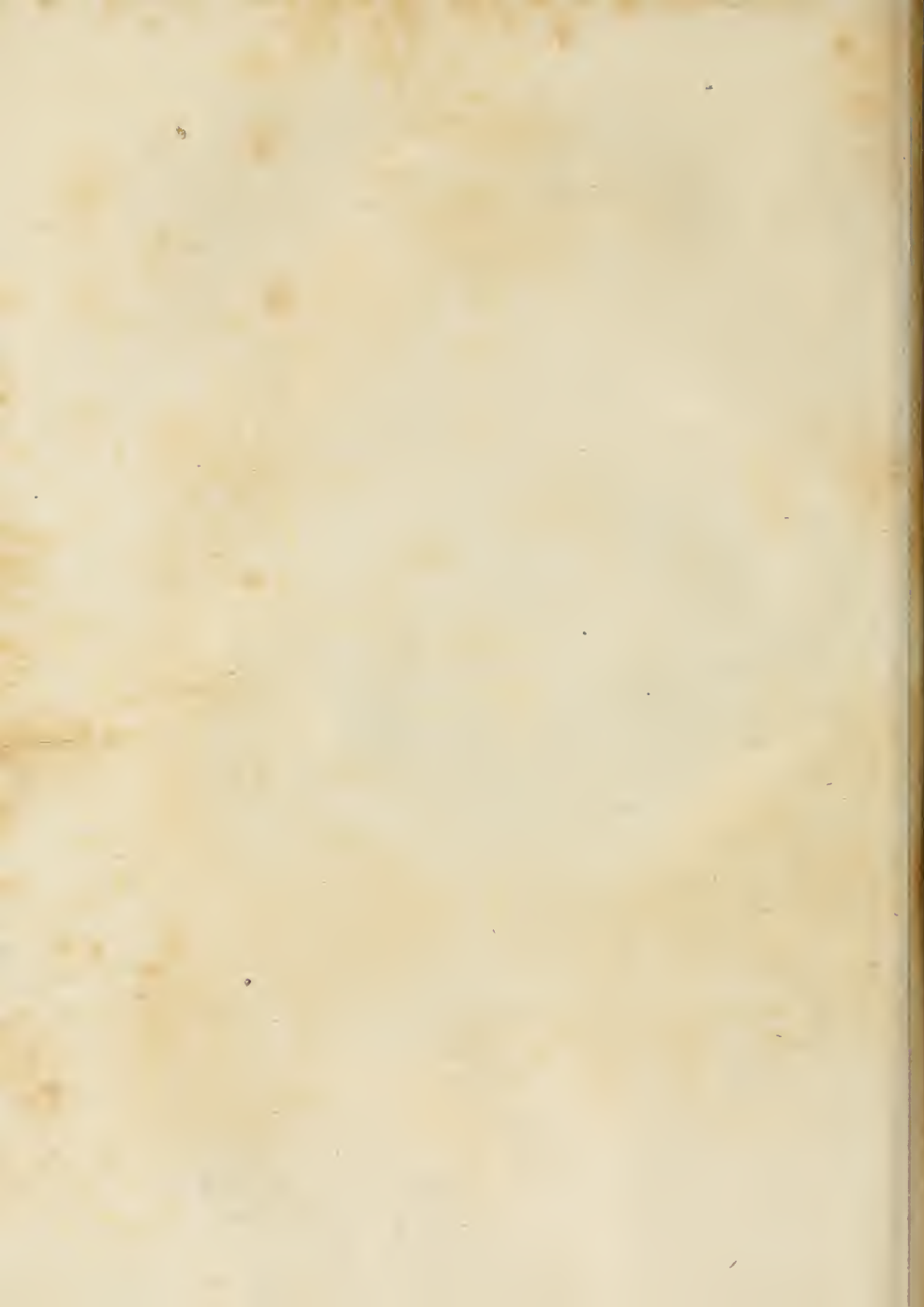
*Securus moritur, qui scit se morte renasci:
Non ea mors dici, sed nova vita potest.*

PHYSICS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

SYMBOLORVM
ET EMBLEMATVM EX
AQVATILIBVS ET REPTILIBVS
Desumptorum.

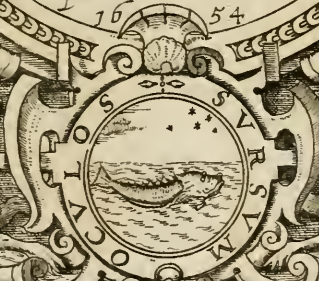
Centuria Quarta

A
Joachimo Camerario Med: Nor:
coepta: absoluta post eius obitum
Ludouico Camerario J.C.^{to}
Joach Fil.

In qua itidem res memorabiles pluri:
mae exponuntur.

FRANCOEVRTI.
Impensis Ioh: Ammonii

1654

IN QVARTAMICENTVRIAM.

RES olim numero fuseramus amice libelli,
Lector, habes quarti nunc nova dona tibi.
Tres equidem partu CAMERARIYS edidit uno,
Et pede felici misit in ora virum.

Quartus adhuc fuerat rudis indigestaq; moles,
Principiumque operis linea sola fuit.

Cum Lachesis jam fila secat properata parenti,
Et nondum natos patre carere facit.

Nil quam componi tumulto restabat eodem,
Et caepa in mediis membraperire rogis.

Dam tamen erramus trepidi, totiesq; vocamus
Querentes aliqua conditione mori.

Tu LODOICE venis CAMERARI candida proles,
Et facis hospitii tecta subire tui.

Nosq; foves teneris amplexibus, & modo cernens
Incompacta suo corpore membra mori.

Lustrali nos spargis aqua, Neptuniaque arva,
Et maris undosi jam simul aequor aras.

Quicquid adhuc deerat componis, & aurea dicta
Colligis, in tepido pergis habere sinu.

Inspirasq; animam mira pietate, trahisque
E Phlegetontais corpus inane vadis.

Insper enixis felici fratribus aura,
Qui dudum volitant docta per ora virum,

Nos quoque jungis fama que emittis in oras,
Vis ubi nunc nobis nulla nocere queat.

Quas tibi reddemus grates? quam qui modo frater,
Nunc frater nobis & pater unus eris.

HELIAS PVTSCHIVS.

MMANVS illos Oceani alumnos, quales sunt cete, orca, physeres, pristis & alii, (de quibus post Plinium aliosque veteres, ampliss. ex recentioribus Gu. Rondeletius, Conr. Gesnerus, & Olaus M. scripserunt) cum ob vastitatem corporum in vadis periclitantium, oculatorumque caliginem, tum etiam ob bella inter ipsosmet, & fraudes insidiantium, duce uti exiguo pisciculo, quem ἡγεμόνα & ἡγυρῆα vocant, ejusque ope & vigilantia securitatem illis, sed capto eo, exitium adferri, Oppianus, Aelianus & Plutarchus scribunt, & elegantiss. versibus expressit Claudianus quoque II. in Eutr. Quidam piscem illum Aristotiles μυσκηπὸν, quem Gaza Plinium secutus misculum vertit, cujusque etiam Phile meminit in Iambis, faciunt. Ad rem autem hunc typum ipse Oppianus pulcerr. mehercle sententia accommodat ::

ἀλκὴ δ' ἀνεμάλι' ἄσφασι

καί τε μέγα βραίων ἑκατέβειεν, ἢ δ' ἰσάων

Βαίος ἀνὴρ εὐμυτίς.

robur mentis expers, res inanis est.

Et vel potentissimum viribus perdat servetve

Parvus vir, qui valet consilio.

Nec incongruè huc referri possit Xenophontis illud in παιδ : τὸν ἄρχοντα χερὲς τῶν ῥαδισργῶν διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῶν προποσῶν καὶ φιλοπονεῖν : Principem subditas anteire debere, non luxus & otios, sed providentia & industria. Nam, ut Plutarchus inquit in vita Lycurgii, ἡ περὶ ἀρχία μαθημὰ μὲν ἐστὶ ἀρχοντες. ἐμποιοῖ γὰρ ὁ καλῶς ἀγων, τὸ καλῶς ἐπεδοῦ. Ut populus sit dicto audiens, hoc discit à principe. Nam qui bonum prabet ducem, is facit, ut alii benè sequantur. Sed hanc quidem hujus symboli expliicationem pluribus verbis exornavit CL. F. Io. Leunclavius, in proæmio in Greg. Nysseni de hominis opificio librum, ad Illustriss. Christophorum Palatinum Principem. Elogia autem boni Principis apud scriptores cuiusvis sunt obvia.

Q V A M

I.
QUAM BENE
CONVENIUNT.

*Hoc balena suo tuta est ductore per undas,
Principe & est felix plebs vigilante suo.*

II.

ETE quadam, & quas vulgo balanas vocant, tanta esse magnitudinis in comperta est, ut naues etiam, quamvis prae grandes, evertere ac pessundare valeant, & Oppianus in ἀλιδ. idem affirmat. Tradunt autem quasdam ex istis, cum naues recens picatae sunt, sentire illum odorem, eoque attritas affricare se navibus, atque ita, ni praecaveatur periculum, illas evertere. Nautae igitur picatae doli a illis objiciunt, cum quibus dum ludunt, illi effugiunt. Ferunt hoc symbolo usum fuisse maximum heroem, Mauricium Saxoniae Ducem, cujus excelsus animus, & imprimis illustres virtutes bellicae ad omnem posteritatem erunt celebres. Fieri autem potest, ut prudentiss. princeps innuere voluerit, non temerè occurrendum, sed oblundendum esse potentioribus, si illorum vim & insultus aliter vitare & frangere nequeas. Nam profectò, secundum Paccuvii illud.

Cum contendinequitum est, clam tendenda est plaga.

Neque etiam illud Spartani Regis, apud Plutarchum apophthegma, de leonina & vulpina pellis usu ignotum est. Referrì denique huc possunt egregia illa belli furtiva & stratagemata, ab omni prorsus reprehensione, secundum Valer. Max. remota. per quae, ut Thucydides loquitur, τὸν πολέμῳ μάλισ' αἰ τις ἀπατήσας, τῶν φίλων μέγισ' αἰ ὠφελήσειν : hostes max. decipiuntur, & amici plurimum juvantur. Verissimum igitur est Polybianum illud apud Suidam: μία ψυχὴ τῆς ἀπάτης πολυχειρίας ἐν ἐνίοις καιροῖν αἰὺς κωτέρα : Vnius mentis solertia aliquando efficacior, quam mille manus. Docere etiam potest hoc symbolum, imminente gravi aliquo periculo omnem honestam esse rationem expediendae salutis, & vitae servandae causae in super habendas omnes diuitias. Verè namq. Alcestis apud Eurip. ait :

Ψυχῆς γὰρ εὐδὲκ ἐστὶ τιμιώτερον :

Nam nihil est vita pretiosius.

II.

HIS ARTIBUS.

*Ut te ipsum & navim serves, comitesq; pericli,
In pontum cunctas abjice divitias.*

III.

INTER symbola Octavii Strada, Caesaris antiquarii, hoc de balena cum pisciculis colludente Edovardo III. Anglia Regi, qui de victo Ioanne Gallorum Regere res maximas gessit, tribuitur, quo forte innuere voluit, vel nocere hos grandissima bellua, si nimis se indulgentem illis praestet, vel certe ab illis allectam in minus tuta loca deferri, cum ejus certo exitio. Nobis enim & de inventore, & de inventionis argumento veritas nondum comperta est. Hoc igitur teneamus, etiam maximis quibusque animalibus, à minimis saepe paratam esse perniciem. Nam & Crocodilum, vastum illud Nili monstrum, ichneumon, exiguum animalculum interficit, ut Embl. pen. xi. Centur. ostendit. Nempe haud aliter adulatores, homines contempti, & quos nullare ledere, ne dum Principibus damnum adferre aliquod posse putares, maximè tamen noxii sunt, & ampliss. saepe imperia concutiunt ac evertunt. Argute Antisthenes malle se dixit εἰς κόλακας, ἢ εἰς κόλακας incidere: illos quippe mortuos, hos vero viuentes devorare. Stobaeus autem ex Phavorino citat. ὡπερ ὁ Ἀκταίων ὑπὸ τῶν τρεφεμένων ὑπ' αὐτῆς κυνῶν ἀπέθανεν: ἕτως οἱ κόλακες τὰς τρεφείσας καταλύουσιν. Quemadmodum Aetion à canibus quos ipse nutritiverat, dilaceratus fuit: ita adulatores hos, qui ipsos alunt, evertunt. Sed Plutarchus pulchrè ait, adulatores more aucupum vocem suam ad imitationem Regum componere, itaq; eos subire ac decipere. Mellitum enim illis venenum est, ut Plinius loquitur, & rectiss. Diogenes orationem adulatoriam μελιτινὴν αἰγχιόνην, melleam praefocationem, appellavit quod assentatione quidem delectaret, ceterum mendacio strangularet admittentem. Gravis etiam est Aristonymi apud Stobaeum sententia: τὰ μὲν ζύλα τὸ πῦρ αὐξάνει, ὑπ' αὐτῆς καταναλίσκεται. ὁ δὲ ἄλλστος ἐκ τρεφῶν τὰς κόλακας, ὑπ' αὐτῶν τῶν Διφθεῖρε: Ligna dum augent ignem, ab ipso consumuntur. Opes dum alunt adulatores, ab eis ipsis pereunt.

III.

NOCET ASSEN-
TATIO MAGNIS.

*Vilis adulator blandè mentitus amicum
Se ingerit, admissus maxima damna dabit.*

OMNIVM

IV.

MNIVM totius piscium generis minutissimi sunt, quos Græci & Latini Aphyas, quidam Apuas appellant. Si paulo sint remotiores, nihil præter oculos ferè conspicitur, ut multitudo oculorum collecta videri queat, testante Aug. Nipho. Plinius illos ex pluvia: Aristoteles ex spuma: (Vnde & ἄφρος, quod Ionum esse nomen tradit Arcestratus, is piscis dicitur) Aelianus & Oppianus ex limo gigni narrant. Iniuriis & maris voracium piscium inprimis expositi celerrimè intereunt. Subuenit tamen illis natura quoq; ad diuturniorem conseruationem. Si enim Oppiano, Suida, aliis que credimus, in densissima agmina conglomerant, & in se invicem veluti complicati, maxime ad maris scopulos circumnatant, & hoc modo ne magnis piscibus præda fiant, præcauent: itaque in unum coniuncti globum se tuentur, qui disiuncti & dissipati ne unum quidem diem superesse possent. Sic scilicet est inuicta concordia, & periculi expers virium conjunctio, quamvis imbecillum, quos.

Defendit numerus, junctæque umboe phalanges, ut Iuuenalis cecinit. Quo etiam Homericum illud pertinet:

Συμφερτὴ δ' ἀρετὴ πέλει ἀνδρῶν καὶ μάλα λυγρῶν.

Coniuncti pollent etiam vehementer inertes.

Pulcrè etiam T. Quinctius apud Liviū: Aduersus consentientes nec Regem quemquam satis validum, nec tyrannum fore. Nec minus prudenter Micipsa moriens apud Sallustium ad filios: Regnum vobis trado firmum, si boni eritis: si mali, imbecillum. Nā concordia parua res crescunt, discordia maxima dilabuntur. Evidentius vero Scilurus Scythæ, uti Plutarchus refert, qui moriturus filiis suis, quos LXXX. habuit, iaculorum fasciculum singulis porrexit, ac rumpere iussit. Quod cum recusassent, tāquam impossibile quid: ipse singula jacula exemit, facillimeque confregit: concordēs si fuissent, inuictos; disiunctos animis, imbecilles futuros innuens. Referenda est hinc & fabula Babriæ sive Gabriæ XXX. de trib. bobus concordib. & discordib.

IV.

TUTOS CONJUN-
CTIO PRÆSTAT.

*Nos tamen hæc glomerata simul conjunctio servat,
Quos facile sparsos perderet una dies.*

B SOLERE

V.

SOLERE saepenumero Balanas, vel procellarum vi in littora ejici, vel etiam dum ipsa apricandi studio terra nimium propinquant & fidunt, ob refluxum maris aqua destitui, atque ita in sicco relinqui, ut mole illa sua corruant, experientia testis est, suntque ad Oceanum crebra ejus rei spectacula; & in Batavis insigne superiori anno M. D. LXXXIIX. contigisse meminimus. Balanam sane nonnunquam è mari prodire, & ad solem apricari, ipse Oppianus scribit. Unde & Grammatici quidam volunt dictam: *μαγνὴ πῶς αἰεὶ ἀειδαί*: eoque hodie nomine cunctas ferè majores pelagi belluas vulgo intellegunt, cum veterum quidem balana ex Rondeletio & Gesnero satis nota sit. Emblema autem hoc se ipsum ex inscriptione Horatiana ferè explicat: cum qua Isocrates consentiens, Robur prudentia conjunctum profuisse quidem, verum ea destitutum, magis fuisse habentibus detrimento, dixit. Et Nestor apud Homerum idem panè pronunciat. Exemplo sunt Milo Crotoniates ille, & Polydamas athleta: quorum ille dum quercum manibus insertis divellere, hic speluncam ruentem solus humeris sustentare conatur, miserè uterq; periit, sicuti apud Valer. Max. legimus. Possit hoc etiam accommodari fortassis ingenti alicui imperio, quod ipsa magnitudine sua laborat, minaturque ruinam. Illud enim, dum cuncta immensa duntaxat potentia sua & tribuit & ascribit, Dei omnipotentis manu & protectione merito tandem destituitur. quod se fit, magno cum fragore subito corruit. Ut enim Apollodorus Comicus ait:

ὄγκος μὲν ἄλκις πῶμα γίνεται μέγα,

Ingentis molis ingens ruina erit.

Sapienter itaque Gr. Nazianzenus monuit:

Μὴ ἐπαοθῆς μέγα, ἵνα μὴ μείζον κατανεχθῆς,

Ne efferas altè, ne deferaris altius.

Siquidem, ut pulcherrimus habes Claudiani versiculus:

Magna cadunt subito, summa repente ruunt. 4

V.
MOLE RUIT
S V A.

*Me mea ad interitum moles pertraxit acerbum.
Sic pereat, quisquis robore fidit atrox.*

VI.

NTER pisces marinos volantes etiam recensentur hirundines, qui Aristoteles, Oppiano, aliisque referentibus, sublimes extra aquam evolant, cumq; pinnas suas explicant, nostris hirundinibus non sunt absimiles, uti Plinius innuit: & vivos se eos vidisse attestatur I. Cas. Scaliger. Evolant autem more avium gregatim, ut effugiant instantes sibi in mari hostes, quemadmodum Oppianus & Aelianus scribunt: & oculatus testis est Ant. Pigafetta Vincentin. in descriptione sue Navigationis circa universum orbem, ubi narrat se sapius hoc observasse non procul a freto Magellanico. Verum non in aquis tantum hæc illis parata pernicies, sed in aëre etiam fugitivos excipiunt rapaces volucres, quæ miserè captos enecant ac devorant. Et avium quidem istiusmodi marinarum, quæ è mari prædam pro victu habent, in Brasilia maximam esse copiam Io. quoq; Leriùs observavit. Alciatus simile commentatus est emblemata de Sardis pisciculis, quos simul in mari hinc Aurata, hinc mergi fulicesq; persequuntur. quod Claud. Minos in litigatores, qui frustra ab uno iudice ad alium usq; provocant, nec ad exitum litis pervenire unquam possunt, accommodat. Congruit autem hoc nostrum generaliter in omnes, qui evitata, quod dicitur, Charybdi in Scillam incidunt! Quo pertinet Amos propheta illud: Quomodo cum fugiat homo è conspectu leonis, & obviam ei fiat ursus, & insiliat in domum suam, & innitatur manu ad parietem, & mordeat eum serpens? Referendum etiam hæc est adagium: Fumum fugiens in ignem incidi. Item aliud: De fumo ad flammam: cum similibus. Quosdam adeo affligit fatum, ut illis non parcat quamvis mortuis. Quodeleganter expressit Augusti libertus Phædrus fabella. LIX.

VI.

NEC AURA,
NEC VINDA.

*In nos nempe omnis cæli pelagiq; rapina est:
Et fatale rapit, quem manet, exitium.*

VII.

V Inter quadrupedes Leo Rex est: in volucrum genere Regina Aquila: Sic in pelago Delphines principatum obtinent, ut pulcerr. Oppianus in aureo suo de piscat. Poëmate cecinit, qui & alibi ἐν ἰλίεσσιν ἠγυπηζας eos appellat, quasi dicas marinos principes. Illos tranquillo mari lascivientes, flatu ex qua veniunt parte presagire, Plinius auctor est; Ejusq; rei causam ex Th. Aquinate adfert Cæli. Rhodiginus in Ant. Lect. & de re tota eruditè Gu. Rondeletius in opere suo de Piscibus disserit. Non igitur nec placido ac tranquillo mari, cæloque sereno, quo max. colludere Delphines solent, nec fortuna, quamvis mirè blandienti, benè creditur. Quo pertinet in primis pulcerr. illa Palinuri in fin. v. Aen. cygnea sententia. Gravissimè etiam Livius dixit: Maxima cuique fortuna minimè credendum esse. Et P. Syri illud in omnium ore fertur: Fortuna vitrea est, quæ cum splendet, frangitur. Sed & Aristoteles in it. viii. Ethic. pronunciat: ὅσῳ γὰρ πλείων (Διετηρία), τοσούτῳ ἴσσοι Φαλασεύρα: Quanto major est rerum prosperitas, tanto pluribus casibus & periculis proposita est. Elegantissimi etiam sunt versus Apollodori Comici:

τὰ μεγάλα δῶνα τῆς τύχης ἔχει φόβον,
 καὶ τὸ πάνυ λαμπρὸν ἐκ ἀκινδύων κυρεῖ,
 οὐδ' ἀσφαλὲς πᾶν ὑψὺ ἐν θνητῷ γένοι,
 ο' περιέτριψεν ἢ χερσὶ τίς ἢ φθόνῳ,
 Ἐπὰν ἐπ' ἄκρον τίς τῆ καλῶς πράττειν θῆται.
 Habent perampla dona fortunæ metum,
 Periculoque non carent prælustria:
 Nec ulla celsa. tuta sunt mortalibus,
 Quæ evertere vel invidia, vel tempus solet,
 Felicitatis culmen ubi quis attingit.

Exempla infinita in omni historia occurrunt, & notiss. illud de Polycratis felicitate refertur Embl. x. hujus Cent. ubi plura in hanc sententiam.

VII.

**METUENDA
PROCELLA.**

*Contrahe vela, licet ludant Delphines in alto,
Nam tunc tempestas non procul esse solet,*

ACHIL

VIII.

ACHILLES Bocchius Bononiensis in Symbolicis suis
 Quaestionibus CL. V. Berguncio in ventionem hu-
 jus typi ascribit, quo is significare voluerit, acumi-
 ne, ratione, diligentia quævis beari posse; remque
 ipsam elegantissimis versibus minutatim excutit ac persequitur.
 Astræ quidem seu Iustitiæ imago, quæ vulgo virginis decora
 bilancem manu gestantis pictura representatur, efficaciter nos
 adhortatur, ad cognitionem veritatis rei causæq; cujusvis, tum
 eo cognita ad integram & circumspectam distributionem, quæ
 in Geometrica proportione potissimum consistit, suam cuiq; tri-
 buit, præmia bene meritis constituit, pœnas nocentibus pro cu-
 jusq; delicto irrogat. Vnde convenienter admodum quidam di-
 xit justitiâ hanc, quam distributivam vocant, cujusq; propria
 sunt Cognitio & Electio, admittere adhibereq; in consilium
 Gratias & Triasuræ; & Plato tum demum beatas fore Resp.
 prædicat, cum ad hanc justitiæ analogiam constituuntur. Del-
 phinus vero, cum in perpetuo & constanti semper motu sit, etiam
 cum dormit, neque ante movendi quam vivendi finem faciat,
 ut Plutarch. tradit in lib. de solert. an. veram & genuinam Iusti-
 tiæ notam adumbrat. Est enim ea constans ac perpetua voluntas
 jus suum cuiq; tribuendi, ex Ulpiani IC. definitione. Et justus vir
 semper justè agit, nec unquam justè agere cessat aut defatigatur,
 secundum descriptionem Aristotelicam. Delphinus etiam hie-
 roglyphicè maris imperium denotat, ut docet Pierius. Atque ut
 in bello, sic in navigationibus & maritimas negotiationibus ju-
 stitiâ vel primum sibi locum vendicat. Quo pertinet Rhodiorum
 navalis disciplina, quam ad suam usq; ætatem perdurasse scribit
 Cic. pro L. Manil. & quam Strabo & Ptolemæus admirabilem nomi-
 nat, quamque omnes populi, etiam Romani ipsi, secuti sunt, ut an-
 notat doct. iß. lac. Cujacius in *Opus. Dig. ad tit. de L. Rhodia, de
 jactu.*

VIII.

COGNOSCE, ELI- GE, MATVRA.

*Quid virgo hac delphino equitans in fluctibus errat?
Numquid & in vasto justitia est pelago?*

C

DELPHI.

IX.

DELPHINUM anchora circumplicatum, ad demon-
 strandam salutarem illam in rebus maturitatem
 qua inter nimiam celeritatem & tarditatem medi-
 est, pro insigni fuisse cum Augusto, Titoque Imp. tun
 superiori saeculo Aldo Manutio, celeberrimo Typographo, res sci-
 licet omnibus est notissima: & aurum quidem plane illud &
 βασιλικὸν, τὸ ἀεὶ ὄντι βασιλέως, Festina lente, luculenter & copios
 enarrat Erasmus in Chil Nostrum hoc ex Alciato desumptum es-
 diverso significatu. Tradit enim Delphinum, mare magnū
 turbantibus æquora ventis, ut Lucretius loquitur, cum a nau-
 tis anchora jacitur, eam singulari erga homines pietate comple-
 eti, & quasi humano quodam instinctu, ut eò tutius infigatur
 dirigere. Nam peculiarem hanc Delphinis proprietatem inessi
 ut tempestates veluti prænuncient, prox. præcedente Embl. retu-
 limus. Anchora autem stabilimentum & securitatem: Delphi-
 nus Φίλων Ἐσωπίας & incolumitatis simulacrum hieroglyphicè
 exprimit, ut videre est apud Pierium. Talis profecto est Rex bo-
 nus & prudens, qui non tantum prævidet imminentem Reipub-
 licæ motum, sed tumultu etiam exorto ita dirigit consiliorum su-
 rum anchoram, ut tuto possit consistere cura sua & tutela dem-
 datae populus. Nam, ut verè Am. Marcellin. dixit: Imperium
 cura est salutis aliena. Inter alia autem memorabile Cyri dictum
 refert Xenop. παρδ. VIII. παρὰ πλῆθια ἔργα εἶναι νομίως ἀγαθῶν
 βασιλέως ἀγαθῶν, Boni pastoris & Regis bona opera esse consim-
 lia; ubi leguntur plura in eandem sententiam, sicut apud Ariste-
 telem quoq; Ciceron. in Off. & de rep. tum Embl. XLIV. Cent. I.
 & alibi.

IX.

TUTIUS UT
POSSIT FIGI.

*Auspiciis nostris tutum te littoꝛe sistam,
Stabis & in porta vestra carina suo.*

X.

MNIBUS scilicet est cognita portentosa illa Polycratis Samii tyranni felicitas, qui ut suam perpetuam latitiam inæstitia aliqua temperaret, pretiosissimæ sibi que carissimum anulum projecit in mare. Sed eum piscis eximia magnitudine captus, fortuna insidiatis manu reddidit. Igitur paulo post à Persarum Satrapa & ipse dolo interceptus, suspendio turpiter interemptus est. Tradunt eam historiam Herodotus, Strabo, Plinius, Val Max. & alii. Admonet autem nos hic Polycratis piscis cum Aufoniano hemistichio, quàm vanum & ridiculum sit τὸ Διὰ πρῶτον τῆς τύχης, ἔμάλιστα κατὰ τὰς & περὶ αἰῶνας, id est, ob res secundas & bene gestas aliquam in fortuna spem sitam habere, ut Polybius loquitur lib. 1. ubi singulari M. Attilii exemplo hoc comprobat. Et verè B Nilus Episcopus, & Gregor. Theologus, quæ homini prospera contingunt, rotæ fumo ac umbra comparant. Prudenter itaque etsi tectè, Tiberius apud Tacit. cuncta mortaliū incerta jactabat, quanto plus adeptus foret, tanto se magis in lubrico dictitans. Sit igitur oraculi instar Senecæ dictum: Neminem eò fortuna provexit, ut non tātum illi minaretur, quantum permiserat. Noli huic tranquillitati confidere. Momento mare vertitur, eodē die, ubi luserunt navigia, sorbentur. Pulchrè etiam Iustin. de Xerxe ex Græcia fugiente disserit: Erat res spectacula digna, & ad æstimationem rerum humana sortis varietate miranda, in exiguo latentem videre navigio, quem paulo ante vix aquor omne capiebat: carentem etiam omni seravorum ministerio, cujus exercitus propter multitudinem terra graves erant. Nempe, ut argutè Simonides ait in Threnis;

ὠκεία γὰρ ἐστὶ τὰν πτερόεντων
 ἕτας ἀμετάστασις:

Fit enim citius, quam volucris muscæ
 Status mutatio præsentis.

X.

FORTUNAM RE-
VERENTVR HABE.

*Fortunam reuenter habe, cum summa tenebis,
Subtrahere venturis tum tua colla malis.*

NL. III. ἀπόλογ. Græcum Epigramma versis legitur, in quo Delphin lamentatur, se è mari, quod tamen sibi parens sit & patria, eiectum in terram: sed susceptum ab hac, decorum invenisse tumulum. Oppianus verò Delphinem jam moribundum sponte ad litus appellere, ut in terra exspirans forte in ea sepeliatur ab hominibus, dulciss. versibus commemorat. Sed Epigramma illud ex Græco versum Alciatus quoq. inter Emblem. sua retulit, cuius sententia per se satis manifesta est. Cui enim Reip. vel regni alicuius vastum corpus potius, quàm mari, Delphinem autem magis, quàm bono vel civi vel principi Reip. compares? Fit itaq. sapiß. ut & hi, quamvis innocentes, indignè eiiciantur aliorum invidia & malevolentia ex patria in miserum exilium. Atheniensium quidem Ostracismus notus est, quo bene meriti cives, qui vel gloria rerum gestarum, vel virtutis opinione, multitudinis invidiam provocaverant, in decennium relegabantur: Quo etiam Aristides condemnatus fuit, tantum, quod Iusti cognomen cum applausu illi tribueretur, uti hac referuntur à Plutarch. in Aristide. Meminit & pœnæ illius Aristot. in Pol. & Iul. Pollux lib. VIII. In Rep. autem Romana Scipionis Africani & Ciceronis exilia clara sunt: & exempla quamplurima alia facile quarenti se offerunt. Diodor. Siculus lib. XI. apud Syracusios similem quandam exemplo Atheniensium (qui tamen ipsi Ostracismum illum suum, quamvis infamia carentem, tandem sustulerunt) relegationem, quam πεταλισμὸν appellaverint, in usu fuisse scribit, sed fatetur correctionem eam talem esse, quam non adhiberi foret melius: ut in eo medicina genere hanc poni conveniat, quo malum interdum tollere conantur. Exilii deniq. miserias & molestias etiam Siracides commemorat cap. XXXIX.

XI.

QUEM GENUIT,
PERDIT.

*Crudeli ingratum mare Delphinem expulit æstus.
Sapè etiam Civis fert bonus exilium.*

OPPIA-

XII.

PRIPIANUS, divinus omnino poëta, v. ἀλ. scribit, contra cœlitum fœdera impios Thraces delphinem audere insequi, & tridente ad id parato configere, & primum quidem vulnerari ab ipsis teneram ejus sobolem, quam misera mater continuè subsequens, ita illi adhaereat, ut nulla vi, nullis ictibus inde queat abigi, quin simul & ipsa capiatur & interficiatur. una cum filio, cum quidem ante alterum ex filiis, incolumem adhuc, ad effugiendam panem adegerit. Quod similiter Aelian. & Io. Tzetzes tradunt. estque adductum Φιλοσοφίας exemplum simile in Embl. LXII. Cent. III. pertinentque huc etiã Embl. LVIII. Cent. II. & qua de vulpansere Orus Niliacus & Aelianus referunt. Quod si brutis animalibus tam ingentem Φιλτεχνία natura instillavit, quid non homines ratione preditos æquum est facere? Profecto enim pietatis & affectus plena est vox illa:

Omnis in Ascanio cari stat cura parentis.

Igitur non inepta est Angeli Aretini, celebris inter ICTos, doctrina: Amorem descendere, non ascendere: Et, quod etiam vulgo dicitur, minore molestia patrem alere decem liberos, quam decem liberos unicum parentem. Quo referenda est Aristot. disputatio lib. VIII. Eth. cap. XII. affectum parentum erga liberos tam vehementem ex eo esse asserentis, quod liberi sint veluti sanguis & radix eadem cum parentibus. Quamvis ejus ratio illa, cur videlicet mater ardentius amet sobolem, quod nimirum & se genitam illam esse certo sciat, quam tamen Homerus quoque, Menander, & juris civilis auctores tangunt, sane videatur leviuscula: cum tanta sit εὐπνὴ Φυσικὴ erga prolem etiam in bestiis, quantam hic expressimus, quarum tamen nulla est cogitatio, quid magis minusve suum sit.

XII.

HÆC CURA
PARENTVM.

*Mirus amor sobolis; mater quod comprobat ecce
Delphini, capta qua soboli immoritur.*

D

ANTH-

XIII.

ANTHIARUM diversa generacum veteres, tan recentiores scriptores recensent, ut apud Conr. Gesnerum videre est. Sed Anthias à Gracis ἄνθια dicitur, sacer piscis, teste Aristotele. Quod cognomen et si cum multis aliis commune habet, Anthia tamen jure quodam peculiari tributum videtur, quòd quem locum in mari incolit, & belluarum expers, & urinatoribus tutus sit, quodque ejus fiducia confirmati pisces ibidem audacter fetificent ac pariant tanquam obsidem securitatis nacti, ut Aristot. Aelianus, Plutarch. aliique tradidere, quibus tamen caussa in obscuro est, fugantne natantia illa monstra anthiam, an presentia ejus signum sit locorum bellis istis carentium, quae agnoscat ille ac observe ut calliditate & memoria praevidit. Sed & Delphini hic tripudiantes conspiciuntur, tanquam anthia praesente securi à marinorum Theopum atque Cleonum immanitate. Usus autem fu hoc symbolo illustris quidam & bellicosus vir, in regno Neapolitano Marchio, quo innuere voluit, se excisis communis tranquillitatis perturbatoribus securitatem publ. peperisse patri sua: nec inconcinne addidit ex Horat. i. Carm. Od. VII. **NE DESPERANDUM.** Quod elegantius apparet, si sequentia ista verba memoria simul colligas. Et certe Principe bono, justo, forti, amanteque pacem & quietem pub. duce & auspice, subditi nil desperandum est. Hinc illa tot Romanorum Imp. qui urbi & orbi pacem securitatemque praestituerunt, in vetustis numis et **gia: SECURITAS PERPETUA. SECURITAS AUG. SECURITAS P. R. SECUR. ORBIS. SECURITAS REIP.** Quae inter alios explicat Const. Landus, Complani Comes, in suis Numismis miscell. Et pulcre Seneca: Hi, inquit, quibus ad propositum bene vivendi aditum confert securitas publica, necesse est auctores hujus boni ut parentem colant.

XIII.

NIL DESPERAN-
DVM.

*Ne duce squammigerum eiusd'genus ambulat undis,
Quoque loco versor bellua nulla manes.*

XIV.

XIPHIAS piscis, Latinis Gladius, insigni corporis ro-
bore, & rostri potissimum, quod in formam gladii &
usum à natura accepit, fretus, insolenter in mari
grassari, ac obvios quosq; pisces fugare solet, adeo ut
balanis quoq; sit formidabilis. Tanta enim duritiei & acumi-
nis est eius ἀχάλαστον ὄψλον, ut Aelian. vocat, ut illo etiam na-
ves perforet cum submerfionis periculo, quemadmodum Plinius
scribit, ac idem Aelian. confirmat, qui visum ait navigium, quod
reparandum erat, cujus carina Xiphiae caput rostro impacto in-
fixum remanserat, & quod rostrum, dum ad cetaceam magnitu-
dinem Xiphias excrescit, simul increscat, adeo ut tandem τριήρης
ἐμβόλω, tuiremis rostro, comparari possit. Sed & Oppianus non
minus accuratè illud deseribit in 11. ἀλ. Hic igitur piscis tam sa-
vis armis instructus, ut maximis etiam pelagi belluis sit formi-
dabilis, à pusillo tamen hoste superatur & conficitur. Sub canicu-
la enim exortum, ab æstro sive asylo, insecto vix aranei magni-
tudine, quod sub pinnas ejus se insinuat, pergitus, adeo in rabiem
agitur, sæpè ut in naves vel terram exsiliat, donec tandem im-
mensos cruciatus cum morte commutet, veluti idem Oppianus
scribit, & rem ex Aristot. confirmat Athenaus lib. VII. meminit-
que Eustathius ὀδυσ. x. Exemplum me herclè evidens, quàm
parum profint arma absq; ratione & prudentia, imo & noxia il-
la sæpenumero esse. Armis enim non cedunt omnia, sed rationi
potius & consilio, quibus ista regi necesse est. Igitur ex Comici
scito.

Omnia prius sapientem experiri, quam armis decet.

Pulcrè etiam Q. Curt. lib. VII. Nihil, ait, tam firmum esse, cui pe-
riculum non sit, etiam ab invalido. Et idem lib. IV. Patere vel
xnius insidiis Regem.

XIV.

ARMIS NON
OMNIA CEDVNT.

*Piscibus ipse aliis formidabilis hostis,
Mox hostis miserè me necat exiguus.*

XV.

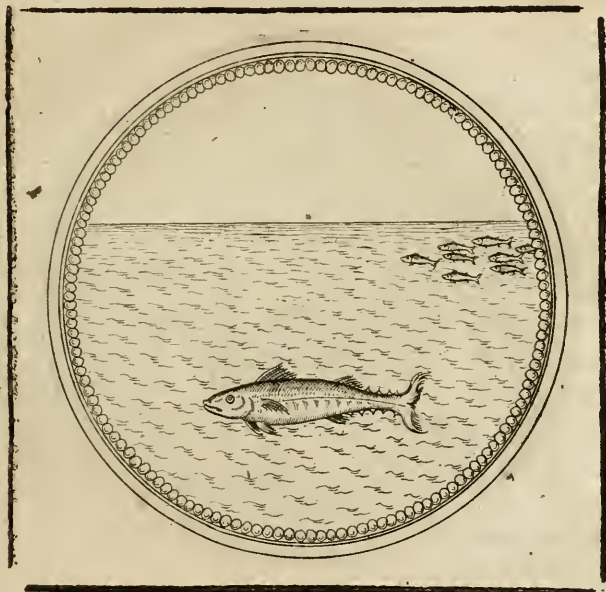

HUNNI, sive thyxne, ut Dorian & Oppianus tradunt, soli ex Oceano migrant, & per fretum Gaditanam ingrediuntur in mare mediterraneum: Vere autem subeunt in Pontum Euxinum, nec alibi, quam in illo fetificant, uti Aristot. Plinius & Solinus asserunt. Illorum maximi soli semper & separatim nataut: minores vero gregatim, ad eò ut horum agmen exercitui Oppian. comparet. Figuram enim semper Cubi efficiunt, & quadratum in natando ordinem observant, ut si thunnispex eminentes thunnos probe numeret, statim totius gregis numerum inire possit: quod facile colligat, altitudinem latitudini & longitudini equali ordine respondere, ut Plutarch. refert lib. de sol. anim. Igitur non solitariis illis, sed totis gregibus piscatores inhiant, ut quastus illis sit uberior, sicuti Gesnerus innuit. Fit etiam menti opiscationis thynnariae in l. venditor D. Commun. prad. &c. Varius autem hujus symboli usus esse poterit. Satius enim est vel in solitudine tuto latere, quam temerè perire cum stolidamultitudine. Sunt & juvenum mores illo luculenter expressi, qui multo gaudent, quamvis pernicioso, consortio: Sed senes, ut prudentiores, remoti à turbis & strepitu, sibi potius vivunt, & reip. vigilans, & ita cum privata, tum publica evitant pericula. Quo pertinent illi versus Menandri, qui leguntur Embl. LIII. Cent. III. Praclarè etiam Euripides Menalippe:

τὸ γῆρας ὡ παῖ τῶν νεωτέρων φρενῶν
 σοφώτερον πέφυκε, κ' ἀσφαλέστερον.
 ἔμπειρία τε τῆς ἀπειρίας κρατεῖ,
 Senectus, ὁ fili, juvenilibus annis
 Sapientior est, atque tutior.
 Et experientia vincit imperitiam.

Videatur & Nestor apud Q. Smyrn l. v. Paralip.

XV.

**SOLUS IAM GRAN-
DIOR ERRAT.**

*Turmatim juvenes, aſt gaudens aquore ſolis
Majores Thunni: dic mihi utri ſapient?*

SILB-

XVI.

SILURUM veterum malè à Th. Gaza apud Aristotelem Glanim esse versum, & imprudenter à Iovio aliisq; cum Sturione confundi, rectè notavit Rondeletius. Sed Ausonii Silurum in ejus Mosella non esse Silurum veterum & Plinii, verùm ipsum Sturionem, eruditè evincit Ios. Scaliger in Aus. Lect. Certè veterum Silurum in rerum natura non esse desisse, sed hodieq; cum in mari, tum in Danubio aliisq; majoribus fluminibus reperiri, certum est, & Rondel. atq; Gesnerus latè de re tota differunt: ejusq; veram effigiem Gesnerus exhibet, ad quam nostra quoq; conformata est. Grassator est Silurus & voracissimus, piscibus aliis sine discrimine se explens, & omne animal appetens: ut ex Plinio constanter ferè omnes tradunt. Vnde & à Germanis ad Danubium Schaid dicitur, à damno, quod voracitate sua dare solet. Silurus igitur ut omne animal appetit, sic ipse ab hominibus contra ad delicias epularum studiosissimè appetitur. Variè igitur à piscatoribus struuntur ipsi insidia, & aliquot illum capiendi modos recenset Gesnerus. Sic videlicet ex Rhadamanti lege, & ex talionis pœna, quæ & Decemviris & Mosi visa est æquissima, merito quisq; patitur, quod fecit aliis. Nec refert, etiã si non statim, sed lento gradu vindicta veniat. Nam ut pulcerr. Heliodor. ait in Aeth. lib. I. β̄ παντάπασιν ἐκλέλοιπεν ἡμᾶς ἡδίκη, καὶ ἡσίοδος, ἀλλὰ μικρὸν μὲν αὖ τι καὶ παρῖδοι ποτὲ, τῷ χρόνῳ πλεὺ ἄμωσαν παρέληυσσα, τοῖς ἡσίοδος ἀφίσταται ὅξω ἑπιβάλλει τὸν ὀφθαλμὸν: Non omnino deseruit nos justitia, secundum Hesiodum: Sed quamvis interdum aliquantisper, connixerit in sceleribus hominum, in longum tempus ultionem protrahens, tamen in ejusmodi nefarios acrem injicit oculum. Lege Plutarch. περὶ τῆς τοῦ Βεαδῆως τιμωρίας: Et in hac Centur. Embl. LII. LXXIX. XCI, & Similia.

XVI.

OMNIBUS IN-
FESTVS.

*Appetit omne animal grassator dente Silurus,
Hunc avidè contra luxuriosa cohors.*

E

V.R.A.

XVII

VRANOSCOPOS piscis est Græcis, (Latinum enim nomen non habet, unde & Plinius Græcum retinuit) qui iis dem καδιδωρον & dicitur, ut ex Athenæo & Plinio liquet. Oppiano ηνεροσιτης dicitur. Ejus oculi supra caput siti recta in cælum semper erecti sunt, unde & illi nomen, & Latinus interpres cæli speculatorem vertit. Hinc argute Galenus rider eos, qui existimant idcirco hominem erectum stare, ut cælum prompte suspiciat. Nam illos hunc piscem nunquam vidisse ait, qui etiam invitus cælum semper intueatur: hominem autem si contemplari illud velit, collum rectorquere necesse sit. Riderit igitur Galenus Ciceronem & Ovidium, huncq; sequutos Claudianum, Silium Boët. & Manilium. Rideret multo magis ipsum Platonem in Cratylo, cui αἰθρων & est ἰαῖαδρῶν ὄψωνας. & Etymologum, qui deducit παρὰ τὸ αἰὼν ὄψων, quod debeat.

erectos ad sidera tollere vultus.

Rideret deniq; B. Augustin. Ambros. Lactantium, & alios, & imprimis Lactant. qui toties idem inculcat, & lib. II. de orig. err. velut in sublimi aliqua specula constitutus, Persiarum illud proclamat:

O curæ in terras animæ, & cælestium inanes!

Cælum potius (inquit) intuemini. ad cujus spectaculum vos excitavit ille artifex verus Deus. Ille vobis sublimem vultum dedit: vos in terram curvamini: vos altas mentes, & ad patrem suum cum corporibus suis erectas, ad inferiora deprimitis: tanquam vos paniteat, non quadrupedes esse natos. Igitur tantum absit ut Galeni nos impietas moveat, (quam etiam accurate refellit. p. m. avus meus in Comment. in II. Tusc. Ciceronis) ut potius semper in corde nobis sit S. Pauli III. ad Coloss. τὰ αἰὼν ὀφροῦτε. Iurgenda autem sunt cum hoc, Embl. LXXII. Cent. I. & LIII. Cent. II. & similia.

AD

XVII.

AD SIDERA
VULTVS.

*Sursum oculos, o Mens, vni obliuiscere mundi,
Te manes in caelis non peritura domus.*

E z

INTER

INTER tot immensi maris admiranda non in postremis Miluus piscis censendus est, quem Græcorum ἰίερα, & Oppiani ἰίερα esse contendunt Hipp., Sallustianus Tiphernas, & Gu. Rondeletius. Is cum linguam, palatum, & reliquas oris internas partes splendentes ac rubicundas habeat; tranquillis noctibus, adeo relucet, ut ex ore ignem flammamq; evomere & eiaculari credi possit. Quæ etiam de causâ à Plinio Lucerna dicitur, qui tamen à quibusdam in eo erroris arguitur, quod vibratæ ex ore illius lingue igneæ hunc splendorem tribuat, cum tamen ejus palato adeo hæc affixa sit, ut nullo pacto possit eam exerere. Sane autem nescio, an non etiã Græcæ in ἰίερα πρῶτος, hunc piscem intellexerit, cum ait:

Ἰχθὺς δ' ἰμπυγὸς ἐστὶ, καὶ ἐπιπυρὶ δάμναται ἀπίστω:

Ἐμπυρὸς αἰθέρου δ' ἐστὶ, μέσσης διαλάμπεται ἄλμυρος:

Piscis vero est igneus, qui non domatur ab infido igne,

Igneus, ardens autem per medium mare refulget.

Verum ut inventor hujus symboli ad amorum fortè suorum difficultates respexit; ita nos rectius & honestius tribuere possumus viro, cujus, ut Horatii verbis utar,

Pudor, & Iustitiæ foror

Incorrupta fides; nudaque veritas;

quascunq; etiam iniquioris fortuna tenebras, & aduersitatum cacos fluctus, adde etiam malignorum hominum fuscas calumnias, splendore integritatis suæ adeo discutit ac dispellit,

stellas exortus uti æthereus Sol,

ut Lucret. loquitur. Talis fuit in vita & morte diuinus Socrates, lucidissimum virtutis & Constantiæ sidus, quod nec aduersæ sortis tristia nubila obscurare, nec indignum tandem supplicium extinguere potuit, quin ad omnem posteritatem æternum fulgeat. Talis nempe verè, secundum Aristot. ἀτυχῶνι μεγάλῳ ψυχῷ, ut idem Horat. cecinit,

Rebus angustis animosus atque

Fortis apparet.

XVIII.

FULGET IN
VNDIS.

*Sic lux veri inter mendacia fusca refulget,
Piscis ut in media nocte Lucerna micat.*

XIX.

QUOD de Sciana Oppianus refert eam cum caput & oculos saltem occultarit, totam se latere putare: idem mugili tribuitur à Plinio, fortè ex Aristot. lib. VIII. hist. an. Pierius Cephalo hoc ascribit, quem & nos hic exhibemus depictum. Vt autem similes inter se sunt isti pisces, ita sæpè confunduntur. Ideoq; consulendus hic erit Gesnerus de Piscibus. Similis est stultitia & avium quarundam, de quibus in Embl. LIII. Cent. III. & hyæna inter quadrupedes, de qua lepidam narrat historiam Busbequius Ep. I. de Legat. Turcica. Est autem hæc imago illorum hominum, qui opinionis errore flagitia sua occulta esse putant, Deiq; justam animadversionem se effugere posse impie arbitrantur. Frustra. Nam, ut habet Græciam Epigramma lib. I. αἰθολ.

Ανθρώπους μὴ ἴσως λήσεις ἀποπόν τι ποιήσας,
ἐλήσεις δὲ θεὸς, ἢ λογίζομαι &.

Improba facta homines possis clam forsan habere:
Verum animi ipsa Deo singula sensa patent.

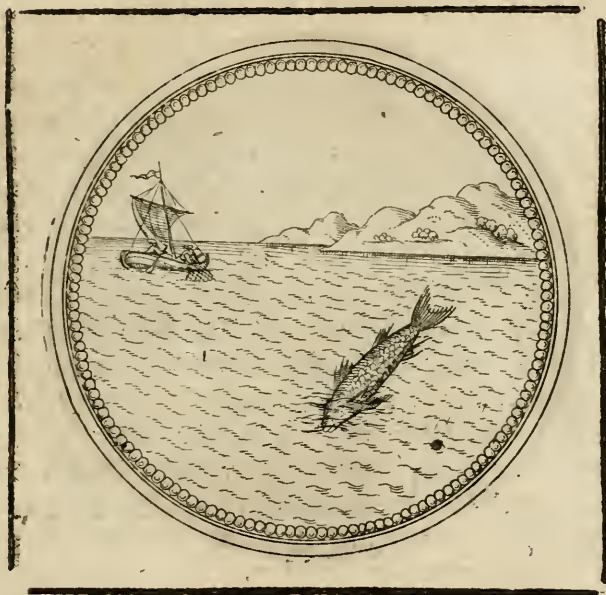
Quo & Propertii illud pertinet:

Ah miser, etsi quis primo perjuriam celat,
Sera tamen tacitis poena venit pedibus.

Pulcerrimè igitur Isocrates dixit ad Demon: μηδέποτε μηδέν ἀγρόν ποιήσας ἐλπίζε λήσεν: ἔγδ' αὖ τὲς ἄλλες λήσης, σαυτῶ γε σπειδήσεις: Nunquam sperare debes, si quid turpe feceris, te latitaturum. Quamvis enim lateas alios, tute tamen tibi conscius eris. Etsi autem de Providentia in primis divina Sacri libri pleni, & exempla, quibus Deus sæpè mirabiliter scelestos ex latebris suis ad supplicium & pœnam protraxit, ignota sunt nemini, nihil tamen in hoc genere luculentius, nihil ad hoc symbolum illustrandum accommodatius modo mihi succurrit, quàm Psalmus Davidicus αὐτὸς XIX: quo Lectorem uno verbo remitto.

XIX.

ME MALUS AB- STVLIT ERROR.

*Ridiculam ò caput abscondis, credisq; latere,
Præcipitans toto corpore in insidias.*

ΦΩΛΙΣ piscis Hefychio & Varino dictus; ἀπὸ τῆς Φωλῆν νο-
 men accepit, quod intra suum mucum, veluti pholeum
 quendam, id est, latibulum se contineat. quod ex Aristot. IX. hist.
 XXXVII. palem est. Pierius in hieroglyph. subdubitatur, an non idē
 hic piscis sit cum Tinca Aufonii, sed causam eum dubitationis non
 habere apparet; cum proculdubio diversi sint. Ceterum idem Pie-
 rius lib. XXX. scribit, Aegyptios hominem, iis quā sudore proprio
 comparari fruentem, indicaturos; pholim (melius pholidem, ut
 notat Gesnerus) piscem pinxisse. Eam enim mucorem, quem ipsa
 emittat, ad altam crassitiem sibi obducere, ut tota visco delibuta
 videatur, eoque pro nutrimento uti. Partis igitur bonis & fa-
 cultatibus modeste nos uti hic piscis admonet. In quam rem sunt
 tot praecepta Horat. in primis I. Sat. I. II. Sat. III. II. Ep. II. Hae si
 quis respiciat, facile discet, ad vitæ usum necessariū homini frugī
 & sorte sua contento nihil deesse posse. Quo pertinent Euripidis
 versus à Chryssippo philosopho toties usurpati, teste Gellio VII.
 Noct. XVI. quibus Cereris munus, & aqua poculum mortalibus ait
 sufficere, quorumque nulla unquam sit saties: In ceteris autem e-
 pulis, versari luxum, ut exemplis è Varrone petitis hoc Gellius il-
 lustrat. Certè enim, ut divinè Horatius cecinit III. Od. XVI.

Benè est cui Deus obtulit

Parca, quod satis est, manu.

Pulcrè etiam Chrysostr. ὁ μὴ δεόμενος τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλ' ἐν αὐ-
 τῶν ἐπιθυμιῶν εἶναι, πάντων ἐστὶν εὐπορώτατος: Non indigens
 alienis, sed sua sorte gaudens, omnium est ditissimus. Inscriptio
 est ex Lucret. vers. lib. I.

Ipsa suis pollens opibus nihil indiga nostri.

XX.

IPSA SUI POL-
LENS OPIBUS.

*Nobis nostra satis: aliena haud indiga cura:
Et Superum nectar negligo & ambrosiam.*

F

Scor.

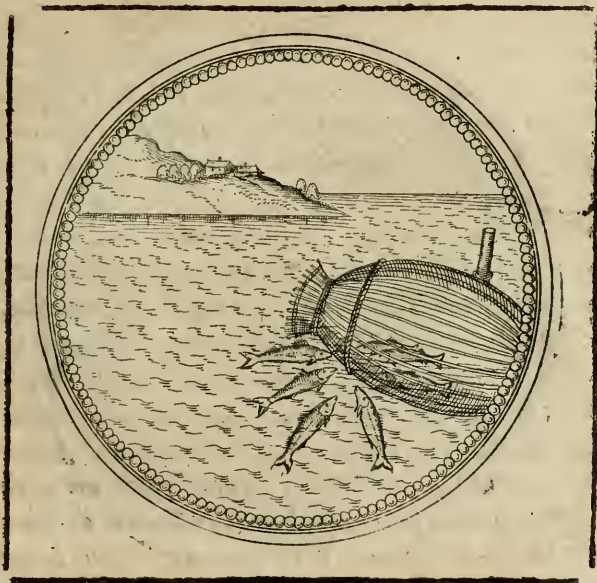
XXI.

SCOMERI, ut & alii pisces non pauci, temeritatis & stultitia suae pœnas luunt captivi. Nam cum alios Scombros vident reti aut nassa viminea inclusos, ad eos & ipsi ingredi cupiunt, ingressi, detinentur. Et dum nassa ad litus trahitur, multos in illa scombros haerentes, ac instar cunei impactos videas utrinque, aliis adhuc ingressum, aliis verò exitum molientibus. Quod illorum sane diversum desiderium elegantiss. carmine Oppianus describit, & similitudine à pueris sumpta illustrat, qui ignis abblandientem fulgorem magno suo cum malo attingere gestiunt. Quo referatur Bapt. Mantuani versus:

Est facile incautos offendere: parvulus infans.
Innocuos rutilum digitos extendit in ignem,
Nec, nisi jam læsus, vires intelligit ignis.

Et eodem pertinet usurpatum à B. Hieronymo proverb. Prudens inflammam mitto manum. Ad Symboli autem declarationem valde congrua est Socratis illa comparatio, qua dicebat, juvenes cœlibus similes esse piscibus, qui circum nassam altitudunt, in eamque se penetrare gestiunt: contra, qui jam inclusi tenenter, exire, & pristinam libertatem recuperare nituntur. Vnde idem Socrates interrogatus, τίς μεταμέλονται τῶν ἀνδρώπων, quinam homines pœnitentiam incurrerent: respondit juxta Stobaeum, οἱ γήματαί, Qui uxorem duxerunt. Sic qui hostili pralio nunquã interfuerunt, aspirant ad militiam. Nam ut est apud Pindar. γλυκὸν ἢ πόλεμον ἀπείροισιν, ἐμπείρων δὲ τις τὰς βεῖ προσίοντα νικαρδία πεισῶς. Dulce bellum inexpertis est, expertus quispiam horret si accesserit, corde supra modum. Quod & Vegetius tangit de re militari Sed de hoc plura egi possunt in Adagio: Dulce bellum inexpertis: & in aliis.

XXI.

ANIMUS NON
OMNIBVS IDEM.

*Isti intrare volunt, at hi perumpere nassam,
Multi & cum Scombris desipiunt pariter.*

SALMO veteribus Græcis cum Oceanopariter igno-
 tus, nominatur à Plinio, eumq̃ in Mosell. eleganter
 describit Ausonius. Pro diversitate anni vel nomen
 hoc retinet, vel amittit, ut Eberus, G. Agricola, &
 Peucerus annotarunt. Hunc piscem ob carnositatem hirudini-
 bus valde obnoxium, atq̃ ab iis adeo vexari & privari sanguine
 tradunt, ut neq̃ in aquis, neq̃ in petris, neq̃ saltu, neq̃ fricatio-
 nibus molestos hospites excutere unquam possit, donec tandem
 continuis cruciatibus fractus vel alicubi tabescens reperiatur,
 vel ad litora adnatans extinctus reperiatur. Sane etiam Aristot.
 docet, pisces à bestiolis quibusdam, quales sunt pulices & pedicu-
 li, frequenter exagitari, & de Oestro Xiphiam tandem etiam ad
 mortem adigente, exemplum supra vidimus. Non aliter impro-
 borum animi ultricib. furiis exagitantur, quo pertinent, qua-
 cunq̃ apud Platonem, Ciceron. & utrumq̃ Senecam passim, Juve-
 nal, aliosque de Cōscientia morsib. differuntur: & vetus dictum:
 σωείθησις πλήθει τῶν ψυχῶν. Nam ut Rhadamantus Luciani ait
 κατάπλω: ἰπόσα ἀντισυμῶν πονηρὰ ἐργάσθηται ὡδὰ τὸ βίον, ἔκα-
 στον αὐτῶν ἀφανῆ στίγματα Ἰπὶ τῆς ψυχῆς περιφέρει: Quæcunque
 quis malè in vita perpetraverit, eorum singulorum obscura in
 anima stigmata circumfert. Graviter Cor. Tacitus de Tiberio VI.
 Ann. Si recludanter tyrannorum mentes, posse aspici laniatus &
 iectus; quando ut corpora verberibus, ita sævitia, libidine, malis
 consultis animus dilaceretur. Quippe Tiberium non fortuna, nō
 solitudines protegebant, quin tormenta pectoris suasque ipse
 pœnas fateretur. Nempe, secundum Plautum: Nihil est miseri-
 us, quam animus hominis conscius.

XXII.

HÆRET UBI-
QVE.

*Non adeo Salomonem exsugit turpis hirudo,
Conscit ac fontes conscia mens scelerum.*

SALMONI ad delicias nostras nato varia à piscatoribus struuntur insidiæ, cum retibus majoribus, tum machinis in fluminibus extructis. Est & hæc ejus capiendi ratio, cum alibi, tum præcipue in Anglia. Salmonem viventem feminam funi alligant, inque flumen demittunt. Astat navicula aut ponticulo in aquis factò piscator, observans, si quos forè alios sui generis alliciat hic proditor. Quod ubi sit, ille de longe adventantes prospiciens, funem paulatim ad se retrahit, sicque Salmones vel femine desiderio, vel pugnandi causa insequentibus incautos ex improvviso obruit, stimulisq; ad id paratis conficit, aut in casses optatam prædam conjicit. Non absimile ferè Emblemata Alciatus habet de anate allecatorè, quod numero est L. ex quo & nostram inscriptionem desumpsimus. Sane autem istiusmodi insidis omnis nostra vita plena est, ut longè difficilius sit amiso non fidere nimium, quam hosti manifesto resistere. Quotusquisque enim, cum moribus sit improbissimis, amicitia tamen prætextu non & bonus videri vult, & alios reddere sibi quam similes? Nam, ut Plautus dixit in Trinum. Malus bonum malum esse vult, ut sit sui similis. Convenit etiam hoc in mulierum impudicarum blanditias, de quibus dicitur alibi inferius. Convenit & in proditores & Sy-cophantas, qui suis versutiis & dolis incautos in discrimen adducunt, & non raro miserè pessundant: quibus voluptati etiam est, ubi contra sanguinem suum insidiantur, & in animas suas fraudem moliuntur, ut Salomon loquitur. Illorum igitur casses qui evitare volet, semper in animo Siracid, illud habeat, Ab inimicis tuis separare, & ac amicis tuis attende. Quo & Martialis illi decantatissimi versus pertinent:

Si vitare voles acerba quædam, &c.

XXIII.

OFFICIOSA ALIIS,
EXITIOSA SVIS.

*Hostis aperte, aut clam falsus nos perdit amicus,
Nec quisquam est structis turris ab insidiis.*

QVOD

XXIV.

QVOD ex Plin. proæm. in lib. VII infra Embl. XLIII. adduximus, non sèvi repisces, nisi in diversum à se genus, id cum ex Aristot. IX hist. I. falsi convipitur, tum ex Polyb. loco, quem Embl. LXXVI. hac Cent. ascripsimus. Horapollo etiam ait, pisces non parcere suo generi. Unde piscem rei abominandæ fuisse symbolum Aegyptiis, Cl. Alex. v. πρῶτον. & Plutarch. lib. de Iside ostendunt & sacerdotes Aegyptios ejus esu & usu in sacrificiis abstinuisse, idem Plutarch. auctor est VIII. Symp. q. VIII. Lucium certè sui etiam generis minusculos & persequi & vorare, docet experientia: Et Scaliger in Exerc. ad Cardan. se integrum Luciolum in Lucii ventre vidisse affirmat. Icon hac est hominum in alios homines, etiam sanguine aliisve necessitudinibus sibi junctos crudeliter sèvientium cum tamen, ut est in Proverb. Lupus non voraret lupum. Verissimè B. Ambrosius: Avaritia, inquit, potentiorum subjecti ubique inferiores sunt. Quo quisque infirmior, eo prædæ magis patet. Minor esca majoris est Rursus ipse major à validiore invaditur, & fit esca alterius prædator alieni. Nam, ut Ovid. I. Met. cecinit:

Vivitur ex raptò: non hospes ad hospite tutus, &c.

At ne putent isti truces, quibus miseros conculcare & consumere jocus est. semper hoc ipsis impune fore. Nam, ut breviter, sed verè Seneca, Thyeste:

Omne sub regno graviore regnum est.

Consentit & alter Seneca gravissima mehercule sententia: Quod regnum est, cui non parata sit ruina, & proculcatio, & dominus, & carnifex? Nec magnis ista intervallis divisa: sed horæ momentum inter est inter solium & aliena genua.

XXIV.

PROPRIIS NON
PARCIT ALUMNIS.

*Lucius in proprium ut sua viscera congerit alium,
Sic ipsi sese conficiunt homines.*

XXV.

RANVS Dubravius, qui postea Olumicensis Episcopus in Moravia factus, Ioannem se nominavit, cuius ^q extat historia Bohemica, in libello suo de piscinis & piscibus lepidum mehercle duellum Lucii piscis & Rana palustris commemorat, cuius ipse & antecessor in Episcopatu suus, Stanislaus Turzonius, spectatores fuerint. Rana in insidiis latitantem in Lucii fortè ad insidiarum locum deluti, ibique securè apricantis caput insiluisse, lateq; divaricatis pedibus frontem piscis circumplexam oculos potissimum eius invasisse: at illum molestum in sefforem nulla vi, nec corporis rotatione, nec ad arundines attritu excutere valuisse, sed victum tandem & viribus exhaustum succubuisse. seq; ranamq; unà in ima gurgitis demersisse. Exsiluisse paulo post ranam victricem miris modis tripudiantem, & tanquam opimis de hoste spoliis receptis in palatia sua se recepisse. Extractum vero continuo retibus & lucium devictum, utroq; lumine orbatum repertum fuisse, affirmasseq; tum piscatores, rem non novam hanc, sed se certaminibus eiusmodi assuetos se penumero lucios à ranis excacatos piscari, quibus ad hunc modum amissis oculis piscium captura adempta sit. Sunt autem pulcherrima divini Oppiani de piscium à ^{ad} ^{do} ^Q ^o ^v ^e ⁿ ⁱ ^a sententia qua Deum illis, qui nec robore, nec armis præstant, eò maiorem animi promptitudinem in se visse canit, qua validissimos etiam hostes suos vincant ac superent. Et eleganter Plin. scripsit: Callent in hoc cuncta animalia, sciuntque non sua modo, verum & hostium adversa. norunt sua tela, norunt occasiones partesque dissidentium imbellis. Generaliter usurpari hoc poterit, cum ingenii solertiam corporis robori potiorem esse ostendere volumus.

XXV.

ASTU NON VI.

*Lucius imbelli miserè succumbere rana
Cogitur: en vires vincimus ingenio.*

XXVI.

ARBO pisci, quo nullus est frequentior alius in præterfluente Nicro nostro, nullum Græcum nomen est. Errat enim Raph. Volaterranus, qui $\tau\epsilon\lambda\gamma\lambda\omega$, nullum, Barbum facit, cum ille marinus, hic aqua dulcis alumnus sit. Sed & inter Latinos veteres solus Ausonius Barbum & nominat, & immortalitati consecrat in divina sua Mosella, iis versibus ex quibus & hoc Emblemata, & inscriptionem ejus accepimus. Dicit autem ibi Ausonius, Barbum, quo grandior natu & magis longævus sit, eo meliorem esse. Quæ laus ceteris animantibus, ut etiam piscibus non æquè convenit. Vnde manet in hunc usque diem celebre: Piscis nequam est, nisi recens. Sic profecto atas hominum etiam peior & declinans, melior est juvenilis incremento, & majori tum laude, tum honore digna. Solon quidem Atheniensis etiam lege vetuit, valde juvenem magistratum gerere, vel consulere, etiamsi opt. à mente constitutus esse videretur, ut scribit Iuncus lib. de Senect. apud Stobæum. Lycurgus etiam, referente Iustino, max. honorum in sua Rep. senum esse voluit, quod & Cicero & Gellius laudant. Vnde proverb. $\epsilon\kappa\ \sigma\omega\acute{\alpha}\rho\tau\eta\ \mu\epsilon\tau\ \lambda\upsilon\sigma\iota\tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\ \gamma\eta\gamma\acute{\alpha}\sigma\kappa\epsilon\upsilon$, In sola Sparta expedit senescere. Nec cesserunt hac in parte Romani Lacedæmonis. Gravissimè enim Callistratus in l. Semper D. de Iure immuni. Semper, inquit, in civitate nostra senectus venerabilis fuit. Namq; majores nostri panè eundem honorem senibus, quem magistratibus tribuebant. Et Gellii cap. xv. lib. II. prorsus huc convenit. Et noti sunt præterea Juvenalis in hanc rem locus Sat. XIII. & versus Ovidii. Agamemnon quoq; apud Homer. $\iota\lambda.$ $\gamma.$ non optat Aiacis similes decem, sed Nestoris: Quod & Cicero de Senect. tangit.

XXVI.

NON ILLAUDATA
 SENECTVS.

*Anſonio vetus hic laudatur piſcis? An ergo
 Perpetuam hanc laudem cana ſenecta tenet?*

Χρησὶς δὲ τὴν ἔχειν τὰς ναῦς, unde etiam ναυκράτης, Suida, à retinendis navibus, Latinis Remora dicitur. Non eundem vero pisciculum hac proprietate præditum veteres descripsisse, ex collatione Aristot. Oppiani & aliorum apparet. Oppian. enim ἰ. ἀλιεῦ. videtur mustelam marinam, Ausonii lampetram intellexisse, ubi Pindar. imitatione pulcræ sententiæ subjicit:

ἀεὶ γὰρ ἀπειρήτων νοὸς ἀνδρῶν.

Δύσμαχ' ὅ, εἰς θείλοισι καὶ ἀτρεκέεσι πιθίεσσιν,
semper enim in experto sum mens virorum

Expugnata difficilis, neq; volunt etiam veris fidem adhibere. Idem videtur Aelianus quoq; sensisse. Et mustelam sane seu lampetram nostram eandem vim obtinere ipse Rondeletius αὐτοψίᾳ sua evincit. Plinius limaci magnæ similem facit, testimonio eorum, qui eam videre Caii Imp. quinqueregem inhibuisse, narratq; eandem pugna Actiaca Antonii properantis Prætoriam retinuisse. Quamvis vero Plutarch. & alii in pervestiganda hujus rati arcani causa laborēt, & Rondeletius ore hujus pisciculi clavæ aut gubernaculo puppis affixi id velit effici, nobis tamē summi Sciligeri cādidis placet judiciū, qui nō defugit hic salutare illud a lum occulta proprietatis, & ad manifestas deducere omnia qualitates, summa impudentia esse censuit. Hinc nostra Πηγὴ Φ. CAUSA LATET. Nam & Plin. ubi de adamante hircino sanguine fracto, disserit: Nec quaerenda, inquit, est in ulla parte natura ratio, sed voluntas. Hoc igitur constet, ex Hippocratis præcepto: μικρὸν μὲν παραφρονήτων, cum etiam spreta omnib. maxim. sæpenumero mutationes afferant. Egregiè Pausan. in Arca ἰδοὺ δ' ἄρα ὁ θεὸς τοῖς μάλιστα ἀπερμύμνοισι κρατεῖν τῶν ὑπερηκότων τῆ δόξῃ, At enim vilioribus plerunque rebus Deus indidit ut ea superent, quæ max. erant inter homines a estimationis.

XXVII.

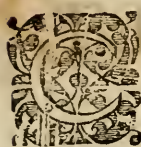
CAUSA LATET.

*Sistere currentem Remora alta per aquora navim
Fertur; sic vis est maxima in exiguis.*

CARPIO

XXVIII.

ARPIO, solius Benaci lacus in Italia alumnus, (ut vult Bellonius, cum Hipp. Saluvianus etiam in lacu quodam prope Aluitum Campania opidum reperiri eum tradat) videtur esse piscis ex truttarum genere, teretior tamen est corpore, pedem raro excedens. Facit hujus mentionem Bembus in hist. Veneta, qui & ipse affirmat, tantum in Benaco illum pasci. Cum vero optimi sit nutrimenti, & propter raritatem magni pretii, lautioribus Italarum mensis plurimum expetitur, atq; ideo frigus & salitus, vel etiam aromatibus conspersus ad longinquiora loca deferri solet. Hunc auri fabulo vesci vulgo creditur, ut etiam de thymallis & aliis nonnullis piscibus traditur: & Io. Pallazius in symbolis Italicis scribit se experientia observasse, remita habere. Alludit eodem & Hier. Fracastorius in tersissimo Carmine, quod inscripsit, Carpio. Omnium autem optima erit hujus rei accommodatio ad animarum nostrarum praestantiss. pabulum, quod ex sacris litteris illa petere possunt & debent. Quo pertinet insignis locus CL. Alexandr. ερωμ.α. sub init. Operamini, inquit Dominus, non cibum qui perit, sed qui manet in vitam aeternam. Sumitur autem nutrimentum & per cibos & per verba &c. Sunt enim etiam anima propria habentes nutrimenta, & alia quidem augetur per agnitionem & scientiam, alia vero per Graecam pascuntur philosophiam, cujus, quemadmodum nucum, non est quidvis esculentum. Praeclara etiam sententia est VIII. Proverb. λ. Βετ. παιδειαν καὶ οὐκ ἀργύρεον, καὶ γνώσιν, ὑπὲρ χρυσίου, Accipite disciplinam meam, & non argentum, doctrinam magis, quam aurum diligite, ut habet vetus versio.

XXVIII.

PRETIOSA PASCITVR ESCA.

*Scilicet est quovis doctrina potentior auro,
Has ergo ingenii collige divitias.*

H

NON

XXIX.

NON est usitator, nec jucundior, ut pote omnis panem laboris & periculi expers, piscandi modus, quam, ut *Martialis* cecinit, piscem tremula salientem ducere dextra: eumque dulcis. *versibus graphicè descripsit Oppian. in it. ubi Antoninum Imp. hamo piscantem fingit, cui se pisces ultro ad capiendam objiciant. Hinc nata nobis Emblematis inscriptio ex III. Claudian. de laud. Stilic. ubi de leonibus loquitur, qui à Diana se capi gaudeant. Lud. Dolcis in suis Impresis Italico verbo communiter sic dicitis, addit: NON CAPIO, NI CAPIOR. Quod ut ambiguum, vel de hamo, vel de pisciculo intelligere possis. Quo non ineptè, quamvis à magno argumento ad rem ludicram, Seneca illud in Thyeste referas.*

Non poterit capi,

Nificapere vellet. *Vt & Proverb.*

Inescare homines. *Nihil autum melius, ut puto, hac explicare poterit, quam insignis ille Seneca locus Ep. VIII. Clamo, vitate quaecumque vulgo placent, quae casus attribuit: ad omne fortunatum bonum suspiciosi pavidique subsistite. Et fera & piscis spe aliqua oblectante decipitur. Munera ista fortunae putatis? Insidia sunt. Quisquis nostrum tutam agere vitam volet, quantum plurimum potest, ita viscata beneficia devitet, in quibus hoc quoque miserimi fallimur, quod habere nos putamos. Habemur. Hinc *Martialis* illa:*

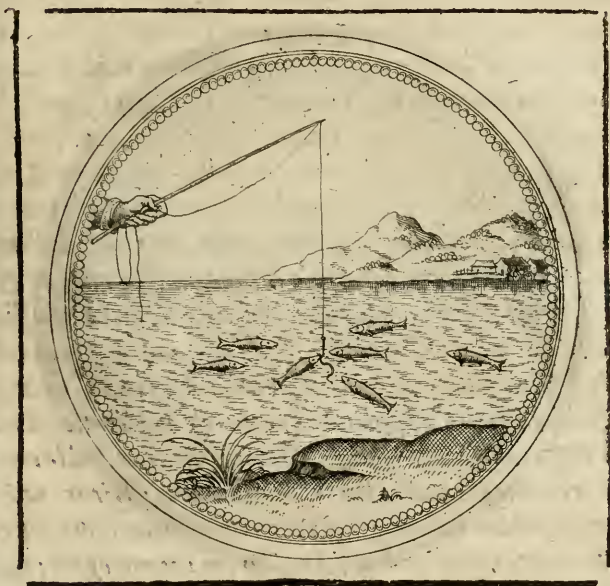
Munera magna quidem misit, sed misit in hamos,

Et piscatorem piscis amare potest? Et:

Qui potes insidias dona vocare tuas?

*Sic Plato in Timæo, Cicer. teste, τὴν ἡδονὴν δέλεαρ κακῶν, voluptatem escam malorum dixit, quod ea scilicet homines capiantur, ut hamo pisces, quod & *Plaut. in Merc. vertit.**

XXIX.

ULTRO SE VO-
LVERE CAPI.

*Dum capimus, capimur, si linquimus, haud capiemur,
Instructas vitat, qui sapit, insidias.*

H 2

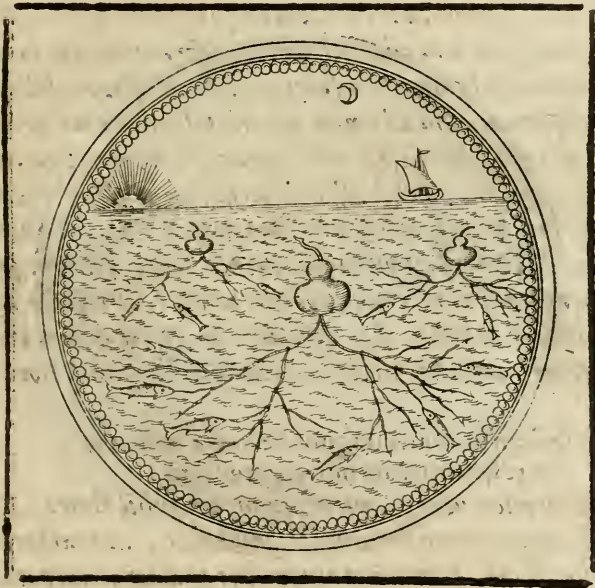
ALIAM

ALIAM etiam hamopiscandi rationem, quam que-
linea vulgo fit, Bellonius in Observat, suis hodie po-
ricis, sane expeditam & uberem edisserit, qua uti
soleant ad Orientem Bosphori & Propontidis acco-
la. Verba ejus sunt: Ducentos aut trecentos hamos longa quadam
serie ex fune, quem encurbita sustinent. pendentes disponunt,
quibus escam è carnibus aut piscibus constantem affigunt: eum
deinde funem noctu ad integrum vel dimidium milliarem in ma-
re deferunt, isticque tota nocte relinquunt, ut pisces, qui cibum
querunt, quales sunt muræna, squatina, canicula, raia, atq; alii
similes, hamis capti hæreant. Postridie mane, nisi tempestas im-
pediat, hamos, quos è longinquo propter annexas ingentes cu-
curbitas statim agnoscunt, repetitum eunt, & prædam domum
referunt. Compendiosam mehercle absque sumptu magno & la-
bore constantem piscationem, cujus periculum facere non fuerit
difficile. Cum autem illi pisces spe prædæ ex cucurbitis in tectas
illas hamorum insidias incurrant, ac miserè pereant, idem ferè
hujus Embl. qui prioris poterit esse sensus & explicatio: Cucur-
bita illa in speciem magni quid polliceri videntur, sed intus va-
cua sunt, & in aquis noxia illa tela abscondunt. Igitur, ut P. Sy-
ri sententia habet: Grave est malum omne quod sub aspectu
latet. Sic argutè nescio quis apud auctorem. Etymologici: ἄσκησις
οἶδ' εἶτις ἰχθῦς ὑπὸ τῆ δελείατος τῆς ἡδονῆς ἀπαραλιθῆναι, *Attractus*
fui à voluptatis esca, ita ut nesciam, an ullus piscis potueris magis

XXX.

PRÆDÆ SPES
VANA CAPIT.

*Pisciculos videntur ut pomposa cucurbita fallat?
Nil solidi illa tamen, sed tegit insidias.*

5472

H 3

P. Bal.

P Bellonius in iisdem Obsisus hanc ad Euxinum, Bosphorum
 & Propontidem piscandi rationem, quæ obscura nocte fieri
 soleat, inter alias commemorat. Binos viros cymbam occupantes,
 unum quidem hanc impellere, alterum vero & i. e. adam accensam
 & fuscinam tenentem observare dormientes pisces, datog, re-
 ctori naviculae signo, quo illam impellere debeat, si præda certus
 jam sit, magno impetu tridentem in quiescentis piscis dorsum
 vibrare, eumq; captum ad se attrahere. Affirmat autem hunc pi-
 scandi modum ad lumen cum fuscina, cum ad polypos, loligines,
 magnas & paruas, tum ad omnis generis pisces squamis præditos
 max. esse accommodum. Dormire vero pisces non minus, quam
 terrestria animalia, certum esse: nec deesse, qui eos ronchos ducentes
 exaudi verint. Id quod & Plinius tangit lib. x. c. ult. quamvis
 Oppian. II. ἀλ. & τ. pisces plerosque omnes, præter scarum, somnū
 neget capere, quo sibi metuant à potentioribus. Profecto autem
 ad excitandam in hominibus vigilantiam, & vitandam omnem
 omnino securitatem hoc Emblemata conducit. Nam, ut Horat. ca-
 nit:

Vt jugulent homines surgunt de nocte latrones,
 Vt te ipsum serues non expergisceris?

Nemo enim celerius opprimitur, quam qui nihil timet: Et fre-
 quentissimum initium calamitatis, securitas, ut præclare Vell.
 Paterculus dixit. Pertinent autem huc præclara enarratio sen-
 tentiæ Homericæ in progymnasm. Theonis Sophistæ;

Ὁὐχρὴ πεινύχιον εὐδεῖν βεληφόρον ἀνδρα,

Dedecus est rotam consultum stertere noctem:

quam ipse Iupiter protulit. unde & Theon omnibus ceteris in Ho-
 mero γυμνασίου eam præfert, & exemplis illustrat ac confirmat.

XXVII.

STERTENTES.
OPPRIMIT HOSTIS.

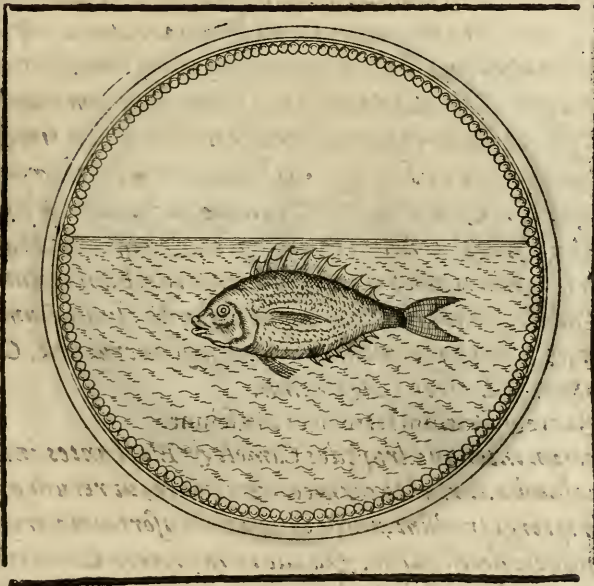
*Ut capiat pisces, piscator nocte laborat,
Ut seipsum seruet surgere nemo parat?*

НІСВ.

MELANURUS apud Athenas lib. VII. ait, nomen Melanurum ideam quoque ipsius nobis proponere, ut ex cauda nigra nota statim internoscatur ab aliis piscibus. Eundem cum Plauti ophthalmia, & Plin. oculatam piscem esse, Rondelet. vult, & oculatam vertit Th. Gaza. Meminit ejus Aristot. quoque Artemidor. XI. Onirocrit. Oppian. & Ovid. in Halieut. Isidorus item & alii. Hujus autem rominatim esu & usu Pythagoram suos vehementer prohibuisse apud Suid. & Diog. Laertium reperio, his verbis: πάντος δὲ μάλλον ἀπηχέρουε, μήτε ἐρύθινον ἐδίειν, μήτε μελάνουρον; ut errasse videantur, qui ad septimam referunt natum inde proverb. Μη γούεθαι τῶν μελανέρων. Quod minus etiam recte Mars. Ficinus, vel quisquis primus fuit, generaliter vertit, eosque secutus Erasmus retinuit: Ne gustes ex iis quibus nigra est cauda, ac si Pythagoras non speciatim Melanurum piscem nominasset. Quamvis sciam Pythagoricos alias omnino à piscibus abstinuisse, cujus rei causam reddit Athen. lib. VII. & Plut. in Sympos. Idem Plut. in fin. lib. περὶ παιδιῶν αἰγ. hoc etiam Symbolum explicat: non esse habendum commercium cum improbis, qui nigris ac infamibus sunt moribus. Quo sensu Antiphanes quoque à melanuro & mugile abstinendum esse suavit. Tryphon autem Grammaticus Gracus inter enigmatum exempla hoc commemorans, in hunc modum interpretatur: Ne mendacem sermonem protuleris. Mendacium enim ad extremum nigrescit & obscuratur. Sed & Horat. & Catullus, aliique homines malos, nigros vocant. Vitanda igitur est improborum societas, ne & alteri cuidam Proverb. quod ex Numenio & Eubulo Athenaeus adfert, & tangit Suidas, locus sit: ἐπεταί πέρικη μελανέρω, Comitatur perca melanurum. Nam & hic piscis niger est, quod nomen ejus similiter indicat.

XXXII.

GUSTARE NE-
FAS.

*In vita quisquis niger est, hunc disce cavere,
Nausæ Pythagoræ cenæ Melanurus erat.*

I

INTER

NTER pisces ferè omnes unius Canthari castitas
& odium promiscua Veneris Oppiani versibus in
α. celebratur:

Vxores sargi multas, & merulus ardens
Ducunt, ast alii contenti conjunge lola,
Cantharus ætnæus, contemnens agmina læti.

Idem etiam Phile in Iambis asserit. Oppianum imitatus Aelianus scribit, Cantharum pro una uxore decertare, non aliter, quam Menelaus olim cum Paride: quam quidem si semel sortitus sit non attingere illum aliam; neque ad fidem tuendam tabulis illi ei opus esse, nec dote: neque mala tractationis pœnam timere, neque Solonē vereri. Et adjungit exclamationem dignā memoria
Ὠνόμοι θυνᾶι, καὶ πύλαις σερναί, οἷς ἀνόλαστοι αἰθρωπῶι ἄρα αἰ
δὲν τὰ μὴ πειθεδῶι: O nobiles verò leges, & resp. graves, quibus libidinosi homines non parère nihil verentur! Eant igitur nunquam quibus adulteria commixtionisque nefanda, ludibrium & jocus sunt, & piscis hujus memoria tandem se excrucient. Certè enim ut Seneca dixit in Agamemn.

Nec regna socium ferre, nectedæ sciunt.

Quin etiam inter quadrupedes Cameli & Elephantes, inter vulcres columba. turtures, cornices, & ciconia, ut rerum naturalium scriptores tradunt, unius comparis consortium norunt, tu pes humaneos detestantur. Qua de re in priorib. Centuriis quidam. Sed insigne est de Meleagro Oenei filio exemplum ἰ. ἰ. quicum in expugnatione patria neq; à civibus neq; à parentib. commoveri potuisset, tandem Cleopatra uxoris precibus excitata cives & urbem excidio eripuit. Ceterum de mutua & reciproca in matrimonio fide plura notatu dignissima collegit patris mihi loco reverendus, Philippus Camerarius, IC. in meditationibus suis historicis, & nos etiam alibi quadam attigimus.

XXXIII.

CONTENTUS CONIVGE SOLA.

*Conjuge contentus laudatur Cantharus una,
Masculus & totum femina conjugium.*

XXXIV.

ACARNANIS piscis est marinus, pagri vel erythrina forma, cum quibus etiam confunditur plerumq̄ scribit Rondeletius. Ab Athenæo dicitur ἀχάρων, & commendatur à dulcedine. Acarne apud Plinium legitur in Catalogo piscium. Aristotel. autem acharnam scribit astate laborare & extenuari, VIII. hist. an. XIX. Vnde nobilis quidam Italus in ludis equestribus Symbolum hoc ostentavit, quemadmodum refert in suis Impresis (ut amur enim hac voce usu ferè facta latina). Scip. Bargaglius Senensis. Non autem dubito, quin inventor more gētis ad amoris sui ignes respexerit. Est enim, ut de Didone canit Virg. mollis flamma medullas. Et ut Delphis ille apud Theocritum ait Idyll. II.

ἔγωγ' ἀρετῆς ἀπαρτί;

Πολύκις Ἀραΐσιο σέλας φλογερωτέρων αἰθέρα.

amor enim vel Lipareo.

Sæpè Vulcano flammam ardentiorē excitat.

Quo etiam pertinet pulcherrimum epigramma Gracum IV. αἰ Ἰοκ. quod vertit Alcianus Embl. CVII. Et quacunq; apud Poëtæ passim de amoris ignibus leguntur. Quin & B. Augustinus etiam in sacris litteris non semel ignem pro amore usurpari observavit, ut Job. XXXI. & Psalm. LVII. Caveat igitur sibi unusquisque ne dum amoris illecebras veluti Solis sui radios excipit, aduratur ab iis, & sic non tantum corpore & facultatib. extenuetur, sed quod longè gravius est, in anima quoque periculum, ac veluti Phædria Terentianus in exitium ruat voluntarium. Argutè sane & lepide, atque ad hoc Emblemata non impertinenter de Thrasilli amoribus L. Apulejus VIII. Metam. ait, Quidni? Cum flamma savi amoris, parva quidem primo, vapore delectet, sed fomētō consuetudinis exastuans, immodicis ardoribus totos comburat homines. Simile autem huic est Embl. XV. Cent. III.

XXXIV.

VIOLENTO ABSUMITVR ÆSTIV.

*En radii possint quid Solis, & æstus amoris,
 Et torrent piscem, torret at hic homines.*

POMPILVS piscis est pelagijs, & circa naves frequens, quas, & comitari eum, & in portum tutu deducere tradunt Oppian. Athen. Aelianus, Ovid. & Plinius. De experientia autem ipsa attestatur Gu. Rondeletius. Hinc & κάλλιχος ἡ ἐπὶ τοῖς ἰχθύσι dicitur, tanquam servator navigantium, ut apud Eustathium & Varinum in ἰπὸς legimus: Quod ubi minus securè naves agi in pelago animadvertat, prænatazione sua tutu iter demonstrat, ut P. Bellonius tradit. Hinc & Neptuno, & incolis Samothracia sacratu est. Quod si nauta huic suo duci magnam habent gratiam, & eum sanctè venerantur: & quam gratiam referent memores discipuli fidis suis magistris, qui Vlyssis exemplo illorum aures adversum noxios Sirenum cantus obstruentes præter horrendos scopulos Scyllæ & Charybdis eos ad virtutis & sapientia portu salvos perducunt? Juvenalis quidem in hanc rem divinum votum est Sat. VII. & accurata Aristot. disputatio IX. Eth. I. Graviß. etiam Artemidorus II. Onirocrit. LXXIV. dixit: Γονεῖς καὶ διδάσκαλοι. καὶ γὰρ ἄτοι ὁμοίαι εἰσὶ θεοῖς. οἱ μὲν, εἰσάγοντες εἰς τὸ ζῆν. οἱ δὲ, ὅπως χορῆ τῷ ζῆν χρῆσθαι διδάσκοντες: Parentes & præceptores: Et hi namq; sunt diis similes. Alteri scilicet in vitam inducentes: alteri vero, quomodo vita instituenda sit, docentes. Non minus rectè usurpari etiam hoc Embl. poterit ab iis, qui inter varios hujus mundi casus, tanquã in Oceano quodam jactati, omnem spem suam in Deo collocant, eoque duce & comite ex omnibus periculis emergunt. Igitur secundum Synestum in Epist. Θεὸς ἡγεῖσθαι παντὸς ἔργου καὶ λόγου: Deus cujus vis & dicti & facti auspex esto. Quem sic alloquitur Boetius lib. III. metr. IX.

Tu requies tranquilla piis, te cernere finis,
Principium, vector, dux, semita, terminus idem.

Inscriptio Symb. est ex Ovid. I. de amore.

XXXV.

ME DUCENAVIS
EAT.

*Pompilus hic navim tuâ propè littora ducit;
Unus sed mihi fit duxque comesque Deus.*

INSI-

INSIGNIS fides & mirè ingeniosa calliditas Scaros pi-
sces celebrat. Scarus enim, tene Plinio, inclusus nassa nõ
fronte erumpit, nec infestis viminibus caput inserit, sed
a versu cauda ictibus crebris laxat fores, atque ita retrorsum e-
rumpit. Quem lætatum ejus si fortè alius scarus extrinsecus
viderit, apprehensa mordicus cauda adjuvat nixus erumpentis.
Qua ad verbum ex Plinio exscripsit Isidorus. Rem porro ipsam
Aelianus quoque, Oppianus, Plutarch: Ovid. in fragm. halieut.
& Io. Tzetzes, satis superque confirmant: Et propterea apud Athe-
neum λάερα ἢ πᾶτων ἰχθύων σοφῶτατος dicitur. Nam profecto
admiranda hæc illius cum ad se, tum ad socios liberandos solertia
est, & fides non minori laude digna, quam vel Thesei & Pirithei,
vel Damonis & Pythia, vel Orestis & Pyladis, vel quorumcun-
que aliorum, quos sincera amicitia cultus immortalitati inser-
uit. Præclare autem Val, Max. lib. IV. cap. VII. differit: Sincera
fidei amicos præcipuè in adversis rebus cognosci: in quibus quid-
quid præstetur, totum à constanti benevolentia proficiatur. Et
qua ibi sequuntur plura, lectu utilissima. Quibus omnino con-
veniunt & illa Orestis Euripidei:

τὸς φίλος

Ἐν τοῖς κακοῖς ἄλλῃ τοῖς φίλοις ἠὲ φίλοις.

amicos in malis

Prodesse amicis convenit.

Vbi & ratio subnectitur eadem, quam Valer. Max. exprimit.
Nervosè Seneca in Agamemnon.

Poscunt fidem secunda, at adversa exigunt.

Igitur non male, ut puto, hæc nostra inscriptio symbolo huic con-
venit, qua est ex Lucani vers. lib. VIII. de bello civil.

Adversis non deesse decet, sed lata secutos

Nulla fides unquam, miseros elegit amicos.

XXXVI.

ADVERSIS NON
DEESSE DECET.

*Ecce scari socios prestant ut vimine clausos,
Scilicet est vera hoc symbolum amicitia.*

K

SARGO

XXXVII.

SARGORVM mirum erga capras amorem, & qua sit ejus occasione illorum captura, cum Oppian. admodum poëticè describit, tum rem ipsam Aelian. quoq; Phile in lamb. & Plinius confirmant. Aelian. in locum, ut eum Gellius vertit, ascribam: Sargi capras vehemētiss. amant. namq; cum caprarum prope litus pascentium, unius aut alterius umbra in litore apparuerit, protinus gaudio exilientes. summo studio adnatant, ac saltu non admodum ad saltandum idonei, capras contingere affectant, sensum caprini odoris percipiunt, etiam si sub fluctibus natent, itaque voluptate gestientes ad eas accedere student. Quod autem tanta amoris insania in capras existunt, ex iis idcirco capiuntur, quæ tantopere desiderant. Nam piscator caprinam pellem extractam cum cornibus, induens, insidias parat, sole à tergo relicto, atq; farinam caprino jure madefactam in eam maris partem spargit, ubi habitare solent sargi, qui tanquam philtro quodam odoris allecti accedunt, farina vescuntur, pellis assimilata capra conspectu permulcentur: ex his autem piscator multos hamo robusto capit. &c. Miranda merhercle hujus piscis cum à natura ad amorem quadrupedis & terrestis animalis inclinatio, tum ex eodem noxia stultitia. Sed eo Emblemate meretricius amor rectè exprimitur, quod est Alciati LXXV. ubi elegantiss. Epigrammate rem depingit. Apud Athenasum, nisi fallor, Nico Attica meretrix, aq; Capra cognominatur, quod Thallum adolescentem, qui in Atticam mel & caricas empturus advenerat, abligurivisset. Et plane jucundum est de capra & hædo Senis Plautini somnium in Mercat. act. II. sc. I. Satyri quidem capripedes finguntur esse monstra libidinosiss. De quibus præter alios videatur Plinius & Pausanias.

XXXVII.

FALLACIS FRU-
CTVS AMORIS.

*Ve solidus capitur specie deceptus amati
Sargus sic capitur quisquis amore furit.*

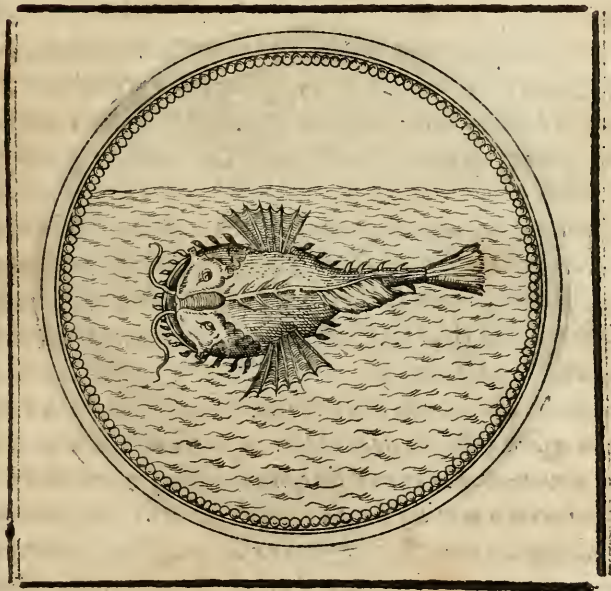
K 2

SCITE

SCITE Aristot. IX. hist. an. cap. XXXVII. Ἔστι ἡ ἐν τοῖς θαλάττιοις ζωοῖς πολλὰ τεχνικὰ θεῶνται, πρὸς τὰς ἐκείνων βίβας, sed in marinis quoq; animantib. permulta intelliguntur non sine solerti ingenio effici ratione vita commodioris. Subjicitque statim & primo loco Rana piscatricis exemplum, quam in cæno absconditam gemina ante oculos dependentia fila exerere, & creberr. commovere scribit, qua occurrentes pisciculi præhendant, at ipsa post subducens fila occultis quibusdam viis, in latas maxillas suas deceptos ingerat. Ex quo Aristot. loco & Aelianus hanc historiam, & Plin. quoq; ac Plutarch. transcripserunt, & meminit etiam Cicero II. de N. D. Sed Oppian. II. ἀλ. admodum pœtice hanc ipsius fraudulentam solertiam depingit, eamque similitudinibus pulcherrimis suo more illustrat. Ad quarum priorem quidem de avissulis, tritico & ante & intraportam a captante disperso illectis, & captis, locus Dionis Sophistæ pertinet. ἐν τῷ αἰ. αἰσῖας: τὰς ἡπίτας ἐπρότερον ἡγετομεν, πρὶν αὖ φάγωσι παρήμῶν, Anates haud prius capimus, quam à nobis objecta edant. Id quod ad falsos amicos, qui benevolentia simulatione homines in nassam illectos pessundant, accommodat, quod & nostrum hoc symbolum exprimit. Nam, ut præclare Livius dicit, fraus fidem in parvis sibi præstruit, ut cum opera pretium sit, cum magna mercede fallat. Et verè Seneca inquit. Declamat. Magis nocent insidia, qua latent. Convenit etiam hoc symbolum ex inscriptionis indicatione in homines industrios, qui suo labore & solertia victum & res necessarias sibi acquirunt, ac comparant. Dii enim, ut est in Proverb. facientes adjuvant, quia non cessantibus & ignavis, sed industriis, & pro virili sua laborantibus solent esse auxilio.

XXXVIII.

INDUSTRIA
PROPRIA NVTRIT.

*Ballax rimosas piscatrix ranapaludes:
Obsidet; incantos pisciculosq; capit.*

K 3

RAYA

RAJA à Græcis Βάτ & Βάτις, pro sexus differen-
 tia, ut ex Aristot. potest colligi, dicitur. Ex eo scilicet,
 quod caudam & dorsum recurvis aculeis, agrestis
 rubi instar, quem Græci Βάτον appellant, armatum
 habeat. Marinus piscis est, & ad magnitudinem non contem-
 nendam excrescit. Aelianus quidem non majores Argolico clipeo
 in India non procul à litore gigni prodidit. Sed longè maximas
 esse in mari Gothico Olaus M. observavit. Variæ autem sunt Raja
 species, & non raro illa cum Rana piscatrice confunditur, cum
 toto genere tamen inter se differant: etsi pisciculos capiendi ea-
 dem ferè utriq; sit ratio & calliditas. Ceterum Iul. Cesar Scalig-
 ger de Subtil. ad Cardanum scribit: Solam Rajam inter omnes
 pisces in mari Gothico, ubi Rocca dicatur, (Gesnerus eam Germa-
 nis & Flandris nominari dicit, Kooch) observatam esse, in signi-
 pietate, naufragorum cadavera à grassatoribus piscibus tueri.
 Quod fortassis ab Olao M. accepit, qui commemorat, hominem
 naufragum in mari natantem à canibus sive caniculis, marini
 piscibus tanto cum numero & impetu impeti, ut non tantum
 crebris morsibus, sed pondere etiam in profundum eum demer-
 gant, ac devorent. Vbi vero Raja caniculis illis supervenerit, tum
 eam ut injuriarum vindicem, magno conatu (cum quidem na-
 turalibus aculeorum armis instructa sit) grassatores abigere, ho-
 minemq;, ut enatet, adjuvare pro viris. Tandiu etiam illum sa-
 pè tueri, donec spiritu penitus intercluso post dies aliquot, dum
 mare naturaliter se purgat, sursum feratur. Unde hominem, qui
 afflictis calamitate operam ferat, eosq; tueantur contra improborum
 injurias, quinque in extinctos pius sit, Raja simbolo significabi-
 mus.

XXXIX.

MISERIS SUCCUR-
RERE PROMPTA.

*Sum pietatis amans, hominis nam Raja cadaver
Non patior pelagi monstra vorare fera.*

TORPE-

XL.

TORPEDO piscis, Græcis Νάρκη, qua vi polleat ejus nomen exprimit. Suo enim contactu pisces in stuporē & αἰαυθνοῖα conjectos, capit & devorat, quamvis tarda ipsa, velocissimos, ut scribit Aristot. Nec in suū tantum genus hac illi potentia, sed etiam in hominem. Nam licet illa non tangatur, stuporem tamen manibus piscatoris impingit, per lineam aut setam ascendens ac subiens. Tradunt hac præter Aristot. & Oppianum, Theophrast. Galenus, Averrhoes, Alex. Aphrodis. Plinius, & alii. & de hoc etiam pisce extat tersiss. Epigramma Claudiani XIV. Et Plato ejus meminit in Menone, ἢ νάρκη τὸ πλοῖον ἐκτρέφει. Diphilus autem Laodiceus in lib. de Nicandri Theriacis non totum piscem scribit torpore inducere, sed partem ejus tantum. Sed ut ut ista se habeant, certè ad munerum illicitam & clandestinam acceptationem, quæ nõ quidem corpus, sed quod pejus est, animum ipsum obstupesciunt, rectè transferri posse videntur. Illorum sane quanta vis sit, expressit Euripides, cum etiam Deos muneribus duci scribit: πείθει δῶρα καὶ τὸς θεοῖς, Cui & Ovidius astipulatur. Et pulerè Seneca Thyest. moventes cuncta divitias,

dixit. Apuleius etiam IX. Met. ait, pecunia difficultates omnes esse pervias, auroq̄, adamantinas perfringi fores. Referenda hæc est Horat. Ode XVI. lib. II.

Inclusim Danaënturris aënea &c.

Philippus quidem Maced. Rex, ut Cic. meminit ad Att. omnia castella expugnari dicebat, in qua modo a sellis onustus auro posset ascendere. Non mirum. Nam Pythiae i consulentire sponderat:

ἀργυρέαις λόγχαισι μάχεσθαι, καὶ πάντα νικῆσεις,

Ex argento hastis pugna, sic omnia vinctes.

Verum τῆς νάρκησεως in Torpedina pisce causam pulchrè enucleat Theophylactus Simocat. ἀπορ. Φυσικ. δ. ex quo loco hoc Embl. quis in contagia malo & perniciose usurpare noon ineptè posset.

XL.

MUNERA SIC ANIMVM.

*Anne manus torpent tibi cum clam munera sumis?
Non sentis? certe mens animusque stupent.*

L

PASTI

PASTINACÆ, quam *κρυόνα* Græci vocant, radius fr-
 aculeus adeo venenatus est, ut tam piscatores, quam pi-
 ces lethaliter vulneret, quibus etiam eo ictus intra pan-
 cas horas, nisi remedia adhibeantur, occumbendum est. Ea de
 post Arist. Athen. Aelian. Nicand. Plin. inter veteres vel in pri-
 mis Oppian. legendus est, cujus pulcerr. de Pastinaca versiculo
 Had. Iunius Embl. VII. latinè reddidit. Clam autem in mari de-
 litescit, adeo ut stabilis ac quieta videri possit. accedentes igitur
 incautius pisces, radio, quem in mediaparte oblonga caudæ infi-
 xum, quo vult, dirigere potest, miro astu & nocendi libidine e-
 occulto figit & enecat. In piscatorem quidem quod radium etiam
 ejaculetur, inde Proverb. natum esse quidam existimant: Pesca-
 tor ictus sapiet. Tales sunt homines pestiferi, qui cum virus sui
 palam in bonos effundere nequeant, latent in insidiis tamdiu, &
 calumniis sibi occultè ad nocendum viam sternunt, donec eos ve-
 otio suo, vel aliena fraude securiores factos, tandem ex aperto ag-
 grediantur, & omnibus fortunis exuant. Nam, ut verè Achill.
 Tatiolib. VI. ait: *ἔσι μὲν ἢ Δαβολὴ μαχίονος ὄξυτιον, πρὸς σφο-
 δρατιον*, Calumnia est gladio acutior, igne ardentior. Sic Diony-
 sius Syracusarum tyrannus, cum ob facinoræ ferri amplius non
 posset, aciose & inertia, ad eximendam tyrannidis suspicionem
 suis, dedit, donec eam denuo consecutus, longè crudelius, quam
 antea exercuit, ut de eo Plutarch. refert. Sed & arbores pastina-
 cæ radius enecat, Aeliano & Plinio testibus, Ex quo est Hadr. Iu-
 vii Embl. doctissimum, in delatores itidem contortum. Busbe-
 quius in Itinerar. suis, pastinacæ sævo aculeo metuendam à suis
 comitibus captam fuisse narrat, quodum ipsos appetebat se ipsam
 transfixerit. Quod & Scorpionis consuetum esse sæpè vidimus.

XLI.

QUIESCENS LÆDIT.

*Sava venenata cautus fuge spicula lingua,
Plus ea quam ferro vulnera facta dolent.*

RADII *Pastinaca* tam exquisita virulentia est, ut etiam à corpore reliquo piscis avulsus, tamen noceat, & ejus contactu herbae, arbores, & saxa exarescant, quod proximo etiam symb. attigimus. Hoc igitur *Telegonum* *Vlyssis* filium à *Circe* donatum, eoque hastili suo praefixo, patrem, sed inscienter interfecisse canit *Oppian.* & meminit *Parthenius* & *εὐρωπῆϊς*. Qua etiam de re *B. Ambros.* v. *Hexae.* c. x. Quid, inquit, loquar turturis (*pastinacam* intelligit) aculeum, & hoc mortua? Sicut enim *vipera* os si quis calcaverit nocens, nocere perhibetur, & immedicabile vulnus serpere: ita etiam *turtur* aculeo suo mortua amplius, quam viva periculi afferre memoratur. Hac quamvis ita sint, reliquum tamen *pastinaca* corpus salubre nutrimentum praeberet, & jucundi cibi esse constat, adeo ut etiam *Galenus* inter boni succi alimenta referat, cum caro eius mollis sit, & facilis concoctionis. Convenit in illos, qui nocendi facultate & viribus instructi, iidem tamen jurare etiam & bene de Rep. mereri possunt. Quo *Plauti* illud referri queat in *Bacch.* Nemo frugi esse potest homo, nisi qui & bene & malè facere norit. Et *Adag.* Qui nocere potest, & idem prodesse. Sed rectius convenit in illos, qui vitio rem malitiaque aculeis resectis & abjectis, salutare in Rep. alimentum in posterum honestis, & laudabilibus virtutis actionibus esse annuntur. Nam ut *Seneca* pulchrè dixit:

Sera nunquam est ad bonos mores via.

Sic *Phado* ex *lupanari*, *Socratis*; *Polemon* ex *Bacchi Schola*, *Xenocratis* beneficio in *Academiã* per ducti philosophi facti sunt. Sic *Gelonem* ex *Plutarch.* scimus & *Hieronem* & *Pisistratum*, cum malis artibus tyrannidem occupassent, moderatos tamen postea & neip. salutaressuisse principes.

XLII.

HAC NOCEO,
HAC NVTRIO.

*Noxia tela quidem mea sunt innoxia cuncta
Sed reliqua, & sanum dat caro nostracibus.*

L 3

MVRÆ.

MVRÆNAM, qua adeo Romanis in deliciis fuit, ut ex Macrobo. Cicer. Plin. Columella, & aliis constat, rectè, nifalor, exhibet Hipp. Salvianus in pulcerr. suo opere Histor. aquatil. & an eadem illa sit cum lampetra nostra, & Auson. Mustella, multa affert aliis non animadversa Ios. Scaliger in Auson. Lect. Eius capitale odium cum polypo, præter Aelian. & alios Oppian. elegantiss. describit II. αλ. Possè nimirum Polypum nullis artibus, nullis virib. muræna evitare insultus, sed cogi quamvis invitum ad necessarium prælium devenire, & frustra quidem miserum suis cirris & flagellis, velut spiris ac vinculis, muræna implicare. Nam & sua lubricitate illam labi, & denuo adorientem hostem, brachia illi abscindere & discerpere, ac ita tandem devictum conficere. Sic videlicet ratione etiam carentibus implacabile quiddam natura ingenuit, ut Aelian. queritur. Sed cur ita? cum ubiq. fere terrarum, ut est in versu Timonis Phliasii apud Cl. Alexandr. & Euseb. lib. ult. præparat. Evangel.

Φοιτᾶ δὲ βροτολογὸς ἔρις κερὸν λελακῆα,

Rixæ hominum pestis stridore vagatur inani.

Et muræna quidem in polypum, in murænam locusta, in diversum nempe à se genus piscium, odia sua exercent: at in se ipsos & genus proprium, & viscera sua, sæviunt homines. Verissima igitur est Iuvenalis querela: Sat. xv.

Sed jam serpentum major concordia, &c.

Et eodem pertinet Plinii hic locus: Cetera animantia in suo genere probè degunt: congregari videmus, & stare contra dissimilia. Leonum feritas inter se non dimicat: Serpentum morsus non petit serpentes: nec maris quidem bellua ac pisces, nisi in diversa genera sæviunt. At hercule homini plurima ex homine sunt mala. Iunge cum hoc, quod est in III. Cent. LXXVIII.

XXXIX.

BELLI DISCRI-
MINA VBIQUE.

*Nusquam tuta fides, sunt undique tristiabella:
In terris, caelo, maximo & Oceano.*

MYRENA

MVRÆNA de polypi victoria facta ferocior, & dentium firmitati confidens, provocata vicissim à carabo seu locusta, non cunctatur, sed audacter descendit ad praelium quod ibidem eleganter describunt Oppian. & Aelianus. Ut autem ab initio superbe contēxit hostem, ita temerè etiam cum illo congredditur, frustra suis dentibus locusta aculeatum dorsum & partes duriores eomplectens. Nam hujus siliceis forcipibus & robustis aculeis, in qua caco furore ipsa incurrit, transfixa tandem, stultitia miserè occumbit. Sic videlicet, ut præclare Livius ait, sæpè contemptus hostis truentem certamen edidit, & inçlyti populi reges que per levi momento victi sunt. Quo magis præceptū illud in omnium animis esse debet: Nihil in bello oportere contemni, nec sine causa dici, Matrem timidi flere non solere, ut Aem. Probus in Thrasyb. scribit. Poterat Muræna in suo domicilio tuto consistere, & spernere Locusta provocantis minas: sed nimia fiducia protracta in proprium volens ruit exitium. Vnde rectiss. idem Livius, Temeritatem præterquam quod stulta sit, infelicem etiam esse, pronunciat. Et pulchrè Polyb. περιπέτεια γὰρ μὴν καὶ θρασύτης καὶ θυμὸς ἄλογος, ἐπὶ δὲ κενοδοξία καὶ τύφος, & εἰρωτὰ μὲν τοῖς ἐθροῖς, ἄπιστοφάλεστα δὲ τοῖς φίλοις. πρὸς γὰρ πᾶσαν ἄπειρα βλῆν, ἐνέδρα, ἀπὸ τὴν ἑτοίμος ὄγε τοῖς τοῖς. Celeritas & audacia & impetus præter rationem, & vanitas & typhus, hostibus quidem per comoda, noxia vero maximè amicis. Nam ad omnes insidias, fraudes atque astus obnoxius est talis. Potest etiam hoc Embl. significari Martis τὸ ἄλλοπερὶ σαλλῆν, qui se ab alio ad alium confert, & modo harum modo illarum est partium. Homer. ἰ. σ.

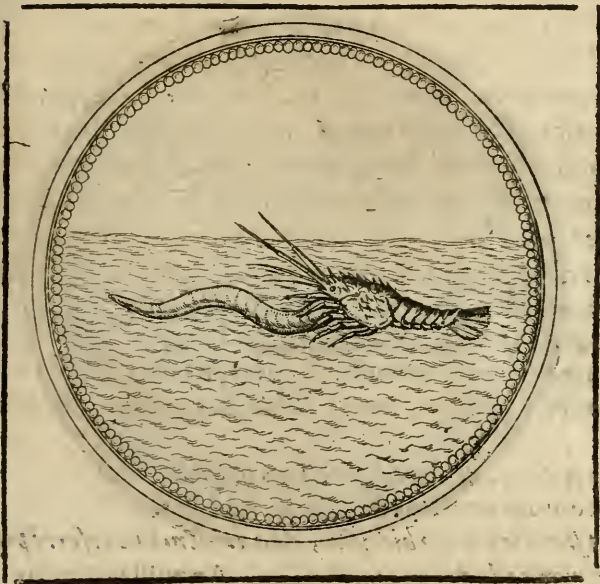
Ἐως ἐνάλιος, καὶ τὸν κτανέοντα κατέκτα,

Communis Mars, inque vicem perimit perimentum.

Et eod. lib. νίκη δ' ἐπαμείβεταί ἀνδρας,

Nunchis, nunc illis contingit vincere.

XLIV.

FACTI FORTAS-
SE PIGEBIT.

*Non semper nimium promptis audacia felix,
Sapius ast miserum dixit in exitium.*

M ANGVIL

XLV.

ANGUILLAS vel max. turbatis & limosis aquis capi
 prater Aristotelem, Athenaus quoq; & Cl. Alex. tra-
 dunt, & docet experientia. Basilius M. IX: Hexaem. τὰ
 δὲ ἐγχείλις ἰδὲ ἄλλως ὀρώμεν, ἢ ἐκ τῆς ἰδύου σω. συμένας. E:
 quo loco & Athen. indicatione rectè Dav. Hoeschelius, doctiss.
 vir, amicus noster Etymologum corrigit, apud quem ἐγχελὺ
 παρὰ τὸ ἐχεδῶν ἐν τῇ ὕλῃ, legitur, pro ἐν τῇ ἰδύου. Symbolum autem
 hoc vel ex Aesopi apologo, vel ex Aristophanis Equitib. remi.
 turbulentos cives, qui ex Reip. motu ditescere, & sapè, ut Tacit.
 loquitur, privata vulnera reip. malis operire stantunt, detor-
 quentis, desumpsit Alciatus, cujus elegantiss. in divites pub. mal.
 Epigramma legitur Embl. LXXXVIII. Ad illos pertinet Ciceroni.
 Orat. in Catilin. II. dictum: Honores quos quietareg. desperant
 turbata consequi se posse arbitrantur. Nam, ut apud Plutarch.
 Callisthenes ait:

ἐν δὲ διχοσασίῃ καὶ παράγκαιος ἐμάχητιμῆς,

In seditione honore afficitur etiam pessimus.

Cui simile est & illud, quod à Suida, Diogeniano, & Plut refer-
 tur:

ἐν δὲ διχοσασίῃ καὶ Ἀνδροκλείδης πολέμαρχεῖ:

Seditione orta dux est etiam Androclides.

Et sunt similia proverbialia alia, quae itidem huc referri possunt
 Sed in primis illud: ἐγχελεῖς θηρεῖσθαι, Anguillas captare. In-
 ganturq; cum hoc Embl. XV. Cent. II. & Embl. LXX. hac IV. Cem.
 Sed illam quidem διχοσασίην Philippo Maced. Regi, magnitudi-
 nis & potentiae occasionem & causam extitisse, aiebat Callisthe-
 nes: Qui, ut Iustinius inquit, veluti è speculâ quadam libertati o-
 mnium (civitatum Græciæ puta) insidiatus, dum contentione
 civitatum alie, auxilium inferioribus ferendo, victos parite-
 victoresq; subire regiam servitutem coegit.

XLV.

TURBATO FLU-
MINE CAPTA.

*Turbato anguilla capiuntur flumine. sic res
Turbare in patri sediciosus amat.*

M 2

ASELLI

XLVI.

ASELLIPiscis species est, qui Germanis *Stockfisc* dicitur, à trunco videlicet, cui aridus & induratus tundendus imponitur. Riget enim tanta ariditate, ut nisi præmaceratus aqua, & insigniter contusus, coqui nequeat. Alius piscis est *Salpa* licet & is, sed recens ferula ictibus præmolliatur, ut ex *Plin* discimus. *Erasmus* à ipsa fustuarium piscem hunc appellavit: sed à trunco potius eum sic nominari, notavit *Georg. Fabricius*. Congruit in homines stupidos, insulsos & bardos, quos frustra obsequio aut relictis præceptis emendes, sed plagis verbiribus adigere necesse habeas, ut faciant officium. Quo etiam *Adag.* pertinet: *Phryx* plagis emendatur. Quod falsè *Cicero* adducit pro *L. Flacco* in testes *Asiaticos* Asia vestra constat ex *Phrygia*, *Mysia*, *Caria*, *Lydia*. Virum igitur nostrum, aut vestrum est hoc *Proverb.* *Phrygem* plagis fieri solere meliorem. Quod & apud *Suidam* similiter extat:

Φρυξ ἀνὴρ πλῆγεις ἀμείωρον καὶ διακονέσσει.

Verberatus *Phryx* melior & obsequens erit magis.

Servos sane natura etiam quosdam esse, *Aristoteles* in *polit.* disputat, & quidam ingenio adeo sunt duro, ut nisi severe coercerentur, frangi esse nequeant. Sed & hic tamen modus tenendus est. Nam & *M. Varro* servos quoque verberis potius, quam verberibus castigari putat oportere. Et rescripto *D. Antonini* nimidi dominorum asperitas in servos adeo punitur, ut cogantur eo bonis conditionibus vendere. Expediit enim, ut *Iustinianus Imperator* in *Instit. Reip.* ne sua re quis male utatur. Sed modica castigatio servorum legibus permittitur, ut & propinquorum, sit. *C. d.* emendat. servu. & propinqu.

XLVI.

NON NISI CON-
TVSVS.

*Durus asellus amat fustes, & verbera. numquid
Sic piger attrahitur verbere ad officium?*

M 3

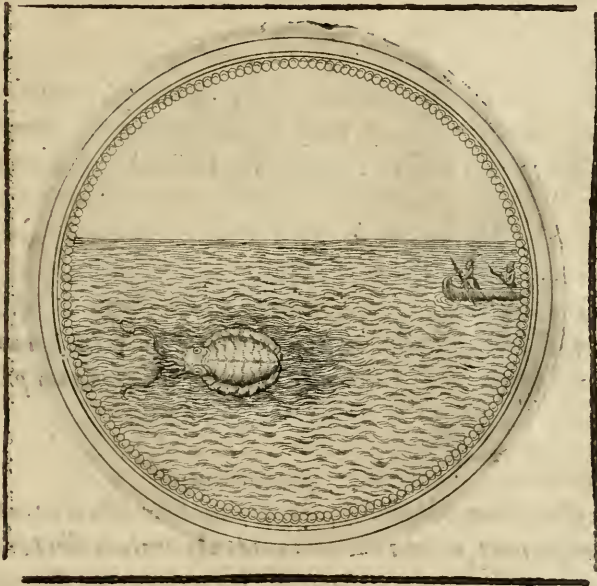
SEPIAM

XLVII.

SEPIAM piscem insectantibus se ad capturam piscatoribus atramento, quod pro sanguine ipsi est, effuso ipsum mare offuscare, atq; ita oculis illorum subtractam per incerta itinera elabi ac effugere, ex Aristot. Oppian. Aelian. & Plin. discimus, qui etiam ex Anaxilao tradit, atramenti illius tantam vim esse, ut in lucerna additum, summotis aliis luminibus efficiat, ut cuncti astantes videantur esse Aethiopes. Meminerunt etiam sepia Nicand. in Theriacis, Phile in Iamb. Plutarch. & Horapollo in hierogl. Et similia nostris sunt apud Nazianz. Orat. ad Cl. Episcopos, & Carm. 1. vers. ccccc. Sepia autem omnium elegantiss. versus sunt Ovid. in fragm. hal. Ex quo inscriptio etiam est hujus Embl. Aegyptii Sacerdotes, hominem qui magna polliceretur, sed fœdè spem de se conceptam falleret, hac figura demonstrarunt, ut paulo aliter quam Horapollo annotavit Pierius. Vafri enim & tecti hominis, & simulatione artificiosa cunctos fallentis signum fuisse sepiam, Sebast. Erizius in expositione antiquorum numorum Italica affirmat, ubi numisma, sub Neronis Cæs. nomine valdè, ut ait, vetus describit, in quo piscis, vulpis, sepia, pelagii cuncti, & fluviatilis gammarus incisifuerint, quæ cuncta in Neronis infamiam fuisse ita composita existimat. Nostrum quidem hoc etiam in Sophistam torqueri possit, secundum Platonem, δουδὴνοστον ζωο, quem dum veritatis rei comprehendere niteris, ille effusa fumorum atra fuligine subito evanescit. Horat. etiam 1. Sat. IV. per nigra loliginis (est hæc è sepiarum genere) succum, livorem mentis intellexit, uti vetus ejus Comment. innuit. Ipsum deniq; Aristot. Picus Mirandul. sepie comparat, fortè quod de anima immortalitate animi sui sensum obscurius proposuisse illi visus fuisset. Quod nos in medio relinquitimus.

XLVII.

HAC ELUDIT
RETIA FRAVDE.

*Hic niger est piscis, fallitque cruore sequentes,
Nempe etiam mendax fallit ubique niger.*

INTER

XLVIII.

NTER marinas testudinas, de quibus cum veteres, tam recentiores, quadam mira sunt magnitudinis. Et Indica quidem, Taprobanica max. ut Plin. Aelian. & ex Plin. Solinus scribunt, tanta, ut singularum superficies habitabiles casas integant. Rondeletius in mari Gallico captam fuisse anno M. D. XX. tam magnam refert, ut funibus tracta homines tres supra dorsum stantes veheret. Tradunt autem de marina testudine Aristot. Oppian. & Plinius, illam fervente sole, circa meridiem maxime, liberius se radiis ejus in summitate maris exponere, donec sui oblita, cortice interim testaceo Solis calore exiccato, amplius in ima maris se immergere nequeat. Hoc igitur pacto voluptate liberè spirandi deceptam, frustra, se supernè volventem gurgitem desiderantem, in piscatores hoc observantes incidere, illisq; præda fieri. Simili modo ex Varrone Macrobius asserit, murænas solaribus radiis siccatas & torrefactas amplius se curvare non posse, nec in aquam immergere, atque ita in summo fluitantes opportunam præbere venantibus capturam. Sic Martialis in Xeniiis:

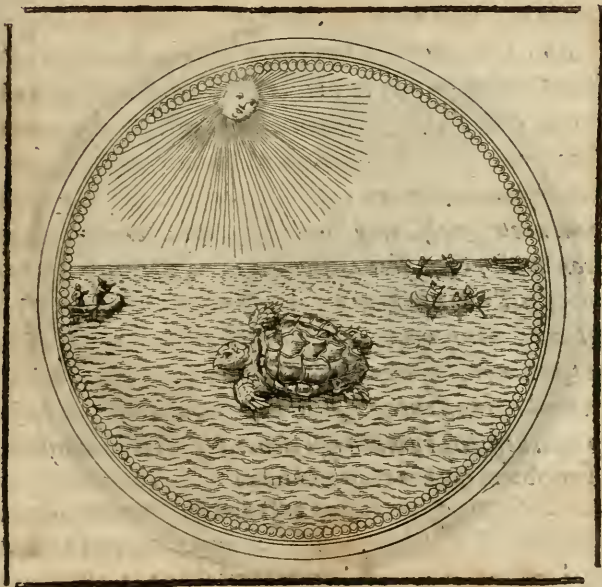
Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutim.

Contra illos locum habebit, qui caca voluptatis libidine capti, ei ad se exponunt, ut non animadvertant paratam sibi perniciem, donec ab eapane consumpti fuerint, ita ut omnium direptioni, adde etiam ludibrio, pateant. Sit itaq; cunctis perpetuo in mente gravissima illa Masonii apud Gell. lib. XVI. cap. I. nota sententia: & illud etiam, quod Phornutus refert, ut vulgo jaçtatum.

Μὴ τὰ μαλακὰ μῶο; μὴ τὰ σκληρὰ ἔχης,
Ne quære mollia, ne dura feras.

XLVIII.

EMTA DOLO-
RE VOLVPTAS.

*Nemo voluptatum facile harnis se explicat, uſtam
Vt teſudo nequit mergere ſole cutim.*

N

NAVTE

XLIX.

NAVTILVS, ut de eo Arist. Athen. Oppian. Plin. a-
 liiq. memoria prodiderunt, in mari veluti renegans
 & velificans, ut verbis utar doctiss. Scaligeri, adeo
 scitè, miro naturæ lusu, concham suam regere novit,
 ut mari tranquilliore pedes duos extra illam tanquam rudentes
 extendat, intra quos tenuis membrana velut velum panditur
 vento aspirante, subter vero alii duo aquam contingentes guber-
 naculis similes & domum & navem & piscem deducunt: Sic ut
 ad hanc similitudinem naves primum ex aedificatas & confor-
 matas Oppian existimet. Quod si mali quid alicunda immincat,
 tum rudentes omnes, vela, gubernacula contrahens, implet usq.
 multa aqua in fundum maris tuto se demergit. Et hanc Nautili
 navigationem elegantiss. epigrammate Callimachus quoque de-
 scripsit. Icon autem hic piscis est hominis ad utramq. fortunam
 rectè compositi. Sapiens enim, ut praeclare Apulejus ait, nec in se-
 cundis rebus effertur, nec contrahitur in adversis. Sed rectos o-
 culos tenet, ut Seneca loquitur, nihil ex vultu mutat, si ve illi du-
 ra, si ve secunda ostendantur. Quin imo dura praevidet, & decli-
 nat. Ergo unicuiq. in promptu esse debet Terentii admonitio:

Quamobrem omnes cum secundæ res sunt, maxumè

Meditari secum oportet, quo pacto adversam ærumnam ferât.

Nam ut pulcerr. B. Basilius scripsit: ἔπος γὰρ ἐστὶν ὁ νόημων κυ-
 βερνήτης, ὁ ἐσοχασμῆνος τῆς ὑποκειμένης φύσεως, μεταχειρίζο-
 μεν ὁ τὰ συμπίπτοντα, καὶ ὁμοίως αἰεὶ αὐτὸς ἑαυτῷ διακρινῶν, μῆτε
 ἐπαρόμεν ὁ ἐν ταῖς ὀδυμίαις, μῆτε κατὰ πῖπτον ἐν ταῖς συμφοραῖς:
 Nam ille demum prudens est gubernator, qui natura scopum,
 quo tendat, sibi proponens, ea qua accidunt, moderatur, sibiq. sem-
 per similis, neq. prosperis extollitur, neque adversis corrumpit.

XLIX.

TUTUS PER SUM-
MA, PER IMA.

*Nautilus ut placidum & serenum mare sustinet aquè,
Sic iidem fortis sorte in utraque animus.*

N 2

ECHINI

L.

LCHINIMarini tempestatem ingruentem vi natura presentientes, lapillis in tergum coniectis se operiunt, & arena saburrant, ne fluctibus obortis oblevitatem evertantur aut allidantur ad litora, sed ut hac veluti anchora nixi, inconcussi consistant. Quod quidem nauta animadvertentes, statim pluribus anchoris naves infrenare & ipsi solent. Id cum alii (inter quos precipui sunt Aelian. Oppian. Plut. & Plin.) constanter affirmant: tum Basilii M. & B. Ambrosii, uterque in Hexaem. eleganter adducunt & explicant. Quae autem possit esse accuratior prudentia adumbratio? Hac enim, Seneca paucis omnia complectente, praesentia ordinat, futura providet, praeterita recordatur. Quo etiam pertinet Panatii aurea sententia, quam ex II. ejus de Officiis A. Gellius recitat. Argute Pindarus:

Σοφοὶ δὲ μέλλοντα τρίτατον ἀνεμῶν ἔμαθον:

Sapientes futurum perendie ventum noverunt.

Nam, ut praclare Aristot. in Eth. disputat: Φρονίμους οἰόμεθα εἶναι, οἱ τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ, καὶ τὰ τοῖς ἀνθρώποις δυνάμει θεορῆν: Prudentes censemus, qui ea, quae sibi, quaeque aliis conducent, possunt dispicere. Cui & Platonis illud planè par est: Φρόνιμον γε φήσομεν ἀποχεῶντα ξύμβουλον καὶ αὐτὸν αὐτῷ καὶ τῇ πόλει: Prudentem dicemus, sibi & Reip. consulere potentem ac validum. Unde Achilles apud Hom. ἰλ. α. Agamemnonis accusans imprudentiam, cum is Briseidem abduxisset, ait:

οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἄμα πρόσω καὶ ὀπίσω:

Nec potest prospicere simul praeterita ac futura:

ubi omnino videndus est Eustathius Commentator. Pertinet hæc Proverb. Sapiens divinat: & similia.

L.
TUMIDIS NON
MERGIMVR VNDIS.

*Disce meo exemplo casus pranosse futuros;
Prævisa ante minus namque pericla nocent.*

LI.

 ANCRORVM genus, inquit Arist. IV. hist. an LI. multiplex est, nec facile enumerandum. Conveniunt autem in hoc omnes, quod univcrsis sit pars dura & testacea foris pro cute, mollis & carnea intus, supina corporis planiora & tabellata magis, quibus & ova deponunt, quando pariunt. De his etiam Plin. lib. IX. cap. XXXI. Omnia ejus generis hieme leduntur, autumnno & vere pinguescunt, ac plenilunio magis, quia nocte sidus tepido fulgore mitificat. P. Bellonius scribit, eos plena luna uberiores, silente flaccidos fieri. Quod ex Ciceron. I. de divinaz. habet, qui generaliter ait, ostreis & conchyliis omnibus contingere, ut cum luna crescant pariter, pariterque decrescant. Sed & Lucilii illud apud Gel. lib. XX. c. VII. notum est: Luna alit ostrea, & implet echinos. Sed hoc quidem symbolum, quamvis quidam ad suos potissimum amores applicuerunt, indicantes se ad vultum femina adamata vel crescere, vel decrescere, rectius tamen, & si dicere nos ad Principum & magnatum erga suos ministros gratiam, vel contra neglectum ac contemptum referre poterimus. Quin & ad litteratos, doctos & ingeniosos viros accommodare, quorum vigor & incrementum, sicuti e contra miseria & squalor ferè in manu sunt potentum, secundum usitatiss. versiculum:

Sint Mæcenates, non deerunt Flacce Marones.

In quam rem sane est memorabilis Plutarchi in Orat. II. de fortuna & virtute Alexandri sententia; ita latinè reddita: Venim frugum copiam bona temperies & tenuitas aëris gignit, ita artium & bonorum ingeniorum incrementa, benignitas, honor & humanitas regis efficit: & contra principum invidia, sordes aut studium contendendi omnia ista extinguit & perdit.

LI. 3

AD MOTUM
LVNÆ.

*Crescentè ad cresco luna, decresco minuta,
Aula num melius pingitur effigies?*

REM

REM totam huius sive Symboli sive Emblematis & narrat & explicat omnium pulcerr. B. Basilius in Hexaem. prout hunc eius locum selegit Simon Logotheta, eumque latinè vertit Simon à Maille. Archip. Turon: Velimitaque, ò homo, dolosorum ac maleficorum exemplum fugias, in imbecilli etiam animalculo fraudis plurimum dolique animadvertens. Cuiusmodi istud est: Cancer summo carnis ostreorum desiderio tenetur: sed propter testæ ambitum, difficilis illi est huius præda. Teneram enim eius carnem firmis. natura munimento circumvallavit, quo fit, ut testæ, testam habere siliceam dicantur. Atque ubi duæ illæ conchæ cavæ admissim inter se commissæ ostreum circumplexa fuerint vanas atque inutiles cancro denticulata forcipes sint necesse est. Quid igitur facit? Cum deprehendit eam in serenis ventoque carentibus locis cum volaptate apricantè, atque ad Solis radios suas pendentem conchas, tum calculo clam interjecto commissuram impedit, atque virium suarum imbecillitatem ille hoc artificio adjuvare dignoscitur. Hac illa est animalium, quæ & ratione & voce carens, malitia. Talis est qui fratrem dolo aggreditur, quique proximi angustias observat, atque alienis calamitatibus insolentius exultat. Eodem ferè modo B. Ambros. & ipse in Hexaem. Veteratoriam autem hanc cancri calliditatem latè describunt Oppian. Plutarch. Plinius. Volunt quidam, dum ostrea pisciculis capiendis aperta testæ inhiant, sic illorum dolum à cancro confundi: Vnde etiam originem huius Symb. desuupsit Iul. Cas. Capaccius. Sed verè ne ista sic se habeant, Rondeletius dispuret. Symbolica certe sunt, atque ideo huc pertinet veteris Poëta apud Ciceron. illud. Qui alteri exitium parat, eum scire oportet, sibi paratam pestem, ut participet, parem. Adagium item: Captaentes capimur: & similia.

LII.

DECIPIENS CA-
PITVR.

*O benè factum, aliis qui fata inimica parabat,
Se magis astutum repperit artificem.*

FACI

ACIRVS nocturno tempore accensis & pisces elici,
 & in primis paguros, astacos, & cancos, expenitiss.
 etiam cavernis extrahi, capiq; cum Oppianus, tum
 Olauis item M. inter recentiores, scribunt: nec fallit
 experientia. Plato quidem in *Sophist*: hoc τῆς ἡμετέρας τέχνης
 μυστήριον vocat ἡμεῶν πορθηκλιῶν: Quam prolixè admodum de-
 scribit Q. Smyrn. lib. VII. ubi Neoptolemum in Troianos pugnan-
 tem cum piscatorib. noctu ad hunc modum piscantibus compa-
 rat. Simile autem nonnulla ex parte huic est Embl. LXXIII. infra,
 docetq; nihil tam esse abditum, quod non veritatis lux in conspe-
 ctu proferat: quæ, ut Seneca ait in *Troad.* nunquam latet. Nam,
 ut Pindar. inquit x. Olymp. ὅτ' ἐξελείχων μοίος ἀλαθραῖν ἐτήτυ-
 μον χρόνον, τὸ ἴσα φανέειν ἰὼν πρόσω κατεφρασσεν: Et solum tempus
 quod veritatem certam prodit, quodq; latebat in obscuro, progre-
 diens enarravit. Cui congruit *Matth. x.* illud: ἔδεν ἐσι κεικαλομ-
 μένοι, ὃ ἐκ δόξα καλυφθήσεται, κ' κρύπτων, ὃ ἐκ γνῶσθίσεται: Nihil o-
 pertum, quod non revelabitur, nihil occultum, quod non scietur.
 Potest etiam huius Embl. hic usus esse, ut quemadmodum luminis
 fulgore deteguntur in tenebris pisces & paguri: ita quoq; veri-
 tatis splendore detegi & dispelli omnia fusca mendacia. Virumq;
 certè præclara Polybii γνῶμη complectitur, quæ legitur in eius
 libri XIII. Epitome, sed quia prolixior est, hic inseri non potuit.
Pulchrè Menander:

Ἐρχεται τ' ἀλυσθῆς εἰς φῶς ἐπίοτ' ἔστι τοῦ μύθου:

Venit veritas in lucem, interdum non quæ sita.

Et idem Menander:

Ἀλάθεια θεῶν ὁμόπολις, μὲν θεοῖς σιωδία τω μύθῳ:

Veritas cæli civis est, & sola fruitur convictu Deorum.

LIII.

SECRETARE-
VELAT.

*Elicite obscuris caneros lux clara cavernis,
Falsa etiam vero sic veniente vides.*

LIV.

VETERES hieroglyphicorum auctores, cum rei alicujus irritum eventum & spem frustratam, exprimere voluerunt, cancrum sive gammarum potius nostrum fluviatilem, retro gradientē, sapius, quam rectā prorepentem, pingere solebant, ut apud Pierium Val. legere licet: Et notus est versus Proverbialis Aristophan. in Pace, quamvis de Cancro:

Ὅποτε ποιήσεις τὸν κανκρὸν ὀρθῶς βαδίσειν,

Ambulet ut cancer rectā haud effeceris unquam.

Hujus quidem pictura inventor fuit Rever. & Nobiliss. vir ex antiquiss. Francanica equestri familia, Laurentius Truchsesius, Canonicus VVirtzburgensis, bonarum litterarum amantissimus. Est autem vetus hac & communis. de Mundi perveritate querela, de qua insignis Horatii locus. III. Carm. VI.

Ætas parentum pejor avis, tulit &c.

Cui convenienter etiam Seneca: Hęc, inquit, majores nostri questi sunt, hoc nos querimur, hoc posteri nostri querentur, eversos esse mores, regnare nequitiam, in deterius res humanas & in ætate nefas labi. Similiter Euripides in Hipp.

Φεῦ τῆς βροτείας τοῦ προβήσεται φρενός;

τί τέρμα τόλμης καὶ θρασείας χυθήσεται;

εἰ γὰρ κατ' ἀνδρῶς βίωτος ἐξογκώσεται;

Ὅ δ' ὕστερ' ἔτι πρόθεν εἰς ὑπερβολῶν;

Πανῆργος εἶσαι, θεοῖσι προσβαλεῖν χθονί.

Ἄλλιν δέησαι γαίαν, ἢ χωρήσεται;

Τὺς μὴ δίκαιος καὶ πακὺς πεφυκότας;

Hei, quo progredietur humana mens?

Quis finis temeritatis & audaciæ erit?

Si enim uniuscujusque viri vita superbè propagetur,

Et posterior priore longè:

Deterior sit, Deos adjicere terræ:

Oportebit aliam terram, quæ capiat.

Eos qui sunt injusti & mali.

LIV.

ORBIS ITER.

*Mixaris cancri dorso consurgere mundum?
 Desine: sic hodie vertitur orbis iter.*

LV.

AMMARI sive *Gammari* nostrates caudati, quo-
Cardanum tum *Cancris* confundentem *Scaliger* a-
 critter castigat, & prorsum & retrorsum promoventur. Illud, collecta leniter & sublata parum, citoque
 impulsu rursus correcta cauda: hoc, contracta ea celeriter, &
 retrorsum collecta. Sicuti volunt, se movent, & imminenti atq;
 urgenti se subtrahunt incommodo. *Dionysius Lebeus Batilius*,
Regius Mediomatricum Praeses, acri cum invectione in *Sophista*
 haec dirigit, (quamvis non *gammari*, sed *cancru* ab *Hercule* de-
 bellatum exhibeat depictum) qui quidem adeo lubricus ac ver-
 satilis esse solet, ut cum jam te constrinxisse fugitivum putas,

Effugiat tamen haec sceleratus vincula *Protheus*.

Vnde & *Plato* *Sophistam* describit ποικίλον εἶναι θηρίον, ἢ (τὸ
 λεγόμενον) & τῆ ἐ- ἐρα ληπτήιον: multiplicem esse belluam, & (ut est
 in proverbio) non una manu apprehendendam. *Scipio* verò *Bar-*
gaglius in *Italicis* libris de *Impressis*, ut vocant, nos docet, rectè
 etiam eos uti hoc symbolo, qui dum in virtutis curriculo, atq;
 bonarum artium studiis retrogredi existimantur, tanto in illis sa-
 pè promoventur celerius, atq; ad illustrem *Honoris* metam tan-
 dem pertingunt; Tribuitque hanc *Inventionem* *Ludovico* *Ludo-*
vici Bononiensi Comiti, cum dicto: **RETROCEDENS ACCEDIT.**
 Nos in adjecto disticho magis ἠδικῶς eos, qui sibi jam ad propo-
 situm felicitatis gradum pervenisse videntur, monuimus, ut ca-
 veant, ne res ipsorum subito retro sublapsa ferantur. Nam ut *P.*

Fortunam citius reperias, quam retineas.

Igitur juxta *Vetus* monostichon:

ὄτ' εὐτυχεῖς μάλιστα, μὴ μέγα Φροῦες:

Minus insolesce, quo magis beatus es.

LV.

SIMUL ANTE
RETROQUE.

*Ne tibi confidas nimium, ne cepta ferantur
Mox tua, retrogradus cancer ut ire solet.*

CANCEL-

ANCELLVS hic vulgo Bernhardus eremita dicitur, quod solus in aliena domo diversetur. Eum accuratè describit Arist. IV. hist. an. IV. Scaliger unguarum testarum inquilinum vocat. Cogi. n. i. n. alienis ædibus habitare, quia cauda crustis careat. Conchas igitur, quas ad litus vacuas invenit, turbinum puta, buccinarum & purpurarum, ingreditur, teneiores sui partes illis abscondens. Factus grandior, capaciores usq; conchas quarit, & incolit, nec unquam nisi ob jam dictam causam eas deserit. Quo Emblemate an non vita hac nostra egregiè exprimitur? Nam præclare Cato Major apud Cicer. de Senect. dixit: Ex vita ista discedo, tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo. Commorandi enim natura diversorium nobis, non habitandi dedit, Et pulchrè Clem. Alexandr. IV. s. p. m. differit, quod libenter relinquere debeamus tabernaculum hoc mundanū, & ad cæleste potius transire. Quæ igitur insanit est, tã operosè & splendide ædificando thesauros profundere? cum verissima sit Horatii sententia:

Multo ille tutius vitam exigit
 Quicumque parvit primus in ædibus,
 Nullum timens, nulli timendus
 Pelle sub exigua quiescit.

Perpendant igitur illi, qui ac si aternum in hoc mundo victuri essent, ita domos sibi & palatia extruunt, & ista Hor. II. Sat. II.

Nam propriæ telluris herum natura neque illum,
 Nec me, nec quenquam statuit: nos expulit ille,
 Illum aut nequities, aut fabri inscitia Iuris.
 Postremum expellet certè vivacior hercs.

Vsurpari etiam potest hoc symbolum ab iis, qui avitis sedibus vel ob egestatem, vel alias causas necessario relictis, in peregrino solo stationem tamen Dei beneficio tutam & commodam alicubi nanciscuntur, unde etiam non facile, nisi & hujus in melius commutanda occasione recedant.

SEMEL

LV.

NOBIS SUNT TEMPORA NOTA;

*Ni viatura maris, navem ne credito ventis,
Provida ut exemplo te monet Alcyone.*

P. MER-

LVI.

MERCVS, inquit Isidorus, ab assiduitate mergendi nomen accepit. Sape autem in profundum dimisso capite aurarum signa sub fluctibus colligit, & providens æquoris tempestatem, cum clamore ad littora tendit. Quod Plinius quoque confirmat, & huius fabulam exponit Ovid. XI. Metamorph. quã tali versu concludit,
 Æquor amat, nomenque manet, quia mergitur illi.

Græcis, ut sentit Gesnerus, ex Gaza & Scaligero, putatur esse αἰθρία à colore, quamvis Wottonus aliter sentiat. Hoc symbolum in primis convenit illis, qui rebus difficilibus & asperis agitati, nunquam animum despondent, sed forti animo ac constanti semper sese sustentant, & tandem etiam eluctantur. Talis fuit Ulysses, de quo Horatius I. Ep. II. canit, quod fuerit:

adversus rerum immerfabilis undis.

Sed inter alia multa præclara dicta locum aliquem etiam habere potest Boethii carmen lib. I. metro. IV. expositum.

Quisquis composito serenus ævo
 Fatum sub pedibus regit superbum,
 Fortunamque tuens utramque rectus,
 Inviatum potuit tenere vultum,
 Non illum rabies, minæque ponti
 Versum funditus excitantis æstum,
 Nec ruptis quoties vagus caminus
 Torquet fumificos Veseus ignes,
 Aut celsas soliti ferire turres
 Ardentis via fulminis movebit.

Voluit autem hoc symbolo Casar de Aquino Comes Maturani declarare, familiam ipsius ferme submersam & extinctam, per eum rursus invicto animo avitam gloriam & celebritatem recuperasse. De cuius magnissimi viri fortissimis factis plena sunt historia Neapolitana à diversis edita.

LVI.

MERSUS UT E-
MERGAM.

*Non raro mediis vir fortis mergitur undis
Adverse sortis, nec tamen obruitur.*

DE Cornicum maritali amore, castitate simul & concordia, multa apud scriptores rerum Naturalium habentur, & Aristoteles ac Plinius perhibent, cornicum fœminas solas incubare, mares verò his cibum suppeditare & incubantes pascere. Ac secundum Plinium sola cornix pullos volantes aliquandiu alit. In nuptiis quoq; (referente Horapolline) Graci ob harum avium concordiam duas cornices appingi curarunt, acclamantes $\epsilon\kappa\kappa\omicron\upsilon\iota\ \kappa\omicron\omicron\iota$, cum cornicem $\kappa\omicron\omicron\iota$, appellarent, prius verbum ignorantes. Romani similiter per ciconiam & cornicem in suis nummis concordiam representabant, ut apparet in Faustina posterioris nummo, ubi ad cornicem ascriptum est: CONCORDIA. Iucundiss. autem sunt Phocylidis versiculi:

$\Sigma\tau\epsilon\rho\gamma\epsilon\ \tau\epsilon\iota\nu\ \alpha\lambda\omicron\chi\omicron\nu\ .\ \tau\iota\ \gamma\delta\ \eta\delta\acute{\upsilon}\tau\epsilon\rho\omicron\nu\ \kappa\alpha\iota\ \acute{\alpha}\rho\epsilon\iota\omicron\nu$

$\eta\ \delta\tau\alpha\nu\ \acute{\alpha}\nu\delta\rho\iota\ \gamma\omega\eta\ \phi\rho\omicron\nu\acute{\epsilon}\eta\ \phi\iota\lambda\alpha\ \gamma\eta\gamma\alpha\ \&\ \acute{\alpha}\rho\chi\iota\ ,$

$\kappa\alpha\iota\ \pi\acute{\omicron}\sigma\iota\varsigma\ \eta\ \alpha\lambda\omicron\chi\omega\ ,\ \mu\eta\delta\ \epsilon\mu\pi\acute{\epsilon}\sigma\eta\ \acute{\alpha}\nu\delta\rho\iota\chi\alpha\ \nu\epsilon\iota\nu\ \&\ ;$

Tuam ama conjugem. Quid enim suavius & præstantius,

Quam si viro consentit caro uxor usque ad senectam,

Et maritus suæ uxori, neque inter eos incidit contentio?

Ac D. Augustin. lib. i. de civitate DEI cap XXI. recte ait, Quæ harmonia Musicis dicitur in cantu, eam esse in civitate concordiam, arctissimum atq; optimum vinculum in Rep. incolumitatis, eamq; sine justitia (quæ hic per Sceptrum innuitur) nullo pacto esse posse. Sed tam concordia encomia, quam discordia vituperationes à pluribus autoribus abunde sunt expositæ. Volui autem hoc symbolum eo libentius apponere, quòd tres cornicula nostræ familia antiqua sènt insignia, quibus jam ultra trecentos annos nunquam interrupta serie, DEI benignitate, utimur. De quibus parentis nostri, p. m. Epigramma gracolat inum Rhetoricis ipsius & aliis libris præfixum legi poterit. Dictum verò pictura ascriptum desumimus ex II. Ecloga Calpurnii. Estè pares & ob hoc concordēs vivite &c.

CON.

LVII.

CONCORDES VIVITE.

*Iuncta pudicitia si sit concordia, sancto
Conjugio haud quicquam dignius orbis habet.*

P 5

PICA

PICARVM, quae graecis est *νίσσα*, duo habentur genera: quorum unum est illud varium & candidam ubiq; notum, olim tamen, ut apparet ex Plinio, in Italia rarius: alterum picam glandariam sive garrulum vocant, ein *Νάβερ* secundum Gesnerum. Virumq; genus sermonem humanum addiscit; minor tamen illius nobilitas (ut Plinii verbis utar) quia non ex longinquo venit. Ovidius v. *Metamorph.* Pieri filias in has aves mutatas fingit. Constantinus Landus doctiss. Comes in veterum Numismatum eruditis interpretationibus docet Hieroglyphica Aegyptiorum pro homine sibi met ipsi medente pinxisse vel picam lauri folium ore tenentem, vel leonem simiã comedentem, de quo posteriore in II. Centuria aliquid diximus. Sed in Hieroglyphicis Horapollinis nuper ab eruditiss. viro Davide Hæschelio, Rectore Scholæ Augustanae, amico meo singulari, graece ac latina editis, hoc legitur de Palumbo, quae *φάσσα* est graecis, non multum absimili dictione à *νίσσα*. At quomodocunq; hac se habeant, symbolum hoc non male convenit cordatis & animosis, qui non ab aliis pendentes & auxilium eorum expetentes, se ipsos in rebus adversis sua virtute, patientia & auctoritate sustentant, & sibi satis firma remedia inde conquirunt: quales tanquam publice privatimq; optimos esse apud Thucydidem lib. II. Pericles ait, *ὄτις τις πρὸς τὰς συμφορὰς γνώμῃ μὴ ῥήκιστα λυπῆνται, ἰσχυρῶ ἢ μάλιστα ἀντιέχουσιν, ἔτσι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κρείτιστοί εἰσι*, id est, qui in rebus adversis non franguntur animo, sed re ipsa maxime resistunt, & in Repub. & in vita privata sunt optimi. Referri etiam huc possit apologus de castita ex Gel. lib. II. cap. XXIX. ubi hic Ennii versus refertur:

Ne quid expectes amicos, quod tute agere possis.
De quo infra Emblem. LXXIII.

LVIII.

EGOMET MIHI
GESTO QUOD U-
SU ST.

*Nepende ex aliis, in te tua cuncta repono.
Id te etiam volucris, se medicata, docet.*

DE

DE Columbibus emissariis, quae Veredariorum loco habentur, & litteras in remota quoque loca perferunt, plura tam apud veteres quam recentiores fide digna exponuntur, quod in primis Plinius lib. x. confirmat his verbis: Quin & interpuncta in rebus magnis fuere, epistolas annexas earum pedibus obsidione Mutinensi in castra consulū Decimo Bruto mittente. Similia legimus apud Aelianum lib. ix. de animal. cap. xi. & multos alios. Sed & in Genes. cap. vii. habemus, Noëhamum cessante paulatim ex divina gratia universali diluvio, columbam (avem propter simplicitatem & castitatem, etiam testimonio sacrarum litterarum commendatā) ex arca emisisse, & hanc quidem prima vice nondum reperisse locum, in quo consistere posset, atque ideo ad eum rediisse, sed post septimum diem (quem numerum tradunt Doctores significare irae mitigationem & remissionem) vespere reversam attulisse in ore ramos oleae, quod & ipsum signum pacis & divinae reconciliationis extitit. Pulchrè igitur August. doct. Christ. lib. xi. c. xvi. Pax perpetua significatur olea ramusculo, quem rediens ad arcam columba, pertulit, quia olei lenis contactus non facile alieno humore corrumpitur, & arbor ipsa frondet perenniter. Ad eundem modum aeternus DEUS per sanctum Spiritum petentibus pacem & gratiam suam offert, idque propter sacratis. meritum CHRISTI. Contilis albam columbam in aere cum ramo oleae pingit, adjecto dicto, INTVS ET EXTRA. Nam quemadmodum columba dicitur carere felle, & candidum colorem exteriorem praese fert, ita quoque unusquisque verapietate & simplicitate prae dicitur operam dare debet, ut cunctae ipsius actiones externae candidis ac bonis cogitationibus respondeant, omniaque ipsius dicta ac facta cum saluberrimis praeceptis divinis semper congruant. Quicquid enim fide integra & mente sobria offertur, à Spiritu sancto perficitur, ut D. Ambrosius in xv. S. Pauli Epistolo ad Romanos docet.

LIX.

DIVINÆ NUN-
CIA PACIS.

*Ore columba olea fert ramum, insignia pacis,
Quam seris in verbo Spiritus alme tuo.*

Q

COLUM.

COLUMBA est *gracis* ἀεισρα, ἀδὲ τὸ ἀειωδὲς ἐρα, id est, quod supra modum amori sit dedita. quare veteres dicarunt Veneri, & Aeneas ideo apud Virgil. VI. Aeneid. maternas aves nominat, utq; est apud Apuleum, Phurnutum & alios, μυθολογικῶς currum Veneris propter ipsarum puritatem & castitatem trahere fingitur. Quod Ovid quoq; xv. Metamorph. testatur.

Perq; leves auras junctis invicta columbis,
Littus adit Laurens—

Adduntur faces nuptiales, qua conjugii amorem & ardorem apud veteres innuebant. Vnde hoc symbolum conjugibus unanimiter & pudice viventibus verog; amore devinctis destinatum est. Atque hac similitudine columbarum quoq; utitur Tertullianus in libro de Monogamia. & noti sunt Propertii versus lib. II. Eleg. O me felicem.

Exemplo junctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum foemina conjugium.

Syracides quoq; cap. xxv. inquit, De tribus forma mea (dicit sapientia) enituit, & surrexi formosa coram Domino & hominibus. I. De concordia fratrum. II. Et amicitia proximi. III. Et tertium est vir & mulier qui se mutuo tolerant. Quo in loco multa in vituperationem improbarum mulierum adduntur, cum veterum quispiam etiam de talibus scripserit, omnium bestiarum se vitiam harum immanitatem superare. Extant quoque nummi argentei Faustina, ac Iuliae pie conjugis Severi Imperat. in quibus conspicitur matrona sedens in sella, tenens una manu sceptrum, ad cuius pedes sunt duæ columbæ candidæ indicantes puritatem & castitatem conjugii. Vt enim Eusebius dixit: Ἰάμυ ἀρίστη ἑυμωμία, αὐροτέρες σωφροσύνην ἀσκήειν: Optimus consensus est nuptiarum, si uterq; conjunx temperantiam exerceat.

LX.

SIT SINE LABE
FIDES.

*Conjugū servant socialia jura columbae,
Et grata est superis sancta in amore fides.*

VIRGILIUS. VI. *Aeneid.* eleganter describit geminas columbas *Aeneam* ad lucum & arborem in qua aureus ramus positus erat, deducentes, quos *μυθολογικῶς* videtur poeta voluisse designare illas duas alas, quas animo humano in *Phædro* longa oratione attribuit *Plato*. Ac erudite admodum hoc symbolum explicat vir doctiss. *Iohannes Anton. Viperanus* in oratione IV. de perfecto hominis habitu, ubi ita scribit: Ad quam perfectionem (quando scilicet ad virtutum actiones exequendas quispiam bene affectus & rerum intelligentia perpolitus est) assequendam quia non solum natura & doctrinae adjunctis, sed etiam divini numinis afflatu opus est, egregie inquit poeta,

— — — Pauci quos æquus amavit
Iupiter, aut ardent evexit ad æthera virtus
Diis geniti potuere.

Id quod idem poeta suis commentis sapientissimis commendavit. Nam *Aeneam* inter densam atq; asperam sylvam ramum aureum quarentem introducit, sine quo ad patrem aditu prohibitus fuisset, atq; eum duas columbas à matre *Venere* immititificat, qua inter sylvestres sepes ad *lunoni* sacram arborem volatu suo viam monstrant,

Tollunt se celeres, liquidumq; per aera lapsæ
Sedibus optatis gemina super arbore sidunt,
Discolor unde auri per ramosaura refulsit,

Aurum propter eximium splendorem, sapientiam mihi designare videtur, qua nihil optabilius nihil praestantius est. Sed tum inter falsas hominum opiniones & errores, tum inter acras aut honorum aut divitiarum curas, tum inter turbidos animi motus delitescit: tamen fas est nobis eam cum Deo comprehendere, actione & cognitione ducibus, quas gemina columba significant.

LXI.

UNDE AURI
PER RAMOS AURA
REFULSIT.

*Auricomum geminae ramum monstrare columba,
Vt nobis sancti fulgeat aura DEI.*

Q 3

PALUM.

LXII.

DALUMBOS, quos vulgo Torquatos vocant, non nisi peracto solstitio parere, autor est Plin. lib. x. cap. xxxiv & in lib. xviii. ait, transiisse solstitium ca-
 veto putes, nisi cum incubantem videris palumbum. Alciatus vero Emblemate CXCIII. ait, palumbos in frigore nidificantes sibi proprias pulmas evellere, ut pulli mollius foveantur, etiam cum suo incommodo. exemplum appositum admodum φιλοσοφίας. Sed in græco Epigrammate Antipatri, unde sumsit Alciatus, gallinæ fit mentio, idq; integrum propter eius elegantiam ascribere visum fuit.

χειμερίαις νηφάδεσι παλωομένα τιθάς ὄρνις
 τέκνοις ἔυναίας ἀμφέχει πτέρυγας,
 μέσφα μιν ἔρανιον κρύβω ὄλεσεν. ἢ γὰρ ἔμεινεν
 αἰθέρι & ἔρανίων ἀντίπαλ & νεφέων.
 ἀρόκη καὶ μήδεια κατ' αἶδ' & αἰδέσθητε
 μητέρες, ὄρνιθων ἔργα διδασκόμεναι.

Gracita vertebat D. Cunradus Rittershufius:

Undiq; ab hiberna gallina nive obruta matrix,
 Alas in pullos explicat, hosq; fovet:
 Nec prius abstitit, quam frigore mortua cæli:
 Sic quoq; defendens permanet usq; nives.
 Medea & Progne, si quid sentitis, ad orcum
 Talia nonne avium cernere facta pudet?

De magnitudine autem amoris parentum erga liberos præclare disputat Xenophon lib. II. ἀπομνημον. in colloquio Socratis cum filio, & Plutarchus in peculiari libro περὶ φιλοσοφίας, in quo non pauca exempla quoque ex brutis desumpta, nimirum Alcylene. Fele, Vrsa, Perdice & Gallina proponit, qua hic verbosius exponere non est nostri instituti. Breviter, sed vere Euripides in alcмене:

Δεινὸν τι τέκνων φίλτρον ἔθηκε θεὸς ἀνθρώποις,

Vehementem in liberos amoris affectū Deus dedit hominibus.

DURIS.

LXII.

DURISSIMA
PERFERT.

*Vt vigeant gnati, genitor se affligere suevit,
Insuper & proprijs se spoliare bonis.*

TURTU.

VIRTUREM, dicit Aristoteles lib. IX. hist. Animal.
 uno mare contentam sicuti palumbum vivere,
 nec alterum recipere. De qua multa Aelian. lib.
 III. cap. XLIV. ubi refert inter palumbos adulterii
 quoq; pœnam morte luere utrumque sexum: in turturum verò
 & albarum columbarum genere matrem tantum fœminæ ag-
 noscere. Placuit autem hoc loco elegantissimum carmen doctiss.
 poetæ D. Nathanis Chytræi, quod legitur in sacris ipsius fastis
 in Februario, ascribere:

At tu præ reliquis avibus blandissime turtur,
 Exemplum fidei & specimen constantis amoris,
 Dic mihi, quid matres aris adhibenda docebas?
 Unius & solius amor te comparis urget,
 Cum quo dulce tibi viridi considerare ramo,
 Cum quo dulce novis implere nepotibus agros,
 Cum quo dulce mori. Sed enim dum vivitis, unus
 Est animus vobis, est mens, est una voluntas,
 Una fides studiumq; unum; simul occidit alter,
 Non genere aerea viduus desistit ab ulmo,
 Implens flebilibus late nemus omne querelis.
 Non illum novus urit amor: memor ille prioris
 Conjugii, solus superantes exigit annos,
 Solus & in sterili expectat sua funera ramo.
 Fallor an hæc matres imitari exempla volebat
 Turturis ipse Deus? nihil illis aptius omne
 Conjugis officium laudatq; fœdera pingit.

*Typus profecto eximius matrimonii fidelis, de quo etiam Hora-
 tius lib. I. od. XIII.*

Felices ter & amplius
 Quos irrupta tenet copula, nec malis
 Divulsus querimoniis
 Suprema citius solvet amor die.

*Estq; hoc symbolum inventum & celebratum cum hac pictura
 in gratiam sereniss. Johanna Austriaca, cum nuptias celebraret
 cum sereniss. Magno Duce Florentia Francisco &c.*

LXIII.

CONJUNCTIO
FIDA.

*Castae persistunt aeterno in amore columbae,
Quo sint humani regula conjugii.*

R

TURTUR

LXIV.

TURTUR secundum Isidorum & alios à vocis sono ita vocatur, græcis est τρυων à τρυόν, ut vult Eustathius & Varinus, cum quoq; εἶεν dicatur, quod utrumq; est gemere: unde Virg. in Bucolic.

Nec gemere ærea cessabit turtur ab ulmo,
Solept autem eundem sonum in cantu & gemitu usurpare, si velati seu tristes esse videantur. Idem faciunt illi, qui in fortuna tam secunda quam adversa rerum humanarum vicissitudines equabili quasi harmonia ferunt. Cuius rarum exemplum nobis proponitur in Socrate, de quo Cicero Tusc. Quæst. lib. III. hæc memoria prodidit. Hic est ille vultus semper idem, quem dicitur Xantippe predicare solita in viro suo Socrate fuisse, eodem vultu semper se vidisse euntem illum domo & revertentem. Itemq; 1. lib. offic. inquit: Praclara res est æquabilitas in omni vita, & idem semper vultus eademq; frons, ut de Socrate, idemque de Lælio accepimus. Quod Horatius quoque monet lib. II. carm. in illa præclara ode III. ad Q. Delium.

Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non lecus in bonis
Ab insolenti temperatam
Lætitiâ moriture Deli.

An vero facilius sit res secundas aut adversas eodem modo, & animi æquabilitate ferre, ambigitur, & disputant de eo Philosophi, quemadmodum apud Aristotelem in Ethicis, Senecam & alios videre possumus, quæ omnia colligens satis verbose tractat Petrarcha in præfatione librorum de Remediis utriusque fortuna, ubi tam præcepta quam exempla admodum utilia non pauca proponuntur. Extat quoq; de eadem re disputatio apud Muretum variarum lectionum lib. V. cap. XV.

LXIV.

IDEM CANTUS
GEMITVSQUE.

*Fortis in adversis, timidus sed vive secundis,
Neu te hac extollant, illave dejiciant.*

R 2

ACA:

ACADEMICI quidam doctissimi Ticinenses, qui se
 Affidatos, id est, receptos in fidem aliorum nomi-
 narunt, pro suo Academia symbolo elegerunt a-
 vem, qua volatu suo ad stellam Mercurii tendit,
 infra quam pullus ex ovo quasi profiliens, & alas quoque ad
 volandum expandens conspicitur. Vocant autem avem hanc
 Stellinum, quod tamen nomen nec apud veteres neque recentio-
 res invenitur, uno excepto Asculano, ut refert Contilis, ex cu-
 jus Italico libro hac desumimus. Alii voluerunt esse Asteriam
 vel Stellarem Aristotelis, cuius facta est mentio inter ardeas.
 Scribit autem Asculanus ille de Stellino, eum pulchritudine
 cæli & imprimis stella Mercurii mirifice affici, atque Asteriam
 dictam, quia tendit ad astra: intentamque in hanc stellam ocu-
 lis, illiusque radiis oblectatam, ovi quod unguis complectitur,
 oblitam in terram id delabi sinere, ex quo pullus enascatur, qui
 propter stridorem matris, ad ipsam nititur ad volare. Sed cum
 Ardea stellaris in locis potiss. palustribus vivat, ex sententia A-
 ristotelis & aliorum, eaque raro in altum sese attollat, Stellini
 nomen illi haud conveniet. quare hanc vocem fictam esse, sicuti
 quoque illud de pullo ex ovo statim delapso putant. Quicquid
 verò sit, docti statuunt, hanc ingeniosam inventionem inter
 symbola aialia rectè posse collocari, per quod ab Academicis istis
 studium & cupiditas tam ad vitam δεωρτικὴν quam πρακτικὴν
 amplectendam notatur. Priorem quidem per avem ad cælum
 & potiss. ad sydus Mercurii aspirantem, in qua vera sapientia
 & rerum divinarum scientia continetur, posteriorem autem
 per pullum eo quoque respicientem, qua in actionibus laudabi-
 libus versatur. Disputat verò prolixè Aristoteles x. Ethic. Ni-
 com. quod perfecta felicitas sit δεωρτικὴν, alteram verò circa
 virtutes existentem priore esse inferiorem.

LXV.

UTRAQUE FE-
LICITAS.

*Vivere praeclare, ac rerum cognoscere causas,
Unica & ad laudem atq; unica ad astra via est.*

LXVI.

SELEVCIDVM avium (ut Plinius refert lib. x. cap. xxvii) adventum à Iove precibus impetrabant Casii, vel secundum alios Caspii montis incola, fruges eorum locustis vastantibus. Nec unde veniant quove abeant compertum, nunquam conspēctis, nisi cum praesidio earum indigent. Has doctiss. Iacobus Dalechampius in commentariis huic auctori additis existimat esse ex Eloriorum genere. Meminit autem harum quoq; Galenus lib. vi de locis affectis: ac Antonius Galatheus in libello de Iapygia situ, annotavit simili ratione avem quandam marinam, quam in Apulia Gainam nominant, bruchos ibidem copiosissimos non solū devorare, sed etiam ova & fœtus eorum ubiq; consumere. Sic Aelianus lib. xiii. de Animal. cap. xii. idem scribit de monedulis locustarum fruges vastantium, ova & fœtus per dentibus, unde tanquam bene meritis Thessali, Illyrii & Lemnii, illis victum publicum praebendum decreverunt. Potest autem hoc symbolū convenire omnibus beneficis & liberalibus, & nihil nisi commoda & utilitatem aliorum in primis egentium & calamitosorum spectantibus. Quod rectè etiam militibus strenuis sine privato emolumento patriæ tantum juvanda causa suam operam aliis praestantibus, accommodari poterit, quorum utinam hisce temporibus periculosis. ob Turcarum immaniss. tyrannidem plures numero quam proh dolor fieri solet, existerent: cum videamus potius (secundum Aurelianum) lachrymis sociorum quam præda hostium multos ex illis delectari. Sed consulatur hac in parte eruditiss. Iustus Lipsius lib. x cap. ult. de re militari Romanorum secundum Polybium, quo in loco nostram militiã cum antiqua accuratè confert. Vtiliter etiam legetur Adrianus Turnebus in Panegyri de Calisio capto, ubi illum locum graviss. hoc versu concludit,

Virq; in Christicolis, in Turcam fœmina pugnat.

LXVI.

NOS ALIIS.

*Qui prodesse aliis studet, is sua commoda spernat,
Ne pereat turpi gloria pulchra lucro.*

PICUS

Picus Martius, quod Marti sit dicatus ab Aristotele l. IX. c. IX. appellatur δρυοκολάπις, quasi δρῦν κολάπιων, id est, quod suo rostro arbores (quas sub quercus nomine veteres intelligunt) tundat atq; excavet. Poeta fabulantur Picum Regem Latinorum in hanc avem mutatū à Circe propter denegatos amores, quod Servius in VII. Aeneid. (ubi huius rei fit mentio) ideo confictum ait, quod Picus augur esset, & domi istam avem aleret, per quam futura noscebat. Apud Aelianum lib. I. de Animal. cap. XLV. Plinium & Oppianum plura de illo legimus, quomodo in cavis arborum nidificet, & foramen ab aliquo obstructum, herba nescio qua rursū aperiat. Aristoteles quidem dicit picum humi nunquam consistere, sed scandere omnibus modis per arborem, aut resupinum more stellionum ingredi: & in fine addit: Iam verò mitescens quidam amygdalum, quod rima inseruisset ligni, ut fixum constanter ictum reciperet, tertio ictu pertudit, ac nucleum comedit, quod se quoq; observasse aliquoties Albertus asserit. Lucas Contilis hoc symbolum refert esse usurpatum à quodam nobili viro, qui suum nomen dederat privatae Academiae Ticinensi, quam intelligi voluit per abietem semper viridem & crescentem fore, quamdiu radiis solaribus illustretur ac foveatur, in qua arbore rara hac proprietate observatur, quod cacumine illius abscisso, non raro deinceps tota arbor exarescat. Seipsum verò intelligit per hanc avem, indicans se animo certo ac deliberato, quasi in sinu huius Academiae, ex qua non exiguum suorum laborum & studiorum fructum ac premium expectet, semper cupere permanere ac conservari. Additur radius à stella Mercurii per arborem ad avem usq; penetrans, quo doctrinam & peritiam singularem huius Academiae exprimere voluit: quod sane ut nimis longe petitum, non omnibus probari apparet, de quo aliorum esto iudicium.

LXVII.

MERCES HÆC
CERTA LABORUM.

*Spernit humum picus, petit ardua: sic quoq; virtus
Appetit excelsis sacra repostalocis.*

S

IN

NHieremia Propheta cap XVII. hac habentur:
 Clamavit per dix, incubavit quæ non peperit,
 fecit diuitias & nõ in iudicio, in dimidiodie-
 rum suarum derelinquet eas, & in novissimo
 suo erit insipiens. Quem locum B. Hieronymus
 ita interpretatur: Perdix aliena ova calefa-
 cit, si propria furto amiserit, sed tum creverunt in nidis, pulli
 evolant, & ad parentes suos redeunt, ementitum omittentes.
 Eademq; ferè tradunt B. Ambrosius in Hexaem. & Augustinus
 contra Faustum Epistol. lib. XIII. ac Isidorus lib. XII. Accommo-
 dat etiam hoc symbolum, vel adagium B. Ambros. Epist. lib. VII.
 in hominem avarum, ubi ait: Quidam natura perdicis etiam
 istud aptandum putarunt, eo quod aliena diripiat ova, & fove-
 at suo corpore, atq; hac sua fraude alienos studeat partus accipe-
 re: Ita avarus quoq; opes malis artibus conquirat ac corrudit,
 quas tamen mox aut invitus veris possessoribus jure reddere,
 aut usum earum morte preventus amittere, ac alijs sæpe nume-
 ro ingratis relinquere cogitur. Pierius Valerianus aliter expli-
 cans lib. XXIV. Hieroglyph. scribit, Theologos quosdam per per-
 dicem malum demonem intelligere, qui DEI factum in pravi-
 tatis nido adulterina educatione sibi velit enutrire, per eam
 autem avem, quæ verè mater est, & ova ediderat, piorum con-
 ventum interpretari, ad quem ut legitimam matrem, simul ac
 vocem eius audierint, deserta falsa esse procurrendum. Tradit
 idem secundum Adamantium, etiam hac similitudine notari
 hereticos, quorum genus instar perdicum sit malignum ac
 fraudulentum, ubi tamen ab alijs veræ matris, sanctioris quip-
 pe institutionis vox audita fuerit, eos deserere, atq; tandem pæ-
 nas suæ desipientiæ luere.

LXVIII.

FOVET QUÆ
NON PEPERIT.

*Quæ sunt alterius per dicit illa incubat ova,
Quas q̄ alius peperit, possidet alter opes.*

E Perdicis pulli nimis precipitata exclusione
Helianus lib. IV. de Animal. cap. XII. inquit:
Perdicum fetus intra ovum nunc etiam com-
plicatione testarum comprehensi, à parenti-
bis sui exclusionē ex ovis minime expectant,
sed à seipsis tanquam fores pulsantes ova eli-
dunt, & jam extra eminentes se impulsu suo impellunt, ovis
etiā nunc tegumento circūvestiti currunt, atq; à dimidia teste
parte, si adhuc circa caudam adhærescat, semet excutientes li-
berāt, & velocissime ad cibi investigationem procedunt. Qua
similitudine representatur aptissime nimis præcox & celer in
rebus suscipiendis progressus, cum festinatio modum excedens
& precipitantia inconsulta in omnibus consilijs & actionibus
plurimum obesse solet. Quare Herodotus rectè monet, ἐπει-
χθίνας πᾶν ὀργήμα τίκτει σφάλματα, id est, omnis res properando
parit errores. Quod Plato etiam subjicit VII. de Rep. τὸν σπεύ-
δοντα ταχὺ πάντα διελέξεν μάλλον βραδύων, id est, Eum qui in om-
nibus expediendis festinat magis retardari. Quo etiam spectat
Luciani dictum: ἡ βραδύτης βελὴ μὲν ἀμείνων. ἢ ὅ ταχέια αἰὲν ἐ-
φελκομένῳ πῶ μετανοίαν ἔχει: quod quidam hoc disticho vertit:

Tardum consilium est melius quàm præcipitatum:

Nunquam non jungi cui metanœa solet.

Et notum est præceptum sapientissimum Biantis, νοεὶ καὶ τότε
ὀράτε, id est, cogita & postea rem aggredere. Eleganter etiam
Apuleius de Deo Socratis: Nulla, inquit, res potest esse eadem
festinata simul & examinata: nec esse quicquam omnium, quod
habeat & laudem diligentia simul, & gratiam celeritatis. Ac
exempli plurimam recentia quã vetera in promtu sunt, que
temeritatem ac præcocem celeritatem sæpe multum detri-
menti attulisse satis clare ostendunt.

NULLA

LXIX.

NULLA MIHI
MORA EST,

*Vix exclusa volat perdix: sed saepe ruina
ingenium pracox unica causa fuit.*

S 2 LUSCI:

LUSCINIA tanquam lucinia putatur dicta a sidoro, quia suo cantu indicare diei surgentis exortum solet. Varro & Plautus Lusciniam quoque vocant, quod luctuosè canat. Estque latinis philomela, a gracis φιλομήλα, quod cantus amet: itemque ἀνδιών, ab Aeolico verbo ἀείδειν, quod similiter est canere. De pullorum verò institutione à parentibus Aristoteles lib. iv. de hist. Animal. cap. ix. ex versione Gaza satis rem raram in medium affert. Iam verò, inquit, luscinia madulos docere suos pullos, versusque quos imitentur tradere visa est, utpote cum non perinde locutio ut vox per naturam proveniret, sed acquiri posset per disciplinam & studium. Unde homines quoque locutione utitur varia, cum vocem omnes reddant eandem. Idem Plutarchus in lib. de solertia animal. & Aelianus lib. iii. cap. xl. testantur. Commendatur autem hac similitudine domestica & laudabilis institutio sive parentum seu praeceptorum, qui loco parentum censendi sunt. Nam secundum poetam,

Adeo à teneris affluere multum est.

Quod à philosophis sumsit. Nota enim est Aristotelis sententia II. Ethic. Nicom. cap. i. εἰ μικρὸν δεξιέρι, τὸ ἕτως ἢ ἕτως εὐθύς ἐκ νέων ἐδίδεαθ, ἀλλὰ παμπολὸν μᾶλλον, μᾶλλον δὲ, τὸ πᾶν, id est, non parum refert, sed per quam multum, sic ne an sic à pueris assuescamus, imo verò totum in eo positum est. Et Claudianus IV. Consul. Honorii idem monet,

Interea Musis animus dum mollior instet,
Et quæ mox imitere legas, nec desinat unquam
Tecum Græcia loqui, tecum Romana vetustas.

Disputat autem Plato de hac puerili institutione ac disciplina, tum alibi sapius, tum potiss. in lib. II. & VI. de legibus, quæ omnia cognitione sunt admodum digna. Posset etiam adjici:

SUAVIUS UT CANTENT.

MELIOR

LXX.

MELIOR DOCTRI-
NA PARENTUM.

*Vt canere alma docet pullos philomela tenellos,
Sic genitor gnatos format & ipse pius.*

TURDIS

LXXI.

TURDUS, κίχλη *gracis*, ab Isidoro putatur à tarditate ita dictus, quanquam Gesnerus potius per ὄνομασποικίαν sic nominari existimet. Aristoteles de histor. Animal. tria genera recenset. ex primo genere est ἰσοφάγ & visci vorus. II. τερχάς pilaris. & III. ἰλιάς iliacus. Alij plura addunt, de quibus nimis longum esset hoc loco differere. Habuit autem hoc symbolum in crebro usu prudentis. simul ac doctis. vir Albertus Lollius, qui in Academia Brixienſi se Arcanum nuncupari voluit, propter singulare studium secretiorum consiliorum, quibus delectabatur. Turdo autem non ideo taciturnitas attribuitur, quod semper taseat vel plane expers sit vocis, sed quia ab omni garrulitate abstineat, idq̄, potissimum faciat, quando solus in prato viridi vel simili aliquo plano ac patente loco versetur. Hincq̄, factum, quod antiquitas Harpocrati silentii deo turdum sacrificavit. Quamquam verò Erasmus & Pierius ex Xenodoto proverbium κωφότερ & κίχλης, surdior turdo, interpretentur apud Zenodot. tamen & Varinum ex Eubuli Dionysio, videtur potius de taciturnitate esse intelligendum. Sunt autem innumera sententia apud autores, quibus silentium & taciturnitas commendatur, & nos superius quoq̄, de eo aliquid attigimus, idq̄, paucis verbis Menander studuit exprimere, ubi inquit,

ἔδ' ἐν σιωπῆς ἐστὶ χροσιμώτερον.

id est,

Nihil silentio est utilius.

Plura de hoc qui velit cognoscere, legat Isocratem ad Demonium, Plutarchum in comment. περὶ ἀδολεσχίας, & in libello de Iside & Osiride, Gellium lib. XI. cap. X. Plinium lib. III. cap. V. & lib. XXVIII. cap. VI. & praterea Erasmus in proverbio, Insum silentij premium.

TACIT

LXXI.

TACITUR-
NIOR.

*O decus eximium mentis sapientis, & apto
Nosse tacere suo & tempore nosse loqui.*

T

UPIPA

VUPA sive $\epsilon\pi\omicron\upsilon$ cristam gerit plicatilem, quam contrahere & explicare potest secundum capitis longitudinem. Mutat quoq; pennas tempore aestatis & hiemis, secundum Aristotelem. Extat autem fabula de Tereo in hanc avem mutato apud Ovid. VI. Metamorph. Ac legitur quoq; hoc symbolum sive Emblemata apud Adrianum Iunium ex Hieroglyphicis Horapollinis acceptum lib. II. cap. XCIII. ubi ita scribitur: *Vva* esu offensum & securantem notantes, pingunt upupam cum herba adiantum, vulgo capilli Veneris, in ore tenentem. Hæc enim avis si *vva* cœsta lesa fuerit, adiantum ori inferens, certo decursu spacio, pristinam valetudinem recipit. Aelianus lib. I. de Animal. cap. XXXV. upupam contra fascinationes adiantum, quod callitrichum quoq; vocant, in nidum ponere ait. Quo ostenditur ebrietatis & temulentia aptiss. & efficaciss. remedium esse abstinentiam & frugalitatem. Quod similiter ad alios vehementiores affectus & perturbationes animi transferri poterit, quibus omnibus Philosophia præcepta, & vita moderata ac placida optimè mederi solet, ex quo postea omnium victoriarum laudatissima, nimirum seipsum vincere, existere consuevit. Sicuti testatur Plato lib. I. de Legib. ubi ait, $\omega\ \xi\acute{\iota}\nu\epsilon$, τὸ νικᾶν αὐτὸν σεαυτὸν νικῶν πρώτῃ τε καὶ ἀρίστῃ. τὸ δὲ ἡττᾶσθαι αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ πάντων ἀρχισόν τε ἀμὰ καὶ κακίστον, id est, ita habeto, Hospes, maximam optimamq; victoriam esse, seipsum vincere: at si quis à seipso superetur, omnium esse pessimum ac turpissimum. Noti sunt versus:

Fortior est, qui se, quam qui fortissima vincit.

Μακρὰ, nec virtus altius ire potest.

LXXII.

SOBRIETATIS OPUS.

*Quisquis difficiles presentit pectore motus,
Is norit prescriptum à ratione modum.*

T 2

OCCA-

LXXIII.

CASIO huius symboli desumpta est ex Apologo, quem Gellius lib. II. cap. XXIX. eleganter & copiose describit in hunc modum: Cassita in segetib. nidulari solet, pulliq; eius adhuc involucres fere existunt, frumentis flavescens. Cumq; dominus agri amicos primum cognatos, deinde & affines ad labores messis capessendos invitasset, sed illi rogati non apparuissent, valeant, inquit dominus filio, amici cum propinquis, cras ipse ego & tu frumentum nostris manibus metemus. Quod factum cassita à pullis cum intellexisset, tempus est cedendi, ait, & abeundi in alia loca. fiet enim procul dubio quod futurum dixit dominus, atq; ita cassita migravit, & seges ab ipso domino fuit demessa. Hinc apparet, quam saepe sit levis & inanis amicorum & propinquorum fiducia, & proinde melius est, ut in nobis tantum ipsis nitamur, alia autem omnia, quae extra nos extraq; nostrum animum sunt, neq; pro nostris, neq; pro nobis ducamus. Vnde idem autor ibidem monet, opera pretium esse, ut Ennianos versus, de hoc Apologo scite admodum & venuste compositos, cordi atque memoria habere studeamus,

Hercule puto, hoc erit tibi argumentum semper in protu situm
Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

Quod Plantus in Mercatore argute dixit,

Suam quisque homo rem meminit.

Nihilominus tamen verorum amicorum opera necessitate urgente saepe etiam utilis esse solet. quare Homer. in c. quoque finxi unam ex Gratijs Vulcani esse sociam, vel, ut alij, uxorem, quoniam nimirum ardenti quadam cupiditate debeamus amicis gratificari, nec in eiusmodi officijs multum cunctari. Est autem huius symboli integer versus,

Nemo quidem melius, quam sua quisque facit

LXXIII.

NEMO QUIDEM
MELIUS.

*Cum sua quis rectè curare negotia possit,
Alterius stulte pendet ab arbitrio.*

T 3 COTUR-

LXXIV.

OTURNIX, que nunc etiam corruptè in Græcia *ὀρ-
τύνι* nominatur, cum proprie sit *ὀρτοξ*, mare trans-
volando (quemadmodum Oppianus in *Ixeuticis*
scribit) ut deprehendat superatumne hoc illi sit nec
ne, ternos lapillos in ore fert, eorumq; unumquemq; per inter-
valla dimittit, diligenterq; observat, utrumne in mare lapill^o
decidat, atq; ideo ulterius volandum esse, an vero in terram, &
jam tempus instare quiescendi. Idem Plinius quoque asserit.
Quamvis vero hanc contra lunæ proterviam insultationem,
ut pictura demonstrat, apud Horapollinem Oryci potius quam
coturnici à doctioribus attribuatur, cum tamen facilis lapsus
sit unius tantum litteræ inter *ὀρυζα* & *ὀρτυζα*, Pierius Valeria-
nus lib. XXIV. Hieroglyph. potius huic avi quàm illi quadrupe-
di convenire, pluribus ostendit, ac perhibet ideo hanc avem
impuram haberi, quod luna oriente (nos simile aliquid in prio-
re Centuria de Cane attulimus) inauspicatos clangores contra
eam excitare soleat cum manifestissima indignationis indicio.
Quod quidem proprie est *σκιαμαχεῖν*, id est, cum umbra pug-
nare & inaniter laborare, quod magnopere improbatur à Pla-
tone in *Apologia Socratis*, & VIII. de legibus, sed multo adhuc
vehementius tam hic quam alij detestantur τὸ δειμαχεῖν, quod
est ipsi divina potentia ac natura velle se opponere atq; repug-
nare, dum quis secundum Homerum *ἰδ β. conatur*

ἀπρηκτον πόλεμον πολεμιζεν ἢ δὲ μάχεσθαι.

Pugnam infrugiferam & inutile ducere bellum.

Sic Gamaliel Act. v. monet reliquos collegas Synedrj, ne velint
inveniri *θεομάχοι*, Et alij Pharisei S. Paulo causam dicente co-
ram Anania, Act. XXIII. pronunciant, *μη θεομαχώμεν*. Ne bel-
lum DEO gigantum more inferamus. Et valis ab Aeschylo &
Euripide describitur Capaneus Hipponoi; & apud Virgilium
Salmoneus Aeoli filius: quorum similes utinam nostræ etiam
sæculo non pauci reperirentur!

IMPU,

LXXIV.

IMPURA QUID
AUDES?

*Impietas caelum probris superosque laceffens,
Nulla dabit superis, maxima damna sibi.*

CARDU.

ARDUELIS (ut Isidorus ait) ita nominatur, quia spinis & carduis pascitur, quare Græcis est ἀραυδίσκος. Apparet autem ex Aristotele lib. IX. Carduelem potius esse veterum ἀραυδίσκος, quemadmodum etiam Plinius & Gaza verterunt, ἀραυδίσκος verò spinum sive ligurinum, ut in priorè Centuria quoq; attigimus. Nostram vero carduelem, ut nomen indicat, spinas quoque appetere, ac illis vesci Aristoteles ait, & Germani ideo Distelfinck appellat. Ad eundem modum viri fortes & strenui, res difficiles & asperas pro pabulo suæ virtutis habent, & inde ad omnia pericula subeunda promptiores & alacriores efficiuntur. Quod imprimis faciunt homines militares & vera disciplina bellica exercitati, qui pro religione & patria semper intrepide in armis versantur, & necessitate postulante se vitamque suam ideò fortiter hostib. objicere non dubitant. Quibus plane dissimiles sunt mercenarij nostri quidam, quorum (secundum Claudianum) emta est fides, venalesque manus, venalia castra, ut ex Luciano ait Guntherus: quos Erasmus alibi ingeniose lanijis cõparat. nam quemadmodum hi pecudes, sic illi homines spe lucri jugulant. Cæsar Cappacius Neapolitanus scribit alio quodam sensu hoc symbolum usurpassè quendam suum amicum, virum probum & sapientem, cui uxor esset non quidem formosa, sed virtute ac moribus eximia, cum Italico dicto, ED' ALTRO NON MI CALE, id est: hæc mihi sola placet: quod Seneca in Octavia quoque subjicit,

Probitas, fides, moresq; pudorq; conjugis
Placeant Marito.

Et Lucretius:

Nam facit ipsa suis interdum fœmina factis
Morigerisq; modis & mundo corpore culta,
Ut facile insuescat secum vir degere vitam.

LXXV.

HIS EGO SUS-
TENTOR.

Adversos casus fortis sua pabula auct,
Pro victu ut spinas mollis acanthis habet.

V

STURNUS

STURNUS *ἰάξ* sive *ἰάπ* , *cateruatim*, secundum Plinium, volat, & quodam *pila* ordine circumagitur, omnibus in medium agmen tendentibus, & est quoq; hac avis sermonis humani *emula*. Atunt autem *cicutam* illi esse alimentum *conueniens*, sicuti *helleborus coturnici*, utrumq; quidem homini *venenum*, ut Galenus lib. III. de Alimentis & alibi tradit. Alij vero *semen Sturnum* interimere *Aelianus* docet lib. VI de Animal. cap. XLVI. Deq; hac *ἰδοσυγξία* extant *elegantes versus* *Lucretij* lib. IV.

Tantaq; in his rebus *distancia* *differentia*q; est,
 Ut quod *alis* *cibus* est, *aliis* *fuat* *acre* *venenum*,
 Estq; *utiq;* ut *serpens*, *hominis* *quæ* *facta* *salivis*
Disperit, *ac* *sefe* *mandendo* *conficit* *ipsa*.
 Præterea nobis *veratrum* est *acre* *venenum*,
 At *capreis* *adipes* & *coturnicibus* *auget*.

Galenus verò lib. III. de *simpl. Medicam. facultatib. rationem* huius proprietatis in *Sturno* reddere conatus est his verbis: *Sic hominem* quidem *cicuta* *necat*, tum ob *meatum* *amplitudinē*, *calorisq;* *multitudinem*, tum ob *attractionis* *arteriarum* *robur* *validum* *etiannum* *ad* *cor* *pertingens*. *Sturnos* vero ob *causas* *contrarias* *non* *enecat*, quandoquidem *retineatur* *ac* *cūctetur*, & *sefe* *temporis* *tractu* *concoqui* *preparariq;* *à* *corde* *tanquam* *à* *foco* *incallescens* *sinat*, *non* *secus* *ac* *lignum* *extrinsecus*. *Sicuti* autem *quidam* *vir* *nobilis* *ad* *honestos* *suos* *amores* *hoc* *symbolū* *accommodavit*, *eo* *innuens*, *omnia* *alia* *quæ* *ceteris* *amara* & *contraria* *in* *amore* *contingant*, *sibi* *esse* *accepta* & *grata* : *ita* *multo* *rectius* *usurpari* *poterit* *ab* *ijs*, *qui* *amore* *virtutis* & *pietatis* *cuncta* *alia* *quantum* *vis* *laboriosa* & *injucunda*, *sibi* *reputent* *pro* *condimento* *suauiſſimo* & *admodum* *salutari*.

LXXVI.

QUOD CÆTE-
RIS VENENUM,

*Est unijucundus amor, nocet alteri amasse,
Quodq; uni prodest, alteri obesse potest.*

V 2

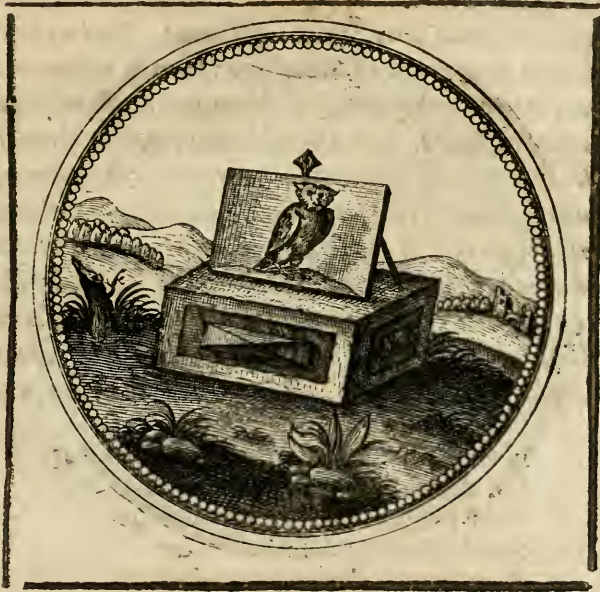
QUAM:

LXXVII.

QUAMQUAM nocturnarum avium plura sint genera, noctua tamen potiss. à nocte nomen accepit, sicuti apud Græcos νυκτερίς, id est, vespertilio, quibus noctua γλαυξ dicitur, à glauco oculorum colore. De Nyctimene vero propter incestum in hanc avem conversa extat fabula moralis apud Ovid. II. Metamorph. Sed per noctuam mortem indicabant veteres, cum nox quoq; eam designet apud pœtas. Sic apud Virg. ult. Aen. Turno cum Aenea singulari certamine congressuro noctua, ut Servius explicat, lethum portendit, in quam unam ex Furys se convertisse pœta fingit. Refert quoq; Aelianus lib. x. de animal. c. xxxvii. hanc avem extitisse infausum augurium mortis infelicis ac ignominiose in Rege fortissimo Epirotarum Pyrrho, cuius hasta in itinere, dum Argos expugnare contendit, insedit. Nam urbem hostiliter ingressus, à cujusdam anicula filio leviter vulneratus, dum in percussorem impetum facit, Argivi mater, quæ superne hoc spectabat, tegulam magnam vi arreptam super Regis galeam dejecit, quo ictu ille exanimatus cecidit. Pierius lib. xx. Hieroglyphic. dicit, in tabula iconem à lictore ad damnatum publico judicio fuisse delatum apud Aethiops, quo viso reum sponte sibi mortem consciuisse, magno sibi ac patria dedecori futurum, ni obtemperasset. Hoc itaq; symbolum Duci Paliano ex familie Caraffarum fuit attributum, qui Anno CHRISTI M. D. LIX. cum alijs fuit in carcere mori iussus sub Pio IV. cujus extat Italica epistola, ante obitum ad filium conscripta, plena bonis & utilibus preceptis. Nec tamen nesciendum, in auguriis noctuam significasse etiam vigilantiam, ut Sarisberiensis observavit in Policratico, ubi scribit: Bubonis, strigis, & noctua semper infausa sunt omnia. Noctua tamen, eo quod noctis tenebris non cacatur, diligentis hominis vigilantiam significat, ut in portento, quo in hasta Hieronis, cum primum progredetur ad bellum, noctua dicitur consedisse, significans eum futurum diligentissimum.

LXXVII.

SORTEM NE DESPICE FATI

*Non temere, quicumq̄, sapit, leua omnia spernit,
Cum ferat & spretum sapius exitium.*

ARISTOTELES lib. IX. de hist. Animal. cap. I. inter alias inimicitias innatas quibusdam animalibus, hæc de noctua & cornice quoq; refert. Cornix cum noctua dissidet. nam cornix meridie surripens ova noctua ea absunit, cum non clare interdum noctua videat. Contra verò ova cornicis noctua exedit noctua, Estq; altera noctua, altera interdum potentior. Idem Plinius lib. X. cap. penult. & Aelianus lib. V. cap. XL. affirmant. Plutarchus in libello de odio & invidia addit insuper, harum avium occisariū sanguinem non permisceri, & si etiam quis confundat, utrumque seorsim diffluere. Sed non videmus quotidie ferme homines ipsos tot capitales inimicitias exercere, ac sæpenumero absque omni justa causa ἀπονοδον πόνεμον, id est, irreconciliabile bellum inter se gerere? Quod si ista vehementia & inimicitia contra communes hostes, Turcas istos & Scytas aliasq; similes barbaras & crudeles gentes usurparetur, non quidem esset culpanda, sed hoc inter illos, qui debebāt esse conjuncti fieri, quanto opere est deplorandum? Gravissimè igitur Seneca in Hercule fur,

Si æterna semper odia mortales agant,
Nec cœptus unquam cedat ex animis furor:
Sed arma felix teneat, infelix parer,
Nihil relinquent bella, tum vastis ager
Squalebit arvis, subdita tectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis.
Pacem reduci velle, victori expedit,
Victo necesse est.

Benè etiam Menander monuit:

Ἀθάνατον ἐχθρῶν μὴ φιλάτῃε θνητὸς ὤν:

Immortalem ne serva inimicitiam, cum sis mortalis.

Quod de se quidem Cicero præclare testatur in Orat. pro C. Rabirio Post.

LXXVIII.

IMPLACABILE
BELLVM.

*Non tenebris cornix, non luce est noctua tuta,
Aterius sevis hostis ab insidijs.*

PLU.

LXXIX.

DLUTARCHUS de solertia animalium hæc de corvis Africa commemorat. Hæc omnia ejusmodi sunt (loquitur autem de mirabili aranea textura) ut nisi quotidie conspectui nostra offerentia fidem facerēt, non minus fabula putarentur, quam corvorum in Africa solertia, qui potu indigentes lapidibus injectis in aquam, eousque eam impleto cavo continente elevant, dum rostro attingere licet. At cum vidissem canem in navi, absentibus nautis lapillos in amphoram oleo non repletam injicere, miratus sum quomodo intelligeret à gravioribus inmissis leviora sursum elabi. Idem verbose Aelianus quoq; de corvis Libycis exponit lib. II. de Animal. cap. XLVIII. & dicit eos scire natura quadam recondita duo corpora unum locum eundemq; non capere. Cui consentit Plinius lib. X. cap. XLIII. Atque inde existimant quidam proverbium ortum, *ῥόγαξ ὑδρῶδες*, corvus aquat, quod de illis dicitur, qui rem optatam ingenio singulari consequuntur, aut nova quadam ratione obtinent quod desiderant, alij tamen ad fabulam Ovidij retulerunt, de qua in prox. symbolo. Et Avianus etiam fab. XXVII. Cornici sitienti hoc attribuit. Sibi vero metipsi hoc symbolum propter multa ingenij sui monumenta edita voluit ascribere Cesar Capaccius Neapolitanus, quod in illis sæpe ab alijs non tractata attigerit. Paradinus ex Persiano exordio habet: **INGENII LARGITOR**: eadem significatione. Alius, **LABORE ET INDUSTRIA**. Quo monemur in omnibus rebus difficilibus & necessitati obnoxij singulari studio & cura opus esse, quod etiam indicat proverbialis versus apud Suidam,

χρειὸν διδάσκει τὰν ἀμύσθη σφοδρὸν.

Rudes docet sapientiam necessitas.

INGE-

LXXIX.

INGENIO EX-
PERIAR.

*Mira est ingenij vis & solertia corvis,
Naturam doceat quam sit ubiq. potens.*

X

HYGL

YGINUS de signis cælestibus, in Hydra fabulam quandam satis festivam refert. Corvus, inquit, Apollinis tutela usus, eo sacrificante missus ad fontem, aquam puram petendum, vidit arbores complures ficuum immaturas, eas expectans dum maturescerent, in arbore earum quadam cõse dit. Itaq; post aliquot dies coctis ficis, & à corvo pluribus eorum comesis, expectans eum Apollo, vidit cum cratere pleno volare festinantem, pro quo admissio eius, quod diu moratus sit Apollinem, qui coactus mora corvi, alia aqua est usus, hac ignominia illum affecisse dicitur, ut quam diu ficus conquerentur, corvus bibere non possët, ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus. Quam fabulam Ovidius verbosè II. Fast. exponit, & hoc disticho concludit,

At tibi dum lactens hærebit in arbore ficus,

De nullo gelidæ fonte bibantur aquæ.

Voluit autem quidam Aulicus hoc symbolo aliis declarare, se apud quendam principem, cui fideliter diu inservierat, nullam unquam potuisse inire gratiã, vel quicquam beneficij recipere, sed postea oblata occasione liberaliorem alium quẽdam herum, maturis scilicet redditis ficibus, id est, fortuna meliore aspirante nactum, tandem plexissimum laborum suorum fructum diu expectatum cepisse. Talis est querela duorum fratrum Anglorum, quam tetra sticho hoc expresserunt:

Vitam animum, atq; operam, sumtus impendimus aulis,

Præmia pro metitis quæ retributa putes?

Aula dedit nobis rescripta, notata papyro,

Et sine mente sonos, & sine corde manus.

Et altera Borbonij poetæ non indocti.

In prædivite sum domo moratus,

Contriviq; bonos miser tor annos,

Gustando mala, gratiasq; agendo,

Sperando, ingenuèq; inservièdo.

Tantum mihi præmium laborum

Sunt, sero sapere atq; pœnitere &c.

LXXX.

EXPECTO MI-
TIORES.

*Dum maturescunt consueto tempore fructus,
Exiguum sapiens fert patienter onus,*

X 2

OMNI-

 MNIBUS est nota fabula de cornice, aliarum avium pennis sese exornante, quas tamen ille rursus ipsi abstulerunt, illamq; ludibrio habuerunt, quam exposuit quoq; Horatius lib. I. Epist. ad Florum,

Ne si forte suas repetitum venerit olim
 Grex avium plumas, moveat cornicula risum
 Furtivis nudata coloribus —

Symbolum hoc contra nimis ambitiosos & arrogantes; aliorumq; labores sibi temere ac fraudulenter attribuentes recte usurpari potest, de quo etiam recens quidam non indoctus poeta in Microcosmo hoc hexastichon exposuit de corvo,

Dic mihi cur plumis alienis corve superbis?
 Dic adeo tumido cur aliena placent?
 Agmine jam facto repetitum cursitat omnis
 Grex avium, plumis undiq; nudus eris.
 Nemo sibi dotes furtivas arroget unquam,
 Nec decus alterius surripuisse velit.

Quidam hoc ipsum ad graculum Aesopicum referunt, quod graviter enarrat Theophylactus Simocatus epist. XXXIV. Et notum est proverb. αἰσώπι & χολῖδς Aesopicus graculus quod etiam Tertull. alicubi tangit. Sed recte B. Gregorius Nazianzenus in sermone Epitaphio patris ait, πᾶν ὁ ἄφοροισιτὸν ἐδὲ μᾶνιμον Quod Cicero explicat lib. II. de offic. Ficta omnia celeriter tanquam flosculi decidunt, nec simulatum quicquam potest esse diuturnum. Alibi ascriptum est, PONE PERSONAM, eodem sensu. M. Aurelio Numeriano Imper. etiam ascribitur simile dictum: ESTO QUOD AUDIS; ex Horatio lib. I. Epist. XVI.

Tu recte vivis, si curas esse quod audis.

Et Martialis,

Quod sis esse velis, placeat, moneo, tibi, cautus,
 Sors tua, nil aliud si sapiis esse velis:

tem in alio loco;

Quod sis esse velis, nihilque malis &c.

QUOD

LXXXI.

QVOD SIS ESSE
VELIS.

*Autatis de te narratur fabula verbis,
Qui ferre alterius parta labore studes.*

X 3

EST

EST altera apud eundem fabula de corvo ac serpente. Nam corvus dormientem illum rapiens, cum tandem jam experrectus esset serpens, in gyrum sese convertendo ita eum laesit, ut ex illo vulnere paulo post extingueretur. Alciatus Emblemate, iusta ultio, ex graeco quodam epigrammate idem de corvo & scorpio habet. Aelianus lib. VII. cap. XI. de aquila & polypo tale quippiam commemorat, & addit exempla de Cambyse Cyri filio ex Herodot. lib. III. & de Polycrate dirrapiendi auri caussa ad Oratorem profecto & turpiter decepto. Et sunt noti versus Hesiodici,

οἱ τ' αὐτὴ κακὰ τεύχει ἀνηρ ἄλλω κακὰ τεύχων,
ἢ δὲ κακὴ βελή τῷ βελέουσιν κακίῃ

id est, ut Erasmus vertit,

*Ipse sibi nocet ille alium qui laedere quaerit,
Consultum male consultori pessima res est.*

*Ac Vulgaris est Senarius ex Varrone & Agellio notus:
Malum, consilium consultori pessimum est.*

Ac sane memorabile admodum est quod apud Suetonium legitimus de I. Caesaris, & apud Iul. Capitolinum de Gordiani interfecto-ribus, qui proprijs gladijs, quibus alios interemerant, vel seipsos confecerunt, vel ab alijs occisi sunt. Legitur quoque ascriptum RAPTORI NOXIA PRÆDA SUA. vel INFAUSTA LUCRA: quod explicat inter alias multas sententia Antiphani poeta veteris,

τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει
μικρὰς, ἔπειτα δ' ὕστερον λήϊπας μακρὰς
id est:

*Lucra male quaesita voluptates quidem pariunt
Breves, longam vero deinde tristitiam.*

Praclarè idem Hesiodus:

Δῶς ἀγαθὴν, ἀρπαξ δὲ κακὴ θανάτῳ δότερα

Bonum est donum, sed rapina mala mortis caussa.

LXXXII.

DABIS IMPRO-
BE POENAS.

*Iustitia pereat semper sic vindice, quisquis
Alterius vitæ struxerit insidias.*

PASSER

PASSER solitarius græcis ερμδιον μοναχον, quo etiam nomine in Psalmo CI. (quamvis aliqui de eo disputent) appellantur, nunc etiam in alpinis Tridentinis ab incolis Italice vocatur, merulo solitario. In Germania verò reperiri vix existimatur, estq; ex merularum genere, colore fusco, magnitudo tamen illis minor, ac soli vaga. Nostris etiam temporibus. Mediolani & Venetijs mas cicur redditus, & canorus sæpe numero aureo comparatur. Cumq; illi sit proprium & innatum amare solitudinem, & in illa suavius quam alibi cantare, non male representat eum, qui propter studia graviora aut aliarum rerum laudabilium gratia, vitam solitariam expetit. nam ex Horatio lib. II Epist. II.

Scriptorum chorus omnis amat nemus & fugit urbes.

Ac Ovidius præsertim de poetis I. Trist. I. cecinit,

Carmina successum scribentis & ocia quærunt.

Quamvis vero Petrarca in duobus libris de vita solitaria, magnis laudibus eam extollat, fatetur tamen solitudinis studio amicitia jura non esse contemnenda, & turbas non amicos fugiendos. Sed propter nimis enormia vitia profecto his nostris dissolutissimis temporibus. multis civitas carcer, & solitudo paradisus merito fieri incipit. Idem Petrarca, & ex illo Guazzinus de civili conversatione laudabilem solitudinem (non de altera vitiosa, qualis fuit Tiberij Casaris Capreis, ubi sævitia ac libidinis detestanda officinam aperuit) distinguunt in perfectam, quæ est piorum & religiosorum hominum, & minus perfectam, quam & ipsam trifariam partiuntur, I. in solitudinem temporis, qualis est noctis silentium & similia. II. Loci, quando sibi quispiam idoneum secessum ad utiles meditationes eligit, de qua hic potiss. agitur. III. Animi, quando corpore quidem in medio aliorum versamur, animo autem & cogitationibus toti in nobismet ipsis sumus.

LXXXIII.

SYLVA PLACET
MUSIS.

*Secessus praclari aliquid meditantibus apti
Namque boni in strepitu quid cecinisse queas?*

Y

PASSER

PASSER noster vulgaris quibusdam videtur à patiendo dictus, quod saepe morbo caduco laboret, quae etymologia satis longe petita esse videtur. Nulla vero avicula ferme invenitur, quae certa sede carens pervolitando sic locum mutet & incerta vagetur. Quare etiã proverb. XXVI. dicitur, passer quolibet vadens. Est tamen nihilominus testimonium divina providentia ac protectionis in rebus quoq; vilibus & despectis: quod ipse SALVATOR NOSTER CHRISTUS nos monet, Matth. cap. X. Nonne, inquit, duo passeres asse veneunt, & unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro? Videtur autem hoc symbolum illis conveniens, qui in continuis peregrinationibus sive voluntarijs, sive necessarijs versantur, quod studium si moderatum est, non solum gratum, sed utile quoq; esse consuevit, sed ubi modum excedit, plurimum profecto molestia & incommoditatis secum afferre solet, de quo Menandri sententia intelligenda,

Ξενιτεία ὡς χαλεπὴ κατὰ πολλὰς τρόπας

Peregrinatio enim multis modis difficilis est.

Quidquod peregrinatio ipsa morbus esse dicitur à Symmacho in Epistolis: At rectè etiam ad piorum hominum in hoc mundo tanquam diversorio aliquo peregrinationem accommodare poterimus de quo epistola ad Hebraeos, ἐκ ἔχομεν, dicit ὡςδε πόλιν μένοσαν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ὀπίσθισμεν, id est, non habemus hic civitatem permanētem, sed futuram inquirimus: deq; hujus vitæ brevi & instabili curriculo Β. Ναζιανζενί extant versus:

τροχὸς ἢ ἐστὶν ἀσάτως πεπηγμένον

ὁ μικρὸς ἔστι καὶ πολὺτροπὸν βίον

Trochus est parum certus parumq; stabilis

Fallacis huius cursus & vitæ brevis.

Et Plato etiam ab omnibus celebratam illam sententiam laudat: παροιδιμήια τις ἐστὶν ὁ βίον, Vita peregrinatio quadam est.

INCER-

LXXXIV.

INCERTA SEDE
VAGANTUR.

*Vi celer huc, sed mox volitat passerculus illic,
Sic nusquam est, quisquis vivere ubique voler.*

Y 2

QUATU-

UATIOR genera hirundinum habentur, quorum primum est domesticum, & passim notam, alterum rusticum sive agreste, quod ab imo ventre albicat. Tertium riparium, minimum omnium, quae hirundines falcula quoque dicuntur, & ripas excavant, in quibus illis nidificant. Quartum est Apodum, quae & marina & ἰστροί vocantur, nec utuntur pedibus, quamvis non plane illis destituatur. Commendat autem industriam hirundinis Aristot. lib. IX. de Hist. Animal. cap. VII. his verbis. Omnino ratio brutorum magnam refert vitæ humanae similitudinem, magisque in minori genere quam majore videris intelligentia rationem, quod primum in avium genere hirundo in effingendo & constituendo nido existit. Quo in loco plura de artificiosa huius constructione commemorat, quae postea à Plinio, Plutarcho, Aeliano & alijs quoque sunt exposita. Ac addit ibidem Aristoteles: In nutrienda prole mira tam mas quam femina aequitate laborat. Impartit pullis singulis cibum observans consuetudine quadam, ne qui acceperit, bis accipiat. Plinius similiter ait (cujus & Oppianus meminit) in foetu summa aequitate alternare cibum, & Aelianus lib. III cap. XXVI. justitiam servare adversus suos filios refert. Quare Horapollon scribit esse apud Aegyptios symbolum parentum, omnes suas facultates & opes filijs suis destinantes. Est quoque similiter icon boni ac justi principis, qui singulari aequitate & justitia suos subditos regit, illisque necessaria suppeditat. Quapropter Robertus Rex Neapolitanus passim in illis conclavibus, quibus ipse utebatur, hanc picturam appingi curavit. Idque Phocylidis quoque versus monet.

μοίραν πᾶσι νέμεν, ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη, id est
 Partem scilicet suam cunctis tribue: aequalitas sane in
 omnibus rebus optima.

De justitia autem tam commutativa quam distributiva (ut in scholis loquuntur) extant v. Eth. Nicomach. luculentae disputationes.

LXXXV.

CONCORDIA
REGNI.

*Sollicitam Progenes curam spectate regentes,
Atq; foveate pari pignora vestra fide.*

HIRUNDO veris nuntia putatur ab harendo ita dicta, quod adium trabibus adhaereat, *χελιδὼν* verò græcis δὲ τὸ τῷ τοῖς χελίον εἶδεν, id est, quod labijs cantet. Plutarchus scribit quantum ipsis opus est, domos hominum subire, umbram securitatemque quaerentes, ipsum autem hominem fugere tanquam feram. Ac Plinius vult hirundines è volucribus esse indociles, sicuti è terrestribus mures, cum elephantis iussa faciant, leones iugum subeant, in mari vituli totq; piscium genera mitescant. Quod etiã asserit Plutarchus VIII. Symposiac. Albertus tamen perhibet se vidisse mansuefactas hirundines, quæ ad manum quoq; volarent, quod quidem rariss. accidit, cum experientia constet, hirundinem cavea inclusam mori potius, quam quod servitutem istam ferre queat, quod Aelianus lib. XVI. Animal. cap. III. de Cercione sive motacilla Indica quoq; scriptum reliquit. Sic honesta & pudica matrona ita sese cupit gerere erga maritum, ut habeatur tamen pro amica, non serua, fugiens nimis illiberalẽ submissionem, aut durum præter modum imperium, quonihil excogitari potest gravius, præsertim erga hunc sexum imbecilliozem, cum secundum Iuvenal. Satyr. VI.

—————faciant graviora coactæ
Imperio sæpius—————

At contra ut Ovidius cecinit,

Penelope mansit, quamvis custode careret,
Inter tam multos intemerata procos

Et veterum quispiam recte statuit,

ἀριστὸν ἀνδρὶ κτήμα, συμπαθὲς γυνή

Optima viri possessio, uxor mutuo consensu illi amica.

De quo præclara sententia tum apud alios autores, tum passim in proverbij's Salomonis, & apud Syracid. cap. potissimum XXVI. leguntur.

LXXXVI.

AMICA NON
SERVA.

*Tecta hominis subit, ipsum hominem fugit anxia progne,
Gratum est hospitium, sed grave servitium.*

TEMPO.

HEMPORUM magna differentia avibus. (inquit Plinius sapius laudato lib. x. cap. xxv) perennes sunt, ut columbæ; semestres, ut hirundines, trimestres, ut turdi & turtures: quædam cum factū eduxere, abeunt, ut galguli, & pupæ. Abeunt autem hirundines, idem autor priore capite ex Aristotele refert, hibernis mensibus circa prid. Id Septembris ad arcturi ortum, & ultra illud tempus deprehensæ pereunt, redeunt verò circa vi. Cal. Martij. Sed in vicinia abeunt, apricos secuta montium recessus, ubi repertæ sunt nudæ ac deplumes, secundum Aristotelem quoq; lib. viii. de hist. Animal. cap. xvi. Sunt tamen nonnulli, qui existimant eas etiam mare transvolare instar aliarum quarundam aviū, præsertim in locis mari propinquis. Quod etiam Petrus Martyr affirmat lib. ii. legationis suæ Babylonice his verbis: Hiematum Alexandriam hirundines, milvosq; caterasq; volucres, pontum hieme adveniente è nostris regionibus Europais transvolantes, tendere cognovimus. Quemadmodum igitur hirundo vernum tempus tanquam amœnis. totius anni partem expetit, ac ante illud non apparet: ita quoq; se habet amanti ratio, qui amore non capitur, nisi sensib. animi & corporis infixis in aliquod subjectum pulchrum. Est autem quatuor affectibus amans subjectus, letitiæ ac spei, qui ambo cum veris amœnitate, quam hirundo tantopere desiderat, conferri possunt, nec non timori ac dolori, asperæ hiemi convenientes. Vnde Ovidius,

Pessima mutati cœpit amoris hiems.

Sed qui laudabili proposito ac singulari generositate flammæ & illecebras amoris nimij absentia sua restinguere, & propterea ad alia loca, ubi hiems minus sit aspera, id est, impetus cupiditatum sedatior, sese conferre student, sapienter faciunt, idq; monet quoq; Ovid. i. lib. de remedio Amoris hoc disticho:

Tu tamen & quamvis firmis retinebere vinculis,
I procul, & longas carpere perge vias,

LXXXVII.

ALIO HIBER-
NANDUM.

*Ardorem quisquis fugere optat tempore amoris,
Dum fervet, fugiat. namq. hieme arcta fuga est.*

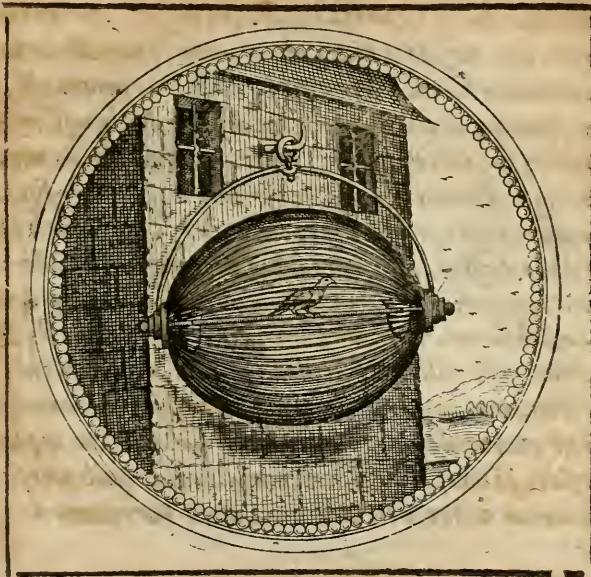
Z

CLIM

CUM viva animalia in publicis spectaculis, & imprimis nobiliū ludicris certaminibus, tam pedestribus quam equestribus, insigniū vel symbolorum loco gesta ac usurpata, plus animos afficiant, & oculos quoque magis oblectent, quam sola figura eorū aliqua pictura repræsentata, ideo quidam Nobiliss. vir in Italia simili tempore & loco, quibus eiusmodi ludi solent celebrari, cassidi sua imponi curavit cæveam rotundam affabre elaboratam & ita in æquilibrio suspensam, nec minus tamen in suis polis se moventem, ut avicula illic inclusa, in quamcunq; partem verteretur, semper in medio firmiter consisteret, & in axe tantum permaneret. Quod etsi ille de suo honesto amore quodam erga fœminam quandam nobilem intelligi voluit, nihilo tamen minus quoq; de omnibus alijs laudabilibus & egregijs actionibus magna constantia susceptis, ac confectis, idq; auxilio vera virtutis, accipi recte ac usurpari merito hoc ingeniosiss. symbolum poterit. Nam secundū illud Evagrii πᾶσα συμφορὰ καὶ ἐν ἀνδρὶ μὴ καέω: Omnis calamitas levis est viro constanti. Bene etiam Theodistus: Διὰ τὸ βεβηκέντων ἀνδρῶν, τὸ ἀκίνητος τὸ τῆς ψυχῆς ὄργανόν ἐν τοῖς δεινοῖς διαφυλαττόντων; Virorum constantium est, animi statum in periculis rectum & immobilem conservare. c Socratis dictum admodum memorabile fertur tale: ἀνδρίας μὲν ἐπὶ βίας, σωφροσύνη δὲ ἐπὶ καλῆς προαίρεσις ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι, id est, ut statua in sua basi, sic etiam vir bonus & virtutis studiosus in suo proposito constans & immobilis esse debet. Hinc vir beatus Aristoteli in Eth. dicitur τετραγώνος, qui omnes fortuna & casus, sic ut oportet, ferre sciat ac soleat.

LXXXVIII.

SEMPER IN
AXE.

*Hic licet usq; orbis celerem volvatur in orbem,
In se immotata tamen mens generosa manet.*

Z z

VESPER-

ESPERTILIO à vespertino tempore dictus à nocte grecis appellatur νυκτερίς. Hanc avium solum animal sive vivum factū parere & lacte nutrire Plinius lib. X. cap. LXI. memoria prodidit. Extat autem elegans fabula apud Ovidium lib. IV. Metamorph. de Alcithoe & sororibus, Miniei Thebani filiiabus, ob contemptum sacrificium Bacchi in vespertilioes conversis. Notantur verò per vespertilionem tria genera hominum (quod Alciatus quoque in Emblematis nonnihil innuit) quorum primum est, qui ob malam famam, as alienum, vel aliam similem causam, lucem & homines fugere coguntur. Alterum Philosophos nonnullos continet, qui dum nimis abdita & incerta, & longe supra ipsorum captum posita, perscrutari conantur, saepe cacutire solent. quod etiam Aristot. lib. II. Metaphys. monuit, ubi ait, ὡς περ ἔχ τὰ νυκτερίδων ὄμματα πρὸς φῆγγ & ἔχει τὸ μετ' ἡμέραν, ἔτι καὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ὁ νὸς πρὸς τὰ τῆ Φόσφ Φανερώτατα πάντων, id est, Quemadmodum vespertilionum oculi ad lumen diei se habent, ita & intellectus anima nostra ad ea, quae manifestissima omnium sunt. Tertium est quorundam verisipellium & callidorum, ac plane accipitis fidei, jam hoc probantium, jam aliud: de quibus versus commemorantur veteres ex Azathone apud Varronem de lingua latina.

Quid multa? factus sum vespertilio, neque
In muribus plane, neq; in volucris sum.

Quales fraudulentè ἐπαμοστέριζοντας neutri parti in civili discordia adherentes, lex Solonis (ut in eius vita tradit Plutarchus) ab omnibus publicis muneribus removit; quod quidem non ideo factum est, quod pacis & tranquillitatis necessario tempore studiosi improbarentur, sed potius ut hac ratione facilius ac commodius cives tam in concordia retinerentur, quam disjuncti rursus ad illam rectius perducerentur. De vespertilione quidem à ceteris avibus nudata pennis, & ad nocturnos volatus damnata, nota est Aesopi fabula.

INTER

LXXXIX.

INTER UTRUM-
QUE.

*Vita fugit lucem diræ male conscia culpa,
Vt quæ avis à sero vespere nomen habet.*

Z 3

APES

APES sive apīs, μέλισα vel μέλιττα ὑπὸ τῷ μέλιτι
 græcis dicta, à melle nimirum conficiendo ab Ari-
 stotele lib. IX. de histor. animal. cap. XL. vocatur
 τῶν ζῴων καὶ ἀριώτατον καὶ ἐργατικώτερον, id est ani-
 malium omnium mundissimum & laboriosissimum. Quo in
 loco apum natura & proprietas, & quasi politia quadam con-
 cors accurate describitur. unde postea alij fere omnes, ut Pla-
 tarchus, Plinius, Aelianus, Virgilius, & reliqui desumerunt:
 inter quos Plinius lib. XI. c. V. ait, labores tolerant, opera confi-
 ciunt, rempublicam habent, consilia privatim, & duces grega-
 tim, & quod max. mirum est, mores habent. Et cap. VI. Nullus-
 que cum per cælum licuit, otio perit dies: & cap. X. Mira operis
 observatio. Cessantium inertiam notant, castigant mox & pu-
 niunt morte. Sic Virgilius inter alia IV. Georg. dicit:

Omnibus una quies, operum labor omnibus unus.

Qua imagine clarissime exprimitur tam gubernationum soli-
 citudo ac diligentia, quam subditorum in aliqua bene ordina-
 ta Republica studium obediendi & fideliter fungēdi officio suo.
 Eodem sensu quidam addunt, MENS OMNIBUS UNA EST.
 Ruscellus a scribit hoc symbolum Antonio de Leva, præcipuo
 Cæsaris CAROLI V. polemarcho, cum dicto, SIC VOS NON
 VOBIS scilicet mellificatis apes. Cum enim hic omnino sperasset,
 Ducatum Mediolanensem sibi gubernandum traditurum Im-
 peratorem, quoniam potiss. eius opera fuerat recuperatus nihi-
 lominus tamen Francisco Sfortia, ut promiserat Cæsar, bona fi-
 de fuit ille restitutus.

XC.

LABOR OMNI-
BUS VNVS,

*Doctus aptum & studia & mores & jurare voluitt
Qui bene vult populis dicere jura suis.*

PLATO

PLATO lib. VI. de legibus ait, οὐκ τὸ καλὸν πρὸς ἐν ἐδὲν βλάπτει, id est, Bis pulchrum & laudabile dicere, nihil nocet. Quare etsi hoc symbolum in prima quoq; Centuria exposuimus, hoc loco tamen diversa quidem expositione propter illius elegantiam repetere placuit. Varro lib. IV. de re Rustica, naturam api plurimum artis ac ingenij tribuisse scribit, ut qua minime sit malefica, & quod nullius opus vellicans faciat deterius. Nam neutiquam floribus insidendo officit, ac impedit quo minus fructum afferant De quo Aristoteles lib. XI. cap. VIII. adhuc multo prolixius agit, nec non Plinius, ipsius hac in parte copiosus interpres. Rectis. autem hoc symbolum ab illis usurpanti poterit, quorum omnium actionum & universa vitæ finis eo spectat, ut sine ulla injuria & damno semper quam pluribus possint inservire, nec ulli quicquam mali inferre. Est autem innocentia, secundum Ciceronem, puritas animi, omnem injuriæ illationem abhorrens, quam in Tusculan. Questionibus ἀρετῆς, id est, affectionem animi qua nemini noceat, nominare solitus est. Apud alios adjecta est græca inscriptio, Α' Φ' ΕΚΑ' ΣΤΟΥ ΤΑ' ΧΡΗ' ΣΙΜΑ, id est, AB UNOQUOQUE UTILIA. Quæ admodum enim apicula in florido prato ad quosvis flores advolat, atq; ex illis solum ea, qua sibi utilia sunt, carpit & inde auferit: sic nos quoq; relictis alijs superfluis vel etiam detrimentosis studijs, ad ea tantum animum applicare debemus, qua aliquid utilitatis ac doctrina bona ac salutaris afferre possint,

Floriferis ut apes in saltibus omnia libant, &c. secundum Lucretij melliflua carmina. Quo etiam notari potest ex Aeschine ad Ctesiph. selectas veterum poetarum γνώμας olim pueris ediscendas propositas fuisse, ἵνα ἀνδρες ὄντες αὐταῖς ᾄδωνται ut viri facti eas ad usum transferrent. Plura in Centuria prima symbolo LXVII. Vt profim.

XCI.

SINE INJURIA

*Quae multis profint, sapiens fert, colligit, auget,
Ut varios flores sedula libat apis.*

a

EST

EST & hoc symbolum antea in prima Centuria aliqua ex parte expositum, cuius tamen hic tractationem pleniorē repetere volumus. Quod Apes floribus odoratis & imprimis rosis apprime delectetur, & inde suavis alimentum sibi comparent, antea dictum est, & libet insuper afferre in medium B. Basilij egregiam similitudinem, quam ponit in commentario de legendis libris Ethnicorum: ὡς γὰρ τῶν ἀνθεῶν τοῖς μὲν ἀνθρώποις ἀρχὴ τῆς εὐωδίας ἢ τῆς ἡρώας ἔστιν ἢ δάπλουσις, ταῖς μελίταις δ' ἄρα καὶ μέλι λαμβάνειν ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχει: ἔτω δ' ἡ καὶ ταῦθα τοῖς μὲν τὸ ἡδὺ καὶ Ἰππικαὶ μόνον τῶν τοιέτων διώκουσιν, ἔστι δὲ τιν' καὶ ὠφέλιαν ἀπ' αὐτῶν εἰς τὴν ψυχὴν ἀποδέδῃ, id est, velut enim florum hominibus quidem usque ad odorem & colorem est usus, apes autem melle ex ipsis excipere noverunt: Sic etiam hic qui diligentes in legendo existunt, non solum quod dulce jucundumque fuerit in eorum libris persequuntur, sed quandam ex illis utilitatem in animum reponere student, ἡγορὴ γὰρ, ut Aristides ait in Panathen. ὡς ἀληθῶς καθαρὰ καὶ διαφερόντως ἀνθρώποις, ἢ ἐν μαθήμασι καὶ λόγοις: Verè purum & hominis proprium alimentum, artes & littera. E contrario autem Scarabeus, ut Aelianus refert. lib. IV. cap. XVIII. ab odoratis leditur, ac fætidis oblectatur, imprimis vero rosa adeo illi sunt contraria, ut illis involutus quoque intereat. Quod proprie etiam convenit ingenio agresti ac ab omni liberali institutione, ac doctrina laudabili plane abhorrenti, cum alij bene educati & instituti tantopere his sese oblectent, ac sustentent. Quo pertinet proverbium tritum, Scarabæo unguentum, quod Plutarchus VII. Symposiac. Quæst. VII. in philosophum austriorem quandam, qui psaltriam in convivio volebat, ferre convenire ait.

XCII.

UNI SALUS ALTE-
RI PERNICIES.

*Vi rosa mors, scarabae, tibi est, apis una voluptas.
Virtus grata bonis, est inimica malis.*

XCIII.

DE animalculis tam in nive quam igne viventibus locus habetur apud Aristotelem lib. v. cap. XIX. de hist. Animal. satis memorabilis, quem integrum ascribere placuit. Quin etiam in ijs quæ putredinem nullam posse recipere existimantur, nasci animalia novimus, ut vermes in nive vetustiore, qui hirti sunt pilis & rubidi, quoniam & ipsa nix vetustate rubescit, sed in nive media terræ candidi & grandiores inveniuntur. Torpent omnes ac difficulter moventur. In Cypro insula erarijs fornacibus, ubi chalcitis lapis ingestus compluribus diebus crematur, bestiola in medio igne nascuntur pennata, paulo muscis grandibus majores, quæ per ignem saliant atq; ambulant. Emoritur & hoc genus & illud nivis alumnum, cum alterum ab igne, alterum à nive dimotum est. Hæc ille. Plinius lib. XI. cap. XXXVI. eadem repetens vocat pyralin sive pyraustam, de quo in symbolo proximo plura. Seneca quoq; lib. v. cap. vi. cum admiratione potius quam causæ explanatione idem affirmat, itemq; Aelianus lib. II. cap. II. à quo πυριζοοι, id est, in igne nati vocantur. Hoc tamen nescio, qua

ratiōe inductus Ovid. VI. Fastor. negare videtur,

Nec tualid Vestam, quam puram intellige flammam :

Nataque de flammis corpora nulla vides.

Erasmus in Adagijs proverbio, πυρῶν ἄνευ μὲρ, id est, pyrausta interitus, hoc symbolum interpretatur vel de ἀνομήτοις, id est, qui celeriter intereunt, vel etiam de illis, qui nullibi alibi vivere possunt, quam in proprijs ac consuetis laribus & domicilijs, à quibus si paulo longius abesse cogantur, sibi moriendum existiment. Alij ex Plinio ascripserunt MORIAR SI EVASERO, quod non absimile est illi, ἀπωλόμεθα ἂν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα, id est, perimus, si non perimus, à contrario sensu.

CXII.

MORERER
EXTRA.

*Turpe est in proprijs fixum consistere tectis,
Nec cælo annata conditione frui.*

XCIV.

IT EDULA sive Cicindela, quam vulgo noctiliscam appellant, insectum est pennatum instar musca, cujus quoque meminit Aristoteles lib. I. de part. Animal. cap. III. vocatque λαμπυρίδα, vel secundum alios, λαμπυρίδα, quia noctu per arva luceat, instarque flammæ micet. Plinius lib. XVIII. cap. XXVI. de his ita scribit. Est signum illius (hordei) maturitatis, & horum (milij ac panici) sationis commune, lucentes vespere per arva cicindela, ita appellant rustici stellantes volatus, græci vero lampyridas incredibili benignitate natura. De quo plura apud eundem autorem legi poterunt, libro jam commemorato, & lib. XI. cap. XXVIII. Apud nos quidem vermis est Eruca similis qui eadē parte qua cicindela noctu fulgorem tam clarum emittit, ut etiam ad illius littera legi possint, ut scribit Gesner. de Lunar. & reb. noctu lucentibus. Quamquam verò & hoc symbolum autor illius ad honesti amoris significationem accommodaverit, in primis tamen ille forsitan demonstrare voluit, conjugium optatum & felix à cælo, id est, Deo op. max. peculiariter hominibus procurari, nec nostro judicio aut industria, sed soli providentiæ divinæ esse ascribendum. Quod probat ista memorabilis sententia Salomonis in proverb. cap. XIX. ubi græca ita leguntur, οἶκον καὶ ὑπαρξίν μεγαλοῦ πατρὸς παρσι, καὶ ἡ κυρία ἀρμόζεται γενὴ ἀνδρῶν, ubi usitata versio sic habet, Domus & divitiæ dantur à parentibus: à Domino autem proprie uxor prudens. Quod amicus meus D. Conradus Rittershusius vir doctiss. hoc aliquando disticho inclusit,

χρήματα μὴ παῖδες γονέων ἀπο κληρονομιῶν,
ἢ ἀγαθὴ δὲ θεῶν σύζυγός ἐστι δόσις.

Heredes patrum gnati bona plurima cernunt,
Moratæ est dator est conjugis ipse Deus.

XCIV.

MEUS IGNIS
AB ORTU.

*Ne forte in tenebris offendas, sum tibi summi
Flamma iter ostendens provida cura DEI.*

ADMI-

AD MIRANDAM prorsus Bombycū generati-
onem & variam mutationem legere possu-
mus apud Aristotelem lib. v. de histor. Ani-
mal. cap. XIX. & Plinium lib. XI. cap. XXII. &
XXIII. Quæ omnia Hieronymus Vida Cremon-
ensis eleganti pœmate elaboravit. Fit autem primum ex ovo
vermis, ex verme eruca, deinde bombylius, ex hoc Necydalus,
& tandem spatio sex mensium Bombyx. Post quadragesimum
verò diem, quo eruca se abdidit & in Bombylium est mutata,
subnascens papilio (quem Aristoteles videtur verò δ' αὐτὸν vocasse)
exeso folliculo, ut exitum quærat, filum proscindit & fit qua-
tuor alis pennatus. Vidæ ita versibus expressit lib. II.

Nonne vides, cum carceribus exire reclusis
Instant ardentes, quanta nitantur opum vi?
Clauſa obſtat domus, & fili denſiſſimus ordo,
Nec mora nec requies, veſtigant omnia circum,
Explorant que aditus omnes, ſi qua potis extra
Rumpere, & optatæ rurfum ſe reddere luci.

Hinc quidam nobilis juvenis mature ex carcere amoris ac Ve-
neris laqueis & illecebris, quaſi ex dura ſervitute ſeſe liberans,
& ad bonam frugem rediens, totus ſe ſtudijs gravioribus &
cognitioni rerum laudabilium addicere, & tãquam alas, qui-
bus ex ſordibus prioribus evolet, comparare ſtudit. Alius
græcum hemiſtichium ex Epigrammat. lib. II. addidit ΑΠΤΕ-
ΡΟΣ ΟΥ ΔΥ ΔΥ'ΝΑΤΑΙ, id eſt. ſine pennis non poteſt, ſcilicet avo-
lare. Alius aſcripſit, ET FECI ET FREGI, ingenioſe in-
nuens, quod ſicuti incautiſſe in juventute voluptatibus & a-
moribus fuiſſet irretitus & ſponte ſua illis ſerviſſet, ſic paulo
poſt maturiore judicio & vera ratione ſuperveniente illa om-
nia reliquiſſe, ac tandem tanquam fracto ergaſtulo ad meliores
partes avolaſſe.

XCV.

PURUS UT ERUM-
P A M.

*Caca voluptatum, o juvenes, abrumpite vincula,
Libera erunt vestra his pectora vindicijs,*

b

CICA:

CICADAM quasi cito cadentem, id est, celeriter evanescentem dictam esse quidam volunt, apud grecos τέλιξ est εἶπε τέλιξεν, id est, stridere. Aristoteles lib. v. cap. xxx. in minores & majores dividit, & has argutas, illas mutas esse, maresq; canere, fœminas silere ait. Cuius rei eleganter reddit rationem Theophilactus Simocatus in probl. physicis. Quod si quis pleniorẽ de his cognitionem desideret, legat quæ Calius Rhodiginus lib. xvii. cap. vi. prolixè disseruit. Sicuti autem cicada hieme recondita torpet & in terra latitans frigora patienter tolerat, expectans tempus æstatis calidius, cujus tepore & simul roscido florum ac herbarum humore quasi reviviscat: ita vir prudens ferens aliquantisper patienter adversè fortunæ insultus, fortunam meliorem animo constanti & equo in terra expectat. Quod quidempis hominibus indubitanter divinum auxilium suo tempore sperantibus in omnib. calamitatibus assidue est meditandũ. Quale evidētis, exemplum in S. Iob. proponitur, ex cujus libro c. xiv. hoc dictũ desumptũ est, ubi ait: Cunctis diebus militia mea expecto donec veniat immutatio mea. Hadrianus Iunius aliter accepit, nam cum cicada tantum rorem lambat ex floribus jam apertis & reliquos immaturos & oclusos prætereat, donec suo tẽpore quoq; illis frui liceat, presentib. interea fruens: ita quoq; unusquisq; in sua *αὐραγνεία* cõtentus vivere, quãdiu necesse est, debet. Addidit autem Italicum proverbium, **DI QUESTO ME CONTENTO, ET MEGLIO SPERO**, id est, Presentibus contentus meliora spero. Quo pertinent Lucret. versus lib. iv.

Quod si quis vera vitam ratione gubernet,

Divitiæ grandes hominis sunt vivere parce

Æquo animo, neq; enim est unquam penuria parvi &c.

Notandum autem, pictorẽ pro cicada perperam hic locustam appinxisse.

XCVI.

EXPECTO DO-
NEC VENIAT.

*Frigora fert patiens, spe veris parva cicada:
Sperat & infestis mens bona semper opem.*

XCVII.

DE Pyrausta proprie sic dicta Aristotelis & aliorum sententiam paulo ante exposuimus, nunc de altera eius significatione aliquid adjungemus, de qua in primis Aelianus lib. XII. cap. VIII. hæc habet. Ex ignis fulgore pyrausta, quod vehementi afficiatur voluptate, iccirco cum flamma vel maxime viget, ad lucernas advolat, atq; nonnihil captare videtur. Cuius meminit quoq; Aeschylus Tragediarum scriptor hoc senario,

Ἰδοὶκα μωρὸν κάρτα πυραύστῃ μόνον,

id est

Magnopere stultum metuo pyraustæ exitum.

Aristoteles lib. VIII. de histor. Animal cap. XXVII. ἡπίλον vocat quoddam genus minus papilionum, quod lucernarum luminibus advolat, idq; Itali vocant farfallam. Idem tamen & culices & muscas factitare scimus. Hinc proverbium, χαρὰν πυραύστῃ χαίρεις, Gaudium pyrausta gaudes, de momentanea voluptate. Quamvis verò hoc symbolum, finem brevis. ac pessimum omnium pravæ voluptatum abunde exprimat, atq; ideo Horatius lib. I. Epist. XII. moneat,

Sperne voluptates, nocet emta dolore voluptas.

Et similiter Alexis:

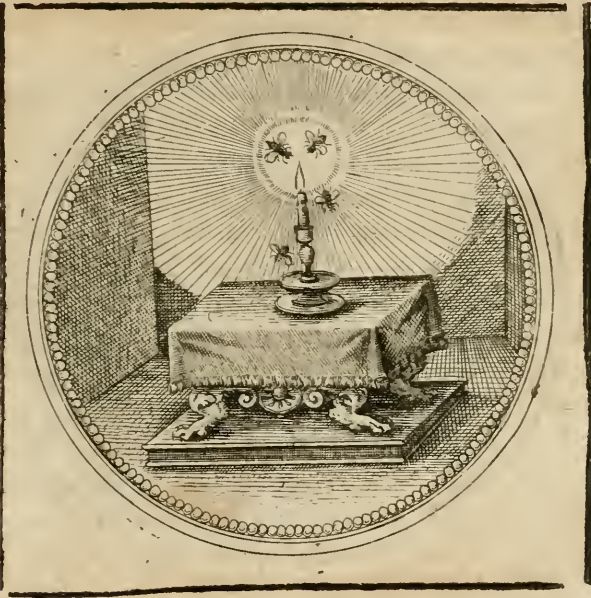
φεῦγ' ἡδονῶν, φέρουσαν ὕστερον βλάβην.

Fuge voluptatatem quæ ferat in posterum damnum.

tamen in primis ad perditos & immoderatos amores referrî solet, quibus capti non aliter ac vehementi igne consumi soleant. Quare Itali apposite huic symbolo ascripserunt, PIACER CONDUCE A MORTE, id est, Voluptas ad mortem perducit. Quidam addunt, FUGIENDA PETO: quod non solum cum prioribus convenit, sed etiam adhuc magis generalius de omnibus periculosis consilijs & actionibus intelligi poterit.

XCVII.

BREVIS ET DAM-
NOSA VOLUNTAS.

*Qui circumvolitat deceptus amoris ad ignes,
Nunquid naturam papilionis habet?*

XC VIII.

USCÆ in speculi superficie tanquam nimis glabra & expolita non possunt consistere, indeque levi momento decidunt, at in corporibus scabris & duris inharere diutius & validius illis conceditur. Non aliter viri constantes in rebus duris & adversis omnia magno animo agunt, & quidem stabilius ac alacrius quam in secundis, quas Xenophon ait difficilius esse moderate ferre quam adversas. Et Plutarchus in erudito commentario παραμυθικῷ ad Apollonium, inter alia egregia dicta, quæ huc pertinet, hoc quoque exponit. πεπαιδευμένων γὰρ ἰσχυρὰ σωφροῦν ἀνδρῶν πρὸς τὰς δοκίμας εὐτυχίας τὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ πρὸς ἀτυχίας, φυλάττει τὸ πρέπον, id est, Recte enim instituti hominis est atque cordati, neque mutari ob eventum rerum quæ videntur prospera, & constanti animo decorum in adversitatibus servare. Minimum enim illi obesse fortuna potest, qui sibi firmiter in virtute quam in casu subsidium collocavit, ut autor in Rhetoricis ad Herennium inquit. Videtur etiam ita non inconcinne accommodari posse ad innocentiam probitatemque vitæ, quod in ea nulla sordes adhaerescere, nulla malevolorum reprehensio, nullus fortuna impetus locum invenire possit, sicuti de viro bono fecit Ausonius.

Securus, mundi instar habens, teres atque rotundus:

Externæ ne quid labis per lævia fidat.

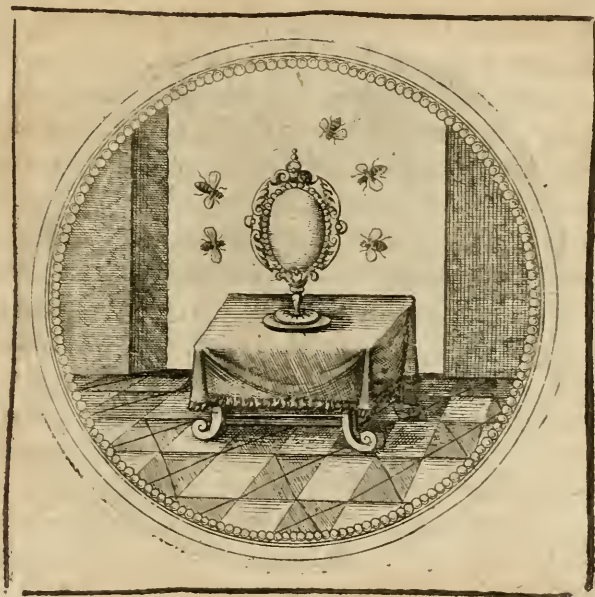
Et ante ipsum Horat. lib. II. Sermon. Satyr. VII.

— In seipso totus teres atque rotundus,

Externi ne quid valeat per læve morari,

In quem manca ruit semper fortuna &c.

XCVIII.

SCABRISQVE TE-
NACIUS HÆRENT,

*Rebus in adversis sis fortis: nempe ea parvæ
Laus est virtutis, prosperitate frui.*

ENU.

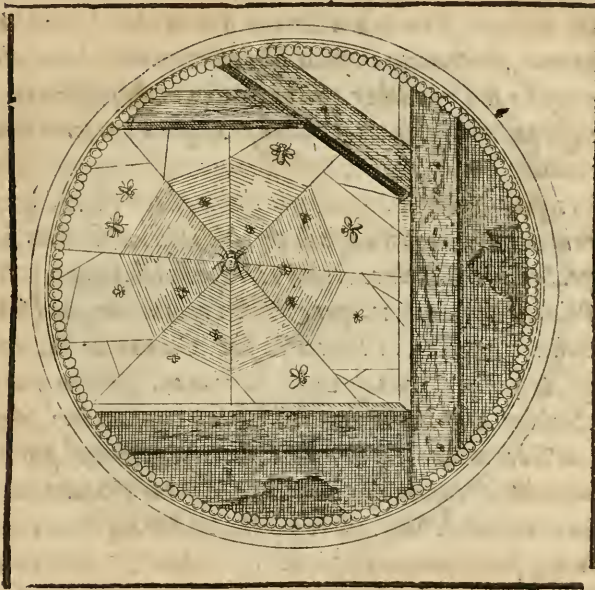
XCIX.

NUMERAT Aristoteles lib. IX. de hist. Animal. cap. XXXIX. tria araneorum genera, ex quibus tertium dicit esse sapientiss. & de illarum venatione & artificio in tela conficienda plurima lectu digna proponit. Quem secutus Plutarch. in comment. de solertia Animal. non minus hoc argumentum eleganter tractat, nec non Aelianus lib. I. cap. XXI. & Plinius lib. XI. cap. XXII. itēq; Cicero II. lib. de natura deorum. Anacharsis autem, ut in vita Solonis Plutarchus & Valerius Max. referunt, araneam telis leges comparabat. Nam ut in his animalcula & insecta infirmiora, quales sunt musca, papiliones & similia, retinentur, validiora autem, ut vespa, & crabrones perrumpunt: ita legibus humiles & pauperes constringuntur, divites verò & potentes illis non alligantur. Sed Stobaeus hoc Zaleuco Locrensi legistori tribuit. Quod quidem de legum inaequalitate potius, quam recta ipsarum observatione intelligendū. Nā Trajanus justiss. Imperat. (ut Dio in eius vita perhibet) praefecto pratorio tradens gladium dixisse fertur: Hoc gladio pro me utaris, donec justus facio. Sin injuste egero, contra me. Ac similiter Antiochus tertius civitatibus sibi subditis scripsit, si quid unquam per literas mandasset, quod legibus adversaretur, ne curarent, sed haberēt pro illo, quod se nesciente esset scriptum. Quo pertinet Platonis graviss. sententia lib. IV. de legibus, ἐν ἧ (πόλει) μὴ γὰρ ἀν' ἀρχόμεν & ἢ καὶ ἀκυρὸ νόμου, φθορὰν ὄρω τῇ τοιαύτῃ ἐτοιμίᾳ εἶσαν. ἐν ἧ ἢ ἀν' ἀσπίδος τῶν ἀρχόντων, οἱ δ' ἀρχόντες δ' αἰεὶ τὰ νόμους, σωτηρίαν καὶ πάντα ἀγαθὰ, ὅσα οἱ θεοὶ πόλεσιν ἔδωκαν γιγνώσκειν καὶ ποιεῖν, id est, paratum illi civitati exitium video, in qua non lex magistratibus, sed legi magistratus praesunt. Salutem vero illi, ubi lex servitibus magistratibus dominatur, cuncta certe bona, quae dii civitatibus praebent, huic affore cerno. Et Cicero quoq; alibi dicit, leges cum omnibus una & communi voce loqui.

XCIX.

VIOLENTIOR
EXIT,

*Innodat culicem, sed vespa pervia tela est;
Sic rumpit leges vis, quibus haret inops.*

VISUM

C.

VISUM fuit tandem hanc tertiam Centuriam nostram cum Phœnice concludere, & de illo paulo verbosius, quam antea factum est, differere. Idg̃ tum propter autorum plurimorum de eo varias ac interdum discrepantes opiniones, tum ob symbola, ex hac ave ingeniosa nonnulla & præclara desumpta. Ac quantum ad primum attinet, si omnium eorum, qui de illo aliquid litteris mandarunt, sententias in mediū proferre vellem, non aliquot pauca pagellæ, sed vix liber quispiam grandior sufficeret. quare satis esse putavi, saltem nomina præcipuorum scriptorū hoc in loco notare. Inter quos vetustissimus mihi occurrit Herodotus lib. II. sive Euterpe, quamvis dubitanter de eo loquatur. Philostratus quoq; in vita Apollonij, addit istud, ὡς φασ, id est, ut aiunt. Scripserunt de eo etiam Horapollon lib. I. cap. XXXIV. & XXXV. Plinius lib. X. cap. II. qui & ipse veretur, ne quid fabulosi subst. Solinus cap. XXXVI. Seneca passim. Cornelius Tacitus lib. V. Annal. Aelianus lib. V. cap. LVIII. Lucianus. Sextus Aurelius Victor. Suidas. Xiphilinus in vita Tiberij, qui ait in Aegypto visum, ac Tiberio mortem denunciaffe. Glycas Annal. par. I. Artemidorus lib. de insomnijs, cap. XLIX. Aeneas Platonicus. Aristides in oratione de Smyrna beneficio M. Aurelij Imperat. re-a-dificata: atq; inter poetas Oppianus. Ovidius XV. Metamorph. Claudianus. Poema Lactantio falsò ascriptum. Τζεζες. Statius lib. III. Inter Ecclesiasticos verò scriptores Gregorius Nazianzenus in præceptis ad virginem, & oratione ultima de Spiritu sancto. Basilius. Tertullianus in libro de resurrectione carnis. Cyrillus, Cyprianus, Epiphanius, Eusebius Pamphilus, in vita Constantini Imperat. Rufinus. Ambrosius de fide resurrect. & V. Hexa. Isidor. lib. XII. Inter recentiores sunt, Albertus Magn. Volateranus lib. XV. Scaliger cōtra Cardanū Exercit. CCXXXIII.

C.

VITA MIHI MORS EST.

*Ex seipsa nascens, ex se reparabilis ales,
Qua exoriens moritur, qua moriens oritur.*

vocatq̄. Semendam, ex scriptoribus recentioribus rerum Indicarum: Pierius Valerian. in Hieroglyphicis. Erasmus in Adagijs Chil. II. Centur. I. proverb. XX.: & LVII. Adrianus Iunius proverb. XCIII. Centur. V. Gesnerus de Avibus & plures alij, quorū nomina jã non succurrūt. Sed meo quidem judicio, inter omnes, quos jã enumeravimus, nullus videtur exquisitius ac certius de Phœnice scripsisse, quã Corneliũ Tacitus lib. VI. Annal. Cuius ideo verba integra hic apponēda esse cęsumus: Paulo Fabio & Lucio Vitellio Cos. post longum seculorum ambitum Phœnix in Aegyptum venit, prabuitq̄ materiem doctissimis indigenarum & Græcorum, multa super eo miraculo differēdi. de quibus congruunt, & plura ambigua, sed cognitu non absurda promere libet. Sacrũ Soli id animal, & ore ac distinctu pinnarum à ceteris avibus diversum, consentiunt qui formã eius definire. De numero annorum varia traduntur, maximè vulgatum, quingentorum spacium. sunt qui ad se verēt, mille quadringentos sexaginta unum interjici, prioresq̄, alites Sesostride primum, post Amaside dominantibus, dein Ptolemao, qui ex Macedonibus tertius regnavit, in civitatem, cui Heliopolis nomen, advolavisse, multo ceterarum volucrum comitatu, novam faciem mirantium. Sed antiquitas quidem obscura. Inter Ptolomaum ac Tiberium minus ducēti quinquaginta anni fuerunt. unde nonnulli falsum hunc Phœnicem, neq̄ Arabum è terris credidere, nihilq̄ usurpavisse ex his, quæ vetus memoria firmavit. Confecto quippe annorum numero, ubi mors propinquet, suis in terris struere nidum, eiḡ vim genitalem affundere, ex qua fetum oriri, & primam adulto curam sepeliendi patris, neq̄ id temere, sed sublato myrrha pondere, tantoḡ per longum iter, ubi par oneri, par meatui sit, subire patrium corpus, inq̄, solis aram perferre atq̄ adolere. Hæc incerta & fabulosis

CIII.

an. Et a. Ceterum aspici aliquando in Aegypto eam volucrum, non ambigitur. Hæc ille. Sed notandū, præter Claudianum, & Poema Lactantio perperam attributum, nec Plinium, neq; Tacitum vel alium ex veteribus tradidisse. Phœnicem seipsum comburere, quod tamen postea recentiores universi secuti sunt. Sed veniamus jam ad symbola, quorum primum est, **UT VIVAT:** à Ruscello ascriptum Madrucio Cardinali, quod alij plenius effecerunt, **SE NECAT UT VIVAT:** Cujus interpretatio multiplex esse potest. Nam primum generalius significat hominē, qui omnes suas cogitationes & actiones eo dirigere conatur, ut sua vita brevitate egregia fama cōpenset, & inde sese quasi immortalem reddere queat. Alij potius ad veram pietatem exercendam referunt, intelligendo per solem, ad quem Phœnix aspirat, & cujus beneficio regeneratur, **CHRISTUM**, nostrum redemptorem; unicum justiciæ solem, cui omnia nostra merito debemus referre accepta, & ejus causa quævis libenter in hoc mundo perferre, quo tandem per ipsum vitam beatam & æternam vivere queamus, certe nobis persuadentes, hanc mortem nostram esse initium vitæ melioris, de quo præclarum distichū & à multis cōmēdatum legitur Ravennæ ad picturā Phœnicis:

Securus moritur qui scit se morte renasci,

Mors ea non dici, sed nova vita potest.

Quo & nostra hæc inscriptio, ex Symposij Acnigmat. sumpta pertinet: **VITA MIHI MORS EST.** Sic B. Tertullianus in libro de resurrectione carnis inquit, plenissimum ac firmissimū specimen esse huius speciei (resurrectionis) ex hoc alite sumendum, quod B. Ambrosius quoq; & Epiphanius in Physiologo asserunt. Quare quidam grecum dictum ascripsit. ΘΝΗΣΚΩΝ ΟΥΚ ΑΠΟ ΘΝΗΣΚΩΝ, id est, moriens non moriens. Cujus argumenti plurimæ extant sententiæ apud sacrarum literarum interpre-

CIV.

res præclara. Quidam Bartolomeus Taegius, qui de symbolis siue impressis Italice breviter & accurate scripsit, addidit NEPEREAT: quo ait exprimi hominis pij ac religiosi propositum & studium laudabile, in fugiendis, & compescendis voluptatibus ac illecebris huius mundi, & affectibus & cupiditatibus suis nimis moderandis ac vincendis, deniq; in castigando proprio corpore, ne vitis cum jactura animæ obsequatur. Quod B. Nazianzenus lib. I. Sententiarum spiritualium his jambicis versibus breviter de quibusdam vitij's exposuit,

ἔρωσ, μέθη, ζῆλ & τε καὶ δαίμων, ἴσα.
 οἷς ἂν προσέλθῃ, τὸ φρονεῖν ἐπέκλυσε.
 τῆξις, ποροσευχῆ, δακρυον, τὰ φάρμακα,
 ἢ δ' ἰατρεία τῶν ἐμῶν νοσημάτων.

id est,

Vinum, libido, livor & dæmon, idem:
 Quorum occuparint, opprimunt hæc pectora.
 Medentur hisce, lacrymæ, fames, preces,
 Sic est meæ curatio ægritudinis.

Aliud præterea symbolum Phœnix suppeditat, nimirum, NUTRIX IPSA SUI, ex poemate Lactantio a scripto,

Ipsa sibi proles, suus est pater, & suus hæres,
 Nutrix ipsa sui, semper alumna sibi.

Quod illis recte tribuitur, qui suamet industria & virtute ad res magnas sine aliorum adminiculo pervenerunt. Serenissima quoq; Helionora Austriaca, CAROLI V. soror, ex hoc alite desumere voluit symbolum, cum inscriptione: UNICA SEMPER AVIS, secundum Ovidium II. Amor.

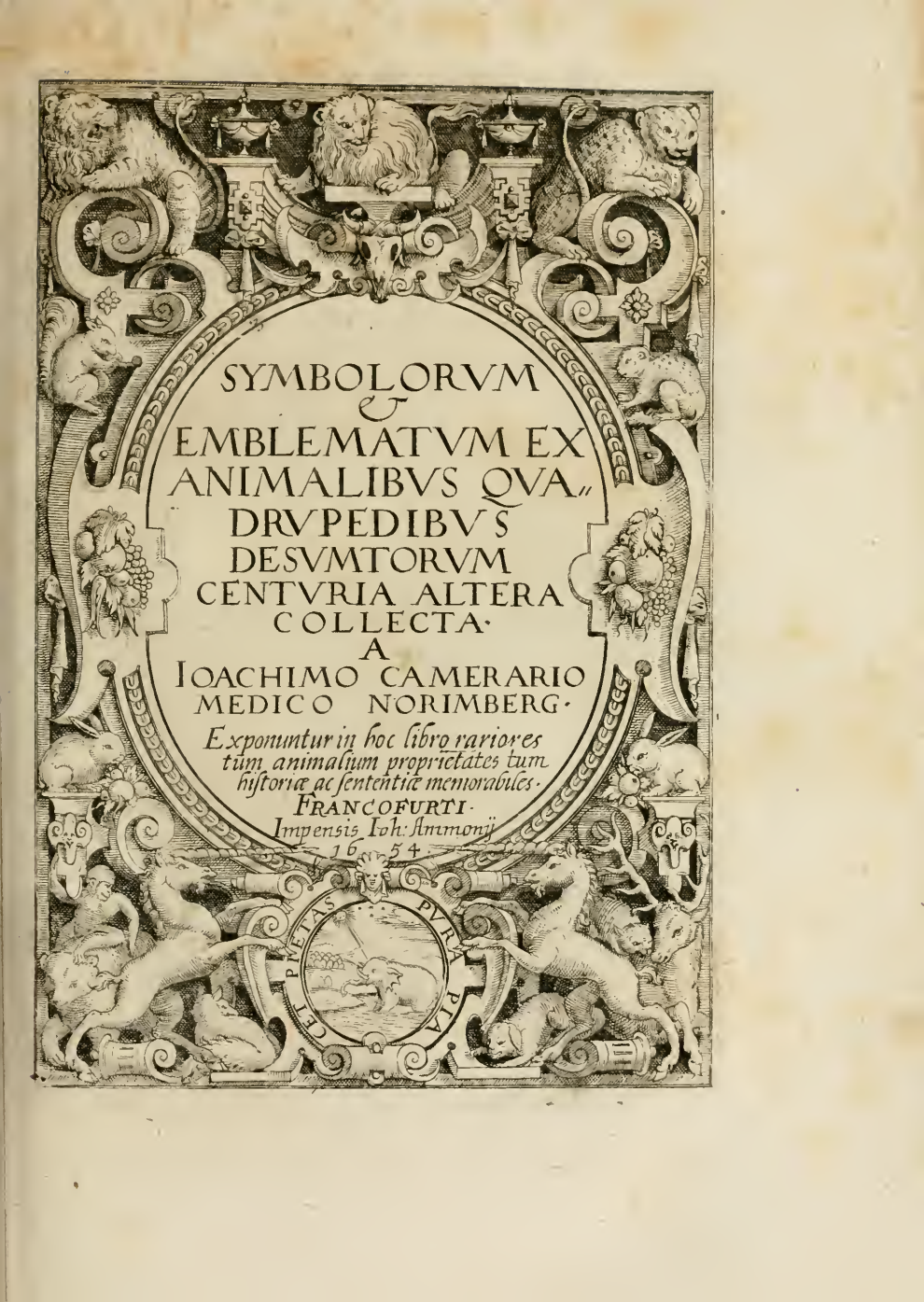
Et vivax Phœnix, unica semper avis.

Quo demonstrare studuit (ut Paradinus refert) sicuti optima & pretiosiss. quæq; rara sint & inventu difficilia, ita quoq; sibi esse persuasum, se nunquam talem alterum maritum, qualis fuerit

C V.

fuerit FRANCISCUS I. Rex Gallia, in posterum esse reperiturum. Est autem notum, quod proverbij loco vocemus aliquem propter raras ingenij dotes unicum Phœnicem, quia alios omnes ita excellat, ut neminem parem habere videatur. Illustrissima quoque princeps Bona Sabaudiensis, Ioannis Galeatij Mediolanensium Ducis mater, orbata marito, curavit in numismate cudi Phœnicem, additis his verbis: SOLA FACTA SOLUM DEUM SEQUIOR. Quo indicaret, quemadmodum hac avis sola & unica in orbe inveniatur, sic etiam se propter solitudinem ob mariti obitum, eo redactam esse, ut in posterum reliquis omnibus spretis & posthabitis omnino apud animum suum constituerit, soli DEO aeterno inservire, ac omnia sua illi addicere. Quamquam verò plura huius generis symbola sese offerant, quae in se non contemnendam doctrinam continent, tamen hac sufficere hoc loco putavimus atque ita Centuria huic bono omine finem imponamus.

HÆc quoque te celare par non fuit, & auctiorem & accuratiorem in parte esse hanc novam Emblematum paternorum editionē nostram. Quod tibi conferenti eam cum priori statim liquebit. Secutus enim in hac sum exemplar paternum, in quo ille & emendaverat, & addiderat non pauca, plane ut ipse quoque de alia editione cogitasse videatur. Sed & cum ipse, ut vir optimus, non dissimulavit antea, non se, sed alios in distichis componendis elaborasse, sane iniquum fuerit, hoc non à me præteriri. In prima igitur Centuria maioris partis auctorem merito laudamus, Joachimum Jungermanum Lipsiensem, ad virtutem & gloriam natum Juvenē, amitinum nostrum; Sed quem in medio utriusque cursu invidia Fati heu extinxit! Reliqua ferē eiusdem, ut & plæraque in duabus sequentibus Centuriis, C L V . IC. Cunradus Rittershusius Antecessor in Academ. Norica, nonnulla nos quoque subiunximus, Hæc volebam nescius ne esses, Vale.

SYMBOLORVM
EMBLEMATVM EX
ANIMALIBVS QVA
DRVPEDIBVS
DESVMTORVM
CENTVRIA ALTERA
COLLECTA.

A
IOACHIMO CAMERARIO
MEDICO NORIMBERG.

*Exponuntur in hoc libro rariores
tum animalium proprietates tum
historiae ac sententiae memorabiles.*

FRANCOFURTI.
Impensis Joh: Ammonij
1654.

IN II. IOACH. CAMERA-
 RII EMBL. ET SYMB. CEN-
 TVRIAM.

*Quid adhuc superest? animalia bruta lo-
 quuntur,
 Et varia monstrant cognitionis iter.
 Virtutisq; sue non una exempla ministrant,
 Quæ natura animis delituisse dedit.
 Ne si descerent doctores atque Magistri,
 (Hei procul à nostrâ sint malatanta domo!)*
*Nulla aliunde queas vite precepta parare,
 Quàm quæ mortali prodita voce capis.
 Aspice quæ libro CAMERARIVS edidit isto,
 Aspice sculptoris symbola facta manu.
 Quàm varios hominum mores, quàm multa videbis,
 Quæ nos à brutis non didicisse pudet!
 Si te delectat pietas, si provida virtus,
 In solo invenies hæc Elephante bona.
 Et sua portat Equus, portat sua commoda cervus,
 Quæq; Aper addiscas jam moriturus habet.
 Et scelerum hic cernis pœnas, & premia justis,
 Et fugere insidias, qua ratione queas.
 Quicquid agis, sapienter agas, neu despice, si quid
 Ad mores faciunt hæc documenta tuos.
 Nil nocet unde habeas, sed nil habuisse nocebit,
 Sit satis ut possis arte cavere malum.
 Brutorum qui facta videt, non & sapit istis,
 Hic verè bruto brutior esse potest.*

HELIAS PUTSCHIIUS.

I.

NONTAM propter molem corporis, qua alia animantia Elephas vincit, quam ob rationis quandam similitudinem, atque inprimis speciem pietatis, ab eo in his Symbolis ac Emblematis exordiri placuit. Apud Aelianum enim lib. VII. c. XLIV. pulchra est sententia & commemoratione digna: ἐλέφαντες μὲν θεὸς σεβασμῶσιν, οἱ δὲ αἰθρωποὶ, ἢ ἀεγχε εἰσὶ θεοὶ, καὶ ὄντες εἰς φροντίζουσιν ἡμῶν, Δεπροεῖσι; id est, Ergo Deum Elephantes venerantur, homines autem sit ne Deus nec ne sit, dubitant, tum si sit, humanas ne res curare dignetur? Sed & alia multa admiratione digna, & propemodū fidē superantia de Elephante, tā veteres quā recentiores autores litteris mandarunt, qua legi pleraque poterant apud Aristotelem, Plinium, Plutarchum, Aelianum, Strabonem, Solinum, ac qui nostris temporibus de illo scripserunt, apud Garziam de horto Hispanum, atq; eruditiss. virum Iustum Lipsium in Epistolis. Scribit autem Solinus & alii confirmant, Elephantes Luna splendente gregatim amnes petere, ac mox aqua aspersos, solis exortum certis gestibus salutare, deinde in suos saltus reverti. Vnde & Θεόσοφον ζῶον Elephas Arriano dicitur lib. de rebus Indicis. Merito itaque exemplo huius animantis nos quoque assidue ad pietatem colendam, atque puramente DEVM venerandum assuefacere debemus: quam quidam veterum ἀρχὴ καὶ τέλος πάντων τῶν ἀρετῶν, id est, omnium virtutum principium atq; finem esse dixit; cum quo Aristotelis sententia congruit, ἀρχὴ ἀρίστη πάντων μὲν ὁ θεός, ἀρετῶν ἢ εὐσέβεια. Omnium quidem rerum principium optimum DEVS, virtutum autem pietas. Alii alias inscriptiones addiderunt, ut PIETAS NOS DEO CONCILIAT. vel, VT DIGNVS ADOREM. vel, SIC ARDVA PETO. item, PRÆLATA TRIUMPHO. Nostra vero ex Tibulli notiss. versibus desumpta est,

I.

CASTA PLA-
CENT SVPERIS.

*Iniicit nobis brutorum haec cura stuporem,
Qui tarda incipimus quarere mente DEUM.*

II.

TRABOLib. xv. de India loquens Elephantis, hoc encomium illis tribuit, quod sint natura mites, & mansueti, atq; ad animal ratione praeditum accedant propius. Sic Aristoteles lib. IX. Hist. animal. placidissimum & mitiss. omnium ferarum dicit Elephantem. Aiunt autem tantā illius esse mansuetudinem erga debiliora animalia, ut gregatim occurrentia pecora proboscide paulatim removeat atq; segreget, ne forsitan imprudens illa conculcet atq; proterat. Addunt praeterea Φυσιολόγοι, illum nisi laceffitum non facile irasci vel seuire. Vnde Sereniſs. Dux Sabaudia Emanuel Philibertus occasionem Symboli sumens, addidit, INFESTVS INFESTIS. Sed prior nobis magis arridet sententia, quamvis & haec altera interdum locum habere debeat. Idq; utrumq; breviter admodum Cicero exponit, lib. I. de Officiis hisce verbis: Nihil laudabilius, nihil magno ac praclaro viro dignius placabilitate ac clementia. Addit tamen hoc quoq; non minus prudenter: Et tamen ita est probanda mansuetudo, ut adhibeatur Reipub. causa severitas, sine qua administrari civitas non potest. Et Homerus eandem virtutem commendans, ait:

σπῆλαι μὲν τε φρένες ἐδδλωί :

Placabiles sunt animi bonorum.

Ac noti sunt versus Ovidiani:

Quo quisque est major, magis est placabilis ira,

Et faciles motus mens generosa capit.

Cuius generis multa praclara dicta leguntur apud Senecam in duobus libris de Clementia ad Neronem.

Alibi ascriptum reperitur. REGNI CLEMENTIA CVSTOS. desumptum ex Claudiani hemistichio, Mundi clementia custos.

MAN-

II.

MANSVETIS
GRANDIA CEDVNT.

*Præterit, haud Elephas animalia parvula lædit;
Nempe quod hinc clemens Rex imitetur habet.*

IN

III.

N Aethiopia parte, cujus regni caput est Me-
roe, teste Strabone & Aeliano, reperiuntur
Dracones, quibus cum Elephantis pugna esse
solet. Plinius refert Indicos Elefantos esse
maximos, ac bellantes cum ipsis perpetua dis-
cordia Dracones tanta magnitudinis, ut &
ipso circumflexu facile ambiant, nexuq; nodi perstringant:
mutuamq; illorum necem Philo quoque Iudaeus narrat tract.
Dei a Draconi u. xō. p. 108. Hoc Symbolum Iovius scribit a se esse ex-
cogitatum in gratiam Sinibaldi & Ottoboni Flischorum, qui
illud usurparunt ad memoriam justa ultionis (quemadmodum
ipsi arbitrabantur) propter fratrem tertium Hieronymum Co-
mittem, crudeliter ab amulis suis Fregosis interfectum, cū eam
ob causam paulò post quinq; etiam ex familia Fregosia violenta
morte perierint. Addita fuit inscriptio Hispanica: NON VOS
ALABAREIS, id est, nō est quod vos gloriemini propter crude-
litate vestrā, cum potius de Reip. Genuensis principatu legibus
aut armis legitimis debuissetis cōtendere CL. vir D. Sambucus
in Emblematis. de hac cruenta pugnat ales versus composuit.

Qui victor sentit cum victo se periturum,
Ambitione magis quam ratione tument.
Quid mihi profuerit victus, qui mutua collo
Vincula molitur, me interimatq; cadens?
Sic Elephas stratus complexibus usq; Draconis,
Conterit hærentem mole, ruc nūque neat.
Ille in hitandem pretium meritumq; triumphus
Pendit, qui factum non nece, laude beat.
Interdum causa melius cessisse v. demur,
Dum mors vindictam leniat aut moveat.
Sed tamen è summo vinci, victoria quædam est,
Conditio servi corrigitur domino.

*V*sus est quoq; hoc symbolo Delphinus Titio Comes T sana, cum
in scriptione non multum dissimili, VINDICE DEO.

III.

NON IMPUNE
FERES.

*Contemnit mortem, qui non moriturus inultus,
Vna etiam est hostis certamina sui.*

B

RHINO.

IV.

RHINOCEROS à cornu quod in naso unicum habet, quasi naricornis dici potest. Martialis de gemino cornu licenti poetica loquitur, cum alterum in dorso potius tuberosum quippiam, non proprie cornu sit. Taurum Aethiopicum Pausanias lib. v. & lib. ix. vocat. nec apparet Aristotelem huius animalis fecisse in suis scriptis mentionem. Huius accuratam designationem curavimus exprimi ab icone in aes eleganter incisa, ex Hispania nuper allata. Tradit autem Suetonius Augustum Imperatorem primum Populo Romano Rhinocerotem spectandum exhibuisse, quamvis Plinius hoc Pompeio Magno ascribat. Alterum hunc habet hostem Elephas cum cornu ad saxa limato sese ad pugnam praearet & in dimicatione cum Elephanto alvum adversarii ut molliorem petat. Eamque pugnam describit quoque Oppianus lib. ii. de Venatione. ac exemplum commemorat Munsterus lib. v. Cosmographiae, ubi Elephas à Rhinocerote victus succubuerit. Quod si ventrè hostis sui non praecipaverit Rhinoceros (ut Aelianus refert) proboscide Elephanti feritur, ac dentibus tandem dilaniatur. Hoc Symbolo usus est Alexander, Dux Florentinus, gener Caroli V. Imper. Roman. eo innuens, pro conquirenda nominis gloria, atque insuper ad Imperatoris sui existimationem propagandam, magno animo se nullum periculum subterfugere, atque eam ob causam vel praesaram victoriam reportaturum, vel ipsam etiam mortem subiturum esse. Ascriptum fuit dictum Hispanicum, NON BVELVO SIN VINCER, id est, non discedam sine victoria, alludens ad versiculum Martialis:

Rhinoceros nunquam victus ab hoste redit.

IV.

NON ERGO RE-
VERTAR INVLTVS.

*Vincere, vel pulchra laus est occumbere morti;
Sed tremulo à pugna turpe redire gradu.*

B 2

RHINO.

V.

RHINOCEROTEM non nisi admodum irritatum ad iram provocari, & commotum illam aegre deponere, Pierius in Hieroglyphicis annotat, unde ex candescentiam vehementem, post lentitudinem irascendi, per hoc animal veteres ex Oro indicasse refert. Quod etiam ex Martiale colligitur, qui hoc de eo epigramma composuit.

Sollicitant pavidum Rhinocerotam Magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ.
Desperabantur promissa prælia Martis,
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursorum,
Iactat ut impositas taurus in astra pilas.

Sic quoque viri fortes, nisi valde irritati, & aliqua insigni injuria stimulati, non cito deponunt animi sui moderationem, sed ad justam indignationem nimium provocati, tandem sese acrius incitant, & egregie viros exhibent. Quemadmodum autem eiusmodi heroicus impetus in magnis viris merito locum suum habet, ac laudem quoque meretur, sic absq̃ discrimine non ubique imitandi sunt, sed potius aurea sententia ante oculos habenda, QVO MAIOR, EO PLACABILIOR. Quod dictum Nic. Reusnerus in Symbolis Imperat. prolixè explicat. Aristotel. quidem affirmat in Eth. τὰς αἰδέσεις εἶναι θυμοειδῆς, fortes esse iracundos, & τὸν θυμὸν αὐτῶν συνεργεῖν, iram adjuvare eos, adducto etiam ibi Homeri testimonio. Sed Euripides præclare monet, ἀσχεῖν σὺ φρονεῖς ἑοργησίου, εἶναι πρὸς σοφῆ αἰδέσει, id est, sapientis esse operam dare, ut moderate indulgeat ira. Versus autem integri, unde hæc desumpta sunt, leguntur apud Virgilium de Entello, lib. v. Aeneid.

V.

VIM SUSCITATA IRA.

*Non temere cœcam vir fortis fertur ad iram,
Iusta sed indigne lefus in arma ruit.*

B 3

PER

VI.

PER Leonem, animal generosum & validum, tam sacri quam profani scriptores fortitudinē & robur exprimere voluerunt, sicuti serpens fuit typus prudentia & intelligentia, Quapropter Albertus Baduarius Nobilis Venetus Leonem, cui circa collum serpens fuit circumvoluta, ostendere voluit, fortitudinem semper esse cum prudentia conjungendam, addiditque graecam inscriptionem, ΟΥΔΕΝ ΚΑΘΗΚΟΤΕΡΟΝ, id est, nihil decentius nec praeclarus. Officium enim prudentis viri est, ut Aristoteles tradit VI. Ethic. Nicomachi: δύνασθαι καλῶς βελέεσθαι πρὸς τὰ αὐτῶ ἀγαθὰ καὶ συμφέροντα, id est, posse recte in medium consulere de iis, quae sibi ipsi sunt bona ac utilia. Idem autor III. Ethicorum vult ἀνδρείαν εἶναι μεσότητά τι φόβου καὶ θάρρους, Fortitudinem esse medium inter metum & confidentiam. In quam sententiam eleganter & breviter D. Bernhardus lib. I. de Consideratione, Fortitudinis matrem vocat prudentiam, & addit paulo post: Bonus circuitus est, si iusticia quarit, prudentia invenit, fortitudo vendicat, temperantia possidet, ut sit iusticia in affectu, prudentia in intellectu, fortitudo in effectu, temperantia in usu. Praclare etiam Demosthenes in oratione funebri, ἀπάσις, ait, ἀρετῆς ἀρχὴν εἶναι μὲν σύνεσιν, πέρας ἢ ἀνδρείαν, καὶ τῇ μὲν δοκιμάζουσιν τὸ πρακτικόν ἐστὶ, τῇ ἢ σώζουσιν: Vniuersa virtutis principium quidem esse sapientiam, finem autem fortitudinem, & illam quae agenda sunt explorare, hanc vero tueri. Euripides vero in Hercule, & prudentiam sine audacia, & hanc sine illa in vitio posuit.

VI.

NIHIL DECEN-
TIVS.

*Provida magnanima si adsit prudentia dextra,
Dic mihi qua rerum pulchrior esse queat?*

VII.

DE canibus Indicis (quos Aristoteles & Plinius scribunt ex cane & tigride procreari) plures apud veteres auctores historia leguntur. Diodorus Siculus, & Strabo lib. xv commemorat, duos canes Indicos miræ ferocitatis Alexandro M. à Rege India Sopithe fuisse donatos. Pollux vero unum tantum huius generis à Poro Rege missum scribit. Aelianus, ut & Curtius, quatuor eiusmodi canum meminit, & multa de illis in medium profert. Omnes tamen in hoc consentiunt, istis canibus Indicis natura præ aliis esse inditum, ut spretis animalibus minoribus leones inprimis petant, atq; ita obstinate retineant, ut sibi crura potius, nullo clamore edito, abscindi patiantur, quàm feras dimittant. Non aliter viri fortes & virtute præstantes, nihil nisi quod honestum ac laudabile est, constanter sibi imitandum & conservandum statuunt, atq; ideo pro patria, pietate & sui nominis fama pugnare constanter studet, atq; pro iisdem vitam denique profunderè non dubitant. Posset autem (meo iudicio) non ineptè huic picturæ quoque accommodari hemistichium istud Virgilianum ex lib. iv. *Aeneid.* MENS IMMOTA MANET. Quamvis hac quoque in parte cautio adhibenda sit, ne nos quemadmodum Cicero I. de Off. monet offeramus periculis sine causa, quo nihil potest esse stultius, atque ideo tales homines temerarii & imprudentes à Grecis uno vocabulo nominantur *ἄπειροι* *ἀπειροι*. Et idem pro Roscio Amerino *ἄπειρος* *ἀπειρος* projectam audaciam nominat. Nèc ineptè huc transferri posset proverb. Nisi crura fracta sint. Quod Cic. Philip. XIII. in Plancum jactat: Illud tamen verum, quod in hoc Planco proverbii loco dici solet, perire eum non posse, nisi crura ei fracta essent. fracta sunt, & vivit. &c.

VII.

NEC CÆSUS
CEDAM.

*Nunquam, cæsa licet, linquit canis Inda leonem,
Nec, licet accisus, facta decora bonus.*

VIII.

AEGRÓTANTI Leoni Simiam comestiam singulare esse in morbo remedium; Plinius, Aelianus, & plures alii perhibent. Orus vero Aegyptius refert Leonem febricitantem, nam illi febris quartana (si Phile Græco auctori fides est adhibenda) existimatur esse familiaris, simia solere vesci, & illius esu convalescere. Aristophanes in Ranis assentatores & parasitos ἀπαμορφίτους, id est, populares simias, qui alios suis fraudibus decipere consueverunt, non abs re vocat. Constantinus verò Imperator, secundum Aurelium Victorem, tineas & sorices palatii nominare solitus est, quos sanè principes & potentiores funditus ex suo consortio removere atq; extirpare deberent. Quod si facerent, tum demum ad saniores statum regna & Respubl. pervenire possent. Quare etiam Curtius historicus adulatorem perpetuum regum malum appellare non dubitavit, cum eorum opes sapius pessundet & evertat, quam ipse etiam hostis apertus. Et Bias apud Plutarchum rogatus, quanam bestia omnium maxime esset noxia, inter feras, respondit, tyrannus, inter cicures adulator. Pierius ex Oro supra indicato, aliam etiam ipsi significationem attribuit, nimirum hoc Symbolo declarari hominem, qui sibi ipsi mederi queat. Vnde Doctissimus Constantinus Landus Complani Comes, in explicationibus Romanorum quorundam nummorum, Leonem cum Simia in ore, addito dicto, SIBI IPSI SALUS, pro Symbolo habuit, innuens sua doctrina & virtute sibi in rebus adversis facile remedium esse comparaturum.

VIII.

AD MEDELAM.

*Ipsē sui est morbi medicus leo : vos quoque Reges
Assentatores pellite sponte malos.*

C 2

LEO.

LEONEM, quantum vis animal ferox, Plinius scribit circumactos rotarum orbes, & cantus gallinaceorum, & omnium maximè ignes time-
re. Caterum quod ad primum atq; tertium atti-
net, rem ita sese habere rerum Naturalium scri-
ptores affirmant, secundum verò de gallinaceis non nihil ad-
huc esse controversum videtur. Nam nostris temporibus in au-
la Sereniss. Principis Bavariæ Monacensi unus ex Leonibus, mi-
ris salibus in vicinam cujusdam domus aream sese demisit,
gallinaceorum cantus aut clamores nihil reformidans, atq;
ipso una cum pluribus gallinis devoravit. Irigitur ignis subi-
to & sine causa Leonem perterrefacit, ita videmus potentiori-
bus vana quadam & abjecta terriculamenta (Græci πορροδύ-
χεια vocant) sæpe objici, quæ ipsos nimis aliqui sese efferentes
terreant & in officio contineant. Sed & alii plurimi ex igno-
rantia quadam sæpe metuunt non metuenda, ut elegantiss.
versibus expressit Lucretius:

Nam veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis
In tenebris metuunt, sic nos in luce timemus
Interdum nihilo quæ sunt metuenda magis, quam
Quæ pueri in tenebris pavitant, finguntq; futura.

Adrianus Iunius vir doctiss., paulo aliter hæc explicat atq;
hoc indicari vult, iræ esse quasi malagma Philosophiam, & ve-
hementissimi affectus impetum non melius sedari, quàm hu-
jus consideratione, ac in primis meditatione cælestis sapientiæ,
quæ facis instar mentem nostram illustret atq; regat. Cujus
versus elegantes hic quoq; placuit ascribere.

Getulus leo non sic aliud quam metuit
Tædam flammivomam, qua rabies sævacadit.
Sidit trux animus vel facibus luciferis
Cælestis sophiæ: aut supplicii terriculis.

MAGNOS

IX.

MAGNOS VANA
FUGANT.

*Non est ingentis vis expertus ulla timoris.
Sic pavet infestopereitus igne Leo.*

X.

AJUNT Leonem, injecto capiti pallio, quo statim acies oculorum illi adimatur, usq; adeo feritatem suam deponere, ut etiam vincendum se homini præbeat. Quam rem Plinius libro VIII. cap. XVI. annotavit, perhibens omnem vim in oculis consistere. Quæ etiam copiose referuntur à Plutarcho in præceptis politicis. Nemo autem hoc exemblema (meo judicio) melius explicuit ipso B. Chrystostomo in Homilia ad S. Matthæum IV. hoc modo: Leonem quidem mitigas reddisq; tractabilem: furorem verò animi tui omni prorsus efficis leone scivorem. Ponamus iram quoque bestiam esse. quantum igitur ab aliis erga mitigandum leonem studium datur, tantam tu erga iracundiam impende curam, & effice hujusmodi cogitationem mitem ac mansuetam, siquidem hæc fera & unguibus sævis. armatur ac dentibus. Nisi illam solícite mansuefeceris, cuncta simul disperdet ac lacerabit. Et pulchrè Ambrosius: Præclarum est motum temperare consilio, nec minoris virtutis dicitur cohibere iracundiam indignationemque compefcere, quàm omnino non irasci, cum plerumque illud levius, istud fortius aestimetur. Rectè itaque Menander:

Νῆυσον ὀργῶν τῆς λογίσεσθαι καλῶς,

Adhibita ratio fac superet iram tuam.

Quidam generalius ascribunt, SUPERAT SOLERTIA VIRES. Nam validissima & robustissima quæque ingenio & prudentia tandem vincuntur. Quem locum communem egregie tractat Oppianus lib. V. Halicut.

X.

IRAM PRUDEN-
TIA VINCIT.

*Si licet objecto sagulo tractare leonem,
Quid tandem est, iram nolle domare suam?*

ILLU-

XI.

LLUSTRIS. Princeps laudatissima memoria Rodolph. Anhaltinus, ex antiquiss. Ascania stirpe oriundus, cum multis praeclaris victoriis tam in Ungaria quam Geldria celebre nomen sibi peperisset, tandem in Italia sub Maximiliano Primo contra Venetos claruit, atq; utilem operam illi navavit, tandemque Verona (ut fama fert) veneno fuit à medio sublatus. Hic igitur praestantiss. Princeps in suis signis militaribus curavit depingi, virginem timide leoni cibum ex patina porrigentem, addito Germanico dicto, *Alzzeit in sorgen* cui quidam hoc addidit distichum,
Nuda à praesidiis ego virgo ministro leoni:

Danda opera est magnis sed comitante metu.

Quo ostendere voluit, viros prudentes, quibus reipub. cura est commissa, in perpetua versari solitudine, & liberalem metum nunquam deponere debere, ne scilicet aliquid negligenter aut temere, secundum Hippocratem, committant, quo potentiores offendi possint. Atque hunc metum Plato lib. III. ac V. de legibus, plurimum commendat, pudoremque illi adjungit comitem tanquam causam omnis honestatis. ac praeterea in dialogo Euthyphrone siue *Ἐὐθύφρωνος* ostendit Socrates, non rectè dici à Stasimo Cyprio, *ἡ βία καὶ δέος*, *ἔνθα καὶ αἰδώς*, id est, ubi timor, ibi & pudor, sed potius, ubi pudor, ibi timor. Est enim alius quoq; metus servilis, qui semper conjunctus est cum odio, secundum Ennium ex Cicerone II. de Officiis.

Quem metuunt oderunt,

Quem quisque odit, periisse expetit.

Admonet etiam hoc Emblemata potentiorum favore & gratia caute esse utendum, cum saepe levi de causa mutantur,

Gratia fortunam sequitur, veluti umbra sereno

Sole aliquod corpus, sol occidit, occidit umbra.

XI.

SEMPER IN
METU.

*Ardua sunt cuius commissæ negotia cura,
Fac animum usque habeat sollicitudo tuum.*

D

SÆPE

XII.

*S*ÆPE admiratus sum, qui fiat, quod in tam indefesso hominum studio investigandi etiam in remotiss. regionibus varias res incognitas, nihil tamen adhuc certi vel perparum explorati habeamus de ipso Monocerote sic proprie dicto, cum etiam apud veteres autores de illo varia opiniones reperiuntur. Et quamvis alia plurima animalia rara Romani populo spectanda exhibuerint, apparet tamen ex historiis hoc animal nunquam illos ostendisse. Est autem hoc Symbolum desumptum ex veteri nummo, è cujus una parte Monoceros conspicitur, cornu in aquam intingens, ex altera inscriptio, ΝΥΣΑΙΩΝ, id est, Nysæorum, India nimirum populorum. Notum autem est, tribui huic cornui hanc peculiarem vim & proprietatem, quod contra pleraque venena sit admodum efficax; unde quidam perhibent, priusquam Monoceros ex aquis impurioribus, quas circa aspides & alia genera serpentum ac venenatarum bestiarum stabulantur, bibat, cornu suum in illas immergere & quasi depurgare salubrioresque reddere. Quasi similitudine docemur, beneficio sapientia atque laudabilis doctrina, in rebus dubiis ac periculosiss. posse nos omnes difficultates & remoras, quæ à virtutis & honestatis via avocant, remove, & mala à bonis segregare. Bartolomeus Alvianus Dux militaris Venetus, ascribi curavit in suo vexillo, VENENA PELLO, innuens se instar unicornis noxia & venenata animalia fugantis, sua virtute bellica contrariarum partium hostes esse extirpaturum.

XII.

NIL INEXPLO-
RATO.

*Te quoque serpentum sitiunt mala secla ferarum,
Explora & cautus tetra venena fuge.*

XIII.

RIMUS (quod ego sciam) inter scriptores non adeo antiquos huius Symbolicae potius quam verae inventionis author est Iohannes Tzetzes in libro variarum historiarum, qui vixit circa annum à CHRISTO nato M. D. LXXVI. Idem postea tradiderunt Albertus Magnus & alii. Isidorus quidem autor Tzetze multo antiquior lib. XII. Etymolog. capit. II. scribit Rhinocerotem amore virginis denudatae capi. Videtur autem Rhinocerotem cum Monocerote (quod & aliis accidit) per errorem confundere, cum magnum inter has feras sit discrimen. Hi igitur $\rho\omega\delta\omicron\lambda\omicron\gamma\epsilon\nu\tau\epsilon\varsigma$ scribunt, unicornem odore & amore castae virginis captum, omni ferocitate deposita, ad eam accedere, caputq; in eius sinum ponere, atq; ita tandem semino obrutam capi. Quam allegoriam Gesnerus putat inde esse natam, quod rerum Naturalium autores scribant, unicornem sui generis feras quoq; hostiliter persequi, nec aliter cum femina assuescere, nisi libidine stimulatam. Typus est castae & purae vitae, qualis in primis virginibus convenit, quae non solum hominibus moderatis summo opere probatur, sed etiam à ferocioribus magni fieri, & ad se amandum allicere solet. Sic apud Senecam in Hercule furente Lycus quarit à Megara, an,

Obiici feris monstris virtutem putet?

Quae respondet:

Virtutis est domare quae cuncta pavent.

Nonnullis potius placuit ascribere ad hanc picturam,

VIRTUS SECURITATEM PARIT.

Aliis autem, OPTIMA INSIGNIA.

XIII.

HOC VIRTUTIS
A M O R.

*Quem non vincat amor casta virtutis & ardor?
Virtus tantapotest, vincat ut illa feram.*

D 3

UT

XIV.

V cornu Monocerotis non per se in tanto pretio habetur, sed propter ipsius contra venena efficacitatem & utilitatem desideratur, ita monemur in universa vita, non opinione nuda estimationis solummodo, sed experientia & usu cuncta esse perpendenda, cum nihil sit in pretio habendum, quod non etiam sit verè utile & fructuosum. Horatius sane usum divitiarum & partorum bonorum non frustratoties nobis inculcat. Igitur preceptis ejusmodi admoniti, meritò etiam diligenter sumtus temperare ac metiri debemus. Quam enim multis (secundum Socratem apud Platonem) inutilibus & superfluis quoque carere possumus? praesertim hoc nostro superbo atque sumtuoso saeculo, ubi copia rerum non adeo necessariarum, & effusissimi luxus prodigalitate passim omnia, qua publicè qua privatim in pejus ruunt, paulò post (ut timendum) precipitem casum allatura. Nam aurea ista frugalitas, quam διδάσκαλον σοφῶν καὶ ἀρίστων βελδομάτων Sophocles nominat, id est, magistram consiliorum sapientum ac optimorum consiliorum, passim spernitur, atque è medio pellitur, è contrario autem crescit πολυτέλεια (juxta veterem Gracum scriptorem Ecphantem Pythagoricum. libr. de Regno, citante Stobaeo) μάτης τῆς ἀρχαίας, αὐτὰ ἢ τῆς ὑβερῆ, ἐξ αἵ τῶν ἐν αἰρωπίνους κακῶν τὰ πολλα, id est, Luxus & profusio, qua est incontinentiae mater, huius verò petulantia, ex qua multa mala hominibus enascuntur. Describit hoc Emblemata C. L. vir Ioannes Sambucus, & satis magnas vires tribuit cornui Monocerotis, de quo alibi, DEO volente, in peculiari commentario, accuratius differemus.

XIV.

PRETIOSUM
QVOD VTILE.

*Commoda quæ est usu non fama, res pretiosa est.
Displicet hæc paucis, at placet illa magis.*

CAME-

XV.

AMELORUM duo genera reperiuntur apud veteres, præsertim Aristotelem & Plinium: Bactrianum nimirum sive Asiaticum, & Africanum; illi bina, hi singula tubera in dorso habent. Hoc animal (ut Plinii verbis utar) sitim & quatriduo tolerat, impleturque cum bibendi occasio est in præteritum & in futurum, obturbata proculcatione prius aqua, aliter potu non gaudet. Quam proprietatem Aelianus quoque Elephanti ascribit. Theophrastus autem Simocatus in questionibus suis physicis ejus rei hanc causam affert, quod Elephas si umbram suam in aquis videat, terreatur; ideoque Indos illunem noctem observare, si quando traiciant hoc animali flumen. Eundem profecto a modum homines inquieti ac turbulenti omnia propter suam utilitatem pervertunt, tranquillitatis publicæ hostes (quorum utinam hodie non tantus extaret numerus) qui omnia sua consilia & cogitata eo dirigere student, ut alios inter se committant, ac bella non necessaria excitent. Et scimus nostris temporibus callidum quendam ducem militarem crebro solitum esse dicere, non nisi aqua bene turbata piscationem esse uberem. De hoc apud Iovium talis legitur historia: Virginius Vrsinus strenuus alioqui bellator, contra aliorum sententiam, etiam suorum gentilium, quo tempore quasi universa Italia contra Gallos conspiraverat, nihilo tamen minus ipse castra Gallica sequi maluit. Atque ideo hoc Symbolo usus est cum Gallica sententia, IL ME PLAÏT LA TROUBLE, mihi turbida placet, sed parum extitit ipsius conatus felix: nam in isto bello gravissimo obsessus Atelle in hostium potestatem pervenit, & tandem in carcere Castellum de Ovo Neapoli justas suæ temeritatis pœnas luens, misere interijt

XV.

TURBATA DE-
LECTAT.

*Turbat aquam sitiens cum vult haurire Camelus,
Sic pacem ex bellis, qui lucra sœda fitit.*

E

INTER

XVI.

NTER alias proprietates Camelo hæc quoq;
 ascribitur, quod sponte in genua procumbens
 (Herodoto etiam lib. VII. teste) vel sessionem
 recipiat, vel aliud onus conveniens admit-
 tat. Cumque justum sarcinarum pondus sibi
 impositum sentiat, rursus sese erigit, & ala-
 criter progreditur, ubi verò nimium sese o-
 neratum animadvertit, aut succumbit aut abiicit imposita.
 Quo monemur in omnibus rebus esse mediocritatem auream
 observandam. nam secundum Poëtam,

Qui sua metitur pondera, ferre potest.

Idemque nos docet Delphicum oraculum, τὸ μὴ δὲν ἄγαν, quod
 Terentius latinè expressit: ut ne quid nimis. At noster Hip-
 pocrates in Aphorismis non minus graviter quam breviter
 pronunciat: καὶ πᾶν τὸ πολὺ τῆ φύσεως ἐχθρὸν, τὸ δὲ κατ' ὀλίγον
 αὐτῷ φάσις: Omne nimium est natura inimicum, quod verò
 paulatim fit, tutum. Præterea hoc Symbolo docemur, nihil ul-
 tra vires temere esse tentandum, sed Horatianum potius istud
 meditandum,

Metiri se quenque suo modulo ac pede verum est.

Hypolitus Cardinalis, Estensis Senior eo quoque est delectatus
 cum inscriptione Hispanica, NON SVEFROMAS DE LO-
 QUE PVEDO: Non plus quam possum tolerabo. Vel TAN-
 TUM QUANTUM POSSUM. Alii universalius ascripse-
 runt: RATIONABILE IMPERIUM. Et extant Ger-
 manici in hanc sententiam rythmi satis concinni,

Ead auff mein Ruck / daß ich vermag /
 Sonst laß ich liegen / was ich irag.

XVI.

NIL VLTTRA
VIRE S.

*Ne nimium imprudens teneris impone læcertis,
Et fortem sternunt pondera iniqua virum.*

XVII.

PLINIUS libro sapius citato, inquit de Camelis: Velocitas inter equos, sed suacuique mensura, sicuti & vires. Nec ultra assuetum procedunt iter, nec plus instituto opere recipiunt. Quod Symbolum cum priore non male convenit, à contrario sensu desumptum. Quamvis verò alii ad suos amores non tamen inhonestos accommodarint, indicantes nulla ratione à suo proposito sese absterreri posse, tamen ad alias omnes præclaras actiones invicto animo constanterq; prosequendas & absolvendas, rectè hoc poterit quoque transferri. Quæ virtus græcè propriè vocatur Φιλοπονία, id est, industria & amor in laboribus capessendis. Eo Symbolo usus est Vespasianus Gonzaga, Dux Sabioneda, cum dicto, JUVATE MTA LABORE GLORIA Quo indicare voluit, se dies noctesq; omni cura in hoc incumbere, ut ex studiis & laboribus suis præclaram laudem ac gloriam acquirere possit, cum græcum proverbium quoque idem subiiciat, ὅκ ἔ πόνος κλέσθ. Ex labore gloria. Et Xenophon κούρα παιδείας lib. 1. eleganter hoc quoque protulit, Ἦπινος Φιζε η̄ λυμὴ τῆς πόνου τῶ ἀρχονί, id est, Ipse honos leviolem facit Imperatori laborem, quemadmodum Cicero est interpretatus. Ac extat elegans carmen Claudiani in Epithalamio Honorii, quod ostendit laboris impatientem ad virtutis culmen non ascendere, nec ejus optatos fructus capere:

Non quispiam fruitur veris odoribus,
 Hyblæis latebris nec spoliat favos,
 Si fronti caveat, si timeat rubos.
 Arma spina rofas, mella tegunt apes.

XVII.

NEC META NEC
ONUS.

*Sternit humi, immensum quod pondus iterque Camelum,
Sternitur haud fortis laudis amore labor.*

XVIII.

AMELOPARDALIS Græce ac Latine dicta, Aethiopicus Nabis, Arabibus verò ac Turcis Zurnapa, unde vulgare Giraphæ nomen, putatur apud Pausaniam in Bæoticis sive libro IX. esse Camelus indica. Plinius Iulium Casarem primum Romæ in Amphitheatro ludis Circensibus spectandum hoc animal dedisse scribit, quod Dion lib. XLIII. Romana histor. confirmat, atq; ibidem Camelopardalin accurate describit, quemadmodum & Oppianus III. Cyneget. Strabo ac Heliodorus, & inter recentiores Petr. Bellonius lib. II. observationum suarum, quam ante paucos annos Germania quoque vidit. Strabo lib. XVI propter suam asymmetriadem & partium inconcinnitatem nihil illi celeritatis tribuit, ac Βέσκημα potius esse dicit. Vnde Horatius lib. II. epistol. I. ad Augustum fecit,

Diversum confusa genus Panthera Camelo.

Recte autem hac similitudine illi notantur, qui omnia dicunt vel faciunt stulte & confuse, nec ullibi sibi constant, secundum usitatum versiculum,

Dissidet à cunctis sibi qui contrarius ipse est.

At contra in omnibus rebus commendatur verus ordo & ὁμοφωνία ac harmonia mutua, de qua Plutarchus in commentario de Musica inquit, ὅτι ἡ ἁρμονία καὶ θεῖον ἔστι καὶ μέγα, ἀριστέλης ἰσχυρῶς καὶ πάντων τῶν πλάτων. ἡ ἁρμονία ἐπὶ ἐρασίᾳ, πλὴν φύσιν ἔχουσα θεῖον καὶ κακλὴν ἔδαιμονίαν, id est, porro autem quod Harmonia res sit divina, veneranda & magna, Aristoteles Platonis discipulus his verbis confirmat. Enim verò Harmonia res est cælestis, eiusq; natura divina & pulchra atq; admiranda. Quæ tametsi autor ad Musicam tantum eo in loco referat, tamen de omnibus aliis, quæ recte, ὁμομότως καὶ κατὰ τὴν φύσιν (ut S. Apostoli verbis utamur) fiunt, recte dici poterunt.

DIVER-

XVIII.

DIVERSUM CON-
FUSA GENUS.

*Cernis ut inconcinnam habet hæc feralonga figuram:
Quicquid agunt stulti, nil habet harmoniæ.*

URUS

XIX.

RUS ἀπὸ τῶν ὄρεων, id est, à montanis locis in quibus degit, secundum Isidorum, nomen accepit, quem in Hercynia sylva Iul. Caesar lib. vi. de bello Gallico reperiri ait, & multa de illo Erasmus Stella in libro de origine Borussorum narrat. Plinius lib. viii. cap. xv. scribit excellenti vi ac velocitate esse Vros, quibus imperitum vulgus Bubalorum nomen imposuit. Ac inter alios Munsterus in Cosmographia, ubi describit Borussiam, adeo esse feroces perhibet, ut si à venatoribus, qui post arbores latitant, telis & jaculis petantur atque vulnerentur, adeo exardescant in iram & efferantur, præsertim si senserint se esse sauciatos, & hostem ulcisci nequeant, ut crebriore in arbores impetu factò, tandem se quoque conficiant. Sic furores & impetus validi etiam potentiorum, qui nullo consilio innituntur, arte ac prudentia sæpè declinantur ac franguntur, cedendo quidem illis tempestive, & in tutum locum sese recipiendo: idque Ovidius quoque monuit hoc disticho lib. i. de remedio amoris.

Dum furor in cursu est, currenti cede furori,

Difficiles aditus impetus omnis habet.

Ac nota est Horatii sententia lib. iv. Carm. Ode iv.

Vis consilii expers mole ruit sua.

Oppianus quoque lib. v. Halientic. hæc fecit,

ὡς ἔτ' ἠγορεύς ἔτ' εἰδέος ἔπλετ' ὄνειαρ

τῶσων, ὅσον περὶ πιδῶν. ἀλλὴν δ' ἀνεμῶλιος ἀφρων.

Id est, Nec robur tantum quantum prudentia præstat,

Nec species; stolidæ vires sine mente fatiscunt.

Raro autem hæc duo conjunguntur. Nam, ut rectè ait Valerius Max. lib. xi. cap. xii. nimio robore membrorum vigor mentis hebescit, quasi abnuente natura utriusq; boni largitione, ne supra mortale felicitatē sit, eundem & sapientiss. & validiss. esse.

XIX.

CURRENTI CE-
DE FVRORI.

*Quis furor est caco temere se offerre furori?
Cede, parum expecta, nec mora, victor eris.*

XX.

VRSOS certo tempore latitare in suis antris, quæ si non alia habere contigit, ex ramorum fruticumque congerie sibi struunt, impetrabilia imbribus, molig, fronde constrata, in quibus residunt & priorum pedum succi vivunt, eoq, pinguescunt, Plinius, Oppianus, Aelianus, Artemidorus, & alii tradiderunt. Unde etiam Theocritus Φωλάδας ἀρκίς, id est, Vrsos in lustris degentes nominavit: Vbi etiam videndus Scholiast. Græcus. Sane haud aliter ingenia vivida, quò plus recessus & ocii interdum sibi sumunt, eo postea alacrius rursum sese exerunt omniaque peragunt, secundum illud Sophoclis,

Φιλέα γάρ οὐκ εἰν προὔμι ἀνὴρ ῥέζων μέγα.

Solet enim remissius agere vir magnum negocium tractans. Quemadmodum autem vita solitaria nimis, & istud λάθη-
 Γιώσας (contra quod etiam Plutarchus eruditum commentarium conscripsit) intempestive & sine ratione susceptum, præsertim ab illis, qui Reip. & Patriæ præ aliis inservire possunt ac debent, non probatur: ita profecto hominum doctorum, & ad vitam philosophicam idoneorum secessus honesti minimè sunt vituperandi. Quod certe in hac infelicitate nostrorum tēporum & tanta animorum distractione privato nemini vitio vertipoterit. Φίλον γάρ πως πῶς ἀθυρήσει τὸ ἀμικτι κὲ Φιλέρη-
 μεν, secundum Gregorium Nyssenum, id est, Gratum enim est quodammodo tristitia affectis locus secretus & solitarius. Ac præclara etiam est sententia Iustini Martyris in Epistola ista aurea ad Zenam & Severum, σιωπῶντι εἰπῶν, ὁ φέλιον εὐδαι-
 γειν, μήτε ἐράτω ποιδά, μήτε ἀκείαν Ἰπιδέτω. Vt autem breviter dicam, qui bene vult vitam peragere, neque videre, neque audire multa studeat.

MAIOR

XX.

MAIOR POST
OTIA VIRTUS.

*Ceu lustris latitant ursi & sua membra relinquunt:
Sic meditatur opus doctus in arte novum.*

RLUTARCHUS in libello $\alpha\epsilon\iota\ \tau\omicron\varsigma\ \epsilon\iota\varsigma\ \tau\alpha\ \epsilon\upsilon\gamma\epsilon\upsilon\alpha$
 $\Phi\iota\lambda\omicron\sigma\omicron\phi\upsilon\gamma\iota\alpha\varsigma$, multa de infirmi urſa factu scri-
 pſit. Cui etiam aſtipulantur Plinius, Aelianus,
 Oppianus, Orus Niliacus, Phile, & alii pluri-
 mi. Ariſtoteles tamen lib. VI. cap. XXX. hoc
 diſtinctius explicat. Factū, inquit, minimum
 pro ſui corpoſi magnitudine Urſa edit, quippe qua minorem
 cato, maiorem mure parere ſoleat, nudum, & cacum, & crurib.
 propemodum membrisq; aliis indiſcretum & rudem, h. e.
 $\alpha\lambda\omicron\gamma\epsilon\theta\ \rho\epsilon\omega\tau\omicron\upsilon$. At ipſe venatores noſtros affirmantes audivi,
 in utero capta Urſa gravida ſuis membris nonnihil diſtinctos
 catulos ſeſe reperiffe. Commentum autem huius cauſam præbu-
 iſſe quidam exiſtimant catulorum ortus craſſiſſimis ſecundinis
 obvolutorum, quas non niſi lambendo diutius mater reuelleret
 poteſt. Uſurpavit hoc Symbolū celebris iſte pictor Venetus Titi-
 anus, quo indicare voluit, in certis quibusdā rebus Artem plus
 valere quam Naturam ipſam. Quod quidem ut in nonnullis
 verū eſſe concedimus, ſicuti in arte pictoria & ſimilibus: ita in
 plurib. aliis locum habere nequit, Naturamq; multo eſſe præ-
 ſtantiorem quoti die experimur. Et Pindar. ait Olymp. IX.

$\tau\omicron\ \phi\upsilon\alpha\ \kappa\epsilon\lambda\iota\tau\iota\varsigma\ \omicron\upsilon\ \alpha\pi\alpha\upsilon$. Quod a natura eſt optimum omne.
 Alibi legitur aſcriptum, **VTINAM PERPOLIATUR,**
 de operibus nimirum adhuc imperfectis & adhuc abſolvendis.
 Quo pertinet eruditum Epigramma veteris amici mei Greg.
 Berſmanni de Parthenopeo ſeceſſu Virgilii, ex Donati comme-
 moratione in illius vita:

Vt nullo Muſis interpellante vacaret,
 Parthenopes adiit rura quieta Maro.
 Urſaq; lambendo catulos ceu format inertes,
 Cudebat verſus ſic poliando ſuos.
 Aſſidua docti ſua limant carmina cura,
 Et ſub iudicium ſingula verba vocant.

XXI.

NATURA PO-
TENTIOR ARS.

*Ars polit, haud fingit, natura utrumq, ministrat,
Quantum dissideant, indicat hic catulus.*

F 3

CONSTAT

XXII.

ONSTAT *Vrsos* pluvio interdum tempore
& imbribus cadentibus solere potiss. una col-
ludere & exultari, quasi presagientes depul-
sis nubibus aura serenitatem esse brevi conse-
cuturam. Sic viri fortes & constantes è lon-
ginq̄ saepe in rebus suis adversis prosperio-
rem fortu nam prospicientes, tantum abest ut abjecto sint ani-
mo ac perturbentur, ut etiam spe certa sibi omnia lata polli-
ceantur, istud Horatianum crebro apud se meditates,

Non si male nunc: & olim
Sicerit.

Nam secundum Ovidium quoq̄,

Nube solet pulsa candidus ire dies.

*Atq̄, ita fortitudinem cum prudentia conjungentes, tanquam
ducibus duobus certiss. facile consequemur, ut neque in rebus
secundis nimis nos efferamus, neque in adversis desperemus,
quod eleganter B. Gregor. Nazianzenus his Græcis versibus
exposuit,*

μη σφόδρα θαρρῆν, μηδ' ἀπελπίζειν ἄγαν
τὸ μὲν γὰρ ἐκλύει σε, τὸ δ' ἀνατρέπει,
τὸ μὲν κατέρθε, τὸ δ' ἔχθ, τὸ δ' ἐφθόνῳ,
εἴως ὅδ' τὸ λείπον ἀχρεῖν ἰπόνον.

Nefide multum, neve despera nimis,

Illud soluto efficit, pessundat hoc,

Hoc corrigens, illud tenens, reliquam sine

Livore rectius peragrabis viam.

Pulchrè etiam Apollodorus apud Stobæum dixit:

Οὐδέ ποτ' ἀζημιᾶν τὴν κακῶς πρᾶξιοντα δεῖ,

Ἄνδρες, τὰ βελτίω δὲ προσδοκᾶν αἰεὶ.

Nunquã oportet animũ despondere hominẽ infortunatũ,

O viri, meliora verò semper expectare.

XXII.

SERENABIT.

*Quæris cur saliant pluviis? spes certa sereni est:
Hac tu confusus, pelle animi nebulas.*

DE

XXIII.

DE *Vrsis* hæc quoq; *Plinius* litteris tradidit:
 Oculi eorum hebescent crebro, qua maxime
 causa fauos expetunt, ut conuulneratum ab
 apibus os leuet sanguine grauedinem illam.
 Et *Solinus* inquit, nihil auidius quam mel ca-
 ptant, atq; ideo aluearibus ubiq; insidiantur.

Narrant autem aliquando accidisse, ut *Vrsus* cupiens alueari-
 um in quercu veteri invadere, atq; inde mel auferre, ita ualide
 pedem anteriorem in ramum sese reflectentem impulerit, ut
 inde rursus sese liberare ne utiquam potuerit, & hoc modo de-
 tentum & captum fame perisse. Accommodabit sibi recte
 hoc Symbolum quispiam probus ac innocens, qui contra alio-
 rum violentiam & iniustitiam, qui seipsum saepe euertere, & in
 suam perniciem ruere solent, præter omnium opinionem con-
 seruatur, quod *Lucretii* egregii versus nobis subjiciunt,

Circumretitenim vis atq; iniuria quenque,

Atq; unde exorta est, ad eum plerunque reuertit.

Rectè igitur *Xenophon* lib. i. memor. monet, prudentem non ef-
 se violentum, cum sciat, ὅτι τῆ μὲν βία πρὸς ἑσπιν ἔχθρα, ἐκίν-
 δωσθαι, Violentiam comites habere inimicitiam atq; periculum:
 Additq; eleganter, ἔκιν, ἑτῶν φρόνησιν ἀσκάντων τὸ βιάζεσθαι,
 ἀλλὰ τὰν ἰσὺν ἄνδρῶν γνῶμης ἔχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν:
 Quamobrem vim facere non est prudentia studiosorum: Sed
 qui robur sine mente possident, violentis gaudent facinoribus.

XXIII.

VIOLENTA
NOCENT:

*Vt favus exitio est Vrso, sic saepe malorum
Autorem illaqueant visq; dolusq; suum.*

G

Ex

XXIV.

B antiquo nummo Iulii Caesaris, in cuius altera parte bos ad sacrificia destinatus, stans ante aram exprimitur, cum inscriptione IOVI OPT. MAX. SACRUM, hoc Symbolum videtur habuisse suam originem. Hic verò auctor illius addidit quoque aratrum, cum hoc animal potiss. ad opera rustica expedienda, aptum natum esse nemini sit dubium. Unde in nummis tam Grecis quàm Latinis per boves vel tauros Coloniarum deductiones intelligebant, sicuti quoque rei frumentariae fuere insignia. Quod ex Varrone quoque discimus, oppida (inquiens) condebant in Latio Hetrusco more multa, & iunctis bobus, id est, tauro & vacca interiore aratro circumagebant sulcum. Hoc convenit in illos, qui non solum pietate ac religione, ac omni laudabili doctrina cupiunt excellere atque aliis praeire (quod per sacrificium cum bove peractum ostenditur) sed etiam aliis pluribus laboribus, sicuti bos arans, indefesso studio hominibus usui esse atque inservire student. Nam, ut Menander ait: τὸ χρηστὸν πρῶτον ἐστὶν εἶναι ἀγαθὸν, Res bonas facere hominis est officium ingenui. Ascripsit autem imprimis hoc Symbolum sibi (ut Hieronymus Ruscellus refert, & ex epistolis Italicis Hannibalis Cari ita demerit licet animadvertere) Onophrius Panvinus Veronensis, ordinis Augustiniani Cœnobita, vir admodum laboriosus, ut scripta ab ipso composita testantur.

XXIV.
IN UTRUMQUE
PARATUS.

*Ferre jugum, jugulumq̄, dare, est bos aptus utrinque;
Sic pia turba facit, grata DEO referens.*

XXV.

LIVIVS lib. XII. memorabilem historiam memorat de Hannibale in angustiis ad Casilinum à Fabio Max. Cunctatore incluso, quem ipsum tamen alioquin prudentissimum ducem militarem, mira arte & ingenioso strategemate deceperit, commentus (ut Livius loquitur) ludibrium oculorum specie rerribile ad frustrandum hostem. Faces enim undique ex agris collectas, fascisque virgarum & arida sarmenta praeligari curavit cornibus boum, quorum ad duo milia fuere, atque primis tenebris noctis, accensis cornibus armentum in hostes, jussu ipsius, concitatum fuit. Interea illi qui ex Romanis ad transitus saltus insidendos locati fuerunt, circumventos se esse existimantes, praesidio excesserunt; atque ita Hannibal ex illis faucibus evasit, & in agro Alfano securus castra posuit. Apparet itaque ex hac historia, inter praecipuas boni ducis militares virtutes hanc non esse postremam, ut si quando se tempore locoq; ac aliis in rebus hosti sui inferiorem videat, nequiquam tamen planè desperet, sed in omnem occasionem intentus non minus arte & ingenio, quam aperto Marte adversario suo terrorem simul & errorem incutiat, & hoc pacto se & suos incolumes conservet, & ab omni periculo tutos praestet. Sic eleganter Val. Maximus lib. VII. cap. III. Romanam virtutem praesidium ab astutia mutuasce dixit. Sed in hac parte nimis callida, atque multo etiam magis perfida consilia locum habere non debent. Vnde etiam apud Virgilium lib. XI. Aeneidos ironice potius (ut quidam interpretes volunt) quam verè ex sententia auctoris dicit Chorabus: Dolus an virtus quis in hoste requirat?

TERROR

XXV.

TERROR ET.
ERROR.

*Fraudem fraude, astum non fallere dedecet astu,
Sæpe timore timor trudiur, arte dolus.*

LUTARCHUS in *Symposiacis lib. VI. cap. x. de tauro ad ficum mansuetato* hac litteris prodidit. Equidem spiritum validum & vehementem in fico exhalare, cum visus plane testatur, tum id quod de tauris fertur, scilicet ficui alligatum taurum etiam ferocis. quiescere, tactumque admittere, & omnino ferociam quasi languescentem deponere. In acrimoniam tamen arboris major pars caussa collata est. Plinius vero lib. XXIII. cap. VII. sicuti Orus quoque hoc potius Caprifico ascribit: & quidem collo eorum hanc circumdatam (ut pictura representat) mirabili natura comescere tauros ait, ut immobiles præstet. Cuius proprietatis causam Cælius Calcagninus lib. II. quoque investigare conatur. Sic frenum petulantia est sæpe adversa fortuna hominibus rebus secundis nimis sese efferentibus, vel aliis vitiis impune indulgentibus, & idem quoque præstat doctrine sanioris institutio, & ad virtutem ac honestatem assuefactio, quibus animi hominum effrenes ad modestiam & mansuetudinem reducuntur, quod præclare Horatius lib. I. epist. I. ad Mæcenatem subjecit his versibus,

Nemo adeo ferus est, ut non imitescere possit,
Si modo cultura patientem præbeat aurem.

Qui similiter lib. II. *Serm. Satyra III.* introducit Polemonem Atheniensem perditæ luxuriæ adolescentem, qui ebrius & coronatus forte ingressus scholam Xenocratis, cum Philosophus hic acriter de industria esset in luxuriam invecus, coëgit pœnitentia ductum oratione sua Polemonem, ut deposita priore mala vita philosophiæ serio operam daret, qui etiam eidem Xenocrati postea successor fuit datus. Ait autem poëta de ipso

Potus ut ille

Dicitur ex collo furtim carpisse coronas,
Postquam est impransicorruptus voce magistri.

XXVI.

QUANTUM MU-
TATUS AB ILLO.

*Corniger ut blandus fit amictus fronde : at inertem,
Frugis vix facias, nibene pressus eat.*

XXVII.

Bos dicitur taurus castratus, hoc modo tam ad opera rustica quam ad saginam magis idoneus, quem Plinius etiam nominat socium laboris agrig. culturae. Et Aristoteles in Oecon. βῆν ἀντι οὐκ ἐστὶ τῆς πέποιθτος ἀνά: inquit, Loco servi bovem esse pauperibus. Perhibent autem boves ferociores & magis generosos hoc quoque habere proprium, ut in pascuis & pratis quempiam locum peculiarem occupent, nec alios facile admittant. Ac descripsit graphice huiusmodi boum impatientium consortis pugnam Oppianus lib. XI. Cyneget. Usus autem est hoc Symbolo Rex Polonia Stephanus Batorius, magnanimus & prudens admodum, nec non literatus Princeps, satis quidem apposite, cum pascuis simul & bobus ista regio abundet, non obscure innuens, se ad Regni illius possessionem, magnis laboribus & periculis acquisitam, nullum facile socium esse admissurum, cum secundum Thyestem apud Senecam, Non capiat regnum duos. Quod longè antè dixit Ennius, teste Cic. in Off.

Nulla sancta societas, nec fides regni est.

Secutusq; illum Lucanus affirmat lib. 1.

Nulla fides regni sociis, omnisq; potestas

Impatiens consortis erit.

Illustris Princeps Maximilianus Sfortia, Dux Mediolanensis, eodem Symbolo delectatus est, cum inscriptione, MELIORA QUÆRO: Volens significare forsitan, se instar bovis, in pascuis semper optima quæ, quarentis & seligentis, consiliis quoque melioribus & prudentioribus cupere frui: quidam tamen opinati sunt, tacite hoc Symbolo eum innuisse, se adhuc regionem adhuc uberiolem appetere. Ante ascriptum fuerat:

NEMINEM ADMITTO.

XXVII.

MIHI PASCUA
SOLI.

*Solus opima tenet bos pascua, parta tuetur;
Tu quoque sic dotes solus habeto tuas.*

H

IN

N antiquis numismatibus equus ad currendum se incitans, summam rei celeritatem & alacritatem Symbolice exprimit. Montis verò ascensus acclivior & asperior, virtutis iter difficile quidem, quo tamen ad veram gloriam tandem perveniatur, denotat. Venti autem procellosi, equi cursum remorantes, omnis generis adversitates, & impedimenta plurima, quæ viros probos & virtutis amantes à præclaro suo proposito avertere vel saltem aliquantisper detinere solent, non male significant. De quo Euripides quoque in supplicibus queritur,

πολλοὶ γε γὰρ ἄνδρες ἐκίχασ' ὄπως

δείξωσιν αὐτὰς τῶν κακῶν ἐξοσίαι.

Multi viri nati honesto loco non possunt

Seipsos palam ostendere, propter malorum potestatem.

Idemque Menander deplorat,

ὡς ἀδικῶν, ἔταν ἢ μὲν φύσις

ἀποδῶ πεινὸν, τῆτο δ' ἢ τύχη κακῆ.

Quam injusta res, cum natura quidem

Egregium aliquid contulerit, fortuna autem hoc depravat.

*N*ihilominus contra omnes insultus & procellas graviores, a via virtutis nunquam abscedendum, ac fortiter resistendum, donec superatis omnibus malis optatum finem consequamur.

Quod Cicero quoque monet lib. III. Tusculanar. *Quæstion.* Nulla (inquit) potest esse diuturna gloria, quam labor strenuus ac indefessus primum non antecesserit. Quo pertinent Propertii lib. IV. *Eleg. versus elegantes.*

Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires,

Non juvat ex facili læta corona iugo.

Fuit autem hoc Symbolum usurpatum à doctis. Italo Ludovico Dulce, & ejus inscriptio: TERRESTRIA FLAMINA VETANT.

FRUSTRA

XXVIII.

FRUSTRA REMO
RANTIAVS AVSTRIS

*Non remoratur equum vis venti assurgere in auras,
Virtutis nec fors aspera tardat iter.*

XXIX.

GENEROSI equi nobilem sobolem accuratè expressam à Virgilio III. Georg. (vel Apulei etiam testimonio) feliciter imitatus est dulcis. Oppianus in I. xiv. Et sanè sunt quaedam quasi incunabula & elementa virtutis; animiq; procedente tempore ad summum gloria culmen perventuri, certo cum indolis experimento, uti Val. Max. lib. I II. cap. I. loquitur, & ejus rei pulcra exempla commemorat. Sed à pullo præcipuè generoso & spem magnam concitante de se apud alios, atque in letis pascuis exultante, adhuc in adolescentia (ut conjicio) sua Symbolum elegit hoc illustris Nicolaus Bathorius, Comes Sacmariensis (cujus prosapia celeberrima ac antiquissima multos semper viros præstantiss. protulit) quo scilicet ob ἠὲ Φύλακ' ἔν' ἑσπ' αὐ' ad præclara facinora peragenda se ipsum incitare, & magni animi spem de se exuscitare voluit, atque id quidem paulatim & suo tempore, non instar ingeniorum quorundam nimia cupiditate celeriter evolantium, & rebus arduis intempestive se ingerentium, cum magna sui nominis infamia. Nam, ut Accius poëta in colloquio ad Pacuvium apud Gellium lib. XIII. cap. II. dicit, quod in pomis est, itidem in ingeniis esse aiunt, quæ dura atque acerba nascuntur, post fiunt mitia & jucunda. Sed quæ gignuntur statim vieta & mollia, atque in principio sunt virvida, non matura mox fiunt putrida. Dixerat autem Pacuvius sibi auriora paulum & acerbiora videri, quæ scripsisset Accius in Tragædia sua Atreo, quam ei recitaverat. Quintilianus etiam lib. I. Institutionum Oratoriar. de talibus ingeniis ante tempus sese ostendentibus rectè ait: Ingeniorū veluti præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem.

XXIX.

ET IAM PRÆCLA-
RA MINATUR.

*Fortis equi virtus primis se prodit in annis;
Nec latet excelsi vis generosa animi.*

H 3

INTER

XXX.

INTER alia boni & generosi equi laudabilia signa, non postremo loco hoc quoque esse scimus, quod sitibundus inter bibendum non primis tantum (ut dicitur) labris, sed subito profundeque satis, caput supranares usque, in aquam immergat. Quod Plinius quoque retulit lib. VIII. cap. XLIX. Quo acrior equus est, eo altius in bibendo nares mergit. Sic quoque viri fortes ac bellicosi, quo majora pericula ipsos circumstant, & pluribus difficultatibus urgentur, eo acriores & alacriores in illis ipsis se exhibent. Unde apud Lucanum lib. IX. Cato exercitum in Libyam ducturus inter alias egregias cohortationes militibus hæc quoque suggerit:

— Serpens, sitis, ardor, arenæ,
 Dulcia virtuti, gaudet patientia duris,
 Lætius est, quoties magno sibi constat honestum.
 Et Claudianus præclare.

Vile decus, quod non erexit præviis horror,
 Ingentes geminant discrimina magna triumphos.

Ob quam causam familiare sibi hoc Symbolum esse voluit fortis & strenuus bellator ac eques celebris, Bernhardinus de Cardina Neapolitanus, qui in multis ac gravibus bellis, quibus interfuit, & præclare præfuit, omnibus posthabitis periculis aut laboribus officium boni militis præstitit, & magna alacritate hostibus suis sese opposuit, atque semper eximiam inde reportavit laudem. Pulchrè Euripides.

Τὸς πόνε. γάροι γάροι
 Τολμασι, δειλοὶ δ' εἰσὶν εἶδεν εἰδαμῆ.

Boni viri subire labores
 Audent, & nusquam ulla in re sunt timidi.

XXX.

ANIMOPETIT
IMA PROFUNDO.

*Totus equus naso ceu fertur anhelus in undam,
Praesenti adversis obvius ito malis.*

PLATO

LATO in Phædro sive in dialogo de pulchro, proponit elegantem similitudinem de duobus equis, quibus omnis generis cupiditates & appetitiones significare voluit, quæ si rationi obtemperent, bonæ, sin minus, prava evadant. Quare si ira, superbia & alia vitia Rationi recte quasi vinculo non coerceantur ac constringantur, homi sue potestatis esse amplius nequit, sed efferatur in omnes parte. & extra se rapitur. Et, ut isocrates præclare dixit: ταῦτα πάρε τῆς ἀρετῆς, τῆς τῆς ἐπιθυμίας ἀποβάλλουσιν: ἐκείνά τε γὰρ ἀπάσαι φέρεται Δαμασθένοντα τῶν ὀφθαλμῶν. ἢ, τε ψυχὴ πολλὰ σφάλει τῆς Δαφθαρείου τῆς Δαφθείας: idem ei quod curribus evenit, è quib. aurigæ sunt excussi. Nam ut hi temere feruntur, carentes gubernatoribus: Sic animus in multa delicta impellitur, mente subversa. Accuratius etiam rem & magis theologice explicat Chrysostomus in Homil. v. ad Isaiam: Anima habena laxans cupiditatibus extrarationem positis, quo vis rapitur nec aliter quàm equus ferociens, ubi frenum ore, sefforem tergo excussit, fertur quo vis vento velocius, omnib. obviis intollerabilis. Timore itaque DEI, quæ est vera ratio Christianorum, undique constringenda, & intra suos limites continenda. Pulcer igitur Claudianus in Paneg. Mallii:

Diis proximus ille est,
Quem ratio, non ira movet.

Et eleganter Socrates ait, μόνη τῷ λόγῳ καθάπερ Πιπρίπτε σὺ Φρονι, παρακαταθετέον ἢ βίον: Soli rationi tanquam consultiſſimo tutori vitam omnem credere convenit. Franciscus Tertius Bergomas in Genealogiis Serenissima Domus Austriacæ cum iconibus. Principum magna solertia in æs incisus, hoc Symbolum attribuit Luitfrido Comiti Habsburgensi Nono.

XXXI.

HÆC VERA PO-
TENTIA EST.

*Affectus quisquis mentis moderatur habenis,
Fertur equo domito, qui vagus, ille fero.*

I

APUD

APUD veteres maxima commendationis fuerunt equi Theſſalici, quibus bovilli capitis notam incolæ inurebant, à qua dictos volunt Bucephalos, non quod capite bovis eſſent præditi, ut Pomp. Feſtus voluit. Fuit autem κατ' ἔροχλὼ ita nominatus equus Alexandri Magni & ipſe Theſſalicus, qui nullum alium quam Regem ipſum ſeſſorem admittebat. Qui cum in prælio, quo Alexander Porum Indiæ Regem vicit, fuiſſet interſectus, in memoriam grati animi ad Hydaspim fluvium Indiæ, urbem Bucephalam ab ipſo ſic denominatam condi juiſſit, ut teſtantur Stephanus de Urbibus, Plinius, Strabo, & Juſtinus. Quod exemplum nobis proponitur illuſtre, ut, ſecundum Senecam in libro de beneficiis, beneficiorum memoriam non ſinamus ullo pacto ſeneſcere, immo gratitudinem quandoq; non ſolum ad homines, ſed etiam ad animalia bene de nobis merita ſe debere extendere. Apud Dionem quidem & Jul. Capitolinum hoc etiam nomine Adrianus Caſar, & Verus Imp. celebrantur, quorū ille equo ſuo Boryſtheni mortuo columnam inſcripto epigrammate erexit, hic Volucris equo ſepulcrum in Vaticano fieri curavit. Herodotus etiam equarum monumenta ob victorias Olympicas reportatas commemorat. Alii ſolo Bucephalo quaſi ferociente utuntur, addito dicto: INDIGNOS INDIGNOR. Nam quemadmodum Alexander Magnus tantum fuit dignus habitus ab iſto equo, ut eum reciperet ſeſſorem, ita quoq; generoſus animus omnia reſpuit præter virtutem & honeſtatem, nec unquam pravorum conſuetudinem admittit. Quandoquidem (ut Xenophon δαρπηνη. a. ſcripſit) ἡ μὲν τῶν χρηστῶν ἐπιμλία, ἀσκησις ἐστὶ τῆς ἀρετῆς, ἡ δὲ τῶν πονηρῶν, κατὰ λυσις: Bonorum quidem conſuetudo virtutis exercitatio, pravorum autem, illius deſtructio atq; everſio eſt.

XXXII.

GRATO SERVIIS-
SE PATRONO.

*Gratus equo ut fuerit, magnus docet ille Macedo,
Ornat honore novo, condidit huic tumulum.*

XXXIII.

LUPUM cervarium (quam appellationem hodie retinent Rheti, Sabaudi & Illyrii) vocamus illam feram, quam nostri *Lucch* nominant, quod vocabulum videtur cum lynce convenire, estq; sic dictus, quod cervos soleat infestare, vel quod hinnulos (secundum alios) suis maculis imitetur. An *Δωξ* sit Græcorum, adhuc disputatur: tametsi Gaza contra sententiam Gesneri ita lupum cervarium verterit. Plinius perhibet, quamvis in fame mandenti, si respererit, oblivionem cibi subrepere, digressumq; quarere alium, & ita, ut Solinus refert, immemor presentis copie, ita questum quam reliquerat satietatem. Quod pariter avaris & ambitiosis saepe contingere solet, qui dementati vana spe fortuna uberioris presentia commoda per stultitiam negligunt, perinde ut Canis carnis frustum per flumen ferens in Apologo, cui Phædrus Aug. Lib. hoc *ἄμυδι*:v dedit:

Amittit meritò proprium, qui alienum appetit.

Hesiodi autem versus notus est:

νήπιος ἔς τὰ ἐπιμα λιπὰν ἀνέπιμα διώκει.

Stultus est, qui certis relictis, se statatur incerta.

Itemq; Sophoclea sententia in Thyeste.

τῶν ἀμυχάνων δ' ἔρας

πολλὰς ἔθηκε τῆ παρτίος ἀμπλακῶν,

Non possibilem cupiditas

Multos fecit presentibus frustrari.

Tractat idem Emblemata sive Symbolum (nam diverso respectu utriq; accommodari poterit) Alciatus quoque in Emblem. Apud Scip. Amiratū Italicū scriptorē additur dictum: QUOD TIBI DEEST MIHI OBEST. Et apud alium, VTINAM SIC IPSE FOREM. Quæ ad ea, quorum recordatio est molesta, & libenter vellemus oblivisci, recte applicari poterunt.

DEMENS

XXXIII.

DEMENS ALIE-
NA REQUIRIT.

*Incertis inhiat, certissima spernit avarus
Cen presente alium lynx cupit ipsa cibum.*

XXXIV.

LYNCEs scribit in *Aethiopia* reperiri *Plinius*,
Lupos verò *cervarios* in locis *Septentrionalibus*.
 Videntur tamen esse animalia cōgenera, & utriq;
 attribuunt scriptores visum acerrimum, pellisq;
 varietatem. *Plutarchus* in libello contra *Stoicos* scribit, cre-
 ditum fuisse de *Lynceo* quodam, quod saxa quoque & arbores
 oculorum acie penetraret: imò & per terram eum conspe-
 xisse, quæ aegerentur apud inferos, *Apollon* tradit in *Argonaut*.
 Meminit quoque illius *Pindarus* hymno x. *Neme.* & *Hora-*
tius 1. *epist. ad Mecænatem*:

Non possis oculo quantum contendere *Lynceus*.
 Hac nonnulli ad hanc feram transfulere, quod tamē fabulosum
 pluribus & nimis *περβολικόν* esse videtur, nihilominus ele-
 ganter accommodari ad aciem mentis singularem, & ingeni-
 acumen & perspicacitatem poterit, quæ *Græcis* est *ἀγχινοια*,
eximia & admodum utilis, si ad res laudabiles adhibeatur: è
 contrario verò plurimum nocens ac perniciofa, ubi tam egregio
 ac divino dono ad futilia homines perperam abutantur. Tribu-
 it autem hanc quoque laudem *Cyro* *Xenophon* lib. .i. in ejus
πυδεία, ἵσα αὐτὸς ὑπ' ἄλλων ἐρωτῶν, *Ἄρα τὴ ἀγχινοῖαν εἶναι, παρὸ*
ἐπιπέμπει, Quæcumque alii interrogassent, ad ea propter inge-
 nii celeritatē promte respondit. Præposuit suis libris hoc Sym-
 bolum *Ioannes Baptista à Porta Neapolitanus*, tacite eo osten-
 dens, se præ aliis conari *Naturæ arcana* & maximè abscondita
 investigare atque aliis communicare, de quo ipsius studio alio-
 rum esto iudicium. Illius autem inscriptionem leviter, sed ad
 Symbolum accommodatius, immutavimus.

XXXIV.

INSPICIT ET
PERSPICIT.

*Et muros penetrant fulgentia lumina Lycis,
Et secreta acies perspicit ingenii.*

TIGRI-

NIGRIDEM apud Hircanos & Indos ferunt animal esse miræ velocitatis, ac maculosum, teste Plinio. Autores rerum Indicarum, qui nostro saculo floruerunt, interquos Orviedus & Petrus Martyr non postremi habentur, hanc feram describunt, & leoni quoque parem vel majorem faciunt. Pausanias in Bæoticis suis lib. IX. putat Mantichoram Indorum esse. In nostris regionibus an sit visa dubitatur. Aelianus cum Plinio ait Φιδότειον, id est, sobolis esse amantem in hoc genere fæminam, usque adeo, ut ad naves usque prosequatur venatores, eosq; cogat catulos interceptos rursum unum post alterum abjicere. Pierius verò in Hieroglyphicis memorat, venatorem conscensa navi vix duob. vel uno tantum catulo ablato aufugere, in continenti post se equo relicto, in quem Tigris omnem ultionis sævitiam convertens eum totum discerpit. Ex quo videmus, vindicta cupiditatem minuere non solum in feris, sed in hominibus quoque dolorem solere, præsertim in iracundis & verapietate minime imbutis, quæ nos multo aliter instruit, ac DEO vindictam esse relinquendam monet. Quæ poëta Ethnicus Iuvenalis quoque nonnihil intellexit, ubi inquit,

At vindicta bonum vita jucundius ipsa est.

Et statim addit.

Nempe hæc indocti, quorum præcordia nullis
Interdum aut levibus videas flagrantia caussis,
Quantulacunque adeo est occasio, sufficit iræ.

Tandemq; egregie concludit.

Semper & infirmi est animi exiguiq; voluptas
Ultio, continuo sic collige, quod vindicta
Nemo magis gaudet quam fœmina,

XXXV.

MINUIT VINDI-
CTA DOLOREM.

*Persequitur sobolis raptorem concita Tigris,
Et saepe est magnis ultio grata viris.*

XXXVI.

ET Tigride *Ambrosius* VI. *Hexaemero* cap. IV. & *Albertus* de animalibus hæc quoq; litteris mandarunt. Venatores quidam spheras vitreas insequentibus matribus catulorum, quos rapuerunt, objiciunt, quas illæ intuentes imagine quam ipse reddunt, ita decipiuntur. nam catulos subesse putant, quod sphaera moveatur, ceu vivum animal in se continens. Sed cum tandem pedibus spheram Tigris confringit, ut catulo potiri queat, delusam se videns pergit insequi. Illi alias subinde spheras objiciunt, deluduntq; feram, donec tuto ad urbes vel naves evadant. Ex quo *Claudianus* fecit,

Vitreæ tardatur imaginē formæ.

Atq; inter recentiores poetas vir doctiss. *Petrus Angelius Bargeus* lib. III. *Cynegeticorum*,

Speculo persæpe eluditur, ut se
Inspexit, natosq; illic decepta putavit
Esse suis caveis & iniquo carcere clausos.

Sic nimis crebro in nostris rebus, secundum *Simonidem*, τὸ δοκῆναι τὴν τὴν ἀλήθειαν βιάζεσθαι, opinio etiam ipsi veritati vim facit, & ut *Theognis* ait,

πολλὰ κί τὴν γνώμην ἐξ ἀπατῶσ' ἰδεαί.

Et mentem species fallere sæpe solet.

Vel, ut præstantiss. *Hospitalius* in quodam carmine fecit,

Et veri specie nos ludit opinio falsa.

Quod in primis in vera pietate & religione Christiana summo pere est fugiendum, ut *Basiliius Magnus* multis verbis monet in *Homilia* ἐν λακίλει, quæ hoc loco ascribere nimis longum foret, Alii addunt: T E P I E T A S, N O S F A L L I T A M O R.

XXXVI.

FALLIT IMAG-
GO SUI.

*Ambigua splendens nos fallit imagine forma,
Fallitur ut vitreo Tigris acerba globo.*

ANTHERA à Græcis secundum Varronen dicta est ab omnifaria feritate, cuius sexum quidam distinguunt ut marem Pardum, feminam Pardalim vocent, Panthera Latinis vocatur Varia, à pellis varietate. Africana quoque nominantur, cum in hac regione imprimis reperiantur, nunquã in Europa. In picturis & sculpturis verterum Pantheras, Leopardos, Tigrides & Lynces, ut cognata animalia, non facile semper est invicem discernere. Nota autem nostris quoque temporibus est Panthera, ad quam refertur Leopardus. Legitur apud Plutarchum in commentario de solertia animalium, ad Pantheram pleraq; accedere animalia, suavitate odoris illecta, & maxime Simias. Idemq; testantur Aristoteles, Solinus, Aelianus & Plinius, qui postremus hæc clarius exponit, ubi sic scribit: Ferunt odore earum mirè sollicitari quadrupedes cunctas, sed capitis torvitate terreri, quamobrem eo occultato reliqua dulcedine eius corripunt. Idem ferè scribunt Theophrastus quoque lib. de Odoribus, & Philostrat. lib. II. Quare sapientes Aegyptii (ut Orus scribit) hominem sceleratum & malitiosum designaturi, qui animum suum subdole occultet, Pantheram alia animalia persequentem pingebant, vitium profecto ut max. detestandum, sic hodie nimis usitatum: de quo Cicero III. Verrina orat: Nulla sunt, inquit, occultiores insidia quam hæ, que latent in simulatione officii: ac lib. I. de Off. rectè ait, Nulla est totius injusticie capitalior quam eorum, qui cum max. fallunt, hoc tamen agunt, ut boni viri esse videantur. Et extat Dionis Chrysostomi libellus *de amicitia*. Alii generalius ad omnia genera voluptatis prave referunt: de quibus Silius Italicus:

nec ira deum tantum, nec tela, nec hostis,

Quantum sola nocet animis illapsa voluptas.

XXXVII.

ALLICIT UT
PERIMAT.

*Luxuriam juvenes, maleficos spernite amores,
Nam necat illectas Pardus odore feras.*

K 3

APUD

XXXVIII.

A PUD S. Prophetam Hieremiam cap. XIII. graviss. legitur increpatio, ubi ait, Si mutare potest Aethiops cutim suam, aut pardus maculas, & vos poteritis benefacere, cum didiceritis malum. Id quoque Gregorius Nazianzenus breviter repetiit, πέρδαλις ὄχι δροπίθηται τὸ κατὰ σῦλον, ἔδῃ αἰθίοψ τὸ μέλαν. Pardalis non deponit maculosum istud, nec Aethiops nigredinem. Notantur autem in primis hac similitudine homines præter modum perverse mali & improbi, quorum subdoli & fallaces mores plane in naturam (ut dici solet) abierunt, nec salutaribus admonitionibus locum ullum concedunt. Qui etsi τόπον, non tamen τρόπον μεταβάλλουσιν, ut Aeschines in Ctesiph. loquitur. Nam ut Menander dixit:

Αὐχθῆ τῆ τιν᾽ ἐστὶν ἡ πονηρία:

Audire monita non solent ulla improbi.

Definit autem Ambrosius in Hexaemero malitiam, id est, μοχθηρίαν, esse mentis atque animi depravationem deviam à tramite veritatis. Ac Cicero III. lib. de Natura Deorum: vult esse versutam ac fallacem rationem nocendi. Quae etiam præclare explicat idem Nazianzenus, ὄντως (inquiens) ἀσυλλόγιστος ἢ ἀπεχθαστὸν πᾶσι μὴ μοχθηρία, καὶ ἔδειν ἐστὶ τὰς πονηρὰς βελτίους ποιῆσαι, id est, profecto res est rationis expertis improbitas sive malitia, nec quicquam est, quod pravos efficere possit meliores. Quod de illis intelligitur, qui emendationem nullam volunt admittere, ac dati sunt, secundum S. Paulum, εἰς ἀδίκημιν ὄντες, id est, reprobam mentem, quae res profecto omnium quae cogitari potest, est miserrima: nam eiusmodi deplorati homines (teste S. Petro) ταχὺν ἄπώλειαν, id est, velox exitium sibi accersunt.

HAUD

XXXVIII.

HAUD MUTABI-
TVR VNQVAM.

*Callida si varios sibi Pardalis exuit orbes,
Exhet & mores mens scelerata malos.*

XXXIX.

ESNERUS & alii, qui de Animalibus scripserunt, annotarunt hæc duo vocabula, Pardi ac Leopardi, interdum ab autoribus promiscue accipi, cum quidem nomen Pardi ante Lucanum & Plinium vix in usu fuisse deprehendatur, sed Pardalis de utroq; sexu sumebatur. Leopardi verò denominatio adhuc est recentior, cujus antè Julii Capitolini aut Aelii Spartiani tempora nemo (quod ego sciam) meminèrit. Significat autem propriè feram natam ex Leana & Pardali, Paulus Venetus lib. III. refert magnum Tartarorum Chan siue Imperatorem venationis esse studiosum, & equo insidentem secum ducere Leopardum cicuratū, quē in cervos & damas emittat. Estq; apud plures Principes & ipsum Imperatorē nostrū hæc venatio adhuc quoque usitata. Ac tale est ingenium Leopardi, ut nisi intra paucos saltus (aliqui ternos statuunt) feram vel leporem assequatur, irā effertus recedat, quem venator haustu sanguinis ex lagena, vel frusto carnis placare solet. Usurpavit hoc Symbolum Senator præcipuus Venetus Iacob. Superantius, (cuius gentile insigne quoq; est Pardus) qui summis in sua Republ. honoribus perfunctus, tandem fortunam parum propitiam expertus est. Significare autem eo voluit, celeritatem & industriā in rebus arduis peragendis admodum esse necessariam, quæ si non habeat locum, quiescendum & optatiore occasione esse expectandam. Quod elegantiss. Heliodorus lib. IV. Acth. dixit: τῆς ὥρας ἐπιόσπουρον ἄντηρον, temporis oportuni occasionem observare. Bargaglius Italicus scriptor addit, AUT CITO AUT NUNQUAM. Vel AUT CITO, AUT SPERNO, eodem ferme cum priore sensu.

XXXIX.

AVT CAPIO AVT
QUIESCO.

*Ad vigila, presa, momento occasio constat,
Elapso hoc, frustra quod facis, omne facis.*

L

CERVUM

 ERVUM dicunt nominari, ἔραφεν quasi ἔλεφον
 Ἄρα ἢ ἔλκειν τὰς ὄφεις, quod attrahat serpentes,
 vel ἄρα τὰ ἐλαύει τὰς ὄφεις, quod serpentes abi-
 gat. Plinius narium spiritu dicit extrahere veni-
 tentes, quod Aelianus quoq. asserit, addens eos etiam à cervis
 devorari. Idem Lucretius lib. VI. refert,

Naribus alipedes ut cervi sæpe putantur
 Ducere de latebris serpentina secla ferarum.

Nec aliter Nicander in Theriacis, & Basilius Magnus in He-
 xaemero. At secundum Oppianum II. Cynaget. & II Halicut.
 & alios, cervi & serpentes mutuo odio tantopere flagrant, ut
 etiam cornu cervinum, secundum Dioscoridem Scholiastem
 Apollonii lib. II. & Aelianum, suo suffitu abigat serpentes. Po-
 test autem primum intelligi generaliter hoc Symbolum, de ho-
 minib. fraudulentis, & perversis simulatoribus, qui tametsi
 aliquantisper tanquam in antris suis & cæcis recessibus lati-
 tent, tandem veritatis tamen vi ac potentia inde extrahuntur
 atq. ab illa conficiuntur. Sic Peregrinus dictus quidam Philo-
 sophus, teste Gellio lib. XII. cap. IX. dicere solebat, errare eos
 qui spe & fiducia latendi peccent, cum nulla sit perpetua peccati
 latebra, eorūque falsa opinioni hos Sophoclis versus opponebat,

πρὸς πάντα κρύπτε μηδεν. ὡς ἅπανθ' ἐρῶν
 καὶ πάντ' ἔκκεων, πέντ' ἀπ' ἄλλουσι χρεῖν.

Nihil occulta ad hæc: quando cuncta tuens,
 Et cuncta audiens, omnia revelabit dies.

Possset quoq. particulatim princeps aliquis, scelerum vindex
 justissimus, & improborum hostis acerrimus, ad aliorum ter-
 rorem ejusmodi Symbolo uti, qui sit secundum Euripidem (ci-
 tante hos versus Stobæo)

τοῖς μὲν δίκαισι ἔνδμ. τοῖς δ' αὖ κακοῖς
 πάντων μέγιστος πολέμιος κατὰ χθόνα.

Iustus quidem æquus & justus: malis verò
 Omnium maximus hostis in terra.

XL.

NULLIS FRAUS
TVTA LATEBRIS.

*Dispareat fraus ficta dolis, candorq; triumphet,
Tandem illa opprimitur, ceu latebris coluber.*

XLI.

Uranimi ager & multis curis atq; erumnis affectus, arbitratur non alia ratione se posse dolori mederi, atq; mentis inquietudini consulere, quam hinc inde vagando & discurrendo, interea vera & efficacia sui mali remedia negligens, similis est cervo,

Quem procul incautum nemora inter Cressia fixit
Pastoragens telis.

Ille fuga silvas saltusq; peragrat.

Frustra, nam

hæret lateri letalis arundo,

ut Virg. cecinit: & doctiss. Emblemate expressit Hadr. Junius. Chrysostomus autem hac ipsa similitudine utitur Serm. in Oziam: Quemadmodum cervo telum corpore fixum ferens, licet venatorum manus effugiat, perit tamen tandem: Sic & anima telo concupiscentiæ, ob intemperatum & curiosum visum saucia, tametsi discedat, perit tamen & corrumpitur. Quapropter tranquillitatis & rationis vera norma in ejusmodi casib. semper nobis ante oculos proponenda. nam, ut Plutarch. in com. πρὸς Ἰσοκράτους disputat, πρῶτον ὁ λογισμὸς δὲ κοινὸν ἔμεταβολῆν ἐγγενέμεν & μεταποιεῖ πρὸς ἕκαστον βίον, id est, Recta ratio si accedat ad quodvis genus vitæ, & quavis mutationem, eam reddit facilem. Quod argumentum luculenter quoque tractavit Horatius in Epist. ad Bullat. lib. 1.

Nam si ratio & prudentia curas,

Non locus effusitate maris arbiter aufert,

Cælum non animum mutant, qui trans mare currunt.

Serenus nos exercet inertia, navibus atque

Quadrigis petimus bene vivere; quod peti hinc est,

Eit Vlbris, animus si te non deficit æquus.

Alibi legitur a scriptum: HÆRET VBIQUE. Vel, NIL FUGA
COMITANTE MALO. HINC

XLI.

HINC DOLOR,
INDE FUGA.

*Omnes tolle metum, mentem nec anxius urge,
Læsus enim frustra spicula fixa fugis.*

XLII.

PPIANUS (ut antea dictum est) quo in loco describit pluribus verbis odium inter cervos & serpentes, commemorat quoque, in finibus Libyæ, ubi maxima sit serpentum copia, cervos humi stratos, & quiescentes ab illis peti, atque univ ersum ipsorum corpus hostiliter infestari. Quibus cruciatibus illi exagitati fugere tentant, & contra suos inimicos dentibus & cornibus pugnant, eosq; conficere conantur. Cumq; ita sese affectos sentiunt, Natura quodam instinctu fluvios petunt, frigidosq; fontes, cum alioquin natura sint calidissimi, ibiq; cancellos comedentes sibi medicinam faciunt, quo facto statim serpentum reliquia ex eorum cute excidunt, ac cicatricibus vulnera obducuntur. Alii præter Aristotelem cancrorum non meminerunt. Explicat hoc Symbolum prolixè Hieronymus Ruscellus, & Cardinal. Carolum Borromæum sibi id vindicasse scribit. Vult autem per cervum intelligi hominem, totum pietati & divino cultui deditum, in uno DEO opt. max. tanquam salutari fonte spem suam collocantem; quod ex Psalmo XLII. quoque apparet, ubi S. Vates dicit: Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEUS. Sitivit anima mea ad DEUM fontem vivum. Serpentes autem hoc loco, ut & alibi in sacris literis, peccata, & diabolum, & quicquid sanctis ac bonis conatibus adversatur, significant. Non male quoque huc quadrat dictum Salom. Proverb. cap. XIV. $\Phi: \beta \Theta \kappa \upsilon \rho \iota \varsigma \pi \eta \gamma \eta \zeta \omega \eta \varsigma, \pi \omicron: \epsilon \grave{\iota} \eta \epsilon \kappa \kappa \lambda \iota \nu \epsilon \upsilon \epsilon \kappa \pi \alpha \tau \rho \acute{\iota} \delta \Theta \text{ Juvate.}$ Timor DOMINI fons vitæ, facit autem declinare à laqueo mortis. Ac notus est egregius versiculus,

Sola salus servire Deo, sunt cætera fraudes.

XLII.

VNA SALVS.

*Vna salus DEVS est, pia mens solam hanc cape pressa
Aerumnis, sitiens cervus ut ardet aquas.*

NON

XLIII.

NON multum abest à priori similitudine hæc quæ ingeniosa & elegans inventio Symbolica, quæ exprimitur cerva matutino tempore, Sole jam ex-oriente æstivis mensibus, tam propter sui corporis caliditatem, quam cæli æstum, purissimum rorem hianti ore jucunde excipere atq; eo sese reficere. Designat autem cerva hominem religioni ac pietati deditum, ac cupide rebus omnibus aliis spretis divinatorum oraculorum suavissimis meditationibus, præsertim sub aurora, quando animus debet esse purioribus & sanioribus cogitationibus intentus, vacantem, ut quibus tanquam saluberrimo pabulo & desideratis, rore mens nostra cælitus nutriatur & recreetur. Sic veteres sancti Doctores quoque per rorem significari in sacra Scriptura doctrinam cælestem tradunt, qua nos sola sustentamur ac proficimus. Quod abunde etiam ostendit S. David in Psalmo isto pulcherrimo CXVII. quem omnes pii semper meditari, & memoria mandare debent. Idq; inter alia infinita præclara dicta Gregorius Nazianzenus quoque hoc disticho nos monuit.

δεῦρ ἄγε κίσμον ἄπαυτι καὶ ἀχθεα τῆ δ' ἀπολείψας,
 ἰσιό: ἐς ζαλὸν ἔργων πύπασον.

Eia age & hinc omnem mundumq; fascesq; relinquens.

In cælum cursu dirige vela tuo.

Et alter ejusdem Nazianz. versiculus notus est:

Θυμὲ βλέψον ἄνω, χροίων ὀπιλήθη πάντων:

Aspice mens sursum, terrenas abjice curas.

Apud alios, eodem ferè sensu, magis ad omnia liberalia & honesta studia refertur, addito dicto, MENS INTENTA SERENIS, Alii addunt: NIL AMABILIOUS.

XLIII.

MENS INTEN-
TA DEO.

*Ore capit patulo rorem vaga cerva cadentem,
Rore riges nobis torrida corda DEVS,*

M

IN

XLIV.

N Scythia latiss. campis animal quoddam reperi-
tur, paucis (ut opinor) adhuc cognitum, Sabak
ab incolis dictum, silvestri Capra simile, quod, ut
à fide dignis viris accepimus (qui etiam veram
ejus iconem nobis communicarunt) quotannis ad fines Podoliae
usque adventare solet, mira pernicitatis, nec minoris ferocita-
tis, cornibus praeditum striatis, albicantibus, pellucidis, acutis
& validis (qualia apud meum quendam amicum hic quoque
ostenduntur.) Hoc se quasi ductorem praebet Capreolorum gre-
gibus, ipsisq; praere solet, acerrimo visu simul & auditu pre-
ditum. quare longe lateq; circumspiciens & omnia observans,
facile hominum persequentium insidias è longinquo deprehen-
dit, & comitibus sibilo acuto signum dat fugae, ut in loca tutiora
se recipiant. Qui typus profecto est pulcherrimus principis so-
liciti ac solertis, rectorisq; vigilantis, quem Homerus ideo ποι-
μέα λαών, id est, pastorem populorum vocat. Et Chrysanthas
apud Xenoph. VIII. κύριος παρθείας ait, ὅτι ἄρχων ἀγαθὸς ἐδὲν
διαφέρει πατρὸς ἀγαθῆς, quod nullū sit discrimen inter bonum
principem & patrem bonum. Quidam attribuunt huius Sym-
boli inscriptionem Hadriano Imperat. Rom. qui etiam (ut Dion
commemorat) in frequenti Senatu publice haec verba protulit,
ἕτως διοικήσω τὸν ἀρχὴν, ὡς ἐγνωκὼς ὅτι ἐχὲ τῆ ἑμαυτῆ προ-
γυάτων, ἀλλὰ τῶν ἀρχομένων ὀπιμειλῆμαι. Ita imperiū admini-
strabo, ut sciam non mearum rerum, sed subditorum me cura
affici debere. Sic legum quasi colophon, clausula haec additur,
SALUS POPULI SUPREMA LEX ESTO. Et dignissi-
ma tanto Rege vox est illa apud Homer. λ. α.

Βούλο μὲν ἐγὼ λαὸν σὸν ἕμμεναι, ἢ ὀπιμείλειν :

Volo ego populum saluum esse potius quam petire.

NON

XLIV.

NON MIHI, SED
POPULO.

*Rex bonus est pastor populi: tutorq; paterque,
Nec sua, sed populi commoda sola cupit.*

XLV.

DE Capreolo Moschum proferente, diverse sunt apud recentiores sententiae, cum Arabum potius quam Graecorum sit inventum. Simeon Sethi non adeo antiquus auctor Graecus illius meminit, sed satis confuse describit, cum maximum esse dicat animal (nisi sit mendum in graeco textu) & unicornem faciat. quod utrumque falsum esse constat, immo dentes quidem habet exertos instar verris, sed nulla cornua. Hanc Gazelam vult esse Scaliger Arabum exerc. CCXI. contra Cardanum, & in τῆς ἀποψίς eam describit. Circa umbilicum solet tempore novilunii huic capreolo si-ve caprea Indica abscessus quidam protuberare, qui maturus vel sponte rumpitur, vel ob quendam pruritus terre aut saxo affricatus, humorem saniosum emittit (hinc à quibusdam pus aromaticum vocatur) evacuataq; hac vomica rursus sanguinem quasi menstruum colligit, & iterum suo tempore emittit. Maximus verò Moschi proventus est in China; ut in eius historia recenset Hispanus scriptor Io. Mendozza. Existimant autem peritiores hunc tam pretiosum succum producere & tanquam liberalitate uberiore compensare quod accepit, propter pasqua odoratis. herbarum, quae in sanguinem convertantur & hunc odorem illi concilient. Alii ad quandam potius hoc ἰδιόσυνηστικῶν referre malunt. Imago haec est Principis, qui subditorum suorum opibus & sumptibus sustentatur, atq; ideo majora illis, vice versa, si fieri possit, reddere cupit, ut scilicet eius opera contra aliorum iniurias semper possint vitam tranquillam & felicem agere. De quibus accurate disputant, Platon lib. 1. de Republ. & Xenophon lib. 1. & VIII. κὺρ πᾶσις. Suntq; noti versiculi Claudiani ad Honorium,

Tu civem patremq; geras, tu consule cunctis,
Nec tibi, nec tua te moveant, sed publica vota.

PRÆ-

XLV.

PRÆMIA DIGNA
FERAM.

*Munera qua dominis fuerint data, tempore sunt
Vberiora, velut Moschus odore placens.*

M 3

DE

XLVI.

DE Alce tam veterum autorum quam recentium descriptiones non parum quoque inter se discrepare videmus. Nam quam Iulius Cæsar lib. VI. de bello Gallico Alcem describit, doctiorum iudicio est Machlis Plinii, quam in Moscoria adhuc reperiri, sunt qui dicant. Prutenica autem & Suecica Alce, Germanice vocatur Ellend/ quasi ipsa sit miseria, cum timidum sit animal admodum, statimque homines olfaciens fugiat, ac præterea quovis vulnere parvo accepto moriatur. Ajunt etiam Epilepsia laborare crebro, & ungula posteriore auri apposita inde liberari, quod tamen apud incolas etiam quosdam nondum fidem reperit. Olaus Magnus nescio qua de causa Onagrum falso vocat. Albertus melius Equicervum: Cardanus, & alii magnum animal. Scaliger verò in Exercitationibus cum Rangifero (ut & alii) videtur confundere. Iubatos Bisontes nominari à Plinio putat Apollonius Menabenus Medicus ante hoc tempus Ioannis Regis Suecia, qui etiam peculiarem de eo commentarium conscripsit. Dodeneus existimat Strabonem, Solinũ, Pausaniã (quamvis plenam illius cognitionem non habuerunt) de nostra Alce esse intelligendos. Facultatem autem Ungula singularem inesse asserunt, quamvis infima parti corporis, contra Epilepsiam, & Hysterica mala, non solum intra corpus, sed amuleti quoque instar adhibita. De Cornibus idem alii affirmant, non pauci negant, tamen si contra venena instar cervini cornu usurpari posse, non dubitem. De quo alibi plenius disputabimus. Discere autem inde debemus, sæpe etiã humilia & abjecta atque contempta non exiguam in se utilitatem continere. Quare Plinius recte dicit lib. XV. cap. XIV. Nihil tam parvum est, quod non gloriam (& utilitatem) parere possit. Cujus rei exempla plurima afferri possent, nisi ubique essent illa nota & obvia, & brevitatis argumenti hoc loco id non permittet.

ET

XLVI.

ET INFIMA
PROSVNT.

*Vilior haud pars est Alci, nec dignior ungue:
Ergo etiam parvis gratia magna data est.*

APER

XLVII.

APER iratus ac freudens, nimiaq; vindictæ cupiditate irritatus, magno impetu arborem etiam validam dejicere cupit, quo tamen conatu irrito nihil aliud consequitur, quàm quod dentes sibi ipsi confringat, seque frustra conficiat; atque ita declarat, quam detrimetosa & noxia sit iracundia, omnis rationis expers. Vnde Xenophon dicit, ὀργὴν εἶναι ἀπρονοήτων, id est, iram esse improvidam. Pulchrè Hierax in opere de Iustitia apud Stobæum: πελοδοὶ γ' ἔν' ἀνεγείροντες τὴν ἐν αὐτοῖς χολῶν, ἐκ τῆς περὶ ἀλλήλων ὀργῆς, αὐτοὶ περὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τιμωροῦσθε: Vnde multi cognatam sibi bilem excitantes, ex iracundia mutuaprius obiere, quam hostes suos ulti sunt. Cicero autem longam & accuratam disputationem de ira in 17. Tuscul. tandem ita concludit: Non igitur desiderat advocatum fortitudo iracundiæ; satis est instructa, parata, armata per sese. Sciendū tamē, non solum ab aliis iram dictā esse cotem fortitudinis, sed etiam Aristotelem 14. Ethic. Nicomach. scribere, τὸν θυμὸν σωεργεῖν fortitudini, ubi non accipi debet ὀργιλότης, id est, proprie dicta iracundia, quæ semper est in vitio, sed vis quadam acrior & ardentior animi, quamvis hæc nomina quandoque non adeo accurate distinguantur. Qui vero de his plura velit cognoscere, legat inter alia Plutarchi libellum περὶ ἀοργησίας, & Seneca tres libros de ira. Ante omnia verò Basilius Magnus consulendus, qui luculentum de hoc perniciosiss. affectu commentarium nobis reliquit. Nostra inscriptio est ex Ovid. Heroid. ubi Medea ait:

Quo feret ira, sequar: facti fortasse pigebit.

FACTI

XLVII.

FACTI FORTAS-
SE PIGEBIT.

*Concitus ira Aper in truncum se reddit incermem,
Ira ultrix quoties in sua damnavit?*

XLVIII.

Anibus agitatus in venatione Aper, & irruens summa vi in venabulum, quod aut excutere conatur, aut illo confici cupit, Symbolum est viri fortis ac plane imperterriti, periculum praesens non fugientis. Petrus Angelius Bargeus doctiss. poeta lib. IV. Cynegetic. ita describit.

Non ille iras, non ille superbos
Demittitque animos, & laeva pericula vitat
Ignavus, neq; etiam cursu pedibusq; salutem
Quærit, & hostiles præceps evadere terras,
Sed ruit in medias hominum canumq; cohortes
Ulor, atrox, certusq; mori, quem ceperat unum
Ante locum tutatur habens, nec deserit unquam.

Sed longè pulcrius Virg. IX. Aen. ubi Helenor.

medios moriturus in hostes

Irruit, & qua tela videt densissima tendit.

Certe non aliter magnanimus & strenuus bellator, urgente necessitate, omnia alia contemnit, plane sibi persuadens, quod secundum Horatium,

Dulce ac decorum est pro patria mori.

Quam sententiam uberius exprimit Pindar. Isthm. VII. Estq; etiam Musonii (citante Stobæo) præclarum in hanc sententiam præceptum ἀρπαζε τὸ καλῶς δποθνήσκειν, ὅτε ἔξῃσι, μὴ μικρὸν τὸ μὲν δποθνήσκει σοι παρῶν, τὸ δὲ καλῶς μὴ κέτι ἐξῆ: Arripe dum licet mortē honestam, ne paulo post moriendum sit tibi quidē, sed honeste facere tibi non sit amplius integrum. Hoc autē Symbolum ascribitur ab aliis, verè Magno Imperatori Ottoni primo, Autor vero Genealogiæ Austriacæ in are incisæ Bernero Comiti Habsburgensi XVII. cognomento Iusto, cum dicto VNA SALUS, attribuit, quod desumptum est ex lib. II. Aeneid Virgil,

Vna salus victis, nullam sperare salutem.

LII.

AUT MORS AUT
VITA DECORA.

*Dixeris hos fortes, quos nec formidine mortis,
Propatria letos occubuisse juvat.*

SCIPIO Bargaglius in *Italicis Symbolis*, quas proprie vocant *Impresas* vulgo, commemorat quendam suo tempore fuisse admodum senem pecuniosum, ac multa pretiosa supellectile ac prædiis locupletem, ita tamen avarum simul & sordidum in universos, ut nihil quicquam beneficii aut liberalitatis ab ipso ulli esset expectandum. Hunc igitur Euclionem quidam ipsius familiaris saginato sui comparare solitus est, è quo nisi occiso, nihil commodi aut emolumenti capi potest, cum ex Chryssippi sententia sus præter escam nihil habeat; Et Cato dixerit, animam ei pro sola le datam, ne carnes pureserent. Talem nempe secundum Horatium lib. I. Serm. I.

Non uxor saluum vult, non filius; omnes

Vicini oderunt, noti, pueri atque puellæ.

Miraris, cum tu argento post omnia ponas,

Si nemo præstet, quem non merearis amorem?

Verè igitur ac rotundè P. Syrus dixit: Avarus nisi com muritur, nil recte facit. Vbi addunt rationem: Etenim cum moritur, tum demum permittit alios frui suis opibus. Rectè igitur existimemus cum S. Apostolo Paulo I. ad Timoth. VI. & ad Ephes. V. esse $\rho\acute{\iota}\zeta\alpha\nu\ \pi\acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu\ \iota\omega\nu\ \kappa\alpha\kappa\acute{\omega}\nu$, id est, radicem omnium malorum avaritiam, atq; insuper cultum idololatricum, ávaros autem ipsos εἰδωλελάτραις, & secundum Chrysostomum, fomitem omnium iniustitiæ, vel, ut Phocylides fecit,

ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἀπάσης.

Omnium avaritia est mater nutritrixq; malorum.

Alii hinc sumserunt imaginē tyranni. Nam ut porcus, cum contractetur, semper grunnit quasi metuens, ne mactetur, cū sciat se nec lanam nec lac præbere homini, nulliq; rei esse utilem dum vivit: sic Tyrannus quicquid increpuerit timet, necem sibi paratam existimans.

XLIX.

HAUD ALITER
PRODEST.

*Nec sus, ni mactes, poterit prodesse: nec ulli
Dum vivit, prodest, quicquid avarus habet.*

L.

AEGYPTII designare volentes (ut Orus refert) hominem impurū ventriq; & abdomini deditum, suam pingebant in luto se volutātem, rosasque cōculcāntem, per quas veteres vitæ puritatem & sensuum sinceritatem exprimebant; ut inde facile sit colligere, cur Iudæis esus illius olim interdictus fuerit. Rose sane inprimis odor fertur huic animali natura esse contrarius. Vnde elegantiss. Lucretius lib. VI.

Deniq; amaracinum fugitat sus & timet omne
Vnguentum, &c.

Quos versus in priore quoque centuria retulimus Symb. XCIII. Inde etiā proverbium natum, quod Crateti Philosopho ascribitur, ὄσ Μαῖ ποδῶν, id est sus per rosas, quanquam Erasmus in Adag. potius legendū existimet, Μαῖ ποιδῶν, ut sit diminutivum ὄσ τοῦ πείνας, id est, à malo punico. Sed cum Suidas priorē lectionem retineat, haut scio an aliquid sit mutandum. Declarat autem hoc Symbolum, neutiquam ὄσ εὐμαργίαν, id est, in sanam cupiditatē ventris cum studio virtutis & sobrietatis posse convenire. Vnde Rhadamanthus apud Claudianum lib. II. in Ruffinū, homines luxui & gula deditos in suos transformare dicitur

At qui desidia temper vinoque gravatus
Indulgens Veneri voluit torpescere luxu,
Hunc suis immundæ pingues detrudit in artus.

Atq; ideo Ulysses apud Homerum à Circe non potuit in hanc bestiam commutari, ut quibusdam ex sociis ipseus cētigerat, quia ex instructione Mercurii, id est, rectæ rationis contra stimulos luxurie temperantia & frugalitate se munisset, herba Moly instar antidoti utens. Et graviter hæc quoque protulit Cicero in libello de Senectute. ubi ait, Impedit consilium voluptas & rationi inimica est, ac mentis, ut ita dicam, perstringit oculos, neq; ullam habet cum virtute cōmercium.

NON

[L.

NON BENE
CONVENIUNT.

*Quid subus atque rosis? nunquam mens ebria luxu
Virtutis studiis esse dicata potest.*

PPIANUS lib. III. de venatione quinque lu-
 porum genera enumerat, nimirū τοξοτῆρα,
 id est, sagittariū, harpagem siue circu. χρύσειον,
 id est, aureum, & duos acmones, quorū unum
 ἰνδύον, alterum sine peculiari nomine ita vo-
 cat. Tertium genus aureum pulchritudine ait
 esse conspicuum, multis comarum pilis, illisq; resplendens (unde
 Gesnerus ad Hyenam proximè accedere conjicit) atq; incolere
 Tauri montes, Ciliciæ rupes & Amani juga. Hoc luporum ge-
 nus, eodem Oppiano teste, Syrium orientem maxime metuit, &
 eo exorto in aliquod antrum aut terra hiatum se abscondit,
 usq; dum Solis æstus abierit. Hac similitudine usus est magnus
 quidam Princeps, cum ad eius adventum quidā Reguli minus
 juste erga subditos sese gerentes, vehementiam & autoritatem
 illius metuentes, in alias regiones se subducere coacti fuissent.
 Testantur autem historia omnium temporum, injusta imperia
 non esse diuturna. Vnde Seneca in Medea,

Iniqua nunquam regna perpetuo monent.

Et idem in fine Thebaidos:

Invisa nunquam imperia retinentur diu.

Quem locum egregie explicat Demosthene Olynthiaca II. Et
 Herodotus breviter hoc lib. III. confirmat, τυραννίς (inquit)
 κέρμα σφαλερόν, id est, Tyrannis est res fallax. Sic Seneca lib.
 I. de Clementia: Reges consenscunt ac nepotibus tradunt regna,
 Tyrannorum brevis & execrabilis potestas est. Qui verò plu-
 ra & exactiora de Regis & Tyranni discrimine cognosceretā-
 quam in aliqua ἀνακίφρασις voluerit, legat Ioannem Bodi-
 num lib. II. de Repub. cap. IV.

LI.

HOC ORIENTE FUGOR.

*Quis feret ardentis fumantia scepra tyranni?
Sic fugat aurotos Syrius ipse lupos.*

O

PAU-

LII.

DAULUS Iovius in Italico de hac materia libelle
 Symbolum hoc usurpatum fuisse scribit à Ioann
 Scepufiense, qui Solimanni Imperatoris Turcici au
 xilio, & quorundam procerum opera regnum

Hungariae invasit, quod sumfit ex avitis suis stem
 matis insignibus, in quibus lupa uberibus lacte plenis conspicie
 batur, huicq; picturæ Cancellarius ipseus Stephanus Broderi
 cus, sententiam jam indicatam adjunxit, ea significans, quo
 non solum sue fidei commendatos subditos juvare & tueri, se
 etiam alios ab ipso antea alieniores in gratiam recipere, illisque
 benefacere constituisset, memor Salustiani dicti ad Casarem.
 Qui benignitate & clementia imperium temperaverit, h.
 candida ac lacta omnia fuisse, etiam hostes equiores quam ali
 cives. Rectè enim de principe Democritus dixit: ἔγωγος ἦν τῆς
 ἡμετέρας ἀνθρώπων, ἀλλ' ὡς εἶ: non ideo creatus est, ut la
 deret, sed ut juvaret. Sed CL. V. Ioannes Sambucus in Emble
 matibus de laudatiss. ac fortissimo Rege Vngariae Matthia Cor
 vino hac commemorat, cujus aliquot versus hic apponere pla
 cuit,

Vt lupanon proprios, alienos sed quoque foetus
 Vbere nutrit, Roma, tibi unde duces:
 Sic Rex Matthias Hunnorum maximus auctor
 Dum superat cunctos, ingeniosa fovet.
 Huius ad imperium concursus totius orbis,
 Et fuit invicto principe dignus honos.
 Undique cogebat veterum monumenta, superstes
 Quo foret autorum fama decensque labor.
 Condidit indomitos vel solo nomine Thraces,
 Et pavidos multo sanguine fudit homo.

LII.

SUA ALIENA-
QVE NVTRIT.

*Non ciues tantum princeps, sed nutrit & hostes,
Alterius factum ceu lupacana fer.e.*

DE Hyana quoque inter autores non omnino convenit, atq; ideo de illius cognitione nihil certi adhuc nostris temporibus constat. Bellonius lib. II. cap. IX. suarum observ. Cyvetam vulgo dictam esse Hyenam probare conatur. Iulius Capitolinus in vita Gordiani III. Belbos tum fuisse vocatos ait, & decem Romæ eo tempore conspectos, ac illos habere dentium solidam ac perpetuam seriem, cui Plinius quoque consentit, quod tamen in nostra Civetta non observatur. Idem Plinius ut & Herodotus, scribit Hyenâ esse in Africa frequentem, ac multa habere cum Lupis cõmunia, præsertim quo ad colorem, & quod, teste etiam Aristotele, uterque noctu vagetur, sed hyenam insuper sepulchra inquisitione sua eruere, a vidam carnis humane. Solinus & alii prohibent, vocem humanam quoque imitari, & ita allectos interficere. Gesnerus vult (ut antea diximus) cum aureo lupo habere aliquid similitudinis ex Oppiano, apud quem plura de eo Cynog. lib. III. legi possunt. Notantur autem hac similitudine homines maledici, qui nec vivis neque mortuis virulenta sua rabie parcunt, sed semper aliorum famam arrodunt. Quod detestandum vitium uno ore omnium bonorum vehementer improbat. Et hoc versus Moschionis recte prohibent,

κενὸν θανόντ' ἄνδρ' οἰκίζεω σκιάν,

ζῆντας καλᾶζειν ἢ θανόντας ὄσι βίης.

Inane esse umbram hominis mortui affligere,

Vivos punire, non defunctos, docere. Et Homerus inquit,

ἔχ' ὄσιν Φιδύοισιν ἐπ' ἄδρ' ὄσιν ὄχετα ἰάδω.

Impiam esse gloriationem, quæ contra mortuos fiat.

Vnde Virgilius fecisse videtur, II. Aen.

Nullum cum victis certamen & æthere cassis.

Ac cõmendatur hac in parte in primis Lycurgi quaedã lex qui hostium cadavera quoq; nudari interdixit. Nõnulli sententiã ex versu Virgiliano apponunt. PARCE PIAS SCELERARE MANUS.

LIII.

I A M P A R C E
S E P V L T O .

*Atro qui lacerat jam cassum lumine dense,
Defuncti tumulum turpis hyana fodit.*

LIV.

ANIMAL quoddam in Suecia & vicinis regionibus reperitur, quod Suecis *Jerff* / aliis *Rosomaca*, Germanice *Wittraß* / ac inde Latine *Gulo* dicitur. *Iul. Casar Scalig.* in exerc. contra *Cardanum*, vulturem quadrupedem vocat. *Gesnerus* putat esse *Hyana* vel *Crocota* congenerem. Descripsit autem accurate illud *Michovius lib. II. Sarmatiae Europae* in hunc modum: In *Litvania* & *Moscoria* animal voracissimum est, magnitudine canis, facie felis, colore nigro (*Olaus Magnus Sept. hist. lib. XVIII.* tribuit illi *mustelinum nigricatem* & *nitentē*, in pilis longis nec adeo mollibus, crura brevia, caudam vulpis, breviorē tamen) cada veribus vescitur, quibus ita repletur, ut *tympani instar* extendatur, atque per angustiam aliquā inter duas arbores ingreditur, perq; vim ventrem exonerat: & sic extenuatum, rursus ad cada ver properat atque iterum impletur. Ac forsitan natura tam insatiabile animal in illis regionibus produxit, ut homines simili voracitate laborātes redarguat. Hec ille. Fugiamus itaque nos quoque hoc insigne exemplum *ingluriei* & *helluationis* nimis passim consuetae, quam seētantur omnes,

Quibus in solo vivendi caussa palato est, secundum *Jurvenalem*. Ac diligenter observemus *Socraticum* praeceptum, edendum & bibendum ut vivamus, non autem vivendum, ut ventri tantum ceu Deo inserviamus, quemadmodum de sese apud *Euripidem* gloriatur *Cyclops*. Ac noti sunt *Horatii lib. II. Saty. II.* elegantiss. versus,

Quin corpus onustum
 Hesternis vitiis, animum quoque praegravat una,
 Atque affligit humo divinae particulam aurae.
Salvator quoque noster ipse Luca XXI. graviter monet, Cavete ne corda vestra graventur *crapula* & *ebrietate*.

LIV.

NESCIT G U-
L A M O D V M.

*Qui plenas lautæq; dapæ sectatur & ambit,
Hunc similem brutis, vel superare reor.*

VUL-

VULPES in Thracia, secundum Plinium lib. VIII. cap. XXVIII. locis rigentibus, animal alioqui solerti auditu, amnes gelatos lacusq; non, nisi ad eusitum reditumq; (sic enim legitur in correctioribus libris) transeunt. Observatum, eam aure ad glaciem appositam, conjectare crassitudinem gelu. Quod adhuc copiosus Plutarchus in comment. de solertia animalium exposuit hisce verbis: Thraces in hunc usque diem, quando concretum gelu sumē volunt transire, vulpe utuntur ad soliditatem glacie explorandam. Sensim enim accedens aurem admovet, & si quidem strepitum oblatiētiat aquam prope subterlabi, ratiocinatur non in profundum congelasse aquam, ideoque subsistit, & nisi prohibeat aliquis, retro abit: Si nullum sonitū percipiat, jam audacter transit. Ex quo per universam vitam nostram preceptum utilis. nobis est hauriendum, in omnibus rebus ut adhibeamus quandam singularē *Ἀλαβαστα*, id est, cautionem convenientē (ut vocabant Stoici) que efficit ne temere cuiusvis vel homini vel rei fidem habeamus, neve è contrario obstinate omnibus dissidamus. Quo pertinet Euripidē in Hecuba,

Καὶ φρονεῖ δ' ἀπιστίας

· ὁ δὲ ἐστὶν, ἔδει· χορησιμώτερον βροτοῖς.

Prudenti diffidentia

Nil est melius, nil utilius mortalibus.

Ac notum est istud *Ἰππάρχου*· ἢ *Περικλῆ* μέμνησ' ἀπιστεῖν, ἀρετῆ τὰ ὅλα τῶν φρονῶν. Quod in libello de petitione consulatus Cicero ita vertit: Nervos atque artus esse sapientiæ, non temere credere. Idemque etiam in Epistolis ad Atticum saepe commendat. Extat quoque (ut antea dictum) Dionis Chrysostomi commentarius, De non temere credendo, quem olim in latinum transtulit pater meus, pie memoria.

LVI.

SEMEL EMI-
GRABIMVS OMNES.

*Hic nusquam certis habitamus sedibus, ast hinc
ibimus ad superi calicæ regna Dei.*

LVII.

 THÆNEVSEX Chryssippi Stoici lib. *πεὶ καλὰ ἢ ἰδοῦναι* hac refert. Pinna (inquit, interprete Dalechampio) ac pinna custos mutuas operas præstant, nec vivere seorsum queunt. Pinna quidem ostreum est. Pinna vero comes & tutur, exiguus cancer. Pinna igitur disclusa testa, otiosa & quieta expectat adventantes pisciculos. Astans vero custos si quis subierit, morsu significat. Vellicata si concha os comprimit, & eo quod intus est exceptum ac inclusum, communi dapè cum socio vescitur. Eadem etiam ex Chryssippo Plutarch. de solert. an. affert, ubi ait, Chryssippo plurimum atramenti in omnibus libris absumpsisse hunc pinnotherem. Eadem tradunt Aristot. quoq; Theophrast. Aelian. Oppian. Phile in lamb. Cicero & Plinius. Pinna etiam meminit Nemesius cap. x. de nat. hom. Et pinnotheris Scholiastes Aristophan. in vespis. Horapollo quidem, eumque secutus Pierius, scribunt, Aegyptios hominem qui à propinquis curetur, hoc hieroglyphico expressisse. Sed nos ex Ciceron. II. de Nat. Deor. tẽvilis societatis conjunctionem inter homines referimus, in primis constituit ἢ ἐνδεῖα, indigentia. Nam, ut Artemidor. ais III. Onirocr. IX. δὲ δὲ τοῖς αἰθρῶπις βοηθίας. δὲ καὶ τῶν συλλαμβανόμενων: Auxilio homines opus habent, & adjumento aliorum. Qua de re in Platon. & Aristot. politicis leguntur plurima. Ad hospitalitatis etiam, cujus Jupiter ipse ξένων, Honor & Virg. testibus, præfessit, iconem exprimendum non inepta forè hac pictura fuerit. Quasi quis in parasitos quoque ἀλλοτριοφάγους, ut eos Athenæus vocat, utatur, non malè fecerit. Nam & Plinius hunc pinnotherum cancrum dapis affectatorem nuncupat, & Pierius à nonnullis piscem parasitum eum dici scribit, quamvis si hoc parasito pinna careat, fame ipsi pereundum foret.

LVII.

COMMUNIA
TECTA.

*Quam benè conveniunt, & in una sede morantur?
Quos natura, usus, junxit & unus amor.*

LVIII.

PINNA fundo maris ad litora perpetuo affixa, lana quadã seu villo extra concham propendente, tanquam radice nititur. Ea lana tenuissima est, & byssus Aristot. dicitur, ex qua sunt byssina vestes nobilissima, quas IC. per byssicum opus videtur intelligere in l. ult. §. species. D. de publican. & vectig. Certum autem est, quod pinna hanc suam lanam, veluti manum quandam, ad alimentum attrahendum, expandat, ut apud Aelian. legimus: plane ad similitudinem retis piscatorii: in quam ubi pisciculos & minuta conchilia, ceteras que maris quisquillas attraxerit, illis delicate vescitur. Et Aelianus quidem hanc ejus lanam σαρκίον vocat: καὶ περιέχει σαρκίον ἐξ ἑαυτῆς, οἷον εἰ δέλεαρ τοῖς παρῶν; χρομένοις τῶν ἰχθύων: & carunculum extra conchas eminentem ex sese prætendit, tanquam escam circumnatanibus piscibus. Sed quid sit? Ipsa pinna suis his inventis & piscatori aæretia conficienda primitus monstravit viam, & simul illi ostendit, hoc ipso pacto & astu etiam se capiendam esse. Quod plane ita accidit. Nempe, ut præclare Seneca in Herc. fur. admonet:

Quod quisque fecit, patitur: auctorem scelus
Repetit, suoque premitur exemplo nocens.

Nec reprehendi potest, qui hostium artes & dolos similiter eludit, eosque propriis ipsorum inventis & machinationibus circumvenit ac superat, atque ita in auctores technas rejicit. Sic enim ut idem Seneca ait in Thyeste. Sæpè in magistrum scelera redierunt sua. Pertinent huc noti versus Ovidii:

Judice me fraus est concessa repellere fraudem;
Armaque in armatos sumere jura sinunt.

Et isti M. Palingenii in Capricorno:

Nam jus fasque sinunt, vim vi propellere, fraudem
Fraude, velut meritum merito pensare decorum est.

LVIII.

INSIDIIS CAPIOR
PROPRIIS.

*En qua pisciculos capere insidiosa solebam,
Sum Pinna inventis mox peritura meis.*

LIX.

PVLERRIME Plinius conchas margaritiferas describens ait, eas anni genitalis impetu stimulatatas naturali quadam oscitatione pandere se, at qui ita impleri roscido conceptu, gravidas postea eniti, & si sereno cælo purum nitidūque rorem imbiberint, lucidissimas purissimasque margaritas progignere. Sed hoc ut fabulosum Hieronymus Cardanus deridet. Nos ut ut eas sint, rectè tamen & piè opinor, ad hoc accommodabimus, ut quemadmodum margaritæ exiles & nullius adhuc decoris Solis & roris beneficio, crescunt, augentur, illustrantur: Ita nostrarum virium debilitatem & intellectum in rebus divinis obscurum adhuc & hebetem, veluti serenari ac perfici ab æterno Sole, Domino Salvatore nostro Ihesu Christo, S. Spiritus ejus divino rore, cujus infusa dona sunt pietas, fides, religio, lucidissima margaritæ, quarum efficacia mentis tenebræ & errores universi discutiuntur, sic ut omnia nostra, divina illustrante gratia puriora & clariora fiant. In S. enim litteris Sol iustitiæ Christus est: & cæli sereni icon Deum nobis propitium faventemque significat. Rore vero, virtus & sæcunditas exprimitur. Vnde Isaac filio suo Iacobo benedicens præcabatur: Vt Deus illi daret de rore cæli, & de pinguedine terræ, abundantiam frumenti & vini, Genes. xxvii. Quidam ad amores suos, prout illi seve lati, sive turbidi fluxere, Symbolum hoc transtulit, cum inscriptione Hispanica: SECUNDO EL TIEMPO. Alii addunt: HIS PERFUSA: ostendentes nimirum ceu margaritæ Solis & Roris radiis & humore perficiuntur, sic se virtutis & præclaris actionibus celebratam & gloriam consecuturos esse.

LIX.

CLARESUNT
ÆTHERE CLARO.

*Perfunde o vera fidei me Christe liquore.
Tunc mea in aeternum vita serena fluet.*

LX.

LEGANS profecto & argutum est Epigramma Graecum, quod ex lib. I. Epigrammat. feliciter expressit latine Andr. Alciatus Embl. XCIV. quo mus ostreis hiulcis furtivè ob prædam se insenuans fingitur conclusa ab illis testa multari miseris modis; Ex quo etiam petita est nostra inscriptio. Convenit autem Emblemata in eos, qui ditiorum domos veniris causa turpiter sectantes, spontanea se servituti mancipant, & nihil inde, nisi infamiam & damnum reportant. Quod Lucianus aureo loquax tractata $\omega\epsilon\iota\ \iota\omega\upsilon\ \delta\pi\tau\iota\ \mu\iota\ \delta\omega\ \sigma\omega\upsilon\iota\ \tau\omega\upsilon$ graphicè admodum demonstrat. Convenit & in eos, qui perpetua luxuria, & gula impotentia, nimiaque vini ingurgitatione prae properum sibi accersiverunt exitium. Sicuti revera plures semper gula, quam gladius perdidit; Et ut habent Theognidis versiculi:

Πολλῶν τοι πλεονασμιμῶν κέρδιον ὤλεσεν ἦδη
 Ἀνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῦν ἐθέλωσιν ἔχειν:
 Multo plures perdidit fatias, quam famas,
 Viros, qui plus sua sorte habere volunt.

Exempla in omni historia occurrunt innumera. Sic Elpenor Ulysses socius apud Circen vino largius hausto de scalis lapsu exanimatus: Antinous autem poculum adhuc manu tenens ab Ulysses interfectus est. Quin etiam Alexandrum Magnum, alioquin contra omnem vim humanam invictum, gula & vinum prostravit. Gravissima igitur est optimi poeta Oppiani ad vitandam ingluviem exemplo interitus, quem pisci Noctua affert voracitas, adhortatio in $\Pi. \alpha\lambda\iota\sigma\tau\iota\kappa\omega\upsilon\ \nu$. Sed Christianis praecipuè ante oculos esse debet Salvatoris nostri sancti scripturae praeceptum, Luc. XXI. $\omega\epsilon\sigma\iota\chi\epsilon\ \tau\epsilon\ \epsilon\alpha\upsilon\tau\omega\iota\varsigma, \mu\acute{\eta}\ \pi\omicron\tau\epsilon\ \beta\alpha\rho\upsilon\theta\omega\sigma\iota\omega\ \nu\mu\omega\upsilon\ \alpha\iota\ \kappa\alpha\rho\delta\acute{\iota}\alpha\iota\varsigma\ \kappa\alpha\theta\iota\ \pi\alpha\lambda\eta\ \kappa\alpha\iota\ \mu\acute{\epsilon}\ \delta\eta.$ &c. Repete huc qua dicta Embl. LIV. Cent. II.

LX.

FALSA OSSA
MOMORDIT.

*Ostreanus petulans avido consumere morsu
Dum cupit, ecce refert pramia digna gula.*

Q

Ex

LXI.

X Conchyliorum genere est & purpura, quam Oppianus Ostreis, & Aristot. Ἰσραὺς δῖουος annumerant. Vnde etiam pretiosissimus ejus liquor Ostrum vocatum à veteribus fuit. De quo cum alii legi possunt, tum in primis Vitruvius lib. VII. arch. cap. XIII. & Jul. Pol. lux lib. I. cap. XV. Purpura autem lingua est longitudine digitali, acie & duritie tanta, ut proditum sit. ea & conchas, & quasunque sui generis testas illam perforare posse, unde & Proverb. Purpura voracior, origo esse creditur. Vt autem ad pastū hoc ex lingua commodum habet, ita eadem ipsi affert extremam perniciē. Ita enim Purpuras capi cum alii referunt, tum Plinius. Contexere piscatores exiguas nassas, quibus conchas & ostreae sca loco injiciant, aut appendant. Eas semineces, sed mari redditas avido hiatu reviviscentes purpuris appetere, exertisq;, quantum possunt, infestare linguis. At conchas aculeo exstimulatas claudere sese ac comprimere: itaq;, pendentes aviditate sua tolli purpuras. Aristot. & Oppian. paulo aliter purpurarum hanc capturam describunt, & ἰσρόμβοι, eas inescari tradunt. Potest autem & hujus Embl. varia esse accommodatio. Nam hīc quoq;, captans capitur, & fraus in auctorem recidit. Sed omnium rectiss. de lingua hominis usurpari poterit. Nam & illi hac, non minus quam purpura, secundum Anacharsidis Scythae apud Diog. Laertium dictum, simul & bonum & malum est. Vnde & Adag. celebratur à Susida & Zenodoto: Γλῶσσα ποῖ πορθεῖ, πῖλιν ὀρθώσουσα καὶ πάλιν ἀναστρέψουσα: Lingua quo vadis? urbem ut struam, & rursus ut destruā. Cum quo & Solomonis illud congruit, cap. XVIII. Mors & vita in manibus linguae. Rectē igitur Hesiodus:

γλώσσης τοι θησαυρός ἐν ἀνθρώποισιν ἀριστὸς

Φειδωλῆς, πλείη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης:

Linguae thesaurus est optimus inter homines

Parca, & plurimum gratiz meretur, si fuerit moderata.

LXI.

PRÆDÆ PATET
ESCA SVI.

*Ex lingua vitam, ex lingua haurit Purpura mortem,
Lingua homini & vitam prabet & interitum.*

VT ad marina quadam monstranunc veluti divertamur, plures fuere Glauci, unde etiam diversa de iis fragmenta ab Athenæo, Strabone, Clearcho, aliisque commemorantur. Nasonis autem de Glauco Anthedonio fabula vulgo etiam nota est. Eum ut piscatorem, cum fortè captos pisciculos in herba quadam (Athenæus αἰζούριον, Semper vivum nominat) ad litus expositos, illatac̃ta in Mare subito resilire conspexisset: eadem degustata & ipsum in mare se dedisse precipitem, & itico in marinum Deum Oceani Therjosq; ope transmutatum fuisse. Hac Glauci δαίμωνις est, quæ etiam proverbium peperit: Glaucus comesa herba habitat in mari. Cujus tamen veram originem Erasmus explicat. Est & Glaucus piscis. sed à colore, non ab hoc fabuloso maris Deo nomen habens. Sane autem hoc symbolo significare possumus, nullam ad eò depressam & humilem hominum conditionem esse, quam non Dei benignitas & gratia facile extollere & illustrare possit, atq; idcirco eius providentia obsecundandum, & quo Fata, hoc est, divina eius voluntas, vocant, sequendum esse. Nam, ut pulcrè Horatius cecinit,

valetima summis:

Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens, &c.

Id quod ab Hesiodo mutuatus videtur, ut dictum est alibi. Pulcerr etiam est Xenophontis sententia: Καὶ ὁ θεὸς δ' ὡς ἔοικε, πολλὰ κίχαιρα τὰς μὲν μικρὰς, μεγάλας ποιῶν, τὰς δὲ μεγάλας, μικρὰς ἴγνιτ.

Quo fata trahunt, retrahuntq; sequamur.

Vt præclare Virg. VI. Aen. aquid quem etiam Sibylla de aureo ramo Aeneam sic affatur, ut fati providentiaq; divina vim exprimat.

Carpe manu, namq; ipse volens facilisq; sequetur,
Site fata vocant: aliter non viribus illis

Vincere, nec duro poteris convellere ferro.

LXII.

QUO FATATA
TRAHVNT.

*Quid non fata queant? & Glaucus, fabula nota est,
Ex humili est factus condicione DEVS.*

LXIII.

DE Sirenium origine, numero, figura, cantu & interitu, alii aliter: & frustra in poetiis fabulis quaritur consensus. Videri autem de his possunt Homer. ὄδους. μ. cuius versus interpretatur Cice. v. de Fin. Apollonius in Argon. Plato in Phaedro, Virgilius. Ovidius v. Met. Lycophron in Cassandra. Io. Tzetzes in I. Var. XIV. & XVI LXXV. & alii. Nec me latet ex quorundam sententia nostram hanc figuram Nereidum potius esse: Sed cum & communior sit, & Th. Gaza ac Trapezuntius in super affirmant, se Sirenes hac ferè forma in mari conspexisse, idcirco cum And. Alciato eam retinimus, in inscriptione petita ex Claudiani Epigr. de Sirenibus. Sane autem nihil hæ fuerunt aliud, quàm formosæ meretricula, habitantes in litoribus, quæ quia transeuntes redegerunt ad inopiam, his dicta sunt inferre naufragia. Nam hoc expressè tradit Doriön in lib. de Piscibus, & probant Plutarch. junior, Servius & Palephatus. Isacius autem Tzetzes, ἀδελφὲς κώτερ, v. inquit, δὲ σεῖρεϊς εἰσὶν αἱ ἡδοναί. Prudenter igitur Socrates: τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν, τὴν ἀδιδόντα τὴν ἀρετὴν ἰδῆν ὡς πατρίδα: Voluptates opus est praterire, veluti Sirenes, eum qui ad virtutem tanquam patriam festinat. Heliodorus etiam eleganter narrationē mellifluam & illecebrosam dixit σεῖρων. Ulysses itaq; hic imitandus, qui Sirenes prater navigaturus. Ille vit cera sociorum callidus aures. Quo pertinet pulcerr. Seneca adhortatio ep. xxxi. ad Lucil. Ad summam sapiens eris, si clauderis aures, quibus ceram parum est obdere. Firmiori spissamento opus est, quàm usum in sociis Ulysses ferunt, &c. Sic ὁ θεὸς παιδαγωγὸς apud Clement. II. p. ad. VI. πρὸς τὴν ἀρετὴν τῶν αἰσχρῶν: puerorum auribus circumponit σὺ φρονίας λόγους, καθάπερ αὐτῶν τίδας, quasi aurium quedam munimenta, quæ athletic circumligabantur. Et idem Clemens ait: ἀφεκτέον τῶν αἰσχρῶν ἀκροσμάτων καὶ ῥημάτων καὶ θεαμάτων: Abstinentium à turpib. acroamatis, verbis & spectaculis.

LXIII.

MORTEM DABIT
IPSA VOLVPTAS.

*Dulci sono mulcent Sirenes athera cantu;
Tu fuge, ne pereas, callida monstra maris.*

SCRIBIT

LXIV.

SCRIBIT Paul. Iovius in Dial. de Impressis Italico, Sirenem antiquissima inter Romanas familia Columnensium gentilitium signum fuisse: Sed se fortiss. heroi Stephano Columnna, hoc nostrum peculiariter inventum dedicasse, quod & Capaccius attingit. Ostendere autem illo voluit, quemadmodum Siren se vas maris tempestates, ut pote cujus domicilium sit mare ipsum, contemnit: Ita etiam magnanimum illum & strenuum ducem omnia pericula, omnes hostium minas fortiter sustinere debere. Columnna enim tantum ut familiae istius insignia appicta sunt. Animosè igitur locasta apud Senecam in Oedipo:

—regium hoc ipsum reor,

Adversa capere: quoq; sit dubius magis

Status, & cadentis imperii moles labet,

Hoc stare certo pressius fortem gradu.

Haud est virile terga fortuna dare.

Et alter Seneca Consol. ad Marc. vel in naufragio laudandum censet, quem obruit more clavum tenentem & obnixum. Quo Proverb. pertinet ex Ennii versu:

Dum clavum rectum teneam,

Fortiter etiam Iustinus Imp. ad Senatum, referente Corippo:

Qui pedibus rectis graditur mala nulla veretur,

Non timet offensam, nescit via recta ruinam.

Sed omnium mehercle magnanimitatem Germanorum legati illi superarunt, qui interroganti Alexandro: Et quidnam in rebus humanis extimescerent, rato nominis sui magnitudinem ante omnia ipsis formidolosam videri, responderunt, Nihil se metuere, nisi forte, ne caelum rueret. Ut refert auctor supplementi in 2. Currium, hauriens ea ex Strabonis lib. VII. & Arriano de Alexandro.

LXIV.

CONTEMNIT TU-
TA PROCELLAS.

*Fluctibus en mediis lascivit florida Siren,
Hanc mare, sed fortem sors inimica beat:*

R INTER

HINTER αἰψίβια, quibus, ut Florus loquitur, aquam terramq; incolendi gemina natura est, omnium max. & monstruosiss. est Hippopotamus, Nili & Hydaspis fluviorum Aegyptii & Indiae alumnus, cuius Herodor. Horapoll. Aelianus, Strabo, Curtius, Solinus, aliiq; mentionem faciunt. Ejus descriptio extat apud Arist. II. hist. an. VII. Sed imprimis graphica est Ach. Tatii lib. IV. Nili, inquit, equum Aegyptii appellant, reveraq; ventre, & pedibus, sicuti fama fert, equus est, nisi quod scissas ungulas habet. Corporis magnitudine maxquemq; bovem equiparat. Caudae brevis est, & pilorum asperitate, quemadmodum corpus etiam reliquum, carens. Caput rotundum, non parvum: maxilla ferè equina, nares perquam patula, ac ignitum fumum tanquam ignis scaturigines quadam, spirantes: mentum latum, quemadmodum etiam maxilla; oris hiatus ad tempora usque protensus: dentes qui canini vocitantur, curvi, formo & situ equinis similes, verum triplo majores. Effigies ejus est cum in antiquo numo Adriani ad Nili imaginem addita: tum in marmoribus etiam quibusdam vetustis, voraciss. autem est animal, ut totas etiam segetes depascat, ut apud Aelian. & Nonn in Dionys. lib. XXVI. memoratur. Hinc sanguine se gravatum sentiens, in arundinem casuras & acutiss. stipites corpus inprimens, venas discindit, & sic morbum praecavet, plane ut artis in venae sectione magister videri possit: ut Plinius innuit. Sed paulo aliter Am. Marcellin. lib. XXI. ista commemorat. Constat autem non in arte Medica solum, curationem progredi ex contrariis, ut ex innumeris Hippocr. & Galeni locis liquet, cum quidem sit medicina πρὸς τοῖς ἰσχυρίσιν, καὶ παύσειν τὸ ὑπερβαίνοντων: Sed in omni etiam vita, & max. in Reb. pub. locum hoc habere, in quib. ut seditiones & morbi intestini evitentur, saepè purgatione violenta, ac veluti sanguinis superflui quadam educatione opus est.

LXV.

CONTRARIA
PROSVNT.

*Et fluvialis equus corpus cum sanguine purgat,
Purgatur casis publica resque malis.*

LXVI.

DE Crocodilo, terrestri simul animali & aquatili, nonnullajam in II. Cent. circa fin. dicta sunt. Qui verò accuratam illius historiam plenè cognoscere cupit, is legere poterit Herodot. lib. VI. Aristot. IX. hist. an. cap. VI. Diodor. Siculum lib. I. Achill. Tatium lib. V. in fin. de Clitoph. & Leucipp. Heliodorum in Aeth. Solinum cap. XXXV. Plinium lib. VIII. cap. XXV. & Ammian. Marcellinum lib. XXII. Et Herodotus quidem ac Strabo urbis esiam Crocodilopoleas meminere Inter alias hac Crocodilo esse proprietates fertur, ut quamdiu vivit, crescat. Vivit autem longis tempore, ut Plinius scribit, quamvis Plutarch. $\omega\delta\iota$ $\iota\sigma\iota\delta$. $\nu\delta\sigma\iota\mu$. LX. annorum spatium non excedere eum asserat. Problema autem, an semper crescat Crocodilus, & quæ sit eius rei causa $\Phi\upsilon\sigma\iota\kappa\eta$, Magnus ille Scaliger in exercere ad Cardan. enucleat, Ex eo sane Nobilis vir, Bernhard. Rota Neapolitan. dolore ob amissam conjugem suam perinde crescere. ac auferri, quamdiu vivat, hac Crocodili effigie exprimere voluit, teste Scip. Amira- to in Dial. Italico de Impressis. Quo referendi sunt Ovid. elegan- tist. versus II. Trist. V.

Menstamen ægra manet, ne tempore robora sumit,

Affectusque animi qui fuit ante manet.

Quæque mora spatioque suo coitura putavi

Vulnera, non aliter, quam modo facta, dolent.

Scilicet exiguis prodest annosa vetustas,

Grandibus accedunt tempore damna malis.

Praclare etiam Cicero disputat III. Tusc. agritudinis ex vetustate levationem non in die esse positam, sed cogitationem diuturnam, nihil esse in romali, mederi dolori. Hæc igitur ubi abest, frustra in tempore quaritur remedium. Sic Arthemisia illa Mausoli Caria Regis uxor, quæ nobile illud Halicarnassi fecit sepulcrum, quamdiu vixit, vixit in luctu, eodemque etiam confecta contabuit.

LXVI.

CUM TEMPORE
CRESCIT.

*Noster sãpẽ dolor pariter cum tempore crescit,
Non secus ac Nili bellua vasta solet.*

ROCODILVS quadrupes ad Nilum malum, ut Plinius loquitur, tanto hiatu est, ut integram buculam possit excipere. Non igitur mirum, si homines quoque devoret. Sed hoc cum facit, plorare scribitur, de quo videatur Adag. Crocodili lacrimæ. Verum ut rarius, ita memorabilis est de hac re locus apud Photium in Eclogis Asterii Amaseæ Episcopi: τὸς νελώως κροκοδείλους μιμῆσθε, ἕς φασὶ ταῖς κεφαλαῖς Ἰππὶ ἠρωῦν τῶν αἰθρῶπων, ἂν ἔφαρον, καὶ δακρῦσιν Ἰππὶ τοῖς ληψάνοις τῶν φόνων: ἔμστάνοιαν τῶν γεγυμμένων λαμβάνοντες, ἀλλὰ τὸ ἄσφαρον τῆς κεφαλῆς (ἐπὶ δοκῆν) ἰδυρομένους, ὡς αἰς θρωῶσιν σὺν Ἰππιθεῖων. Niloticorum Crocodilorum imitatores estis, quos fama deslere hominum capita, postquam eos devorarunt, & illacrimari casorum reliquiis: non quod pœnitentia facti aliqua afficiantur: sed quod ita doleant (quantum mihi videtur) ob capitis macilentiam, quasi quod ad vescendum minimè sit idoneum. Vsus autem fuit hoc symbolo Sigismundus Gonzaga Cardinalis, postquam e vecto sua quoque opera ad Pontificatum Leone X. ejus postea ipsum pœnituit, cum adjectione Proverb. CROCODILI LACRIMÆ, testante Iovio. Tales fuerunt Bassiani Imp. lacrimæ, quas ficta pietate semper promere solitus est, ut Ael. Spartianus refert, quoties aut mentio incidere, aut imagines conspiceret Getæ fratris, qui tamen ejus iussu fuerat interfectus. Talem etiam describit pessimam illam novercam Demanetam Heliodorus in Aeth. ejulantem vimirum super Cnemone priuigno, quem tamen ipsa suis calumniis ibat perditum. Tales sunt etiam nostro tempore heu nimis multi, qui licet ex intimo corde latentur miseris nostris, ficto tamen vultu & sermone, dolore se mutuo affici simulant.

LXVII.

DEVORAT, ET
PLORAT.

*Non equidem ambigui dictis mihi fidere amici,
Certum est ut lacrymis nec Crocodile tuis.*

INTER

LXVIII.

NTER $\alpha\mu\pi\beta\iota\alpha$ vitulus quoque marinus est. Nam in mari & terra degit, adeo ut Iul. Cesar. Scalig. in Exerc. ad Cardanum testetur, se in Illyrio vitulum marinum vidisse vineas populantē. Somniculosum maximè est animal, quod præter Plinium aliosque Martialis etiam attingit hoc versu:

Dormitis nimium glires vituliq; marini.

Dormit autem extra aquam, sæpè super saxa, ut Oppian. & ex Homero Aelianus asserunt, & quidem turbato licet mari, securissimè. Huius enim fluctus altissimo somno oppressus nequaquã sentit, fulminib. verò solum ex omnib. marinis non tangi Plinius & Plutarch. auctores sunt, quod tamen vanitatis arguit Brodæus III. Misc. II. Sed Pierius etiam docet in hieroglyph. Aegyptios hominem contra omnia perisula, max. contra potentiorum vim, tuto se præmunientem significantes, marini vituli pelle indutū pinxisse, quod eam fulminis ictum non admittere observatum, & Principum iras fulminum instar esse ex Poëtis notum sit. Augustum certè illa pelle pro $\delta\pi\alpha\tau\alpha\omega$ fulminis usum, à Sueton. in eius vita: & de Severo Imp. refertur, quod eadem superstitione lecticam suam corio illius tegi curaverit. De Tiberii etiam corona laurea contra fulgura videndum est Embl. xxv. Cent. I. Viri autem in utraque fortuna recti & constantis effigiem hoc Embl. subjicit quo pertinent Horatii illa, adscripta Embl. XI. Cent. I. ex Ode:

Iustum & tenacem propositi virum, &c.

Cui planè similia Chorus apud Senecam in Thyest. post act. II. concinit. Igitur secundum Boet. lib. II. de cons. phil.

Quamvis tonet ruinis
Miscens æquora ventus,
Tu conditus quieti

Felix robore valli,
Duces serenus ævum,
Ridens ætheris iras.

LXVIII.

SECURE.

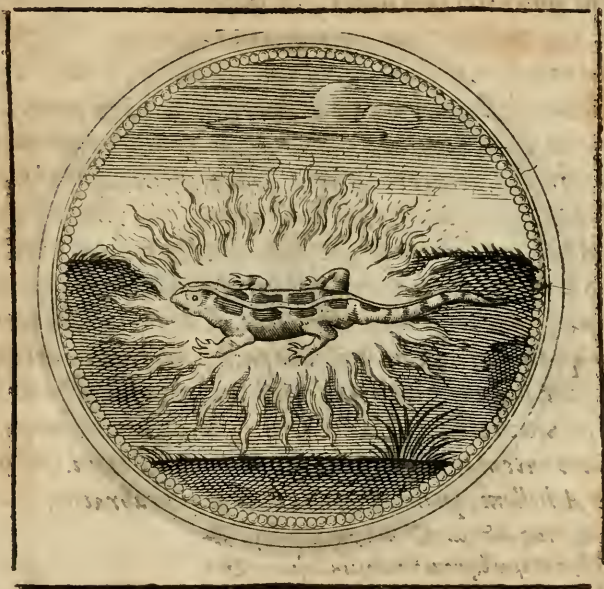
*Nec pelagi fluctus, nec cæli fulgura curo,
Frangitur haud fortis sorte in acerba animus.*

LXIX.

X amphibiiis & Salamandra est. Eam non tantum non consumi igne, sed flammam etiam extinguere rigore suo, plerique veterum affirmant, Aristot. Suidias, Nicander, Nazianzen. paran. ad Virg. Aelian. Plinius & Q. Serenus Sammonicus. Quamvis autem contra disputent Dioscorides, & Brodeus III. Misc. III. Galeni auctoritatem adducat, ipse tamen Galenus vel de mortua Salamandra agit, vel hoc sentit, non aliter eam igni succumbere, quam si nimis diu in illo moretur. Certè autem non esse fabulosam hanc ignis extinctionem, qua Salamandra tribuitur, etiam Magnus ille Scaliger ex Olympiodoro convincit. Nobis ad hoc Emblemata occasione præbuit Greg. Nazianzeni locus in vita Basilii M. in quo Salamandram Constantia iconem faciens, se & Basilium in Athenarum dei sidera maioria salvos & sanos esse conservatas gloriatur. Verba ejus sunt: καὶ εἰ τις ἐστὶν ἢ πιστεύει) πλάμῳς, δι' ἀληθῆς ῥέων γλυκὺς, ἢ ζῶον ἐν πυρὶ σταῖρον, (Salamandram intelligi patet ex ejus paran. ad Virg. vers. CCCCLXXX.) ὧ τὰ πᾶσι τὰ ἀδίσκητα, τῶτο ἡμεῖς ἐν πᾶσι τοῖς ἡλίξι. Et si quis est aut esse creditur fluvius, dulcedinē suam in salso mari retinēs, aut animal in igne saliens, à quo cuncta domantur. Id scilicet ego & Basilius eramus inter omnes æquales nostros. Quidam Salamandram in igni etiam nutriti volunt. unde Chymista ex Avicenna lapidem suum philosophicum hoc typo exprimunt. Et hoc sensu Salamandrum igneam Francisco I. Regi Gall. in usu fuisse Cl. Paradinus innuit, cum dicto Italico: NVDRISCO IL. BVONO, ET SPENGO IL. REO. Nobis cum Salamandra constantia, ignis certa sinceritatis effigies sit, placet Opt. Max. Herois & Principis, Io. Casimiri Palatini solemnne scitum, huic pictura noviter applicuisse.

LXIX.

CANDIDE ET
SYNCERE.

*Ambulat en medios Salamandra illa sa per ignes,
Nempe illa sa manet semper & integritas.*

ALAMANDRÆ aquatilis figuram veram exprimi studimus, cum falsa sit Matthioli, & bestiola illa à multis cum Corylo & Scinco ferè confundatur. Sed nec hic sculptor omne punctum tulit Lacertum (cujus speciem Theophrastus eam videtur facere) refert propemodum corporis specie, caput maculis albis refertum habet, & in dorso pinnulam rectam per totum, oris rictum rana similem, caudam, ut in Cobitide fluviatili vel potius in anguilla cernimus, nonnihil latam. Degit in fluminibus & stagnorum ripis, & per fulgetra & tempestates caput exerit. Hinc Plinius scribit, nunquam nisi magnis imbribus provenire, & serenitate deficere. Eodem plane modo obscuri sæpè homines, & quibus si in pace domi vivendum esset, ne panis quidem ad victum suppeteret, per tumultus & bella emergunt, & ad max. cum opes tum dignitates perveniunt. Non meminerunt illi, rem esse, ut Synesius dicit in Orat. de Regno, multo beatiorē pacem, quam bellum, quippe cum pacis causa bellici etiam apparatus fiant. Bellum igitur, ut de Hispania populis Iustinus inquit, quam otium malunt: Si extraneus deest, domi hostem quarunt. Omnium autem graviss. est Nestoris illa apud Hom. ἰδ. ἰ. obliquè tam in Achillem, quam Agamamnonem exprabratio:

ἀσπρήτωρ, ἀθέμις &, ἀνέστιος ἐστὶν ἐκείν &.

Ὅς πολέμῳ ἔραται ὅππῃ μὲν ὀρυόεντ & :

Sine cognatione, injustus, sine domo est ille,

Qui bellum intestinum amat asperum.

Quam laudat Aristoph. εἰρήνη, Aristot. πολ. α. & expressit Cicero XIII. Philipp. Ad Emblematis autem meliorem intellectum facit etiam Adag. In seditione vel Androclides belli ducem agit: Quod Erasmus in rixosos Theologos, qui tantum ἐρεστικῶς suis scriptis clarescere, & ex rebus ubiq; perturbatis ditescere cupiunt, rectissimè accommodat, Iunge cum hoc Embl. XLV.

LXX.

COELO TURBATO
ALACRIOR.

*Sunt pluvia mihi vita, necem sed Sirius affert;
In pace & languent, quos fera bella fovent.*

SOLEBANT veteres in anulis signatoriis peculiaria quaedam signa usurpare: quemadmodum Syllam Diē. Ingurtha captivi traditione; Pompeium Leone ensifero; Augustum primum Sphinge, postea Alexandri M. tandem sua imagine, signasse scribunt Sueton. Plin. Plutarch & plura ejus generis collegit Alex. ab Alexandro. II. Gen. dier. XIX. Mecenatis autem Rana in primis celebris fuit, teste Plinio. Sunt qui putent, ob silentii fidem, quæ in Mecenate insignis fuerit, Ranam Seriphiam ipsi placuisse, quod, ut Suidas & Plinius litteris prodiderunt, in Seripho insularanam mutæ sint, ut Aelian. tangit, ex Persæi voto. Theophrast. aquæ frigiditati causam ascribit, ut & Theophyl. Simocat. in Quæst. phys. Sane Mecenatis sui taciturnitatem Florat. quoq; commendare videtur, cum negat illum de aliis secum colloqui; Quam quæ rimosa benè deponuntur in aure. Quamquam Suetonius scribit, desiderasse nonnunquam Augustum Mecenatis fidem silentii, quod is secretum de comperta Murana conjuratione uxori Terentia prodidisset. Quidam quod Augustus omne terræ marisque imperium cum Mecenate communicasset, ut Dion auctor est, hoc signo illum fuisse usum censent; Et certè Plinius affirmat, Ranam Mecenatis propter collationes pecuniarum in magno errore fuisse. Non igitur Seriphia illa aut muta fuit, cum & gemitus tot gentibus expresserit. Neque vero hæc conjectura prorsus inepta videtur, moto, ut Seneca ait, ex nimia felicitate Mecenati capite, ut procul dubio animo etiam fuerit elatiori, quod in omnibus & per omnia absentis Caesaris partibus fungeretur. Etsi autem vile admodum & contemptum animal est Rana: in hieroglyphicis tamen plurimus illius fuit usus, ut apud Pierium & Horapollinem, qui volet, reperiet. Claud. quidem Paradinus in Symb. heroicis in priorem illam partem inclinat. Sed suum cuiq; sit judicium.

LXXI.

MIHI TERRA LA-
CVSQUE.

*Arbitrii jurisque mei sunt terra lacusque,
An non vel magno principe sum potior?*

AELIANVS I. *Var. hist. III. memoria prodidit, miram esse*
vafricitem Ranarum Aegyptiarum, quarum si que fortè
in Hydrum, anguem, Nili alumnum incidat, subiti arū.
dinis frustrum arreptum, ac ore transversum mordicus apprehendens, nequaquam remittat Hydrum igitur Ranam cum festuca illa simul deglutire minimè posse, atq; ita illam esse extra periculum, vincereque hanc Ranæ prudentiam, Hydrorum robur. Similem Chamæcontis astum adversus serpentem idem Aelianus refert ex Alexandro Myndio IV. de an. XXXIII. Sic videlicet ex Coræbi Virgiliani sententia: dolus an virtus, quis in hoste requirat? Quod simile est illi Pindarico: χρὴ δὲ πᾶν ἐξ ἄδοτ' ἀμαυρῶσθαι τὸν ἐχθρὸν: Decet omnia agere in hostis exitium. Et si autem de his, benè ne dicta sint, an secus, viri docti, & in his princeps ille Scaliger, de re poët. nisi fallor, disputant: certè solertia ingenii culpari nequaquam poterit, cum sæpè aliter qui est imbecillior, contra potentiorē tueri se nequeat. Sed de omni dolorū genere in hostes, & quatenus illi liceant, copiosè tractat Alb. Gentilis de Iure belli, ubi testimonia auctorum quamplurima cumulat. Hoc quidem Symb. nostrum Lucas Contilis scribit sibi elegisse Polydamum Mainum, Academicum Ticinensē, qui fuit ex familia celeberrimi Iuris consulti Iasonis Maini, quo indicare voluerit, nunquam sibi fuisse animum offendendi alios, sed tantum necessitate urgente sese legitimis modis defendendi. Fuerat autem insidiis occultisq; machinationibus potentum quorundam continuus sæpè petitus, à quibus tamen candore morum, & laudabilium actionem exircitatione in rebus publicis privatisque se ipsum vindicavit, ac securum prestitit. Sic videlicet secundum Pythagoræ versum:

ἰσχύς καὶ τεῖχος καὶ ὄπλον σόφει ἢ Φρόνησις:

Robur & murum & arma sapienti prudentia præstat.

LXXIII

VIRTUTE, NON
VI.

*Insum justa est omnis defensio in hostem,
Sapè tamen potius viribus ingenium est.*

RANA Græcis βάτραχος, quasi ἰ τῆ βροτῶν λέξις dicitur, ut Schol. Theocr. observavit. τὸ γὰρ μίλας ἔκαλον ἄδα, ut Moschus Idyll. III. innuit. Certè Ranarum nocturnam illam & molestam coaxationem, fulgentis lampadis splendore illis repente objecto reprimi, cunctasq; ilico, ut pote quibus oculus inopinatus fulgor præstrinxit, conticescere, experientia ostendit. In S. quidem litteris Rana, ut pote immunda animalia & loquacia, pseudophrophetas significant, Apoc. XVI. Aegyptiis inter alia ἱερὸ γλυφικὰ Rana Sophistarum nugæ, & contorta aculeatæ, Sophismata, ut Cicero loquitur, exprimunt, si ve ob vocis tantum argutiam, si ve quod in cæno Rana voluptuose habitent. Quod utrumq; in Sophistas congruit. Nam & his loquentia multum, sapientia parum, secundum Sallustium, & omnis ad theatricam pompam & inanem ostentationem actio ipsorum est composita, ut vivis illos coloribus describit Plato in Sophista. Ut igitur Rana facè noctu accensa obmutescere coguntur: Sic Sophistis etiam detectis ipsorum argutiis, & resolutis fallaciarum strophis irrefragabili veritatis luce tandem adeo os oculiq; confunduntur, ut omnibus sincerè judicantibus sint ludibrio pariter & odio. Vetus est:

ψευδοῦμι & εἰς λαὸν δάει πολλὸν χρόνον;

Nunquam mendax diularet.

Quod pulchrè expressit B Chrysost. Ουδεμίας δέται βροθίας ἡ τῆς ἀληθείας ἰσχύς. ἀλλὰ καὶ μυρίαι ἔχαι τῆς σβεννώτας αὐτῶν, ἢ μόνον οὐκ ἀφανίζεταί, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἐπηρεάζειν ἴσχυει ῥώτων, φαιδρότερον καὶ ὑψηλοτέρου ἢ εἰν τῶν εἰκῆ κερπίοντα ἑαυτῆς κατὰ γελῶσα: Nullo eget auxilio veritatis vis. Quin etiam si infirmo ipsam velint extirguere, non modo non obscuratur, verum etiam per eos ipsos, qui incommodare conantur, illustrior & excelsior redditur, illos frustra se torquentes deridens. Junge Embl.

LXXIII.

PELLIT MENDACIA
VERVM.

*Lumine percussa cessant maledicere vana,
Et victus veri luce Sophista tacet.*

LXXIV.

HIRUDINES si ve sanguisuga, Gracis βδέλλα, παρὰ τὸ βδάλλειν, ὅ ἐστιν ἔλαμύλει τὸ αἷμα, à sugendo & emul-
gendo sanguinem, ut Scholiastes Theocriti habet, tam
ad aquatilia, quàm ad reptilia referri possunt. Nam
& in aquis degunt, & veluti vermes corpus agglomerando hu-
mi serpunt. unde eas Oppian. II. ἀλ. κυανόχροα λιμνῆς ἐσπετὰ vocat,
nigra stagni reptilia. Sanguinem calidum tam avidè exsugunt,
ut etiamsi illis in corporibus animalium hærentibus cauda præ-
cidatur, atque inde sanguis veluti per cavalem effluat, sugere ta-
men porro non desinant, donec vel artificio certo removeantur,
vel tandem languida debiscant. Quod Horat. in arte Poëtica ex-
pressit:

Non missura cutem, nisi plena cruoris hirudo.

Quem versum egregiè expressit Oppianus dicto lib. II. ἀλ. & τ.
Kerum. insatiabilem hanc sanguinis cupiditatem. symbolicè ad
varia transferre licebit. Quavis enim hiru dine tenaciores &
crudeliores sunt libidinosæ femina, quo Plautini juvenis. de sua
amica querela pertinet in Curcul. Quæ mihi misero amanti
ebibit sanguinem. Et de Amoris vi Simatha illa apud Theocr.

Αἰ αἰ ἔρωσ ἀντρέξ τί μευ μέλαινα χροὸς αἷμα.

Εμφὸς, ὡς λιμνῆτις ἀπαιεῖ βδέλλα πέπικας.:

Heu crudelis amor, quid inhærens ossibus omnem

Sanguinis humorem bibis ut fluvialis hirudo?

ut Eob. Hæssus veritit. Pertinet huc etiã locus Salomon. Proverb.
xxx. Sanguisuga sunt duæ filia, dicentes, Affer, affer, & quæ ibi
sequuntur exempla, max. de inferno, & natura mulieris. Quæ
rectè Rodolph. Baynus Cantabrigens. licet ad enormes effrænesq.
concupiscentias, quæ nunquam explentur, in genere referri que-
ant, duplici tamen metaphora de concupiscentia carnis conjun-
ctim interpretatur. Nam, ut idem Salom. inquit Proverb. v. Pe-
des ejus descendunt in mortem, & ad inferos gressus penetrant.
Poterit etiam usurpari de cruentis illis tyrannis, qui quo plus
sanguinis fundunt, eo plus sanguinis sitiunt.

LXXIV.

VIX IMIS SATIAN-
DA MEDVLLIS.

*Nunquam, plena licet, satiatur sanguine hirudo:
Sic succo atq; omni sanguine privat amor.*

PAUSANIAS in Corinthiacis describit paludem Lernam, & addit: Ad Anymones fontem platanus exsurgit: sub ea Hydram educatam narrant. Equidem facile adducor, belluam illam tum multo maximam ceterarum fuisse, tum vero tam insuperabili veneno, ut ejus felle spicula sagittarum Hercules infecerit. Caput vero, ut ego opinor, unicum & non plura habuit. At Pisander Camirensis, quo & fera terribior, & carmina sua plus dignitatis haberent, pro uno illi plura capita dedit. Hæc Pausan. Sed Naucrates quidem Erythraus septem, Zenodotus Ephesius novem, Heraclides Ponticus L. capita illi tribuit: quæ quoties unum illorum cadebatur, priorum numerus duplicabatur continuo. Hoc igitur monstrum Iolai auriga opera Hercules, licet Hydra Cancer ingens opem tulisset, perdomuit, ipso etiam Cancro conculcato fortiter. Plato sane in Euthydemo per Hydram & Cancrum callidissimos Sophistas intelligit, quos viri docti & veritatis amantes, ut ut illi invicti videri cupiant, instar alicujus Herculis retundere ac superare soleant, Alii, cum ex uno scelere plura serpant, non secus ac ex hydra uno capite abscisso plura renascebantur, Herculem uno tempore omnia ejus capita extinxisse putant, id est, Virtute & Temperantia cuncta vitia repulisse. Quo & Horatii illa II. Epist. II. referri possunt ac debent, ad quæ alludit nostrum distichon. Alii ad laboriosas & nimis intricatas lites non minus concinnè transtulerunt, cum dicto: SPES ÆGRA SALVTIS. Quod & Proverbio significari possit: ὄψων ῥίπυεσσ, hydram secas. Quidam dolorem cum tempore usque veluti renascentem hoc simbolo exprimere studuerunt, cum inscriptione: NON SECVS VSQVE DOLOR. Quo repete Embl. LXVI. hæc Cent. supra, & adde ex Seneca Thyeste.

malorum sensus accrescit die:

Leve est miseras ferre: perferre grave.

LXXV.

VIX HERCULES.

*Exemplo tibi fit diram qui consudit hyaram,
Steruere lativagam qui cupis invidiam.*

REFE-

REFERENDUM huc est Græcum Proverbiūm ὄφις ἐὰ μὴ
 Φάγη ὄφιν, δράκων δὲ γενήσεται : Serpens ni edat serpen-
 tem, draco non fiet. Et hoc quidem Icone ab Aegyptiis Re-
 gem, qui multos alios debellasset & consumsisset, significatum fu-
 isse scribit Pierius, nec minus recte nos de tyrannis usurpare pos-
 sumus qui aliorum exitio accrescere student. Pertinet huc insi-
 gnis apud Polyb. lib. xv. locus ille: τὸν λεγόμενον τῶν ἰχθύων βίον, ἐν
 οἷς φασὶν ὁμοφύλοις εἶσι ἑμείονος ἀπώλειαν τῶ μείζονι τροφὴν γίνε-
 σθαι καὶ βίον: Piscium vita, proverbio nostra, inter quos tamen si con-
 generes minoris exitium à validior in escam, qua vitam tra-
 hat, convertitur. Quo & Varron, illud in Margopoli, referente
 Nonio, facit :

Qui pote plus, urget : pisces ut sapè minutos
 Magnus comest : ut aves enecat accipiter.

Pulcrè itaq; Irenæus lib. v. ad versus hereses Valentini: Ad utili-
 tatem, inquit, gentiliū terrenū regnū positum est à Deo, ut
 timentes regnū humanū non se alterutrum homines vice pi-
 scium consumant : Sed per legum positiones repercutiant multi-
 plicem gentiliū injustitiam. Quo etiam referenda sunt, qua
 copiosè in eandem ferè sententiam differunt Basilius M. hom. vii.
 in Hexaem. & B. Ambros. lib. v. Hexaem. cap. v. Paradinus ad-
 dit : VNIVS COMPENDIVM, ALTERIVS DISPENDIVM. Nam
 injusti & iniqui homines cum pauperum ruina ditescunt, & il-
 lorum veluti esca se saginant. unde quidam ascribunt: ALTERI-
 VS ME PRÆDA SAGINAT. Nostra inscriptio est ex hoc Seneca
 versu in Hippol.

Factus præda majori minor: Pro jure vires esse.

LXXVI.

PRÆDA MINOR
MAIORI.

*Majoris minor esca fera, velut esca Draconis
Serpens. Ergo potens opprimit innocuos.*

DE Draconis & Aquila cruenta pugna locus est apud Homer. α. μ. quem Cicero vertit in Mario, ex quo ejus versus referentur lib. de Divinat. elegantissimi:

Hic jovis altisoni subito pennata fatelles
Arboris è trunco serpentis faucia morfu &c.

Imitatus etiam est Homerum Virg. XI. Aen. ibi:

Vtque volans altè raptum cum fulva Draconem.
Fert aquila, &c.

Plinius ancipitem Aquila & Draconis in aëre conflictum esse scribit, ita ut sæpè simul decidant. Tangit idè breviter Plutarch. quoq; Comm. πει φθόνος καὶ μίσους. Est autem hac imago mutuo se Marte conscientium, qualis ferè conflictatio potentiorum inter se belligerantium esse solet, maximè in bellis civilibus, ut Pompeji & Caesaris congressus docere possunt. Vnde Proverb. ex Sibylla Erythraea vaticinio natum:

κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δ' ἔ νικῶσας ἀπόλωλεν :

Flet victus, sed victorem mors atra peremit.

Sic videlicet, ut in Pace Aristoph. ait:

καὶ πῖθ' ὁ πλῆγεις ὑπὸ ὀργῆς ἀντιλάττειν πῖθω :

Ac recalcitrans per iram testa testam vulnerat.

Qua de re vide Proverb. Testa collisa testæ. Et alterum Cæmea victoria, ipsis scilicet victoribus haud felix, cujusmodi Græcorum fuit, quorum nulli non magno constitit capta tandem Troja. Argutè, sed verè Pyrrhus Epiri Rex, cum duobus præliis vicisset Romanos, multosq; amicorum & ducum amisisset, si adhuc semel, inquit, Romanos vincemus, actum est de nobis. Agesilaus etiam cum ad Corinthum Lacedæmonii vicissent Athenienses, multitudine occisorum audita exclamavit: O infelicem Græciam, qua tantum hominum ipsa sibi interemit, quantum satis erat ad universos vincendum barbores! Vtrumque refert Plutarch. in apophth. Paradisus ex Claudiano addit: VT LAPSV
GRAVIORERVANT. VICTOR

LXXVII.

VICTOR UTER-
QUE CADIT.

*Victor uterque cadit. proh quàm victoria acerba est,
Cum trahit in praeceps una ruina duos!*

NOTA est fabula de Hesperidum hortis, quorum custos fuerit Draco per vigil, aurea mala vigilantiss. afferuans, quem interfecerit Hercules. Vnde hodieq. Roma in Capitolio Herculis pulcerr. ex are statua, clava insignis, la vag. tria mala ostentans, visitur: quam rem mythologicè Pierius explicat lib. LIV. Mala quidem illa Agratas in rebus Libycis, eumq. secutus Varro, oves fuisse tradit, quæ aureæ cognominarentur, quas Hercules ex Africa in Græciam asportaverit. Quidam rerum astronomicarum peritiam ab Hercule in Græciam relata: nonnulli etiam venas auro copiosas ex Atlante monte fluentes, quas Hercules occupaverit, per mala illa significat as fuisse volunt. Draco sane ab antiquis etiam thesaurorum custodiis præsicitur, ut ex Festo liquet, & Artemid. I. Onirocr. XIII. Et Proverb. vice est apud Cicer. XIII. Philipp. Quasi thesaurum Draco. Fulgentius singula mala, quorum fuere quatuor, mythologicè pro studio, intellectu, memoria & facundia accipit. Natalis Comes in avaros pecuniis ferè immorientes detorquet. Quo referenda est elegantiss. Phædri Aug. Lib. fabula de Vulpe & Dracone, lib. v. & Horatii increpatio lib. I. Sat. I. Nos per Draconem, perspicaciss. animal, vim animi indagatricem & Jægyrtulo, per arborem malis aureis fulgentem philosophiam, & illum scientiarum Orbem, quovis auro pulcriorem & pretiosorem intelligimus: quæ mens sapientiæ cupida, perpetua vigilantia & studio indefesso sectatur, tuetur ac custodit. Nam, ut præclare Bassius Parmensis in Orpheo, nocturno ex somnis olivo.

Immoritur,

Quicupit optatæ donari frondis honore.

Accommodari ista sic quoque possunt, ut significant, diligentiss. sustodienda esse, quæ nobis elargitus est Deus, dona, ne ob ignaviam nostram ea nobis rursum auferat.

LXXVIII.

SACROS CUSTO-
DIT IN ARBORE FRV-
CTVS.

*Aurea cen vigili servabam mala labore,
Tu quoque sic serva calica donatibi.*

BASILISCUM in rerum natura unquam fuisse, fabulosum plerique putant. Vnde Franciscum I. Reg. Gall. ejus quidem vulgo recepta effigie usum fuisse scribunt, sed cum dicto: TU NOMINE TANTUM Rem tamen non pauci affirmant, Nicander, Lucanus, Plinius, Solinus, Scaliger, & Mercurialis, qui in Imp. Maximiliani thesauris Basilisci cadaver se vidisse testatur. Basilisci etiam venenum tollunt Galenus, Aetius, & Erasistratus, auctore Dioscoride. De generatione Basilisci vulgi opinio fabulosa procul dubio, veluti Albertus M. demonstrat, ut canora de ea sint nugæ Læv. Lemnii. Afflatum ejus omni animali exitialem tradunt. Quod cur adeo mirum sit, cum Thebiorum ad Pontum gentem adeo hominibus pestilentem esse ex Philarcho Plutarch. in Symp. scribat, ut illorum obtutum, anhelitum aut loquelam, qui sustinuerint, tabescant paulatim ac pereant? Sed experimenti illius, ut basiliscum, si in speculo objecto se ipsum intuitus fuerit, interire viderit, quis auctor est? Et hoc tamen in ore omnium. Igitur tanto magis Symbolicum, ut allegat Ant. Ricciardus in Comm. Symb. tribuens hanc inventionem Io. Bapt. Pittono. Eodem enim modo homines exitiosi aliis, tandem malitia sua se ipsos quoque conficiunt. Notus enim est versus:

οἷα τ' ἀνὴρ βέβη, τοῖον τέλ' αὐτὸν ἰνάει:

Qualia quisque egit, tali quoque sine petitur.

Graviss. Seneca: Sunt Dii immortalis lenti quidem, sed certi vindices generis humani, & magna exempla in caput inveniētium regesserunt: ut justiss. patiendi vice, quod quisque alieno excogitavit supplicio, sæpè excipiat suo. Aegyptios hominem à calumniatoribus objectum periculis Basilisci, etiam sine morsu extinguentis, pictura expressisse Pierius indicat. Alii addunt:

POENA SIBI IMPROBITAS.

LXXIX.

NOXA NOCEN-
TI.

*Improbitas solet esse sibi justissima merces,
Auctor es interitus sic Basilisce tibi.*

INTER

NTER omnia, quæ Regum exactiõnem ex urbe Roma præcesserunt, Livius hoc etiam commemorat, anguem ex columna lignea elapsum, non fugam tantum in regiam, sed Tarquiniũ etiam Superbum valdè anxium fecisse. Quod in L. Brutum accuratè convenit. Sed longè aliter simile ferè prodigium accepit L. Sylla, qui Consul in Sociali bello, cum in agro Nolano ante prætorium immolaret, subito ab una parte ara prolapsus anguem conspexit: quæ visa Posthumi aruspiciis hortatu continuo militem eduxit, ac fortiss. Samnitum castra cepit. fuit q; hac victoria fundamentum potentie ac felicitatis Syllanæ, ut Val. Max. auctor est. Sic diu ante apud Homer. 1. 3. Græci apud Aulidem omen quidem futuri decennalis belli, sed certæ victoriæ ex serpente, qui ex ara profiliens aviculam matrem cum octo pullis consumpsit, collegerunt: quem Homeri locum elegantiss. latinis versibus expressit Cicer. II. de divin. & eum imitatus Virgil. v. Aen. per anguem septem gyris contortum, septennalem Aeneæ errorem innuere voluit, quem admodum exponit Servius. Sic alias in ostentis, angue aut summa nominis dignitas, aut regia potestas portendebatur. Nota enim sunt, quæ Cic. 1. de Divinat. de Roscio Com. in hanc rem affert: Et præter Hercules exemplum, Severi & Aureliani imp. & alia plura. Vsum autem hoc symbolo scilicet Ammiratus scribit Ducem Seminariæ in Regno Neapolit. cum hac Inscriptione nostrâ: quæ demonstraverit, sibi Regi suo contra Rom. Pontificem, merenti, nullo omine aut augurio alio opus esse: sed unicum sinceræ Fidei & Virtutis studium sufficere. Praclare igitur Q. Fabius Max. (ut Cic. refert de Senect.) dicere ausus est, optimis auspiciis ea geri, quæ pro salute Reip. fierent, quæ contra Remp. ferrentur, contra auspicia ferri. Ut enim insigniter dicit Hæctor apud Homer. 1. 6.

Εἰς οἰκὸς ἀγροῦ ἀμύϊαδ' ἐπὶ πάτρης:

Vna avis optima, pro patria pugnare tuenda.

VEL.

LXXX.

VELLE MON-
STRAT ITER.

*Tutum monstrat iter virtus. cur anxius anceps
Augurium expectas si voluisse sat est?*

Nomnium ore sunt τὰ πάνδημα ἐκείνα τῆ Ἡσιόδου πε-
 ρὶ τῆς ἀρετῆς ἐπιη, ut Lucianus ait in *Necyomant.* quæ
 & alibi in his *Centuriis* adducuntur; & vertit Eras-
 mus *Adag.* Difficilia quæ pulcra. Laudant Cicero,
Xenophon, & ante oculos habuit *Amm. Marcellinus* lib. XIV. &
 alii. Certè cum *Obeliscus*, cujus hîc figuram representamus, ad-
 modum acclivis, & serpens natura imprimis glaber ac levis sit, fi-
 eri vix potest, ut in summum ejus cacumen perrepere possit. Qui
 igitur virtutis difficile & periculosum iter exprimere velit, for-
 tassis haud absurdè hoc symbolo, uti poterit. Simulq; innuere, non
 facile pervenire ad *Honoris* & *Glorie* fastigium, qui nimis timi-
 dè omnia explorat, & trepidè resilit. Nam, ut pulchrè *Theoëstus*
 ait: Φθὺ γεν ὄσιν πᾶν τὸ πρὸς πονταὶς σκολιὰς, καὶ πρηνεὶς τὰς δὲ ἀπο-
 τόμευς καὶ ἐρθίβας τρέβεται πρὸς ἀξέουαι. *Obliqua & declives via mo-
 dis omnibus fugienda sunt: abruptæ autem & recta sursum fe-
 rentes complectenda.* Et ut *Symmachus* dixit IX. Ep. LXXXIV.
*Virtus durioribus negotiis nitescit, & aspernatur declivem fa-
 cilitatem, maximèq; sudore arduum laudis annititur.* Eleganter
 etiam *Seneca* in *Epist. ad Lucilium*: Ad honesta nitentes, quanto
 magis incubuerint, minusque sibi vinci ac strigare permiserint,
 admirabor & clamabo, Tanto melior surge & respira: & clivum
 istum, uno si potes, spiritu exupera. Generosos animos labor nu-
 trit. Et paulo post: Animi est ipsa tolerantia, quæ se ad dura & a-
 spera hortatur, & dicit: Quid cessas? non est viri, timere sudo-
 rem. *Xenophon* quidem II. ἀπομν. ubi *Hesiodæ* illa adducit, hanc
 pulcerr. γινώμην præmittit: Δὲ καὶ ἀστερίας Παιμέλαι τῶν καλῶν
 καὶ ἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι πονέσιν, ἅς φασιν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες:
*Cur & quidem laboriose efficiunt, ut ad pulcra & honesta facino-
 ra perveniatur, sicuti virorum optimorum habet adagium.*

LXXXI.

INVIA VIRTU-
TINULLA.

*Sudore hac magno conscendit culmina serpens,
Nempe est virtutis semita difficilis.*

Πήγας ὄφεις, Senecta anguinium apud Dioscorid. & alios, nominantur exuvia veteris pellis, quas inter saxa & stirpes relinquere serpentes solent. Dicuntur & ἑσφας quibusdam, & Lucretio eleganter vestis, lib. III. & IV. Meminere ejus rei & Nicander in Theriacis: & Nonnus in Dionysiacis lib. XLI. Et Tibulli querela nota est. Aristot. quidem tam vere, quam auctumno senectutem eos exuere scribit: Et Plinius fœniculi succo ad hoc adjuvari ait. Lactantius Commentatur ad locum Statii IV. Thebaid. (ubi & ipse de Iuventute serpentis hoc modo renovata (marathron herbam nominat, quam cum comederit, senium deponat ætatis. Causis physicis cum alii, tum ad Cardan. in Exerc. Scaliger disputant. Virgil. autem in Georg. & XI. Aen. elegantem hinc similitudinem sumpsit, versib. illis, ex quibus est nostra hæc Πήγας Φῆ. Variè autem symbolum hac explicari solet. Quidam exprimere eo voluerunt. sibi priori fortuna minus lauta relicta, optatiorẽ jam & letiorẽ affulsiße. Nonnulli priori vita minus laudabili deserta in melius se mentem efformasse innuere studerunt. Hos in recto proposito confirmet B. Basilius, qui appositè ad hoc symb. Γίνεσθε γόρ Φησι Φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, ὅς ἐπειδὴν ἀποδύεσθαι δὴ πλεῖον λεβηρίδα, σενῶ τόπων καὶ ἀκρῶς περισφίγγοντι τὸ σῶμα ἰπιδούσ ἐαυτὸν, Φρονίμως καὶ σωετῶς ἀποδύεται τὸ γῆρας. ὅπερ ἐν καὶ ἡμᾶς βέλεται ὁ λόγος. Διὰ τῆς σενῆς καὶ τεθλιμένης ὀδῆς πορευόμενος, ἀποδύεσθαι μὲν τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον, ἐνδύεσθαι δὲ τὸν νέον: Estote prudentes, sicut serpentes, qui cum opus fuerit vernationem exuere, per angustam rimam corpus strictim coercentem repentes, prudenter exuunt senectutem. Quod & idem nos imitari ipsa suadet scriptura, per angustam & arctam viam ingredientes, veterem hominem exuere, induere vero novum. Videatur Augustin. lib. XI. doct. Christ. C. XVI. & Embl. XVI. Cent. III.

LXXXII.

POSITIS NOVUS
EXVVIIS.

*Si solet exuvias veteres deponere serpens,
Sic scelerum sordes exue, pulcher eris.*

X 3

SERPEN-

ER PENTIS pictura caudam oris sic inserentis, ut circulum efficiat, veteres Aegyptios annum & tempus representasse, Horapollo testis est, meminitque Serv. in v. Aen. Claudian. autem eandem rem valde poetice describit in de Laud. Stilic. Quae certè natura rationi convenit, illique circularum circuitioni, ex qua dierum noctiumque varietas, & mensis annique mensura procedit, de qua post Platonem Cicero. Grammatici annum, quasi annulum dictum putant: qui ab Homero $\omega\epsilon\pi\lambda\omicron\mu\epsilon\nu\iota\varsigma\ \epsilon\pi\alpha\upsilon\tau\omicron\varsigma$ appelletur, quasi $\iota\omega\nu\ \epsilon\iota\varsigma\ \epsilon\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$. Latinis annus vertens est. Symboli autem usus varius esse potest. Nam, ut Virg. imitatione L. varii, III. Georg. canit:

In se sua per vestigia voluitor annus.

Et de Tempore pulchrè Seneca Troad.

Tempus nos avidum devorat, & chaos.

Omnium etiam rerum in hoc mundo perpetua est $\alpha\iota\alpha\ \alpha\kappa\omicron\upsilon\ \kappa\lambda\omega\sigma\iota\varsigma$, ut Polyb. verbo utamur: Vnde ipsius mundi imago hoc hieroglyphico exprimitur, ut apud eundem Horapoll. & Pierium videre est. Quo Cor. Taciti aurea illa sententia pertinet Annal. IV. qua affirmat, Reb. cunctis inesse quendam velut orbem, ut quemadmodum temporum vices, ita & morum vertantur. Et illa Cræsi apud Herod. $\kappa\acute{\iota}\kappa\lambda\omicron\ \theta\epsilon\tau\omega\nu\ \alpha\theta\upsilon\omega\pi\iota\omega\nu\ \epsilon\pi\iota\ \pi\eta\gamma\mu\acute{\alpha}\tau\omega\nu. \omega\epsilon\iota\ \Phi\epsilon\rho\acute{\iota}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma\ \delta\epsilon, \sigma\kappa\ \rho\epsilon\acute{\alpha}\ \delta\epsilon\iota\ \tau\omicron\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\omicron\varsigma\ \theta\upsilon\tau\upsilon\ \chi\acute{\epsilon}\iota\nu$: Humanarum rerum circulus est, qui rotatus semper, eosdem fortunatos esse non sinit. Sane quae de Rerump. periodis Plato & Aristot. differunt, ex scriptis ipsorum petenda sunt. Nec enim hic inferi ob opusculi rationem possunt. Quin & Regem, & ipsum denique imperium hac figura intellexisse Aegyptios, scriptores hieroglyphici indicant. Itaque vetustum Adriani Imp. honori sacratum numum Seb. Erizzus declarat. Nam & serpens Regni icon est, unde caput serpentis, divum regina Iuno, dextra tenet; Et circuli figura omnium habetur perfectissima. Pet. Costalins in Pegmate suo litium aternitatem hoc symb. subjicit.

FINIS.

LXXXIII.

FINIS QUE AB
ORIGINE PENDET.

*Rebus in humanis adeo in se cuncta recurrunt,
Eius ut unius sit caput alterius.*

SERPEN-

ERPENTEM, venenatum & inprimis noxium animal. max. in visum esse homini, ut pote, cujus semini perpetua cum eo fuerunt & erunt inimicitia, ipsa natura nos docet, & S. pagina confirmat. Hinc videmus, ad conficiendos & tollendos e medio serpentes, si in quos forte incidimus, inprimis nos esse cupidos, nec satiari, donec multis ictibus concisos relinquamus tandem. Utinam vero homines in concidendis & extripandis vitiosos cupiditatum affectibus & in dispergendis fugandisq; voluptatum illecebris, quæ veluti serpentes animis illorum se insinuant, tam vigilantes essent ac studiosi ! Nam secundum III. Od. XXIV.

Scelerum si bene pœniat:
Eradenda Cupidinis
Pravi sunt elementa.

Sed nos in hoc symb. per serpentinam figuram Diabolum, humani generis acerrimum hostem significare voluimus, qui nisi cælesti manu, hoc est, virtute Dei conficiatur, nostra tela flocci solet facere. Quò præclarus ille Iustini locus pertinet ex Dialogo cum Tryphone Iudæo: ὁ Διάβολος ἐφέσηκεν ἀεὶ ἀντικείμενον, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἔλκειν πάντας βουλόμενον. καὶ ὁ ἄγγελος τῆς θεῆς, τρεπίσω ηἰ δυνάμεις τῆς θεῆς, ἡ πεμφθεῖσα ἡμῖν Διάησου χριστοῦ, Ἰπτιμαῖα αὐτῶ, καὶ ἀφίσταται ἀφ' ἡμῶν. καὶ ὡσπερ δὲ πύρις ἐξεσπασμένοι ἐσμὲν, δὲ πὸ μὲν τῶν ἀμαρτιῶν τῶν προτέρων καθερμαδέντες, δὲ πὸ δὲ τῆς θλίψεως καὶ τῆς πύρωσις ἢ πύρωσιν ἡμᾶς ὁ τε Διάβολος καὶ οἱ αὐτοῦ ὑπηρέται πάντες: Nobis quidem diabolus instabat, semper adversans & ad se trahere volens: & Angelus Dei, id est, virtus Dei, per Christum nobis missa, increpat illum, & à nobis repellit: & sumus perinde atq; ex igne extracti, à peccatis videlicet pristinis purificati, atq; ab afflictionibus & exploratione ignis probati: qua nos exercet diabolus, & administri ejus omnes.

LXXXIV.

COELO REPETI-
TA PLACEBUNT.

*Cælesti auxilio vetus ille extinguitur anguis,
Humana elidit spicula missa manu.*

SERPENTEM callidissimum esse omnium animalium, etiam S. pagina attestatur, vulgo, prisci credere, ut ex Virg. ecl. VIII. patet, quia rumpi possent carmine magico serpentes, idcirco ipsos, si praesentirent, recantare, seu incantationem retorquere & exsolvere, ut ex Plinio, secundum Adr. Turnebi lectionem licet colligere: Et veteres Aegyptios hominem refractarium & in obædientem hac hierographia denotasse scribit Pierius. Certè Psal. LVIII. mentionem facit surda aspìdis: quæ scilicet aurem utramque obturet ad voces incantatoris; alteram nempe in terram defigendo, alteram caudæ suæ acumine occludendo, ut testes sunt ad eum locum Arnobius, Hieron. Augustinus, Cassiodorus & alii. Ierem etiam VIII minatur Deus populo Israëlítico serpentes, qui incantari nequeant. Tangit etiam rem eandem Clem. Alexandr. scpt. VII. & Epiphani. contra Ophitas. Verum ut dextrè S. scripturæ indicat similiaq; loca accipi debent, ne stabilietur de vi verborum Magicorum superstitiosa opinio, & ita confirmetur magni illius Serpentis perniciofa ludibria: Sic nihil vetat, quo minus adducamus quæ olim & vulgo, quamvis falso, de serpentum astutiæ hac in parte jactata fuere, ut pote illis in rebus imitanda, quæ u sui nobis esse possunt ad evitanda exitiosa & turpia. Vnde & Christus nos esse jubet prudentes, ut serpentes: Sed adjecta salutar mentione columbinæ simplicitatis, qua vasfrities serpentinare franetur, ut B Hieronymus in Oseam innuit. Monentur igitur adolescentes potissimum, serpentis hic depicti more obturare aures ad quævis obscæna & noxia, ita ut nec in animum, nec in sensus admittant ullas voluptatum illecebras, ne earum vi, veluti voce Theffala, miserè tandè disrumpantur ac pereant. Principes etiam monet hoc symbolum, obturent aures assentatoribus & scurris, quorum opes illi sapius, quam hostes everterunt, ut a tibi hac ex Q. Curtio, & simulptura in hanc rem adducta leguntur in his etiam Centuriis.

LXXXV.

MENTEM NE LÆDERET AVRIS.

*Carminis insidias serpens magici exit operis
Auribus: illecebras sic fuge, tutus eris.*

DLINIVS omnibus hominibus contra serpentes inesse
venenum scribit: illosque saliva jejuni hominibus i-
ctos, non secus ac contactu aquae ferventis fugere,
quae si in fauces penetraverit, etiam mori illos. Tan-
git rem eandem Aristot. quoque: & Lucret. lib. 11. in ejus causas
physicas inquiri. Versus ejus sunt isti:

Sæpè etiam serpens hominis contacta salivis

Disperit, ac sese mandendo conficit ipsa, &c.

Hoc sane ut benigna natura memorandum est beneficium, ita so-
brietatis, temperantiae & castitatis luculentum est testimonium.
Jejunus enim sit homo oportet, qui hac efficacia non velit desti-
tuit. Sobrietatis igitur tanta vis est, ut contra omnia luxuria &
libidinis venena praesentis sit antidotum. Unde etiam Graecis
tâ augusto nomine σωφροσύνη, quasi σωφροσύνη τὴν φρόνησιν, quod
mentem illibatam conferret, dicitur. Quod & Hierax vult lib.
de justitia, ubi virtutem illam, quae ἀφροσύνη καὶ ἀκρασία re-
pellit, ait sapientes vocasse σωφροσύνην, σωτηρίαν scilicet ἕσσαν
φρονησεως, incolumitatem prudentiae. Eam Plato πολ. δ. definit.
quod sit κόσμος καὶ ἡδονῶν τιμῶν καὶ ἔπιθυμιῶν ἐγκράτεια: decus,
& certarum voluptatum & cupiditatum continentia. Praeclare
igitur Xenophanes Ep. ad Lamproctem κακὸν ἔδωκεν φύσιν ἐν αἰ-
δί, θεμέλια θεμίστων σοφίας, σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν: Nihil
innasci malum potest in homine, qui sapientiae fundamenta je-
cerit, Temperantiam & Continentiam. Temperantia enim, ut Se-
neca ait in Ep. voluptatibus imperat; alias odit, atque abigit, a-
lias dispensat, & ad sanum modum redigit, nec unquam ad illas
propter ipsas venit. Appositè etiam ad hoc symb. Macarius hom.
xvi. Igitur in omnibus, inquit, opus est sobrietate, ne bona quae
videmur habere, vertantur in perniciem nostram.

LXXXVI.

SOBRIETATIS
OPVS.

*Emoritur serpens hominis contacta saliva:
Hei mihi quam magnum sobrietatis opus!*

Y 3

SOLENT

OLENT in Italia, more sanè laudabili instituta eruditorum hominum Collegia, quæ illi veterum imitatione Academiæ, & se Academicos nominant, in locis publicis, in quibus convenire, & se in studiis rebusq; honestis ac liberalibus exercere consueverunt, istiusmodi affigere depicta symbola, quæ illi Impresas vocant: Quasi nomen Collegii & professionem vitæ exprimant, censentur esse lectissima. Exempla quamplurima cum alii recensent, tum Scip. Bargaglius Senensis de novo Romæ instituto ejusmodi Academicorum, qui se Renovatos nuncupabant, Collegio, hoc, quod proponimus, commemorat. Significare autem illo procul dubio voluerunt, nõ secus ac serpentes hieme sub terra in squalore & tenebris latent, vere autem novo Solis calore protrahuntur: Ita se quoq; temporis iniquitate pressos delituisse, sed mox meliore aspirante fortuna, & favore Mæcenatum recreatos, ac veluti renovatos, coivisse in pub. Academiæ societatem, in qua illustres ingenii & doctrinæ suæ fructus cunctis ostensuri essent. Poterit autem in universum usurpari ab iis, quibus post tristiore fortunam serena lux affulserit. Nam ut ait Pindar. in Pyth.

ἄλλοτ' ἀλλοῖσι πνοαὶ ὑψιπέτων ἀνέμων :

Aliàs alii flatus sublimiter volantium ventorum.

Quo omnino Horat. illa x. Od. lib. II. referenda:

Informes hiemes reducit, Iupiter idem Summovet &
Et Theocriti illa Idyll. 4.

Θαρσύν χερσὶ φίλε Βάττε, ταχ' αὔριον ἄσπετ' ἀμείνω,

Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.

χὼ Ζεὺς ἄλλα καὶ μὴ πύλαι αἰθρῆς ἄλλα καὶ δ' ὕει :

Quæ nos ita ita vertere conati sumus :

Fidere Batte decet. non si nunc est malè, erit cras.

Spes vivis tantum, non est spes ulla sepultis.

Nunc pluit: ast cælo nunc fulget Iupiter altò.

Refer item huc trita illa: Post nubila Phœbus. Et,

Grata superveniet, quæ non sperabitur hora.

LXXXVII.

QUOS BRUMA
TEGEBAT.

*Vere non volatebris serpens prorepat opertis,
Gloria sic artes ad loca summa vehit.*

SERPENS

LXXXVIII.

SERPENS, ut sapè jam dictum, Prudentia: gladius se-
 veritatis & animadversionis: Corona glorie & typus
 est. Gladius quidem magistratui vindex in iram ei,
 qui male operatur, XIII. ad Rom. Unde hodieque ma-
 gnis Principibus in solemnitatibus praeferari solitus. Sed in pri-
 mis memorabile est, quod de Trajano Imp. ex Dione Xiphilinus,
 & Aur. Victor referunt, cum Licinio Sura Praefecto Praetorio gla-
 diam de more accingere deberet, ei prorexisse nudam, cum hoc
 dicto: Tibi istum admunimentum mei committo, si rectè agam;
 sin aliter, in me magis. Et si autem salutaris severitas vincis sapè
 inanem speciem clementiae, ut Cicero ait ep. II. ad Brutum, max.
 cum flagitia & facinora sine modo sunt, ut Tacitus loquitur: cer-
 tè tamen ut Princeps rectè utatur gladio, magna cautione opus
 est. Non enim diuturna est possessio, in quam gladio inducimur,
 ut Q. Curtius Rufus dixit lib. VIII. Et severitas amittit assidui-
 tate auctoritatem, ex Seneca dicto I de clement. qui idem ibid.
 pulcherrimè, ut arbores, inquit, quadam recisa pullulant: Ita re-
 gia crudelitas auget inimicorum numerum, tollendo. Quin etià
 pronunciare ibidem audet: Principi non minus turpia multa
 supplicia, quàm Medico funera. Igitur Iustitiae quidem ille mini-
 ster sit, sed cum prudentia: His enim ducibus veram consequetur
 gloriam, ut symbolū hoc nostrum subjicit. Pulchrè Cassiodorus XI.
 Var. Benigni principis est, ad Clementiae commodum, transilire
 interdum terminos Aequitatis. Quando sola est misericordia,
 cui omnes virtutes cedere honorabiliter nõ recusant. Proprium
 igitur sit Principis, ex Taciti monitu in Agric. Omnia scire, non
 omnia exsequi: parvis peccatis veniam, magnis severitatem com-
 modare; nec pœna semper, sed saepius pœnitentia contentum esse.
 Ex quibus liquet, verissimum esse Aristotelis dictum: ἡ Φρόνησις,
 ἀρχὸντος ἔδει & ἀρετὴ μόνη: Prudentia, imperantis propria & u-
 nica virtus.

LXXXVIII.

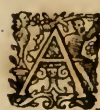
HIS DUCIBUS.

*Serpentis ritu prudens, severus at idem
Fer gladium, & celebris laurea ferta geres.*

Z

AMPHIS-

AMPHISBÆNAM serpentem in Libya desertis reperiri tradunt, qui geminum caput, unum in anteriore, in posteriore corporis parte alterum habeat, eumq; circulatoris tractibus incedere, & alterutrum caput sive attollere, sive retrahere, pro ut usus & necessitas exegerit. Qua de re Aelianus, Plinius, Solinus, alii: Et tangit Lucanus lib. IX. hoc versu:

Et gravis in geminum surgens caput amphibæna.

Vsus autem hoc Embl. ad testandum insignem suum propter amissam conjugem dolorem fuit Nobilis Neapolit. Bernh. Rota, cum scito: SUPERESSE MORI EST, ut Scip. Ammiratus commemorat. Quo in primis Ovidii illa exsulis in navi de conjugē suā cantata pertinent:

O benè quod non sum mecum conscendere passus:

Ne mihi mors misero bis patiēda foret.

At aunc, ut peream: quoniam caret illa periclo:

Dimidia certè parte superstes ero.

Profecto enim cum vir & uxor in legitimo matrimonio etiam scripturæ oraculo una caro, unumq; corpus sint, fieri non potest, quin si unum caput ex illo corpore abrumpatur, alteri vita non quidem erepta, sed quavis morte sit acerbior. Non ignota autem sunt, atq; ideo huc referenda, quæ de Alceste Admeti uxore Euripides: de Pati Arria, de T. Sempr. Graccho, de C. & M. Plautiis, Valer. Max. Plinius Secundus in Ep. & Sex. Aur. Victor de viris illustr. memoria prodiderunt: & alia exempla similia. De Admeto quidem Chorus apud Euripidem in Alceste ait, illum hac extincta in posterum victurum vitam ἀβιωτον, hoc est, minimè vitalem, ut Ennius loquitur. Sed pulchrè idem Chorus ibi concinit:

Τι γὰρ ἀνδρὶ κακὸν μείζον, ἀμάρτεϊν

Πιστῆς ἀλόχε;

Quod enim homini majus malum accidere potest, quam a-
Caram conjugem?

(mittere.)

NBC

LXXXIX.

NEC MORS, NEC
VITA RELICTA.

*Parte mei supero, pars est mihi demta vel, ergo
Cum cara praeſtat conjuge poſſe mori?*

VIPERARVM hanc commixtionem, veramque illarum effigiem, ex Baldo Angelo Abbate, & Ferdin. Imperato Neapolitano expressimus. Coeunt autem, ut Plinius tradit, tamarcto complexu, tam sibi ipsa circumvoluta, ut una existimari biceps possit. Viperæ femina mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine. Quod longè ante Horapollon scripsit, Aegyptios dicens hac figura mulierem, quæ odio prosequens maritum ejus vita insidiaretur, blanda tamen in coitu esset, depinxisse. Rem autem ipsam ex veteribus affirmant Herodotus in Thalia, Nicander, Galenus, Aelian. Basilius M. homil. contra fæner. & de Invid. & IX. Hex. Hieronymus ad Præsidium, Prudentius in Hamartigeniâ, & alii: ut miretur Pierius Albertum M. unum contradixisse. Sed vera ne sine hac, Bald. Angelus in lib. de Viperæ natura & facultatibus enucleet. Symbolica certè esse manifestum est: quæ morbos & cetera ex nimia & immodica Venere incommoda, & quod per illam naturale calore tandem extincto cita mors veniat, accuratè oculis subjiciant. Eryximachus quidem apud Stob. breviter τὸ σωστὴν μικρὰν Ἰππληψίαν ἔλεγε καὶ χρόνον μὲν ἡδὲ δάσσαν: Coitum brevem morbum coititalem esse dixit, ac tempore tantum differre. Et similiter apud eundem Democritus: Ἐπιτομία ἀποπληξίης σμικρῆ. ἐξέασυται γὰρ αὐθροπος ἐξ ἀνθρώπου: Coitus est brevis apoplexia. Prorumpit enim homo ex homine. Sed quid aliud sunt amatoribus suis libidiosa femina, quam viperæ? Illis enim omnem succum & sanguinem, facultates, & ipsam deniq; vitam abrodunt & adimunt. Notus enim est veteris cujusdam poetæ Senarius: Ἴσων δ' αἰνῆς καὶ γυναικὸς ὠμότης: Pars est lænæ & feminae crudelitas. Omnium autem pulcher est Phædri fabula lib. II. de anu & puella diligentibus juvenem, cui hos præmittit vers. A feminis ut cunq; spoliari viros, Ament, amentur, nempe exemplis discimus. Videatur Phædr. Junii Embl. xxxviii.

XC.

VENUS IMPROBA.

*Sic pereat quisquis meretrici turpiter haret,
Per Venerem ut nimiam vipera morsaperit.*

VBi de viper a coitu Plinius differit, sicut in prox. Symb. ejus locum adduximus, pergit idem ibidem: Tertia die intra uterum catulos excludit: deinde singulos dieb. singulis parit, viginti ferè numero Itaq; cetera tarditatis impatientes perrumpunt latera occisa parente. Paulo aliter Aristoteles & Theophrastus hac exponunt. Herodotus quidem hanc mari prius interempto pœnam luere feminam affirmat, cui astipulantur Horapollo, Nicander, Aelianus, Plutarch. Basilius M. & Hieronymus. Sed Apollonius apud Philostrat. & Maximus Tyrius superesse partui suo viperã tradunt. Quod similiter confirmant Io. Brodaus in Misc. & Jul. Cas. Scaliger in Exerc. & latè Bal. Angelus in antedicto libro. Quidquid sit, typus profecto hic talionis pœna est insignis, ut merito ab eo potius, quam ab Oreste aut Alcmaone ex Tragœdiis exempla ulta paternæ necis petenda esse Aelianus censeat. Hinc & n̄stra inscriptio nata ex Seneca versib. in Herc. fur. Potest etiam accommodari in malorum parentum nefariam sobolem. Nam, ut Niceph. Gregoras argutè ait: τῶν πονηρῶν σπερμάτων ἄξια τὰ γεώργια. Malorum seminum mali fructus. Certè Proclus Archimedi in hanc rationem scribit apud Theophylactum Simocatam: καὶ παῖδας ἕξεις πατρικῆς κακίας εἰκόνας ἀληθεῖς καὶ ἰσὸς ἀλματά. ἔτω γὰρ ἢ τὰ τῆς ἐχίδνης κυήματα μητρικῶ ἀϊοσιότη. (α. Διαδέχεσθ). πῶν κυοφόρον καὶ τιθηνῶν ρασίρα Διαργηγνύουτα: Liberos habebis vitiorum paternorum veram & expressam imaginem. Sic enim & viperæ partus maternam impietatem amulantur, dum ventrem qui eos tulit & nutrit, lacerant. Angel. Politianus alio sensu hoc symbolum de Marsilio Ficino, paucis annis innumeros ingenii fœtus producente usurpavit, hac addita Ἰπυραφῆ: ANTE PARIS, QUAM CONCIPIS. Alius quidam vir magnus idem torquet in hostes Ecclesia, qui illam quidē non secus, ac vipereæ soboles matrē, rodant ac lacerent sed illa tamen incolumi & salva, ipsi miserè pereant. SVQ.

XCI.

SUO PREMITUR
EXEMPLO.

*Ecce ut rupta aluo protrudat Vipera gnatos?
Sustulit illa patrem, sustulit hanc soboles*

Ex

X Aristot. hoc desumpsimus : qui VIII. hist. anim. XXIX. observavit, quod vipera Scorpium devoret : ideoq; venenum alere tanto deterius, adeoque morsum ejus esse letiferum, quod venenatis pasci soleat. Idem sapè in Italia à viperarum captatoribus observatum: quàm capsulis incluse scorpionibus objectis, raro id faciant. Galenus de Theriac. lib. XIII. auctor est, viperam alia etiam venenata animalcula consumere, putabuprestes, cantharidas & istiusmodi, ipsi procul dubio non ingrata cibaria. Eodem scilicet modo homines crudelec, & natura facti ad tyrannidem, se vires tamen longè evadunt, cum ad inclinationem illam innatam accedit perversa & flagitiosa educatio, & consuetudo ex pessimis moribus inquinatissima. Verissimè enim Plato dixit VI. de Leg. Ἀθροπος, δὲ, ὡς Φαμέν, ἡμερον, ὁμοως μὲν παιδείας τῆς ὀρθῆς τυχεῖν καὶ φύσεως ἂν τυχεῖς, θεϊότατοι ἡμερώτατοι τε ζῶσι γίνεσθαι φιλεῖν, μὴ ἰκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφεῖν, ἀγριώτατοι, ὅποια φύει γῆ: *Homines autem mansuetum animal esse dicimus. Porro si cum natura felici rectam quoq; disciplinam fuerit assecutus, in divinisimum mansuetissimumque animal solet evadere. Sin vero non satis aut non benè fuerit educatus, ferocissimum omnium, quæ in terris nascuntur, animal redditur. Quod si ad malam naturam & consuetudinem vitiosam accedat etiam potentia, & regnandi fastigium, tum certè nihili medium est inter precipitia & summa, ut Tacitus loquitur. Rectè enim Plutarch. ἡ δὲ ἐξουσία ὡς ἀλαβῆσα πλὴν κακίας, νεύει τοῖς πάθει, πρὸς ἰσθμῶν: Potestas malitiæ conjuncta, nervos ac robur affectibus addit. Et ut Seneca in Hipp. dixit:*

durus & veri insolens
Ad recta flexi regius non vult tumor.

XCII.

DIRA DIRIS
PASCUNTUR.

*Tetra quod extinguit, non mirum, viperamorsu,
Ecce etenim quali gaudeat illa cibo?*

TSI qua de Vipera cum Murana coitu litteris con-
signata sunt, falsitatis coarguant Gu. Rondeletius,
Hipp. Salviianus, & Bald. Angelus: jucunda tamen
& valdè symbolica sunt, quæ de illo apud scriptores
complures leguntur. Viperam nimirum veneno prius posito con-
sortem muranam sibilo evocare è mari: hanc autem sponte illi
morem gerere, atque in litore cum illa commisceri. Tradunt hoc
constanter Horapoll. in hierogl. Oppianus, Aelianus, Phile in
Iamb. Licinius Macer apud Plinium, & Achilles Tattius graphi-
cè admodum lib. 1. de Clitoph & Leucipp. Aristot. quoque & The-
ophrast. muranam non raro in siccum exire testantur. pluresque
qui eadem asserant, commemorat Scholiastes Nicandri in Theria-
sis ejus. Sequuntur illos Basilius M. & B. Ambros. in Hex. uterq;
ad matrimonio convenientem reverentiam, & conjugale obse-
quium rem eruditè transferens. Quo sensu etiam Alciatus hoc
Embl. accepit, & lepidiss. Epigrammate descripsit. Sed cum non
ejusdem generis sint hæc animalia, idcirco longè rectius ad vio-
lationem thori alieni referri fortè possèt. Nam & in murana-
rum genere, teste Aristotele, mares sunt, ut alienigenam sectari
necessè non habeant: & pulcerr. Basilius dicto ante loco ait: ὅτι
μοιχεία τις ἐστὶ τῆς φύσεως ἢ τῆς ἐχιδνῆς ἢ μυστρίνης ἢ Πρωτοκλή: ve-
luti adulterium quoddam natura esse hunc vipera & murana
concubitam. Et idcirco eos, qui aliena matris fam. corruptores
sunt, considerare debere, cujusmodi bestia sint similes. Aegyptios
sanè hominem ἀλλοφύλων μίξει χρωμένον murana typo expressisse
etiam Horap. scribit. Pulcrum sane est Euphronis illud:

ἢ ἐστὶ μοιχῆ μείζον ἢ δὲ ἐν καπνῶν:

ὃν τις γὰρ ἐτέρων βέλει ἀτυχίας τρυφῶν:

Non est adul: ero ullum majus malum:

In aliorum enim infortuniis delicias quærit.

XCIII.

SACRI CONCUS-
SIO LECTI.

*Vipera en amplexu gaudet murana. Quid ergo
Dissimile his brutis turpis adulter agit?*

VESPÆ

XCIV.

VESPÆ, ignavum pecus, cum murmure tamen volitant, & pungunt acerrimè. Hinc illud, quod Stobæus ex Diogenis diatribis refert, Antisthenem scilicet aliquando à Diogene correptum, quod exigua voce esset, & tamen castigaret homines, respondisse: Vespas itidè sonum haud magnum edere, aculeum tamen habere accerrimum. Lepidum itaque est Archiloshi mordaciss. poetæ Epitaphium, quo in ejus sepulcro vespæ habitare dicuntur, in III. αὐθολ. ex quo Alciat. Embl. suum LI. desumpsit. Sane cum vespæ à se cum noxa pungant, & quid facient, ubi viperæ veneno spicula sua tinxerint? Quamvis autem figmenta hæc sint, (Refert tamen in Exer. Scaliger, à Cambaia India Rege filium veneno educatum adeo venenosum fuisse factum, ut muscæ quæ modo solo suctu cutim perstrinxisset, turgidæ interierint.) jucundam nihilominus & utilem considerationem habent. Per viperam enim delatores, pess. genus hominum, qui clam apud alios innocentes deserunt, intelligere possumus. Nam veluti suppeditare hæc ad volantib. vespis venenum fingitur, quod illa postea in alios cum pernicie effundant. Per has igitur porro significabimus calumniatores & maledicos, qui quæ ab aliis per mendacium acceperunt, nihilominus pro veris dispergunt. Vtrique rei gravissimi criminis, Sed optimum est Plautini senis votum in Pseudolo:

Homines qui gestant, quique auscultant crimina,
Si meo arbitratu liceat, omnes pendeant;
Gestores linguis, auditores auribus.

Nam ut Thucydides dicit: Ἀβουλὰς ἔστω φρονεῖν οὔτε λέγειν περὶ ἀλλήλων, οὔτε ἀκούοντες ἀπὸ δέχεται: Non decet calumnias neque aliis narrare, neque audiendo suscipere. Inscriptio Symb. Paradi- ni est.

XCIV.

TRANSFUNDIT PA-
STA VENENVM.

*Viperum exsugit vesparum turba venenum,
Tu fuge, ne noceant hausta venena tibi.*

*V*t fecundissimum, sic nocentiss. animal est Scorpio: qui minimo inflexe cauda ictu, atq; insensibili materia quantitate ut doctiss. Scaliger loquitur, mortem homini affert, graviq; per triduum supplicio illum conficit, ut Plinius tradit, simulq; ostendit, Scorpionis cinerem in vino epotum homini ab eo icto pro remedio esse. Certè quotidianis experimentis constat, eum in oleo demersum & suffocatum, si teratur, & vulnere ab ipso illato imponatur, medelā esse presentissimam. Mira certè natura & arcana vis, cum tam pusillum animalculum & ad mortem & ad vitam destinavit homini. Sic Achillis hasta Telepho Regi Mysia & vulnus lethale, & presentem simul salutem attulit: Qua de re Suidas, in Τηλεφοῦ ἐκ πηλίδος, Eustathius παρὰ τῆς ἱσ. α. παρὰ τῆς ἰλ. & ὀδύσ. λ. & Hyginus fab. ci. & tangit rem Erasmus in Adag. Polypi caput. Nostrum quidem hoc haud scio an non rectè doceat, hostes etiam sepè nostros vitam quandoque nobis & gloriam afferre. Quo Xenophontis dictum spectat, sapientis esse, etiam ex hostibus utilitatem capere. De quo integrum libellum Plutarch. commentatus est. Scitè etiam Erasmus Roterod. in prafat. in Off. Ciceronis, ad fessos labore in gravioribus litterarum studiis similitudinem hanc transtulit, qui ab iisdem, sed amœnioribus, remedium & recreationem solent petere. Elatius vero & ferocius Ludovicus Gonzaga Marchio, qui in ingressu Caroli V. Imp. in urbem Mantuam, in veste triumphali Scorpionis iconem ostentavit, cum ascriptione: QUI VIVENS LÆDIT, MORTE ME DETVR. Eo enim, ut Paulus Iovius scribit, ostendere voluit, se interficturum, à quocunque læderetur aut afficeretur injuria, ut ejus morte vindicta ardorem mitigaret ac restingeret. Sic ipsi scilicet fuit.

Vindicta bonum vita jucundius ipsa.

MORTE

XCV.

MORTE MEDE-
TVR.

*Vivens mortem homini instillo, moriensq̄, medelam,
Quam mira alternant vitæque morsque vice?*

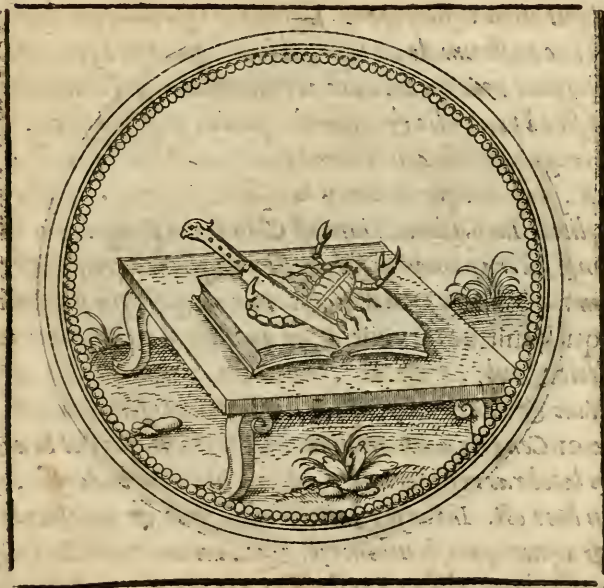
SCORPIO

XCVI.

SCORPIO hominem vafrum, cuique nulla sit habenda fides, denotat, ut apud scriptores hieroglyph. legimus. Non igitur nisi resecta cauda, in qua illi aculei venenum stillantes, ab ejus ictu quis tutus sit. Similiter ne hosti quidem ulli, cui arma erepta aut excussa non sint, fidendum, multo minus ad colloquia cum eo veniendum est aut ad fœdera, etiam si per omnia sacra jurare paratus sit. Cujus rei significatio libri hic depicti imagine subjicitur. Rectè igitur Q. Cicero, Legatus Caesaris, respondit Nervius: Non esse consuetudinem Rom. populi, ullam accipere ab hoste armato conditionem. Et memorabilis est ille apud Livium lib. xxxiii. inter Philippum Mucedonem, & T. Quintium congressus, ex quo patet nullam fidem esse cum hoste ad colloquium congrèdi. Sic sane II. Samuel. xx. Amasa sub pacis & amicitie prætextu à Ioabo interimitur, non attendens cinctum eum gladio. Philip. quidem Cornineus sæpius monet, quantum sit periculi in congressibus magnorum Principum, & quam dubia ac periculosa sint inter ipsos plerumque contracta fœdera. Et affert cum alia exempla, tum in primis lib. liii. Ludovici Regis Gallie, Perona in Caroli Burgundi potestate periclitantis: & lib. vi. de Ioanne Burgund. Duce à Rege Carolo in mutua salutatione interempto: quæ sunt illustra. Rectè igitur Demosthenes in Phil. dicit, urbibus ad custodiam multa quidem inventa esse, valla, mœnia, fossas, &c. quæ tamen omnia manibus conficiantur, & sumptus postulent ingentes. Verum unum commune munimentum à natura inesse animis hominum & $\Phi\epsilon\upsilon\epsilon\upsilon\tau\alpha\upsilon$, idque cum ceteris salutare esse, tum max. plebi contra tyrannos? $\Delta\pi\iota\varsigma\iota\alpha\upsilon$, nempe. Et sane in celebrem illum de hac Epicharmi versiculum integrum etiam scriptum Dio Prusaensis contexuit, quod Gracè & latinè avus meus olim edidit.

XCVI.

NE JURATO QVIDEM.

*Non nisi desectacredam tibi, Scorpio, cauda
Armaque ni ponas, fœdera nulla dabo.*

Ex

XC VII.

X Plutarch. libello τῆς Φιλοπλετίας adducitur Adag. κωχλίσβια: Cochleæ vita: Domiporta enim hac est, Cicer. II. de Divin. ut hallucinentur Erasmus & Crinitus, qui quod à Cicerone de Cochleâ dictum est: Terrigenam, herbigradam, domiportam, sanguine cassam, testudini tribuerunt. Testudinis enim sanguinem Plin. claritatem visus facere, suffusionesq; oculorum tollere asserit. Sed hoc nostrum de iis usurpabitur, qui vel à forensi luce remoti, fugiunt omnem turbam ac tumultum, vel domi latitantes cavent sibi à periculis & injuriis, quibus expositi sunt, qui vivunt peregre. Celebratur enim illud: οἶκος Φίλος, οἶκος ἀρετός: Et Gaius IC. suam cuique domum tutissim. esse refugium & receptaculum dixit. Iucundum etiam est Claudiani Epigramma de Senæ Veronense, extra pomeria sui agelli nunquam egresso: & inscriptionem nostram ex Ovid. acceptam unusquisque statim videt: Benè qui latuit, benè vixit. Benè qui latuit, nempe cum ratione & iudicio, & ubi necessitas, fortè etiã utilitas publica sic exigit. Nam & hac in parte τὸ μέτρον imprimis servandum, ut in Embl. XCI. Cent. II. admonemur. Inepti enim, qui, ut Seneca ait, adeo in latebras refugerunt, ut putent in turbido esse, quidquid in luce est. Inter se ista miscenda sunt, & quiescenti agendum, & agenti quiescendum est. Quidam aureum illud τὸ γινῶσι σωτὴν ascribunt: alii ex Persio: TECVM HABITA. Referenda itè huc, quæ in laudè αὐταγνίας alibi adducta sunt; Et simul Horat. illa in Ep.

—fuge magna: licet sub paupere tecto
Reges, & regum vita præcurrere amicos.

Pulcrè etiam in hanc rem Turpilius, in Lindia:

Profecto ut quisq; minimo contentus fuit,

Ita fortunatam vitam duxit maximè:

Vt Philosophi aiunt isti, Quidvis sat est.

XCVII.

BENE QUI LA-
TVIT.

*Exemplo domi porta tibi sit cochlea, quisquis
Exoptas tuto consenuisse domi.*

XCVIII.

PRIORI Coharens & hoc est, cum inscriptione ex Persii Sat. 1. Quod evidentur monet, ne immaturè prodeamus fortè cum certo. vita nostra periculo, Rectius, qui cum eodem Persio Sat. VII. gloriari potest:

Hic ego securus vulgi, & quid præparet Auster:

Infelix pecori, securus, & angulus ille:

Vicini nostro quia pinguior: &c.

Sed hoc quidem Cochlea & telo confixa Symbolo usum fuerunt Ferdinandum Calabria Ducem, postquam à Rege Hispania in bello Navarrensi, quod in Gallorum castra transire parasset, in Sciati-væ arcem, qua Aragonii Reges ad Illustrium virorum carcerem utebantur, conjectus fuit, sicut eam historiam Fr. Guicciarminus recenset lib. XI. Ostendere nimirum miserr. Princeps eo voluit q. Achæis T. Quintius apud Liv. lib. XXXVI. similitudine p. eadem ob oculos posuit. Testudinem ubi collecta in suum tegimen est, tutam ad omnes ictus esse, ubi exerit partes aliquas, quod cūq. nudavit, obnoxium atq. infirmū habere. Meminit & Plutarch in vita T. Flaminii. Hinc rectè Plautus: Feliciter sapit, qui alie no periculo sapit. Quo pertinet pulcherrima Polylii τὸ οὐκ lib. I. quam ita latine interpres reddidit: Nam cum duo homini bus modi propositi sint, quibus facile mutari in melius queant, unus ob suam cuiusque calamitatem, alter ob aliena exemplum proculdubio primus efficax quidem est, sed non sine detriment ejus, cui accidit. Secundus verò, et si non habet in se tantum viri um, ideo tamen præstat, quod omnis damni prorsus est: expers quo fit, ut priorem quidem nemo sit, qui spòte eligat: cum absque dolore & periculo accidere id nequeat. Hinc v. semper amplecti convenit, quod per eum sine detrimento cernere licet, quod es melius. Idcirco rectè consideranti, opt. ad veram vitam institutio videtur esse experientia, q. fit. ex commemoratione rerum a aliis gestarum (Polybius τὸ πρῶτον ἀλλήλων ἰστορίαν nominat.) Hæc. n. duntaxat absque omni damno optimos verijudices perficit.

XCVIII.

NEC TE QUAESI-
VERIS EXTRA.

*Non tibi tela nocent, latitanti, erumpere, at ausam
Configunt; iemerè qui ruit; ille perit.*

XCIX.

DAULATIM, & cum prudenti cunctatione Cochlea per acclive & salebrosum iter ad excelsum montis jugū perrepere conatur, idque solertia & labore indefesso & continuo tandem assequitur. Quod Symbolum affert Io. Baptista Pittonus ascripto: NON TEMERE. Solent autem eodem modo homines virtutis amantes, laboris iter, quod ad gloriam ducit, non defugere, quamvis arduum in primis illud sit ac difficile. Nam & Conitus Smyrnaeus in Clypei Achillei descriptione lib. v. virtutem in celsissimo monte collocat, in cujus vestigium non nisi extremo cum sudore & periculo ingenti pervenire liceat. Quod Silvis Italicis imitatus, & Herculis Prodicum hircinam ad Scipionem suum eleganter transferebat, sic virtutem inter alia loquentem introducit:

Casta mihi domus, & cello stant colle penates,
 Audua saxo solo perducit semita clivo
 Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)
 Prosequitur, labor ad nitendum intrare volenti.

Alii nobili Catonis dictorem explicant: SAT CITO, SI SAT BENE Non male Nam & praeclaros conatus temeritas corrumpit: & tempestivum est, quidquid Reip. salutare est. Constantia modo adsit & tolerantia, & moram facile compensabit felix gloria. Nemo enim, ut verissime dixit Salustius, ignavia immortalis factus est. Sola virtus clara aeternaque habetur. Pulcerr. etiam Pindarus Olymp. VI. ἀκίνδυνοι δ' ἀρετῶν ἕτε παρ' ἀνδρῶν, ὅτι ἐν ναυσὶ κηλῶν τήμια. πολλοὶ δ' ἰμῖν ἀντα, καλὸν εἶναι ποναθῆναι. Virtus periculis expers, neque apud homines, neque mari habetur in pretio: at multi memorant, si quid honesti laboriosè peractum est. Inscriptio nostra est ex Casp. Parmensis versibus de Orpheo, relatis Embl. v. Centur. I. quod jungendum est cum hoc: ut & Embl. CXII. Cent. II, & XXXIII. Cent. III. & similia.

XCIX.

NON LEVIS
ASCENSVS.

*Disce puer virtutem ex me verumq; laborem,
Si vera ornari laudis honore cupis.*

PERVVL-

C.

DERVVLGATA est Biantis (Quidam Stellponi Megarenfi ascribunt) sententia, cujus cum patriam Priene cepisset hostis, ceterique ita fugerent, ut multa de suis reb simul asportarent, ipse admonitus à quodam ut idem faceret: Ego vero (inquit) facio: Nam omnia mea mecum porto. De Simonide etiam Poëta similis est apud Phadrum Aug. lib. fabula LXXIX. lib. IV. qui ex naufragio nihil assumens, rationem hanc reddidit: Mecum mea sunt cuncta: cum quidem ceteri rerum arreptarum onere gravati vel periissent in mari, vel in prædones incidissent: ipse vero sua arte statim divitias acquisivisset. Aristippus quoque ex simili infortunio elapsus, & ob doctrinam benignè susceptus, comites navigationis ad hortandos cives suos rogavit, tales ut sibi opes pararet, quæ enatarent simul cum naufragis. Ex his Nobilis fœmina Fulvia Spanocchia hoc Symbolum eruditè commentata est, ut pingeret Cochleam domiportam, quæ penates suos & omnem substantiam circumfert, nec ullo alio indiget diversorio cum Biantis dicto: OMNIA MEA MECUM. Sed nostra inscriptio eodem sensu ex Claudiano assumpta est. Pertinetque ad Symp. illustrationem Plauti illud: Virtus omnia in se habet: omnia ad sunt bona, quem penes est virtus. Cetera exim humana fortuna sunt ludibria: Virtus & doctrina de ipsa fortuna triumphant. Hinc pulchrè B. Basilius: μόνη ἡ κτημάτων ἢ ἀπὲρ ἢ ἀναλαίετον, ἔστιν, τελευτήσαντι ὄψε- μένους: Sola omnium possessionū virtus homini auferri nequit, superstiti & extincto commorans. Nam ut vetus dictum habet: ὅσο ποὺ ἐν αὐτῷ εἰσφέρει τὴν εὐρίαν: Quod Phadrus in ante tacta Fab. sic enunciavit: Homo doctus in se semper divitias habet Cum quo Carneadis etiam simile congruit in libr. Telefiaco, ut apud Fulgentium legitur:

πασα τύχη αἰθροῖν φρονεῖντ & κατοικεῖ:

Omnis fortuna in sensu habitat sapientis.

C.
FERT OMNIA
SECUM.

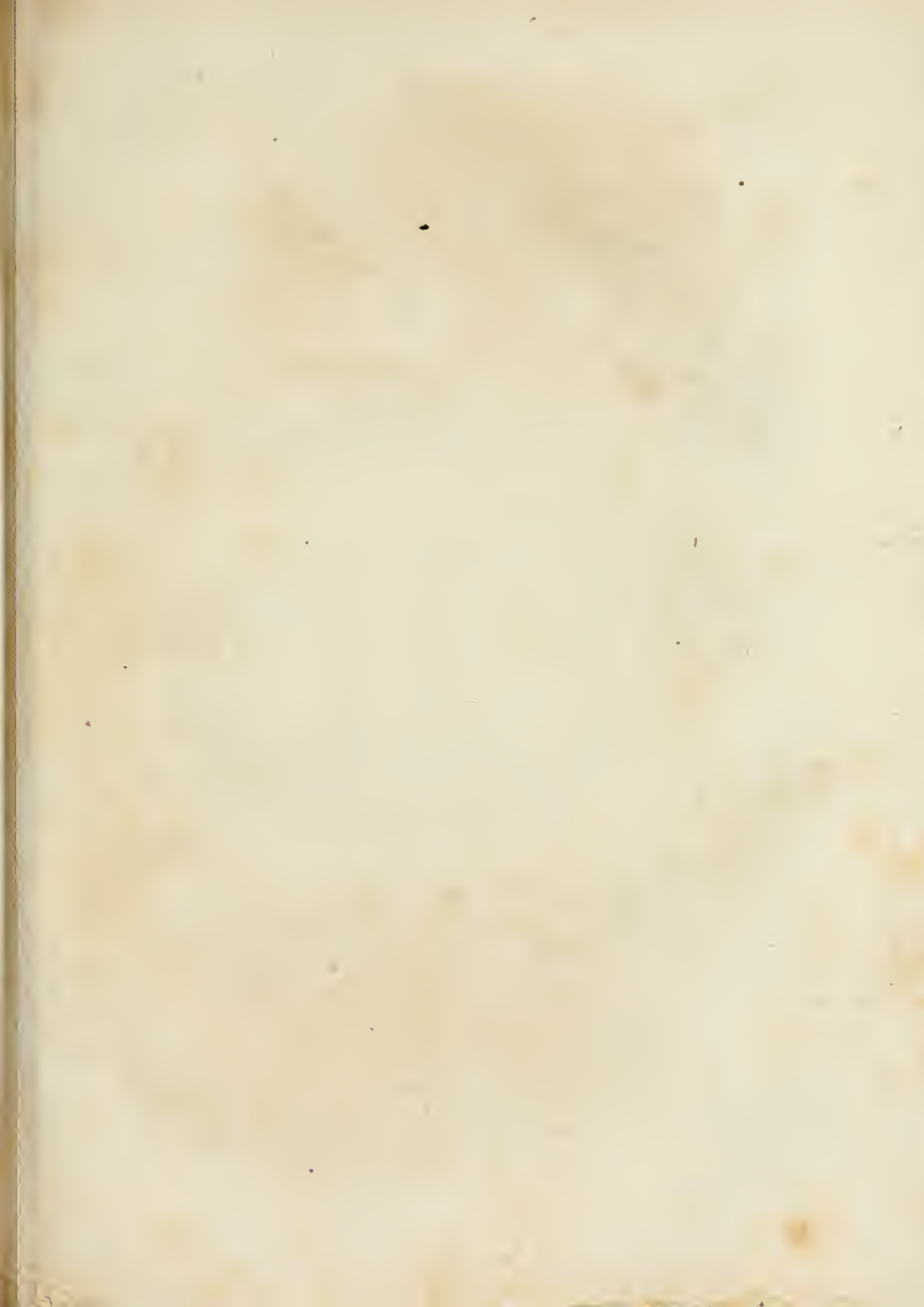

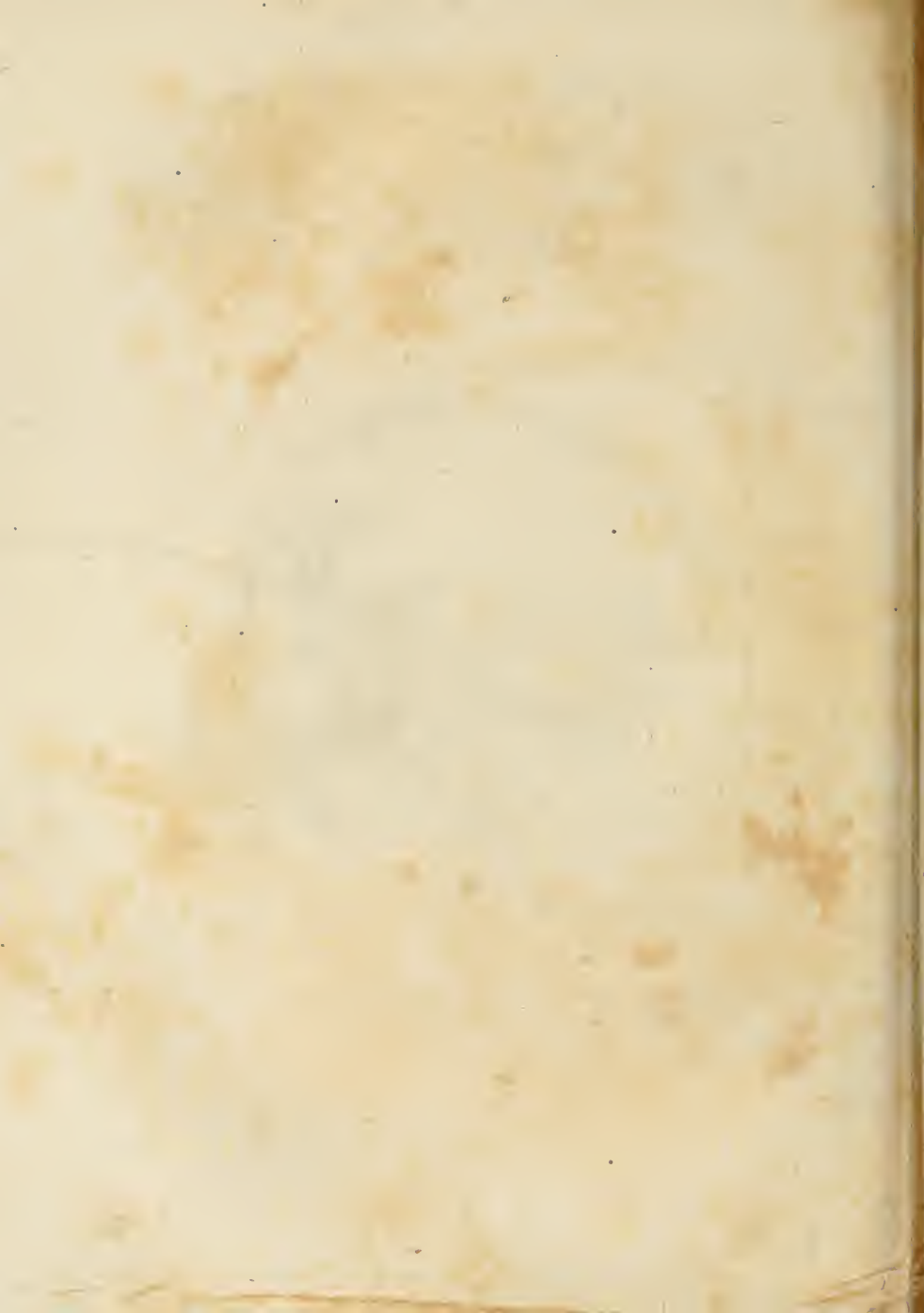
*O felix secum sua quicunque omnia portat,
Fortuna vivens liber ab arbitrio.*

F I N I S.

PERT. OMNIA
SECTUM

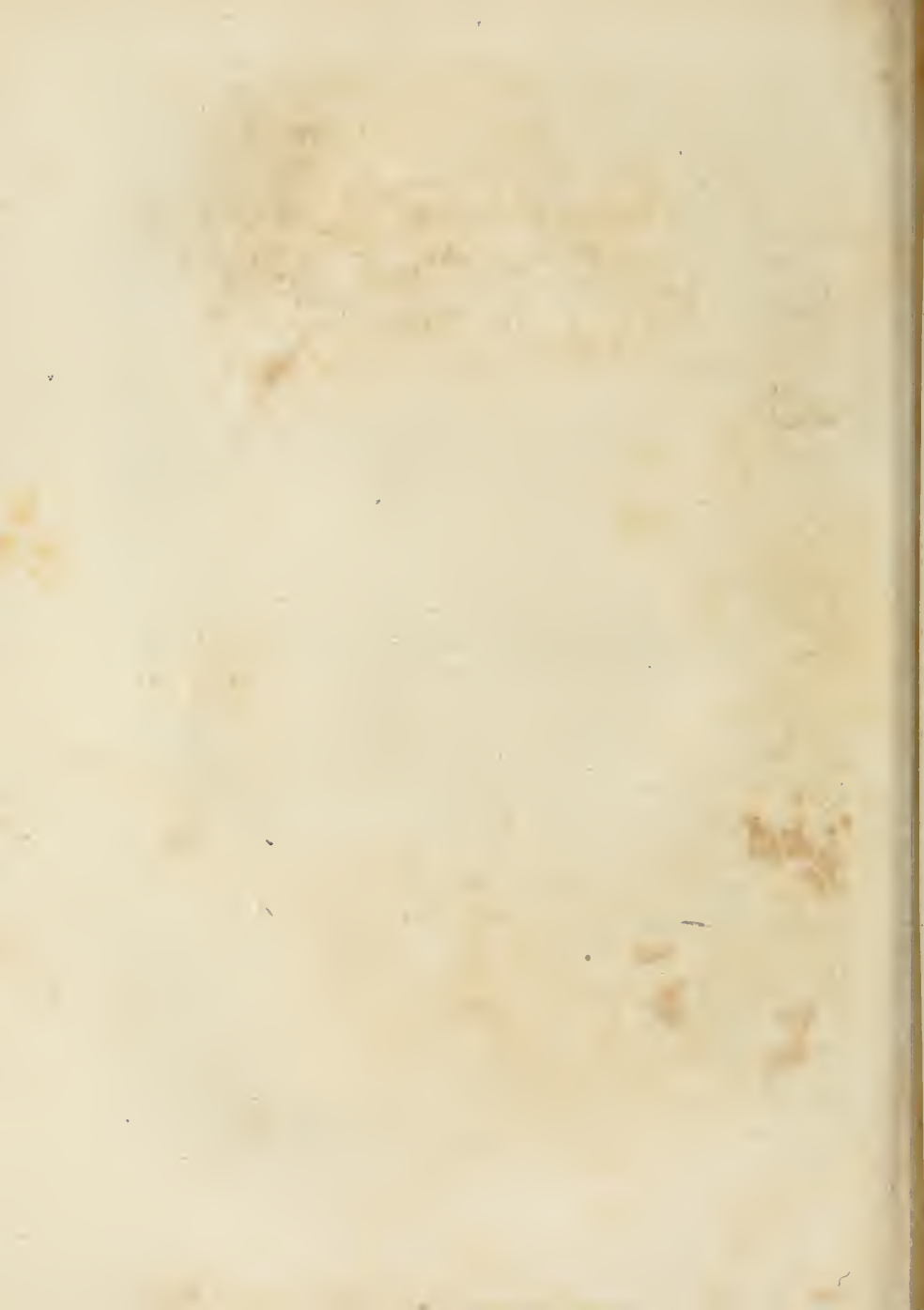
SYMBOLORVM
∩
EMBLEMATVM EX VO-
LATILIBVS ET INSECTIS
DESVMTORVM
CENTVRIA TERTIA
COLLECTA

A
IOACHIMO CAMERARIO
MEDICO NORIMBERG.

IN QVA MVLTÆ RARIORES
PROPRIETATES AC HISTORIÆ
ET SENTENTIÆ MEMORA-
BILES EXPONVNTVR

FRANCOFVRTI.
Impensis Ioh. Ammonij.

ANNO M. DCLIV.

IN TERTIAM JOACH. CAME-
RARI, V. CL.

EMBLEMATUM ET SYMBOLORUM
CENTURIAM, AD LECTOREM.

ACTENUS *in terris, Lector studiosè, moratur*
Auctor, & è sylvis symbola lecta dedit.
 Nunc simul accrescunt vires, crescente libello
Artifici dum se librat su astra gradu
Exiguam pertasus humum, stirpesque ferasque
Linqvit, & ad volucrum facta notanda venit.
Hei mihi doctarum quanta hic est copia rerum,
Hei mihi quàm multus symbola cara modis.
Cernite Romanas Aquilas, & bellica signa:
Cæsaris hoc nunc est, quod Iovis ante fuit.
Cernite uti radiis solaribus explicet alas,
Pignoraq; in cæli vertice veraprobet!
Principibus res digna viris, non illa movetur
Imbribus, insano nec cadit acta Notò.
Quod petit, insequitur per tot discriminarerum,
Nec nisi jam voti compos abire solet.
Candor inest cygnis plumarum: candida doctos
Pectora & ingenii candida dona decet.
Explicat hic varias ales Iunoniapennas,
Contrahit at, proprios si videt illapedes.
Est avis ad terram quæ nullis volvitur Austris,
Semper habet cæli regna cupita sui.
Quin sequimur! cælum maturè qui petit, ille
In terris cælum dicit adire suum.

HELIAS PUTSCHIIUS.

I.

VM Aquila οἰωνῶν βασιλεὺς, reginā avium Pindaro dicitur, & huic alitum, secundum Plinium, maximus honor, & max. vis insit, recte, ut opinor, huic centuria tertia ab ea exordium sumere licet. Eius genera sex recenset Aristoteles lib. IX, cap. XXXII. quorum hæc sunt nomina. I. πύγαργος & id est, albicilla, ab albicante cauda, vel νεβροφόνος & id est, hinnularia. II. μορφὸς, Νεαυία, vel νητροφόνος & anataria, vel πλάγγος & id est, planga vel clanga, Homero περικνὸς III. μελαναίετος & fulva, λαγωφόνος leporaria. IV. περικνόντιος ab alarum notis, aut γυπαίετος & à vulturis specie, item ὄρεσπέλαργος & id est, Ciconia montana, degenerans ab aliis. V. ἀλκίαιετος & marina aquila. VI. γνήσιος αἰτὸς. Vera germanag, Aquila, quæ Aeliano videtur esse χροσάετος & sive stellaris. At paulo aliter Plinius lib. X. cap. III. hæc enumerat, de quibus hic disputandi locus non est. Constat autem tam ex profanis quàm sacris litteris, Aquilam semper insigne fuisse alicuius imperii, ut apparet quoq; ex cap. XVII. Prophetæ Ezech. quo in loco per eam regnū Babylonicum & Aegyptium designatur. Xenoph. lib. VII. de Cyri disciplina & Curtius lib. III. præcipuum signum exercitus Persici auream Aquilam fuisse scribit. Idemq; Romani longa serie ab Hetruscis acceptum obseruarunt, secundum Dionys. Halicar. lib. III. & Dionem lib. XL. Atque nunc etiam Imperatores Romani felici auspicio eam gestant. Extant quoq; antiqui aliquot nummi, in quibus aquila fulmini insidens addito oleæ ramo conspicitur, tam pacem, quàm bellum representans. Quod symbolum ab invictiss. & nunquam satis laudato Imperatore CAROLO V. multo rectius fuit usurpatum cum inscriptione, CVIQUE SVVM simulita & potentiā, & clementiam suam declarante. Opt. verò Imp. MAXIMILIANVS II. idem cum græco dicto usurpavit, ΕΝ ΚΑΙΡΩ ΕΚΑΤΕΡΟΝ, id est, tempore opportuno utrumq; eadem significatione.

CUI-

I.

CUIQUE SUUM.

*Lava tenet fulmen, sed oliva dextera ramum,
Ut pace & bello sim memor officii.*

II.

N Traiani Imp. antiquo nummo exprimitur
 femina quadam, statura erecta, stola amicta,
 sceptrum una manu tenens, ad alteram glo-
 bum ad eius pedes devolutum ostendens, quo
 significatur, universum mundum ab ipsa pro-
 videntia Imperatoris, tanquam opt. matre-
 familias, gubernari. Sed piiss. & laudatiss. Imperator MAXI-
 MILIANUS aquilam mundo insidentem potius alterius loco u-
 surpare voluit, cuu admodum pia inscriptione, DOMINUS
 PROVIDEBIT, ex historia immolandi Isaaci desumpta, Gen. cap.
 XXII. Non enim de sua prudentia, ut Imperatores isti Ethnici
 jaētabant, multum gloriari, sed potius divina providentia,
 tanquam vera & stabili, omnia tribuere voluit. Ac poterit le-
 ctor luculentam hujus symboli explicationem cognoscere ex o-
 ratione funebri summi viri D. Iohannis Cratonis à Craffiheim
 Archiatri Caesarei, qua publice extat. Respexit autem procul
 dubio Sacratiss. Imperator ad dictum Salomonis: Proverb. XXI.
 Cor regis in manu DEI est: & Non est sapientia, non pruden-
 tia, non consilium contra DOMINUM. Sic in oratione de pro-
 videntia, ex D. Basilii scriptis collecta per Simeonem Logothe-
 tham legitur: ἡ δὲν γὰρ ἀπορόντων ἡ δὲ ἡμελημένων ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, πάντα
 σκοπεῖται ὁ ἀκόμμητος ὄφθαλμος, πᾶσι πράξεσι, σκορπίων ἐκασῶ τῶ σω-
 τηρίαν, id est, nihil non cognitum, nihil neglectum apud DEUM,
 omnia perspicit ipsius oculus nunquam dormiens, universis ad-
 est, singulis distribuens salutem. Praeclare igitur dixit quispiam
 veterum, cujus nomen jam non succurrit (quaquequam Ioan. Da-
 mascenus quoque huius distinctionis mentionem faciat, lib. II.
 cap. XLVI. aliique graci patres) providentiam esse actionem
 DEI vel generalem κατ' οἰκονομίαν cum causis secundis, vel pecu-
 liarem, eamque κατ' εὐδοκίαν ἢ κατὰ συζωήσιν, idque sine causis
 secundis.

DOMI-

II.

DOMINUS PRO-
VIDEBIT.

*Et late simul & tristis provisio sortit,
In primis Virtus principe digna viro est.*

ARISTO-

III.

RISTOTELES lib. IX. *Histor. animal. cap. xxxii.* Aquila, inquit, volans sublimes & perquam procul adspiciunt, quapropter homines solam avium omnium Aquilam esse divinam perhibent. Hinc etiam Romani suorum Imperatorum $\delta\tau\omicron\delta\epsilon\iota\omega\sigma\iota\nu$, id est, in deorum numerum posituram indicare volentes, Aquilam ex rogo evolantem in nummis expresserunt, de qua consecratione Herodianus lib. IV. cap. VII. prolixè agit. Aquilam etiam Aelianus lib. I. cap. XII. nominat $\acute{\alpha}\gamma\upsilon\iota\delta\omega\nu\ \acute{\alpha}\xi\upsilon\omega\pi\acute{\epsilon}\tau\epsilon\rho\omega\nu$, quod ex avibus maxime habeat acres & acutos oculos: additq; idem autor in fine, quod Aquila non solum sibi ipsi, sed etiam hominum oculis utilis habeatur. Nam fel eius melle Attico exceptum, & hebescentibus illitum, visum acutissimum efficere aiunt. Libro verò II. cap. XXVI. inquit, Aquila sublime fertur, sursumq; in caelesti loco volans, maximè procul ab alto aethere acutiss. inferiora videt. Vnde Horatius lib. I. *serm. Satyr. III.*

— tam cernis acutum

Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Sic in Iobo cap. XXXIX. legimus: In longinquum prospiciunt oculi eius. Potest autem huius symboli (quod Invidiiss. Imperat. RVDOLPHO II. *rectiss.* Bargaglius Senensis diligens & accuratus scriptor in hoc argumento Italicus dedicavit) explicatio ex Pindaro sumi, qui tum alibi tum potiss. in Nemeis ingenii promptitudinem & velocitatem mentis ab Aquila similitudine accepit. Huc pertinet Aristophanicum proverbium in Nubib. $\alpha\iota\epsilon\tau\acute{\omicron}\varsigma\ \acute{\epsilon}\nu\ \nu\epsilon\phi\acute{\epsilon}\lambda\eta\sigma\iota\ \gamma\epsilon\nu\acute{\eta}\sigma\epsilon\alpha\iota$, id est, Aquila in nubibus fiet. Quemadmodum enim Aquila in nubibus atis avibus univèrsis sublimior simul ac prospiciacior esse consuevit, ita quoq; Imperatores ac magni Principes sua tam potentia & autoritate, quam sapientia & vigilantia omnes alios superare ac anteire solent.

III.

ET PROFUNDIS-
SIMA QVÆQVE.

*Sublimis volat, ima videt, regina volucrum.
Nonne vides, sit ut hæc regis imago boni?*

B

ANTI-

IV.

ANTIQVA admodum ac celebris familia Fregosia
 Genuensis, ex qua plures Duces istius Reipub. &
 alii clari viri prodierunt, in gentilitiis suis insi-
 gnibus aquilam quoq; gestare solet, cuius occasione
 Galeacius Fregosius triremium Magni Ducis Florentini gene-
 ralis Vicarius, si ve, ut jam usitato nomine nuncupantur, locum
 tenens, Aquilã (referente hoc Hieronymo Ruscello) Symboli loco
 usurpavit, magno impetu contendente suo volatu adversus
 montem, circa quem cælum existit admodum turbidum, plenũ
 pluviis, grandine, fulminibus & aliis savis tempestatibus, con-
 tra qua universa Aquila nihilominus illis omnibus spretis ala-
 criter contendit, aciem oculorum ad Solem supra montem appa-
 rentem semper dirigens, atq; eo tandem per tot pericula pertin-
 gens. cui inventioni Hispanicum dictum adjunxit, **NI MA-
 TARM I, NI SPANTARM I**, id est, nec occidere me, nec
 terrere, scilicet, potest. Quo iste fortiss. heros indicare voluit,
 nullum periculum, nullam rem quantumlibet terribilem, nec
 ipsam deniq; mortem sibi extimescendam proposuisse, respectu
 mandati muneris, & propter res ab eo laude dignas suscipien-
 das. Quandoquidem in omnibus suis actionibus nihil aliud
 cogitet, nec ante oculos habeat, quam solidam virtutem & ve-
 ram gloriam, ad qua per multos labores & varias difficultates,
 tanquam ad montem altum & aditu difficilem (nam secundum
 Ovid. IV. Trist.

Ardua per præceptis gloria vadit iter)
 animo intrepido & constanti adspiret, à quorum accessu quam-
 vis multiplicia genera tempestatum, id est, fortuna incursiones
 varia & plurima alia discrimina illum retrahere & avertere
 conentur, se tamen ad solem, id est, veram rationem & mentis
 aciem oculos dirigere, & tandem superatis omnibus difficulta-
 tibus ad optatum finem pervenire.

PER

IV.

PER TELA, PER
IGNES.

*Nec me prae rupti montes, nec fulgura terrent,
Quo minus in summo vertice conspiciar.*

V.

AQUILAM sapius à cornicibus frustra irritari
 atque impune provocari Aelianus annotavit
 lib. XV. cap. XXII. unde proverbium quoque ex-
 titit, ἀετὸν κογιὸν ἐρεχλεῖ, id est, Aquilam cor-
 nix provocat. At q̄, idem de alijs quoq̄, avibus
 dici potest. Quemadmodū verò generosa avis
 hosce insultus inanes & vanam ac maledicam petulantiam de-
 ridet, (quod etiam de molossis importunos canicularum latra-
 tus contemnentibus dici solet) ita quoque animus excelsus &
 fortis leviusculorum & abjectorum hominum, qui neque pro-
 desse nec ledere quicquam possunt, conatus & insultus ne dig-
 natur quidem ulcisci, & minoris facit (ut in altero proverbio
 dicitur) quam Elephas culicem. Sapienter Plutarch. lib. Quo-
 modo quis ab hostibus juvetur, ait, Silentium in aliorum con-
 viciis esse egregium, Socraticum, aut potius Herculeum, si qui-
 dem Hercules,

ἔδ' ὄσον μύσας συγερῶν ἐμπάζετο μύθων,

Non quantum muscam, odiosa verba curabat.

Sic Demosthenes à quodam conviciis lacesitus, dixit: Nolim
 tecum in hoc genus certaminis descendere, in quo qui vincit-
 tur, ipso victore est melior: ἢ συγκαταβαίνω εἰς ἀγῶνα ἐν ᾧ ὁ ἡττώ-
 μενος τῷ νικῶντι ἔστι κρείττων. Nonnunquam tamen, ubi hac ma-
 litia & insignis conviciandi libido modum excedit, & sua im-
 portunitatis cursum nimis effrenem prosequitur, tandem se-
 cundum Publ. Mimum,

Furor fit laesa sapius patientia.

Ascribitur autem hoc symbolum Alberto Comiti Habspur-
 genfi XVI. qui Dives fuit cognomento dictus, cujus magnani-
 mitatem, simul & bonitatem aa sapientiam singularem Histo-
 rici magnis laudibus ubique extollunt.

ERGO

V.

ERGO MO-
VEBOR.

*Nunquam Aquila imbelles cornices celsa fatigat,
Nec generosum animum lingua maligna movet.*

B 3

REGU-

REGULUM Aristoteles, Plinius & alii nominant quoq; Regem & Senatorem avium, eumq; cum Aquila pugnare ferunt: ac esse hunc alium à passere Troglodyte, quem Actius lib. XI. cap. XV. tanquam effica x remedium contra calculum tam renum quam vesica cōmendat, facile probari posset, si brevitās nostri instituti operis pateretur. Quamvis verò & à germanis nomina hæc confundantur, putant tamen rerum naturalium periti Regulum sive Trochilum esse ein Röniglin / passerem verò Troglodytem (pro quo quidam recentiores perperam Motacillam, sive græcis σαρκοποπιδα accipiunt) ein Zaunschlüpflein / vel Gölthänlin. Notus autem est Apologus, Regulum cum Aquila de celeritate volandi, qua hæc alias aves antecellit, contendisse, ac instituto certamine, clanculum supra dorsum huius regulum consedissee, & ad præfinitum locum delatum subito inde evolasse, & ita victriciam obtinuisse: atq; ideo aiunt ab eo tempore inter ipsos inimicitiam extare. Non aliter cum multi suo ingenio vel natura parum præstare possint, sæpenumero tamen adjuncta ab alis sibi asciscunt, quibus facile emergere, & non rarò ad majora ascendere queant. Idq; si fieri concedatur absq; injuria & detrimento ac supplantatione aliorum, non adeo est improbandum. Alioquin præceptum Plutarchi, in libello de gerenda Republ. expositum, cui etiã hæc fabula eleganter est inserta, hæc in parte locum habebit. Sic enim ille inquit: Tales igitur viri sunt tenendi, iisq; adherendum (nimirum de quibus est maxima opinio virtutis & autoritatis) nec quomodo Aesopi regulus humeris aquile vectus subito evolavit, & sic antevertit; ita eorum suffuranda gloria, sed ab iis amice & cum benevolentia accipienda. Lucas Contilis ascribit: NEC VSITATA NEC

TENVI FEROR, ex Horatio lib. III. oda XX.

Non usitata nec tenuiferor

Penna, —————

NON

IV.

NON USITATA
VEHOR.

*Regulus en Aquila auxilio defertur in auras:
Sic quisquis docti nititur ingenio.*

HORA:

VII.

HORAPOLLO tradit Aegyptiacos pinxisse Aquilam gestantem lapidem, pro homine qui tuto urbem quampiam incolat. Nam scribunt eam, vel è mari vel terra sublaturum lapidem in nidum suum referre, quo tutior ac firmior esse possit. Hunc verò pleriq; Aetiten esse putant, cuius meminit Plinius lib. X. cap. III. quamvis cum gagate videatur confundere: cuius quatuor genera enumerat, lib. XXXVI. cap. XXI. Dioscorides quoq; & Galenus eius faciunt mentionem. Oppianus verò in Ixeuticis ad partuum accelerandum hunc Aquilam nido imponere scribit. Aelianus lib. I. cap. XXXV. existimat id fieri ut sit contra fascinationis injuriam quoddam amuletum. Georgius Agricola lib. V. de natura fossilium prolixè de eo tractat, & ostendit in Saxonia & Misnia quoq; Aetiten reperiri, quamvis frequentior & præstantior ex Gargano monte afferatur. Sunt autem omnes cari & lapide alio vel aranea quasi pregnantes & inde sonitum edentes. Nec multum ab illis distat Geodes, quem Diosc. seorsim describit, terramq; in se continet. Intelligi autem debet per nidum (ut Scipio Bargaglius interpretatur) lapide ingesto stabilitum, animus juvenilis bene institutus, cui nihil prius nec antiquius est, quam se summo studio munire contra omnes affectus effrenes & vehementiores affectuum impetus, contraq; rerum caducarum vanas & quandoq; perniciosas cupiditates, idq; auxilio Timoris erga DEUM, & veræ rationis, tanquam lapidibus admodum firmis & stabilibus, quibus imperare nobismet ipsis & modum statuere immoderate libidini possimus. De quo præclaro regnandi modo Horatius lib. II. od. II. ita cecinit.

Latus regnes avidum domando
 Spiritum, quam si Libyam remotis
 Gradibus jungas, & uterque Pœnus
 Serviat uni.

VII.

IN TEMPORE
MVNIT.

*Non bene firmum animum abripiunt vanissima rerum,
Quare hunc doctrina constabilis o gravi.*

C

AQUI-

I.

QUILA serpentem in ore tenens, ac in alto monte ex omni parte conspicuo sedens, ex quo imbres & tempestates horribiles imminentes undique respicit, pro simbolo fuit usurpata ab excell. viro Andrea Canutio Medico Aulico sacratissimi Imperat. MAXIMILIANI II. laudatissima memoria, quo innuere dubio procul voluit, se instar Aquila regina avium suis oculis perspicacibus, in omnes partes hujus mundi, unde aliquid aduersi vel incommodi oriri posset, intentum, constituisse omnino vera ratione ac solerti prudentia omnia mala diligenter observare, & quasi è longinquo praecavere ac vitare, à quibus laedi forsitan posset, imprimis verò à se in tempore amovere omnes machinationes invidia plenas & obrectationes maledicorum hominum, sibiq; de loco tutiore tempestive prospicere. Serpentem autem Aquila in ore detinet, non ad devorandum (quod alioquin fieri scribitur) sed ut admoneat, caute & circumspicte esse agendum, cum sciamus tam in sacris quam profanis litteris prudentia iconem esse serpentem. Sperat autem ipse quoq; autor huius symboli, se in aliquo loco securo & à vulgi turbare motu placide meliora tempora esse expectaturum, & inter ocio honesto & literato operam daturum. Hinc Cicero quoq; in epistola quadam ad Brutum graviter paucis verbis monuit Tempori cedere, id est, necessitati parere, semper sapientis est habitum. quam sententiam Phocylides uno versu nobis proposuit,

καὶρῶ λατρεύειν, μὴτ' ἀντιπνέειν ἀνεμοισι.

Temporibus servire, nec Euro velle resistere.

VIII.

DUM DET ONET
IMBER.

*Nubila si fuerint, sapienter comprime linguam;
Tunc loquere, illuxit si qua serena dies.*

V.

ESTVS ait Aquilam ab acute videndo dictam, vel ab acumine oculorum, ut Isidorus vult. Nam, inquit, contra radium solis fertur obtutum non flectere, unde & pullos suos ungue suspensos radiis solis obiicit, & quos viderit immobilem tenere aciem, ut dignos genere conservat, si quos verò flectere obtutum, quasi degeneres abiicit. Idem commemorat Aristoteles lib. IX. c. XXXIV. de historia Animal. & Aelianus lib. II. cap. XXVI. itemq; Opianus & Scholiastes in Homerum λ. ε. & alii tradunt, & elegantiss. expressit Claudian. in praef. in III. Consul. Honorii. Hinc factū existimant sacrarum litterarum interpretes, quod S. Iohanni Evangelista Aquila fuerit attributa, qua sicuti intendit oculos immotos in Solem, ita hunc sanctum Scriptorem divinitatis Solem contemplando, aciem mentis ad caelestia tantum direxisse constat. Est autem huius symboli hemistichium desumptum ex Luciano lib. IX. ubi integra similitudo exponitur.

Vtque Jovis volucer, calido dum protulit ovo
Implumes natos, solis convertit ad ortus,
Qui potuere pati radios, & lumine recto
Sustinuere diem, caeli servantur in usus,
Qui Phœbo cessere, jacent —

Potest autem universaliter hoc intelligi de illis, qui suam meritam virtutem, & industriam conjungunt cum splendore nobilitatis ac opulentia, & ex illis perpetuis bonis, non his fluxis & instabilibus apud alios nomen praeclarum & auctoritatem singularem obtinent. nam secundum Boetium splendidum aliquem, si non suam habet, aliena claritudo non efficit. nec minus quoque peculiariter de fide & constantia amicorum in reb. maxime adversis accipi recte solet. D. Chrysost. Homil. 49. in cap. XXII. Matth. ad filios Dei accommodat, qui pleno corde verba justitiae suscipiant. Aliàs additur, MEI NON DEGENERANT. Vel: SIC CREDE. item: PROBATUS FOVET. aut: DEGENERES LUX ARGUIT.

SUSTI.

IX.

SUSTINUERE
DIEM.

*Et sobolem ingenuam ad Solem Iovis aestimat ales,
Cernitur adversis rebus amica fides.*

C 3

DE

X.

DE pugna aquilarum cum cervis Plinius lib. x. cap. III. hæc habet. Multum pulverem volutata (Aquila) collectum, insidens cornibus excutit in oculos, pennis ora verberans, donec præcipitet in rupes. Quæ icone indicatur, multo labore, animo constanti ac industria singulari opus esse ad magna facinora subeunda, & res difficiles ac arduas tam aggrediendas quam consequendas. Quod idem Pindarus præclare quoq; Olymp. v. cecinit.

αἰεὶ δ' ἀμφ' ἀρετᾶσι πόνος δαπανατε μάρναται, πρὸς ἔργον κινδύνῳ κεκαλυμένον, id est,

Semper autem circa virtutes labor sumtusq; pugnant, adversus opus periculo tectum. Ac Sophocles in Tragedia Euryphile, quæ non extat, apud Stobæum ait:

ἀνδρῶν γὰρ ἐσθλῶν σερνὸν ἔμαλάσεται,

Pectus virorum fortium haud fit languidum.

Cujus rei exemplum memorabile legitur apud Pausaniam lib. VIII. in Achaicis de Philopæmene, qui in prælio fortiss. pugnans, atq; hasta trajectus circa utrumque femur, in genua se dimisit, tantisper impediente teloprogrèdi conatus, dum infringèretur hastile interfemora medium. Victis deinde hostibus, eo in castra reportato, ex altero femore spiculū, ex altero missilis fragmentum extractum est. Cujus viri ingentem animositatem, virtutem ac fortitudinem eximiam summopere admiratus Antigonus, omni studio in Macedoniam eum ad se allicere conatus est, ad quem tamē ille se conferre noluit. Atq; hic inter alias sententias huius argumenti præclaras, dictū Seneca in epistola XXII. ad Lucilium videtur non habere postremum locum: Non vir fortis est & strenuus, qui perterritus laborem fugit, sed cui crescat animus in ipsa rerum difficultate, cū turpe sit cedere oneri, luctariq; cum officio, quod semel accepisti. In Paradiso ascriptum legitur. ARDUA DETURBANS vis animosa quatit.

X.

INSTANTI
VICTORIA.

*Afpicis ut torques volucris Saturnia cervum,
Nempe docet, vigili cuncta labore dari.*

ASTON

XI.

AETON δὲ τὸ αἰῶρον, id est, ab impetu volandi deducunt Etymologi, vel ἡ τὸ αἰεῖ ἔτεον εἶναι, id est, quod semper sit vera & genuina. Hanc nidificare in locis non planis, sed excelsis, & quidem praecipue in arduis saxis & praecipitibus, nonnunquam tamen quoque in arboribus, Aristoteles scribit lib. IX. de Hist. animal. cap. XXXII. Dicitur autem Aquila paulatim quoque, suos pullos ad volandum assuefacere, atque adeo provocare. Cuius etiam Deut. cap. XXXII. in cantico suo Moses meminit, DEI bonitatem erga nos conferens cum Aquilarum φιλοσοφία erga pullos. Sicuti Aquila, inquit, excludit pullos suos & eosdem fovet calore vitali, & expandens pennas suas assumit eos & gestat ipsos super alas suas: ita DOMINUS solus duxit eum (Israëlem) & non erat cum eo Deus alienus. Sed similitudo hac recte etiam de omnibus istis, qui juventutem ad virtutem & omnia laudabilia facta assuefacere student, & illos paulatim ad vitam meliorem, quasi attollere docent, accipi poterit, sicuti Horatius quoque, epist. II. lib. puerum instruit,

— nunc ad bibe puro

Pectore verba puer, nunc te melioribus offer,
 Quo semel est inbuta recens, servabit odorem
 Testa diu. —

Et Aeneas ad Ascanium ult. Aeneid.

Disce puer virtutem ex me, verumque laborem.

Sic legimus apud Suidam de Apollonio, cuius rei etiam facit mentionem Philostratus in vitia ipsius; Quem admodum Aquilarum pulli teneras adhuc pennas sortiti juxta parentes volitant, iisque magistris ad volatum sese exercent, cum vero sese efferre possunt, parentes antevertunt: sic Apollonius Euxenum puer audiebat, eique auscultabat, sed anno decimosexto ad vitam Pythagoricam se contulit.

- XI.

COELO UT SE
PERMITTANT.

*Vos virtutis iter gnatis monstrate parentes,
Ipsa Aquila ut pullos fida volare doces.*

D

LUCAS

UCAS Contilis in Italicis suis symbolis siue impressis, de gruibus Taurum montem prater volantibus, scribit eos propter Aquilarum merum, ne scilicet clangore suo illis prodantur, ora lapillis obturare, quod tamen veteres plerique de anseribus sylvestribus memoria prodiderunt. Sic enim Plutarchus in Commentario de solertia animalium. Similes sunt Cretensium apum, & anserum in Cilicia artes. Illa enim ventosum aliquod circumvolatura promontorium, ne disjiciantur, seipsas exiguis lapillis in os sumtis quasi saburrant: hi quando Taurum trajiciunt, animalia alioqui vocalia & obstrepera, tum metu aquilarum in os justa magnitudinis lapide sumto taciturnitatem sibi imperant, ut fallere in transitu eas possint. Atq; hoc copiosius quoq; Ammianus Marcellinus lib. XVIII. sed de gruibus exposuit, exponens Barbationem pedestris militia rectorem ob lingua petulantiam tandem esse interfectum, quem ait ignorasse profecto notum Aristotelis sapiens dictum, qui Callisthenem sectatorem & propinquum suum ad Regem Alexandrum mittens, ei saepe mandabat, ut quam rarissime & jucunda apud hominem loqueretur, vita potestatem & necis in acie lingua portantem, & addit idem aut or, Ne sit hoc mirum, homines profutura discernere nonnunquam & decentia, quorum mentes cognatas caelestibus arbitramur, animalia carentia ratione salutem suam interdum alto tueri silentio solent, ut exemplum est hoc perquam notum. Inquentes orientem grues ob calorem plagamq; petentes occidentem, cum montem penetrare cupiunt Taurum Aquilis abundantem, inmentes fortissimas volucres, rostra lapillis occludunt, ne illis eliciat vel extrema necessitas clangore, iisde mg; collibus agilior e volatu transcursis proiciunt calculos, & ita securi pergunt. ἄσπετος δὲ τῶν ἀνιδύων ἄετας, silentii praemium periculo vacat, ut Chares dixit, eog; respexit forte Horatius, loco, ex quo nostra inscriptio desumpta est.

XII.

TUTA SILEN-
TIO MERCES.

*Ne pereant clangore grues lapide ora saburrant,
Obstrue sic linguam garrule, ne pereas.*

D 2

AQUI-

XIII.

QUILAM, quæ sagittis de suis met pennis concinnatis, configitur, emblema fuisse Iuliani Imp. Apostata, Io. Bodinus scribit lib. IV. & V. de Rep. quo significare voluerit, commune esse ferè omnibus imperiis, ut ab iis, quibus nimiam & infinitam potentiam concesserunt, penitus tandem evertantur. Pertinet autem huc omnino ille apud Gabriam Aesopicus apologus :

Βλέπει τὸ σῆθ' αἰετὸς τρωδὲν πάλας
 Αλγῶν δ' ἐλοιπὸν ἦσο πολλά δακρύων.
 Βλέπων δ' οἷσόν εἶπεν ἐπτερωμένον,
 Βαβαί, πλερόν με τὸν πλερωτὸν ὄλλυαι. id est:

Quondam icta pectus aquila vulnus inspicit,
 Multumque lacrimans, præ dolore constitit.
 Pennatum ut autem spiculum cernit, Παπα,
 Αἰτ, ala me aligeram gravi exitio dedit.

Nota etiam est Ovidii exclamatio :

Hei patior telis vulnera facta meis !

Et P. Syri illud :

Bisinterimitur, qui suis armis perit.

Videndum etiam Adag. Nostris ipsorum alis capimur : Et, Capra contra se cornua, cum similibus. Usus autem est hoc symbolo quidam vir magnus, qui alios plane neglectos studiose promoveret & ad magnas dignitates evehere conatus est, à quib. postea ingratisimo animo non solum contemptus, sed insuper quoque multis injuriis affectus, & tandem de suo gradu dejectus fuit. Sic apud Val. Maximum legitur de Cn. Popilio Lenate, quem rogatu M. Cælii cum Cicero non minore cura quam eloquentia in judicio defendisset, tamen hic flagitiose ingratus homo, nec verbo nec re unquam à Cicerone laesus, ultro M. Antonium rogavit, ut ad eum proscriptum persequendum & jugulandum mitteretur, quo facinore detestando perpetrato, caput ipsius Romæ in tantam opima spolia retulit, quod antea pro illius capite tam præclare peroraverat.

XIII.

BIS PERE O.

*Ipsa suis pennis aquila interit icta: refertur
Scilicet hac bodie gratia pro meritis.*

XIV.

SYMBOLORUM fuit Ioannis Baptistæ Rasis (vi-
ri doctiſſ. & nostro ſeculo celeberrimi, ſicuti ipſius
ſcripta abunde teſtantur) Aquila nigra ſupra nu-
bes volare contendens, quod Lucas Contilis ſcri-
ptor Italicus explicat, cujus verba in hunc modum convertere
in linguam latinam volui. Eſt opinio græcorum quorundam
autorum, quod ſpecies quadam Aquila nigra ſit, qua quando
timet ne quid damni illi inferatur, neve per inſidias capiatur,
ad nubes usq; & ulterius, evitandi periculi cauſſa ſuo volatu
aſcendere conetur, neque ceſſet donec ſe in tuto fore exiſtinet.
Veriſimilius tamen eſt, Aquilam tanquam reginam avium iſta
proprietas admiratione digna eſſe præditam, quod ad Solem
fixis oculis propter viſus acumen, & abſolutam huius ſenſus
perfectiõnem ſeſe convertens, facile illum eximium ſplendo-
rem ferre queat. Alii exiſtimant, Aquilam beneficio iſtius lu-
minis incomparabilis non ſolum vitæ longitudinem ſibi con-
quirere, ſed ſimul etiam pennas & vires renovare ac inſtaura-
re: quare ajunt, tempore potiſſimum autumnali, quando per
plures dies cælum nubilum & obſcurum nobis Solis conſpectum
adimit, aquilam ad ſuperiora loca ſe conferre, intentisq; oculis
ſolares radios intueri, ac illis foveri ac ſuſtentari. Hinc clariſſ.
iſte vir oſtendere voluit, ſe animo conſtanti & obſirmato, uni-
cum hoc ſemper deſideraſſe ac expetiſſe; atq; omnes eò ſuas co-
gitationes direxiſſe, ut nimirum ſuperatis omnibus rebus ad-
verſis, & quocunq; discrimine contemto, tandem ad certum
portum & aſylum, ac veluti ad verum lumen ac ſplendorem
perpetuum, bonarum ſcilicet artium ac laudabilium ſcientia-
rum cognitionem ac poſſeſſionem perveniret, quarum ope &
auxilio tuto & ſine impedimento acquieſcere, ac ſeſe quaſi ſua
virtute involvere poſſet.

XIV.

NON CAPTU
FACILIS.

*Nubibus, ecce, Iovis volat altior omnibus ales.
Tu quoq, ad alta animum, si sapias, astra leva.*

DIPSAS

XV.

DIPSAS ex genere viperarum serpens est, qui secundum Diosc. lib. VI. cap. L. vocatur quoq; *ἰπὸς* & *κρίστων*, propter continuam sitim, qua illos, quos morsula sit, afficere ac veluti urere soleat. Idem Galen. lib. IX. de Simpl. Medicam facultatib. tradit, easque in Libya non Italia reperiri ait. Aetius vero lib. XIII. prolixius in super describit, ac dicit esse magnitudine cubitali, ex crassa in tenuem desinentem, cum notis fulvis & nigris per totum corpus, capite autem angustiore. Sitis vero, secundum eundem, est intolerabilis ex ipsorum veneno, ut si etiam multus potus exhibeatur, ea non sedetur, nec tamen per urinas vel vomitum aut sudorem quicquam excernatur. Duobus igitur pereunt modis, aut ob multam sitim exusti, si potum non sumant, aut ob ejusdem repletionem nimiam venter rumpitur, idq; infra circa inguina, vel imum ventrem, ut in aqua intercute saepe evenit. Eadem Aelianus lib. VI. cap. LI. & Lucianus in dissertatiuncula, *ἡ δὲ τῶν διψάδων*, copiose describunt. Notatur autem hoc loco per Aquilam tanquam in victam avem à dipsade in pectore ictam (quemadmodum Hieronymus Ruscillus exponit in Italicis Impresis) vis & ardor nimius amoris, qui secundum Plautum in Mercatore, in pectore & in corde facit incendium, & ex conspectu & consuetudine mulieris adamata, semper majores vires, & desiderium ardentius sumere consuevit. Cui tam venenata bestia, & rabioso animali, omni ratione & cura statim in principio obviam eundum, ac totis viribus resistendum est, illiq; priusquam vulnus immedicabile infligat, praesentibus ac efficacibus remediis sobrietatis occurrendum, & animus vera ratione, & salutarib. preceptis instructus ad meliora convertendus. Quod Ovidius quoq; i. lib. de remedio amoris recte monet.

Opprime dum nova sunt subiti mala femina morbi,
 Et tuus incipiens ire resistat equus,
 Nam mora dat vires.

XV.

SEMPER AR-
DENTIUS.

*Reginam volucrum dipsas necat, ardor amoris
Sic animum accendens te dabit exitio.*

E

ARISTO.

XVI.

ARISTOTELES lib. IX. cap. III. refert, Aquilis senescentibus rostrum superius accrescere & semper incurvari, ut tandem fame pereant. Quod Plinius quoq; lib. X. cap. I. confirmat, unde (ut in Horapolline lib. II. cap. XCVI. habetur) veteres senem fame pereuntem exprimere volentes, pinxerunt aquilam cum adunco rostro. Sed D. Epiphanius in physiologo addit, oculis jam taligantibus & rostro nimis incurvato, aquilam in sublime sese attollentem ad altam rupem conferre, & ibidem rostrum allidere, ac denique frigidis aquis immergere, quo facto se postea solaribus radiis exponere, & sic quasi re juvenescere. Quod idem D. Augustinus quoque exponit in explicacione dicti ad Psalmum CIII. Renovabitur ut Aquila juvenus tua. D. Hieronymus tamen & alii in Psalmi hujus expositione, renovationem hanc tantum de oculis & pennis ipsius intelligendam esse perhibent. Cum quo etiam dictum Isaiæ, cap. XL. convenire videtur, ubi ait, Sustinentes DOMINUM mutabunt vires, & renascentur eis penna in modum Aquilarum. Quod etiam aquila cum accipitre, ut postea audiemus, est commune. Sed quocunque modo accipitur, potissimum quadam ex Epiphania, qua huius symboli piam interpretationem complectuntur, ascribenda duximus. Ait enim, si quis multitudinæ criminum fuerit oppressus, in altum debet ascendere, id est, in propriam conscientiam, & ad petram, hoc est, fidem orthodoxam se proicere, & deslere peccatorum multitudinem perpetuis aquis, id est, lachrymis ea abstergere, demique solis radiis incallescere, id est, in cœtu fidelium & in Spiritu sancto ad calorem pœnitentiæ properare, squamas peccata nimirum, abiicere. Statim etiam renovabitur ut aquila juvenus tua, & justus vocaberis apud DEUM. Hac ille. Clemens etiam Alexandr. docet, quomodo debeamus avaritiam & rejuvenescere. III. Pedag. III.

XVI.

VETUSTATE
RELICTA.

*In veterata tua jam tandem crimina culpa
Exue, si rediet lata juventa tibi.*

E 2

STRU.

XVII.

STRUTHI ◉ CAMELI, vel secundum græcam derivationem, & quorundam eruditorum sententiam Struthocameli, appellatio apud veteres latinos non fuit usitata, legitur tamen apud Plinium. Festus autem, Ausonius & alii passerem marinum nominant. Aristoteles *σπυθὸν λιθυκὸν καὶ μέγαν*. Herodotus lib. IV. *κατάγειον σπυθὸν* vocat, non quod subterraneus sit, sed quia à terra non attollitur in aerem, unde Luciano quoq; *χαμαιπετὴς* dicitur. Aristoteles lib. IV. de part. Animal. cap. ult. Struthio, inquit, etiam Africanus eodem modo partim avem, partim quadrupedem refert, quippe qui ut non quadrupes pennas habet, ut non avis sublimis non volat. Sed Plinius lib. X. addit, pennas ei ad hoc datas, ut currentem adjuvent. Idem Aelianus (quem admodum etiam Diodorus Siculus lib. III.) scribit lib. II. cap. XXVII. his verbis: At celerrime duabus alis explicatis graditur, quas ventus quasi vela implens propellit. Iovius hoc symbolum pro magno illo bellico Duce Marchione Vastio, se excogitasse perhibet, cum illi indignabunda à pontifice Clemente VII. Antonius de Leva in quibusdam dignitatibus militaribus præferretur. Innuebat autem per id, se nihilo tamen minus in suo munere, quamvis non adeo sublimi, ita progressurum, ut merito alios antecelluisse videretur: quod profecto illum plenissime præstitisse plures historia de illo conscripta abunde testantur. Paradinus addit, NIL PENNA, SED USUS: atq; explanationem aliam affert ex Gregorio Magno: qui ait, Sicuti hac avis plumarum ostentatione volatum præclarum videtur conari expedire, nec tamen unquam è solo levatur, sic hypocritis est proprium, ostendere quidem splendidam foris sanctimoniam, præter simulationem tamen, si diligenter observentur, nihil solidi, sed ficta & humi nitentia omnia apparent.

XVII.

CURSU PRÆTER-
VEHOR OMNES.

*Quantumvis humilis, cursu tamen anteit omnes
Struthio: Sic virtus quolibet alta loco est.*

E 3

HORA.

XVIII.

HORATIUS Epod. II. Struthocamelum vocat Afram avem, quia in desertis Africa plurimi reperiantur, Romani in suis nummis Arabiam per eam notarunt, ut apparet ex nummo Trajani aeneo, cum inscriptione, ARABIA ADQVISITA. De quo Dion in hujus Imperatoris vita plura. Volunt autem nonnulli, inter quos etiam est Caelius Rhodiginus lib. XX. cap. V. locis fervidis ova in arena fovere, & radiis suis halituq; tandem vivificare. Ac in lobo cap. XXXIX. legitur. Quando dereliquit ova sua in terra, tu forsitan in pulvere calefacies ea? Isidorus tamen lib. XII. Originum scribit ova negligenter fovere, qua projecta fortu pulveris animentur. Observatione quoq; dignum videtur, quod Aelianus lib. IX. de Animal. cap. LVIII tradit, nimirum, ex tribus minimis animalia maxima generari, Crocodilum inter aquatilia, Struthiocamelum ex avibus, & Elephantum ex quadrupedibus. Est autem & hujus Symboli autor Iovius, in gratiam Petri Navarei celebris admodum CAROLI V. Polemarchi excogitati, cum ille inventor esset peculiarum quarundam machinarum antea non cognitarum, quas singulari industria, & inaudita ingenii dexteritate ad expugnanda atque evertenda etiam munitissima propugnacula primus in usum protulisset. Quod pariter aliis quoque rari alicuius & ingeniosi operis inventoribus attribui poterit. Quidam ascripserunt, SIC DIVA LUX MIHI. Veletiam brevius, LUX VITAM scilicet prabet. Quod etsi ad amores referri solet, multo tamen rectius & melius dici debet de hominibus piis & divinitus illuminatis, qui vitam omniaque bona ac sibi salutaria à cælestibus radiis, quod est ἀγαθὸς φῶς λαμβάνοντες, ut quidam veterum Theologorum dixit, unice expetunt, & studiose conquirunt.

XVIII.

DIVERSA AB ALIIS
VIRTUTE VALEMUS.

*Passer ut ova fovet flatu vegetante marinus &
Sic animat mentes gratia diapias.*

EST

XIX.

ST inter alia haec quoq̄, mira Struthocameli
 proprietates, qua (ut testatur Plinius) sine de-
 lectu concoquit devorata : & Alexander
 Aphrod. in praefat. problemat. ερωδοκάμηλον
 σίδηρον πέτλειν ιδιότητι τιμῃ perhibet : itemque
 Aelianus hunc lapides concoquere diu in o-
 maso prope ventriculum asseruatos ait. Sed Albertus asserit,
 à se ferrum plurib. huius generis a vibus objectum fuisse, quod
 tamen illi devorare noluerint, ossa vero magna & lapides avi-
 de comedisse. Convenit autem optime symbolum viris forti-
 bus, ad duriss. ac adversiss. quaeq̄, sua virtute superanda paratis.
 Quare Valerius Max. lib. III. recte ait, Aequaliter se in adver-
 sis gerere, quid aliud est, quam sãvientem fortunam in adjuto-
 rium sui pudore victam convertere? Quod si insuper hoc ad
 fortitudinem & animi constantiam, quam pii & vera religio-
 ne imbuti in rebus adversis & omnibus periculis evincendis
 usurpare debent, transferre voluerimus, latissimus campus tot
 martyrum sanctorum nobis sese obtulerit, de quibus aliorum
 scripta & exempla sunt in medio. Quod etiam B. Basilius in
 ὁμιλία ρηθείη ἐν αὐχμῶ καὶ λιμῶ praclare probat hisce verbis:
 κυβερνήτω μὲν γὰρ ὁ χειμῶν, καὶ τὸν ἀθλητὴν τὸ στάδιον, τὸν ἐράτηνον
 πῶδά ταξις, τὸν μεγαλόψυχον ἢ συμφορὰ, τὸν χριστιανὸν ὃ πειρασμὸς δο-
 κιμάζει καὶ βασανίζει. καὶ αἱ λύπαι τῶν ψυχῶν ὡς τὸ πῦρ τὸν χρυσὸν
 ἀπελέγχουσι, id est, Gubernatorem quidem tempestas, & athle-
 tam stadium, imperatorem acies, magnanimum calamitas : at
 Christianum tentatio probat & explorat : atq̄, a gritudines a-
 nimam ut ignis aurum arguunt. Aquibus non abluunt illa
 Sidon. Apollinaris in Epist. Medicus in desperatione, governa-
 tor in tempestate cognoscitur. Horum omnium famam praece-
 dentiã pericula extollunt : quae profecto delitescit, nisi ubi pro-
 betur, invenit. Posset etiam ascribi, DURA PLACENT
 FORTIBUS. SPI-

XIX.

SPIRITUS DURIS-
SIMA COQUIT.

*Magno animo fortis perferre pericula sœvit,
Vllo nec facile frangitur ille mem.*

F

PAYO

PAVO, vel secundum Gellium PAVUS, à sono vocis, ut opinatur Isidorus, sic dictus, græcis est *ἄων*, vel *ἄων*, *ἀπὸ τῆς τάσεως τῶν πτερῶν* (quemadmodum placet Athenæo) ab extensione pennarum; Quas instar gemmarum vel oculorum (unde Argum, qui secundum Plautum totus oculus fuit, in hanc avem transmutatum fingunt Poëta, ut apparet ex Ovidio Metam. I.) variis coloribus adversus solem expandit, idq̄ potissimum quando laudatur, quare Aristoteles vocat *φιλόβαλον*, id est, ornatus & elegantia studiosum. Aelianus elegantem ejus formam accurate describit, dicitq̄ hanc avem à barbaris ad græcos fuisse importatam initio tam raram, ut Athenis sit pretio spectata, & ex illo spectaculo quæstus factus: atq̄ Alexandrum Magnum ejusmodi aves apud Indos conspicientem, earum admiratione affectum, in omnes, qui illas occiderent, gravem pœnā instituisse. Vnde Martialis,

Miraris quoties gemmatas explicat alas,

Et potes hunc sævo tradere dure coco ?

Notandum quoq̄ ejus carnem, quod D. Augustinus quoq̄ lib. XXI. de civitate DEI, cap. III. & Isidorus lib. XII. affirmant, non putrescere. Quemadmodum itaque pavo gaudet sua pulchritudine, & in primis adversus Solem de hoc innatō ornatu expansis alis gloriatur, ita quoque virtus ipsa propria laude digna, & per se pulcherrima estimari debet. nam secundum Ovidium lib. II. de Ponto. Eleg. III.

per seque petenda est

Externis virtus in comitata bonis.

Habetur autem integer huius symboli versus apud Silium, lib.

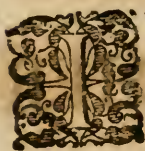
XIII. Ipsa quidem virtus sibi met pulcherrima merces.

Hieronymus Ruscillus aliud dictum Gallicum usurpatum fuisse ad hanc pecturam ab Arone Cibo Genuensi perhibet, nimirum, LOYAVLTE PASSE TOVT: Fidelitas omnibus antecellit. Nam ut pavo cunctam suam pulchritudinem in seipso ostendit sine omni fuce & ascititio ornatu, ita animus generosus & fidelis univèrsum studium, in suo proprio candore & probitate collocat.

XX.

SIBIMET PULCHER-
RIMA MERCES.

*Pulchra suis veluti est volucris lunoniapennis:
Sic virtus proprio lumina clara nitet.*

VNONIS avem dici pavonem notum est, & inde Ovidius lib. II. *Metamorph.* currum illius à pavonibus trahi fingit.

habili Saturnia curru

Ingreditur liquidum pavonibus æthera pictis.

Hinc in antiquis nummis consecrationem Augustarum pavone indicari notum est, idq; factum est tam propter pulchritudinem quam fecunditatem hujus alitis. Aristoteles lib. VI. de hist. Animal. cap. IX. hæc refert. Parit max. pavo à trimatu, & colores pennarum varios recipit, excludit diebus tricenis aut nonnihil tardius. Semel tantummodo in anno parit ova duodecim aut paulo pauciora, nec continuis diebus, sed binis ternisq; interpositis. Primiparæ octona maxime edunt. Columella lib. VIII. ter anno ferè partus edere, ac quæ foveat ova, totam tempus fecunditatis aut excludendis aut etiam educandis pullis consumere. Quapropter vere icon debet esse fœminæ pudicæ & fœcunda, quæ tam propter πολυτελειαν honestam, quam felicem εὐτελειαν merito commendatur. Cujus utriusq; rei Aristoteles 1. Rhetoricæ meminit, ubi ait: Si ergo ea est felicitatis natura, necesse est eius partes intelligi, præclarum genus, amicitias tum multorum tum bonorū, divitias, sobolem & copiosam & probam, senectutem vegetam. Multo autem adhuc præclarior est sententia D. Augustini in libro de viduitatis bono. Non ideo, inquit, laudanda es, quia filios habes, sed quia pie illos nutrire & educare studes. Vt enim nascerentur fœcunditatis, ut vivant felicitatis est, ut autem pie instituantur, voluntatis est & potestatis. In illis homines tibi gratulantur, in hoc imitantur. Hac ille. Quanta autem fuerint immunitates & privilegia eorum, qui in utroq; genere πολυτελειας & εὐτελειας excelluerunt præsertim apud Romanos, testanter passim jurisconsultorum libri.

XXI.

CUM PUDORE
LÆTA FOECUNDI-
TAS.

*Alcebat & forma & numerosa copia prolis,
Vi sim matronis dulcis imago bonis.*

XXII.

 LOREM, vult Isidorus lib. XII. Originum sic nuncupatum, quod totus sit plumis albis praditus, græca derivatione, cum $\alpha\lambda\beta$ totum significet. Exprimit autem hæc avis ob suum candidum colorem apud poëtas & alios (quod & Pierius testatur) animi candorem & simplicem integritatem. Eamque ob causam hoc symbolum familiare habuit Ludovicus de Aquino, quo ostendere voluit, eundem animi candorem & fidem, quam majores ipsius semper erga Reges suos constanter observassent, se quoque toto suæ vitæ cursu religiose retenturum esse. Non minus autem spectat ad omnes viros egregios, placidis & apertis erga cunctos moribus praditos, quive, quantum honeste possunt, quævis in optimam partem interpretari solent. Commemorat autem Pierius Valerianus in Hieroglyphicis ejusmodi candidorum virorum suis temporibus extitisse tria exempla maxime memorabilia. Iovianum nimirum Pontanum, nobilitatis Neapolitana præcipuum, quem testantur ingenia quævis bona & præclara singulari animi promptitudine fovisse ac promovisse. Alterum nominat M. Antonium Sabellicum, ipsius Pierii præceptorem, quem affirmat ne adversarios quidem apertos voluisse laceßere, sed potius omnes alba, ut dicitur, linea notasse. Tertius Roma fuit Pomponius Latus, nomine, re & animo erga omnes hilaris, facilis & placidus, tantum suis studiis sine injuria, immo cum aliorum multorū utilitate, intentus. Utinam nostra quoq; ætas talia candidissima pectora, & cygnis unius coloris plurimos proferret; minus profecto esset ubiq; locorum & gentium contentionum & rixarum perniciosissimarum. Sed hæc optare quidem licet, sperare vero vix conceditur, quia Candor in hoc ævo res inter mortua pænè est.

XXII.

UNIUS COLO-
RIS.

*Salvete ingenii divum unica cura poëta,
Pectora salvete ô candidiora nive.*

DE

XXII.

DE Cygnis aliquid dictum est quoque in priore centuria, ubi exposuimus veterum de cantu ipsorum ante mortem dissentientes opiniones. major tamen eorum numerus esse videtur, qui hunc musicum concentum illis attribuant, tam ex sacris quam profanis autoribus. Sic Aristoteles lib. IX. de hist. Animal. cap. XII. expressè scribit: Canere soliti sunt, ac precipue jam jam morituri. Volant enim in pelagus longius, & jam quidam in mari Africa navigarunt, & multos canentes voce flebili, & mori nonnullos conspexere. Cum quo consentit Ovidius, ubi ait:

Carmina jam moriens canit exequialia Cygnus.

Et Horapollon lib. II. cap. XXXIX. scribit: senem musicum volentes Aegyptii demonstrare Cygnum pingunt, quod senescens ἠδύτατον μέλι, id est, suavissimum concentum edat. D. Nazianzenus etiam oratione de Theologia II. & in carmine ad Nemesium hac similitudine utitur, sicuti quoque D. Chrysostomus in comment. ad Epistolam S. Pauli Philippensibus inscriptam εὐφροσύναν hanc illis tribuit. Faciunt itidem hujus rei mentionem Plato in Phaedone. Cicero I. Tusc. quaest. Isidor. lib. XII. & alii plures. Et proverbium est notum: Κύρνετον ἄσμα, Cygnæa cantio. Dubitant contra de hoc cantu, Plinius lib. X. cap. XXIX. & Aelianus varia Hist. lib. I. cap. XIV. quamvis in lib. V. de Animal. & lib. X. Aristotelis locum confirmet. Usus est autem hoc simbolo vir quidam magni nominis, qui mundi hujus vanitatibus valedicens, totum se tradidit divinis meditationibus & sacris rebus, nihil aliud cogitans quam de felici exitu ex hac vita, atque ideo Cygnum sepulchro imposuit. Alii generalius viris doctis hoc tribuunt, qui ante obitum nihil aliud agunt, neque meditantur, quam quæ posteritati, tanquam Cygnæa cantiones, plurimum utilitatis afferre possint. Legitur etiam adjectum, SUAVIUS VT CANAT.

XXIII.

SIBI CANIT
ET ORBI.

*Ipsa suam celebrat sibi mens bene conscia mortem,
Vt solet herbiferum Cygnus ad Eridanum.*

G

PHILO-

XXIV.

PHILOSTRATUS lib. I. Iconum de Phaethonte
 (quod etiam Aelianus lib. I. de Animal. notavit) de
 Cygnis ait, leni atq; in itinere congruo ad cantum
 utuntur Favonio. Et D. Nazianzenus in eleganti
 illa epistola ad Celeusium praesidem, improbens lo-
 quacitatem, & contra commendans taciturnitatem, hac ha-
 bet: Sed nos quorum gratia quispiam vel in solitudinem con-
 cesserit, ut musicam audiat, si quando Zephyro spiranti alas no-
 stras permiserimus, jucundum quid & concinnum modula-
 mur. Praefert autem eo in loco Cygnorum suavem quamvis ra-
 rum cantum hirundinum intempestivae garrulitati, ac intro-
 ducit Cygnos eo, ut diximus, modo hirundinibus respondentes.
 Sunt qui velint ventis istis Favoniis spirantibus Cygnos etiam
 facilius concipere, quod in medio relinquimus. Est autem hac
 similitudo admodum conveniens viris doctis & litteratis, at-
 que in primis poetis, quibus ad sua studia prosequenda & exco-
 lenda, & doctrinae praecleara monumenta elaboranda, opus est
 Mæcenatum favore, & auxilio, quibus ad omnia reddantur
 alacriorès, secundum versum Martialis,

Sint Mæcenates, non deerunt Flacce Marones,

Ac Senecam in Hippolyto,

Ingenia melius recta se in laudes ferunt;

Sinobile manimum vegeta libertas alit.

Extat quoq; hujus argumenti Petri Costatii Galli haud indo-
 ctum carnem,

Non canit assueta Cygnus vocalis in unda;

Ni Zephyri spiret mollior aura sibi &c.

Quare alibi additur: ZEPHYRIS ASPIRANTIBUS.
 Quidam à contrario sensu ascribunt, ABEST CUR AURA
 PARATIS? quibus scilicet ad studia omnia subsidia sunt de-
 negata;

XXIV.

ASPIRET MOL-
LIOR AVRA.

*Dulcisonum mollis Zephyrus demulcet olorem:
Et vatum extimulat pectora dulcis honos.*

KΥΚΝΟΥ *gracum* vocabulum latini quoque retinuerunt, ἀπὸ τῆς κυκᾶν τῶ ἰλιῶ, id est, quod cœnum scrutari ac turbare propter cibum soleat, ut vult Varinus. Estque fabula apud Ouid. lib. II. Metamorph. de Cygno nota, quod libenter versetur in locis palustribus, ut evitet fulmina, quæ plurimum metuit. Nam fingunt poëta, regem Liguria filium Stheneli Phaethonti materno genere prox. in Cygnum mutatum. Pausanias in Atticis Cygnum Ligurum regem Musicæ laude clarum post mortem ab Apolline in sui nominis avem transformatum scribit. Sic Laurum quoque, sub qua hic Cygnus securitatem quærit, immunem esse à fulmine, & hoc quasi privilegio à Iove donatam, vetustas existimavit, de quo plura in prima Centuria differimus. Intelligitur autem sub Cygni imagine integritas, modestia, candor & animi bonitas, quæ universa protectione & umbra solius virtutis tutum præstare, vitamq; ab omni labe integram conservare possunt. Quemadmodum enim laurus etiam in horridissima hyeme sua folia virentia retinet, ita quoq; virtus semper viget floretq; etiam in rebus asperis & adversis, suiq; sectatores quovis tempore egregie tuetur & conservat. Cum autem Ethnici scriptores tantopere virtutem commendent tantiq; faciant, quid nobis Christianis de vera pietate, cui omnes virtutes merito famulantur, sentiendum dicendumq; erit? Quare S. Paulus quoq; 1. ad Tim. IV. recte nos admonet, ubi inquit: ἢ τὸ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμη; ἢ ἡ εὐσεβεία πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστὶν, ἐπαγγελίας ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. Quod Plato quoque quasi per transennam vidit in Epinomide. Nemo sane nobis unquam persuadeat, majorem esse virtutem generi humano, quam pietatem. Quibuscum utiliter conferantur versus Lucilii, quos refert Lactantius lib. VI. c. V.

XXV.

NIL FULGURA
TERRENT.

*Fulgura non metuo, pellunt ea germina lauri;
Fortuna insultus despicit integritas.*

G 3

ARISTO.

ARISTOTELES lib. IX. cap. XII. οἱ νεῖροι, *inquit,*
 εἰσὶ εὐλοτοί, καὶ εὐθύεις, καὶ εὐτεκεῖνοι, καὶ εὐεργητοί, καὶ τὸν
 αἰτὸν εἰὼν ἀγέχνηται, ἀμυλώμενοι νικῶσιν, αὐτοὶ δ' οὐκ ἀρχεσσι-
 μάχης. *Qua ita vertit Gaza: Nec probitate vi-*
ctus, morum, prolis, & senectutis vacant; Aquila-
lam, si pugnam inceperit, repugnantes vincunt; ipsi autem
nunquam nisi provocati inferunt pugnam. Quod idem quoq̃
Oppianus, Plinius, Aelianus & alii tradunt. Exprimatur au-
tem hac similitudine is, qui sine justa causa neminem offende-
re, aut cum ullo contendere cupit, qui ve adversarios animo
magno contemnit, attamen eosdem prudens quoq̃, & cordatus
non plane negligat, ac nimium provocatus ac lacesitus quoque
de sua defensione cogitet. Quare Aristoteles quoq̃, III. Ethic.
Nicomach. fortitudinem tradit esse quoddam medium inter
metum & confidentiam. Quae copiosius explicat Seneca in
quadam Epistola ad Lucilium, his verbis: Fortitudo non est in-
consulta temeritas, nec periculorum amor, nec formidabilium
appetitus, sed est scientia distinguendi quid sit malum & quid
non sit. Atq; hac quidem, ut ἰνδιδυκός dicta, non sunt improbanda,
cum defensio justa jure divino at humano sit concessa. Sed in
schola verae pietatis Christianae, quae etiam inimicis benefacere
jubet adhuc multo meliora praecepta traduntur. Magna enim
est virtus (inquit Isidorus) si non laedis à quo laesus es. Magna
est fortitudo, si etiam laesus remittas. Magna est gloria, si cui
potuisti nocere, parcas. Eodemq; sensu Lactantius lib. VI. cap.
XVIII. reprehendit Ciceronem, quod lib. I. offic. dicens, eum vi-
rum bonum esse, qui profit quibus possit, nemini noceat, nisi la-
cesitus injuria, simplicem veramq; sententiam duorum ver-
borum additione (nimirum, lacesitus injuria) corruperit.

XXVI.

NEC SPERNO,
NEC METUO.

*Nec pugnam occipias, sed te oppugnantibus offer,
Sic hostis poteris victor abire tui.*

GRUS

Rus à sono dicta putatur, græcis *ῥῆγος*, quod generis epicæni est, sicuti & latina vox: videtur autem germanica appellatio à græca derivari. De gruuum vero excubiis & vigilantia Aristoteles lib. IX. de hist. Animal. cap. X. Plinius lib. X. cap. XXIII. Aelianus lib. III. cap. XIII. Plutarch. de solertia animal. Basil. M. homil. VIII. hexaem. Horapollo lib. II. cap. XCIV. & plures alii eadem prorsus tradunt, quæ omnia Isidorus lib. XII. Orig. quasi in epitomen contrahens ita expressit: Nocte autem excubias dividunt, & ordinem vigiliarum per vices faciunt, tenentes lapillos suspensis digitis, quibus somnos arceant, hoc quod cavendum erat, clamor indicat. Quæ vera est imago hominis industrii & diligenter ab hostium insidiis sibi caventis, secundum Horapollinem. Hinc Alexander Magnus (ut refert Ammianus Marcellin. lib. XVI.) vigilandi exemplum sumfisse videtur, cum fortunam tam suam quàm suorum non temere aliis in exercitu crederet. Dicitur enim anea concha pelvi supposita, brachio extra cubile protento, pilam argenteam in manu tenuisse, ut cum nervorum rigorem sopor luxasset infusus, gestaminis lapsi tinnitus abrumperet somnum. Quod alii Aristoteli attribuunt. At contra Thrasybulus Athenas à jugo triginta tyrannorum liberans, noctu suis omnibus nimis secure stertentibus, irruptione hostili in domum facta fuit oppressus. Quare Plato v. legum præclare hoc etiam subiicit. Vniuersi enim homines cuiuscunque actionis participes, quandoquidem sibi ipsis & actionibus animum advertant, omnia pulchre & bene faciunt, non autem attendentibus aut vecordibus contraria eveniunt. Cum quo Plautina sententia in Rudente convenit,
vigilare decet hominem

Qui vult sua tempore conficere officia,

Nam qui dormiunt libenter, sine lucro & cum malo quiescunt.

Alibi ascriptum legitur, NUNQUAM DECIDET.

XXVII.

NE IMPRO-
VISO.

*Excubias vigilanter agas, sibi ne irruat hostis,
Ceu vigil exemplo te monet ordo gruum.*

H

DE

XXVIII.

Egruum volatu, Cicero lib. II. de natura deor. ex Aristotele (qui lib. IX. Hist. Animal. illas ab ultimis Schytharum campis & Troglodytica regione advenire, memoriae prodidit) eleganter haec exponit. Grues, cum loca calidiora petentes maria transmittant, trianguli formam efficiunt, ejus autem summo angulo aër ab iis adversus pellitur, deinde sensim ab utroq; latere itaquam remis, ita pennis cursus avium levatur. Basis autem anguli, quam efficiunt grues, ea tanquam è puppi ventis adjuvatur, eaq; in tergo praevolantium colla & capita reponunt. Quod quia ipse dux facere non potest, nam non habet ubi nitatur, revolat ut ipse quoq; acquiescat. In ejus locum succedit una ex iis qua acquieverunt, eaq; vicissitudo in omni cursu conservatur. Hac ille: Atq; ex eo congruere, id est, convenire invicem, à gruibus dictum, qua non se separant, sive cum volant, sive cum pascuntur, ut Festus habet. Sed Aelianus insuper lib. II. cap. I. addit, unamquamq; gruem ante volatum lapidem devorare, ut & unde pandere possit habeat, & adversis incursiones ventorum firmiter assequatur. Id tamen Albertus & alii improbat. Rectius itaque Plinius libro saepe commemorato cap. XXIII. Certum est, inquit, Pontum transvolaturas, primum omnium angustias petere inter duo promontoria Crin-metopon & Carambin; mox saburra stabiliri, cum medium transierint; abjici lapillos è pedibus cum attigerint continentem, & è gutture arenam: cui etiam Solinus astipulatur. Representatur hac icone prudentia singularis, qua apto & opportuno tempore ita verba & facta omnia moderatur, ut inde nihil detrimenti ulli accidere queat. Additur quoque Vel, CVM PONDERE, ostendens sine labore, ac molestia, ac vigilantia nihil laude dignum effici posse. Vel ITER TYTISIMUM.

XXVIII.

LOCO ET TEM-
PORE.

*Mira fides, Palamedis avis lapide obstruit ora.
Tu quoq; ne noceat garrula lingua cave:*

H 2

QUI

VI velit de diversis Accipitrum generibus ex-
 quisite omnia cognoscere, Gesnerum, & nuper
 Augusta Vindelicorum ex nostris membranarum li-
 brum Friderici II. Imperatoris de Aucupio ele-
 gantibus typis excusum, consulat Quidam nostros Sparvicos,
 veterum Nisos esse existimant, nonnulli vero accipitrem pa-
 lumbarium vocant. Quæ ratione autem sint accipitres tra-
 ctandi, ne temere oberrent, aut difficulter ad dominum rede-
 ant, idem Gesnerus ex pluribus autoribus copiose tradit. Solet
 autem aucupi familiarior & obsequentiior redditus Accipiter,
 tantum invitatione sibi ad scapum sive, ut vulgo vocant, re-
 vocatorium sponte rursus ad volare. Porro instrumentum istud
 alatum, cui in medio aliquid carnis alligatur (ut diximus) re-
 vocatorium vulgo nominant, Budaus in Philologia scapum,
 Galli vero rappel & loirre dicunt, forsitan à loyer, quod premi-
 um significat, germani, ein Luder. Et si autem secundum Plau-
 tum in Captivis,

Omnes profecto liberi libentius sumus quam servimus,
 Ac homini ingenuo nihil sit difficilius quam imperium præfer-
 tim durius ferre, cum Homerus quoque Odyss. VII. dimidium vir-
 tutis ille perire asserat, quam servilis necessitas captum teneat,

ἡμισυ γὰρ τὴν ἀρετῆς ἀποαινύται ἐν οὐνοπα ζεῦς

ἀνὴρ, ἔστ' ἂν μιν κατὰ δ' ἕλιον ἡμᾶρ ἔλθοι, id est,

Dimidio mentis privavit Iuppiter illum,

Servilis quemcunque virum fors cœperit unquam.

Hoc tamen omne de nimis aspera & iniqua servitute accipien-
 dum, cum idem Plautus in Milite dicat,

Facile est imperium in bonis.

Ac Claudianus lib. III. de laudibus Stiliconis.

Fallitur, egregio quisquis sub principe credit

Servitium: nunquam libertas gratior extat.

Alii ascribunt, VLTRO AD VINCULA REDIT.

SPON-

XXIX.

SPONTE MEA,
NON VI.

*Sponse mea redeo, mihi cum victoria parva est,
Nec vis me vocat, ast aucupis obsequium.*

H 3

FAL.

XXX.

FALCONES alibi nobiliss. (ut testatur Sigismundus Baro ab Herberstein, in descriptione Moscovia) magnitudine eximii, quos Gyrofalcones alii appellat, in illius provincia asperis ac inaccessis rupibus inveniuntur, quos incolae ad cygni, gruis & aliarum avium aucupia usurpare solent. Paulus Iovius similiter in libello de legatione Moscovitica scribit, apud lungros & Vgolicos in altiss. montibus capi Falcones praestantiss. quorum quidam sint candidi guttatis pennis, & Herodios vocat, quanquam Arist. hoc nomen potius Ardeis attribuerit. Horum singularem generositatem commemorat Olaus Magnus in historia Septentrionali, lib. XIX. cap. IV. Nam sub aurora tempus avem aliquam, quam per noctem ad calorem naturalem fovendum in istarum regionum frigoribus acerrimis tenuerat, rursus incolumem dimittere fertur. Hieronymus Ruscellus, qui hoc symbolum Nobili Anglo Richardo Scelleio assignat, de Phasiano dimisso loquitur, eoq; hunc nobilem declarare voluisse scribit, se nihil prius neq; antiquius habiturum, quam ut in omnibus dictis & factis integram fidem retineat, generisq; sui nobilitatem sartam tectam conservet, parcendo inferioribus, & erga omnes comitatem & benignitatem singularem usurpando. Non aliter Claudianus quoq; lib. II. cum Stilliconi clementiae laudem tribuisset, adjungit illi simul germanam sororem ipsam fidem:

Huic divae germana fides, eademq; sororis
Corde tuodelubra tenes.

Et paulo post,

Hæc & amicitias longo post tempore firmat,
Mansuroque adamante ligat, nec nobile mutat
Ingenium, parvæ strepitu nec vincula rixæ
Dissolvi patitur.

FIDEM

XXX.

FIDEM SERVABO
GENVSQVE.

*Non negat accipiter, tenuit quem nocte volucrem,
Sic servare solet mens generosa fidem.*

FALCO

XXXI.

ALCO capitis velamento (quod vulgo capellum vocant, de quo prolixè agit Fridericus II. Imper. lib. II. de arte venandi cum avibus) involutus, atque vinculis sive loris pedum, quos calceos Accipitrarii nominant, impeditus, quamquam liberè hinc inde vagari nequeat, nihilominus tamen in altum evolat, & saltem cupiditatem suam persequendi, capiendi aves promptam & alacrem præ se ferre videtur. Eoq; symbolo vir doctiss. Alphonsus Massarius exprimere studuit voluntatem suam cupidiss. bene de aliis merendi, atque in hoc suo proposito constanter perseverandi, licet multa impedimenta illi objiciantur, & sæpe ab aliis laudabile hoc suum institutum impediatur. Cum quo Alciati Emblemata de puero manum alatam erigente, & alteram à lapide depressam gestante convenit. Nec ullum dubium est, nostris quoque temporibus multa ingenia præclara, ad quævis magna ac laudabilia apta, propter contemptum & neglectum torpescere, quod Plautus quoque in Captivis deploravit.

Sæpe summa ingenia in occulto latent.

Ac nota est Juvenalis sententia,

Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat
Res angusta domi.

Quod si major liberatas in ejusmodi homines ab illis, qui in vesanum luxum, & alias voluptates illaudabiles sua bona inutiliter & male insumere sæpe numero solent, impenderetur, ac benignius foverentur, procul dubio non sine ingenti utilitate Reip. plures præstantes viros utiles esse mûshabituri. Est autem integrum distichon, unde hoc dictum est sumtum, Propertii lib. II. Elegiarum ad Musam.

Quod si deficient vires, audacia certe
Laus erit, in magnis & voluisse sat est,

XXXI.

ET VOLUISSE
SAT EST.

*Sapius excelsis tenuis res officit ansis,
Et tamen attollit mens generosa caput.*

I

NON

NON caret sua quoq; admiratione pugna illa falconis cum ardea nam si hac accipitrem vel falconem in sublimi potest superare, & sibi illum subjicere, suis excrementis in eum emisissis, pennas ipsius corrumpit, & ad putredinem perducit. Quare Falco hoc quanto potest studio evitans, & naturali instinctu sibi cavens, tamdiu ex obliquo cum illo in aere contendit, donec tandem occasione oblata superior factus ardeam magno impetu deturbet. Quis magis evidenti similitudine belli incertos ac fallaces eventus representari posse existimet? de quo omnium veterum scriptorum plurimæ graves extant sententiæ; & notus est versiculus Homericus, λ.σ.

ἔνθ' ἐπὶ τῷ ἀέρι, καὶ τὸν κτανέοντα κατέτα,

Communis Mars inque vicem perimit perimentem.

Seneca quoq; Natural. Quæst. lib. IV. ubi de Pöpeio ac Lepido illi sermo est, cum ille alienum exercitum fugeret, hic verò suum, inquit: Ex quo liquere mortalibus posset, quam velox foret ad imum lapsus ex summo, quamq; diversa via magnam potentiã fortuna destrueret. Legitur quoq; ascriptum, NULLA SALUS BELLO: pacem te poscimus omnes. ex Virgil. XI. Aeneid. Item: VT LAPSU GRAVIORE RUANT. ex Claudiano lib. I. in Ruffinum.

jam non ad culmina rerum

Injustos creviffe queror: tolluntur in altum

Ut lapsu graviore ruant.

Cum quo congruunt versus poetæ veteris, relati ab Aristot. II. Rhetor. ex Mureti versione.

Fortuna multos sæpe in altum provehit.

Non quod bene illis esse consultum velit,

Sed ut inde casu insigniore corruant.

XXXII.

EXITUS IN DU-
BIO EST.

*Sunt dubii eventus incertaq; praelia Martis:
Vincitur haud raro, qui prope victor erat.*

XXXIII.

BN priore Centuria dictum est, testudinem esse sym-
bolum tarditatis qua tamen conjunctam habeat
constantiam aliquam & assiduitatem. Accipitrem
vero celeritatis non quog, nimis temeraria notam
esse constat. Si igitur hac duo, salutaris cunctatio,
& bene praemeditata celeritas pro re nata recte usurpentur, a-
ctiones inde felicem sortiuntur exitum. Cum quo convenit tri-
tum proverbium graecum ἀεὺς βραδέως, id est, festinalente,
quod à duobus praecipuis Imperatoribus Roman. Augusto &
Tito crebro fuit usurpatum. Et Gellius lib. x. cap. xi. eo manuis-
se Augustum perhibet, ut ad rem agendam simul adhibeatur &
industria celeritas & diligentia tarditas, ex quibus duobus
contrariis fiat maturitas, cum maturum, secundum Nigidium,
ex eodem Gellio sit, quod neq, citius est neq, serius, sed medium
quippiam & temperatum. Notum autem est, quantum Fabii
Maximi cunctatio utilitatis Reip. & contra Minutii ipsius
Magistri Equitum praecipitantia detrimenti attulerit. Vnde
Plato VII. de Rep. ait, τὸν ἀεὺς δὸντα ἄχρὺ πάντα διελθεῖν, μάλλον βρα-
δέων, id est, Eum qui festinat celeriter omnia percurrere, magis
retardari. Ex quo vulgaris factus est versiculus

Tardius absolvit, qui nimium properat.

Est autem hoc symbolum in primis convenientiss. principibus
& aliis magnis viris, qui aliis praesunt, quo admoneantur, ne
aut voluptatibus & affluentia omnium rerum, aut successu pro-
spere, & nimia potentia insolentiores facti, sua ignavia & so-
cordia, vel ex adverso temeritate & vehementia, interdum
sua dignitati & existimationi indigna committant, & perpe-
trent. Rectè etiam Sophocles:

Φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς, καὶ ἀσφαλῆς,

Periculosa est praepropera prudentia.

XXXIII.

PRO RE NATA.

*Et tardus nimis, & praeceps nimis esse caveto,
Ille sapit medium qui inter utrumq; tenet.*

13

GESNE.

XXXIV.

ESNERVSEX pluribus autoribus, qui de Aucupio aliquid litteris mandarunt, tradit quo pacto Accipitres ad radios solares vitia pennarum, veteribus abjectis, corrigere, & quasi rejuvenescere soleant: docetq; simul, quæ applicari debeant, ut hoc deflu- vium acceleretur, & eo celerius nova renascantur. Quo indi- catur, alicujus in flagitiis viventis propositum laudabile in mutando eo genere vitæ in meliorem statum. Idq; in primis piis Christiana μετανοία sese ad DEUM convertentibus convenit, qui nihil aliud cogitant, nec in votis magis habent, quam depo- sitis omnis improbitatis & humana depravationis sordibus, in vera innocentia & puritate secundum divinam voluntatem & mandata ipsius vivere, ac secundum S. Paulum ad Corinth. veterem hominem exuere, novumq; induere, qui desideria carnis vincat, & semper τὰ ὑπερβάνια sapiat. Atq; ita quoque nonnulli Doctores sacrarum literarū dictum Iobi cap. XXXIX. interpretantur, ubi ait: Numquid per sapientiam tuam plume- scet accipitur, expandens alas suas ad Austrum? quamvis in græco textu legatur, ἐκ ἧ τῆς οἷς ἄπιστήμης ἐσηκεν ἱεραξ; id est, numquid per intelligentiam tuam volat accipiter? Sed inter a- lia plura sanctorum Patrum hujus argumenti præclara dicta, placuit admodum eruditum & grave carmen B. Nazianzeni hic ascribere.

σκέυαζε σεαυτὸν ὡς τὰχ **Θ** πρὸς ἕρανόν,
 ψυχῶν Περὶ σῶσας τῶ λόγῳ πλὴν τιμίαν,
 μὴ δὲν θελασὸν, ἀλλὰ πᾶν ἴψας βᾶζ **Θ**
 βίς ματαίς καὶ κακῶν τῶν ἐνθάδε.

Quos versus ita reddidit amicus noster singularis, D. Cunra- dus Rittershufius, totidem senariis.

Sic te para, ut se mens cito ad cœlestia
 Alata libret vi rationis optima,
 Superfluum nil te aggraves, jactis procul
 Inaniis vitæ hujus ac molestis.

XXXIV.

RENOVATA
IVVENTVS.

*Exuviis vitii abjectis, decus induit recti,
Ad Solem ut plumas accipiter renovat.*

FINGI.

INGITVR hic accipitur per aerem volans praeda
caussa, ut Ovid. quog, lib. XI. Metamorph. fecit

Rapto qui vivit, & omnes

Terret aves

Perdicem jam captam suis unguibus tenens, qui ta-
men nihilominus alias hujus generis aves avolantes, comite
cane, qui illas excitat, intentis oculis persequitur. Quo inge-
nioso symbolo (quod extat apud Lucam Contilem) homo indu-
strius laboriosus ac cupidus discendi representatur, qui non so-
lum singularem doctrinam sibi comparavit, sed etiam indies
uberiorem scientiam conquirere, & luculentiorum cognitio-
nem adipisci studet. Nam secundum Menandrum,

ἀλωτὰ γίνετ' ὀπιμελεία καὶ πόνο,

ἅπαντα πάντα τὰ ζητούμενα:

Comprehendi possunt industria & labore,

Omnia profus quæ inquiruntur.

Quod Sophocles adhuc brevius voluit exprimere.

τὸ ζητούμενον ἀλωτὸν, ἐκφεύγει δὲ τ' ἀμελέμενον,

Quod quaeritur, comprehendi potest, effugit autem quod
negligitur.

Ascriptum quoq, legitur, PROVIDE ACCELERO, quo commen-
datur utilis ἐὺλαθεῖα & prudens cunctatio, & , ut Sophocles in
Electra subjicit,

φιλεῖ γὰρ ὀκνεῖν πράγμα ἀνὴρ πράσων μέγα,

Qui facinus ingententat ille lentus est:

Est autem secundum Suidam ἐὺλαθεῖς, ὁ εὖ πραγμάτων ἔπιλαμ-
βανόμενος, id est, qui bene & circumspexit res capessat: & Euri-
pides in Phœnissis eam commendans plurimum, dicit esse
ῥησιμωτάτῳ θεῶν, id est, maxime salutare numen. Pulchrè Phi-
lemon in Catapseudomeno:

πάντ' ἐς ἰν' ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον

Φεύγει τις ὅς ἄρσσει τοῖς ζητούμενοις:

Omnia possunt inveniri, si modo non laborem

Fugerit aliquis, qui rebus indagandis adhæret.

XXXV.

PARTA TENENS,
NON PARTA SE-
QVOR.

*Multa licet fido sapiens in pectore condar,
Plura avido tamen usque appetit ingenio.*

K

DE

XXXVI.

DE vulturibus, qui græcis $\gamma\upsilon\pi\epsilon\iota\varsigma$ sunt, hæc apud Plinium sæpius laudato libro legimus: Triduo ante vel biduo eos volare, ubi cadauera sunt. Quod Aelianus lib. II. cap. XLVI. copiosus ita exponit: In hominum cadauera vultures infestissimi feruntur, in qua incurrentes tanquam hostilia invadunt, & hominem vicinum ad moriendum, quando supremum vitæ diem agat, diligenter observant. Expeditos in bello exercitus præensione quadam consequuntur, plane scientes, quod ad bellum proficiscantur, & quod omnis pugna strages edere soleat. Idem D. Basilius & D. Ambr in Hexaemero tradunt. Sic Plautus in Truculento,

Illud est, vide ut jam quasi vulturii triduo
Prius prædivinant, quo die esuri sient,
Illum inhiant omnes.

Horapollo quoq; lib. I. cap. XII. tradit hieroglyphice inter alia vulturem nocere rerum præcognitionem. Nam ad eam partem exercitus sese convertere solere, ubi major est futura clades, sibi ex cadaveribus alimentum seponentem & in futurum promptè referwantem. Est autem icon certe cõveniens in homines avaros, rapaces, & per fas nefasque aliorum bonis insidiantes. Unde Apuleius causidicos & improbos rabulas forensis vocavit vultures togatos, sicuti Cicero quoq; in Orat. pro Sextio, Gabinium & Pisonem, qui pretio omnia nundinarentur, ac ad se raperent, vulturios paludatos nominavit. Quo etiam pertinent hæredipetæ & testamentorum captatores. Unde & græcum proverb. $\alpha\pi\epsilon\gamma\upsilon\pi\epsilon\iota\varsigma$: vulturum ritu. Et hos quidem Lucianus in suis dialogis, & Martialis irridet, cum alibi passim, tum in illo Epigrammate:

Cujus vulturis hoc erit cadaver?

Ac Seneca lib. xv. Epist. xcvi. hos describens: Amice, inquit, aliquis agro assidet, probamus. At hoc si hæreditatis causa facit, vultur est, cadaver expectat.

QVAM

XXXVI.

QUAM CUPIDE
EXPECTO.

*Vultur prada inhians est captatoris imago.
Heu quam plena etiam sunt fora vulturibus!*

PELECANVS sive Pelecanis, quae graecis est $\pi\epsilon\lambda\epsilon\kappa\alpha\upsilon$, describitur ab Aristotele lib. VIII. Animal. & lib. IX. quam avem Plinius, & eum secutus Gaza, verterunt plateam, estq; apud Ciceronem lib. II. de Natur. Deorum plat alea (nisi sit error scribarum.) Oppianus lib. II. de Aucupio, nō Pelecanum, sed $\pi\epsilon\lambda\epsilon\kappa\iota\upsilon\upsilon\upsilon$ nominat, nec videtur ab Onocrotolo distinguere, quod tamen Gesnerus improbat, & Pelecanum germanice interpretatur ein Löffelgans / quae frequens admodum in Anglia esse dicitur. Quamquam vero de sanciente proprio rostro pectus, & pullis ex eo sanguinem excipientibus apud veteres scriptores (quantum ego sciam) nulla fiat mentio, & Isidorus quoque lib. XII. orig. dubitanter de hoc loquatur, ubi ait: Fertur enim, si verum est, eam occidere suos natos, eosq; per triduum lugere, deinde seipsam vulnerare, & aspersione sui sanguinis vivificare filios: cum tamen tam sacri quam profani auctores hac similitudine crebrò utantur, & omni laude dignis. Rex Alphonsus eo symbolo uti voluerit, nos quoq; hoc loco ejus facere mentionem non inconveniens esse putavimus. Quo indicare voluit, nihil sibi esse antiquius, quam populum sibi commissum & vera justitia ac aequitate regere, & simul ab omni vi adversariorum illos salvos & incolumes conservare. Seq; ideo non solum opes omnes suas, sed sanguinem quoq; & ipsam vitã constituisse impendere. Potest etiam ad $\phi\iota\lambda\omicron\varsigma\omicron\gamma\iota\alpha\upsilon$ & amorem parentum & qui eorũ loco sunt, in liberos referri, de quo memini me Ravenna legisse ad hanc picturã additum hoc distichon.

Magnus amor, permagna fides, quam maxima virtus,

Alterius vitam morte parare sua.

Quare sancti patres, hoc mystico sensu ad CHRISTI nostri Salvatoris unici sacrosanctam passionẽ pie admodum retulerent, ut videre est apud D. Hieronymum, & D. Augustinũ, ac in primis in physiologo, qui S. Epiphano ascriptus est.

PRO

XXXVII.

PROLEGE ET
GREGE.

*Sanguine vivificat Pelecanus pignora, sic rex
Pro populo visa est prodigus ipse sua.*

DE Pelecano prater ea qua jam dicta sunt, in Hieroglyphicis Horapollinis habetur, hunc non aliarum avium more nidum suum supra terram elatioribus locis construere, sed potius quadam innata simplicitate in scrobe aliqua humili, terra egesta, ova sua excludere. Sed idem Horapollo vult esse typum imprudenti apotius quam simplicitatis, nam dicit hanc avem, cum circa nidum in terra constructum ex bubulo stercore, aucupes ignem excitent, suis alis eum extinguere, conantem, se ipsam amburere, & ita facile capi. At nobis priorem expositionem tanquam magis idoneam retinere placuit, una cum ascripta sententia, qua legitur in Syracide inter alia utilissima modestia ac submissionis precepta cap. III. Altiora te ne quasi veris, & fortiora te ne scrutatus fueris, sed qua precepit tibi DEVS, illa cogita semper, & in pluribus ejus operibus ne sis curiosus. Graca paulo aliter se habent, hoc modo: χαλεπώτερα σε μή ζητεί ανωδιήτως, καί ισχυρότερα σε μή εξέλθει αφροσύνη, α προσεταγή σοι, ταυτα δεχόμε όσιως, ε γαρ υστί σοι χρεία τών κρυπτιών βλέπειν όφθαλμοίς, id est, difficiliora captu tuo ne incogitanter vestiga, & fortiora viribus tuis ne exquire insipienter, Quae mandata tibi sunt, de his pie cogita. Non enim opus tibi est intueri oculis abscondita. Quae omnia graviter reprehendunt nimiam curiositatem & stultam animi elationem, ac contra commendant simplicitatem ac humilitatem, cum circumspeditione tamen & prudentia conjunctam, non fatuam & inertem. Cum quo S. Pauli in Epistola ad Romanos cap. VIII. sententia insignis congruit, μή υπερφρονεϊν παρ ό δεϊ φρονεϊν, αλλά φρονεϊν εις τό σωφρονεϊν, id est, non sapere supra quam oportet sapere, sed ad sobrietatem sapere. Euripides quidem in Medea σωφροσύνην dixit δωρημα κάλλιστον θεϊν, modestiam pulcherrimum donum deorum esse.

XXXVIII

ALTIORA NE
QUÆSIVERIS.

*Noli altum sapere, aut aliena inquirere, nemo
Culpa dei ex alto te tuam precipitem.*

IBIS

NBIS à quibusdam ciconia Aegyptiaca nominatur, propter magnam cum ipsa similitudinem, sic in veterum nummis, potissimum Adriani, Aegypti denotat, quod ea regioni propria & inquilina sit. Aristoteles lib. IX. Histor. Animal. cap. XXVII. (quem Plinius, Aelianus, Solinus, & alii sequuntur) distinguit in candidam & nigram. Candida apud Pelusium (vulgo Damiata, vel secundum alios Tenessa) nulla reperiuntur, cum in universa reliqua Aegypto habeantur. Nigra vero contra sola apud Pelusium sunt, alibi nusquam apparent. Aelianus lib. IX. Animal. cap. XXVII. ita peculiarem avem esse Aegypto tradit, ut si quis vi & impetu velit ex ea transportare, sibi ipsi mortem consciscat, & Plinius lib. X. cap. XLVIII. scribit à M. Egnatio Calvino praefecto aliquando tanquam rem inusitatam in Alpibus visam. Vocatur autem ὀφιοφάγος ab esu serpentum, & ovorum serpentivorum, quod Cicero lib. I. de natura deorum, testatur, atque eam ob causam ab Aegyptiis hanc avem coli refert (idque Diodorus Siculus & Ammianus Marcellinus quoque asserunt) quod à serpentibus & aliis venenatis bestiolis regionem mundam conseruet, atque ideo teste Alexand. Aphrodisiensi lib. XII. prima philosophia, & ante illum Herodoto lib. II. capitale fuit ibidem ibi interficere, Docemur autem ante omnia curam & sollicitudinem max. impendendam patriae, quam Plato in Critone inquit esse τιμιωτέραν μητρὸς καὶ πατρὸς, id est, in majore honore patriam habendam quam matrem & patrem. Eumque imitatus Cic. in lib. de Repub. & in Epistolis ad Atticum, patriam antiquiorem parentem appellat. Et Euripides in Phœnissis, ni fallor:

εἶδος δὲ παντὶ καὶ λόγῳ καὶ μηχανῇ
πατριδος ἐρωτῶντας ἐκτινεῖν σωτηρίαν.

Convenit omni ratione & arte
Amantes patriam, salutem ejus curare.

XXXIX.

SOLI PATRIÆ.

*Nunquam excedit Ibis terra Mareotidis arvis,
Ut moneat quantum possit amor patriæ.*

L

DE

DE Ciconia in parentes gratitudine tam veterum quam recentiorum scripta plurima sunt in medio, & inter ceteros Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Plutarchi, Oppiani, Aeliani, Horapollinis, Plinii, Valerii Max. Suida, & inter sacros autores Basilii Magni in Hexaemero, homilia. VIII. ac in libello, de honore quo afficiendi sunt patres in senectute, & Ambrosii in Genesi cap. v. legi possunt. Qui quidem universi in hoc consentiunt, quod gratam memoriam educationis & nutritionis praestita, juniores Ciconia diligenter observent, atq; ideo senio confectos parentes nunquam deserant, sed mutuis officiis eos forveant, ac magna cum cura pascant. Unde graeci elegans verbum ἀντιπαιδαγωγῆν dirivarunt. Ac Budaeus in pandectis, quasdam leges ἀντιπαιδαγωγικὰς exposuit ex Scholiaste Aristophanis, quibus cavebatur de alendis in senectute parentibus, & Petronius Arbiter vocat Ciconiam pietaticultricem. Quod Romini quoq; in suis nummis observarunt, ut imprimis in Hadriani, Ciconia est expressa, cum inscriptione, PIETAS AVGVSTA. Ac notus est veteris cuiusdam poetae versiculus,

ἰκανῶς βιώσεις γνησοσπῶν τὰς γονεῖς.

Diu vives, senectam si parentum nutrieris.

Quae autem ex adverso, mala, & tandem extrema perniciēs, sint expectanda ingratis & erga parentes iniustis liberis, exempla plurima tristitia & horrenda satis superque testantur, & S. Paulus in Epistola ad Ephesios cap. vi. ostendit quartum preceptum singularem habere hac in parte adjunctam promissionē. Unde Homerus quoque (quamquam Ethnicus) de quodam graviter. ἰ. d. protulit,

ἰδὲ τοκεῖσιν

Ἐπειτὰ φίλοις ἀπίδωκε, μινωθᾶδι. ὃ δὲ οἱ αἰ αἰῶν.

Quos versus Pierius Hieroglyphicis ita vertit:

Et quoniam caris nunquam genitoribus æquum
Reddidit officium, immatura est morte preemptus.

XL.

HOC PIETATIS
OPVS.

*Orare illustris pietatis imago, parentem
Quando humeris gestat filius ipse suis!*

L 2

ÆLI.

XLI.

ELIANVS lib. I. cap. XXXVII. autor est. Ciconiam
 vespertiliones eius ovis pernicium molientes ad-
 modum caute vindicare. Nam cum ha solo con-
 tactu ova illius sterilia & irrita reddere soleant,
 hoc remedio utitur, ut folia platani in nidos suos inferat, que
 vespertiliones ferre nequeunt, sed inde torpore affecta, nihil
 amplius nocere possunt. Nōo dissimilem proprietatem (ut idem
 autor habet) natura hirundinibus est largita. nam cum pariter
 blattæ ipsorum ovis sint perniciofa, matres apii folia ante pul-
 los projiciunt, atq; hinc omnis accessus blattarum prohibetur.
 De quibus proprietatibus Diodorus Siculus lib. II. præclarant
 habet sententiam, ubi ait: Proba enim natura omnibus animã.
 tibus magistra est, non solum ad sui conservationem, sed etiam
 ab illis procreatorum, idq; ob innatum studium & amorem vi-
 tæ successiones in perpetuum stabilitatis perducens circulum.
 Recte autem usurpari poterit hoc symbolum à magnis, viris, qui
 contra invidia morsus quasi efficaciss. amuleto suam virtutem
 ac bonitatem opponunt, & amulorum occultas machinationes
 singulari constantia ac fortitudine arcere ac irritas facere no-
 runt. Quare Euripides, referente Stobæo, virtutem non im-
 merito ita commendavit.

ἐν ἔσιν ἀρετῆς κτῆμα τιμιώτερον
 ἢ ἢ πένυκε δῶλον ἔτε χρημάτων,
 ἢ τ' ἀσφαλείας, ἔτε θωπείας ὄχλου,
 ἀρετὴ δ' ὅσω περ μάλλον ἀν' χρησάται θέλῃς,
 τόσω δ' ἔ μάλλον αὐξεται τελειομένη.

Non est virtute ulla possessio preciosior,
 Non enim submittit se neque pecuniis;
 Neque securitati, neq; adulationi vulgi.
 Sed virtus quo frequentius ea uti liber,
 Et magis crescit, perfectiorque fit.

XLI.

AUDENTIUS
OBSTAT.

*Virtuti invidia est hostis. verum illius omnes
Sincera insultus despiciit integritas.*

L. 3

ARDEA

XLII.

ARDEA, *gracis* ἄρδος Ⓞ, quasi ardua dicitur secundum *Isidorum lib. XII.* propter volatum in altiora loca: Formidat enim imbres, & ideo supra nubes evolat, ut eorum procellas evitet. Quo autē altius volaverit, eo majorem tempestatem indicat. Ob quam causam *Italice* vulgo *Aerone* vel *Airone* nominatur. Atq; hoc praesagiū tempestatis *Aristoteles* quoq; *lib. IX. de hist. Animal.* & *Aelianus lib. VII. cap. VII.* retulerunt. Vnde *Virgilius lib. I. Georg.*

niorasque paludes

Deserit, atq; altam supervolat ardea nubem.

Sunt autem ardearum sive ardeolarum tria genera ex *Aristotele* loco indicato, & *Plinio lib. X. c. LX. πέντε* Ⓞ: id est, ardea *pel-la*: *Leucon* sive alba vel λευκέρωδι Ⓞ, & *Asterias* sive *Stellaris*, quae & ὄρνι Ⓞ, h. e. pigra dicitur. Quadrat autem hoc symbolum in hominem prudentem & cordatum, qui fortuna adversa tempestates in tempore praevidens, sibi mature cavere ac prospicere studet. Atq; ideo *Cicero* *1. de Legibus* à providendo providentiam esse dictam ait, & *lib. 1. de Divinat.* prudentes nos possi appellare providentes scribit. *Sophocles* quoq; hanc virtutem commendans inquit,

προμήθεια γδ κέρδι Ⓞ ἀνθρώποις μέγα.

Providentia enim hominibus lucrum est maximum.

Ac *Seneca* de virtutibus praclare scribit: Si prudens esse cupis, in futura prospectum intende, & quae possunt contingere, animo tuo cuncto prospice. Nihil tibi subitum sit, sed totū ante prospicias. Qui enim prudens est non dicit: Non putavi hoc fieri, quia non dubitat, sed expectat, non suspicatur, sed cavet Cuiuscunq; facti causam require. cum initium inveneris, exitum cogita. Alias additur: SUBLIMITATE SECVRIOR.

XLII.

NATURA DICTAN-
TE FEROR.

*Prospicit atque fugit fortuna flamina prudens,
Ceu fugit imbriferos Ardea celsa notos.*

AVIS

XLIII.

AVIS quadam pulcherrima & rarissima, qualis jam exiccata cum palmis apud nonnullos visitur, in Moluccis reperitur insulis, qua mole corpore satis est parva, ob pennas verò longiores putatur mediocris esse magnitudinis. Hæc (ut incolæ affirmant) nunquam in terra est conspecta viva, sed interdum ex animis in eam ex alto aëre decidit, ac inventa apud istos populos in magna habetur veneratione. Appellant autem lingua vernacula Manuco diatta, id est, Aviculam DEI, qui putant eam in paradiso nasci, quare apud nos quoq; inde nomen sortita est. Hanc pedibus omnino carere constat, quamvis Aristoteles neget talem in avium genere reperiri, cum hirundines ἀποδεις, sive κούφελαι, secundum eundem, pedes habeant pilosos, sed ita minutos, ut his carere videantur. In maris vero dorso, sicut gemina nigra, cornuum instar utrinq; in rectum extensa observantur, quorum usum peritiores rerum Naturalium esse existimant, ut femina dum ova fovet in eodem dorso cavitatem efformante, istis vinculis mari alligetur atq; ita in ipso pullos excludat. Melchior Quilandinus putat apud veteres esse Rhyntacen, cuius meminit Plutarchus in vita Artaxerxis: nec non Ctesias & Dion. Scriptores rerum Indicarum, alias tradunt in Mexicana regione existere aviculas, Cinzonos dictas, carentes pedibus & rore tantum viventes, ex quarum pennis Chineses artificiosiss. picturas concinnant. Congruit autem hoc symbolum in eos optime, qui rebus terrestribus ac caducis spretis ac contemptis ad cælestia & aterna semper toto animo se convertunt. Quare alibi additum legimus, SUPERATA TEL-
LVS SYDERA DONAT. Vel, ΜΕΤΕΩΡΟΣ ΨΥΧΗ, id est, Sublimis anima, secundum pulcherrimum Nazianzeni versum.

Ὅτι μὲ βλέψον ἄνω, χρονοῖων δ' Ὀπλήθει πάντων,

Sursum anime specta, terrenaq; spernito cuncta.

TERRÆ

XLIII.

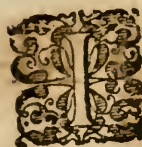
TERRÆ COM-
MERCIA NESCIIT.

*Felices nimium quorum super aethera mentes,
Sublata cuncta hac infera despiciunt.*

M

JULIUS

VLIVS *Casar Scaliger exercitat. 232. satis breviter aves describit cornutas, hisce verbis: In insula Cati-gan, qua est in mari Sur, aves fert gallina magnitudine cornutas. Subtus arenas ad duos pedes ova alte condunt, unde vi Solis excludanter pulli, ut per se prodeant. Sic avis cuiusdam cornigera vel unicornis in aree eleganter incisa, cuius hic picturam exhibemus, ante aliquot annos iconem ad me misit Medicus quidam Romanus, cum ejusmodi descriptione: Avis hac Iaponica, quam haectenus à nemine visam existimo, gallo gallinaceo aliquanto major est, toto corpore nigricans, praeterquam sub inguine, quod albus plumis est conspersum, oculis promicantibus, collo oblongo, rostro rubro, cui ad summam partem capitis lapidosum cornu, primum molle, deinde indurescens metæ instar cineritio colore prominere. Huius generis duæ aves mas & fœmina ex insula Iaponica fuerunt transmissa Romam ad Pontificem Pium V. sed mas periit, fœmina verò planè cicur facta diu supervixit. Hæc ille. Sicuti igitur ex mollissima cerebri materia, progressu temporis Natura producit solidum ac durum corpus (quod etiam non sine admiratione in tam vastis cervorū cornibus quotidie observamus (ita quoque consuetudine & exercitatione assidua, virtutem nobis comparare, & paulatim tanquam habitum firmiorem conquerere debemus, eius rei nobis Vlysses Horatius pulchre proponit lib. I. epist. II.*

Qui domitor Troia, multorum providus, urbes
Et mores hominum inspexit, &c.

Praclare item Musonius lib. de Exercitatione, & prolixè de utilitate exercitationis, tam animi, quam corporis disserit, omnesq; qui in ulla virtute proficere cupiunt, serio & graviter ad illam adhortatur, qua apud Stoicum quæri & legi possunt.

XLIV.

TEMPORE DU-
RESKIT.

*Cornua ceu molli nascuntur dura cerebro,
Virtutem assiduus firmat alitq. labor.*

M 2

DE

DE Psittaco Aristot. lib. VIII. cap. XII. de hist. Animal. hac scribit: omnes denique aves unca brevi sunt collo & lingua lata, abtaq; ad imitandum. Nam & Indida avis, cui nomen Psittaco, quam loqui aiunt, talis est, & loquacior cum vinum biberit redditur. Idem Solinus, Plinius, Apuleius, Aelianus, Isidorus & alii plures affirmant. Versibus quoque Psittacum celebrarunt Oppianus, Ovidius, Statius, & inter recentiores Vespasianus Stroza, Eroticon VI. & omnium elegantissime Io. Passeratius, Professor Regius Lutetie Parisiorum, in suis Kalendis Ianuariis. Huius avis diversa genera, quae nostris temporibus sunt nota, describit Scaliger in exercitationibus contra Cardanum. Quod autem tam meditando quam loquendo mira praestet, inter alias plurimas historias, Zonaras Annal. lib. XII. in vita Basilii patris Leonis Philosophi, memorabilem admodum hanc exponit: Cum filius a patre propter quorundam calumnias, quasi eius vita insidiaretur, in tetrum carcerem esset coniectus, accidit ut Imperator cum praecipuis regni senatoribus splendidum convivium celebraret, Psittacus vero forte fortuna in eodem conclavi inclusus caeva voce flebili semper exclamavit, o Leo Leo (quam vocem ab aliis, calamitatem illius juvenis deplorantibus audiverat) Qua occasione arrepta pro filio apud patrem intercedentes deprecari sunt, & ipsum in gratiam reducerunt. Indicatur autem hac similitudine cura ac diligentia imitandi alios, qui sua industria alioqui parum efficere possunt. Quapropter alibi ascribitur, ALIENO LOQUITUR ORE. Vel brevius, ORE ALIENO, quod convenit cum vulgari proverbio: Loquitur ut Psittacus. Aliis magis placet esse symbolum libertatis à contrario sensu, quae secundum Iurisperitos, res est inestimabilis, nullo auro comparanda, & optima omnium (ut vult Diogenes apud Laertium) inter homines: secundum vero Horatium, potior metallis: unde addiderunt, ARBITRIUM DITIUS AURO. Nostra inscriptio est ex Autore carminis de philomela.

XLV.

HUMANAS DEPRO-
MIT VOCE LOQUE-
LAS.

*Humanae mihi quid prodest lingua emula vocis,
Cum cantem domini carmina sola mei?*

XLVI.

IOANNES de Boriain Hispanicis symbolis ait, à scriptoribus rerum Indicarum speciem quandam Psittaci describi, quæ sese mense Novembri incipiente hieme solet in trunco alicuius arboris densa abscondere, & ibidem dormiens usque ad tempus verum commorari, atque tum pristinum rursum vigorem recipere, majoremq; alacritatem conquirere. Tractat autem Aristoteles quoque lib. VIII. de avibus & quadrupedibus, quæ per hiemem sese abscondunt: & Plinius lib. X. cap. IX. scribit coccygæ sive cuculum verè procedere, canicula ortu latitare, idq; fieri in cavis arborum Agricola testatur. Sic viri prudentes & circumspècti suorum consiliorum & actionum tempestivum exitum caute circumspèctant, & interea quamdiu opus esse existimant, in aliquam rei bene gerenda occasionem intenti quiescunt. Quod Dionysius Halicarnassensis quoq; paucis verbis rectè subiicit: *ῥησιμον ὑπαρῆμα ἐν πολλοῖς καὶ ἡνίκα σφαλῆζεν ἀναβολή*: Inprimis res utilis & minime periculosa est cunctatio. Brevis & pulchrè P. Syrus:

Deliberare utilia, mora est tutissima.

Quamquam verò singulari quadam fortuna Alexandro Magno, Julio Casari & aliis τὸ μὲν ἐν ἀναβολῇ μὲν, id est, nihil differens vel procrastinans, absque tamen stulta præcipitantia ac temeritate, potius placuerit, atque in rebus potiss. bellicis celeritas amplius proffit quam virtus: Cicero tamen in illa præclara oratione pro Lege Manilia, vel potius de laudibus Pompeii, inter virtutes imperatorias laborem in negociis, fortitudinem in periculis, industriam in agendo, celeritatem in conficiendo, nec minus consilium in providendo commendat. Ac præceptum est alterius nescio cuius auctoris, utendum consilio in arduis, celeritate in urgentibus, mora in periculosis, & experientia in dubiis.

XLVI.

MOX VERNO TEM-
PORE PRODIT.

*Dum mala saevit hyems, latita, mox veris amica
Profer maturum tempore consilium.*

VARRO

XLVII.

VARRO lib. III. de re rustica, cap. IX. Meleagridas vocat gallinas Africanas, quæ aliis sunt Numidica, quæ ad nos quoq; deferuntur. Quamquam vero Gesnerus nostras vulgo dictas Indicas gallinas ad Meleagridas recenseri posse existimet (sicuti quoque Turnerus Anglus, & Bellonius Gallus) rectius tamen pavonem Indicum vel Gallopavum nominari, idem Gesnerus putat. Sed Gillius interpres & commentator Aeliani lib. XVI. de Animal. cap. II. existimat, Gallinaceum Indicum debere appellari. His verò avibus quasi peculiare hoc est insitum, ut ad iram provocatis, cutis circa collum sanguineo colore splendet, & crista ipsius varii coloris inflatur, & ad nares usque protendatur, caputq; nudum pelle purpurascens obducatur, quam antea laxam & quasi vacuum, cum irritatur sic inflat, ut ad brachii nonnunquam crassitudinem accedat, ac tum vox cum fragore aliquo per collum redditur. Quæ omnia in hac ave peregrina vere & mores iracundia exprimunt, ut vix aliquid accommodatius excogitari posset. Est autem hoc dictum ex Claudiano de IV. consulatu Honorii desumptum, ubi ait:

Iram sanguinei regio sub pectore cordis
 Protegit, imbutam flammis, avidamq; nocendi,
 Præcipitemq; sui, rabie succensa tumescit.

Cum quo convenit Persius lib. III.

Nunc face supposita, fervescit sanguis, & ira
 Scintillant oculi, dicisque facisque quod ipse
 Non sani esse hominis, non sanus juret Orestes.

Seneca quoq; in lib. de ira cam luculenter describit his verbis:
 Nam in ea facies turbatior orapulcherrima fædat, torvos vul-
 tus ex tranquillitate reddit, linqvit decor omnis iratos. De
 remediis verò contra hunc tam impetuosum affectum aliorum
 scripta consulantur.

XLVII.

RABIE SUCCEN-
SA TVMESCIT.

*Quam deforme malum ferventi accensa furore
Ira sit, iratis Indica monstrat avis.*

N

COLU-

XLVIII.

OLVMELLA lib. VIII. rerum rusticarum de pullo anserino tractans, cavendum est, inquit, ne aut aculeis urtica compungatur, aut esuriens mittatur in pascuum. Nam se adhuc parum firmus & indigens ciborum pervenit in pascuum, fruticibus aut solidioribus herbis obluetatur ita pertinaciter, ut collum abrumpat. Paulo aliter Varro, & Plinius, è quibus posterior lib. X. cap. LIX. ita scribit: Pullis anserum urtica contactu mortifera. Nec minus aviditas nunc satietate nimia, nunc suamet vi, quando apprehensa radice, morsu saepe conantes avellere, ante colla sua abrumpunt. Sic unusquisq; magna constantia in rebus laudabilibus ac honestis perseverare posthabitis omnibus difficultatib. debet. Dicit autem Cicer. II. de Invent. perseverantiam esse in re bene considerata stabilem ac perpetuam permansionem, sicuti ibidem patientiam aut honestatis ac virtutis causa esse arduarum rerum ac difficultium voluntariam ac diuturnam perpeffionem, ac constituit utramq; virtutem partes fortitudinis. Plutarchus in Laconicis institutis quandam Lacedaemoniam filio scutum tradentem refert dixisse, τέρρον ἢ τὰν ἢ ἐνὶ τῆς: Fili aut hanc aut super hac, nimirum aspide. Unde Sybarita quidam, ut est apud Stobaeum, cum peregrinatus Lacedaemonem venisset, moribus civium perspectis, & imprimis considerata patientia, ad quam statim à pueris sese assuefacere coguntur, Cicerone etiam teste Tusculanis Quaestionibus, nihil illos mirum prestare dixit, quod ita facile mortem in bello obeant, veriti scilicet ne ita duriter vivere cogantur. Sic quoq; legimus apud Xenophontem de Cyri institutione lib. I. Non ita victum illum refugisse, ut nollet in eo ipso quo inferior fuisset, amplius occupari, sed versatum esse in experiundo idem iterum facere rectius.

XLVIII.

DEFICIAM AUT
EFFICIAM.

*Consiliis suffulta bonis constantia, multum
Rebus in inceptis utilitatis habet.*

N 2

ONQ.

ONOCROTALI dictionem gracam volunt esse, à voce asini rudentis desumptam. Itali hodie adhuc Grotto vel Agrotto vocant, Galli gouterese quasi gutturosā, ab angluvie, quæ strumæ instar dependet. Olim à Trua vasis genere (ut vult Verrius Flaccus) dicebatur Truo, unde Cacilius comicus, secundum Festum, irridens quendam ob nasi magnitudinem, Truonem nominabat. Huc refertur a vis illa Mechlinicatis, quem vulgo Vogel Hein nominabant, & ultra octoginta annos vixisse dicitur, de qua plura non sine admiratione apud Gesnerum & alios leguntur. Bellonius in observationibus Hodæporicis refert, ad Gazaram Aegypti urbem se vidisse greges Onocrotalorum versus mare volantium. Plinius sapius indicato lib. cap. XLVII. ita describit: Olorum similitudinem Onocratali habent, nec distare existimantur omnino, nisi illis inesset alterius uteri (quidam legunt ventris) genus. Huc omne animal inexplabile congerit, mira ut sit capacitas, mox perfectæ rapina sensim inde in os reddita in verum alvum ruminantis modo refert. Gallia hos septentrionali proxima Oceano mittit. Qua icone representatur egregie gula & ingluviei deditus, qui Gracis est *γαστριμαγρος*, & Iulio Polluci *γλωσσογάστρος*, scilicet, qui sua belluatione & voracitate omnia consumit, & cui

in solo vivendi causa alato est,

secundum Iuvenalem.

Quod vitium sane detestandum quamvis nimis vulgatum, Lucanus non parum reprehendit, lib. IV.

—o prodiga rerum

Luxuries, nunquam parvo contenta paratu, &c.

Potest quoq; intelligi de alio, nimia cupiditate habendi, & immodico appetitu laborante, præsertim avaritia causa, cum immenso opes per fas nefasq; cum aliorum maximo damno corrumpuntur. Quo Pittaci illud pertinet:

ἄπληστον τὸ διαπαντός κέρδος,

Quæsitum ubiq; lucrum inexplabile.

XLIX.

P A R V U S N O N
S V F F I C I T A M N I S .

*Qui nequis expleri ventrem, mentemve vel arcam,
Piscivori effigiem cernito Onocratoli,*

N 3

CANO.

L.

ANORVM animal Cicero lib. II. de Divinat. gallum
gallinaceum vocat, & ante lucem canere inquit,
quem Plin. lib. X. ita describit: Proximè gloriam
sentiunt & hi vigiles nostri nocturni, quos exci-
tandis in opera mortalibus, rumpendog, somno natura genuit.
Norunt sidera, & ternas distinguunt horas interdiu cantu.
Cum sole eunt cubitum, quartaq, castrensi vigilia (id est, secun-
dum Vegetium lib. III. hora tertiapost mediam noctem) adcu-
ras laboresq, revocant. Nec solis ortum incautis patiuntur ob-
reperere, diemq, venientem nunciant cantu, ipsum verò cantum
plausu laterum. Idem Aelian. plurib. verbis exponit lib. IV. cap.
XXIV. Caussam huius rei Cicer. II. de Divinat. & Lucianus in
Dialogo de somnio sive gallo, & Heliodorus in Aethiop. reddere
conantur. Non etiam sine ratione legitur apud Iobum cap.
XXXVII. Quis dedit gallo intelligentiam? Convenit itaq, hoc
symbolum homini industrio, omnia magna attentione ac vigi-
lantia peragenti; quales in primis omnes pietati addicti, &
praeterea aliis in religione praefecti esse debent. Quare D. Am-
br. lib. V. cap. XXIV. hanc similitudinem eleganter explicat, ubi
ait: Galli cantus suavis est in noctibus, nec solum suavis sed e-
tiam utilis, qui quasi bonus cohabitator & dormientem exci-
tat, & sollicitum admonet, & iter facientem solatur, pressum
noctis canora significatione protestans. Hoc canente, latro suas
relinquit insidias; hoc ipso lucifer exercitatus oritur, caelumq,
illuminat; hoc canente mæstitiam trepidus nauta deponit, o-
mnisq, crebro vespertinis flatibus excitata tempestas & pro-
cella mitescit; hoc canente devotus affectus exilit ad precandū,
legendi quoq, munia instaurat, &c. Additum alibi legitur:
EXCITAT AVRORA. Paradinus ascripsit, PACIS ET ARMO-
RVM VIGILES: quæ cum prioribus conveniunt.

L.

CURA VIGIL.

*Ut cum laude geras res, expergiscere, magnas,
Et tibi sit galli cura magistra vigil.*

VETE

LI.

VETERVM sapientum quidam adhortans adol-
 scentes ad diligentiam adhibendam in suis studiis
 ac laborum perseverantiam & quandam δουρίω,
 solitus est dicere, aves cohortales suavissimas ha-
 bere carnes si non abundantiore esca saginentur, sed διὰ τὸ σκα-
 λείων, id est, rimando & fodiendo ipsum solum, sibi quarant ci-
 bum. Sic qui veram & solidam doctrinam & laudabilem re-
 rum utilium cognitionem conquirere student, in eruendis &
 perscrutandis accurate ac sedulo veterum scriptis ac monu-
 mentis multum temporis & laboris impendere debent. Nam
 secundum proverbium graecum, ἐκ τῆ πόνου κλέει, id est, ex la-
 bore gloria: Vel ut Euripides breviter dixit, πόνος εὐκλείας πα-
 τήρ, id est, labor gloriae genitor: cui simile est dictum Aeschyli.

τῷ πορεύτι ἐκ θεῶ

ὀφείλεται τέκνονμα τῆ πόνου κλέει.

Laboranti à Deo

Debetur factus (præmium) illius gloria.

Versatur quoque in ore quidem multorum, sed non semper in a-
 nimo aut opere Epicharmi versus, quem etiam Xenophon lib. II
 ἀπομνημονευμάτων commendat,

πρεπέντων πόνων πωλεῖσιν πάντα τ' ἀγαθ' οἱ θεοί,

id est,

Convenientibus laborib. vendunt nobis omnia bona divi.

Plutarchus tamen in comment. περὶ πολυπραγμοσύνης, aliter ni-
 mirum ad curiositatem hæc accommodat. Sicuti, inquit, gallina
 proposito sepe alimento in augulum aliquem sese subducit, ubi
 vel in sterquilinio unicū apparet hordei granum: ita curiosi in
 medio sitos sermones & historias, & de quibus nemo prohibet
 aut indignatur quærì, prætereuntes, occultata & latentia cu-
 iusq; familia mala colligunt. Alibi legitur a scriptum RIMAN-
 DO PINGUESCUNT, Vel PRÆBET INDVSTRIA VICTVM. quod
 cum priore symboli huius explicatione convenit.

PIN-

LI.

PINGVESCIT
DVM ERVIT.

*Rimatur vigili Sophia secreta labore,
Qui cupit Aonia frondis honore tegi.*

O

GALLI

GALLINARUM amorem in pullos, & defensionem illarum acerrimam Plutarchus in comment. *de philoſogias*, id est, de mare prolis describit his verbis: Gallinas autem quotidie ante oculos habemus, ac cernimus, quomodo pullos suos forveant, alias sub alas recipientes, aliis tergum conscendendum & undiquaq; aditum prabentes, simulq; blandam & gaudii indicem vocem edentes, eadem canes & angues fugiunt, cum sibi metuunt, cum vero pullis timent, defendunt, & ultra quam vires patiantur iis propulsandis certant. Hac ille. In primis vero sese opponunt milvis & accipitribus rubetariis, qui pullis insidiantur, quod certamen pulcherrime describit Oppianus lib. III. *Cynegeticorum*. Ac scimus ipsum Salvatorem nostrum charitatem & sollicitudinem pro genere humano ostendentem hac similitudine usum Matth. cap. XXIII. & Luca XIII. qua etiam legitur Esdra lib. IV. cap. I. Et sanctus vates Psalmo LVII. hac quoque metaphora utitur: In umbra alarum tuarum sperabo, donec transeat iniquitas. Sic rectè ad alios fideles principes & magistratus sollicitos transferri potest. Quare hoc elegans symbolum ascribitur in Genealogia Austriaca Alberto Comiti Habsburgensi XVIII. principi optimo ac fortiss. patri Rudolphi I. Imperatoris Romanorum: qui contra infideles gentes egregiam navavit operam, ut testantur plures de illo historia. Desumptum autem est hoc dictum ex Horatiano versu lib. III. *carm. od. II.*

Dulce & decorum est pro patria mori.

Georgietta Montana nobilis fœmina Gallina in suis Emblematis Christianis voluit ascribere. **IBI LICET ESSE SECVRIS** cū gallinæ tetraſtico, quod ita quidam in latinam linguam convertit:

Gallina ut teneros alis tegit anxia pullos,

Ex alto accipiter dum facit insidias:

Sic quoque curabit Christus, contraria nobis

Ne sceleratorum facta nocere queant.

DUL-

LII.

DULCE ET DE-
CORVM EST.

*Gallina ut timidos defendit provida putlos,
Sic populum auxilio Rex regit ipse suo.*

OR

SVNT

LIII.

SVNT quaedam animalia, potiss. ex avibus, quae capite tantum quocunq; modo occultato, se universo etiam corpore reliquo similiter latitare opinantur, quae stulta per suasionem decepti saepe capiuntur. Quod Struthocamelus quoq; referente Plinio lib. ix. ab initio, & perdix, secundum Olausm Magnum, atque Phasianus in nive factitare dicitur. Idem de Sciana pisce Oppianus IV. Halient. iradit. Nos hic Phasianum proponimus, qui à phasi vel phaside fluvio apud Colchos, ubi id genus avium copiosè reperitur, nomen accepit, unde in alias regiones fuit exportatum, ut Martialis habet,

Argiva primum sum transportata carina,

Ante mihi notum nil nisi phasis erat.

Proponitur hic nobis stolidae per suasionis luculenta imago, cum videamus multos, qui vano opinionis errore seducti ac excitati sua enormia flagitia apud DEVM & homines se posse regere existimant, instar infantum, qui male sibi conscii apposita manu faciem velant, vel oculos claudunt, & sic se putant à nemine conspici. Hoc vitium juvenibus nimis usitatum ita Menander describit.

ἐγὼ γὰρ ὄνδρες, νῦν ἢ ἠὲ νεώτερός,
 ἐθόκω μὲν, ἐφρόνω δ' ἐδέν. ἀλλὰ πάντα μοι
 κατὰ χεῖρας ἢ τὰ πράγματα ἐν θυμῷ μένω,
 τῶν δ' ἀρετῆ μοι τὸ γῆρας ἐντίθησι τῶν, id est,

Ego enim o viri cum junior essem,

Opinabar quidem, sed nihil sapiebam. Verum omnia mihi

In manu erant negocia, quae cogitabam,

Nunc demum vero mihi mentem senectus inserit.

Demosthenes quoq; alibi dicit, πᾶς οὐ πάντων εἶναι, αὐτὸν ἐξαπατῆσαι, id est, omnium facilimum esse, se ipsum decipere. Et vetere proverbio effertur, Sabini quod volunt, somniant.

LIII.

FALLIT OPI-
NIO.

*Ah miser, etsi quis cause sua crimina celat,
Hac tamen aeterno sunt manifesta DEO.*

O 3

NI

IN libello mirabilium narrationum Aristoteli a-
 scripto, de insula Diomedeae, qua hodie S. Maria de
 Tremita vocatur, hæc leguntur. Aiunt in ea esse tē-
 plum Diomedis sacrum & mirabile, idq; circum-
 sideri undiq; avibus insigni magnitudine, quarum magna &
 durasint rostra. Eas si Græci homines advenerint, quiescere:
 sin vero ex vicinis locis barbari aliqui, subvolare & è sublimi
 præcipites capita eorum ferire, rostrisq; ad mortem usq; vul-
 vulnerare. Quod tamen nostris temporibus à nemine obser-
 vatum fuisse putatur. Et de Diomedæ avibus idem ferè nar-
 rat Aelianus de animal. lib. I. cap. I. simile quippiam de avibus
 Memnoniis lib. V. Animal. cap. I. Fabulantur autem poeta, Dio-
 medis socios, cum ipse ab Aeneae regionum illarum rege dolo oc-
 cisus esset, naufragio circa hanc insulam facto, in aves eimmo-
 di esse mutatos: cujusq; Strabo lib. VII. & Aelianus lib. I. Ani-
 mal. cap. I. una cum Plinio meminere. Vocant adhuc nostro tem-
 pore has aves vulgo incola Ardennas, tanquam ardeas, cum
 Plinius dicat esse instar fulicarum. Misit autem hujus accur-
 tam designationem ad me D. Vlysses Aldrobandus rerum Na-
 turalium peritiss. professor Bononiensis, cujus libri absolutiss.
 de Avibus & aliis rebus, quos ad editionem adornat, avide ex-
 spectantur. Paratur nunc etiam ex pinguedine harum avium
 unguentum, quod in morbis articularibus in Italia magnifere
 solet. Placuit autem hoc symbolo Duci Neapolitano de Matalo-
 na dicto uti eo tempore, quo una cum Duce Albano contra Pon-
 tificem Romanum Paulum IV. propinquum suum bellum gere-
 ret, ut eo ostenderet, multo pluris se facere fidem datam ac jura-
 tam Regi suo, quam consanguinitatem arctiorem cum Pontifi-
 ce, absq; quo fuisset potius ad exemplum istarum avium suos,
 defendere & externos abigere voluisse.

LIV.

MUTATUR NA-
TVRA FIDE:

*Qua semel est promissa fides, servanda perennis
Fidere, & est ipsa sanguinitate prior.*

HALCE.

HALCEDO, qua secundum Varinum Cerylus & Ceryx est, graecis dicitur ἀλκυών, ἡ δὲ τὸ κύνει ἐν ἀλί, id est, quod in mari pariat, non quasi ales Oceana, ut opinatur Isidorus. An verò cum aspiratione vel sine illa sit hac vox exprimenda, disputant grammatici, cum apud veteres utrumq; fuerit in usu. Aristoteles lib. IX. de hist. Animal. cap. XIV. dicit non multo esse majorem passere, colore tum caruleo tum viridi, tum etiam leniter purpureo insignem, rostro sub viridi, longo & tenui. Quem colorem Calius Calcagninus hirundini marina vulgo nuncupata convenire scribit. Est autem adèd maris amans, ut etiam, secundum Oppianum, prope fluctus nidificet, idq; in hyeme circa brumam mari tranquillo, quos dies Alcedonia nominat Plautus. De admiranda quoq; nidi constructione Aristoteles, Plutarchus, Aelianus, Oppianus, & alii, nec non D. Basilius & S. Ambr. in Hexaëmer. multa annotarunt: ac Lucianus integrum dialogum Alcyonis nomine inscripsit. Est q; typus hac avis prudentis viri, qui in mediis Rep. procellis sibi prospicere, & quietiora ac tranquilliora tempora expectare novit. Quare Iovius hoc symbolum voluit excogitare in gratiam Fliscorum Nobilium Genuensium, qui contra multorum aliorum sententiam à Rege Galliae ad Caesaris Caroli V. partes sese contulissent, fuitq; hac gallica addita inscriptio, NOVS SAVONS BIEN LE TEMPS, id est, nobis est bene notum, quando tempus vel occasionem adversus nostros adversarios aliquid agendi debeamus arripere. Alii addiderunt: SAT CITO, SI SAT TEMPESTIVE. Quod congruit cum precepto Pittaci, unius ex septem sapientibus, γνώθιμακρόν, id est, nosce opportunitatem, & cū Hesiodæa sententia, καιρός δ' ἐν πάσι ἀγίς Occasio omnium rerum optima est.

LV.

FIDE ET DIF-
FIDE.

*Omnibus esto salutaris tibi cautio rebus,
Ni prius explores, aggrediare cave.*

P

DOCTIS

LVI.

DOCTISS. *Italus Lucas Contilis in libro elegantie de Symbolis sive Impresis edito, testatur, approbante etiam experientia, vix ullam gravidam vulpem à canibus esse captam, quoniam tum maxime de suis refugiis ac foveis diligenter sibi prospicit, ut scilicet canum improvisos insultus tempestive cavere queat. Quod videtur esse desumptum ex Aristotele lib. vi. de histor. animalium, cap. xxxiv. Τα ἡ μέλη πικτεν ἐπιπίζει ἔτως, ὡς ἐπ' ἀνίον εἶναι τὴ ληφθῆναι κύρσων. Gaza sic ista vertit. Parturiēs ita secedit, ut raro gravida capiatur. Vnde & versus proverbialis apud Græcos factus videtur:*

γέρον ἀλώπηξ ἐχ ἀλίσκου πύργη.

Verula vulpes laqueo haud capitur.

Non aliter homines circumspēcti & prudentes mature sibi à fraudibus & insidiis malorum prospicere, & sanis consiliis sese præmunere debent, cum tela prævisa, secundum proverbium, minus noceant, & Seneca in Epistolis recte dicat: in ipsa securitate animus ad difficilia se præparet, & contra injuriam fortuna inter beneficia firmetur. Qui enim in ipsa re trepidare noluerit, ante rem exerceat. Quam in sententiam Cicero copiose disputat, lib. iv. Tusculan. quæst. Sapientem præsumere ac præcipere oportere omnia, quæ homini acerba & gravia accidere possunt. Tali enim præmeditatione effici illa leviora & toleratù faciliora. Idque autoritate Euripidis & Terentii comprobatur. Et apud Virgilium Aeneas inquit,

non ulla laborum,

O virgo, nova mi facies, in opinave surgit,

Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi.

Quem locum & Seneca Philosophus laudat, & Petrarcha in præfatione lib. i. de remedio utriusque fortune commendat.

LVI.

INTREPIDA
SECRETITAS.

*Prudens insidiasq; fugit fraudesq; malorum:
Sic vulpes, utrum dum gerit, haud capitur.*

LVII.

MELES sive melis (utrumque enim reperitur) putatur ita nominari, quod sit mellis avidiss. idemque animal censetur esse cum Taxo, cujus apud Grecos nullum proprium nomen invenire Gesnerus annotat. Plinius lib. VIII. cap. XXVIII. scribit, eius in metu esse talem solertiã, ut sufflat. & cutis distentu ictus hominum & canum morsus arceat. At superatur à vulpecula alia astutia, nam hæc absente Taxo foveam illius occupat, suisq; incrementis ita inquinat, ut Taxus reversus ad eam propter factorem cogatur illam relinquere, & insolenti hospiti inhabitandam concedere. Hoc exemplum nos admonet, vigilantia & diligentia opus esse, ut nostras res conservemus, & ab aliorum fraudibus tueamur, secundum tritum versus proverbialem Ovidii,

Non minor est virtus quam quærere, parta tueri.

Ac idem nobis subjicit fabula Aesopica de serpente, qui in cavernæ suæ contubernium admiserat Erinaceum, à quo importuno hospite paulo post fuit vi expulsus. Non tamen ideo prohiberi existimandum est, virtutem pulcherrimam, & præsertim homini Christiano convenientissimam Φιλοξενίαν, id est, studium hospitalitatis, quam imprimis S. Paulus Epistol. ad Roman. cap. XII. studiose sectari jubet. Ac scimus apud Ethnicos & Romanos potiss. jus hospitii pro re admodum sacrosancta fuisse habitum, ut huius necessitudinis præsidem ac vindicem fecerint ipsum DEUM, indeque Iovem Xenium appellarint. Et est apud Homerum,

Ζεύς Πιπιμῆτωρ ἰκτεῶν τε ξείνων τε.

Supplicum & hospitii vindex est Iuppiter ipse.

Est autem hoc hemistichium sumtum ex verso Ovidiano,
Spes tua vana fuit, quod petis alter habet.

LVII.

QUOD PETIS ALTER HABET.

*Quæ tua sunt serua, ne fors hæc occupet alter,
Nec temere excipias quemlibet hospitio.*

SCRIPTORES rerum Indicarum quoddam rarum animal describunt ac depingunt veteribus incognitum, Gesnerus simi vulpem vel græce $\pi\eta\kappa\alpha\delta\acute{\alpha}\pi\eta\kappa\alpha$, lul. Casar Scaliger $\alpha\lambda\omega\pi\epsilon\kappa\eta\sigma\pi\eta\theta\eta\kappa\omega\nu$ vocat. Hoc, ut scribit Gilius, ex Vincentii Pinzonii delineatione reperitur in regione India Pariensi, quod idem testatur Petrus Martyr Oceanica Decadis prima lib. IX. Refert autē anteriore parte vulpem, posteriore Simiam, caudamq; habet cercopithecii, aures ferme vespertilionis, ac subter ventrem usitatum aliud gestat receptaculum instar crumena latioris, in quod catulos suos recipit, ibidemq; occultat, donec tuto per se hinc inde vagari, & sibi victū quærere possint. Ferdinand. autem Lopesius II. part. hist. Indica lib. VI. cap. IX. aliud describit animalculum, quod in Moluccis insulis zurzos appellant, sitq; instar cuniculorum, infra ventrem habens crumenas aliquot, veluti sacculos, in quos recondat recens natos catulos, cumq; illis currat, ac saltet ex una arbore in aliam. Et quidē de cane marino tradit Oppianus lib. I. de piscatione, quod periculo ingruente suos catulos intra vētrem recipiat, & iterū quasi pariat, ubi omnia videt esse tuta. Idemq; de vitulo marino refert Basilius Magnus VII. Hexaem. & de Delphine Nazianzenus in carmine eruditiss. Nicobuli ad patrem. Indicant hæc omnia $\Phi\iota\lambda\omicron\sigma\omicron\gamma\iota\alpha\iota\omega$, id est, studium & sollicitudinem parentum erga liberos, qui potiss. sub horum fideli custodia vitam agunt securam & felicem. Potest etiam isti dicto Biantis, unius ex septem Sapientibus, vel, ut alii, Stilponis accommodari, OMNIA MEA MECUM PORTO. Nonnulli addunt, DUM LICET, forsitan hoc intelligentes, quod sub parentum & aliorum, qui nobis bene volunt, custodia ac cura, quamdiu nobis fuerit concessum, perseverare, illaque grato animo frui debeamus.

LVIII.

UNA SALUS AM-
BOBUS ERIT.

*O tuos satis hos cives, populumq; beatum,
Quis velut in patrio fas habitare sinu.*

PLUTARCHUS in *Laconicis Apophegmat.* refert
 Lycurgum, ut cives suos ab usitata victus ratione
 nimis delicata ad sobriam magis ac temperatam
 traduceret, & hac ratione virtutis studiosiores
 redderet, catulos duos educasse iisdem natos canibus, horumq;
 alterum domi desidentem ad voracitatem, alterum ad vena-
 tionem assuefecisse. Tandem vero ambos in concionem produ-
 xisse, projectis ossibus aliisq; gula irritamentis, leporem simul
 etiam emisisse: utroq; ad id se incitate, ad quod erat assuefactus,
 cumque leporem alter capisset, dixisse fertur, videtis, o cives,
 hos catulos, iisdem natos parentibus, educatione tamen admo-
 dum dissimiles redditos, & sic exercitatione magis quoque
 quam natura ad virtutem nos formari. Alii perhibent, do-
 mesticum canem ab eo fuisse venationi, venaticum autem vo-
 racitati assuefactum, utroq; ad id se proripiente, quod ei factum
 fuerat usu familiare, civibusq; ostendisse, quantum ad meliora
 aut deteriora studia conferret educatio. Ex quibus apparet, quae
 utilitas sit recta & liberalis institutionis in tenera aetate, ad
 universam reliquam vitam recte & laudabiliter absolvendam.
 Atq; idem Plutarchus in *comment. de Educatione liberorum,*
 ubi haec quae retulimus, repetiit, praeclare hanc quoque sententiam
 commemorat: *Φύσις μὲν γὰρ ἀρετῶν ἀλαφροῦσαι βραδυλαί,
 φωλότητα ἢ ἐπανορθῆναι διδασχῇ.* Natura enim bonitatem socer-
 dia corrumpit, pravitatem vero doctrina institutio corrigit.
 Et Aristoteles idem docet, *11. Eth. cap. 1. εἰ μὴ γὰρ ἀλαφροῦσαι τὸ
 εὖ τῶν ἠδὲ τῶν οὐκ ἐπιεικῶν ἐπιεικῶν ἐπιεικῶν, ἀλλὰ παμπού, μὰλλον δὲ τὸ
 πᾶν,* id est, Non parum refert, sed permultum, sicne an sic à pueris as-
 suefaciamus: immo vero totum in eo positum est. Quod Horatius quo-
 que *car. lib. IV. Ode IV. de laudibus Drusi his versibus declarat,*

Doctrina sed vim promovet insitam,

Rectique cultus pectora roborant.

Quidam addunt, INTENTUS IN UNUM.

ATE-

LIX.

A TENERIS AS-
SUESCERE MUL-
TUM.

*Vincit naturam consuetudo atque reformat,
Cui quisque assuevit, deditus esse solet.*

Q

CICERO

L X.

ICERO in paradoxo isto, quo probare studet, omnes sapientes esse liberos, stultos autem servos, de vera libertate ita differit. Quid est enim libertas? Potestas vivendi ut velis. Quis igitur vivit ut vult, nisi qui recta sequitur, qui gaudet officio, cui vivendi via considerata ac provisā est, qui legibus quidem non propter metum paret, sed eas sequitur atque colit &c. Quae Horatius imitatus est lib. II. Sermon. Saty. VII.

Quisnam igitur liber? sapiens sibi que imperiosus,
 Quem neque pauperies, nec mors, nec vincula terrent,
 Respondere cupidinibus, contemnere honores,
 Fortis, & in seipso totus teres atque rotundus.

Sed licentia, quia omnes (secundum Comicum) deteriores simus, sub libertatis specie multis imponit, & cupiditatibus suis indulgentes a virtutis actione avocat, de quo Lucan. lib. VIII.

Libertatis amor, miserum quid decipis orbem?

Sic canis abruptis vinculis, quibus tamē implicatus adhuc est, se ipsum rursus intricat, & in novam servitutem trahit. Praeclare itaque Plato hoc etiam docuit in VIII. Epistola ad Dionis propinquos & familiares scripta: τῆς ἢ δὴ ἐλεύθερα διάκσειν ἢ θῆ, καὶ Φεύγσει τὸν δέλιον ζυγόν, ὡς ὃν κακόν, & λαβῆσθαι ζυμῶσθαι ἀν, μήποτε ἀποληθῆσθαι ἐλευθερίας ἀκαίρως τῶς εἰς τῶν ποροζόνων νόσημα ἐμπέσωσιν, ὃ δὲ τῶν ἀσθενῶν ἀναρχίαν εἰς τῶν πᾶσι, ἀμέτρητον ἐλευθερίας χάραγμα ἐρωτι, id est, his autem qui liberum vivendi genus persequuntur, jugum vero servile ut vere malum fugiunt, etiam atque etiam sum autor, ut caveant ne insatiabili importuna libertatis cupiditate, in eundem majorum suorum morbum incidant, quo quidem illi laboraverunt, quod immoderato libertatis amore perciti, imperiorum ordine proculcato in vagā confusamq; perturbationem inciderint.

LIBER-

LX.

LIBERTAS NON
LIBERA.

*Quid juvat abruptis in libertate morari
Vinclis, si mancant & tibi colla premant?*

Q 2

Quo

Uo pacto contra aliorum quorundā opinionem
Emblema transfere possimus ad Symbolum, vel
ab Italis vulgo dictam Impresam, doctiss. vir Iu-
lius Casar Cappaccius Neapolitanus in III. libro
Italico accurate docet. Quare & hoc non dubitavimus ex Al-
ciati Emblemate CLXIV. mutuare: cuius hi sunt versus,

Lunarem noctu, ut speculum, canis inspicit orbem,
Seque videns alium credit inesse canem.

Et latrat: sed frustra, agitur vox irrita ventis,

Et peragit cursus furda Diana suos.

Monemur autem hac imagine, inanes minas & obrectationes
eorum, quibus est, secundum Plautum, uberrimus quastus in
lingua positus, omnino esse contemnendas. Commendantur au-
tē imprimis in hoc genere versus Philemonis Comici sequētes,

ἡδίων ἐδέν, ἐδὲ μασικώτερον

ἔς ἢ δύνασται λοιδορέμενον Φίρειν.

ὁ λοιδορῶν γὰρ, ἀνὸ λοιδορέμεν &

μὴ προσεῖηται, λοιδορεῖτ ὁ λοιδορῶν.

Quos Gregorius Bersmānus eodem genere carminū ita vertit:

Haud auribus concentus est jucundior,

Quam devorare criminantis jurgia.

Nam mussitando si quis hæc redarguat,

Ipsum refutant criminantem crimina.

Seneca lib. II. de ira cap. xxxii. inter alias plurimas similes sen-
tentiās hanc quoq. affert: Magni animi est injurias despiciere.
Ultionis contumeliosissimum genus est, non esse visum dignum,
ex quo petatur ultio. Multi leves injurias altius demisere, dū
vindican. Ille magnus & nobilis est, qui more magna fera la-
tratus minorū canū securus exaudit. Est autē huic argumen-
to simile id, quod in priore Centuria nostra posuimus xxiv.

LXI.

DESPICIT AL-
TA CANES.

*Irrita vaniloqua quid curas spicula lingua ?
Latrantem curatne alta Diana canem ?*

Q 3

FIDE

LXII.

FIDELISSIMI ante omnia (inquit Plinius lib. VIII. cap. LX.) homini canis & equus. Ac de canis fidelitate plura exempla apud Plutarchum, Oppianum, Solinum, Aelianum, & inter recentiores apud Calium Rhodiginum & Alexandrum ab Alexandro, leguntur. Plura etiam cognitione digna frater meus in horis succisive sive meditationibus historicis collegit. Apud Platonem in Phadone & alibi, Socrates ἡ τὴν κῦν, id est, per canem tanquam fidei tesseram jurat. De anseribus vero Plinius lib. X. cap. XXII. scriptum reliquit: Est & anseri vigil cura, Capitolio testata defenso. Quae historia extat apud Livium lib. V. & Plutarchum in vita Camilli. Sic etiam τὸ χῆνα, per anserem Socrates jurabat, tanquam vigilantiae autorem. Ex hac conjunctione duorum animalium istorum Iulius Delphinus Medicus Ticensis celebris (ut refert Ludovicus Contilis) ostendere voluit, sibi in omnibus actionibus suis fidem simul & vigilantiam esse propositam, nec unum sine altero posse consistere. Ac profecto quid magis decet bonum Medicum quam indubitata fides & integritas una cum assiduitate & diligentia indefessa? Quare Hippocrates (ut solet) graviter & breviter in VI. Epidem. monet, μηδὲν εἰρή, μηδὲν ὑπεροχῆν, id est, Nil temere, nihil negligenter esse agendum. Quod utilis, praeceptum ad omnes totius vitae partes recte poterit transferri. Pausanias in Corinthiacis perhibet, à Thrasimede Pario fuisse exsculptum Aesculapium in solio sedentem, cum baculo in una manu, altera vero caput draconis mulcentem, cui canis accubat. Quae omnia admodum erudite explicat doctiss. Adrianus Iunius in Emblematis. XXV. ad quem locum lectorem remitto.

LXII.

NEUTER SOLVS.

*Quid vis fida canis? quid vult sibi candidus anser?
Sit monet integritas, sit vigilaxque fides.*

ÆLIA-

LXIII.

ELIANUS lib. VIII. de Animal. cap. II. de canibus hac commemorat: Omnem canem venaticum, ex eo quod ceperit feram, non mediocri voluptate affici, & tanquam premio, si dominus ei permittat, ea capta uti: sin vero hoc illi non concedatur, bestiam servare integram, donec venator adventarit, deque illa capta pro arbitrio statuerit. Quod si in aprum vel leporem jam mortuum inciderit, non attingere quidem, nec alienorum laborum se facere participem, ne quicquam quod ad ipsum non pertineat, sibi vindicare velle videatur. Ex quo, inquit idem autor, apparet φιλοτιμίας, id est, cupiditatis gloriae non esse expertem. Non enim carnes, sed victoriam amare videtur. Plutarchus in libello saepius allegato, de solertia animalium, paulo aliter hac recitat, leporem nimirum, si se mortuum simulet, relinqui à cane, qui astans & caudam movens, quasi indicare vult, se non carnis sed victoriae causam certasse. Vnde Ovidius,

Pugna suum finem, cum jacet hostis, habet.

Est autem GLORIA laudabilium factorum approbatio conjuncta cum judicio recte sentientium: sicuti AMBITIO sive κενόδοξις vanam gloriam ex applausu imperitiae multitudinis vel etiam obrectationibus aliorum captat. Aristoteles IV. Eth. Nicomach. inquit, τῆς ἀρετῆς γὰρ ἀθλοῦ ἡ τιμὴ καὶ ἀπονέμεται τοῖς ἀγαθοῖς, id est, virtutis premium est honor, & attribuitur bonis viris. Vnde Romae quoque, ut Livius Decad. III. lib. VII. scribit. Binatempla inter se quasi cõtigua, virtutis & honoris conspiciebãtur, quorum in hoc non nisi per illud aditus cuiquã pateret. Quidam ascribunt ex Virgilio, TANGIT HONOS ANIMUM. Vel, FINIS NON PUGNA CORONAT.

LXIII.
G L O R I A F I -
N I S.

*Cun̄ct a facis bene, dum finit tua gloria facta,
Laudem veneris, ceu canis hic leporem.*

R

QUAM

LXIV.

QUAMVIS Medici Arabes, & imprimis Serapion ac Rhasis lapidis Bezar sive Bezoar, cujus magna vis contra venena esse perhibetur, mentionem fecerint, non tamen exacte vel hunc vel ipsum animal, unde eximi solet, descripserunt, quemadmodum praestiterunt recentiores, potiss. Garzias de Horto, & Nicolaus Monardes; quorum de rebus Indicis scripta, utili admodum opera doctiss. Caroli Clusii latina leguntur. Scribunt autem hi duo, eum lapidem reperiri in ventriculo, vel potius in receptaculo quodam fasciae modo formato & ventriculo parte interiore adherente. Animal dicitur esse figura hirci vel caprae, Clusius cervicaprnam nominat, propter similitudinem quam habet cum utroque animante. Praefertur autem lapis ex montanis ejusmodi capris ablati, cum sit ob pabulum odoratis. plantarum aliis multo praestantior. Addunt nonnulli hoc animal serpentibus quoque vesci, partimque in succum & sanguinem, partim in hunc lapidem eos convertere. Quo declaratur ab iis vitis, vel rebus etiam adversis, quibus alii succumbere, aut omnino perire solent, viro forti ac virtute praedito nihil periculi esse metuendum, sed insuper inde propter constanciam & recti iudicii robur magis confirmari, & spiritus alacriores conquirere. De quibus Gregorius Nazianzenus hos versiculos fecit,

μὴ, ἰσχυρῶν ἂν πᾶσι τὰς ψόφους,
καὶ νῆς ἐχέφρων πᾶσαν ἐκφυγῆ βλάβην, id est,
Gravibus nihil movetur incus pulsibus,
Infra cta casus mens repellit anxios.

LXIV.

VIRES ANIMOS-
QUE MINISTRANT.

*Nulla venena probis vitii fortisque maligna
Obsunt; quin potius robora dant animis.*

R. 2

SYM-

LXV.

SYMBOLUM hoc quoque ex Alciati Emblemate
 LXIV. huc transferre placuit, quod ipse sumpsit
 ex graeco Epigrammate lib. 1. Anthologia. tit. εἰς
 ἄχαρις καὶ ἀχαρίς.

πὺν λύκον ἐξ' ἐδίων μάζων τρέφω σὺν ἐθέλωσα,
 ἀλλὰ μ' ἀναγκάζει ποιμὸν ἀφροσύνη.
 αὐξηθεὶς δ' ὑπ' ἐμῶν, κατ' ἐμῶν πάλι θηρὸν ἔσται.
 ἡ χάρις ἀλλάξει τὴν φύσιν ἢ δῶρα πῦν.
 Capra lupum non sponte meo nunc ubere lacto,
 Quod male pastoris provida cura juber.
 Creverit ille simul, mea me post ubera pascet,
 Improbitas nullo flectitur obsequio.

Apologus similis quoque extat apud Theocritum in Hódæporis,
 & proverbium apud Erasmum Chiliad. 11. Centur. 1. proverb.
 LXXXVI. Ale luponum catulos. Convenit autem in homines
 ingratos, qui nullis officiis aut meritis à sua perveritate flecti
 possunt, immo loco gratitudinis benefactores, si possunt, in ex-
 tremam perniciem adducunt: quo pessimo τῆς ἀχαριστίας vitio
 nullum detestabilius reperiri potest, adeo ut scribat Salomon in
 proverbiiis, à domo eius qui malum rependit pro bono, nunquã
 recessurum malum. Cappacius Neapolitanus in Italico suo libro
 aliam sententiam illi adjungit: MORTEM DABIT IPSA VO-
 LUPTAS, quod hemistichium legitur apud Claudianum in Epi-
 gram. de Sirenibus. Nec multum differt explicatio à priore,
 quod nimirum viri humani & benefici saepe aliis ingratissimum
 voluptate inserviant, non sine max. tamen ipsorum in cōmodo
 & aliquando extremo exitio. Intelligi etiam poterit de qui-
 busvis aliis detrimētosis voluptatibus, quae tandem suos se-
 ctatores evertere ac precipitare in mortem soleant.

LXV.

NULO FLECTI-
TUR OBSEQVIO.

*Præda lupo fit capra, suo quem lacte cibarat:
Sic cedunt homini qua benefacta malo.*

NEX, quem hodie quoque in Insubria ac vicinis locis Steinbuccum germanica voce nominant, & cujus Plinius & alii meminere, in Alpium praeruptis & altis rupib. praesertim in Helvetia & vicinis montibus frequens reperitur, in quibus nives raro vel nunquam liquefcunt. Nam calidissimum est animal, pernicitatis miranda, cornibus sese fulciens, quorum adminiculo ex altis montibus desilit, & cavet hoc modo ne saxis allidatur. Vivit autem continuo in locis asperis & inaccessis, nec facile in conspectum hominũ venit. Ex quo legimus in Job. cap. XXXIX. Nunquid nosti partus ibicum in petris? Ob has proprietates hujus animalis, quidam nobilis juvenis, hoc Symbolum excogitavit, quo designare studuit, sibi eundem ad modum esse propositum, à consuetudine & consortio vulgi remotum, nihil aliud querere ac desiderare, quam virtutem ipsam quamvis arduam, nec ullis illecebris aut voluptatib. persuasum ab hac sententia sua discessurum. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. IV. hujus argumenti laudat Simonidis poetae lyrici versum,

τὰν δεξτὰν ναιὲν δὺσὰ μὲγάτοις Ἰτῆι πέτραις, id est,
Virtutem habitare in rupibus accessu difficilibus.

Quem imitatus est Silius Italicus lib. XV.

Ardua saxoso perducit semita clivo

Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)

Prosequitur labor ad nitendum intrare volenti.

Cujus generis sunt tantopere commendati à Cicerone versus Hesiodi,

Virtutem posuere dii sudore parandam &c.

Quos in priore centuria quoque adduximus. Musæ etiam dicuntur in monte Parnasso versari, propter secessum & tranquillitatem, qua studia gaudent plurimumque adjuvantur, & antiquitas Palladem μυσίαν quasi solitariã eandem ob causam nominavit.

LXVI.

INSUETUM
PER ITER.

*Rupis inaccessæ Virtus habet ardua culmen,
Huc tendis? Sudor multus ad alta leuat.*

CAPRA

LXVII.

APRA magno conatu sese erigens, & lauri surculos teneriores depascēs, ac inde tanquam ex nutrimento convenientiss. alimentum corpori & incrementū præbens, robustiorq̄, inde existens, symbolum habetur Iulii Capræ patricii Mediolanēsis, quo demonstrare voluit, se magno artis poëtica (laurus enim Apollini erat dicata, & inde poëta coronabantur) & omnium liberalium artium studio teneri, ceu quarum auxilio speraret se famam ac celebritatē nominis perpetuam esse consecuturū, cum secundū Horatiū quoḡ,
 Dignum laude virum Musa veteri mori,
 Cœlo Musa beet.

Cujus generis plurima præclara dicta passim sunt apud bonos autores obvia, & hic omnia recensere, instituti operis brevitatis non patitur. Alter vero eiusdem familiae Iuris consultus excellens Hieronymus, similiter Capram salicum & aliorum amariorū virgultorum summitates, neglectis humi nascētibus etiā suavioribus herbis, carpentē, cū dicto, MIHI DULCE, pro Symbolo usurpavit, ostendens sibi nullos labores nec molestias esse graves vel ingratos, immo illi videri jucundissimos & suavissimos ob virtutis & aliarū rerū laudabilium cognitionē & acquisitionē. Quod Phocylides poëta quoḡ, testatur hisce versibus:

ὁ δὲν ἀνδρὶ καμᾶτε πέλα ἀνδρασιν ὀπιεῖς ἔργον,
 ὃ δ' αὐτῆς μακάρεσσι. πίνε δ' ἀρετῶ μέγ' ἐφέμεν. id est,
 Nullum sine labore est hominibus facile opus,
 Nec ipsi diis. labor autem virtutem valde adjuvat.

Et Manilius lib. IV.

Pro pretio labor est: nec sunt immunia tanta.

Ac nisi perfossis fugiet te montibus aurum.

Impendendus homo est, Deus esse ut possit in ipso.

Est autē utraq̄, hæc inventio eo ingeniosior, quod desumpta fuit ex insignibus familiae avitæ, in quib. capra depingitur, cum inde nomen quoḡ, habuerint.

ERI-

LXVII.

ERIGOR UT
ERIGAR.

*Ardua se ceteris scansurus culmen honorum,
Vt lauri caprae summa petunt folia.*

S

RUPP-

RUPICAPRA, quod nomen inter veteres scriptores Latinos (quantū sciam) apud solū Plinium legitur, Græcis forsitan est ἀγριεῖς, quasi ἀγρῆ, id est, fera capra, secundum Latinæ lingue quoque usum. Hæc à canibus agitata in præcipitia montis, atque in effugia illis tutissima, non satis cautè sese confert, atque ibidem à canibus undique obsessa, tandē nullum exitum fugæ prospiciens à canibus capitur. Quod etiā sæpenumero ibicibus accidere perhibet. Idque sane in illos rectè potest convenire, qui suis consiliis atque actionibus nimis callidis & astutis, quibus se fore tutissimos opinantur, ac ideo temere & audacter omnia aggrediuntur, non raro seipfos evertunt, vel in ea conjiciunt pericula, unde vix sese possint extricare, cuius rei historica exempla plurima sese offerunt, quæ hic commemorare nimis esset longum. Sic festive ludit Plautus in Captivis,

Qui cavet ne decipiatur, vix cavet cum etiam cavet,
Etiam cum cavisse ratus, sæpe is cautor captus est.

Qua in parte cujusdam veteris auctoris (cuius nomen modo nō succurrit) egregiam sententiā me aliquando annotasse memini: Omnes, qui magnarum rerum consilia suscipiunt, estimare debent, an quod inchoatur, Reipub. utile, ipsis gloriosum, aut promptum effectu, aut certe non arduum sit. Simul ipse qui suadet considerandus est, adjiciatne consilio periculum suum, & se fortuna captis affuerit, cui summum decus acquiratur. Consiliis enim non semper respondet eventus, & sæpe quæ rectè instituta videbantur, turpiter in contrarium relapsa sunt. τὰ καλὰ δὲ κῆρ' ἐβλάθηται, ἐστὶν τῶν αἰχρῶς περιέσει.

LXVIII.

EFFUGIA PER-
DVNT.

*Astus saepe nocet: qui cavet ne caperetur,
Hoc ipso captum commemini citius.*

LXIX.

DE Capris sylvestribus dictamno tela ex corpore educentibus extat locus apud Aristotelem lib. IX. de historia animalium talis: πλάττει τῶν ἄλλων ζῶων τῶν τετραπίδων πικρὴ πρὸς ἐξήθειαν ἑαυτοῖς φρονίμως, ἔπει καὶ ἐν κρήνῃ φασὶ τὰς ἀγέλας, ἔχει τοξοθῶσις, ζῆτεῖν πρὸ δίταμνον. δεκῆ γὰρ τῆτο ἐκβλητικὸν εἶναι τῶν τοξοθῶμάτων ἐν τῷ σώματι. *Quæ Gazaita vertit: Sed ex ceteris quoque quadrupedibus multa sibi prudenter opitulari videntur. Nam & in Creta insula capras sylvestres sagittis transfixas dictamnum herbam querere aiunt, hoc enim spicula ex corpore ejici. Idem tradunt Theophrastus, Dioscorid, Plutarchus, Aelianus, & inter latinos Cicero. Solus Plinius hanc proprietatem cervis ascribit, quod tamen videtur esse aut erratum γὰρ φικρὸν librarii, aut scriptoris μνημῆκος, quemadmodum etiam Gesnerus existimavit. Hieronymus Ruscillus hoc Symbolum attribuit Ferdinando Caraffæ Comiti Neapolitano, & quamvis dicat esse satis difficilem & intricatā ejus interpretationem, conjectura tamen ducitur, propter amorem quendam honestum, qui non fuerit expertus alicuius rivalis, hoc ab eo fuisse excogitatum. Ut scilicet vulnus à sagitta Capræ inflitum declaret enim ipsius rei desideratæ stimulis vehementer affectum. Salus vero referenda sit ad Dictamnum, cujus auxilio speret se sanitatem esse recepturum. Umbra autem sub arbore palmæ indicet spe victoriæ, cui est dicata, tandem superatis cunctis difficultatibus, se omnia mala esse superaturū. Potest similiter transferri ad aliquem, qui magnis conflictatus calamitatibus, se tandem in sperato aliquo auxilio superiorem & voti compotem fore confidit.*

LXIX.

VULNUS, SALUS ET UMBRA.

*Ejicit è capræ dictamnus vulnere telum,
Sic fugat ex animo spesq; salusq; metum.*

S 3

OVIS

VIS, pecus alioquin imbelles, quod tamen instar
 validi arietis sceptrum & coronā regiam de-
 jicit, typus est illius, qui à potentiore non levi
 affectus injuria, fert quidē ad certum tempus
 patienter se contemni, interea tamen observās
 occasionem aliquam, ut se tandem quoque vi-
 rū ostēdat, & adversarium suū prosternat. Nam ut ait P. Syrus,
 Furor fit læsa sæpius patientia.

Est autē hoc desumptum ex Tragœdia Accii antiqui poetæ, Bruto,
 cujus versus exponit Cicero lib. 1. de divinatione, quibus intro-
 ducitur Tarquinius somnium quoddam recitans, ubi inquit,

Visus est in somnis pastor ad me appellere,
 Pecus lanigerum eximia pulchritudine,
 Duos consanguineos arietes inde eligi,
 Præclarioremque alterum immolare me :
 Deinde ejus germanum cornibus connitier
 In me arietare, eoque ictu me ad calum dari, &c.

Vbi additur, à conjectoribus somniorum hanc interpretationē
 esse factam de Bruto illum expulsuro Roma.

Proin vide, ne quē tu esse hebetem deputes æque ac pecus,
 Is sapientia munitum pectus egregie gerat,
 Teque regno expellat.

Nota autem est historia de L. Tarquini superbi filio, vim infe-
 rente Laetia, quomodo Brutus antea se stolidum esse simulās,
 patrem una cum filiis, ob tā nefandum facinus, regno exuerit,
 quæ prolixè describitur à Livio lib. 1. Decad. 1. Nullum itaque
 hostem quantumvis infirmum & despectum esse contemnen-
 dum, admonemur, cum secundum proverbialē versum,

Sæpe aquilam ad pœnas vel scarabeus agit.

Et Pausanias in Arcadicis sive lib. VIII. recte ait: At enim vi-
 lioribus & abjectioribus plerūq; rebus vim eā indidit DEUS,
 ut ea superaret, quæ max. essent inter homines existimationis;
 quo in loco plura hujus rei exempla cōmemorat, NUNC

LXX.

NUNC NOSCI-
TO VIRES.

*Hostem quid spernis? Quamvis abjectior ille,
Sape irritatus maxima damna dedit.*

OVIS

LXXI.

OVIS græce *ὄvis* quasi *πέλασος*, secundum Hesychium, quod proventum eorum qua ad vitæ sustentationem requiruntur, significet, animal simplex est, innocēs, & generi humano utile (unde in sacris literis multa præclara similitudines sumuntur) nã propter lanam, lac, carnes atque ipsam fæturam plurimum commodare potest. Quare ex hoc pecore omnibus temporibus & locis, apud plurimas gentes divitiarum non exigua pars conquesta, atq; ideo vita pastoralis olim in magno pretio habitata fuit. In lege quoque Mosaica, inter munda & innocentes pecudes primum locum obtinet. Quapropter hoc symbolum optime quadrat in hominem pium, innocentem, qui quamvis sit destitutus aliorum auxilio atq; subsidio, nihilominus omnibus inservire & gratum facere studeat, quemque innocentia sepe inter medios hostes tutum & incolumem servet. Vnde Nazianzenus præclare hoc quoque scripsit: ἀφύλακτον ἢ ἀπλότῆς, καὶ ἡκιστα κακίαν ἢ φοβῆται τὸ κακίαν ἐλάττωρον, id est, Expers custodia est simplicitas, & minime mali quicquam suspicatur is, qui à malo est immunis. Quali in sua simplicitate & innocentia acquiescenti semper esse debet ante oculos sententia versu horu,

Hic scopus unus erit, cunctis prodesse, nocere

Nulli, & amare bonos ac tolerare malos.

Itemque hoc alterum,

Iuvare cunctos, at nocere nemini,

Est summa vitæ Christianæ regula.

Quemadmodum & Cicero lib. i. de Offic. Virum bonum esse dicit eum qui profit omnibus, noceat nemini, nisi laceffitus injuria. Alibi additur ex Claudiano in Epistola ad Hadrianum,

MENS IGNARA NOCENDI.

LXXI.
 UNDIQUE INER-
 MIS.

*Commoda plurima ovis praebet, nocumenta quae nulla:
 Sic benefac cunctis, nemini obesse velis.*

DHILES græcus autor, recentior tamen (floruit enim Michaelis Palæologi tempore) in libello de proprietatib. animalium scribit, pellem ovis, quam lupus suis dentibus laceraverit, non esse pro indumento corporis usurpandā, nam pruriginem quandā & cordis palpitationem excitare, causam vero hujus rei addit nullum. Plutarchus autem cib. II. Symposiac. Quæst. IX. aliam quæstionē proponit, cur ovis à lupo demorsa caro fiat suavior, lana autem pediculos generet, Rationē reddit de dulcedine, quod caro ejus, lupi morsu colliquetur: Esse enim istius fera spiritum adeo fervidū & quasi ignitū, ut ossa etiā durissima in vĕtre emolliat atq; colliquet, atq; ideo à lupis morsa, celerius quam alia liquefcere. Et olim propterea gula dediti expetebant hædum lupi faucibus ereptum, quod Horatius quoque indicat in Epodis.

Vel agna festis cæsa terminalibus,

Vel hædus ereptus lupo. Et Martialis versus idem declarat:
Parvus onyx, una ponetur cœnula mensa;

Hædus inhumani raptus ab ore lupi.

Convenit symbolum hominibus piis & probis, qui in hoc mūdo propter innocentiam vitæ, ac veritatis studium, variis periculis & tormentis sunt subjecti, ac sæpe ideo ab impiis extrema omnia patiuntur, tandemq; DEO acceptam hostiā sese offerunt, quo in numero omnes sãcti Martyres sunt ponendi. Sic legimus apud Eusepium lib. III. cap. XXXVI. Ecclesiastica historia ex Irenæo, quod S. Ignatius ante martyrium hæc verba protulerit: ὅτι σίτος εἰμι θεῶν, καὶ διδόντων θείων ἀληθινῶν, ἵνα καθαρὸς ἄσπιλος & ἁγνὸς, id est, DEI frumentum sum, & bestiarum dentibus molitor, ut purus & sincerus panis reperiar. Et B. Polycarpi apud eundem lib. IV. cap. XV. inter alias ipsius religiosiss. preces hæc verba leguntur: προσδεχθείλω ἐνώπιόν σου σήμερον ἐν δικαιοσύνην καὶ προσδεχθῆναι, id est, Quas ut hodie in cōspectu tuo pro hostiā pingui & accepta admittar.

FIT

LXXII.

FIT SUAVIOR.

*Dum premitur justus, fit gravior hestia Olympo,
Sic quoque fit morsu suavior agna lupi.*

LEPORES inter dormiendum apertos oculos tenere tanquam vigilantes, vel statim a vigilanti, constat, unde in proverbium abiit, leporinus somnus, cuius usus est creber etiam in nostra lingua.

Hinc, secundum nonnullos, λαγώς græce dicitur ἀπὸ τῆς λάειν, quod est videre, quia oculos non claudit in somno, Quod Plinius & Suidas quoque annotarunt. Et Aegyptii ideo in suis Hieroglyphicis, ut Orus habet, & eius interpres Pierius, per leporem hominem vigilantem significare voluerunt. Quod ad mentis vigilantiam & attentionem transferre recte possumus, idque argumentum tractavimus quoque in priorē centuria Emblematis. xc. Sic Cicero in orat. pro Plancio, Vigilādum est, inquit, semper, multi in sidiæ fiunt bonis. Potest similiter hæc vigilantia de Demosthenica intelligi, qui antelucanas opificum operas prævenire solitus est, qua & alii plurimi viri lelebres laudem & gloriam perpetuam sibi acquisiverunt. Est & elegans admodum sententia Platonis IIII. de Legibus hæc: ὕπνῳ γὰρ δὴ πολὺς, οὔτε τοῖς σώμασιν, οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, εἰδ' αὖ ταῖς πράξεσι ταῖς περὶ ταῦτα πάντα ἀεμίτων ἐστὶ κατὰ φύσιν. καθ' ἑαυτὸν γὰρ εἰδ' εἰς ἐδενὸς ἀξιῶ, εἰδ' ἐν μάλλον μὴ ζῶντων. ἀλλ' ὅστις τῆς ζῆν ἡμῶν καὶ τῆς φρονεῖν μάλις ἀεὶ ἐκιδεμῶν, ἐγρήγορε χεῖρον ἀπολείπον, τὸ πρὸς ὑγίειαν αὐτῆς μόνον φυλάττων χρησίμων. ἐστὶ δὲ τὰτ' εἰ πολὺ καλῶς εἰς ἐθ' ἰέν, id est, Somnus enim multus neque corporibus nec animis nec rebus gerendis ex natura aptus est. Nemo enim profecto dum dormit, ullius est pretii, nihilo magis quam qui non vivit. Qui igitur vitæ & sapientiæ curam gerit, plurimo tempore vigilat, id solum providens atque observans, ut somni tantum capiat, quantum ad sanitatem potest pertinere. Ad cuius quidem conservationem non multo somno opus est, dummodo recte sit constitutus somni capiendi modus.

LXXIII.

VIGILANDUM.

*Luminibus dormit patulis lepus. Advigilandum est.
Insidiis quoniam cingimur innumeris.*

LXXIV.

DESUMSIMUS hanc quoque historiam festivam, ex Plutarcho de sol. anim. ubi sic eam describit: *Versutia autem cum sint multa exempla, omissis vulpium, luporum, gruum, graculorumque, commentis callidis (sunt enim nota) testem producam Thaletem antiquiss. Philosophum, quem ferunt non minimam laudem eo invenisse, quod artem arte dextrè superasset. Salem portantiū mulorum quidam fluvium ingressus, fortuito concidit, & sale in aqua colliquato, cum surgens onere se animadvertisset levatū, causam sensit & memoria mandavit, ac quoties per amnem transiret dedita opera se demisit & in utramque partem versavit, ut vasa in aquam demergerentur: Quod cum Thales audivit, iussit loco salis lana & spongiis vasa impleri, iisque oneratum mulum agi. Qui cum pro more suo egisset, & aqua onus suum implevisset, sentiens suas sibi argutias male cessisse, post hac ita caute fluvium transiit, ut ne invito quidem ipso vasa aqua attingerentur. Hac ille. Et Aelianus eandem refert historiam. Quare verum est quod breviter Sophocles in Ajace dixit:*

οἱ γὰρ Φρονεῖν ἐστὶ κατὰ σὶ πανταχῶ.

Vbique prudentes viri palmam obtinent.

Ac Aristot. 1. Met. *Sapientia divinam potius quam humanā dicit esse possessionem. Sed vera hujus Encomia melius ex ullo autore cognoscere non poterimus, quam qua de illa Salomon in proverbiiis, & Syracides in libro, cui ideo titulum fecit, σοφίαν ἢ παρὰ σέ τιν, id est, sapientiam sive de universa virtute, copiose scripserunt, qua ab omnibus piis crebro & diligenter sunt cognoscenda non solum, sed etiam animis plane insigenda, & studiosè moribus exprimenda. Ascribi quoque posset, ASTU DELUDITUR ASTUS, Vel: FRAUDEM SAPIENTIA PELLIT.*

LXXIV.

ASTUS OLERTIA MAIOR.

*Lana sali haud eadem est neque spongia mersa sub undas,
Quaeque asinus nescit cernere scit sapiens.*

DE naturali inimicitia inter asinum & acanthidem
 avem, quam Spinum & Ligurinum vertit Gaza,
 & qua differre censetur à nostra carduele, utque
 Gesnerus conjicit, potius pro nostra luteola vulgari
 sumenda, hac leguntur apud Aristotelem lib. IX. de hist. anim.
 cap. I. ὄνθικαὶ ἀκανθίδες πολέμιοι. αἱ μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν
 βιοτεύουσι, ὁ δ' ἀπαλὰς ἕσας ἐδίει τὰς ἀκανθὰς, id est. *Asinus*
 & *Spini* inter se sunt inimici. *Victus enim Spinis* è vepribus,
 quas asinus tenellas adhuc depascit. Quod Plinius iisdem fer-
 rae verbis expressit lib. X. cap. LXXIV. De quo Achilles Bochius
 lib. III. symbol. quæst. hos versus composuit,

Cur tantula asinum tantum acanthis oderit,
 Obscura non est causa, spinis affricat
 Sese ille acutis, in quibus cubilia
 Texens avicula nidulatur, ejus &
 Depascitur flores. Acanthis usque eo
 Terretur, ut procul rudentem si audiat,
 Dejiciat ova, decidant pulli metu
 Enidulo. nec fert inultum hoc. nam illius
 Qua fastibus, qua sarcinis facta ulcera
 Parvo fodit rostro, atque pungit narium
 Mollissimas partes. Id omnes admonet,
 Ne humillimis quidem inferendam injuriam,
 In parvulis vim sæpe inesse maximam.

Brasidas, auctore Plut. cum manum in caricis temerè immisisset, & à mure inibi fortè latente morderetur, Papa, inquit, ut nullum est animal tam pusillum, neq; tam invalidum, quod laceffitum non cupiat ulcisci se. Pertinet huc proverb. Formica etiam est sua bilis.

LXXV.
ET PARVIS
SUAUIS.

*Parvula, quae de asino vindictam sumit acanthus,
Vim magnam & parvis rebus inesse monet.*

INTER varia genera Simiarum apud Aristotelem & alios habentur quoque Cynocephali, quos Gaza canicipites interpretatus est. Sunt tamē ex sententia Plinii, Solini, Gellii, atq; etiam B. Augustini & homines monstrosi, qui capita instar canum habere dicuntur, de quibus hic non loquimur. Cynocephalus vero noster putatur illa esse bestia, qua italicē & à nostris quoq; vulgo Babiō nominatur, & interdum apud magnates conspicitur. Est autem animal admodum irritabile & iracundum, quod Aristoteles etiam de hist. animal. lib. II. c. VI. I. annotavit. quare Hieroglyphicē, teste Oro, iracundiæ typus est. Proprietas autem illi hæc inesse peculiaris perhibetur, quod luna silente tristetur & insuper cæcutiat, ac rursus ad illius ortum exultans, & visum recipiens, eam quasi veneretur & letabundus adoret. Vnde Aegyptii aliquid divini illi inesse arbitrantes cum aliis animalibus nonnullis in suis templis coluerunt. Quo symbolo vir quidam nobilis, & suæ conjugis nomine Diana, quæ apud poetas est Luna, admodum amans, declarare voluit, amorem erga ipsam ita singularem esse, ut illius non aliter tam in secundis quam aduersis rebus afficiatur, ac si ad ipsum proprie pertineret. Quod Euripides quoque in Andromacha breuiter retulit,

ὅσοι γὰρ εἰς ἔρωτα πίπῃσι βροτῶν,

εἰδ' ἄν' ἔταν τύχῃσι τῶν ἐρωμένων,

οὐκ εἰς πόλεως λείπεται τὸ ἠδονῆς, id est,

Quicumque homines amore capti fuerint,

Si commodos nanciscantur amores,

Nullum eis abest voluptatis genus.

Plura qui volet de hoc legere poterit apud Plutarchum in præceptis conjugalibus, & consolatione ad uxorem.

LXXVI.

PENDET AB
ILL A.

*Cum lunâ Caniceps visum perditque capitq̃.
Sunt & conjugibus mutua fata bonis.*

SIMIARUM generi, inquit Plinius lib. VIII. cap. LIV. precipua erga fœtum affectio. Gestât catulos, quos mansuefacti intra domos peperere, omnibus demonstrant, tractariq; gaudent, similes gratulationem intelligentis. Itaque magna ex parte complectendo necant. Oppian. lib. II. Cyneget. paulo aliter hæc exponit. Simias enim ait ex duobus, quos pariunt, alterum amare, atque alterum odisse, & hunc statim arctiore complexu necare, quæ Solinus quoque in hunc modum cõmemorat: Immoderatè fœtus amat, adeo ut catulos facilius amittant quos impendio diligunt, & ante se gestant, quoniam neglecti pone matri semper herent. Quod & Orus Niliacus tradit, & lepidè, quãvis paulo diversè, describit Avianus in fabulis. Icon hæc est cõveniētissima nimie indulgentiæ parentium erga liberos, quæ sæpe illis detrimētosa vel etiã exitiosa esse solet, ut rectè monet græcus versiculus,

ἢ πατρῶν πατέρων Δαφθείγει τέκνα πύφουκεν.

Quem eruditiss. vir Gabriel Faernus in fabulis sic vertit:

Exitium natis parit indulgentia patrum.

Et ante eum Baptista Mantuanus fecerat,

Blanda patrum segnes facit indulgentia natos.

Nam, ut Plato v. de legibus dicit, τυφλῶται πᾶς ὁ φιλῶν ὡς τὸ φιλάμενον, id est, Amas omnis fit cæcus circa re amatam. Cujus indulgentiæ plurima mala & incommoda post Solonem, multis in locis Syracides enumerat, & exempla eius rei tam ex sacris quam profanis historiis non pauca afferre possemus, etiam nostrorum temporum, nisi ea ubiq; essent in promptu. Inter quæ illustre admodum est illud pontificis Iudaici Heli, qui ob nimiam erga suos filios indulgentiã, divinitus gravissimè fuit punitus. Alibi legitur ascriptum, PERDIT AMANDO, Vel, SIT MODUS IN REBUS..

LXXVII.

CÆCUS AMOR
SOBOLIS.

*Sepè & amare nocet. Suffocat simia amando
Simiolum. Exemplum hoc o fugitote patres.*

LXXVIII.

FELEM dici Catum quasi cautum vulgo, quo nomine Palladius quoque usus est, αἴλερον vero graecis & Varino quoque κατίλυ, nemini est dubiū. Varro tamen & Columella felem videtur de marte vel iētide intellexisse, ut Augustinus Niphus quoque observavit, Apud Philostratum putatur esse χαλεώτης. Gaza χαίλυ nō semper etiam inustelam, sed interdum felem interpretatur, cum tamen Plinius ubique αἴλερον felem, & χαίλυ mustelam vertit. Huic animali innatum ac proprium est, ut sit libertatis cupidum admodum, & propterea carceris impatientissimū. Quapropter, Methodio teste (ut refert in symbolis Heroicis Guilielmus Paradinus) antiquis Alanis, Burgūdionibus & Suevis insigne militare fuit felis libere excurrentis delineatio, quo innuebant, se pro libertate defendenda animis paratis ac totis viribus semper pugnaturos esse, quod vere Germanicum & heroicum propositum firmiter multis saeculis continuerunt. Praclare apud Salustium C. Manlii Legati ad Martiū Regem: Nos non imperium, neque divitias petimus, quarum rerum causa, bella atque certamina inter mortales omnia sunt: Sed libertatem, quam nemo bonus nisi cum anima simul amittit. Nam etiam secundum Plautum in Captivis:

Omnes profecto liberi lubentius
Sumus quam servimus.

Si qui dicebantur olim milites Augustales sub magistro peditem, idem procul dubio significantes, felem in vexillo prasini coloris, & alii, qui Felices nominabantur, in rubro eandem: Milites vero Alpini appellati, in vexillo puniceo coloris gestabant. De quibus omnibus qui plura velit cognoscere, legat inter alios Picrium Valerianum in Hieroglyphicis de fele.

LXXVIII.

ARBITRII MIHI
IURA MEI.

*Invicta letum pro libertate pacisci,
Gentis erat quondam gloria Teutonice.*

MUSTE-

MUSTELARUM non unum genus habetur, inter quas ea quae minima est, & Plinio vulgaris ac domestica dicitur, ubique est nota. De hac & testudine apud Aristotelem lib. IX. hist. animal. cap. VI. naturalis tam Φρενήσιως, quam αἰτιπαθείας exempla leguntur memorabilia, quae cum Graece eleganter sint exposita, placuit hoc loco referre. ἡ δὲ χελώνη, ὅταν ἔχῃ φάγη, ἐπεδίδει τὸν ὀρίγανον, καὶ τοῦτο αἰπαι. καὶ ἤδη κατιδὼν τις τοῦτο πολλὰ κίς ποικύσαν αὐτῷ, καὶ ἐπειδὴ γδοσάμενη τῆς ἐρίγανος πάλιν ὀπί πῶ ἔχῃ προσομένῳ, ἐξέτιλλε τὸ ὀρίγανον. τούτῃ δὲ συμβάντῳ, ἀπέθανεν ἡ χελώνη. ἡ δὲ γαλῆ, ὅταν ὄφει μάχηται, ἐπεδίδει τὸ πήγανον. πολέμια γὰρ ἡ ὄσμη τοῖς ὄφεισι. Gaza hac ita transulit. Testudo cum viperam ederit, mox cunilam edit (Plinius bubulam cunilam origanum vocat) quod cum ita saepe factum animal advertisset quidam, ut gustata cunila viperam testudo repeteret, herbam evulsit, quo facto testudo interiit. Mustela vero quoties dimicatura cum serpente est, rutam comedit. Odor enim ejus herbae infestus serpentibus. Hoc symbolū egregio Polemarcho Sfortiae Palavicino contra Turcas sub Imperatore Ferdinando militanti, lo vius obtulit, monens illum, simul prudentiam cum fortitudine esse conjungendam, de quo & supra aliquid dictum est. Sereniss. Dux magnus Hetruria Franciscus addit bufonem, qui minatur se mustelam devoraturum, & ascribi curavit, AMAT VICTORIA CURAM. Nam bufo quoque similiter ut serpens rutam ferre nequit. Est ἄρ. hemistichium hoc sumtum ex Catullo in carmine nuptiali,

Iure igitur vincemur, amat victoria curam.
Non absimile huic est, quod posuimus in priore nostra Centuria num. LXXXVI.

LXXIX.

CAUTIUS UT
PUGNET.

*Obfirmet fortis prudentia pectus in hostem,
Mustela veluti ruta dat antidotum.*

DE inimicitia mustela cum serpente & bufone, & ipsius cū ruta munimento jam dictum est. Nihilominus perhibent hoc cautum & astutum aliqui animalculum (in quod propterea Galanti hīdem, quia partum Alcmena invita Lucina callide procurasset, transformata fuisse fingit Ovid. lib. IX. Metamorphos.) perhibent nescio quo errore vel temeritate indictum sponte sua interdum in os bufonis inimici sui irruere atq; ita nonnunquam perire, haud aliter quam viperam caput maris ori suo insertum premordere quidam aiūt. Camillus de Camillis, & Ioannes Baptista Pittonus in Italicis suis scriptis de Impressis vulgo dictis, hoc quidem ita se habere affirmant, sed apud veteres rerū Naturalium autores (quod memini) nusquā reperitur annotatū. Quadrat autem hęc similitudo in illos, qui in aliis suis rebus satis caute ac prudenter versantes, interdum tamen per cœcum impetum & impotentiam animi, vel ab aliis voluptatibus, vel in primis amorum illecebris sinūt se à virtutis tramite abducere, ac ita sæpe in manifestam perniciem abripiuntur. Quem affectum admodum impetuosum Seneca pœta in duobus locis egregie describit, quorum prior extat in Tragœdia Hippolyto:

Furor cogit sequi

Peiora: vadit animus in præceps sciens

Remeatque, frustra sana consilia appetens.

Ater est in Medea,

Cœcus est ignis stimulatus ira,

Nec regi curat, patiturque frenos,

Haud timet mortem, cupit ire in ipsos

Obvius enses.

Ipsa Medea, apud Ovid. Heroid. similiter ait:

Quo feret ira te quæ; facti fortasse pigebit.

LXXX.
VERSUTIOR
ERRAT.

*Cetera qui vincis, tibi cur dominata voluptas
Te haud improvisum mergit in exitium?*

PUTAT *Pierius lib. XIII. Hieroglyphicorum, Aelianum & alios per album murem intellexisse eum, quem Albertus Armenium & vulgo Armelinum nominant, quem videtur quoque sequi Georgius Agricola, atque idem existimat apud Plinium in sæpius allegato lib. VIII. cap. XXXVII. murem ponticum esse eum, quem album dumaxtat conspici ait, murem autem Fennicum vel Venetum potius, aut varium vocant, qui Agricola est Sciurus Fennicus: Sed Armelini proprietates fertur esse sane mira, quod nimirum fame aut siti prius moriatur, aut à venatoribus sese capi ferat, quam luto aut simili re immunda, quib. circumdata sit, suam pellem candidam & elegantem patiatur defœdari. Quod ingeniosiss. symbolum usurpavit Ferdinandus filius Alphonsi Regis I. Arragonia & Neapolis, propter Marinum de Marciano Ducẽ Suevæ ac Principem Rossani (ut Iovius memorat, & sculptura supra portam Castelli novi Neapolitani hoc confirmat) qui tametsi ejus esset propinquus, ad partes tamen sui hostis Ioannis Andegavensis se contulit, & insuper per insidias conatus est Regem è medio tollere. Sed Rex sibi cavens Marinũ paulo post cepit, & suadentibus amicis, ut illum interfici curaret, non est illis obsecutus, dicitans quamvis in se proditoriẽ egisset, propter sanguinis tamen cognationem omnino nolle hoc facere. Quidam ingeniosẽ rythmis hisce germanicis descripsit,*

Eh ich wider mein gwissen thett!

Willieber sterb ich an der stett.

Sic Claudianus,

Nempe mori satius, vitæ quam ferre pudorem.

Et Pindarus in Olympiis, Hymno VIII.

αἶδα τι λάττει, ἀρμενα πράξας ἀηρο:

Orci obliviscitur, qui facit ea quæ conveniunt.

LXXXI.

MALO MORI
QUAM FOEDARI.

*Omnibus antistat recti mens conscia rebus:
Hoc bene emi vita tu quoque crede decus.*

QUAMVIS multa regiones abundant cuniculis, cum sint admodum fecundi, maximus tamen eorum in Hispania semper fuit proventus, unde Catullus vocat cuniculosam Celtiberiam. Quin etiam Balearici auxilium militare ab Augusto Imperatore olim contra eos petierunt, teste Plinio lib. VIII. cap. LV. & Strabone lib. III. atq; etiam oppidum ab iis esse subversum narrat Varro, quem adducit Plinius eodem libro cap. XXIX. Et Strabo quidem in Turditaniam (qua putatur esse Hispania ulterior sive Batia) contra illorum copiam nimiam, plures esse modos inventos eos venandi & capiendi scribit, quorum unus fuit, quod $\rho\acute{\alpha}\lambda\alpha\varsigma$ $\alpha\gamma\epsilon\iota\alpha\varsigma$ Africa, id est, mustelas sylvestres, quas viverras esse putant (quamvis interpretes feles feras habeant) studiose adhibeant, ac ore obligato in foramina cuniculorum immittant, quae eos unguibus extrahant aut expellant, ut ab astantibus capiuntur, quod Plinius quoq; commemorat. Atq; hoc venationis genus adhuc in Anglia & alibi est usitatum. Nam venator viverras funiculo tenens in cavernas immittit, quae ubi cuniculum apprehenderint, ita mordicus tenent, ut una cum ipsis extrahantur. Admonemur autem hoc Emblemate, quanto opere clandestinae insidiae nobis sint cavendae, quod quidem in primis de calumniae pessimo & valde occulto malo est intelligendum. Unde proverbium dicit: Non esse remedium contra sycophantae & calumniatoris morsum, desumptum ex Aristophanis Pluto, ubi cuiusdam jactanti anulum se habere magicum, efficacem contra omne malorum genus, addit alter,

$\alpha\iota\lambda\lambda\prime$ $\sigma\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\iota$ $\sigma\upsilon\upsilon\sigma\phi\acute{\alpha}\nu\tau\epsilon$ $\delta\iota\gamma\upsilon\alpha\tau\prime$ \odot ,

scilicet $\Phi\acute{\alpha}\rho\mu\alpha\kappa\omega\upsilon$, id est, Non illi inest remedium contra sycophantae morsum.

LXXXII.

UNDIQUE INSI-
DIÆ.

*Protrahit abstrusis mustela cuniculum ab antris,
Et quis se tutum speret ab insidiis?*

INDI.

LXXXIII.

DNDICARUM rerum scriptores, Gomara, Monar-
des, Lerius & alii plures, atque Bellonius quoque
in Observationibus Hodæporicis describunt de-
pinguntq; animal quoddam veteribus forsitan in-
cognitum, cuius binas etiam exuvias, quæ inter se non parum
differunt, in nostro rerum naturalium penu habemus. Hispani
nominat Armadillo, id est, armatum sive cataphractum, quod
quasi panoplia vel armatura quadam loricata à capite usque ad
pedes sit contextum. Inde Mexicani & Guinenses, apud quos
copiose reperitur, & subterraneum animal esse dicitur magni-
tudine erinacei, sed lœgius, appellat in sua lingua Tatou. Quem-
admodum itaq; hoc rarum animal munitur naturalibus armis,
quibus sese defendit, nec externis indiget subsidiis: sic quoq; vir-
tus instar lorice in se munita tuta consistit, & insultus adversæ
fortunæ facile superat ac cõtenit. Quæ Claudianus in Panegyri
de consulatu Mallii Theodori his versibus pulchre exposuit:

Ipsa quidem virtus pretium sibi, solaque late
Fortunæ secura nitet, nec fascibus ullis
Erigitur, plausuque petit clarescere vulgi;
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis
Divitiis animosa suis, immotaque cunctis
Casibus, ex alta mortalia despicit arce.

Nec minus eleganter Horatius lib. III. Ode II.

Virtus repulsæ nescia sordidæ,
Intaminatis fulget honoribus,
Nec sumit aut ponit secures
Arbitrio popularis auræ.

*Menander: ὁ πλεονεξιστὸν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ βροτοῖσι: Armatura
maxima virtus est mortalibus.*

LXXXIII.

VIRTUS LORI-
CA FIDELIS.

*Virtus ipsa suis firmissima nititur armis,
Sævam hiemem sortis spernere doctamala.*

LXXIV.

HISTRIX, qui vulgo porcus spinosus nominatur, sicuti apud Suidam ἀκρω ἰχθυός, cum quo germanicum quoque vocabulum, Stachelschwein/ convenit, è genere Erinaceorū est, sed multo longioribus & acutioribus aculeis armata, atque iis quidem (ut Plinius & Aelianus narrant,) cū cutim intendit, missilibus: unde nō solū pungit illis & sauciat ora canum, sed longius quoque in eos ejaculatur. Quod Aristot. quoque, Athenæus & Suidas referunt. Hoc animal eruditi quidam arbitrantur apud Plautum in Pœnulo, nomine muris Africani notari, cum sit in Africa & Indiæ regionib. frequens, quod interdum hodie quoque spectandi causa in Germania circumfertur, nec est ἀμφίβιον, sed terrestre tantum, ut Oppianus quoque III. Cyneget. affirmat. Extat autem apud Claudianum integrum poema de Histrice, ex quo nonnullos versus huc transferre placuit:

Ecce brevis propriis munitur bestia telis,
 Externam nec quaerit opem, fert omnia secum,
 Sēpharetra, sese jaculo, sese utitur arcu.
 Unum animal cunctas bellorū possidet artes.
 Quod si omnis nostrā paullatim industria vitæ
 Fluxit ab exemplis, quicquid procal appetit hostem,
 Hinc reor inventum.

Similia ferè de Mantichora, India fera, Phile in Iambis scribit, eā videlicet è cauda spiculis armata sagittas emittere, quibus se persequentes feriat. Gratum hoc & familiare fuit symbolum Ludovici XI. Regis Galliae (unde corona illi additur) qui eo ostendere voluit, arma ipsi talia esse in promptu, quibus & in propinquo, & longius, si opus sit, hostem suum possit petere, ἀρχίμαχός nimirum pariter atque ἐνλίμαχός. Quidam ex versibus Claud. addunt: FERT OMNIA SECUM, Bene igitur Seneca in Medea dixit:

Nemo potentes aggredi tutus potest.
 Gravis enim, ut ibid. ait, ira regum est semper.

LXXXIV.

COMINUS ET
EMINUS.

*Cominus ut pugnat jaculis, atque eminus histrix,
Rex bonus esto armis consiliisque potens.*

ERINACEUS, vel secundum Plinium *Herinaceus*, forsitan quia infixa spinis illius inhaerent, dicitur quoque *Ericius*, & apud Plautum in *Menechmis*, ac *Nemesianum* in *Cynaget.* *Eres*, graecis est $\chi\tilde{\omega}$. De quo apud Plutarchum in *cōment. de solertia animal.* extat

haec jucunda narratio. Elegantiore tamen est *Erinacei* pro *catulis* procuratio. Autumni enim tempore sub *vites* obrepens *uvarum* *acinos* *pedibus* in *terram* decutit, eosq; circum *volutās* *festinis* *suis* excipit, ac nobis aliquādo omnibus hoc spectantibus speciem exhibuit *ambulantis* *uvae*, deinde in *cavernam* *sua* *discedens*, *catulis* *eas* a se decerpēdas praeber. Est autem dictum hoc, Non solū nobis &c. ex *Ciceron. lib. i. de Officiis* nota omnibus sententia desumpta, quam ille transtulit ex *epistola* *Platonis* ad *Archytam* *Tarentinum*, quae omnia huc transferre nimis esset longum futurum. De amore vero erga *liberos* *parentum* eruditus commentar. *Plutarchi* $\omega\epsilon\iota$ $\Phi\iota\lambda\omicron\sigma\omicron\rho\rho\gamma\iota\alpha\varsigma$ legi poterit. Ac *Menander* unico versiculo id est complexus,

$\tau\epsilon\tau' \epsilon\sigma\iota \pi\epsilon \zeta\eta\epsilon, \epsilon' \chi\epsilon\alpha\upsilon\tau\omega \zeta\eta\eta\mu\epsilon\upsilon\upsilon.$

Hoc vivere est, haud sibi uni vivere.

Guilhelmus Paradinus in *symbolis heroicis* addit, **MAGNUM VECTIGAL**, ex *Cicerone* in *Paradoxis*: O dii immortales, non intelligunt homines, quam magnum sit *vectigal* *parsimonia*. Apud *Plinium* *lib. viii. cap. xxxvii.* habetur, *preparare* *hieme* *Erinaceos* *sibi* *eibos*, & *volutatos* *supra* *jacentia* *poma* *affixa* *spinis*, *unum* *non* *amplius* *tenentes* *ore*, *portare* *ea* *in* *cavas* *arbores*. Quod etiam *Aelianus* refert. Sic *Plutarchus* in *cōment.* $\omega\epsilon\iota$ $\Phi\iota\lambda\omicron\pi\lambda\alpha\tau\iota\alpha\varsigma$, id est, de *cupiditate* *divitiarum* (quamvis ibi ab *avaro* in *alium* *sensum* *detorquentur*) ait, $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha \gamma\alpha\rho\epsilon' \epsilon\sigma\iota\upsilon$, $\alpha' \pi\alpha\rho\alpha\upsilon\tau\iota\sigma\iota \kappa\epsilon\delta\alpha\iota\omega\kappa\epsilon\lambda\epsilon\iota\delta\alpha$, $\tau\epsilon\sigma\epsilon\tau\alpha \nu\omicron\mu\iota\zeta\epsilon\sigma\epsilon\alpha\upsilon\tau\omicron\nu$ $\alpha\zeta\omicron\iota$, $\sigma\omicron\iota \alpha\tilde{\nu} \epsilon\chi\eta\epsilon$, id est, *Hae* *enim* *sunt* *quae* *monent* *atq;* *docent*: *Lucrare* & *parce*, & *tanti* *te* *esse* *crede*, *quantū* *est* *quod* *possides*.

LXXXV.

NON SOLUM
NOBIS.

*Ericium hic qui ceu gradientem conspicis uram,
Frugifis, & opes tu quoque linque tuis.*

CHINUS non sine vafricie quadam naturali, quando sentit canes in se impetum facere, convolvit se in formam pile, ut tantum in aculeos vim suam exercent, Plutarchus in cōmētario toties adducto, de solertia animalium, paulo aliter de vulpe hac cōmemorat, & inde proverbii natū dicit, Scit multa vulpes, magnum echinus unum habet.

Nam accedente, ut aiunt, vulpe,
Corpus convolvens pinæ in morem nucis
Spinas riget horrens, ne vel morderi queat,
Vel tangier.

Estq; prior senarius, secundum Xenodotum Archilochi,
πολλ' οἶδ' ἀλόπηξ, ἀλλ' ἐχίνος ἐν μέγα.

Posteriores verò versus leguntur quoque apud Athenæum Di-
pnosophi. lib. III.

εὐφίλοισ' ἀμφ' ἀκαρῶν εἰλίξας δέμας
κείτω, δακείν τε καὶ θυγαῖν ἀμήχανος.

Significat autē hominē virtute ac integritate sua fretū, fraudes & obtreccationes malevolorum facile contemnere & ab illis se cōservare posse: ac attribuitur hoc symbolū à C. L. V. Ioan. Sābucō illustri Baroni Carinthiaco Ioāni Kevenhülero. Academici Brixienses oculi, solum Echinum pingunt in globum cōvolutum cum dicto, VNDIQUE TUTUS: quod cum priore explicatione cōgruit. Scipio autē Amiratus in libello suo Italico attribuit hanc inventionē fortis. Duci militari Vespasiano Gonzaga, una cum parte versus Virgiliani Aeneid. v. DECUS ET TUTAMEN IN ARMIS, quod præstantes & fortes milites constantia & animositate in pugnando, nō fugiendo turpiter, & seipsos salvos ac incolumes cōservare, & veram gloriam bellicam conquirere studeant, quibus convenit istud Catulli in Argonaut.

Expers terroris Achilles
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus.

NIL

LXXXVI.
NIL MOROR
ICTUS.

*Integritas, virtusque suo munimine tuta,
Non paret adversa moribus invidia.*

SCIURUS

SCIURUS castaneã, quamvis aspero & spinoso cortice circumdatã, tam diu versat & laboriose tractat, donet aperiatur, fructuq; illius interiore frui ad vescendum queat. Quo indicatur, sine labore ac sudore (ut saepe jã dictũ) ad res laudabiles nullũ aditum nobis patere. Est q; hac similitudine quoq; Plautus usus in Curculione, Qui è nuce nucleum esse vult, frangat nucem, Figura nimirum proverbiali monens eum, qui cõmodum querit, laborem quoque non subterfugere debere. Quod B. Hieronymus ad diligentem lectionem sacrarum literarum accommodavit. Cicero quoque ex Attio vetere pœta refert hos versus in orat. pro P. Sestio.

Sed te id quod multi inuideant, multique expetant, Inscitia sit postulare, si tu laborẽ sũma cum cura efferas nullũ, Idq; de sapientiã adeptione peculiariter pronunciat Turpilius Comicus referente Nonio in verbo spissum,

Ita est: verum haud facile est venire illo, ubi ipsa est sapientiã, Spissum est iter, adipisci haud possis nisi cũ magna miseria. Et Pindarus (qui ubique ejusmodi sententiis plenus est) Pyth. Ode ult.

εὶ δὲ τις ὄλεθ' ἐν ἀνθρώποισιν, ἀνδραματὰς & φαίνεται.

Si vero aliqua est inter homines felicitas, ea non sine labore existit.

Cui similis est Epicharmi sententiã, πρεπόντων πόνων πωλῆσι πάντα τ' ἀγαθὰ εἰ θεοὶ: Convenientibus laboribus vendunt omnia bona dii. Totum vero hoc symbolum eleganter explicat Philo de vita Mosis lib. III. Alius quidam ascripsit, VIRTUTE ET SAPIENTIA, quibus duobus omnia laudabilia & preclara comparare sibi homines possunt. Ac Claudianus inter alias laudes Stiliconis lib. II. eadem quoque refert,

Durum patientia corpus
Instruit, ut nulli cupiat cessisse labori,

LA-

LXXXVII.
L A T E T A B -
D I T A .

*Nucleus arridet? Spinosa putaminarumpe;
Non vult felices absque labore DEUS.*

DE eodem Sciuro, quem greci quoq; καμψίρον appellabant, Olauus Magnus lib. xviii. cap. xviii. Historia Septentrionalis hac literis mandauit. Tranat bestiola ista per amens exiguo ligno, caudam habes pro velo expansam. Non enim natura alium cōcessit natandi modum, propter exiguum corpus & nimiam pilorum densitatem. in cauda villosa, qua cito imbuta aqua mergeretur in fundum. Quam rem Oppianus longe ante ipsum elegantibus versibus descripsit grecis, & Sciurum cum pavone caudam explicante confert. Nec absimilis est natatio piscis Nautili ab eodem copiose descripta in Halicut. lib. i. de qua, DEO volente, plura in IV. nostra Centuria de Aquatilibus & reptilibus dicemus. Est autem symboli huius cum aliis nonnullis commune argumentum hoc, quod saepe ingenio & solertia in reb. difficilibus & admodum impeditis plus obtineatur, quam magnis viribus. In quā sententiam præclara extat oratio gravissimi historici greci Polybii, ubi loquitur de Xanthippo Lacedæmonio. *πᾶν ἰνκνῖτ, κῆ μὲν τὸ παρ' Ὀρμπίδῃ πάλαι καλῶς εἰρησθ' δοκῆν, ὡς ἔν σοφῶν βέλδματα τὰς πῖδας χεῖρας κῆ, πτε δὲ αὐτῶν ἔργων ἔλαβε τὴν πῖσιν. εἰς γὰρ ἄνθρωπον κῆ μία γνώμη πᾶμὲν ἀήθητα πλήθῃ κῆ πρῶτα, καὶ ἂν δοκῆντα εἶναι, καὶ ἄλλο. τὸ δὲ σοφῶν πῆπικὸς ἀρδῆν πολιτῶμα κῆ τὰς ἀπυλγηκῆς ψυχὰς τῶν διωάμεων ὅππῃ κῆ ἔπῃ ἡ γὰρ, id est, interprete Nic. Perotto: Præterea quod olim ab Euripide sapientissime dictum fertur, unicūm rectum consilium multorum manus vincere, hoc tempore ex iisdem operibus fidem accepit. Siquidem unus homo atq; una sententia multitudinē, quæ antea inuicta & insuperabilis fuerat, vicit ac profligatam urbem (Carthaginensem) & collapsos tot virorum animos instauravit atque erexit. Quidam addunt. VI-*

RIBUS INGENIUM POTIUS. VINCIT

LXXXVIII.

VINCIT SOLER-
TIA VIRES.

*Exiguus tranat ceu flumina magna sciurus,
Res gerimus magnas viribus ingenii.*

RELIS, mīscipula inclusa, circa quam captam saltant undique mures, & suo adversario petulanter insultant, donec tandem illa effractis repagulis liberata, meritas pœnas insolētiæ sumat, symbolum est, quod etiam Suidas & Adricnus Iunius in Emblemat. notarunt, nimia insolentia ex summa impunitate orta, qua homines plusquam oportet superbire, & ferociores fieri solēt. Maxima enim est illecebra, Cicerone in oratione Miloniana teste, peccandi, impunitatis spes, idē, etiam Arithmologica sententia non improbanda declarat, quæ dicit à quatuor bonis matribus totidē pessimos liberos procreari, nimirum, à veritate odium, prosperitate superbiam, securitate periculum, & familiaritate contemptum. Quod sane in primis de vulgi moribus intelligendum. Hec enim, ut ait Livius lib. XXIIV. natura multitudinis est; aut servit humiliter, aut superbe dominatur, libertatem, quæ media est, nec spernere modice, nec habere sciunt; & nō desunt magistri, qui intemperantes animos irritent. Quapropter necesse fuit. ut respectu legum & suppliciorū homines petulantes & seelerati in officio se vere continerentur, ne licentia ipsorum crescente impune in alios quidvis tentare auderent. Itaq; Horatius quog; ait, I. Serm. Sat. III.

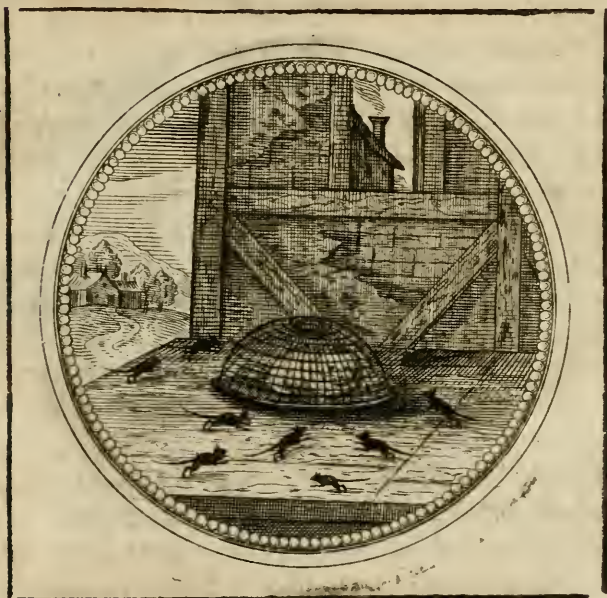
Iura inventa metu injusti fateare necesse est,

Tempora si fastosque velis evolvere mundi.

Et Isidorus II. Etymol. Facta sunt leges, inquit, ut earum metu humana coerceatur audacia, tutaq; sit inter improbos innocentia. Contra verò, ut in Paradoxis Cicero præclare docet, sapiens vir non nisi recta sequitur atq; colit, quia id salutare maxime esse judicat. Itemq; II. de legibus. Constat profecto ad salutem civium, civitatumq; incolumitatem, vitamq; hominum & quietam & beatam, inventas esse leges.

LXXXIX.

CAPTIVAM IMPVNE LACESSVNT.

*Hostem qui captum rides, fuge robur habentem;
Perrumpet felis carcere clausa diu.*

HAMÆLEON (cuius accurata descriptio est Aristot. II. de hist. anim. cap. XI. animalculū Africanū est, nec infrequēs India, magnitudine Lacertæ gradioris, crura tamen sunt magis recta & alta, quod in varios colores mutari proverbium indicat, quo dicitur aliquis esse Chamaleōte mutabilior. Estq̄, satis apposite typus hypocritæ & assentatoris. Quod Plutarchus in erudito cōmentario de dignoscendo amico ab adulatore sic explicavit: Adulatori evenit quod Chamaleōti. hic enim omni colori se potest simile præstare demto albo, & adulator in iis quæ opera pretiū habet simile se præstare nō valens, nihil nisi turpe imitatio exprimit. Idem autor alibi in cōment. de solertia animalium, ex Theoph. & Aristot. rationem conatur reddere, quod sit natura admodū meticulousus Chamaleon. Cum enim parum absit, quin totū eius corpus pulmone impleatur, is spiritu plenus ob raritatē & pellucidam cutim ita descenditur, ac aptam ad mutationē reddit superficiē corporis. Plinius verò paulo aliter lib. VIII. c. XXXIII. hæc de eo recenset. Ipse celsus hiante ore solus animalū nec cibo nec potu alitur, (notandum tamen, interdum muscis, formicis, & aliis insectis vesci) nec alio quam aëris alimento. Et coloris natura mirabilior, mutat namq̄, eū subinde, & oculis & cauda & toto corpore, redditq̄, semper quæcunq̄, prox. attingit præter rubrum candidumq̄. Quæ profecto assentatorib. opt. cōveniūt, quorū scopus præcipuus est, omnia imitari, & assensum cunctis præbere quā iis, à quorū ingenio longè absunt, qui scilicet cādidō simplicitatis & innocentia decore, ac pudoris verecundiæq̄, rubore sunt præditi. Quare Seneca Epist. XLIV. recte differit. veritas in omnem partem sui semper est eadem. Quæ decipiūt, nihil habent solidi. Tenuē est mendacium, perlucet si diligenter inspexeris. Tractavit autem idem argumētum quoq̄, Alciatus, quod lector poterit cum his conferre. Additum etiam alibi legitur, NON DURAT HYPOCRISIS.

XC.

NIL SOLIDI.

*Turpis adulator formas se vertit in omnes,
At verax similis mens manet usq. sui.*

Hapologo Aesopico symbolum hoc originem duxit. Cum enim (ut est in fabula) Iuppiter ad Iunonis nuptias animantes universas invitasset, aliis omnibus tempestive advenientibus, sola testudo nimum cessavit. De qua cum mora causam sciscitaretur, respondisse fertur, οἶκος Φίλος, οἶκος ἀξιόσπιτος, domus amica, domus optima. Et Euripidis versus in hac sententiam adducitur à Clemente Alexandrino ἑρωμαλ. 6.

μακάρεσσι οἷσις Ὀτυχῶν οἴκοι μένει, id est,
Beatus est, domi qui agit feliciter.

Atque vetus est verbum Hesiodicum, οἶκος βέλτερον εἶναι: quia nusquam aliquis commodius ac liberius vivit quam domi sua, & addit idem poeta, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ ἴσθηφι, i. quia molestum & noxium est foris versari. Quod tamen ita simpliciter non accipiendum, quasi etiā liberales & utiles peregrinationes non saepe haberent suum locum, sed proprie ad αὐτάρκειαν quandam & animi tranquillitatem ab omni curiositate alienam & remotam referendum est, non ad ignaviam & negligentiam inutilem. Nam Pythagoram, Lycurgum, Solonem, Platonem & alios plurimos, doctrina liberalis causa, suo tempore, etiam longinquas & difficiles profectioes suscepisse historia testantur. Et Plutarchus in libello περὶ Ὀχυμῆς nimiam οικουραν ἀπεργάζειν, id est, propria domus custodiam & inertiam plane improbat, sicut etiam in altero cōmentario, quē scripsit contra τὸ λάθε βιώσας, id est, latenter esse vivendum, idem testatur. Referendi etiam huc sunt versus Ennii apud Cicer. in Ep. ad Trebatium, desumpti ex Mœdea Euripidis. Quidam ascribunt, INTRAME MANEO: conveniens maxime virgini vel matronæ honestæ, domi se libenter continentis: atque ideo secundum Plutarchum in præceptis conjugalibus traditur, Phidiam pinxisse Venerem insistentem testudini. . .

DOMUS

XCI.
DOMUS OPTI-
MA.

*Est sua cuiq; domus tutissimus usque receptus,
Hanc cen testudo fœmina casta colat.*

 YGNI in vertice montis Parnassi Phæbo & Musis sacri commorantes, animi candorem ac integritatem designant, qua propria & peculiaris imprimis verè doctis viris esse consuevit, qui suavi suo cantu, & dulcedine doctrina omnibus grati atq; fructuosi sunt. An verò Cygni ante mortem tam suaviter canant, quemadmodum multi ex Poëtis & Philosophis, atq; ipse Plato in Phædone sive anima immortalitate, meminerunt, & Eustathius græcus interpres Homeri in ll. B. scribit, experientia esse cognitum, Cygnos esse canoros, cum Plinius, Aelianus, Athenæus aliiq; non pauci hoc negent, adhuc dubitatur, quãvis apud Græcos & Latinos κύνειον ἄσμα, id est, Cygnæacantio in proverbium abierit. Ad montis verò huius fastigium testudo tardigrada suo lento at sedulo gressu ascendere, eoq; tandem pervenire nititur. Quo indicatur, nonnullos, quamvis ingenii tarditas vel alia eos non parum remoretur, assiduitate tamen & diligentia id omne compensare, ac tandem ad sapientiæ & doctrinæ veram possessionem ascendere, cum etiam Cato dicat (qua sententiâ B. Hieronymus quoq; usus est) sat cit o, si sat bene. Quod breviter Aristoteles III. Ethic. dixit, βραδύς ἐρχεσθαι τὸς πράξι: μένεις, ἂν ἔλη, βεβαίως ἀπέειναι, id est, Negotia quidem aggredienda cunctanter, sed in susceptis constanter inhaerendum. Ac Periandro uni è septem sapientibus ascribitur, μελέτη πὲ πᾶν. In cura & diligentia consistunt omnia. Alibi legimus, PEDETENTIM. Vel, AD LOCUM TANDEM. Pertinet imprimis huc Homeri illud:

κίχάει τοι βραδύς ὤκον :

Nonnunquam affequitur tardus celerem citumq;.

XCII.

ÆQUETAN-
DEM.

*Tardigrada assequitur Cygnos testudo volucres,
Assiduus quo non scit penetrare labor?*

XCIII.

UAMQUAM ex veteribus tam Grecis quam Latinis quidam, interq; hos Aelianus, & Orus Niliacus, tradiderint, Fibrum sive Castorem, urgentibus venatoribus & canibus, sibi ipsi partes genitales amputare, gnarum se propter ipsas peti: contrarium tamen Dioscorides, & Sextius quidam antiquus autor apud Plinium scribunt, & plures etiam recentiores hoc non posse fieri ostendunt, propter testes ipsius spine admodum inhaerentes. Ad receptam tamen vulgo opinionem respiciens Tertullianus argute dixit lib. I. adversus Marcionem: Quis enim tam castrator carnis Castor, quam qui nuptias abstulit? Et sane cum Alciatus, Iovius, Garzonius & alii hoc ad Symbola & Emblemata sua accommodaverint, ac Marcellus Virgilius Florentinus in comment. ad Dioscoridem lib. II. de Castore, talia scribat fuisse olim excogitata, quo aliqua autoritate munita ejusmodi subjectiones facilius vulgo possent imprimi, nos quoq; hic ipsi locum concedamus, cum doctrinam perutilem in se contineat, qua cognosci potest ex brevi Παιυθίω, huic apologo Aesopico addito, οτι τῶν ἀνθρώπων οἱ φρόνιμοι ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ζωτηρίας εἰδὲνα λόγον τῶν χρημάτων ποιῶνται, id est, homines prudentes propter suam salutem nullam habere rationem pecuniae. Quae admonitio ad alia omnia impedimenta vel famam bonae vel etiam vitae causa, abjicienda tempore necessitatis referri potest. Cujus rei tum alia tum praeclara expositiones extant apud Ammianum Marcellinum lib. XVII. & Constantinum Manassem, quem autorem nobilis & domus vir Ioannes Leunclavius in latinam linguam ex Graeca erudite convertit. Paulus Iovius adhuc juvenis unica addita dictione, ΑΝΑΓΚΗ, hoc symbolum ipse usurpavit, quod ex Euripide in Hecuba forsitan sumsit, ubi ait, εἰ πὰρ γὰρ ἀνάγκη: Dura est necessitas.

XCIII.

MODO VITA
SUPERSIT.

*Vt vivat Castor sibi testes amputat ipse,
Tu quoque, si qua nocent, abjice, tutus eris.*

XCIV.

DE Talpa ex Aristotele hac Plinius, eius hac in re interpres, lib. IX. cap. XXXVII. cōmemorat: Quadrupedum talpis visus non est, oculorum effigies inest, si quis pratensam detrahit membranam: atq; non levia etiam rudimenta pupilla & albi circuli apparere in illis sciunt qui diligenter per anatomen inspexerunt. Et secundum eundem Plinium, quamvis semper in terra defossa vivat, liquidius audit obruta terra tam denso elemēto. Oppianus lib. III. Cyneget. vocat αὐτόχθονα Φῦλα, quod ex terra & pluvia credatur gigni. Apud Suidā proverbium legitur, ἀσπάλακ & τυφλότερ & Talpa cecior: Quo Cleomedes in Epicurum utitur lib. II. Et Aegyptii, teste Oro, hominem cacum per eam denotabant, & apud Hesychium, ut Pierius refert, hieroglyphicū est ignorantia. Hinc nobis discendum, quā caca sit mortalitas, nisi aliunde cælesti luce illustretur. Vnde Socrates apud Platōnē conqueritur, homines pauca scire vel potius nihil. Ac notum est Aristotelis dictum non quidem de talpis sed vespertilionibus, Metaphys. lib. II. cap. I. ὅσπερ καὶ τὰ τῶν νυκτερίδων ὄμματα πρὸς τὸ φέγγ & ἔχει τὸ μέθ' ἡμέραν, ἔτω καὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ὁ νῦς πρὸς τὴν φύσιν φανερώτατα πάντων, id est, Quemadmodū oculi vespertilionū sese habent ad meridianā lucē, sic animi nostri mens ad ea quæ sui natura omnium manifestissima sunt. Similesq; querelæ extant multæ apud Pindarum, Lucretium, Persium & alios poëtas. Quibus tamen approbati Scepticorum & Pyrrhonorum ἀκαταληψίαν, id est, nullius rei veram & certam apprehensionem, minime est censendum; sed potius illis incitari debemus, ut eo accuratius veritati indagandæ & rerum causarūq; investigationi operam dare studeamus. Inscriptio est ex Symphosii Aenig.

XCIV.

A TRIS OBSCU-
RA TENEBRIS.

*Heu mortale genus ceu talpæ, lumine captum,
Cœlesti donec restituatur ope.*

VISUM

XCV.

VISUM est in fine horum Symbolorum & Emblematum, quaedam etiam ἀμφίβια & ἀμφοτέρωθεν, id est, animalia ancipitia (ut Cicero vocat) quae promiscue in aqua & terra vivunt, ad nostrum institutum transferre, qualia sunt lutra, fiber, & crocodilus. Lutram quidem graeci vocant ἐνυδρίω, vel secundum Varinum, ἐνυδρὸν, notam omnibus, praesertim illis qui piscinas habent uberiores, in quibus interdum magnas strages edit. Aelianus videtur caniculam fluviatilem nominare, quam nos cicuram etiam vidimus. In piscibus & quidem melioribus capiendis mira illi agilitas, & tanta sagacitas, ut dicatur ex aqua per rivulum effluente, longe admodum piscium odorem ex vivariis percipere, quae ubi invaserit, in omnes saevit, quamvis non universos possit devorando absumere. Quae profecto imago est admodum evidens tyrannicae crudelitatis, quae nil nisi cruentum & nefarium spirans omnibus est infesta, in primis vero bonos & virtute praestantes viros e medio tollit. Nam, secundum Claudianum de IV. Consulatu Honorii,

Sorsista tyrannis

Convenit, invideant claris fortesque; rruident.
Munitique gladiis vivant, septique venenis
Ancipites habeant artes, trepidique; minentur.

Et Cicero in libello de amicitia ait: Hae est tyrannorum vita, nimirum in qua nulla fides, nulla charitas, nulla stabilis benevolentiae potest esse fiducia, omnia semper suspecta atque sollicita sunt, nullus locus est amicitiae. Nam, secundum Sophoclem in Oedipo,

Ἰὼρας Φυτεύει τὴν ἀννομίαν.

Injuria creat tyrannum.

Quare Antisthenes Philosophus, ut est in Stobaeo, carnifices tyrannis in pietate praeserebat, cujus causam interroganti cuidam respondit: A carnifice quidem homines injusti interimuntur, a tyranno autem etiam innocentes.

SAEVIT

XCV.
SÆVIT IN O-
M N · E S.

*Plures lutra necat pisces, quam condat in album:
Sic rabie tumidus sæva tyrannus agit.*

XCVI.

ASTOR Festo siber quasi siber dicitur, quod in extremis fluminum oris ac tãquam sibriis degat, horrendi, quemadmodum Plinius loquitur, morsus, ut arborem ceu ferro cedat, adeo constãs in suo proposito atq; solers, ut quã ad ripas delegit primam dissecandam, eã non mutet, etiã nisi diutius huic labori sit insistendum. Vnde Plautus: sic me subes cotidie, quasi siber salicem. Quod si hominis partẽ aliquam apprehenderit, nisi fracta cõcreperint ossa, nõ desistit. Quod tamẽ Aristoteles lib. VIII. de histor. animal. c. v. de lutra retulit, sicuti alterũ de arborib. lataci, quã vulgo Noerzam vocãt, ascribit. Nos hoc symbolo admonemur ad constantiam & perseverantiam in laboribus perferendis, secundum Virgilii II. Georgic. tritam γνῶμεν,

Labor omnia vincit

Improbus, & duris urgens in rebus egestas.

Et sunt præclari hi versus Lucretii quoq; merito discendi, lib. I. & in fine lib. IV.

Nam leviter quamvis quod crebro tunditur iætu,

Vincitur in longo spatio tamen atq; labascit.

Nonne vides etiam guttas in saxa cadentes

Humoris longo in spatio pertundere saxum?

Atq; Ovidianum quoque distichum omnibus est notum?

Cũd magis est durum saxo? quid mollius unda?

Dura tamen molli saxa cavantur aqua.

Hinc Charili versus proverbialis græcus apud Galenum lib. III. de Temperament.

πέτραν κιλαινεῖ ραυῖς ὕδατος ἐν τελεχείῃ, id est,

Gutta cavat lapidem non vi sed sæpe cadendo.

Ac Seneca VI. Epist. ad Lucil. Nihil est quod non expugnet per-
tinax opera & intentã ac diligens cura. Item Epist. XVI. Perse-
verandum est & assiduo studio robur addendum, donec bona
mens sit, quod bona voluntas est.

PERSE-

XCVI.
P E R S E V E R A N -
D O.

*Quid non perficiat labor improbus? aspicias, arbor
 Et cadat à morsu Castoris assiduo.*

ROCODILUS *Aegypti & Indiae inquilinum animal est, & de eo Plutarchus in comment. de solertia animalium hæc tradit: Divinationi, non rationi imputetur hujus animalis prenotio. Nam neque infra nec ultra illud spatium, ad quod Nilus sua annua eluvie perveniturus est, progressus ova ponit, ut quicumq; agricola in ea incidat; cum ipse intelligere tum aliis prænarrare queat, quousque sit effluxurus amnis, adeo scite dimensus est, ne humidus ipse humido incubet. Plura idem autor in altero comment. de Iside commemorat, Plinius lib. VIII. ca. XXV. parit ova, inquit, quanta anseres, eaq; extra eum locum semper incubat prædivinatione quadam, ad quem summo auctu eo anno egressurus est Nilus. Huc etiam pertinet proverbium sive præceptum Pittaci, unius ex septem Sapientibus, γράδι καίρον, id est, Tempus nosce. Et Hesiodus monet,*

μετὰ φυλάος εἶσαι, καίρῳ δ' ἴπ' ἅσιν ἄριστον.

Observato modum, nam rebus in omnibus illud
Optimum erit, si quis tempus spectaverit aptum.

Et Pindarus Olymp. XII. ἔπειτα δ' ἐν ἐνάτῳ μέτρον, νεήσῃ καίρον ἄριστον, id est, consentaneus autem unaquaq; in re est modus, quem intelligere, opportunitas est optima. Quæ providentia quàm sit utilis, Sophocles in Electra demonstrat,

προνοίας εἰδὲν ἀνθρώπος ἔφυ

κέρδ' ἁλαστῆν ἄμεινον, εἰδὲν εὖ σοφῶ:

Id est.

Providentia nullum hominibus aptum natum est
Lucrum capere melius, neque mente sapiente.

Et breviter Pindarus in Pythiis;

ὁ δὲ καιρὸς ὁμοίως πάντας ἔχει κορηφάν,

Tempus pariter in omni re fastigium obinet.

XCVII.

TEMPORE ET
LOCO.

*Nosse modum tempusq, doces, Crocodile magister,
Et ventura diu tempora prospicere.*

XCVIII.

ARISTOTELES lib. IX. de hist. animal. cap. VI. ubi loquitur de nonnullis animalibus, quæ ipsa natura quadam instruxit quasi prudentia, ait, Crocodilus hiantibus aves trochilos involantes depurgare dentes, quo munere & ipsi aluntur, & Crocodilus sentiens commode secum agi, nihil ei nocet, sed cum egredi avem vult, cervicem movet ne comprimatur. Quidam hirudinibus, quibus os refertum Crocodilus habeat, ipsum à Trochilo liberari scribunt, ut Orus, (ex Phasianini versione.) Herodot. in Euterpe, Apulejus Apol. I. Amm. Marcellin. & Phile in Iamb. Plutar. in libello sæpius indicato paulo aliter hæc exponit: Trochilum nimirum avem ex earum genere, quæ circa lacus & fluvios versantur (quare de alio trochilo, quem ad regulum referunt, hic locus vix erit intelligendus) Crocodilum custodire, non proprio victu, sed ejus reliquiis enutritum. Cùm enim sentit Ichneumonem luto, sicut athleta pulvere solent, oppletum crocodilo dormienti insidiari, vociferans & tundens rostro hunc excitat. Crocodilus vicissim ita se huic cicuræ præbet, ut eum aperto ore intromittat, gaudeatque eo tenues carniū particulas, quæ dentibus suis inhaeserant, rostro sensim legente & deradente auferre, ac ubi jam os claudere vult, leniter mandibulam inclinans id significet, neque etiā prius demittat, quam trochilum evolasse senserit. Est hoc insigne exemplum gratitudinis, quod semper ante oculos nobis obversari debet, ἀγαθὸν γὰρ (ait Xenophon) μεγάλα αὐτὶ μικρῶν ἐυεργετῆν εἰς ἡμᾶς, id est, Boni pro parvis magna beneficia conferre solent. Ac Cic. in orat. p. Cn. Plancio summopere hanc virtutem pluribus verbis commendat, Hæc, inquit, est mater omnium virtutum reliquarum. & paulo post: Equidem nihil tam proprium hominis esse existimo, quàm non modo beneficio, sed etiā benevolentie significatione alligari, nihil tam inhumanum, tam immane, tam seivum, quàm committere, ut beneficio non dicam indignus, sed victus esse videare. Ac-

XCVIII.

ACCEPTUM RED-
DITUR OFFICIUM.

*Vel trochili meritis Crocodili gratia constat,
Præclare meritis tu quoque redde vicem.*

ICHNEU-

XCIX.

ICHNEUMON Hefychio & Nicandro in Theriacis est ἰχθυότης, magnitudine felis, vel, secundum Aristotelem, ἰχθιδίς, lutra colore & pilo, cuius species esse putatur, vulgò vocāt murem Pharaonis, qualem ante paucos annos vivum Francofurti ostenderunt. Plutarchus hæc de illo refert. Parum differt ab induto thoracē ad prælium milite, tantum sibi circumdat cæni, tamq̃, densam sibi circumlinit tunicam, aggressurus Crocodilum. Quod Isidorus etiam scribit lib. XII. cap. VI. Plinius addit, saturum Crocodilum in littore se supinum abjicere, ibi tum trochilum aviculam eius os purgare, in qua voluptate somno pressum eum Ichneumō conspicatus per eius fauces, ut telū aliquod immissus erodat alvum, & sic bestiam illam conficiat. Idem ferme scribūt Strabo, Diodorus Siculus & Oppianus, atq̃, hic quidem III. Cyneg. eleganter admodum & copiose. Et extat de eadem hac re ænigma apud Athæneum, eiq̃, subjecta λύσις ex Eubulo Comico. Aristoteles & alii Ichneumonis ita armati, etiam cum serpentibus pugnantis mentionem faciunt. Est autem icon tyranni, qui ut Crocodilus in Nilo injustum imperium exercens: hominibus & animantibus non parcat, attamen à parvo & contemtilibili Ichneumone interficitur, ita quoque non raro à vilis. homine tyrannus è medio tollitur, Vnde Iuvenalis Sat. x.

Ad generum Cereris sine cæde & sanguine pauci
Descendunt reges & sicca morte tyranni.

Qui vero huius argumenti plura cognoscere cupit, legat in primis Xenophontis scriptum admodum eruditum, cui titulus Hiero, in quo tyrannum plane graphice depingit.

XCIX.

NUSQUAM TUTA
TYRANNIS.

*Quem minime credas properabit fata tyranno:
Exitio Ichneumon sic crocodile tibi est.*

c

QUIDAM

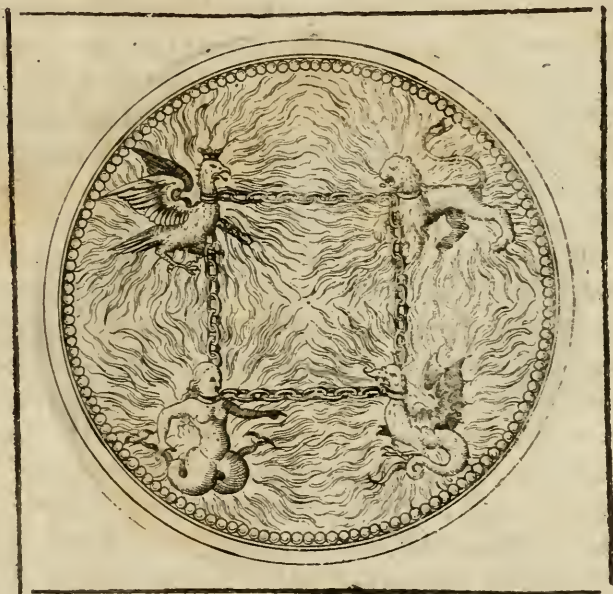
C.

UIDAM eruditus vir *Cesar Trevisanus* integrum cōmentarium edidit Italicum, de quodam Symbolo sive Emblemate, quod ipse vel Impressam vulgari nomine, vel Insigne, vel saltem quandam ingeniosam & amœnam inventionem appellare voluit. Ex hoc scripto nos præcipua quædam capita tantum, paulo tamen verbosius quam in alio factum est, enarrare, & illo huic nostra secunda Centuriæ finem imponere constituimus. Curavit autem autor depingi quatuor diversi generis animalia, eo modo ut unum alterum respiceret. Inter illa aquila & leo è regione superius, & inferius Siren cum Dracone cōspiciebantur. His autem animalibus, amorum quatuor genera voluit representare, nimirum desiderium & amorem veræ gloriæ & famæ, secundum virtutis & præstantiæ animi, tertium pulchri, quartum divitiarum; quibus eorum proprietates accomodat. Nam ad primum quod omnia inferiora in altum ducit, & famæ ac gloriæ rebus præclaris & laudabilibus conquistæ incumbit, aquila pertinet, quæ inter omnes alias aves volatu suo partes superiores cæli petit, & acie præterea oculorum singulari prædita est, unde veteres pœtæ Iovis esse ministrum fabulati sunt. Soli autem aquilæ corona in capite est addita, quæ amorem sanctum & divinum circa res cælestes designat. Leo secundo generi accommodatur, qui robore & quasi fortitudine quadam cæteris universis animalibus dominari dicitur, adeo generosi animi, & timiditatis atque ignaviæ expers, ut aures rerum naturalium scribant, quod hominibus dormientibus, vel in terram, quasi mortui essent, prostratis, veletiam infantibus parcat, nec illis ullam noxam inferat, ac præterea in campis apricis & latentibus securus, spretis venatoribus, non mutato consueto ingressu, procedat: quod virtutis & magnanimitatis conveniens est exemplum. Ad tertium

genus

C.

AMOR CAUSSA OMNIVM.

*Si rerum queras fuerit quis finis & ortus,
Desine. nam causa est unica solus amor.*

JOACH. CAMERARII SYMBOLORUM

genus amoris, quod in verarum pulchritudine appetenda consistit, Siren additur, cui, ut fingunt poëtae, tam suavis vox est, ut omnes qui audiāt ita demulceat, quod etiam somno inde corripiantur. (Alibi tamen ad ad illicitum amorem hanc similitudinem transferri, non est ignotum.) Draco ultimo generi comparatur, quod versatur circa divitias & opes mundanas; nam his illum presidere ac custodire eas perhibent, & oculis quoque utitur acutissimis, quae omnia divitiis conquirendis non male possunt applicari. Quod si cum $\mu\upsilon\pi\omicron\rho\epsilon\iota\sigma\mu\omicron\varsigma$ quoque, id est, parvo mundo sive homine hoc conferre voluerimus, Aquila semper in altis locis viventi, & praeda inhiant caput respondet, in quo est intellectus in perpetua rerum inveniedarum meditatione occupatus, deinde os quoque illi ad cibum ingerendum inest; Leoni cum pectore conveniet, in quo consistit fortitudo, Sireni tanquam voluptuarie & in aquis degenti inferior venter; & tandem Draconi per terram repenti pedes & crura attribuentur. Circum haec vero animalia undiquaque flamma mollis & lucida conspicitur, qua nobilitas & excellentia amoris denotatur. nam inter alia elementa ignis praecipuum locum obtinet, tanquam magis efficax reliquis. Occupat autem haec flamma universum spacium circa quatuor animalia, quoniam ipsius vis & potentia per cunctas res penetrat atque sese diffundit. Quod etiam catena indicat, quibus animalia invicem colligantur, & saepe unum ad alterum pertrahitur. Est autem illa in superiore parte aurea circa Aquilam & Leonem, cum amor divinus & universalis sit praestantiss. circa inferiora autem animalia plumbea humanum atq; etiam bestialem significans. Huic $\mu\upsilon\pi\omicron\rho\epsilon\iota\sigma\mu\omicron\varsigma$ figmento autor addidit inscriptionem Graecam hanc, $\omicron\epsilon\gamma\omega\varsigma\ \alpha\mu\acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu\ \alpha\iota\tau\iota\omega\nu$, $\kappa\epsilon\iota\ \pi\epsilon\delta\epsilon\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\omicron\nu\ \acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu\alpha$, id est, Amor causa omnium, & ad ipsum omnia: quod nimirum ex amore vero omnes res originem ducant primumq; rerum sit
 princi-

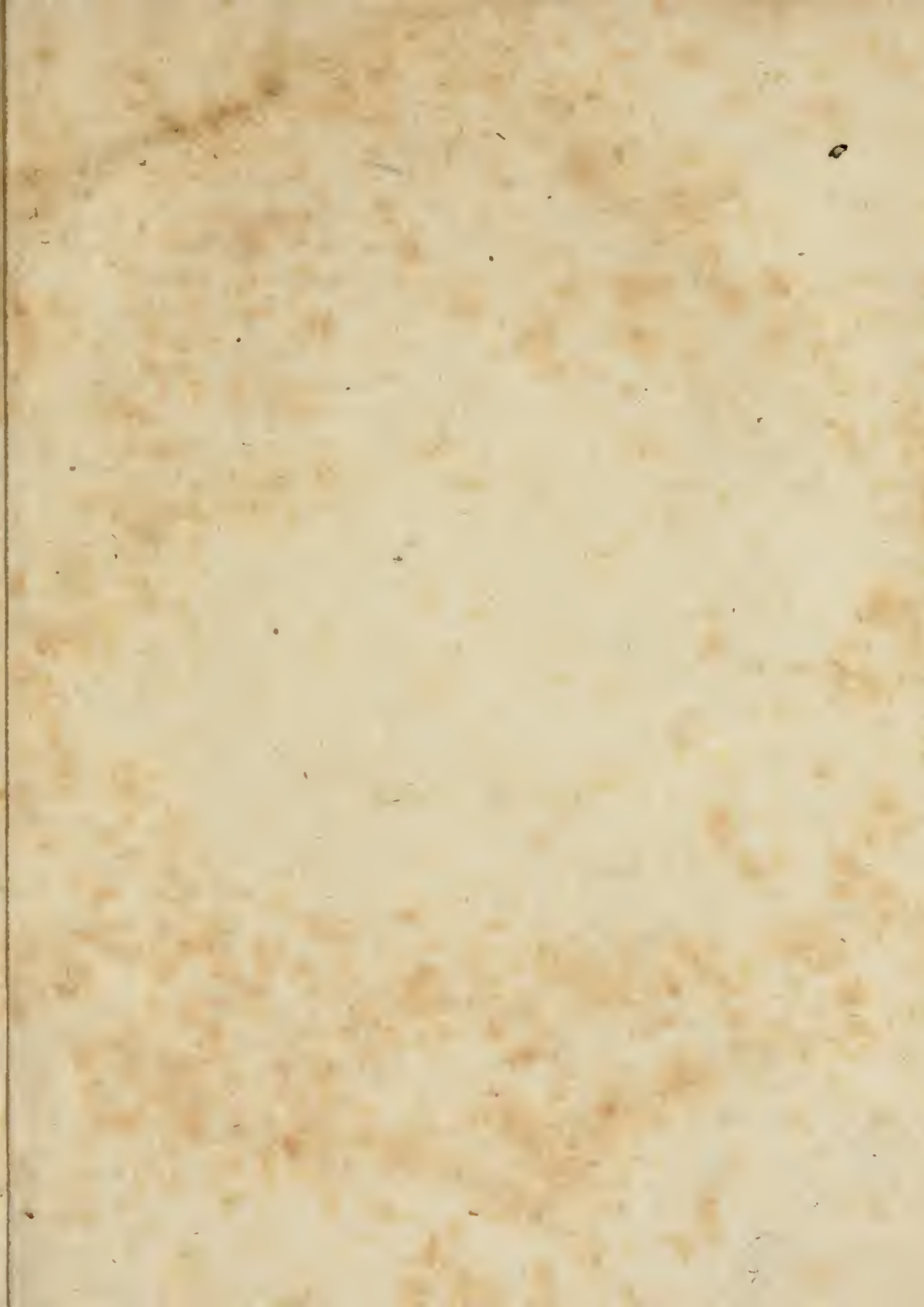
principium, & sic tandem in ipsum universa quoque revertatur. Ingeniose hæc sane & eleganter excogitata fateor, quæ tamen in scholasticæ Christianæ multo melius & rectius explicantur. Nam, ut taceam de Amore DEI erga genus humanum (cujus vim & præstantiam nulla unquam lingua humana satis exprimere vel laudare potest) primum est Amor sive dilectio, quo DEUS diligitur propter se, & proximus propter DEUM, ut docet B. Augustinus de doctrina Christiana: qui lib. VIII. de Civitate DEI quoque ait, Platonem non dubitare hoc esse philosophari, scilicet DEUM amare, de quo habemus præcepta sacrarum literarum plurima, quæ nunquam ex animis nostris sunt deponenda. Est deinde amor erga proximum, qui proprie Charitas dicitur, qui ex priore quasi uberrimo fonte promanât, qui enim DEUM amare negligit, diligere proximum nescit, ut veterum quidam dixit. Et secundum S. Paulum, I. ad Timoth. I. Finis præcepti est charitas ex corde puro, conscientia bona ac fide non ficta. Et SALVATOR noster; Ioan. XIII. certum ac indubitatum signum suorum discipulorum dicit esse mutuam dilectionem. Huc etiam referrî debet amor patriæ. nam quid illa nobis potest esse proximior? quam Ethnici etiam adeo magni fecere, ut pro illa mortem sæpe obierint. Et Seneca dicat,

Præferre patriam liberis regem decet.

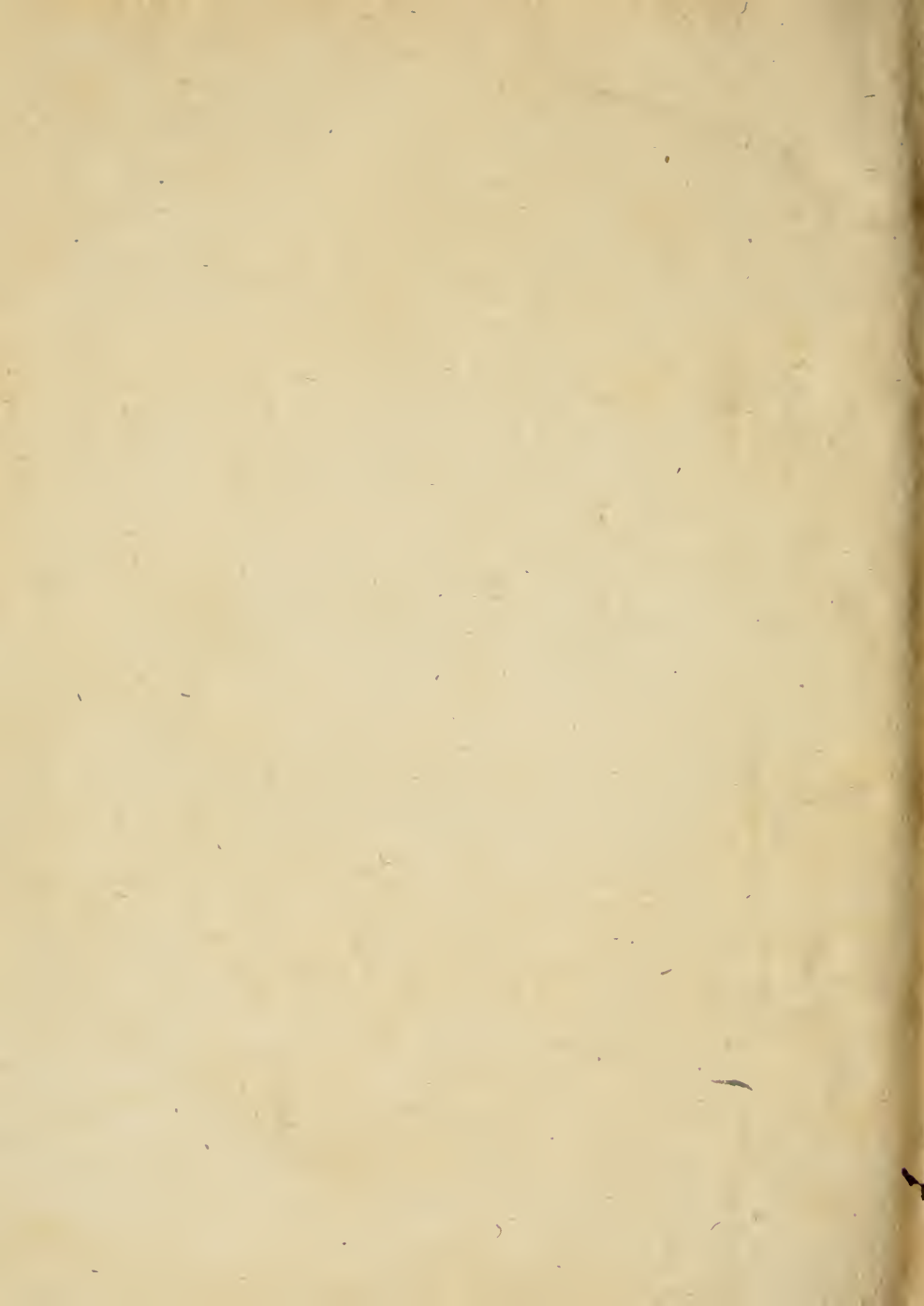
Maxime autem charitati adversatur amor sui, cum quo congruit amor huius sæculi, quæ grecis est Φιλαντία, quæ omnium vituperabilium affectionum dicitur esse principium, sicut superbia est finis. Hæc stultum & improbum merito appellat Horatius, & Aristoteles VI. Ethic. infamem, alii cæcum: à quo vitio omnes quam longiss. abesse debemus. Est denique amor honestus & laudabilis in rem aliquam vel animatam vel inanimatam (quem Plato etiam videtur describere in dialogo, quem Symposium sive de amore inscripsit) qui longe lateq. sese extendit,

ca tamem cōditione, ne ullo modo limites honesti excedat. At q̄
 extat egregium dictum apud Dionysium (ut fertur) Areopagi-
 tam in libro de divinis nominibus. Amorem sive divinum si-
 ve angelicum, sive spirituale, sive animalē aut naturalem
 dicas, insitam quandam intellige & connascentem virtutem,
 que superiora quidem ad inferiorum Providentiam prolicet,
 aequalia rursus ad sociale sui invicem communionem con-
 ciliat, ac postremo infima queq̄ incitat, ut sublimiora potioraq̄
 convertantur, immo veluti fomite quodam igneo amplius suc-
 censa resiliant. Hac ille. Postremo loco est inhonestus & volu-
 ptarius amor, priori plane contrarius, præsertim ille impudi-
 cus & ἐρωτικὸς, qui belluarum similes homines reddit, atq̄ ideo
 ἡμερότητα quandam Aristoteles vocat. Quantum vero libidi-
 nes vage nocuerint omni tempore, & quo pacto propter illas
 non solum privati homines à DEO puniti graviss. sed et-
 iam ideo sæpe numero integra regna funditus, eversa
 fuerint, tam sacra quam profana historia plu-
 rima testantur.

F I N I S.

SPECIAL 94-B
2055

